

ΕΡΜΗΣ Ο ΚΕΡΔΟΣ

Η Τ Ο Ι

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΑ ΠΑΡΑ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΙΑ ΠΡΟΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΔΑΠΑΝΗΣ

ΤΟΥ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ ΤΙΜΙΟΥ ΚΑΙ ΦΙΛΟΓΕΝΟΥΣ
ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΜΕΓΑΛΕΜΠΟΡΩΝ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΚΑΙ ΩΦΕΛΕΙΑΝ ΑΥΤΩΝ

ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΟΜΟΓΕΝΩΝ,

ΕΠΙΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙ Σ. Β.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΑ
ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΣΩΝ ΑΡΙΘ. _____

Ε Ν Β Ε Ν Ε Τ Ι Α .

ΠΑΡΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΓΑΤΚΕΙ ΤΩ ΕΞ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ.

1 8 1 5 .

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
ΔΑΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΞΩΝ ΑΡΙΘ. _____

Λ Ε Ξ Ι Κ Ο Ν

ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΤΛΗΣ.

ΒΙΒΛΙΟΝ Α΄

Μ Ε Ρ Ο Σ Β΄

Α—Ω

Λ Ε Ξ Ι Κ Ο Ν
 Τ Η Σ Ε Μ Π Ο Ρ Ι Κ Η Σ Τ Λ Η Σ.
 Β Ι Β Λ Ι Ο Ν Α΄.
 Μ Ε Ρ Ο Σ Β΄.

Λ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
 ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ
 ΑΥΓΕΩΝ ΑΡΙΘ. _____

ΛΑΒΑΨΔΑ, Νάρδος Κελτική (*Salunca*) χόρτον με φύλλα κυανᾶ, καὶ κάλυκας εἰς εἶδος κόκκου, με ὀσμὴν ἀρωματικὴν· εἶναι τῷ αὐτῷ γένους με τὸ ὄριγανον, ἀμάραντον, ὕσσωπον τὰς στιχάδας κ. λ. τὸ ἐλαιόν της χρησιμεύει εἰς τὴν Ἱατρικὴν.

Λαβάνδαν ὀνομάζομεν, καὶ τὸ νιπτικὸν νερὸν (ἀπὸ τοῦ *Lavare* τὸ, νίπτειν) τῆς Βασιλίσσης τῆς Οὐγκαρίας, πωλούμενον εἰς φιάλας, καὶ χρησιμεῖον ὡς σμηγματικὸν, εὐώδες, καὶ ἀντικεφαλαλγικόν. Ἴδὲ ΝΕΡΟΨΝ.

ΛΑΨΔΑΝΟΣ, καὶ **ΛΑΨΔΑΝΟΣ**, (ἀπὸ λήδου χόρτου, με μακρὰ πράσινα φύλλα, στενὰ, ρυτίδωτὰ, καὶ ἰξώδη) συναζόμενος χυμὸς ἰξώδης, εὐώδης· ὥστε τὸ, Λάδανος εἶναι ὀρθότερον.

Αἱ Νῆσοι τῆς Κύπρου, καὶ Κρήτης ἔχουσιν αὐτὸ τὸ χόρτον περισσότερον ἀπὸ τὴν Ναξίαν, ὀνομάζεται δὲ καὶ Ἰποκυστίς, καὶ ἐπειδὴ εἶναι πολλὰ πυκνόφυλλον, καὶ καταπτᾶ χαμόδενδρον, ἔχει τὸν Λάδανον εἰς εἶδος
 λευ-

λευκοῦ κόμμεως κολλοῦντος εἰς τὸ γένειον τῶν βοσκομέ-
ρων τράγων, καὶ τὴν τρίχωσιν τῆς κεφαλῆς των, τὰ ὁ-
ποῖα κτενίζοντες με̄ ξύλιον κτένι οἱ βοσκοὶ τὸν συ-
νάζουσι.

Συνάζεται δὲ καὶ παρὰ τῶν ἐντοπίων τὴν ἀνείξιν με-
τὰ τὸ ἀπάνθισμα τῆς χόρτης, με̄ σχοινόπλεκτον μάστι-
γα τρίβομένην εἰς τὰ φύλλα, καὶ κλόρους, καὶ ἐπειδὴ
ἢ διὰ τὸν κοινορτόν, ἢ καὶ διὰ τὴν πανουργίαν τῶν συ-
ναζόντων, νοθεύεται ὁ Λάδατος, καθὼς ἢμπορεῖ νὰ τὸ
καταλάβῃ τινὰς εὐκολὰ μασσῶντάς τον, καὶ ἂν τρύξῃ
δὲν εἶναι καθαρὸς, καὶ ἢμπορεῖ νὰ τὸν καθαρῖξῃ λύων-
τας, καὶ στραγγίζωντάς τον· ἕκαστος ἄνθρωπος ἢμπο-
ρεῖ νὰ συνάξῃ τὴν ἡμέραν περὶ τὴν μίαν ὁκάν, καὶ τὸν
πωλεῖ ὑπὲρ τὰ 5 γρόσσια.

Λάδατος φυσικὸς εἶναι ὁ λεγόμενος γενειῶδης· διότι
ἔχει τρίχας γενείων τῆς τράγου συμμίκτους, ὁ πωλού-
μενος, καθὼς ἐσυνάχθη ὑγρὸς, ἢ Βάλσαμον Μαῦρον
λέγεται ὁ καθαρισμένος, καὶ βαλμένος εἰς λεπτοτάτας
κύστεις, ἀπὸ τὸν ὁποῖον καλῆτερος εἶναι ὁ στερεὸς κα-
τάμαυρος, καὶ εὐώδης· ἑλικτὸς εἶναι ὁ κατώτερος, καὶ
τὰ σκύβαλα τοῦ ὑγροῦ.

Χρησιμεύει τὸ κόμμι τοῦτο εἰς τὴν σύνθεσιν πολλῶν
θυμιαμάτων, καὶ ἀρωματικῶν, καὶ ἰατρικῶν· καὶ ὑπο-
λαμβάνομενος, ὡς ἀντιλοιμικὸν προφυλακτικόν, κρατεῖ-
ται, καὶ μυρίζεται παρὰ τῶν εὕρισκομένων, ὅπου κυ-
ριεῦει ἢ λαοφθόρος πανῶλη.

ΛΑΓΟΣ. Ζῶον τετράπεν ἀγρίον, γνωστὸν εἰς ἡμᾶς,
καὶ καλὸν διὰ φαγί· τὸ δέρματε στέλλεται εἰς τὴν Εὐρώ-
πην, ὅπου μεταχειρίζονται τὸ λεπτὸν μαλλίτου εἰς κα-
τασκευὴν σκιαδίων, χειρωτίων, καὶ ἄλλων· ἐπιτιθέμε-
νον ὁμῶς με̄ τὸ δέρμα εἰς τὰ πάσχοντα ἀπὸ ρευματικὰ
μέλη, ὠφελεῖ, ὡς θερμότατοι, καὶ ἀπαλότριχον.

Τῆς χειμερινῆς κυνηγίου τὰ δέρματα, ἐπειδὴ εἶναι δα-
σύμαλλα εἶναι καλὰ, καὶ ἀγοράζονται ἀκριβώτερα πο-
λὺ ἀπὸ τὰ καλοκαιρινά.

Τὰ βουιῶδη μέρη τρέφουσι μεγαλιτέρους λαγούς, καὶ

ἐκ:

ἐκδίδουν τὰ καλῆτερα δέρματα, καθὼς καὶ τὰ ψυχρὰ κλίματα.

Οἱ λευκοὶ Λαγοὶ τῆς Ῥωσσίας δίδουν τὸ δέρματων διὰ διφθέρας εὐθυνάς, καὶ πωλῶνται μὲ τὸ δεκάρι ἐργασμένα καὶ ἔτοιμα.

ΛΑΓΓΙΔΙΟΝ (1) τὸ Κουνέλι, ὁ ἡμερος Λαγός, μικρότερος τῆ ἀγρίου, ὑπονομευτικός, ἢτοι ζῶν, ὡς ἀσπάλαξ, ἢτοι χαμόρρηγας, ὑπὸ τὴν γῆν, καὶ λευκός. Ἀπὸ τῆτου τὸ δέρμα, ἴσως μεγαλιτέρου διὰ τὸ κλίμα, εἶναι τὰ ρηθέντα λευκὰ τῆς Ῥωσσίας, κατὰ τὴν γνώμην μου.

ΛΑΓΩΝΙΚΟΝ, ἢ **ΛΑΚΩΝΙΚΟΝ**, Σκυῶλος. ταχύτης, καὶ φθάνων τῆς λαγούς. Ἴδὲ **ΣΚΥΛΟΣ**.

ΛΑΔΙ, κοινῶς τὸ ἔλαιον κατὰ παραφθοράν. Ἴδὲ **ἘΛΑΙΟΝ**.

ΛΑΘΥΡΙ. Εἶδος πισσῆ μεγάλου, ὄσπριον γωνιώδες, ὑποπράσιον, χρήσιμον εἰς τροφήν τῶν πτωχῶν ἀνθρώπων, καὶ τῶν ζῴων· λέγεται καὶ Θέρμος, καὶ εἶναι πολλῶν εἰδῶν.

ΛΑΚΕΡΔΑ. Ἡ ταριχευμένη Πελαμύς. Ἴδὲ **ΠΕΛΑΜΥΣ**.

ΛΑΚΚΑ, τὸ Τουρκικώτερον Λάκι, ὄνομα κοινὸν εἰς διάφορα βαπτικά, καὶ ἰατρικὰ εἶδη, καὶ εἰς τὴν πρώτην ὕλην τῆ Σφραγιστικῆς Κηρίε, καθὼς ἐκεῖ διεγράφαμεν.

Ἡ τῶν ζωγράφων **Λάκκα** εἶναι τριῶν εἰδῶν, ἢ Ἐξαίρετος, ἢ Ἐνετικὴ, (ἐπειδὴ προκατεσκευάσθη ἐκεῖ) συντίθεται ἀπὸ τὸ κόκκαλον τῆς σιπίας καμωμένον κόκκινον, ἔπειτα βαμμένον μὲ κόκκινον κοκκινιλίας σύμμικτον, καὶ βρασμένον ὁμῶς μὲ ξύλα βαπτικά τῆς Βρασιλλίας, καὶ τῆ Φερναμβέκου, μὲ κατασταλαγὴν Ἄγγλι.

(1) Τῆτο ὀνομάζεται παρὰ τῶν Παλαιῶν κυρίως Λαγός Δασύπης· ὁ δὲ μέγας, καὶ ἀγριος Λαγός, Πηύξ, διότι δειλότατον τὸ ζῶν τῆτο, ἀπὸ τῆ, πτώ, ὅθεν πτήσομαι τὸ, φοβεῦμαι.

γλικῆς στύφως τιτανωμένης, με ἀρσεικίον, καὶ μὲ σποδόν, καὶ ὅλα γινόμενα ζυμάρι, πωλέμενον εἰς τροχίσκους. Ἡ τῆς Πλάκας συνθετομένη ὁμοίως ἀντὶ κοκκιγιλλίας, ἔχουσα σκύβαλα Πρινοκοκκίου, καὶ Κρητικὴν Γῆν· παρονομάζεται διὰ τὸ πλακῶδες σχῆμα, εἰς τὸ ὁποῖον πωλεῖται. Ἡ Ὑγρὰ συνισταμένη εἰς βαφὴν τοῦ φερναμβέκκς ξύλκς ἀφελκομένη διὰ τῶν Χυμικῶν ὀξέων.

Ονομάζονται καταχρηστικώτερον Λάκκαι καὶ μερικαὶ βαφαὶ ἀνθῶν γινόμεναι με οἰνόπρισμα, καὶ καταστάλαγμα στύφως Ἀγγλικῆς, καὶ σποδοῦ, ὡς λάκκα τὸ κόκκιον τοῦ Μικωνίου, τὸ κίτρινον τοῦ Σπάρτου, τὸ κυανοῦν τῆς Ἰριδος, καὶ τῶν Ἰων, κ. λ.

Ἡ τῶν βαφέων Λάκκα, με τὴν ὁποίαν κατασκευάζεται καὶ τὸ Ἰσπανικόν, ἢ Σφραγιστικόν κηρίον, εἶναι κόμμι, ἢ κηρίον κοκκινωπὸν, σκληρὸν, διαφανές, καὶ καθαρόν, φερόμενον ἀπὸ τὰς Ἰνδίας, κολλημένον εἰς καλάμια, ἢ ραβδίσκους, χοιδρὰ ὡς τὸν δάκτυλον, διὰ τῆτο καὶ ἐπονομάζεται ραβδίσκινη, en baton.

Τὸ κηρίον τοῦτο συναίεται ἀπὸ εἶδος μελισσῶν, ἢ μυῶν τῆς Ἰνδίας ἀπὸ τὴν δρόσον τῶν ἐκεῖ δένδρων· οἱ δὲ Ἰνδοὶ γνωρίζοντες τὴν τιμὴν αὐτῆς τῆς κηρίου, φυτεύου ὅπου εἶναι πολλαὶ ἀπὸ αὐτὰς τὰς μύας καλάμια, ἢ ραβδίσκους κατὰ σειρὰν πολλὰ, καὶ αἱ μῦαι ἐπικαθήμεναι, ἀφήνου τὸ κηρίον τῶν· καὶ ὅταν παρατηρήσῃ ὁ Ἰνδός, ὅτι εἶναι καλὰ σκεπασμένον τὸ ξύλον τε, χύνει νερόν ἐπάνω, φυγαδεύει τὰς μύας, καὶ ἔπειτα ξηραίνει εἰς τὸν Ἥλιον τὴν Λάκκαν, καὶ τὴν πωλεῖ.

Τὸ κόμμι τοῦτο βραζόμενον εἰς νερόν με στύφιν, ἢ καὶ ἄλλα ὀξέα τοιαῦτα, ἀποτελεῖ βαφὴν ωραίαν, καὶ ἀνεξίτηλον· με αὐτὴν βάφουσι τὰ ὠραῖα κόκκινά των οἱ Ἰνδοὶ, καὶ Πέρσαι, καὶ οἱ βυρσοδέφαι Τῆρκοι τὰ καλὰ κόκκινα τομάρια, ἐπονομαζόμενα διὰ τοῦτο Λάκκια· πωλεῖται δὲ καὶ εἰς κόκκους, καὶ εἰς πλάκας, καὶ ἄλλας μορφάς.

Καλῆς ποιότητος εἶναι ἢ καθαρὰ, διαφανῆς, ἀναλυομένη-

ρένη καλά, καὶ μασσωμένη νὰ ἀποτελῇ κόκκινόν τὸν σίελον.

Ἡ τῶν ἱατρῶν Λάκκα εἶναι τὸ ἰδιωθυμέμενον Κάγκκαμον (Canscamum) κόμμι προῖόν ἀπὸ δένδρον μεσαίης ὕψους, μὲ φύλλα ὁμοιάζοντα τὴν Σμύρναν, βλαστάνον πολὺ εἰς τὴν Ἀφρικὴν, Βρασιλλίαν, καὶ τὸ Νησίον τῆς Ἀγίου Χριστοφόρου. Ἴδιον αὐτοῦ τοῦ κόμμεως εἶναι τὸ εὐὰ ἔχη τέσσαρα εἶδη κόμμεων συνενουμένων, καὶ ἀσυμμίκτων, ἤλεκτροι, πίσσα, κερατόχθρον, καὶ τέταρτον, κόμμι ξηρὸν, καὶ λευκόν, τὸ ὁποῖον καὶ ἔμφυχον ὠνομάσαμεν. Ἰδὲ ΚΟΜΜΙ.

Τὸ κόμμι τῆτο λυόμενον εἰς τὸ ἔλαιον ὠφελεῖ εἰς τὰς πληγὰς, καὶ ἐπιτιθέμενον ξηρὸν εἰς τοὺς πόνοντας ὀδόντας, παύει τὸν πόνον.

Ὁ Μαδιόλος δοξάζει, κατὰ τὴν περιγραφὴν τοῦ Διοσκορίδου, καὶ τῶν λοιπῶν Παλαιῶν, ὅτι γενικῶς Κάγκκαμον ὠνόμαζον ἐκεῖνοι τῶν νεωτέρων τὴν Λάκκαν· ἀλλ' ἐπειδὴ ἀμφότεραι εἶναι λέξεις βάρβαραι, προκριτοτέρα, μοι φαίνεται, ὡς εὐφραδεστέρα ἢ νεωτέρα.

ΛΑΪΜΑΣ, παρὰ τῶν Περουϊανῶν γραφόμενον Lamas, καὶ προφερόμενον Λιάμας, παρὰ δὲ τῶν Ἰσπανῶν ὠνομαζόμενον Ἐντόπιον Πρόβατον, ἢτοι Carnero de la Tierra, ζῶν τῆς Ἀμερικῆς μὲ μικρὸν κεφάλι κατ' ἀναλογίαν τῆς σώματός του, τὸ ἐπάνω χεῖλος σχισμένον, ὡς τοῦ λαγοῦ· μακρὸν, καὶ κυρτὸν τὸν λαιμὸν, ὡς τὴν Κάμηλον, δίχηλον τὸ ὄνυχι, ὡς πρόβατον· τρέφεται μὲ ὀλίγον σπάρτον τῆς τόπης ὠνομαζόμενον Ἰχον, καὶ δὲν πίνει ποτέ.

Τὸ ζῶον τοῦτο εἶναι ἡμερον, εὐκόλα τιθαστεύεται, καὶ φορτῶνεται ἕως 40 ὀκάδες βάρους, περιπατεῖ ἀργὰ μὲ τὸ κεφάλι ὑψηλὰ, τὴν νύκτα ὅμως εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν δρόμον του. Τὸ μαλλί του εἶναι εὐχρηστον, ἀλλὰ διὰ τὴν ἔμφυτον δυσωδίαν κατώτερον ἀπὸ τῆς Βιγωνίας, καὶ τὸ κρέας μόνων τῶν νέων τρώγεται.

Ἡ δὲ Βιγωνία (Vigogne) τὴν ὁποίαν Βικουφίαν (Vic-

cu-

eufla) οἱ Ἴσπανοὶ, καὶ Λατῖνοι λέγουσιν, εἶναι εἶδος ἄγριον τῆ Λάμα, μεγαλιτέρα, ὁμοία μὲ αὐτὸν, καὶ ἡμερεύει ὅταν πιασθῆ, καὶ φορτώεται ὀλίγον βαρύτερα ἀπὸ ἐκεῖνον. Τὸ μαλλίτης ὅμως ἐγκρίνεται, καὶ εἶναι χρώματος καστανῆ, καὶ στακτιρῆ, χρήσιμον διὰ τὰ καλά Ἴσπανικὰ ρούχα, καὶ διὰ τὰ σκιάδια τῶν ἄλλων γενῶν.

Ἡ Ἀλπᾶνη (Alpagne) εἶναι ἄλλο εἶδος μεταξύ τῶν ἀνωτέρω διαφέρουσα μόνον εἰς τὸ ἔχει τὰ χεῖλη μικρότερα, τὸ πρόσωπον κοντότερον, καὶ τὰ ποδάρια τὸ μαλλίτης δύσκολα διακρίνεται ἀπὸ τῆς Βιγωνίας, διὰ τῆτο καὶ πάντοτε συμμίγνυται παρὰ τῶν Ἴσπανῶν.

Ὅλα αὐτὰ τὰ ζῶα κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἐκθεσιν, κατὰ τὴν μορφήν, καὶ κατὰ τὴν χρήσιν τῶν εἶναι ἀναγκαῖα εἰς τὸ θερμὸν κλίμα τῆς Περούς, καὶ τῆς λοιπῆς Μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς, ὡς οἱ Ἰππέλαφοι εἰς τὴν Λατινίαν, καὶ ἡ Κάμηλος εἰς τὴν Ἀφρικὴν, καὶ Ἀραβίαν, ὅθεν ἡμπορῆν νὰ ὀνομασθῆν Κάμηλοι τῆς Ἀμερικῆς, ἡ διακριτικώτερον Προβατοκάμηλοι, κατὰ τὸν τύπον τῆς Στρουθοκάμηλος· εἶναι δὲ λέξις ὅσον πρὸς ἐμὲ εὐάρμοστος, καὶ σημαντικώτερα ἀπὸ ὅλας τὰς ρηθείσας, καὶ μὲ τοῦτο ἀποφεύγομεν τὴν καταλαλιὰν, καὶ ἀγωγὴν ἐπ' ἀσεβείᾳ, τὴν ὁποίαν ἡμποροῦν νὰ κινήσουσι κατ' ἡμῶν οἱ Τάρταροι τῆ Τιβέτου, ὀνομάζοντες Λάμαν τὸν ἐπίγειον, καὶ νομιζόμενον ἀθάνατον Θεόντων.

ΛΑΝΑΪΡΙ. Ἐργαλεῖον ξύλινον μὲ ὀδόντας σιδηρῆς μακρεῖς, χρήσιμον διὰ κτερισμὸν τῶν μαλλίων τῶν προβάτων διὰ νὰ γένεν Τολύπαι διὰ νήσιμον. Ἴδὲ ΚΤΕΝΙ. Παράγεται ἀπὸ τῆ, Λάνα, Λατινικῆ, σημαίνοντος τὸ μαλλί.

ΛΑΞΕΥΤΟΝ, ἀπὸ τῆ Λάας, ὁ λίθος, καὶ ξέω, ἦτοι ὁ ἐξεσμέτος λίθος, καὶ Λάξευμα, ἡ τέχνη τοῦ λαξεύειν, ἦτοι ἡ λιθοξοικὴ, ἡ ὁποία ἐκτειομένη εἰς ὅλα τὰ μέταλλα, ἐμπεριλαμβάνει ὅλην τὴν Γλυπτικὴν, τὴν παρὰ τῶν Γάλλων λεγομένην Gravure, ἀπὸ τοῦ γράφω Ἑλληνικοῦ, τὸ ὁποῖον κατ' ἀρχὰς ἐγένετο μὲ σμιλᾶριον, ἦτοι μεταλλικὸν ὄξυν κάλαμον.

Ἡ

Ἡ Λαξευτική, τὴν ὁποίαν οἱ Ἀρχαῖοι Γλυπτικὴν ἠνόμαζον, καὶ εἰς ἡμᾶς φαίνεται κακόηχος λέξις, (διὰ τὴν χρῆσιν τῆ γλύφω, ἀντὶ τῆ λείχω) εἶναι τέχνη μία ἀπὸ τὰς ἐλευθέρους, συνισταμένη εἰς τὴν τομὴν, καὶ ξέσιμον, καὶ γραφὴν τῶν τιμίων λίθων, τῶν μετάλλων, τῶν μαρμάρων, καὶ τῶν ξύλων, καὶ ὀστέων αὐτῶν μὲ μεταλλικὰ ἐργαλεῖα, βασιλικὸν ὕδωρ, καὶ παρόμοια, εἰς διαφόρους μορφάς, σχήματα, καὶ εἰκόνας.

Μεταξὺ τῶν ἀρχαίων Προγόνων μας ἡ ὡραία αὕτη τέχνη ἔλαβεν ὑπεροχικὴν προκοπὴν, καὶ ἕως τῶρα ζητῶνται τὰ περίφημα ἔργα τῶν χειρῶν των εἰς διάφορα πετράδια, ὡς Ἀχάτας, Σαρδόνυχας, Ὀνυχας, κ. λ. ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀντίκαι, ἦτοι Ἀρχαῖαι.

Ἀλέξανδρος ὁ μέγας, ὑπεραγασθεὶς τὴν Λιθοζοῖαν τῆ Πραξιτέλης, διώρισε μόνον αὐτὸν νὰ ἐγχαράτῃ εἰς τὰς λίθους τὴν μορφήν του· καὶ αἱ παρὰ τοῦ Διοσκορίδους χαραχθεῖσαι προτομαὶ τοῦ Καίσαρος Αὐγούστου, ἐζητῶντο παρὰ τῶν διαδόχων του Αὐτοκρατόρων διὰ νὰ τὰς μεταχειρίζωνται εἰς τόπον Σφραγίδος.

Μετὰ τὴν ἐπίδρομὴν τῶν Βαρβάρων, καὶ τὸ νέκρωμα τῶν Τεχνῶν εἰς τὴν Εὐρώπην, ἠκολέθησε καὶ ἡ Λαξευτικὴ τὴν ὁμοίαν τύχην τῶν λοιπῶν τεχνῶν, καὶ ὁμοῦ μὲ αὐτὰς πάλιν ἀνεγέρθη, καὶ τῶρα εὐδοκίμει· ἀλλὰ τὰ ἀρχαῖα ἐγκρίνονται.

Ἡ κατὰ τὸ κοῖλον Γλυπτικὴ, ἡ Λαξευτικὴ τῶν Παλαιῶν ἔχει διὰ χαρακτηριστικὴν τὴν στιλπνότητα, καὶ εἰς αὐτὸ τὸ ἐγγραφὸν ξέσμα. Ἡ δὲ Ἀναγλυφικὴ, τὴν ὁποίαν καὶ Ἀνάξεσμα ἠμποροῦμεν νὰ ὀνομάσωμεν, καὶ Γαλλιστὶ bas relief, εἶναι εὐκολωτέρα, διότι καὶ βλέπεται καὶ στιλβώνεται μὲ εὐκολίαν τὸ γλυπτόμενον.

Λαξεύονται τῶρα εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν σφραγίδες, ἀπὸ πετράδια, καὶ ἄργυρον, καὶ χρυσόν, καὶ σίδηρον αὐτὸν, εἰς ὡραῖα σχήματα, καὶ μορφάς· εἰς δὲ τὰς Τούρκους ἀναγκαίως ἔχουσιν τὰ ὀνόματά των, ἢ καὶ στίχους τῆ Κορανίου των, διότι εἶναι ἐμποδισμένοι αἱ εἰκόνας εἰς αὐτούς· καὶ διότι ἡ ἰ-
διό-

διόχειρος ὑπογραφήτων δὲν ἔχει ὑπόληψιν εἰς τὰς ὁμολογίας. Οἱ τεχνῖται μεταχειρίζονται τὸν τόνον διὰ νὰ κινήσουν τὰ διάφορα σμηλάρια, πριόνια, σφυρίδας, καὶ παρόμοια, ὥστε πλησιάζοντες εἰς αὐτὰ μὲ προσοχὴν τὸ λαξευτικὸν πετράδιον ἢ μέταλλον νὰ τὸ γράφουν.

Τὸν ἴδιον τρόπον μεταχειρίζονται, καὶ οἱ κατασκευάζοντες τὰς σιδιρᾶς σφραγίδας, καὶ προπλάσματα τῶν νομισμάτων, τὰ ὁποῖα διαιρῶνται εἰς Ἀργυροκοπεῖα, ἢ γενικώτερον Νομισματοκοπεῖα, ἔχοντα τὰς σφραγίδας μὲ ὀλίγην κοιλότητα, καὶ ὀλιγόξεστα μὲ τὰ σύμβολα τῆς Ἐπικρατείας, εἰς τὴν ὁποίαν γίνονται, καὶ μεταχειρίζονται, καὶ εἰς συμβολικά νομίσματα, ἢτοι Medailles, ὡς ἂν νὰ εἶπω μέταλλικὰς ἀρχαιοτάτας, αἱ ὁποῖαι εἶναι βαθεῖαι, καὶ μὲ διάφορα σύμβολα.

Περὶ τῆς τέχνης τῆς Χαλκογραφίας, ἡ ὁποία εἶναι εἶδος τῆς Γλυπτικῆς, ἢ Λαξευτικῆς, θέλομεν διαγράψει εἰς τὰ περὶ Τυπογραφίας, καὶ Χαλκογραφίας, διὰ νὰ μὴ συγχύσωμεν τὰ ὀνόματα.

ΛΑΤΖΙΒΕΡΤ. Ἰδὲ ΚΤΑΝΗ ΛΙΘΟΣ, καὶ ΚΟΚΚΟΣ.

ΛΑΤΟΜΙΑ. Ἡ Τέχνη τῆ νὰ ἐξορύττη τινὰς πέτρας, πλάκας, καὶ μάρμαρα εἰς χρῆσιν τῶν Λιθοξόων, Πετραδιστῶν, καὶ Τεκτόνων.

ΛΑΤΟΜΕΪΟΝ δὲ, ὁ τόπος ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἀνορύττονται, καὶ ἐκβάλλονται οἱ τοιοῦτοι λίθοι ὀνομάζεται δὲ καὶ Ὀρυκτολογία, ἢ τέτων μάθσεις, καὶ ἐπιστήμη.

Ἡ Πάρος, ἡ Χίος, καὶ ἄλλαι Νῆσοι τῆ Ἀρχιπελάγους ἐγκρίνονται διὰ τὰ Λατομεῖα τῶν λευκῶν μαρμάρων. Ἡ Προικόννησος τῆς Προποντίδος διὰ τὸ πλῆθος τῶν μαρμάρων τῆς ἐπονομάζεται Μαρμαρᾶς, καὶ ἐξαρκεῖ εἰς τὰς οἰκοδομὰς, καὶ τάφους τῶν κατοίκων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, μάλιστα τῶν λουτρῶν, βρύσεων, καὶ ἀναβρυτικῶν πολυειδῶν σιφῶνων, εἰς τὰ ὁποῖα εὐδοκίμων οἱ Τούρκοι, καὶ Χριστιανὸι λιθοξόοι ὄχι βέβαια ὡς οἱ Φαυμάσιοι Πρόγονοί μας, τῶν ὁποίων τὰ

εἶρ

ἔργα θέλουσι χρησιμεύσει αἰωνίως δι' ἀρχέτυπα, οὔτε ὡς οἱ μιμηταὶ τούτων Εὐρωπαῖοι τεχνῖται, ἀλλὰ μετρίως καλά.

Ἡ Χίος ἔχει καὶ πλάκας, καθὼς καὶ ἡ Μάλτα διὰ λιθόστρωμα· ἡ Πατρίς μου εὐτυχεῖ εἰς Λατομεῖα λευκῶν, καὶ μολιβοχρῶν πλακῶν διὰ στεγώματα τῶν οἰκιῶν· καὶ ὅλα τὰ λατομεῖα τῆς ζηλωτῆς Ἑλλάδος, καὶ Ἰωνίας, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐλάμβανον οἱ Φειδίαι, καὶ Πραξιτέλεις τὰ μάρμαρα, καὶ τὰ ἐθεοποίησαν, δὲν ἐκενώθησαν, ἀλλ' ἡ τέχνη λείπει, καὶ ἡ ὄρεξις εἰς τὰ τοιαῦτα κατὰ τὸ παρόν.

ΛΑΥΔΑΝΟΝ. Ἴδὲ ὈΠΙΟΝ.

ΛΑΦΑΝΗ, εἶδος Κράμβης, ἡ ὁποία δὲν κλείει. Ἴδὲ ΚΡΑΜΒΗ.

Ἡ γινομένη Λαφάνη εἰς τὴν κάτω Γερμανίαν ἔχει μικρά, καὶ ἀραιὰ τὰ φύλλα, πολλοὺς κλόνους, καὶ δὲν τρώγεται· ἀλλ' ὁ καρπὸς τῆς Koolsaad παρὰ τῶν ὀλλανδῶν, καὶ Colsa κοινῶς, ἢ τοι Κραμβόσπορος παρὰ τῶν ἐντοπίων Φλαμάνδων ὀνομαζόμενος, ἀποτελεῖ μέγα ἐμπόριον εἰς τὰς λεγομένους κατατόπας (Pays Bas) καὶ εἰς τὴν Βορείαν Γαλλίαν, καὶ ὀλλάνδαν μὲ τὴν μεγάλην ποσότητα τοῦ ἐλαίου, τὸ ὁποῖον ἐκβαίνει μὲ ἐλαιοτριβεῖα, ἢ τοι ἀνεμομύλῃς ἐπὶ τέτου καμωμένῃς, καὶ διαδίδεται εἰς ὅλα ἐκεῖνα τὰ μέρη, χρήσιμον ἕως πολλὰ ἔργόχειρα, καὶ τέχνας· λέγεται δὲ καὶ Ἐλαιον Ῥαφανίδας Navette, διότι ὁμοιάζει ἡ Λαφάνη αὐτὴ μὲ τὸ χόρτον τοῦτο.

ΛΕΒΗΣ, τὸ Τερκιστὶ Καζάνι, ἀγγεῖον χάλκινον, ἢ καὶ σιδηροῦν μέγα, ἀναγκαῖον διὰ βρῆσιμον τοῦ νεροῦ, εἰς λουτρά, ἄμβυκας, ἢ τοι λαμβύκου; καὶ ἄλλα πολλὰ ἔργα, καὶ τέχνας· οἱ Χαλκοποικὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατασκευάζουν πολλὰ, καὶ ἐξάίρετα τοιαῦτα ἀγγεῖα χάλκινα. Ἴδὲ ΧΑΛΚΟΠΟΙΪΑ.

ΛΕΚΑΝΗ. Γνωστὸν χάλκινον, ὀρειχάλκινον, ἀργυρῆν, καὶ ἀργιλλοπλαστικὸν ἀγγεῖον, χρήσιμον διὰ νήψιμον, καὶ πλύσιμον. Αἱ χάλκιναι, καὶ ἀργυραὶ κατασκευάζονται.

σκευάζονται εἰς τὸν τόπον· αἱ ἀργίλλιναι, ὄρειχάλκιναι, καὶ λευκαργυραὶ φέρονται ἀπὸ τὴν Εὐρώπην, ὁμῶς μὲ τοὺς προχόους των (ἰβρίκια), καὶ πωλῶνται παρὰ τῶν λεπτοπώλων.

ΛΕΜΟΝΙ, Μηδικὸν μῆλον, ὄπωρικὸν γνωστότατον εἰς ἔλον τὸ Ἀρχιπέλαγος, καὶ τὰ παράλια τῆς Μεσογείου θαλάσσης, καὶ ἴδιον τῶν θερμῶν κλιμάτων.

Ἡ Λεμονία εἶναι ἀειθαλὲς δένδρον, κηπευτικὸν, καὶ μικροῦ μεγέθους, ποτιστικόν.

Ἐμβαίνουν εἰς τὸ ἔμπόριον τὰ Λεμόνια τῆς Ἀρχιπελάγους, καὶ ἰδιαιτέρως τῆς Μεσσηνίας, τὰ ὅποια διὰ τὴν τέχνην τῶν κηπωρῶν κόπτονται μὲ τὸ χέρι πράσινα, χρίονται μὲ κηρὸν εἰς τὴν τομὴν, καὶ τυλιγμένα μὲ χαρτὶ βάλονται εἰς κιβώτια ἀνὰ 400, καὶ διαρκῶν περισσότερον καιρὸν ἀπὸ τὰλλα (1).

Ὁ ἀγοραστὴς ἔμπορος ὅμως πρέπει νὰ προσέχη νὰ ἦναι σωστὰ τὸν ἀριθμὸν ἀπὸ τὰ ὀνομαζόμενα Ἐξοδὸν τοῦ Ἀμβούργου, νεοκομμένα, καὶ φυλαγμένα ἀπὸ σήφιν, ἢ ὅποια διαδίδεται ὀγλιγῶρα, καὶ εἰς τὰ λοιπὰ ἀνὰ δὲν χωρισθῶν εὐθύς. Ἡ Κωνσταντινέπολις λαμβάνει, καὶ ἀποστέλλει διὰ τὰ παράλια τοῦ Εὐξείνου Πόντου, καθὼς καὶ λεμονόζωμον, περὶ τῶ ὁποῖα κατωτέρω.

Ἐπομένως ἔμπορεύονται εἰς κιβώτια, καὶ χυτὰ τὰ Λεμόνια τῆς Γόρου, καὶ τῆς Χίου, ἀλλὰ δὲν ἔχουν τὴν αὐτὴν ἐπιμέλειαν εἰς τὸ στείβασμα μὲ τὰ Σικελικὰ, διὰ τοῦτο καὶ ρθειρόνται ὀγλιγῶρότερα.

Τὸ ἑσωτερικὸν ἔμπόριον τῶν Λεμονίων εἶναι μέγα, καὶ ἀδιάκοπον διὰ τὴν παντοτεινὴν χρῆσιν αὐτῶν εἰς τὰ ἀρτύματα τῶν φαγητῶν.

Εἶναι καὶ Λεμόνα γλυκὰ, τὰ γλυκολέμονα, καὶ χωρὶς σπόρον μεγάλα, καὶ χονδρόφλοια, τὰ ὅποια λέγονται Βενετιαναί, καὶ ἄλλων εἰδῶν, ἀλλὰ χρησιμώτερα

εἰ-

(1) Τὰ τοιαῦτα ὀνομαζονται Ἐξοδὸν τῆς Ὀλλάνδης, ἢ τοῦ Ἀμβούργου.

εἶναι τὰ κοινὰ, δίδοντά ἔτι εἰς τὸ ἐμπόριον τὸν λεμονοζωμον, τὴν λεμονοφλοιάν, καὶ δύο εἴδη ἐλαίων, χρησίμων εἰς τὰς μυρεψὰς, καὶ τὴν Φαρμακοποιίαν.

ΛΕΜΟΝΟΖΩΜΟΣ, ὁ ζωμός τῶν Λεμονίων, χρήσιμος εἰς τοὺς τόπους, ὅπου διὰ τὸ ψυχρὸν κλίμα, καὶ διὰ τὴν ἀπόστασίν των ἀπὸ τὸ θερμὸν, μὴ δυνάμενοι οἱ ἄνθρωποι νὰ μετακομίσεν ἀρκετὰ λεμόνια, ἐμπορεύονται τὸν ζωμὸν αὐτόν.

Εἶπαμεν ὅτι τὸ Λεμόνι εἶναι ὀπωρικὸν εὐκόλοσηπτον, καὶ δὲν διαρκεῖ μετὰ τὸ τρύγημά του, διὰ τοῦτο οἱ κηπουροὶ θέλοντες νὰ προλάβουν τὴν φθορὰν τοῦ καρποῦ, τὸν στραγγίζου, καὶ πωλῶν τὸν ζωμόν των εἰς βαρύλλια μεγάλα ἕως 400 ὀκάδων.

Καλὸς Λεμονοζωμος εἶναι ὁ καθαρὸς, ὄξυνος, καὶ εὖοσμος, καὶ ὑπερτερεῖ ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἔχει καὶ λεμονέλαιον ἐπιπλέον εἰς τὸ στόμιον τῆ βαρυλλίου, ἀποδειξίς ὅτι αὐτὸς ἔγινε πρὸ τοῦ νὰ σαπίσῃ ἡ φλοιά τοῦ λεμονίου, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκεται τὸ θερμὸν ἔλαιον· τοιοῦτος ἐπαινεῖται ὁ τῆς Ναξίας.

Ἡ Μεσσήνα, λιμὴν τῆς λεμονοφόρου Σικελίας δίδει καὶ ζωμὸν πολὺν, καθὼς καὶ λεμόνια, καὶ τὸ ἐμπόριον γίνεται εἰς ἀμφοτέρα.

Χρησιμεύει ὁ Λεμονοζωμος διὰ τὰ ποτὰ τῆς λεμονάδας γινομένης εἰς ἔλλειψιν νωπῆ ζωμοῦ, ἢ τοι λεμονίου μὲ αὐτόν, καὶ ζάχαρι· καὶ τῆτο μὲ τὴν ἐγχυσιν ὀλίγη ζαχαροπνεύματος, ἢ τοι ρῆμι, ὀνομάζεται Punch· τὸ εὐφραδέστερον Πόνσι, εἰς βαφὰς, καὶ πλύσιμον ἀγγείων, κ. τ. λ. καὶ δαπανᾶται ἀρκετὸς εἰς τὰ ψυχρὰ κλίματα ἀντὶ λεμονίων, ὡς ἀνωτέρω.

ΛΕΜΟΝΑΪΔΑ, καθὼς ἀνωτέρω εἶπαμεν, ὁ ζωμός τῆ λεμονίου, καὶ ζάχαρι, ἡ ὁποία ἢμπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ καὶ Συρόπιον τῆ Λεμονίας, ὅταν ἦναι κατεσκευασμένη ἀπὸ τὰς ζαχαρεφούς, καὶ δὲν λείπει εἰμὴ μόνον τὸ νερὸν διὰ τὴν ἀραιώση, καὶ νὰ γένη ποτόν.

Ἡ φλοιά τῆ λεμονίου ζαχαρωμένη, καὶ ἐψιμμένη γίνεται καλὸν ζαχαρωτόν· ἀπὸ αὐτὴν τριμμένην εἰς τρίπτην,

πτην, καὶ θλιβομένην ἐκστάζει ἡ λεγομένη Οὐσία τῆς Λεμονίου (Essentia) ἢτοι τὸ καλῆτερον ἔλαιον.

Ἀπὸ δὲ τὴν ὑπόστασιν τῆς λεμονοζώμου, ἀφ' ἧς κατακαθίστη εἰς τὰ βαρύλλια, μετὸν ἄμβυκα (λαμβύκον) ἐκβάλλεται ἄλλο ἔλαιον, τὸ ὁποῖον ἔχει δευτέραν τάξιν μετὰ τὸ πρῶτον, ἢτοι τὴν οὐσίαν, καὶ ἀμφότερα χρησιμεύουν εἰς τὴν Μυρεφικὴν.

Εἰς τὴν Μαδέραν ζαχαρώνουν τὰ μικρὰ φλοπράσινα λεμόνια, καὶ κάμνουν ζαχαρωτὸν ἐξαίρετον, καὶ ζητῶμενον· ὁμοίως δὲ καὶ εἰς τὴν Χίον, καὶ ἄλλας Νήσους, ἀλλ' ὄχι δι' ἐμπόριον.

Οἱ Ἑβραῖοι μεταχειρίζονται τὰ μικρὰ νεογνὰ λεμόνια διὰ τὴν ἐορτὴν τῆς Σκηνοπηγίας, ὡς εἶδος Φυσίας, καὶ τελετῆς.

Εἰς τὸ Ἀμστελόδαμον κάμνουν ἄλμυρ διατὰ νὰ φυλάξουν τὰ λεμόνια εἰς βαρύλλια, καὶ τὰ ἐπονομάζουν λεμόνια ἀλατισμένα, Citrons-salés.

ΛΕΜΟΝΟΎΞΥΛΟΝ. Οἱ Παλαιοὶ Ἕλληνες μὴ γνωρίζοντες τὰ ὠραιότερα ξύλα τῆς Ἰνδίας μετεχειρίζοντο τὸ ξύλον τῆς λεμονιάς εἰς πολλὰ λεπτουργήματα, ὡς τραπεζας, γραφεῖα, ταμεία, καὶ τὰ παρόμοια· ἀφ' οὗ δὲ αἱ Ἀνατολικαὶ, καὶ Δυτικαὶ Ἰνδαίαι ἐγνωρίσθησαν, καὶ μᾶς δίδωσιν ὠραῖα ξύλα διὰ τὰ τοιαῦτα ξυλουργήματα, ἔπαυσεν ἡ χρῆσις τούτου, καὶ ἡ ὀνομασία μετεδόθη εἰς ξύλον τῆς Ἀμερικῆς ἔχον τὴν ὀσμὴν τῆς λεμονίου, βαρὺ, ῥητινώδες, κίτρινον, καὶ ἀρμόδιον διὰ νὰ κατασκευασθοῦν πολλὰ καλὰ ἔργα, καὶ σκεύη. Οἱ αὐτόχθονες Ἀμερικανοὶ τὸ ὀνομάζουσι εἰς τὴν γλωσσάντων Ξύλον Λαμπαδικόν, Λαμπαδόξυλον, τὸ Γαλλιστί bois de chandele μεταφρασθέν.

Τὸ δένδρον τοῦτο γίνεται μέγα, ἔχει φύλλα, ὡς ἡ δάφνη, ἀλλὰ μεγαλῆτερα, καὶ ὁ καρπὸς του εἶναι μαῦρος, καὶ παρόμοιος μετὸ πιπέρι.

Πολλοὶ ἐλάμβανον τὰ ξύλον τοῦτο ἀντὶ τοῦ κίτρινου Σανδαλίου τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν, ἀλλ' ἔχει διαφορὰν μεγάλην διὰ τὸ βάρος του, καὶ δι' ἄλλα γνωρίσματα.

Λ Ε.

ΛΕΠΙΔΩΤΗ ΒΥΡΣΑ ἔμπορεῖ νὰ μεταφρασθῆ ἀπὸ τοῦ Λατινικῆ *Squali corium* (1), τὸ τομάρι, τὸ ὁποῖον ὀνομάζομεν Σαγρί, ἀπὸ τῆ Γαλλικῆ *chagrin*, σημαῖνον τὴν λύπην, δηλαδὴ ρυτίδαμα δέρματος τῶν λυπημένων· εἶναι δὲ Βύρσα ἦτοι τομάρι ἐργασμένον εἰς τρόπον, ὥστε ἔχει εἰς τὴν ἐπιφάνειάν του λέπια, ἦτοι σπυρία μικρά, καὶ στρογγύλα.

Βυρσοδεφείται τὸ δέρμα τοῦτο ἀπὸ τὴν ράχην τῶν ἵππων, ἐπτεινόμενον ὅταν ἀκόμη εἶναι νεπὸν, καὶ ἀλειφόμενον μὲ κόνιν σιγήπρωσ, μὲ τὴν ὁποίαν μένει μερικῆς ἡμέρας, καὶ ἔπειτα βυρσοδεφόμενον, ἀποκτᾶ τὰ λέπια, ἦτοι σπυρία, καὶ διαμένει μὲ αὐτά· ὅσον δὲ εἶναι ξηρὰ ὅταν ἦναι στεγνὴ, ἄλλο τόσον γίνεται ἀπαλὴ ἀφ' ἑ βραχῆ, καὶ χρησιμεύει μάλιστα διὰ τὴν βιβλιοδεσίαν. Βάφεται εἰς διάφορα χρώματα κίτρινον, κυανῆν, καὶ ἐρυθρὸν, ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ἀκριβώτερον, διότι γίνεται μὲ τὸν πρινοκόκκον.

Ἡ Ταυρίς, ἡ Καισάρεια τῆς Μαυριτανίας (Ἀλγέρι) ἡ Κωνσταντινούπολις, καὶ ἡ Σικελία, κατασκευάζουν ἀπὸ αὐτάς.

Καλὴ εἶναι ἡ μεγάλη βύρσα, ὁμαλὴ, μὲ μικρὰ σπυρία φαίνόμενα ἐντελῶς, χωρὶς νὰ ἔχη μέρη χωρὶς αὐτά, καὶ στιλβαμένα.

ΛΕΠΤΟΚΑΡΙΑ, ἢ ΛΕΠΤΟΚΑΡΥΔΙΑ. Δένδρον γνωστὸν εἰς ἡμᾶς, καὶ παρὰ τῶν Προγόνων μας ὀνομαζόμενον Κόρβλος· εἶναι τριῶν εἰδῶν· ἡ Ἡμερῆ, ἡ κηπευτικὴ, χαμόδενδρον πολὺκλονον ἀπὸ αὐτὴν τὴν ρίζαν καρποφορῆν λεπτοκάρυα μακρὰ εὐφραυστα, καὶ γεμάτα.

Ἡ Ἀγρία διαφέρει εἰς τὸ ὅτι ἔχει τὸ Λεπτοκάρυον μικρότερον, ἦτοι στρογγυλωτέρον. Ἡ Μεγάλη, ἡ ὁποία διαφέρει πολὺ ἀπὸ τὰς εἰρημένας, ἐπειδὴ κάμνει τὸν καρπὸν εἰς εἶδος Καστάνων μέσα εἰς λοβοὺς ἀκανθώδεις, καὶ εἶναι δένδρον μέγα ὡς ἡ Καστανία.

Ἀπὸ

(1) Κατὰ δὲ σμύδεσιν Λεπτιοβύρσα.

Ἀπὸ τὰς πρῶτας γίνονται στεφάνια βαρυλλίων, καὶ ἄνδρακες διὰ τὴν πυρίτιν κόριν, ἐπειδὴ καιόμενοι εἶναι ἐλαφρότατοι· ἀπὸ αὐτὰς εὐρίσκονται εἰς ὅλην τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τερκίαν, καὶ μάλιστα εἰς τὸ ὄρος τῆς Ἀθωνοῦ· ἀπὸ δὲ τὰς μεγάλας ὀλίγαι, ἀλλ' εἰς τὴν Τραπεζῆντα, καὶ τὰ περὶ αὐτὴν, εἶναι ὄρυμῶνες μεγάλοι καὶ πολυδένδροι.

Τὸ ἐμπόριον τῶν Λεπτοκαρύων εἶναι ἐσωτερικόν, καὶ ἀπὸ τὴν ῥηθεῖσαν Τραπεζῆντα στέλλονται διὰ τὴν Κωνσταντινέπολιν ἐτησίως καράβια φορτωμένα Λεπτοκάρυα, μάλιστα τὰ λεγόμενα Πηγαδήσια, ἢτοι Κουγιου Φεντούκ· διότι θάπτονται ὑπὸ γῆν ὡς τὰ κάστανα διὰ τὴν σαπίσιν τὸ ἔξω κέλυφος, καὶ ἀκαίνθωτον, ἢτοι ὁ λοβὸς, μέσα εἰς τὸν ὁποῖον εὐρίσκονται τὰ Λεπτοκάρυα, ὅθεν κατανοῦν, τὰ ἵνα ὑγρὰ, καὶ τρόπον τινὰ νωπὰ φερόμενα, καὶ ἐσθιόμενα τὴν ἀνοιξιν, αὐτὰ τὰ συναζόμενα τὸ φθινόπωρον.

Λέγουσιν ὅτι ἡ μεσαία φλοῖα τῆς ἀγρίας λεπτοκαρυᾶς, ὠφελεῖ διὰ τὴν λύσιν τῆς πέτρας, καὶ εἶναι ἰαματικὴ εἰς τὴν δυσουρίαν.

ΛΕΥΚΟΝ. Τὸ ἄσπρον κοινῶς λεγόμενον χρῶμα ἀπλῆν, καὶ ἔν ἀπὸ τὰ τέσσαρα ἀσύμμικτα, διὰ τοῦτο Λεύκα τὸ δένδρον, ἐπειδὴ ἔχει λευκὸν τὸ ξύλον.

Λευκὸν Κηρίον, τὸ καθαρισμένον, καὶ λευκασμένον. Ἰδὲ ΚΗΡΙΟΝ.

Λευκὸς Σίδηρος, ὁ Τερεκὲς Τερκιστί, πέταλον σιδηρῆν λεπτὸν, καὶ γανωμένον μὲ κασσίτερον. Ἰδὲ ΣΙΔΗΡΟΣ ΓΑΝΩΜΕΝΟΣ.

Λευκὸν Πιπέρι τὸ ἐκδαρμένον τὴν μαύρην ἐπιδερμίδα. Ἰδὲ ΠΙΠΕΡΙ.

Λευκὸς Ὑελος. Ὁ καθαρώτερος καὶ κρυστάλλινος.

Λευκὸν ἄλας. Τὸ καθαρισμένον. Ἰδὲ ἌΛΑΣ.

Λευκὸν τῆς Ἰσπανίας, ἢ Ἰσπανικόν. Κοσμητικὸν ψιμμύδιον κατεσκευασμένον ἀπὸ βυσμῆθον λυμένον εἰς πνεῦμα τῆς νίτρος, καὶ κρημνισμένον χυμικῶς
εἰς

εἰς κόμην λεπτοτάτην μετὰ τὴν συνέργειαν τῆ ἀλμυρῆ νε-
ρεῖ, εὐχριστον εἰς τὰς ψιμμουθεμένας γυναῖκας, καὶ
ἄλλα.

Λευκὸν Φαλαίνης. Ἰδὲ ΦΑΛΑΙΝΑ.

Λευκὸν Μαργάρου. Ἰδὲ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΡΙ.

Λευκὸν Μολύβδου. Μόλυβδος διαλυθεῖς μετὰ ὀ-
ξειδίου, καὶ χησιμεύων διὰ τῆς ζωγραφίζοντας, ἢ μετὰ
τὸ ἔλαιον, ἢ μετὰ τὸ γερὸν τῆ κόμμεως· ἀλλὰ χρειάζε-
ται μεγίστην προσοχὴν, διότι εἶναι δραστικώτατον φαρ-
μάκι.

Λάβε ψιλὰ πέταλα μολύβδου, ἀλειφέτα μετὰ δριμύ
ὀξειδίου, καὶ μετὰ 10 ἡμέρας σπογγίζοντας μετὰ πανί,
καὶ ξύωντάς τα, συναζε τὸν ἰόν, πάλιν ἀλειφέτα ἕως νὰ
ἀφανισθῇ τὸ μολίβι, καὶ ἔχεις τὸ εἰρημένον λευκὸν, τὸ
ὁποῖον χησιμεύει καὶ διὰ κοσμητικὸν ψιμμούδιον. Ὀ-
νομάζεται καὶ Τίτανός, ἦτοι Ἀσβεστος Μολύβδε.
Ἰδὲ ΨΙΜΜΥΘΙΟΝ.

Ἄλλως. Ἐπαρε φύλλα μολύβδου, τύλιξέ τα ἐλιχοειδῶς
μετὰ ὀλίγην ἀραιότητα τῶν σπειρῶν πρὸς ἀλλήλας, καὶ κρέ-
μασε αὐτάς τὰς σπείρας εἰς χύτραν πιλίνην ἔχουσαν ὀ-
ξειδι ἕως τὸ ἡμισυ, σκέπασέτην καλὰ, καὶ χρίσε τὸ
ἐπίθεμα τῆς, θάψετην εἰς τὴν κοπριὰν ζῶων, ἢ ἄμ-
μον, καὶ μετὰ 30 ἡμέρας ἀνοίγωντας εὐρίσκεις λευκασ-
μένον τὸν μολύβδον, καὶ ἔχεις ὕλην ψιμμούδιου.

Λευκὰργυρος. Ἡ παρὰ τῶν Εὐρωπαϊῶν Πλατί-
να. Ἰδὲ κατωτέρω.

ΛΕΥΚΑΣΜΑ. Τὸ ἄσπρισμα, τὸ ἀποτέλεσμα τῆ νὰ
κάμη τινὰς λευκὸν ἐν πράγματι. Λευκαντικὴ δὲ ἢ
τέχνη.

Λευκαίνονται τὰ σιδηρᾶ πέταλα, (οἱ Τενεκέδες) μετὰ
τὸ Βασιλικὸν Ἰάωρ, καὶ τὸν Κασίτερον, ἀλλὰ τοῦτο
καθὼς καὶ τῶν λοιπῶν μετάλλων ὀνομασθήτω κυρίως
Γάνωμα.

Λεύκασμα κυρίως ἢ γλῶσσά μας γνωρίζει τὸ πλύσι-
μον μέχρι λευκότητος τῶν νεοφάντων πραγμάτων, μά-
λιστα τῶν πανίων.

Τὰ

Τὰ βαμβακερὰ παγία λευκαίνονται εἰς τὴν πατρίδα μου βαλλόμενα εἰς κάδον μὲ βενιὰν ἀναδυμένην εἰς τὸ νερὸν, καὶ ἔπειτα πλυνόμενα, καὶ μεταπλυνόμενα, καὶ ξηραίνόμενα εἰς τὸν Ἥλιον γίνονται λευκώτατα.

Εἰς τὴν Βέρροϊαν τῆς Θετταλίας λευκαίνονται τὰ λιναῖα προσώφια μὲ ὅλην τὴν τελειότητα, καὶ κάμνουν ἐσωτερικὸν μέγα ἐμπόριον. Οἱ Ὁλλανδοὶ ὁμῶς λευκαίνουεν ὅλα τὰ λιναῖα παγία εἰς τρόπον ἀξιολύμητον, καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι τόποι σπευδάζουεν νὰ τὸς μιμηθῶν, καὶ ἀπελπίσθησαν νὰ τὸς ὑπερβῶν.

Τὸ κηρίον λευκαίνεται μὲ τὸν Ἥλιον, καὶ τὴν δρόσον· οἱ τοῖχοι, καὶ αἱ σανίδες χριόμενοι μὲ λευκὰ χρώματα ἀσβέστην, ἢ καὶ ἀργίλλον. Τὸ λεύκασμα τῆ ἀργύρου γίνεταί βράζωντάς τον πρῶτον μὲ ἀπλῆν νερὸν, καὶ ἔπειτα μὲ ἀλμυρὸν νερὸν, καὶ τρυγίαν, εἰς φλόγα πυρὸς ἀπὸ ξύλου.

Λευκαίνονται δὲ ὁ χρυσὸς, καὶ ὁ ἀργυρὸς, μὲ τὸ ἰσχυρὸν ὕδωρ, καὶ τὸ βράσιμον, ἀλλὰ τῆτο εἶναι πολυεξοδωτέρου ἀπὸ τὸ ρηθῆν.

Τὸ μετὰξι λευκαίνεται βαλλόμενον εἰς ἀραιὸν σακκίον, καὶ ἐμβαλλόμενον εἰς κοχλάζοντα λέβητα μὲ νερὸν γλυκὺ, καὶ κομμάτια σμῆγματος, μετὰ 3 ὥρας τὸ ἐκβάλλουεν, καὶ τὸ στραγγίζουεν ἑλαφρὰ, τὸ ἐμβάπτουεν ἔπειτα εἰς νερὸν κρύον μὲ σμῆγμα, καὶ πολλὰ ὀλίγον Ἰνδικὸν, τὸ ἐκβάλλουεν πάλιν, τὸ στραγγίζουεν, τὸ ἀπλώουεν, καὶ καίουεν κάτωθεν θειάφι, καὶ ὑπερλευκαίνεται.

Τὰ ὑφασμένα μεταξωτὰ πλυνόμενα μὲ σμῆγμα, καὶ καπνιζόμενα μὲ θειάφι, λευκαίνονται ὁμοίως.

Τὰ μάλλινα λευκαίνονται μὲ νερὸν, καὶ σμῆγμα ἀπλῶς πλυνόμενα, ἢ μὲ τὸ κάπνισμα τῆ θειαφίου εἰς τόπον περικλεισμένον, ἢ μὲ Κρήτικὴν Γῆν, Ἰνδικὸν, καὶ θειάφι.

Παρατηρητέον ὁμῶς ὅτι τὰ ρῆχα, καὶ παγία ὅσα ἔχουεν λεπτὴν κυαιότητα, καὶ νὰ εἴπω καλῆτερα τὸ χρῶμα τῆ γάλακτος, ὅλα εἶναι λευκασμένα μὲ τὸν τρόπον τῆ Ἰνδικῆ, ἢτοι μὲ ἀραιστάτην ἐμβαφὴν.

Τὰ

Τὸ νὰ ἐκθέσω τὴν μέθοδον τῆς λευκάσματος τῶν λι-
νῶν πανίων μοὶ φαίνεται περιττόν· διότι μήτε αἱ λευ-
κάντραι μας θέλουν ἀφήσει τὴν τέχνην των μετὰ τὸ κατα-
στάλαγμα τῆς στάκτης, καὶ τὸ σμῆγμα, διὰ νὰ μιμη-
θῶν ὅσα θέλω τοῖς καταγράψαι· μήτε ἡμεῖς θέλομεν
μιμηθῆ τῆς Ὀλλανδῆς, καὶ Οὐαλεντινιακῆς νὰ κατα-
σκευάσωμεν Βατίστας κατὰ τὸ παρόν.

Φανερόν ὅμως εἶναι ὅτι τὸ στακτότερον, καὶ ὁ Ἥλιος
εἶναι τὰ πρῶτα αἰτία τῆς λευκασμάτων των.

ΛΕΥΚΑΡΓΥΡΟΣ. Ἄς ὀνομασθῆ τὸ εὐρεθὲν κατὰ
τὴν πορελθῆσαν Ἐκατονταετηρίδα εἰς τὰ μεταλλεῖα τῆς
Περουῆς νέον μέταλλον, καὶ ὀνομασθῆν παρὰ τῶν Ἰσπα-
νῶν Πλατίνα, ἢτοι Ἀργυρῶδες, διότι Πλάτα Ἰσπανι-
στὶ ὁ Ἀργυρος λέγεται· ὀνομασθῆ παρ' ἄλλων καὶ
Λευκόχρυσος, Oro bianco, καὶ ἔτι Jvan bianca,
καὶ ἄλλως.

Συνίσταται ἡ μεταλλικὴ σύνθεσις τῆς Λευκάργυρος ἀπὸ
κόκκης λευκῆς, καὶ στιλπνῆς, μετὰ ἀνώμαλον ἐπιφάνειαν,
καὶ ἀκανόνιστον σχῆμα, διὰ τὸ ἀνόμοιον τῶν ἀτόμων
κόκκων τῆς συνθέσεώς του, ὥστε ἄλλοι ἐξ αὐτῶν δια-
σπῶνται, καὶ ἄλλοι εἶναι γυφρήλατοι.

Ὁ Λευκάργυρος δὲν λύει μετὰ τὸ πῦρ, μήτε μετὰ ἄλλα
διαλυτικά, ἀλλὰ συναναλύεται μετὰ τὰ λοιπὰ μέταλλα,
καὶ ἡμιμέταλλα, ἐκτὸς τῆς ἀρσενικίου, τὸ ὁποῖον δὲν
ἀντέχει εἰς τὴν δραστηκὴν κάμινον.

Λύει δὲ καὶ μετὰ τὸ Βασιλικὸν Ὑδρῶν, ἀλλὰ κατὰ διά-
φορον τρόπον ἀπὸ τὸν χρυσόν· ἐλαττώνει τὴν σκληρότη-
τα τῶν λοιπῶν μετάλλων, καὶ αὐξάνει τὴν τῆς σιδήρου
συμμιγνυόμενος· ἡ ὀλίγη ποσότης του δὲν ἀλλάσσει τὸ
χρῶμα, καὶ τὴν ποιότητα τῆς ἀργύρου, καὶ τοῦ χαλκοῦ,
ἀλλ' ἡ περισσώτερα τὰ κάμνει πελιδνά· μὴ ὅλον τῆτο εἶ-
ναι ἀδύνατον νὰ γνωρισθῆ τὸ νόθευμα τῆς χρυσοῦ, καὶ
ἀργύρου μετὰ τὸν Λευκάργυρον· διὰ τῆτο ἡ Ἰσπανικὴ Διοί-
κησις ἐμποδίζει αὐστηρῶς τὴν ἐξοδόν του, διὰ νὰ τὸν
μεταχειρίζεται μόνη της.

Τὸ μέταλλον τῆτο εἶναι βαρύτερον, καὶ ἀπὸ αὐτὸν
τὸν

τὸν χρυσὸν ὡς 14 πρὸς 19, καὶ ἡ ἐπιφανεία του εἶναι πάντοτε καθαρὰ ἀπὸ τὸν ἰόν (σκουριάν). Ἐπειδὴ λοιπὸν ἔχει αὐτὰ τὰ δύο πρῶτα χαρακτηριστικὰ τῆ χρυσῆ, βάρος διπλαθὴ, καὶ καθαρότητα, ἀκολουθεῖ νὰ ἦναι ἀδύνατον νὰ γνωρισθῆ τὸ νόθευμα, ἢτοι ἡ συένωσις αὐτῶν τῶν δύο μετάλλων μῆτε μὲ τὴν ὑδροστατικὴν Πλάστιγκα, μῆτε μὲ τὸ Βασιλικὸν Ὑδωρ, μῆτε μὲ τὸ ἀρσενίκιον.

Οἱ Χυμικοὶ ἤμπορῶσαν νὰ μᾶς δείξεν πολλάς κατασκευάς, καὶ χρησιμότητας τῆ μετάλλου τούτου, καὶ νὰ ἐπαυξήσῃ τὸ ἐμπόριον· ἀλλ' εἶναι χρεῖα ἢ ἡ Ἰσπανικὴ Διοίκησις ν' ἀλλάξῃ Νόμον, ἢ ἀλλῶ νὰ εὐρεθῆ Λευκὰργυρος διὰ νὰ πωλῆται, καὶ ἀγοράζῃται ἐλευθέρως· κατὰ τὸ παρὸν μῆτε ἔρευνα, μῆτε διάδοσις ἠμπορεῖ νὰ γένη.

ΛΕΥΚΟΚΛΗΜΑ, ἡ λευκὴ ἀμπέλος, φυτὸν ἐπίδενδρον εἶδος βρυονίας, τῆ ὁποίας αἱ κορυφαὶ τρώγονται τρυφεραὶ τὴν ἀνοιξιν· γίνεται πανταχῶ.

ΛΕΩΝ. Θηρίον ἀνδρείότερον ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα, καὶ βασιλεὺς τῶν ζώων, τοῦ ὁποίου τὸ θηλυκὸν λέγεται Λέαινα, καὶ εἶναι ἀνδρείότερον ἀπὸ τὸ ἀρσενικὸν, ἐναντίον τῆς φυσικῆς τῶν λοιπῶν ζώων καταστάσεως.

Οἱ μεγαλύτεροι καὶ καλῆτεροι Λέοντες εὐρίσκονται εἰς τὴν Ἀφρικὴν, καὶ ἀπὸ τὴν Βαρβαρίαν στέλλονται ζωντανοὶ εἰς πολλὰς Δυναστίας παρὰ τῶν ἐκεῖ Ἡγεμόνων διὰ στολισμὸν τῶν θηριοτροφείων· μερικοὶ εἶναι καὶ ἐξημερωμένοι, καὶ ἀκολουθεῖν τὸν αὐθέντην των, ἀλλ' εἶναι κινδυνώδεις.

ΛΕΟΝΤΗ. Τὸ δέρμα τῆ Λέοντος, τὸ ὁποῖον ἐργασμένον διφθερεργικῶς χρησιμεύει διὰ σκέπασμα τῶν ἐφιππίων πολλῶν ἀξιοματικῶν Ὀθωμανῶν· εἶναι Λευκόξανθον μὲ κηλίδας μελανὰς, ὡς τῆς Τίγρεως. Οἱ παλαιοὶ στρατηγοὶ μετεχειρίζοντο τὴν Λεοντῆν διὰ ὅμοια σκεπάσματα, καὶ περικεφαλαίας.

Τὰ σωζόμενα γνήσια ἐκτυπώματα, καὶ νομίσματα τῆ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ὅλα ἔχον τὴν περικεφαλαίαν του
μὲ

μὲ Λεοντήν· μ' ὅλα ταῦτα δὲν ἐμβαίνει εἰς τὴν διφθερικὴν αὐτὸ τὸ δέρμα κατὰ τὸ παρόν.

ΛΙΒΑΝΟΝ. Ἰδὲ ὍΥΜΙΆΜΑ.

ΛΙΒΑΝΟΤΙΪΣ τὸ ΡΟΣΜΑΡΙΪΝΟΝ, ὁ δεινδρόλίβανος, χαμόδενδρον γνωστὸν, καὶ εὐρίσκόμενον εἰς ὅλας τὰς κήπας αἰθαλῆς με' κλονάρια βαθυστακτόχροα, ξηρά, καὶ σκληρά, ἔχοντα φύλλα μικρά, καὶ ἀκιδωτά, πράσινα ἀπὸ τὸ ἐν, καὶ στακτιρὰ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, καὶ πολλὰ μικρά, κυκαῖ τετράφυλλα ἀνθῆ· ὅλον δὲ τὸ δένδρον εἶναι ἀρωματικὸν κατὰ τὴν ὁσμὴν, καὶ δριμύ εἰς τὴν γεῦσιν.

Εἰς πολλὰ παράλια τῆς Μεσογείας θαλάσσης εὐρίσκονται λόφοι λιβανοσκέπασοι, καὶ μεταχειρίζονται τὰ ξύλατα εἰς τὰς κλιβάνους.

Ἐκτὸς τῶν φύλλων τοῦ, τὰ ὅποια μεταχειρίζονται οἱ μάγειροι, καὶ οἱ φαρμακοποιοὶ, διασταλάζονται ἀπὸ αὐτὸν τὸν θάμνον ἔλαια, ἔσσαι, νερά, ἄλατα, καὶ ζαχαρόγλυκα.

Τὸ ἔλαιον τὸ ὁποῖον, καὶ Οὐσίαν, ἢ Πέμπτην Οὐσίαν (Quint-essentia) ὀνομάζου, γίνεται ἀπὸ τὰ φύλλα καὶ ἀνθῆ διασταλαζόμενα με' κοινὸν νερὸν, καὶ εἶναι λευκὸν διαφανές, ὀσμητικώτατον, καὶ διαχωρητικώτατον.

Τὸ λεγόμενον Ὑδωρ τῆς Βασιλίσσης τῆς Οὐγκαρίας, διὰ τὰ καλά του ἀποτελέσματα εἰς αὐτὴν τὴν Βασίλισσαν, συνδέεται ἀπὸ καθαρὸν οἰνόπνευμα ἐμβαπτόμενον με' ἀνθῆ Λιβανωτίδος· ἀλλ' ἡ μεγάλη χρῆσις αὐτοῦ ἀναγκάζει τὰς Φαρμακοποιούς, καὶ Αὐβυκισὰς αὐτοῦ, τὰ βάλλου τὰ φύλλα ὁμῶς με' τὰ ἀνθῆ· ἢ μόνον εἰς τὸ ἀπλὲν οἰνόπνευμα τὰ χύου ὀλίγους κόμβους τῆ εἰρημένου ἔλαιου, καὶ νὰ τὸ πωλῆν διὰ γνήσιον ὕδωρ εἰς φιάλας ψευδεπιγράφους. Χρησιμεύει δὲ διὰ νιφήματα, καὶ ὡς ἀντικεφαλαλγικὸν, καρδιακὸν, καὶ παρόμοια.

ΛΙΘΟΣ, ἀρσενικῶς ἢ κοινὴ πέτρα, τὴν ὁποίαν κατὰ τὸ φιλυποκοριστικὸν τῆς γλώσσης λιθάρι ὀνομάζου εἰς τὴν πατρίδα μου· λίθος δὲ θηλικῶς τὸ πετράδιον. Ἰδὲ ΠΕΤΡΑ, καὶ ΠΕΤΡΑΪΔΙΟΝ.

ΛΙ-

ΛΙΘΑΪΝΟΡΑΞ ὁ μεταλλικός "Ανθραξ, καὶ Ἰδὲ "ΑΝΘΡΑΞ.

ΛΙΘΑΪΡΓΥΡΟΣ, Μεταλλικὸν εὐρίσκόμενον εἰς τὰ μεταλλεῖα τοῦ μολύβδου, κοκκινωπὸν, λεπιδωτὸν, εὐθραυστον, καὶ συγγενεῦσιν εἰς τὴν μορφήν, καὶ φύσιν μὲ τὸ λευκὸν τῆ μολίβου· ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ φυσικὸν τοῦτο εἶναι σπάνιον, μεταχειρίζονται τὸ τεχνητὸν, τὸ ὁποῖον εἶναι ὑπόλοπον τῆ χρυσιμεύσαντος μολίβου εἰς τὸ καθάρισμα τῆ χρυσοῦ, ἀργύρου, καὶ κυρίως τοῦ χαλκοῦ, ἀφ' ἧ ἐξορυχθῆν ἀπὸ τὰ μεταλλεῖα.

Χρῆσιμεῖ ὁ τεχνητὸς Λιθαργυρὸς εἰς τὴν Ἱατρικὴν, καὶ εἰς πολλὰς τέχνας, ὡς πληρωγῆς, βαφεῖς, ζωγράφος, διαφοροποιῆς, καὶ ἄλλης.

Καλλίτερος εἶναι ὁ γινόμενός εἰς τὴν Πόλωνίαν, Σουηκίαν, καὶ Δανίαν, ὅπερ εἶναι πολλὰ τὰ μεταλλεῖα τοῦ χαλκοῦ, καὶ ἐγκριτότερος ὁ εἰς μικρὰ κομμάτια, ὡς περιωτότερον τιτανωμείος, ἀλλ' ὀλιγώτερον γαιώδης.

Φυσικὸς Λιθαργυρὸς ἐξάιρετος εὐρίσκεται εἰς τὴν Ἀγγλίαν, καὶ ἐξοδεύεται πολὺς εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην, μάλιστα εἰς τοὺς κατασκευάζοντας τὰ πήλινα ἀγγεῖα διὰ τὰ τὰ χανώσουν. Οἱ Ἀγγλοὶ τὸν λέγουσιν Archifou, καὶ οἱ Τούρκοι Μουρτεσέγκι, ὅθεν τὸ Μουρτασάι εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν· εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν φέρεται πολὺς ἀπὸ τὰ χάλκινα μεταλλεῖα τῆ Πόντου, καὶ μὲ αὐτὸν γίνονται τὰ ἔργα μας.

ΛΙΘΙΑΣΙΣ, τὸ ἀπολίθωμα τῶν ζωτικῶν χυμῶν εἰς τὰ ζῶα, διὰ τοῦτο εἰς ὅλα εὐρίσκονται μικροί, ἢ μεγάλοι λίθοι, εὐχρηστοί, ἢ καὶ ἀχρηστοί. Ἡ Εὐρωπαϊκὴ ὀνομαθεσία, τὰ ὀνομάζει Βεζοάρδια, καὶ ἰδὲ τῆτο.

ΛΙΝΑΪΡΙ, φυτὸν μὲ λεπτὸν καυλὸν, στρογγύλον, καλαμώδη, μόλις δύο πόδας αὐξάνοντα, μὲ φλοιὰν ἰνώδη, ὡς τὸ καννάβι, καὶ ἄνθη κυανὰ πενταπέταλα, μετὰ τὰ ὁποῖα γίνεται ὁ καρπός, ἢτοι ὁ λινοσπόρος εἰς κόκκους ἐπιμήκεις, κοκκινωπῆς, στιλπνοῦς, καὶ γεμάτους ἀπὸ ἐλαιώδη οὐσίαν.

Μετὰ τὴν σήψιν, καὶ τὸ κοπάνισμα τῆ ἰνώδης καυλῆ.

λᾶ τῆ χόρτου τέτου ἀποτελεῖται, καὶ καθαρίζεται τὸ πολυχρηστον λινάρι ἀναγκαῖον διὰ τόσα ἐνδύματα, καὶ παρία.

Τὸ Λινάρι πωλεῖται, ἢ ἄμων, καὶ ἐννοεῖται ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον μετὰ τὸ πρῶτον κοπάνισμα εἶναι ἀκαθάριστον ἀπὸ τὰ ξυλωδῆ κομμάτια τῆ καυλῆτου· ἢ ἔτοιμον διὰ τῆμα, τὸ ὁποῖον κτενισμένον ὀνομάζεται. Ἡ Εὐρώπη, μάλιστα ἢ Βορεία, ἐγάζει πολλά Λινάρια, ὁμοίως καὶ ἢ Ἀφρική, ἀλλ' ἐγκριτότερα εἶναι διὰ τὴν λεπτότητα των τὰ λινάρια τῆς Αἰγύπτου, ἀπὸ τὰ ὅποια ἔχομεν ἡμεῖς ἄρκετὰ, φερόμενα εἰς μεγάλας βάλλας, καὶ ἐπονομάζονται ἀπὸ τῆς τόπου τῆς βλαστήσεώς των· καὶ κατὰ σειράν ἔχεις ἐδῶ τὴν προτίμησιν εἰς τὴν ποιότητά των.

α. Λινάρι τῆ Φιῆμ, ἢ Αφίμης, τὸ ὁποῖον καὶ Σκιναντὶ ὀνομάζεται.

β. ——— τὸ Ὀλέβ.

γ. ——— τὸ Μανούφ.

δ. ——— Φορβέτα, ἢ μαύρον.

Ὡ πόσον ἐπιθυμητὸν ἠθελέν εἶναι διὰ κοινήν ὠφέλειαν τῶν κατοίκων νὰ εὐτυχῆσαμεν εἰς τὰς ἐργοχειρῆκας τέχνας, καὶ ἔχοντες τοιαῦτα καλὰ λινάρια νὰ μὴ δίδωμεν τὸν πλετόν μας ἀγοράζοντες τὰ λινόπανα ἀπὸ τὴν Εὐρώπην!

ΛΙΝΟΣΠΟΡΟΣ, καὶ ΛΙΝΕΛΑΙΟΝ. Ὅταν δὲν εὐτυχῆσεν τὰ λινότοπια, ἢτοι λινόχώραφιά μας, λαμβάνομεν τὸν Λινόσπορον ἀπὸ τὴν γειτονεύσαν Ῥωσσίαν, διὰ νὰ κάμωμεν τὸ Λινέλαιον, τὸ ὁποῖον χρησιμεύει, καὶ διὰ κάυσιμον, καὶ διὰ τὰλλα ἔργα· ἢ Ἰατρικὴ ὅμως προτιμᾷ, καὶ νομίζει μαλακτικώτερον ἀπὸ τὰ λοιπὰ ἔλαια τὸ ἀκαυστον, ἢτοι τὸ ἀποσταζόμενον μὲ μόνην τὴν σύνδλιφιν Λινέλαιον.

Οἱ Ἑβραῖοι τρώγην τὸ κοινὸν Λινέλαιον διὰ τὴν πτωχίαν των, καὶ τὴν δεισιδαιμονικὴν ἐμπόδισίν των εἰς τὸ νὰ συνεψήσουν κρέας μὲ βέτυρον, καὶ ὅπου αὐτοὶ εὐρίσκονται γίνεται ἄρκετὸν ἐμπόριον εἰς Λινόσπορον, καὶ τὸ ἐξ αὐτῆ Λινέλαιον· οἱ Τῆρκοι τὸ ὀνομάζην Πεζίρ Γιάγ.

ΛΙ-

ΛΙΝΟΪΠΑΝΑ. "Όλα τὰ πανία ὅσα ὑφαίνονται μὲ λινάρι ἢμποροῦν νὰ λάβουν αὐτὴν τὴν ὀνομασίαν, καὶ τοιαῦτα γίνονται πανπόλων εἰδῶν εἰς ὅλα τῆς Οἰκουμενῆς τὰ μέρη· χοιδρά, φιλά, ἀραιά, πυκνά, μονόχρσα, ποικιλόχρσα, καὶ ὅλα ἐκτὸς τῶν κατ' οἶκον ὑφαινομένων δι' ὑποκάμισα· διὰ τὴν ἀνεργησίαν τῶν τεχνῶν εἰς ἡμᾶς, τὰ λαμβάνομεν ἀπὸ τὰ Εὐρωπαϊκὰ Βασίλεια, μάλιστα ἀπὸ τὴν Ολλάνδαν, Γερμανίαν, καὶ Γαλλίαν, καὶ τῶρα ἐσχάτως ἀπὸ τὴν Ρωσίαν.

Λινοπανα φιλωτέρα, καὶ πυκνότερα εἶναι αἱ ΒΑΤΙΣΤΑΙ, καὶ ἰδὲ τοῦτο. Μετὰ ταῦτα ἀκολουθεῖν τὰ λεγόμενα πανία τῆς Ολλάνδης, εἰς μεγάλα τυλιγμένα κομμάτια πωλέμενα. Ἐπειτα ἄλλα ἀραιά, καὶ φιλά, τὰ ὅποια καὶ Λινοβατίστας ἐδῶ ὀνομάζου, καὶ ὅλα αὐτὰ κατὰ τὸν τόπον, εἰς τὸν ὁποῖον ὑφαίνονται, γίνονται κομμάτια μικρὰ, ἢ μεγάλα, καὶ πωλεῖνται ἀναλογικῶς εἰς τὸν πῆχυν προσδιορισμένα τὰ κομμάτια.

Πολλὰ Λινοπανα ἐξοδεύονται καὶ εἰς τὰ χειρόμακτρα τῶν τραπέζων, τὰ ὅποια τραπέζομάνδηλα, ἢ ἐπιτραπέζις ὀθῶνας, καὶ πετζετόπανα, τὰ χειρόμακτρα ὀνομάζομεν τὸ διαφορετικὸν ὑφάσμα εἰς μικρὰ χινῶν ὀμμάτια, ἢ καὶ ἄλλα ἀνθη, καὶ γραμμάς, ἢ λεπτότης, καὶ ἢ λευκότης τοῦ πανίου, καὶ τὸ πλάτος αὐτῆ ἀποτελεῖ τὸν λογαριασμὸν τῆς τιμῆς τῶν. Ἡ Ρωσία κατὰ τὸ παρὸν ἄρχισε νὰ μᾶς δίδῃ καλὰ ἀπὸ αὐτὰ, καὶ εἰς διαφόρους ὑφασίας· ἀλλὰ τὰ Γερμανικὰ ἀκόμη ὑπερτερῶν.

ΛΙΪΠΟΣ. Ἡ κοινὴ γλῶσσα ὀνομάζει ἄλειμμα, καὶ τὸ στέαρ, καὶ τὸ λίπος, τὰ ὅποια εἶναι διαφορετικά, καὶ χρειάζεται προσοχὴ διὰ νὰ διορθωθῇ ἢ κατὰχρησις· διότι Λίπος εἶναι ἢ παχύτης τῶν σαρκῶν τῶν ζῶων, ἢ λι λευκὴ παχεῖα, καὶ ελαιώδης, καὶ ὄχι τόσον συμπηγνυμένη, ὡς τὸ στέαρ, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται χωριστὸν εἰς τὰ ἐντόσθια τῶν παχέων ζῶων, καὶ ἀσύμμικτον ἀπὸ σάρκας.

Εἰς τὴν Πατρίδα μου διακρίνου αὐτὰ ὀνομάζοντες ἄλειμ-

λειμμα τὸ Λίπος, καὶ ἀξύγι, δὲν ἰξεύρω πόθεν, τὸ στέαρ.

Περὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ ἀλείμματος εἶπαμεν εἰς τὸ ἴδιον Ἀρθρον, καὶ ἐκεῖ φαίνεται ὅτι γίνεται ἀπὸ Λίπος, καὶ στέαρ, καὶ διὰ τὸ ἐπικρατῆν καλὰ ὀνομάζονται ἀλείμματα τὰ μετακομιζόμενα ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν.

Τὰ ἀλείμματα τῶν ὄφθαλμῶν διὰ τὴν ὑγρότητα, καὶ ἀσύνδετον λιπαρότητα τῶν ὀνομάζονται ἔλαια, ὡς τῆς φαλαίνης, τοῦ δελφίνου, καὶ τῶν λοιπῶν.

ΛΟΥΛΑΚΙ. Τουρκικὴ κατὰ παραφθορὰν ἢ λέξις ἀπὸ τοῦ Λεϊλακί χρώματος κυανοῦ τῶν πτερῶν τῆς Λεϊλακίου (Πελαργῆ) τὴν ὁποίαν χωρὶς ἀνάγκην δὲν πρέπει νὰ μεταχειρισθῶμεν, ἀλλὰ κατὰ τὴν χρῆσιν τῶν Εὐρωπαίων μὲ Ἑλληνικὸν τύπον ἄς τὸ ὀνομάσωμεν **ΙΝΔΙΚΟΝ**, καὶ ἰδὲ τοῦτο.

Οἱ Εὐρωπαῖοι ὅλοι τὸ λέγουσι Indigo, ἢ Indaco, καὶ οἱ Τούρκοι Τζιβίτ.

ΛΟΥΛΟΥΔΙ. Ἰδὲ ἌΝΘΟΣ.

ΛΥΓΞ, τὸ Καρακελάκι, καὶ παρὰ τῶν Γάλλων Λυκέλαφος, ἢτοι Loup-cervier, διότι καταδιώκει, καὶ τρώγει τὰς ἐλάφους· εἶναι θηρίον ὀλίγον μεγαλιότερον ἀπὸ τὴν ἀλώπεκα, μὲ ἀκτινοβολοῦντα ὄμματα, (διὰ τοῦτο καὶ Λύγξ, διότι λυγκεύς; ὁ ἀκριβῶς σχεδὸν καὶ τὰ ὑπὸ γῆν βλέπων) εὐμορφον θεωρίαν, κοντὰ τὰ ὠτία, κεκρῦφαλον μαῦρον, καὶ ὠραῖον μυστάκι, ὡς ἡ Γαλλῆ, καὶ ποδάρια ὡς τῆς Τίγρεως, καὶ τοῦ Λέοντος.

Ἡ Ἀσία ἔχει τὰς καλλιτέρους Λύγκας, ἢτοι τοὺς ἔχοντας ὠραιότερα δέρματα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὰ λευκότερα, καὶ μὲ μαύρας κηλίδας, καὶ μακρύμαλλα ἐγίρνονται, καὶ γίνονται διφθέραι θέρμαι, καὶ ἀξιόλογοι.

ΛΥΓΚΟΥΡΟΝ (Lyncurium) ὁ Βελεμνίτης, ἢ Δάκτυλος Ἰδαῖος, πέτρα μακρὰ, καὶ χονδρὴ σχεδὸν ὅσον ὁ δάκτυλος, στρογγύλη, ἀκιδωτὴ, καὶ κωνοειδῆς ὡς τὸ σίδηρον τοῦ βέλους, καὶ διὰ ταῦτα ἐπωνομάσθη ὡς ἀνωτέρω.

Εἰς τὴν Κρήτην εὐρίσκεται ἡ τοιαύτη πέτρα, καὶ ἀλλὰ

λαχόσι, ἄλλοτε λευκαί, ἄλλοτε στακτόχρως, καὶ ἄλλοτε μελανοβαφεῖς· φυσικῶς δὲ ἄλλαι καιόμεναι ἀποφέρουν ὀσμὴν ἀσφαλτώδη, καὶ ἄλλαι εἶναι ἄοσμοι. Οἱ Ἀρχαῖοι γνωρίζοντες, ὡς φαίνεται τὴν πρώτην, ἐνόμιζον ὅτι ἐγένετο ἀπὸ τὸ ἔρος τοῦ Λυγκῶς, καὶ τὴν ἐπιωνόμασσαν.

Ὅταν συντρίψῃ τινὰς τὸν Βελεμνίτην τέτον, εὐρίσκει εἰς τὸ ἐσωτέρον του γῆν ξηρὰν, ξανθὴν, ἄοσμον, ἀνοστόν, καὶ εἰς εἶδος κέρατος.

Ὁ λίθος οὗτος πραγματικῶς εἶναι πέτρα ὄρυκτη, πλησιάζουσα εἰς τὴν σύγκρασιν τοῦ Τάλκου, κατὰ τὸ βάρος, καὶ τὸ χρῶμα· ὅτι δὲ οἱ νομίσαντες διὰ τὸ ἐξωτερικὸν χρῶμά του, ὅτι εἶναι ὀδόντι ζώου, καὶ ἄλλοι διὰ τὸ ἐσωτερικόν τε, κέρατον ἀπολιθωμένον, ἐψεύσθησαν, τὸ ἀποδεικνύει ἀκριβῶς ὁ ὄρυκτολόγος Οὐάδουάρδος.

Ἡ σύγκρασις τῆς λίθου τήτου ἐπιδαμβεῖ τοὺς περιέρχους, καὶ γερμίζει τὰ Μουσεΐατων· Καταφέρεται ἀπὸ τοὺς ρύακας διάσκάπτοντας τὰς ὀχθαστῶν· Χρησιμεύει εἰς τὴν Ἰατρικὴν, ὡς διαλυτικὴ τῆς λιθιάσεως, ἢ τοῦ τῆς γινομένης εἰς τὴν κύστιν πέτρας· ἀλλὰ ματαίως, κατὰ τὴν παρατήρησιν τῶν Συγγραφέων τῆς Ἐγκυκλοπαιδείας, ἔπου τὸ Ἄρθρον τέτο εἶναι πολὺ ἐκτεταμένον. (ὑπομνήματα τῆς συστήματος τῆς Βονωνίας Τ: Α΄.)

ΛΥΚΟΣ. Σκύλου ἀγρίου εἶδος, τῆς ὁποίου τὸ θῆλυκὸν Λύκαινα, ζῶον, ἀγρίον, σαρκοβόρον, μὲ στόμα ἐσχισμένον ἕως τὰ ὠτία, καὶ ἐχθρὸς τῶν προβάτων, καὶ ἄλλων ζώων· Δίδει εἰς τὸ ἐμπόριον τὸ μακρύμαλλον, καὶ τριχῶδες δέρμα του διὰ διφθέρας τῶν ὀδοιπορέντων εἰς τὰ ψυχρὰ κλίματα, καὶ εἶναι εὐθύνον. Τὰ σκληρὰ, καὶ στιλβωτὰ ὀδόντιά του χρησιμεύουν διὰ στιλβωμάτων τῶν χαρτίων, καὶ τῶν χρυσαργυρουμένων πραγμάτων· καὶ τὰ ἐντερὰ τε ξηρὰ περιζωνύμενα, ὠφελῆν, καθὼς λέγεται, εἰς τὰ ψυχρὰ πάθη.

Ἡ Δακία, καὶ ἡ Ρωσσία ἔχον λύκους μεγάλους, οἱ ὅποιοι ὅταν ἡ γῆ σκεπασθῇ ἀπὸ τὰ χιόνια διὰ τὴν

πεί-

πείγάντων εἶναι κίνδυνωδέστατοι εἰς τὰς ὁδοιπόρους, καὶ ἀπαιτοῦν προσοχὴν.

ΛΥΚΕΛΑΦΟΣ. Ἰδὲ ΛΥΓΞ.

ΛΥΚΟΣ ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ, ὁ ὁποῖος διὰ τὴν ὁμοιότητα τῆς κεφαλῆς του, καὶ Κύων, ἢ καὶ Σκύλος, καὶ Βῆς Θαλάσσιος ὀνομάζεται, εἶναι ζῶν ἀμφίβιον, καὶ ἡ κοινὴ γλῶσσα τὸ ὀνομάζει Φώκιαν. Ἰδὲ ΦΩΚΑΙΝΑ.

ΛΥΧΝΑΡΙ. Οἰκιακὸν σκεῦος, χρησιμον διὰ τὰ καίη φῶς μὲ ἔλαιον, καὶ γίνεται ἀπὸ πολλὰ μέταλλα, καὶ ὑαλῖα, καὶ κατὰ διαφόρους τρόπους, καὶ σχήματα. Ὀλίγον χρησιμεύει εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον.

ΛΥΧΝΙΑ. Ὁ κοινῶς λεγόμενος Πολυέλαιος, λύχνος κατεσκευασμένος ἀπὸ μέταλλον, καὶ κυρίως ἀπὸ ὕελον, μὲ πολλὰς κλόνους, ἔχοντας εἰς τὰς ἀκρας κροθέσεις, ἢ καὶ τόπον διὰ τὰ καίηται ἔλαιον διὰ πολὺν φωτισμόν. Εἰς τὴν Κιβωτὸν τῆς Διαθήκης ἐφώτιζεν ἐπτάφωτος Λυχνία· τώρα διὰ τὴν τελειότητα τῆς ὑελεφικῆς γίνονται πολύφωτοι αἱ Λυχνίαι, καὶ ἀραιαί, κρεμάμεται εἰς τὰς Ἐκκλησίας, καὶ τὰς προθαλάμους τῶν μεγάλων οἰκιῶν, καὶ παλατιῶν.

Ἡ Γερμανία διὰ τῶν Ὑελεφῶν τῆς Βοημίας μᾶς δίδει τὰς καλυτέρας Λυχνίας, καὶ φέρονται σχεδὸν ὅλαι διὰ τὴν Τουρκίαν ἐκεῖθεν εἰς διάφορα μεγάθη. Οἱ Ἄγγλοι κατασκευάζου ἐγκριτοτέρας, καὶ οἱ Ῥῶσοι δὲν λείπουν πολὺ ἀπὸ τοῦ τὰς μιμηθῶν εἰς τὰ Ὑελεφείων.

ΛΩΤΟΣ. Ἰδὲ ΚΡΟΚΟΣ ΝΟΘΟΣ.

M

ΜΑΒΙ. Τερκιστὶ τὸ γαλάζιον καὶ κυανὸν χρῶμα,
ΜΑΓΝΗΤΙΣ. Λίθος ὑπομέλανος σιδηρόχρως, (ἢ ὀκρία καὶ Καλαμίτα παρὰ τῶν Ἰταλιζόντων, καὶ ἀρσενικῶς ὁ Μαγνήτις ὀνομάζεται), εὕρισκομένη εἰς τὰ μέταλλεα τοῦ σιδήρου, καὶ ὑπολαμβάνομένη παρὰ πολλῶν,

λῶν, ὡς μεταλλικὴ ὑπόστασις αὐτῆ· εὐρίσκεται δὲ καὶ εἰς τοῦ χαλκοῦ τὰ μεταλλεῖα.

Οἱ Παλαιοὶ ἀπὸ τοῦ τόπου τῆς εὐρέσεως αὐτῆς ἐπονομάζον 5 εἶδη Μαγνήτιδος· τὴν Μαγνητικὴν, τῆς ὁποίας καὶ ἐπεκράτισε τὸ ὄνομα, τὴν Αἰθιοπικὴν, τὴν Βοιωτικὴν, τὴν Ἀλεξανδρινὴν, καὶ τὴν Ἀνατολικὴν, ἢ τοὶ Ἀσιατικὴν.

Χρῆσις τῆς Μαγνήτιδος εἰς τὴν Ἰατρικὴν, καὶ ἰδίωμα ἐσιῶδες τὸ νὰ ἔλκη πρὸς ἑαυτὴν τὸν σίδηρον, εἰς δὲ τὸ ἐμπόριον ἐχρησίμευσε τὰ μέγιστα τὸ Μαγνήτωμα τῆς Βελόνης, ἢ ὁποία κλίνουσα πρὸς τὰς πόλους, ἦτοι τὸν Ἀρκτικόν, ὅταν εὐρίσκεται ἐδῶθεν τῆ μεγάλου Ἰσημερινοῦ κύκλου, καὶ τὸν Ἀνταρκτικόν, ὅταν ἦναι ἐκείθεν τούτου, ἐγίνεν ὁ γνώμων τῆς Ναυτικῆς Πυξίδος, καὶ ὁ ἀληθὴς ὁδηγὸς τῶν ναυπλοούντων.

Γνώρισματα τῆς καλῆς Μαγνήτιδος εἶναι ἡ στερεότης, καὶ ἡ μετρία ἐλαφρότης, τὸ νὰ μὴν ἦναι πολὺ πορώδες, τὸ μελανόν, καὶ στιλπνόν χρῶμα, ἢ τελάχιστον βαθὺ κυανοῦν, ὑποκόκκινον.

Ἡμεῖς ἀφήνοντες εἰς τὰς Φυσικὰς νὰ διαλέγωνται, καὶ νὰ μελετῶσι μὲ παράπρον, διότι δὲν ἐβεβαιώθησαν εἰς τὴν αἰτίαν τῆς κλίσεως τῶν μαγνητωμένων σιδηρῶν πρὸς τοὺς πόλους, ἀρκούμεθα νὰ ἰξεύρωμεν ὅτι γίνεταί, καθὼς καὶ τὴν ἔλξιν τοῦ σιδήρου, ἢ ὁποία ἐλαττοῦται, καὶ χάνεταί ὅταν καῖ, ἰωθῆ, καὶ ἐγκαταμείνη πολὺν καιρὸν εἰς τόπον ὑγρὸν· διὰ τῆτο οἱ φυλάττοντες αὐτὴν τὴν μεταλλικὴν λίθον, πρέπει νὰ τὴν φυλάττουσιν ἀπὸ τὰ τρία ταῦτα.

Εὐρίσκεται καὶ λευκὴ Μαγνήτις, ἀλλ' εἶναι πόρι· ἢ χῶμα πρόσκολλημένον εἰς τὰ μεταλλεῖα τῆς Μαγνήτιδος, καὶ δανεισθέντα τὴν δύναμιν αὐτῆς, καὶ ὄχι ἀληθῆς Μαγνήτις.

ΜΑΓΝΗΣΙΑ. Μεταλλικὴ πέτρα, ἢ βῶλος ὁμοιάζουσα πολὺ μὲ τὸ Ἀντιμόναχον, χρώματος στακτιρῆ, καὶ μελανωπῆ, διαφέρουσα ἀπὸ ἐκεῖνο εἰς τὰ νὰ ἦναι ἀπαλωτέρα, καὶ ἀντὶ ἀκίδων ἔχρουσα μικρά, καὶ στιλπνῆ
μέ-

μέρη· ἐξορύσσεται εἰς τὸ Πεδεμόντον τῆς Ἰταλίας, εἰς κομμάτια διαφόρων μεγεθῶν, καὶ καλὴ εἶναι ἢ ἀπαλὴ, στιλπνὴ, καὶ καθαρά ἀπὸ λίθους, καὶ κόνιν· Ὀνομάζεται παρὰ τῶν Γάλλων Magalaise.

Χρησιμεύει εἰς τὴν ἐγκαυστικὴν, πιλοπλαστικὴν, καὶ υἱελεσίαν.

ΜΑΔΙΣΜΕΝΑ ΜΑΛΛΙΑ, τὰ συναζόμενα ἀπὸ τὰ δέρματα τῶν προβάτων μετὰ τὸ μάδισμα τῶν βυρσοδεψῶν, καὶ πωλέμενα διὰ γέμισμα στρωμάτων, καὶ ἄλλα ἔργα εἰς τὴν Εὐρώπην· καλὰ εἶναι ὅταν ἦναι μακρά, καλὰ ξηραμένα, καὶ καλὰ τειναγμένα ἀπὸ τὴν ἀσβέστην. Ἡ Τούρκια ἐκδίδει πολλά. Ἰδὲ τὸ γενικὸν Ἄρθρον ΜΑΛΛΙ΄.

ΜΑΛΛΙ΄ ὀνομάζομεν τὴν τρίχα τῶν προβάτων, καὶ ὅταν ἦναι ἀκόμη ἀχώριστον, καὶ ὀλάκαιρον κουρευμένον, καθὼς χωρίζεται ἀπὸ τὸ δέριμα, ὀνομάζεται Ποκάρι, ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Πόκος.

Οἱ διαχωρίζοντες τὰ Μαλλία διὰ τὸ ἐμπόριον, διαίρῃν τὸ Ποκάρι εἰς Μαλλί λεπτὸν (Fino), καὶ εἶναι ἡ ῥάχη μὲ τὰ πλευρά, καὶ τὸν τράχηλον, καὶ κοιλίαν· εἰς χονδρὸν, ὅταν αὐτὸ ἦναι τοιοῦτο κατὰ τὴν τρίχα, καὶ πολλὰ συμπλεγμένον· καὶ εἰς τὸ Κωλόκουρον, συνιστάμενον εἰς τὸ ὀπισθεν τῆ προβάτε ἀκάθαρτον, καὶ τῶν κνημῶν μαλλί, τὸ ὁποῖον Βατζάκ (Περικνήμιον) λέγομεν Τούρκιστί· τέταρτον εἶναι τὸ ἀποσκυβαλιζόμενον μετὰ τὸ καθάρισμα, γεμάτον ἀπὸ χῶμα, καὶ ἀκαθαρσίας, σχεδὸν ἀχρῖστον.

Οἱ Ἰσπανοὶ ὁμοίως κάμνουν αὐτὴν τὴν τριχὴν διαίρεσιν, ἐπονομάζοντες αὐτὰ πρῶτον, δεύτερον, καὶ τρίτον.

Εἶναι καὶ ἄλλη διαίρεσις μαλλίων εἰς κουρευμένα, ὅποια εἶναι τὰ ἀνωτέρω, καὶ εἰς μαδισμένα, τὰ συναζόμενα εἰς τὴν βυρσοδεψίαν, (Ἰδὲ ΜΑΔΙΣΜΕΝΑ) τὰ ὅποια οἱ Τῆρκοι βυρσοδεψικά (Ταβάκικα), καὶ οἱ Ἰταλοὶ Pellate, Μαδισμένα λέγουσι. Τὰ δὲ κουρευμένα διαίρῃνται εἰς ἀπλута, τὰ πωλούμενα μετὰ τὸ κέρημα, καὶ ὡς ἀνωτέρω διαχώρισμα, καὶ εἰς πλυμένα, τὰ ὅποια

ποῖα μετὰ τὸ κούρευμα πλύνονται εἰς γλυκὺ νερόν, καὶ μετὰ ταῦτα πωλοῦνται.

Ὅτι τὸ Μαλλὶ τῶν προβάτων εἶναι ἀναγκαῖον εἰς τὰ ἐνδύματα τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἄλλα παντοῖα ἐπιπλα, ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὴν καθημερινήν μας χρῆσιν, καὶ ἀπὸ τὸ μέγα ἐμπόριον τῆς Εὐρώπης εἰς αὐτὸ διὰ τὸν ὕφασμόν τῶν τσέτων, καὶ πολυποικίλων ρούχων, ταπήτων, καὶ ἄλλων, ἀλλέως ὀνομαζομένων.

Ἐγκριτότερα μαλλία τῆς Τερκίας εἶναι ὅσα κρεῦονται ἀπὸ πρόβατα τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τερκίας. Ἡ Θεσσαλονίκη, ἡ Ἀδριανέπολις, ἡ Δακία, καὶ ἡ Κωνσταντινέπολις ἔχουν τὰ καλῆτερα· δεύτερα εἶναι τῆς Σμύρνης, ἀπὸ πρόβατα σύμμικτα, τὰ λεγόμενα Μιχαλίσια, καὶ ἔσχατα τῆς Ἀσίας, καὶ τῆς Ταυρικῆς Χερσονήσου, τὰ ὅποια χρησιμεύουν μόνον διὰ γέμισμα στραμάτων, ἢ καὶ χονδρότατον νῆμα.

Τὰ πρόβατα κουρεύονται τὴν ἀνοιξιν μετὰ τὴν παῦσιν τῶν βροχῶν, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ καλὸν μαλλί, περὶ τῆ ὁποίου εἶπομεν ἀνωτέρω· καὶ ὅταν ἡ ἀνοιξίς δὲν ἔχη πολλὰς βροχὰς, τὰ μαλλία εἶναι καθαρώτερα ἀπὸ τὸ χῶμα, καὶ καλῆτερα· ὅταν δὲ ἦναι βροχερά, καλὸν ἦδελεν ἦναι νὰ κουρευθοῦν μετὰ ραγδαίαν τινα βροχήν, ἢ ὁποία ἠμπορεῖ νὰ πλύνῃ τὰ πρόβατα ἀρετὰ· προσεκτέον ὅμως νὰ μὴ κουρευθῆν μετὰ τὴν βροχήν εἰς τόπους πηλώδεις, καὶ χωράφια νεόσκαπτα, ἀλλ' εἰς λειβάδια χλοοφόρα.

Εἰς τὴν Δακίαν κουρεύουσι (μάλιστα τὰ μεταφερόμενα ποίμνια διὰ τὰ σφαγεῖα τῆς Βασιλευσῆς) καὶ δεύτερον τὸν Αὐγύστον, καὶ ὀνομάζεν Μίλσα τὸ μαλλί ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εἶναι καθαρὸν, καὶ λεπτὸν, ἀλλὰ κοντὸν, καὶ δύσχριστον διὰ καλὰ ρούχα, καθὼς καὶ τὸ μαλλίον τῶν Ἀρίων εἰς τὸ πρῶτον ἔτος, ὅτε καὶ ἀρῖνία ὀνομάζονται.

Τὰ Μαλλία τῆς Ἰσπανίας, καὶ Πορτογαλλίας ὑπερτερῶν ὅλα τὰ λοιπὰ· μετὰ ταῦτα ἔπονται τὰ τῆς Ἀγγλίας, καὶ τρίτα εἶναι τὰ ἐδικά μας.

Διά

Διὰ τὰ φορτωθῆν τὰ μαλλία εἰς τὸ καράβι χρειάζονται μεγάλην προσοχὴν διὰ τὰ ξηρανθῆν καλὰ, πρὸ τῆς τὰ πατηθῆν εἰς τὰς βάλλας, διότι εἶναι ὑποκαίμενα εἰς τὸ τὰ ἀνάψην, καὶ τὰ φλογοβολήσουν εἰς τὸ καράβι, ἢ τὰ χάσουν τὸ χρώματων κίτρινίζοντα.

Τὰ μαύρα μαλλία εἰς τὴν Εὐρώπην πωλοῦνται εἰς τὴν ἰδίαν τιμὴν μὲ τὰ χονδρά· ἐδῶ ὅμως, ἢτοι εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τερκίαν, πωλοῦνται εἰς ὑψηλοτέραν τιμὴν, καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ λεπτὰ εἰς τὰς ὑφαίνοντας τὰς Κάππας, αἱ ὁποῖαι ἐγκρίνονται ὅταν ἦναι ἄβαφοι, καὶ διὰ τὸ κασταρὸν χρωμάτων, καὶ διότι δὲν καίονται ἀπὸ τὴν μαύρην βαφὴν.

Τὸ Μαλλὶ πλυνόμενον δίδει ἔλλειψιν ζυγίου, κατὰ τὸ $\frac{1}{4}$ τὸ περισσότερον, καὶ καθαριζόμενον ἀπὸ τὸ πρῶτον Ποκάρι 4, ἢ 5 τοῖς ἑκατόν. Δίδει ὅμως καὶ ἄλλην ἔλλειψιν ἕως τὰ ἀποπωληθῆ εἰς τὴν Εὐρώπην, ἢ ὁποῖα ἀναλογεῖ κατὰ τὸν καιρὸν τῆς πωλήσεως, καὶ τὴν ἐπιμέλειαν τῆς ἐκεῖ ἐπιστάτης εἰς τὰ νοσοφυλάκια (λαζαρέτα), καὶ τὰς ἀποθήκας του.

Μαλλὶ Προβατοκαμήλου. } Ἴδὲ τὰ ὀνόματα τῶν ζώων
Μαλλὶ Καστορίου. }
Μαλλὶ Καμήλου. } τῶν.

Μαλλὶ Κτενισμένον, τὸ περασμένον ἀπὸ τὸ Λανάρι, καὶ ἔτοιμον διὰ κλώσιμον. Ἴδὲ ΛΑΝΑΡΙ.

Μαλλία Κεφαλῆς. Ἴδὲ ΤΡΙΧΑ.

ΜΑΚΑΡΩΝΙΑ, ἀπὸ Μακάρωνος τοῦ πρώτου κατασκευαστοῦ, ἢ διὰ τὴν ὑπόληψιν τοῦ ζυμαρικοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀξίου τῶν μακαρίων, ὠνόμασαν οἱ Νεαπολιτάνοι τὸ γνωστὸν ζυμαρικὸν, ἀπὸ καθαρὸν ἀλεῦρι, μακρὸ, καὶ χονδρὸν ὡς τὸν μικρὸν δάκτυλον, καὶ περισσότερον, τρυπημένον ἔσωθεν, καὶ ὀλίγον παχύ.

Εἶναι δὲ καὶ πλατέα Μακαρώνια, καὶ μακρὰ, καὶ κατὰ τὸ παρὸν ὅλα αὐτὰ κατασκευάζονται εἰς τὸ Ταγαρόκον τῆς Ῥωσσίας, καὶ φέρονται εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν. Κατασκευάζονται δὲ καὶ ἐδῶ, καὶ εἰς τὴν Ραϊδέστον ἀρκετὰ, ὥστε ἢ Ἰταλία δὲν θέλει πραγματευ-

Ἐἷ τὸ ἐξῆς μὲ ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τὸ εἶδος. Τὰ λεπτότε-
ρα ἀπὸ τὰ Μακαρώνια ὀνομάζονται Ἰταλικῶς Vermicel-
li, ἢτοι σκολικίδια, καὶ Τουργιστὶ Φιδές, καὶ γίνονται
πολλῶν μορφῶν, καὶ σχημάτων, καὶ μερικὰ προκοβαφῆ.
Ὅλα ἀνάγονται εἰς τὸ εἶδος τῶν Ζυμαρικῶν.

ΜΑΛΒΑΣΙΑ. Εἶδος ἀνθοσμίου τῆς Κύπρου, καὶ ἄλ-
λων Νήσων τοῦ Ἀρχιπελάγους, καὶ τῆς Πελοποννήσου.
Ἰδὲ ΚΡΑΣΙ΄.

ΜΑΝΔΗΛΙΑ, ἀπὸ τῆ Λατινικῆ τὰ Χειρόμακτρα,
διότι Manus Λατινιστὶ τὸ χέρι. Εἰς τὴν γλώσσάν μας
ἠμποροῦμεν νὰ ὀνομάσωμεν Προσόφια, ὅσα χρησιμεύουν
εἰς τὸ σπόγγισμα τῆ προσώπου. Ρινόμακτρα, τῆς
ρίνός, ἢτοι μυτομάνδηλα, καὶ Χειρόμακτρα τὰς λε-
γομένας πετζέτας, διὰ τὰ ὁποῖα Ἰδὲ ΛΙΝΟΠΛΑΝΑ.

Διὰ Προσόφια μεταχειρίζομεθα τὰ κατασκευαζόμενα
εἰς τὴν Βέρροϊαν τῆς Θεσσαλίας, λευκὰ, καὶ προκιδω-
τά, ἢτοι μὲ φλώκους, καὶ κατασκευάζονται πολλὰ, καὶ
ἐξαιρετά, καὶ κομμάτια ἀπὸ λινοπανα διάφορα τῆς Εὐ-
ρώπης, ἢ ἐπίτηδες ὑφασμένα εἰς τὰς οἰκίας μας.

Ρινόμακτρα ὑφαίνονται πολλὰ εἰς τὴν Εὐρώπην με-
ταξωτά, ἢ σύμμικτα μὲ λινάρι, ἢ καὶ μὲ βαμβάκι,
καὶ ἢ ἀραδατά, καὶ τετραγωνικὰ ὑφασμένα, ἢ καὶ τυ-
πωμένα, φέρονται πλῆθος εἰς τὴν Τερκίαν, διότι ἡ κα-
τάχρησις τῆς Νικοτιανῆς κόπτεως τὰ ἐπίζητεῖ ἀναγκαίως
διὰ τὴν ἀδιάκοπον ρύσιν τῆς ρίνός, καὶ ἡ Γερμανία μά-
λιστα χορηγεῖ ἐμπορικῶς τὰ περισσότερα εἶναι διαφό-
ρων εἰδῶν, πλάτους, μεγέθους, καὶ χρωμάτων, καὶ ὅ-
λα ἀγοράζονται, καὶ πωλεῖνται μὲ τὴν δωδεκάδα συνυ-
φασμένα, καὶ συνεχόμενα εἰς ὀλόκληρον κομμάτι.

Χειρόμακτρα εἶναι τῆς τραπέζης τὰ εἰρημένα, εἶναι
ἔτι καὶ ἄλλα διάφορα ἀπὸ λινὰ, καὶ βαμβακερὰ παρὶς
τετραγωνικῶς κομμένα, καὶ ἢ τυπωμένα, ἢ κεντημένα,
ἢ καὶ οὕτως ὑφασμένα. Ὅλα ὅμως εἶναι μὲ ἐπίπεδον
λευκὸν, καὶ τιμῶνται κατὰ τὴν ποιότητα τῆ παρὶς, τὴν
ὁποῖαν ἀκολουθεῖ καὶ τὸ κέντημα, ἢ ζωγράφισμα, ἢ
καὶ τύπωμα.

Ἄπο

Ἀπὸ τὰ Χειρόμακτρα ταῦτα ζωγραφούμενα, ἢ καὶ τυπωόμενα ἐξαίρετα εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐπάνω εἰς τὰ καλῆτερα Μισελίγια, καὶ ἐπονομαζόμενα Τεστέμελια, ἢ Σεβρέδες, μεταχειρίζονται αἱ γυναῖκες διὰ κεφαλοδέσμια, καὶ οἱ Τούρκοι διὰ Καψιδρώτια, καὶ Χειρόμακτρα εἰς τὰ θρησκευτικὰ χειροπλισίματά των (ἀβδέστια)· ἀποτελοῦν ἐμπόριον ἐσωτερικὸν τῆς Βασιλευούσης μὲ τὰ μέρη τῆς Ἐπικρατείας της, καὶ αὐξάνουσι τὴν χρῆσιν τῶν Μουσουλινίων τῆς Εὐρώπης ἀναγκαιῶν εἰς τὴν κατασκευὴν των.

Τὰ Ῥινόμακτρα τῆς Ἰνδίας ἔχουν ὄχι μόνον τὴν ὕφιν καλῆτεραν, ἀλλὰ καὶ τὸ χρῶμα ἀνεξίτηλον, καὶ προτιμῶνται, καὶ ὅλα τὰ λαμβάνομεν τῶρα διὰ τῆς Ἀγγλίας· εἶναι μεταξοβαμβακερά, καὶ ἀνὰ 32 εἰς τὸ κομμάτι.

ΜΑΝΔΡΑΓΟΡΑΣ, τὸ παροιμοιαζόμενον ὑπνωτικὸν τῶν παλαιῶν μας Προγόνων „ ὑπὸ μανδραγόραν καθεύδει “ ἦτοι κοιμᾶται τὸν ἀνεξύπνιτον, Χόρτον μὲ ρίζαν μεγάλην, τὴν ὁποίαν διαξέοντες οἱ λαοπλάνοι ἐμπειρικοὶ, ἐπλανῆσαν τοὺς ἀνθρώπους, μυθεύοντες φίλτρα, ἰάματα, καὶ ἄλλα θαυμάσια αὐτοῦ τοῦ χόρτου. Κατὰ τὸ παρὸν, χάρις τῷ φωτισμῷ τῶν ἀνθρώπων, ἐξεσκεπάσθη αὐτὸ τὸ ραδιούργημα, καὶ ὁ Μανδραγόρας ἔπεσεν εἰς τὴν τάξιν τῶν λοιπῶν χόρτων, καὶ χρησιμεύει ἢ φλοιὰ τῆς ρίζης τε εἰς τὴν Φαρμακοποιίαν. Εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα εὐρίσκονται Μαιδραγόροι.

Μανδραγόρας Σινικὸς, τὸ δένδρον **ΠΙΣΣΕΓΚΟΝ**. Ἰδὲ τοῦτο.

ΜΑΝΔΡΑ, ὁ τόπος εἰς τὸν ὁποῖον ἀμέλγονται, καὶ κοιμῶνται συναζόμενα τὰ πρίμνια.

ΜΑΝΙΟΧΟΝ, καὶ **ΜΑΝΙΟΧΗ**. Χαμόδενδρον τῆς Ἀμερικῆς περικλωσμένον, καὶ πολύκομβον, μὲ ξύλον ἀπαλὸν, καὶ εὐθραυστον, καὶ ρίζαν ὁμοίως ἀπαλὴν, καὶ ὑγρὰν. Τὸ πρῶτον ἔτος μετὰ τὸ φύτευμα ἀπορρίζωντες τὸν Μανιόχον, πλύνουσι τὰς ρίζας, ξύοντες τὴν φλοιάν του, καὶ τρίβοντες εἰς τρίπτην τὸ ὑπόλοιπον, τῷ

συν-

συνθλίβουν εἰς στραγγιστήρια, καὶ στραγγίζουσι τὸ ὑγρὸν ὅλον, προσέχοντες νὰ μὴ πῖητι ζῶον, διότι ὄχει μανίαν (ἐκ τῆς ὁποίου καὶ Μανιόχον καλῶς ὠνομάσθη) ἀλλὰ καὶ θάνατον, ὡς φαρμάκι, προξενεῖ· τὴν δὲ μένουσαν ὑπόστασιν ἐφύνοντες, τρώγουσι οἱ αὐτόχθονες, ὡς κολλύριοι, καὶ τρέφουσι οἱ Ἀποικοὶ τὰ ἀνδράποδάτων, ὀνομάζοντες τὸ ἄζυμον τοῦτο Κασσάβαν.

Ὅταν δὲ θελήσουσι νὰ τὸ φυλάξουσι πολὺν καιρὸν, τὸ ἐφύνουσι καὶ περισσότερον, ἀνακατώνοντές το εἰς ἐπίπεδον τήγαγον, καὶ γίνεται ἀλεύρι σιιδεδεμένον, τὸ ὁποῖον τριβόμενον, χρησιμεύει δι' ἄμυλον εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη, ἢ καὶ συμμιγνύμενον μὲ $\frac{2}{3}$ τῆς κοινῆς ἀλεύρης, γίνεται ἄρτος λευκότερος, καὶ νοστιμώτατος.

Καλλίτερον εἶναι ὅταν αὐτὸ τὸ ἄλευρον ἀφεθῆ εἰς ἀγχεῖον γεμάτον μὲ νερὸν νὰ κατασταλάξῃ, καὶ νὰ ξηρανθῆ εἰς τὸν ἥλιον, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ ἀληθές ἄμυλον. Ὀνομάζεται Γαλλιστί Manior, ἢ Manioque.

ΜΑΝΝΑ, ἡ θεία τροφή τῆς Ἰσραηλιτικῆς λαῆς εἰς τὴν τεσσαρακοιταετῆ πλάνην του εἰς τὴν ἔρημον, τὸ ὁποῖον ἐπιπτεν ὡς χιῶν, ἢ πάχνη, ἐσυνιάζετο, καὶ ἐτρώγετο μεταποιούμενον εἰς τὴν γεῦσιν τῆς ὀρέξεως ἐκείνου τῆς ἀγνώμονος, καὶ ἀχαρίστη λαῆ· ἀλλ' αὐτὸ ἐπαυσε ἀφ' ἑἰς Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ναυῆ ἐρεβίβασε τὸν Ἑβραϊκὸν λαὸν εἰς τὴν γῆν, ἣν ἐπνηγγείλετο τῷ Ἀβραάμ, Ἰσαάκ, καὶ Ἰακώβ, τοῖς Πατριάρχαις.

Μάμμα ὠνομάσθη κατὰ συνωνυμίαν καὶ τὸ καθαρτικὸν τῆς Φαρμακίας κόμμι, ἐπειδὴ ἐτόμισαν οἱ πρῶτως αὐτὸ γνωρίσαντες, ὅτι ἐπιπτεν ἀπὸ τὸν Οὐρανὸν, ὡς ἐκεῖνο τὸ θεόπεμπτον μέλι· ἀλλ' αὐτὸ κατὰ τῆς νῦν Βοτανικῆς εἶναι χυμὸς συμπεπηγμένος, λευκός, ἢ κιτρινωπός, ζαχαρομελώδης, λυόμενος εὐκόλως εἰς τὸ νερὸν, γλυκύς, καὶ μελώδης, ἀλλ' ἄνοστος εἰς τὴν γεῦσιν.

Ἀπὸ τὸ ὀνομαζόμενον Μελίνη, καὶ κοινῶς (ἀπὸ τῆς Λατινικῆς) Φράξος, δείδρον, συνιάζεται τὸ Μάμμα εἰς τὰς δύο Σικελίας περὶ τὸν Φάρον, καὶ παρὰ τῶν συναζόντων αὐτὸ Ἰταλῶν, διαιρεῖται εἰς Σωματῶδες, Man-

na

να di corpo, ἀποστάζον καθ' ἑαυτὸ ἀπὸ τὸ δένδρον· εἰς Βεβιασμένον, Manna forzata, ἢ ἀπλῶς Forzarella, συναζόμενον τρόπον τινα βιαστικῶς μετὰ τὴν ἐντομὴν τοῦ δένδρου, ὡς πολλὰ τῶν κόμμεων· καὶ εἰς Ἀπότριπτον, Manna di fronda, συναζόμενον μετὰ τὴν τριβὴν τῶν νεύρων τῶν φύλλων τοῦ δένδρου, εἰς μέγεθος κόκκου σιταρίου. Εὐλόγως λοιπὸν ἤμπορεσε νὰ ὀνομασθῇ τὸ κόμμα τοῦτο Μελέϊνον, καὶ διὰ τὴν μελώδη γεῦσίν τε, καὶ διὰ τὴν ταυτανυμίαν τε πηγάζοντος αὐτὸ δένδρου.

Τὸ καλῆτερον Μάννα γίγεται εἰς τὴν Καλαβρίαν, καὶ μάλιστα εἰς τὸ λεγόμενον "Αγ. Ἀγγελος μέρος της, ἐπομένως εἰς τὴν Σικελίαν, ἀλλ' ἐγκρίνεται τὸ πωλῆμενον εἰς δάκρυ καθαρὸν, καὶ συναζόμενον ἀπὸ τὸ ἀπόσταγμα τῆς ἐντομῆς τῆς δένδρου, καὶ πρέπει νὰ παρατηρηθῇ νωπὸν, ξηρὸν, ἐλαφρὸν, λευκοκόκκινον, καὶ ἀσύμμικτον ἀπὸ ἑτερογενῆ· τὸ δὲ στακτόχρην, ἰξῶδες, παχὺ, ἄνοστον, καὶ ὡς μέλι ὀξυνισμένον, εἶναι καλὸν μόνον διὰ κλυστήρια.

Διὰ τοῦ ἄμβυκος ἐκβάλλουν ἀπὸ τὸ Μάννα, ὀξύπνευμα ἰαματικὸν εἰς τὰς πόρους τῆς κοιλίας, καὶ ἄλλο Νάμα πνευματῶδες, τὸ ὁποῖον ἔχει ὅλας τὰς ιδιότητας, καὶ ἐνεργείας τοῦ Μάννα.

Εἶναι δὲ καὶ δύο εἴδη ὑγροῦ Μάννα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὸ ἐν ὀνομάζεται Τερενιαβίνον, καὶ εὐρίσκεται εἰς τὴν Περσίαν, καὶ περὶ τὸ Κάϊρον, καὶ Χαλέπιον, εἰς δένδρον ἀκανθῶδες παρόμοιον μετὰ τὴν βάτον, καὶ τὸ ἄλλο συναζόμενον εἰς δένδρα ὅμοια μετὰ τὴν δρῦν. Εὐρίσκεται καὶ εἰς τὴν Σύραν, καὶ Τήνον τὰς Νήσους, ἀλλ' ὅλα αὐτὰ εἶναι ἀναθυμιάσεις τῶν ἰδίων δένδρων περὶ τὴν ἀνοιξίν, καὶ ὀλιγώτατον χρησιμεύουν εἰς τὴν Ἰατρικὴν· εἰς δὲ τὸ Ἐμπόριον παντελῶς.

Μάννα Λιβάνου, τὸ μικρὸν καθαρῶτατον, καὶ στρογγύλον δάκρυ τοῦ θυμιάματος, ὁμοιόχρουν μετὰ τὸ Μάννα. Ἴδὲ ΘΥΜΙΑΜΑ.

Μάννα Μαστιχίνη. Ἴδὲ ΚΕΔΡΟΣ.

ΜΑ-

ΜΑΞΙΔΑΨΑ. ΊΔΕ ΠΡΟΣΚΕΦΑΨΑΙΟΝ.

ΜΑΨΑΘΡΟΝ. Χόρτον γνωστόν ἡμερον, καὶ ἄγριον, τῷ ὀποίου ἡ ρίζα εἶναι διουρητικὴ, καὶ ἡ πρώτη ἀπὸ τὰς πέντε διουρητικὰς ρίζας, τὰς ὀποίας μεταχειρίζονται οἱ Φαρμακεῖς διὰ τὰς τοιαύτας πτισσάνας· τὰ φύλλα τε βρασμένα εἰς τὸ κριθαρόνερον, φέρει γάλα εἰς τὰς γυναῖκας, καὶ τὰ μεταχειρίζονται αἱ γαλακτοτρόφαι.

ΜΑΡΑΘΡΟΣΠΟΡΟΣ. Κόκκος μακρὺς ὀλίγον, μὲ ὄσμην καλὴν, ὀμοιάζουσαν τὸ Ἄνισον, καὶ γεῦσιν ὑπόγλυκον, ζαχαρωτὴν, χρήσιμος εἰς τὴν Ἱατρικὴν, καθὼς καὶ τὸ Ἄνισον, διὰ τὴν ἀποδείωξιν τῶν ἐσωτερικῶν ἀνέμων, καὶ εἰς τὴν διόρθωσιν μερικῶν καθαρτικῶν. Οἱ Ζαχαρεῖοι κατασκευάζειν ζαχαρωτὰ καταπότια, καθὼς καὶ μὲ τὸ ἄνισον, καὶ ὠφελεῖν εἰς τὴν ὄρασιν. Γίνεται καὶ οἶνόπνευμα δυνατὸν μὲ αὐτὸ εἰς τὴν Νῆσον Ῥέ, μὲ καλὴν ὑπόληψιν.

Καλὸς Μαραθρόσπορος εἶναι ὁ νέος, ὑποπράσινος, ἐπιμήκης, γεμάτος, μὲ γεῦσιν ζαχαρόγλυκον, καὶ εὐωδίαν, καὶ πρὸ πάντων ὁ καθαρὸς ἀπὸ ἄχυρα καὶ χῶμα, ἐξοδεύεται πολὺς εἰς ὄλην τὴν Εὐρώπην.

Μάραθρον Θαλάσσιον, τὸ Κρίθμον, ἡ κοινότερον Κρίταμον, χόρτον γινόμενον εἰς τοὺς ἀπορρώγας τῶν θαλασσίων βράχων τῆς Μεσογείου θαλάσσης, ἀλγεμύομενον μὲ τὸ ὄξειδι, καὶ γινόμενον καλὸν διὰ τὴν τράπεζαν, ὡς τὸ κάππαρι.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΨΙ. Οὐσία σκληρὰ, ἥτοι λιθίασις λευκὴ, καὶ στιλπνὴ γινομένη μέσα εἰς τὰς κόγχους, ἥτοι μεγάλα ὀστρίδια, ἡ κτένια, τὰ ὀποία ἐμπεριέχουν ἀπὸ 10, ἡ 12 μαργαριτάρια, καὶ ἀλιεύονται εἰς τὰς θαλάσσας τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν, τῆς Ἀμερικῆς, καὶ σπανίως τῆς Μεσογείου, καὶ ἀλλαχοῦ.

Ἡ ἀλίευσις τῶν Μαργαριταρίων τῆς Ἀσίας γίνεται·
 α. — Εἰς τὴν Βαχρὴν Νῆσον κειμένην εἰς τὸν Περσικὸν Κόλπον.

β. — Εἰς τὴν Κατιφάν, πρὸς τὸν Αἰγιαλὸν τῆς Εὐδαίμονος Ἀραβίας ἀντικρὺ τῆς Βαχρῖνος.

γ.

γ'. — Εἰς τὴν Μάναρον Κομόπολιν τῆς Ταπροβάνης (Σεϊλάου) ὅπου εὐρίσκονται τὰ στρογγυλότερα, καὶ στιλπνότερα, ἀλλὰ σπανίως μεγαλύτερα τῶν 3, ἢ 4 κερατίων τὸ ἔν.

δ'. — Εἰς τὰ παράλια τῆς Ἰαπωνίας· ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ἔθνος τοῦτο δὲν τιμᾷ τὰ πετράδια, σπανιώτατα καὶ ἀλιεύει τὰ μαργαριτάρια.

Τῆς Βαχρῖνος, καὶ Κατιφᾶς τὰ μαργαριτάρια ὅσα εἶναι κιτρινωπὰ πωλοῦνται διὰ τὰς Ἰνδίας, ὅπου προτιμῶνται· διότι τὸ χρῶμα τοῦτο διαρκεῖ παντοτεινὰ· τὸ δὲ λευκὸν, καὶ ὑποκίτριον, μελανίζει ὀγλίγωρα ἀπὸ τὸν ἰδρωτὰ εἰς τὸ θερμὸν ἐκεῖνο κλίμα. Τὰ λευκὰ, καὶ λευκοκίτρινα πωλοῦνται εἰς τὴν Βενδερκόγκον, καὶ τὴν Βάσραν διὰ τὴν Περσίαν, Τερκίαν, καὶ Ῥωσσίαν, καὶ ἀποτελεῖν μέγα ἐμπόριον. Ἡ Κωνσταντινέπολις ἐκτὸς τῆς χρήσεώς της, καὶ τῆς Ἐπικρατείας, ἔστειλε πολλὰ ἕως τῶρα εἰς τὴν Ῥωσσίαν· ἀλλὰ πρὸ ἐνὸς ἔτους ἀπηγορεύθη σφοδρὰ ἢ εἰσοδος εἰς ἐκείνην τὴν Αὐτοκρατορίαν, καὶ κινδυνεύει νὰ κοπῇ αὐτὸς ὁ κλόνος τῆς ἐμπορίου μὲ ἐκεῖνα τὰ μέρη παντελῶς, εἰάν ἢ ἐκεῖ Διοικήσεις δὲν ἀκυρώσῃ τὸ Δόγμα.

Εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἀλιεύονται τὰ Μαργαριτάρια εἰς τὸν μέγαν Κόλπον τοῦ Μεξικοῦ εἰς πέντε διαφόρους αἰγιαλοὺς, ἧτοι τὴν Κουβαίαν Νῆσον, τὴν Μαργαρίταν, τὴν Κομογότην, τὸν Ἀξινοπόταμον, Riviere de la Hâche, καὶ τὴν Ἀγ. Μάρθαν, 60 λεύκας ἀπέχουσιν αὐτῆς τοῦ ποταμοῦ. Καλῆτερα εἶναι τῆς Μαργαρίτας, τῆς Κεβάνας εἶναι πολλὰ, ἀλλὰ μολυβδόχροα, πελιδνὰ, καὶ κατώτερα.

Εἰς τὴν Σκωτίαν τῆς Ἀγγλίας, καὶ ἓνα ποταμὸν τῆς Βαυαρίας εὐρίσκονται Μαργαριτάρια, ἀλλ' ὀλίγα, καὶ δὲν ἠμποροῦν νὰ ἔμβουν εἰς σύγκρισιν μὲ τὰ Ἀσιατικά, ἢ τὰ Ἀμερικανὰ.

Ἀλίευμα τῶν Μαργαριταρίων.

Δίς τῆς ἔτης, ἧτοι τὴν ἀνοιξιν Μάρτιον, καὶ Ἀπρίλιον, καὶ τὸ φθινόπωρον Αὐγουστον, καὶ Σεπτέμβριον

τῆς

τούς μῆνας, ἀλιεύονται τὰ Μαργαριτάρια, καὶ εὐτυχεῖ τὸ ἀλίευμα, ὅταν ὁ χρόνος ᾖ βροχερώτερος· διὰ τοῦτο ἐνομιζέτο παρὰ τῶν Ἀρχαίων ὅτι ἀπὸ τὴν ἀστραπὴν γεννᾶται τὸ Μαργαριτάρι, διότι ὅταν γίνονται πολλαὶ βροχαί, συμβαίνουν καὶ ἀστραπαὶ ἀναλόγως περισσότεραι.

Πλήθος σκάφων, πλοιαρίων μὲ δύο, ἢ ἓνα βυθιστὴν, καὶ ἄλλους κωπηλάτας, ἀπαίροντα τὸ πρῶν μὲ τὲς ἀνέμους τοὺς ἀπογείους, καὶ φθάνοντα εἰς 4, ἕως 12 ὀργυῶν βαθὺ πέλαγος, δένει τὸν βυθιστὴν μὲ σχοινίον ἀπὸ τὸν βραχίονα, καὶ κρεμῶσιν ἀπὸ τὸν ἕτερον πόδα 5 ἕως 8 ὀκάδων πέτραν, διὰ τὴν βυθισθῆ εὐθύς, ἔχοντα μάχαιραν διὰ τὴν ἀποκόψῃ ἀπὸ τὲς βράχους τὰς κόγχους, καὶ καλάδι τὴν τὰς συνάξῃ· ἐπιμελεῖται μὲ ταχύτητα εἰς τὸ ἔργον του, καὶ ὅταν ἡ γεμίση τὸ καλάδι, ἢ ἀποκάμη, καὶ θέλει τὴν ἀναπνεύσῃ, λύει τὴν πέτραν ἀπὸ τὸ ποδᾶρι, καὶ κινῶν τὸ σχοινίον, ἀνασύρεται εὐθύς ἀπὸ τὲς προσεκτικῆς εἰς τὴν συντρόφους τῆς, καὶ ἀναβαίνει μὲ τὸ καλάδι του· μετὰ $\frac{1}{4}$ ὥρας πάλιν βυθίζεται, καὶ ἔτι γεμίζει τὸ σκάφος, καὶ μὲ τοὺς φυσικῆς ἀποθαλασσίους ἀνέμους μετὰ τὴν μεσημβρίαν, προσορμοῦσιν εἰς τὸν αἰγιαλὸν, ὅπου οἱ προσμένοντες ἔμποροι ἀγοράζου, ἀφ' ὅσων εἶναι ἀναγκασμένοι τὴν πωλήσουν τὸ φορτίον των· οἱ δὲ εὐκατάστατοι, τὸ φυλάττουσιν διὰ λογαριασμῶν των.

Ὁ ἀγοραστής, ἢ καὶ ὁ ἰδιοκτῆμων ἀλιευτῆς, θάπτοντες εἰς τὰς θερμὰς ἄμμους τὰ ὄστρακά των διὰ τὴν σαπίσουν, συνάξουσιν κατὰ τὴν τύχην των πολλὰ, ἢ ὀλίγα, μικρὰ, ἢ μεγάλα Μαργαριτάρια, τὰ κοσκινίζουσιν χαιρίζοντες τὰ μικρότερα, τὰ ὅποια καὶ σπόρον ὀνομάζουσιν, καὶ τὰ φέρουσιν εἰς τὰς ἀποθήκων· τὰ τρυποῦσιν, καὶ τὰ πωλοῦσιν, ἢ ἐμπορεύονται.

Σχήματα τῶν μαργαριταρίων λογαριάζονται τὸ σφαιρικόν, ἢ τοὶ στρογγύλοι, τὸ ἀπίδοειδές, ἢ ἐλαιοειδές, καὶ τὸ ἀνώμαλον, ἀλλ' εἰς ὅλα αὐξάνει τὴν τιμὴν τὸ χρῶμα, καὶ ἡ στιλπνότης, τὸ ὅποιον καὶ νερόν ὀνομά-

ζε-

ζεται, ὡς τῶν ἀδαμάντων· τὸ λευκὸν νερὸν ζητεῖται ἀπὸ τῆς Εὐρωπαϊούς, καὶ τὸ ὑποκίτρινον ἀπὸ τῆς Ἰνδῆς, καὶ Ἄραβας· τὸ μολυβδόχρουν, καὶ μελαφὸν εἶναι κατώτερα.

Ἐμπόριον τῶν Μαργαριταρίων.

Τὰ Μαργαριτάρια πωλεῖνται εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν μὲ τὸ ἐξάγι βάρους $1\frac{1}{2}$ δραχμῆς, ἥτοι 24 κεράτια, 96 κόκκους διπλ. πρὸς 4 κόκκους τὸ κεράτιον, καὶ εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην μὲ τὸ κεράτιον, καθὼς τὰ λοιπὰ πετράδια, μὲ τὰ ὁποῖα ἀνέκαθεν συναριθμῶνται, ὄχι διὰ τὴν φύσιν, ἀλλὰ διὰ τὴν χρῆσιν τὰ Μαργαριτάρια· εἰς τὴν Ῥωσίαν πωλοῦνται μὲ τὸ Ζωλοτνίκι, καὶ εἰς τὴν Περσίαν μὲ τὸ Ἀβᾶς, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐν ὄγδοον ἐλαφρότερον ἀπὸ τὸ κεράτιον.

Τιμῶνται δὲ τὰ Μαργαριτάρια παρὰ τῶν καλιτέρων πετραδιστῶν οὕτω.

Τὰ ἀνώμαλα κατὰ τὸ σχῆμα.

Κόκκοι 500	εἰς τὴν οὐγκίαν 8 δραχμῶν -	40 Φράγκα
400	—————	60
300	—————	80
20	—————	100
150	—————	150
120	—————	180
100	—————	240
70	—————	350
60	—————	450
40	—————	800
30	—————	100

Τὰ

Τὰ τελείως στρογγύλα.

Γ κόκκος ζυγίζων 1 κόκκον 5 Λίτραν Γαλλικὴν.

————— 2	————— 1 $\frac{3}{4}$
————— 3	————— 4
————— 4	————— 12
————— 5	————— 20
————— 6	————— 30
————— 7	————— 42
————— 8	————— 60
————— 9	————— 80
————— 10	————— 100
————— 11	————— 130
————— 12	————— 140
————— 13	————— 180
————— 14	————— 210
————— 15	————— 280
————— 16	————— 300
————— 17	————— 380
————— 18	————— 400
————— 19	————— 430
————— 20	————— 500
————— 24	————— 1100
————— 32	————— 3000
————— 36	————— 3500
————— 40	————— 4000 κ. τ. λ.

Τὰ ἀπίδατα Μαργαριτάρια καλοῦ νεροῦ, ὅταν ᾖναι δύο, ἢτοι μία ζυγὴ, ὅμοια, χρησιμεύοντα δι' ἐνώτια, ὀλίγον ἐκπίπτειν ἀπὸ τὴν τιμὴν τῶν στρογγύλων κατὰ τὴν ἀρῶ ἐκτεθεῖσαν ἀναλογίαν.

Τὰ ὀλόμικρα Μαργαριτάρια πωλοῦνται μὲ τὴν οὐγκίαν, καὶ χρησιμεύουν διὰ κοπάνισμα εἰς κόκκιν εἰς τὰ Φαρμακοποιεῖα, ὡς καρδιακόν, τὸ ὁποῖον περιφροῦν οἱ ἐπιστήμονες ἰατροὶ, ὡς ἀχρηστον, καὶ ἀνωφελές.

Αἱ δὲ γυναῖκες πλανώμεναι ἀπὸ τὴν λευκὴν στίλ-
πιότ

πιότητα τῶν Μαργαριταρίων κατασκευάζουσι κοσμητικά γερὰ μὲ τὴν τοιαύτην κόριν, ἡ ὁποία φθείρει μᾶλλον τὴν προσοῦσαν ὠραιότητα, καὶ χρῶμα τοῦ προσώπου των, ἀντὶ τῆς διορθώσεως· καὶ καλὸν ἦθελεν ἦναι νὰ ἀπέχουν.

Τὰ ὀλόμικρα τρυπημένα Μαργαριτάρια εἶναι εὐθυστά, καὶ χρησιμεύουσι εἰς τὸ κέντημα ἐνδυμάτων, καὶ ἄλλων γυναικείων ἐπίπλων.

Τὸ ἔστρεον τοῦ Μαργαριταρίου, ἢτοι Κόγχος, χρησιμεύει εἰς πολλὰς ποικιλότητας τεχνητῶν ξύλων, ταμείων, γραφείων, κ. λ. Ἰδὲ ΚΟΓΧΟΣ, καὶ ΠΙΝΝΑ.

Λευκὸν Μαργαριτάρια, κοσμητικὸν τῶν γυναικείων. Ἰδὲ ΒΙΣΜΟΥΘΟΝ.

Μαργαριτάρια Φευδέες. Διὰ τὸ εὐφανότερον ΨΕΥΔΟΜΑΡΓΑΡΙΤΑΡΙ, καὶ Ἰδὲ τοῦτο.

ΜΑΡΚΑΣΙΤΗΣ, ἀπὸ τῆς Marca (σημεῖον) καὶ Situs ὁ τόπος, ἢτοι Σημειώτοπος· οὕτως ὀνομάζεται παρὰ τῶν μεταλλουργῶν, ἡ πρώτη μεταλλικὴ ὕλη, καὶ πηγὴ τῆς συμπίξεως τῶν μετάλλων, ὥστε κατὰ τοῦτο ἀπὸ τὸ ἀπλοῦν καὶ γενικὸν τοῦτο ὄνομα πωλοῦνται οἱ τρεῖς εὔτοι τοῦ χρυσοῦ, τοῦ ἀργύρου, καὶ τοῦ χαλκοῦ, περὶ τῶν ὁποίων θέλομεν διαλάβει εἰς τοῦτο τὸ Ἄρθρον, ἀφήνοντες τοὺς Φυσικοὺς, καὶ Χυμικοὺς νὰ φιλοεικῶν ἂν ἦναι Μαρκασίτης τοῦ σιδήρου ἢ Μαγνήτης, καὶ τῆς Κασσιτέρου τὸ φυσικὸν κρυστάλλι, καὶ τῆς μολύβδου ὁ μεταλλικὸς Ζίγκος.

Διαφέρουσιν οἱ Μαρκασίται κατὰ τὸν Οὐωδουάρδον (Woodward) ἀπὸ τῆς Πυρίτας, ἐπειδὴ ἔτι εἶναι βῶλοι χαρισμένοι ἀπὸ τὰ μέταλλα, εὐρισκόμενοι εἰς τὰ μεταλλεῖα, καὶ χωρὶς ἀρσενίκιον· οἱ δὲ Μαρκασίται εὐρίσκονται συνεχόμενοι μὲ τὰ μέταλλα κείμενοι εἰς τὰς κατὰ κάθετον ἀπορρῶγας, καὶ ἔχοντες θεῖον, ἀντιμόναχον, βισμούθον, καὶ ἀρσενίκιον, καὶ ὅταν ἔχῃ πολλὴν μεταλλικὴν ὕλην ἐπονομάζονται ἔτω, καὶ ὄχι πλέον Μαρκασίται.

Ὁ Μαρκασίτης τοῦ χρυσοῦ εὐρίσκεται, ὡς ἐπὶ τὸ
πο-

πολὺ εἰς βάλους σφαιρικούς, καὶ μικρὰς, βαρυτάτους, καὶ δυσκολοθραύστους· ὁ τοῦ ἀργύρου σχεδὸν ὁμοῖος, ἀλλ' ὀλιγώτερον κόκκινος· ὁ δὲ τῆ χαλκῆ σπανίως στρογγύλος, ἢ πλατὺς, καὶ συχνάκις κυρτός, ἀνώμαλος, μέγας, ὅσον σφαῖρα τῶν σφαιριζόντων, καὶ θραυόμενος ἔχει ἀκίδασι στιλπνὰς, καὶ ἡλιοειδεῖς· τὸ δὲ χρῶμά των, κίτρινον χρυσίζον· ἔτος εἶναι σκληρὸς, καὶ στερεὸς, ἀλλὰ μὲ ὅλον τοῦτο πρέπει νὰ φυλαχθῆ εἰς τόπον ξηρὸν, ἐπειδὴ ἢ ὑγρότης εἰσχωροῦσα εὐκολὰ εἰς αὐτὸν, τὸν μεταβάλλει εἰς χάλκανθον, καὶ μὲ τὸν καιρὸν εἰς οὐδέν.

Οἱ κρυσταλλῶδεις Πυρίται ὀνομάζονται καὶ Μαρκασιται· εἶναι δὲ κίτρινόστιλπνοι, καὶ κτυπόμενοι μὲ τὸν πυροβόλον χάλυβα, κάμνουν φωτίαν, ἢτοι πυροβολοῦν· συντίθενται ἀπὸ θειάφι, καὶ σίδηρον, καὶ χαλκόν· μὲ τὸ καύσιμον γίνονται σκοτεινοί, καὶ κόκκινοι, καὶ κατὰ τὸ σχῆμα εἶναι γωνιώδεις, κατ' ὅλα τὰ σχήματα τοῦ τετραγώνου.

ΜΑΡΜΑΡΟΝ. Πέτρα σκληροτάτη, δυσκολολάξευτος, καὶ στιλβουμένη λαμπρῶς παρὰ τῶν λιθοξόων· τὰ περισσότερα ἔχεν φλέβας, καὶ κηλίδας διαφόρων χρωμάτων, καὶ ἄλλα εἶναι μονόχρωα, ἢτοι λευκά, μαῦρα, καὶ παρόμοια.

Εἰς τὸ Ἄρθρον Λαξευτόν, εἴπαμεν ἐν συντόμῳ ὀλίγα περὶ μαρμάρων, ἀλλ' ἐδῶ πρέπει νὰ ἐξηγηθῶμεν πλατύτερον περὶ αὐτῶν.

Λατομῶνται τὰ Μάρμαρα εἰς τὰ Ὀρυκτεῖα, καθὼς αἰκοῖναι πέτραι, καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν εὐρήκαν τὴν μέθοδον νὰ τὰ ἐκβάλλουν μὲ τὸ πριόνισμα· εἰς ἄλλα μέρη τὰ κόπτειν μὲ τὰς βαρεῖας σφύρας, καὶ κοπίδια.

Τὰ μάρμαρα τῆς Αἰγύπτου, καὶ τῆς Ἑλλάδος ἀρχαίῳθεν ἔλαβον ὑπόληψιν, καὶ μᾶς ἐφύλαξαν τὰ θαυμάσια λιθοξοϊκὰ ἀριστοτεχνήματα τῶν Ἑλλήνων, ζητέμενα παρὰ τῶν φιλαρχαίων εἰς τὰ ἐρείπια τῆς Ἑλλάδος, τῆς Ρώμης, καὶ Ἰταλίας, τῆς Αἰγύπτου, καὶ τῆς Συρίας. Παρὰ τῶν Παλαιῶν ἐγνωρίζοντο τὰ πορφυρᾶ,
τὰ

τὰ πράσινα, ὁ ὄφίτης, ὁ πυρίτης, ὁ σεληνίτης, ἦτοι τὸ διαφανές μάρμαρον, τὰ διάφορα ποικίλα, τὰ ὅποια Σπυρωτὰ, ἦτοι Γρανίτας οἱ νέοι προσαγορεύουσι, τὰ λευκότετα, καὶ περίφημα μάρμαρα τῆς Πάρου, μετὰ ὅποια ἐλαξεύοντο οἱ Θαυμαῖοι ἀνδριάντες τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἄλλα.

Εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀναβαίνοντες τὸν Νεῖλον εὕρισκον πρὸς τὴν Λιβυκὴν ὄχθην του σειρὰν βενῶν διαχωρίζοντων τὴν Αἰθιοπίαν, ἀπὸ τὴν ἄνω Αἴγυπτον, γεμάτην ἀπὸ ἐξαίρετα Μάρμαρα διαφόρα ποικιλότητος. Κίονες ἡμιπελεκημέναι, καὶ ἄλλα κομμάτια μαρμάρων συκρατέμενα ὀλίγον εἰς τὰ λατομεῖα, μᾶς ἀποδεικνύον, ὅτι ἡ ἔσδος τῶν βαρβάρων καταδικτῶν τῷ ἐξευγενισμῷ, καὶ τῶν ὠραίων τεχνῶν εὐρῆκεν ἐκεῖ τὰς λατομεύοντας εἰς τὸ ἔργοντων. Πολλοὶ δοξάζουσιν, ὅτι τὰ ἐξάίσια ἔργα τῆς Αἰγύπτου, Κολοσσοί, Σφίγκες, Ὀβελίσκοι, καὶ ἄλλοι κίονες μέγιστοι, εἶναι ἀπὸ μάρμαρον χυτὸν μετὰ διάφορα χαλίκια, ἦτοι μικρὰς, καὶ πολυχρόες πυρίτας· ἀλλ' ἢ ἦτον αὐτὴ ἡ τέχνη τῆς χύσεως, καὶ ἐχάθη, ἢ (τὸ ὅποιον καὶ εἶναι πιθανώτερον) ἐλατομοῦντο οὕτω μέγιστοι, καὶ μετεκομίζοντο μετὰ πολυχειρίαν, καὶ μηχανὰς ἀπὸ τὰ εἰρημένα λατομεῖα. Ὅλα τὰ παράλια τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης, καὶ τὸ περιώνυμον Σινᾶ ὄρος ἔχουν πλῆθος ποικίλων, καὶ σκληροτάτων μαρμάρων.

Οἱ Νεώτεροι Λαξεύται τῆς Ρώμης, καὶ τῆς Γαλλίας μεταχειρίζονται διὰ τοὺς ἀνδριάντας, καὶ τὰς ἀναγλυφὰς, καὶ τὰλλα τῆς Ἀρχιτεκτονικῆς στολίσματα, διάφορα μάρμαρα τῆς Ἰταλίας, Ἰσπανίας, καὶ τῆς Γαλλίας, ἀλλὰ δὲν ἔχουσιν τῶν Παρίων τὴν στερεότητα, καὶ λαμπρότητα.

Εἶδον τῶν Ἰταλικῶν μαρμάρων εἶναι ταῦτα. Cipollini (κρομμυῶδι) ὑποπράσινα μετὰ φλέβας. Saligni (ἀλατώδι) ἔχοντα μέρη κρυσταλλαιδῆ διαφανῆ. Portoro (χρυσόφορα) μετὰ φλέβας χρυσοειδεῖς, καὶ τὸ Mischio (μικτὸν) σύνθετον φυσικῶς ἀπὸ διάφορα χρώματα, ἦτοι πορφυρῆν, καὶ φλέβας λευκάς, καὶ ὑποκιτρίνας.

Ἡ

Ἡ Γαλλία μεταχειρίζεται τὰ ἐντόπια της μάρμαρα εἰς τὰ ἔργα τῶν λιθοξόωντης, καὶ εἶναι διαφόρων χρωμάτων, καὶ φυσικῆς συγκράσεως, ἀλλ' ὄχι ποτὲ ἔτ' αὐτὰ ὡς τὰ Πάρια. Ἡ Τερκία καθὼς προείπομεν μεταχειρίζεται τὰ ἐντόπια εἰς τὴν ὀλίγην ἀρχιτεκτονικὴν λαξευτικῆντης· καὶ ἡ Κωνσταντινέπολις τὰ μάρμαρα τῆς Προικονήσου. Ἰδὲ ΛΑΞΕΥΤΟΝ.

Τὸ Μάρμαρον κατὰ τὸν Βαλλέριον·

1. Ἀπὸ μέρη λεπτὰ, καὶ ὁμαλὰ ὄντας συνθεμένον, δὲν ἔχει τραχύτητας, μῆτε σπυρία εἰς τὴν ἐπιφάνειάν τε.
2. Κομματιάζεται εἰς κομμάτια ἀνώμαλα.
3. Λαξεύομενον μὲ ἔργαλεῖα ἀπὸ χάλυβα, λαμβάνει καλὸν στίλβωμα διὰ τὴν σκληρότητά του, καὶ ὑποφαίνει ζωντανά, καὶ καθαρά τὰ χρώματά του.
4. Ἀφ' οὗ ἐκβληθῆ ἀπὸ τὰ λατομεῖα σκληρύνεται ἀπὸ τὸν ἀέρα περισσότερον, καὶ ὁ ἀήρ μὲ τὴν πολυκαιρίαν τὸ φθείρει περισσότερον ἀπὸ τὰς λοιπὰς πέτρας.
5. Βαλλόμενον εἰς τὸ πῦρ ἔχει ὅλας τὰς ιδιότητες τῆς ἀσβεστοπέτρας.
6. Ὁμοίως εἰς τὸ Βασιλικὸν ὕδωρ ἔχει τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα.
7. Ἡ εἰδικὴ βαρύτης του πρὸς τὸ ὕδωρ εἶναι ὡς 718 : : 1000. χ.

Πόρισμα.

Ἀπὸ τὰ εἰρημένα συμπεραίνομεν ὅτι τὸ μάρμαρον δὲν διαφέρει ἀπὸ τὴν ἀσβεστοπέτραν· μ' ὅλον τῆτο διὰ τὰς ιδιότητάς του, καὶ τὸ τιμιώτερόν τε ἔλαβε καὶ χωριστὸν ὄνομα· διαιρεῖται δὲ εἰς τὰ ἀκόλουθα εἶδη.

Α'. Εἰς ὅσα ἔχον ἐν μόνον, ἀλλὰ ζωρὸν χρῶμα, ἦτοι·

1. Λευκόν. Κατὰ τὸν Πλίνιον εὐρίσκεται ἡμιδιαφανές, καὶ ὀνομάζεται Φαιγγίτης, τὸ δὲ ὀλόλευκον, καὶ ἐπίσκιον ἐπωνομάζετο κατὰ τὰς τόπους τῶν Λατομείων, ὡς Ἀραβικόν, Χερνίτης, Κοραλλιτικόν, κ. τ. λ.
2. Μαῦρον. Ἀπὸ αὐτὰ ἄλλο ἔχει δυσώδιαν διαρρήγνυμενον, καὶ καιόμενον γίνεται λευκὴ ἀσβεστος· ἄλλο εἶ-

ναι

ναι ὀλιγώτερον σκληρόν, καὶ γίνεται ἡ Βάσανος* καὶ ἀμφότερα ἀποδείχνεν ὅτι εἶναι πηγμένα ἀπὸ ἀσφαλτον.

3. Κίτρινον. Εἰς τὴν κάμινον ὅμως τιταγόμενον κάμνει λευκὴν ἀσβεστον. Συμπεραίνομεν λοιπὸν, ὅτι τὸ κίτρινόν τε χρῶμα προξενεῖται ἀπὸ πτητικὸν ὄξύ, φύσει συμπεπηγμένον* διὰ τῆτο ὅταν βραχῆ τὸ λευκὸν μάρμαρον με βασιλικὸν ὕδωρ κίτριγίξει, ὁμοίως καὶ ἡ λευκὴ ἀσβεστοπέτρα τῆς Ῥωσσίας, ὅταν ἀφεθῆ πολὺ εἰς τὸν ἥλιον.

4. Κόκκινον. Αὐτὰ ἀνήκουν κυρίως εἰς τὸ γένος τῶν διάσπρων, ἀν δὲν ἐξαιρεθῆ μόνον τὸ Ῥατισβωνικὸν κόκκινον διαγραφόμενον παρὰ τοῦ Κεντμάννου.

5. Κασταγὸν βαθύ, ἥτοι Αἰθρόν.

6. Στακτιρόν. Εὐρίσκεται καὶ ἀνοικτοῦ, καὶ βαθέως χρώματος, κατὰ τὸν ρηθέντα Κεντμάννον, καὶ εἰς τὸ Ἰλδερσχεΐμον (Hildesheim) με ὁσμὴν καυμένε κέρατος.

7. Πράσινον, τοῦ ὁποῖου τὸ παλαιὸν εἶναι πολλὰ ζητημένον, Verde antico.

Β'. Εἰς τὰ Ποικίλα, ἥτοι ὅσα ἔχουν κηλίδας* διαίρουται δὲ καὶ ταῦτα.

1. Εἰς Λευκὸν με κηλίδας, καὶ φλέβας στακτοκυανὰς, ἢ ἄλλας.

2. Εἰς Μαῦρον διεσπαρμένον με κηλίδας λευκὰς, ἥτοι φλέβας κίτρινας, ἐρυθρὰς, κ. τ. λ. Τὸ μαῦρον καὶ λευκὸν μάρμαρον τῆς Ἀφρικῆς καίόμενον δίδει με τὸ λευκὸν, ἀσβέστην, καὶ με τὸ μαῦρον, ὕελον.

3. Εἰς Κίτρινον, καὶ Ἀργυρόχρουν.

4. Εἰς Κόκκινον με κηλίδας, κίτρινας, μαύρας, κ. τ. λ.

5. Εἰς Βαθύχρουν ποικίλον.

6. Εἰς Στακτόχρουν με διαφόρους κηλίδας.

7. Εἰς Πράσινον με διαφόρους ποικιλότητας.

8. Εἰς μάρμαρον Γραμμοειδές, καὶ με Ζώνας.

Γ'. Εἰς τὰ Μάρμαρα με μορφὰς, ὅποια εἶναι.

1. Τὸ τῆς Φλωρεντίας, εἰς τὸ ὁποῖον ἡ φύσις πλάττει πόλεις, πύργους, ὄρη, κ. λ.

2. Τὸ τῆς Ἑσσης, πεποικιλμένον με εἰκότας δένδρων, κηλίδας, καὶ τὰ ὅμοια.

Τὰ

Τὰ Μάρμαρα ἀκολουθοῦντα τὴν σειράν τῶν στερεῶν σωμάτων, καθὼς τὰ πετράδια, καὶ αἱ λοιπαὶ πέτραι, οὕτω καὶ αὐτὰ εἶναι ἄλλα σκληρότατα, καὶ σπυρωτά, καὶ μόλις μὲ τὸ κοπίδι δουλεύόμενα· ἄλλα μετρίως σκληρά, καὶ ὀνομάζονται Εὐγενέστερα, Nobiliora, καὶ ἄλλα ἀπαλὰ πριονιζόμενα, καὶ τερνευόμενα.

Ὁ Κύρ Βαγλίβις (Baglivi) εἰς τὴν περὶ γενέσεως πετρῶν Πραγματεῖαν του ἀποδείχει προφανέστατα, ὅτι τὰ Μάρμαρα γίνονται ἐκ γέου εἰς τὰ λατομεῖα.

Διὰ τῆς χυμικῆς ἀναλύσεως μανθάνομεν ὅτι τὰ Μάρμαρα συντίθενται ἀπὸ τὰ αὐτὰ στοιχεῖα μὲ τῆς Πυρίτας· ἀλλ' ἐπειδὴ δίδουν ὀλιγώτερον ἄλας πτητικόν, καὶ περισσοτέραν τεαφώδη, καὶ ἀσφαλτώδη ἔσιν εἶναι περισσότερο συγκεκραμένα, καὶ συνενωμένα τὰ ἄτομάτων, διὰ τῆτο λαξεύονται καλήτερα, καὶ στιλβώνονται. Ἐπεταί ἄρα νὰ εὐρίσκωνται περισσότερα καὶ καλήτερα Μάρμαρα εἰς τῆς τεαφάδεις, καὶ ἀσφαλτώδεις τόπους, καὶ παραθαλασσίους, ὅποια εἶναι ἡ Ἰταλία.

Ὅσον τὰ Μάρμαρα ἔχουν ζωηρότερα τὰ χρώματα, καὶ ὠραιότερας τὰς ποικιλότητας, ὁμοίως δὲ καὶ σκληρότητας, ὁμογένειαν εἰς τὴν σύγκρασιν, καὶ δευτικότητα καλιτέρου στιλβώματος, ἄλλο τόσον εἶναι ἀριβώτερα, καὶ ζητημένα· ὅτι δὲ ἡ φύσις παίζουσα τὰ συνθέτει παντοειδῆ, καὶ ποικίλα κατὰ τὴν διάφορον ὕλην τῆς τόπυ τῆς γενέσεώς των, δὲν εἶναι ἀμφιβολία. Ὁ Κύρ Ἀργυροπολίτης (D'Argenville) εἰς τὴν Ὀρυκτολογίαν του μετρᾷ ὑπὲρ τὰ 250 εἶδη.

Τὰ κυριώτερα, καὶ χρησιμώτερα Μάρμαρα εἰς τοὺς Ἀρχαίους ἦσαν ταῦτα· τὸ πορφυρεῖν, ὁ ὄφίτης, ἡ βᾶσανος λίθος, ὁ σεληνίτης, ἢτοι τὸ διαφανές, καὶ τὰ διάφορα πεικίλα, τὰ ὅποια Σπυρωτὰ (Granites) λέγεσιν εἰ νέοι Ὀρυκτολόγοι, καὶ τελευταῖον τὸ θαυμάσιον λευκὸν μάρμαρον τῆς Πάρου, ἀπὸ τὸ ὅποιον ἔχομεν τὰ σωζόμενα ἀγάλματα, καὶ ἀνδριάντας, ἔργα τῶν Ἑλληνικῶν χειρῶν ἀμίμητα.

Βαφαὶ τῶν Μαρμάρων.

Οἱ παλαιότεροι Περιηγηταὶ βλέποντες τὰς παρμεγίστους λίθους, καὶ ἄλλους τοιάτους μονολίθους κίονας, καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ δώσουν λόγον διὰ τὴν μετακόμισίν των, ἐδόξαζον ὅτι ἦσαν χυτὰ μάρμαρα· ἀλλ' οἱ νεώτεροι βεβαιῶντες, ὅτι εἰς τὰ ὄρη τῆς Θηβαΐδος εὐρίσκονται ἀπόμι ἡμιπελέκητοι τοῖστοι κίονες ἀπὸ τὸ ὅμοιον ποικίλον μάρμαρον τὸ καὶ Θηβαϊκὸν λεγόμενον, μᾶς κάμνουν νὰ πιστεύσωμεν, ὅτι χυτὰ μάρμαρα δὲν ἦσαν· ἡ δὲ μετακόμισις ἐγένετο παρὰ τῶν Βασιλέων τῆς τότε πολυανθρώπου Αἰγύπτου, καὶ παρὰ τῶν μεγαλοδυνάμων, καὶ μεγαλεργῶν Ῥωμαίων διὰ τῆς πολυχειρίας. Ἡ Βυζαντινὴ Ἱστορία μᾶς πληροφορεῖ ὅτι Θεοδόσιος ὁ Μέγας ἔφερεν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον τὸν εἰσέτι κείμενον εἰς τὸ ἵπποδρόμιον τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὀβελίσκον.

Ἄγνωστον εἶναι ἂν οἱ Παλαιοὶ ἔξευραν νὰ βάψων τὰ Μάρμαρα· κατὰ τὸν Πλίγιον Βιβλ. λθ'. Κεφ. α'. δὲν προχρονίζεται ἡ τέχνη αὕτη ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ Αυτοκράτορος Κλαυδίου· καὶ μόνος ὁ Ἱστορικὸς Ζώσιμος ἀπὸ τοὺς λοιποὺς Παλαιοὺς ἀναφέρει περὶ αὐτῆς.

Κατὰ τὸν Κόμητα Κάϋλον (Caylus) εὐρέθησαν εἰς τὴν ἀνασκαπτομένην Ἡράκλειαν τῆς Ἰταλίας (Herculeanum) 5 κομμάτια βαμμένα· ἀλλ' ἀμφιβάλλει ὁ καλὸς Κόμης ἂν ἡ βαφή ἦτον κατὰ βάθος, ἢ ὄχι· διότι ἀπὸ μερικὰ μέρη ἐχάλασαν τὰ μορφώματα, τὸ ὅποιον δὲν ἔπρεπε νὰ γένη, ὡς δοξάζει, ἂν ἡ βαφή ἦτον κατὰ βάθος.

Ἐὰν ἡ τέχνη τῆς βαφῆς τῶν Μαρμάρων ἠθέλην ἦναι γνωστὴ εἰς ἐκείνους τοὺς αἰῶνας τῶν μεγάλων ἀνδρῶν, βέβαια ἠθέλαμεν ἔχει ἀνεξάλειπτον τὴν εἰκόνα πολλῶν ἀπὸ αὐτῆς ἐγγεγραμμένην εἰς τὰ πολυχρόνια μάρμαρα, μῆτε ἦτον δυνατὸν νὰ ἀμελήσουν αὐτὸν τὸν τρόπον τοῦ διαιωνισμῆ ἐκεῖνοι οἱ ἐνδοξοὶ Ἕλληνες, καὶ Ῥωμαῖοι, οἱ ὅποιοι μᾶς ἀφῆκαν πολλὰ ἀποδεικτικώτατα σημεῖα τῆς ἀκρας ἐφέσεώς των διὰ τὸ ἐν τῷ Κόσμῳ τέτρω ἀπαθανάτισμα τῆ ὀνόματός των, καὶ τῶν χαρακτήρων των.

Διὰ τὴν βάψην τινὰς τὸ Μάρμαρον δὲν εἶναι δυσκολία, διότι ἀφ' οὗ τὸ πυρώση, καὶ ἀνοίξουν οἱ πόροι του, δέχεται τὴν βαφήν, καὶ τὴν φυλάττει· ἀλλὰ τί ὄφελος ὅταν τὴν διαδίδει κατὰ τὰς φλέβας τῆς συναρμόσεώς του, καὶ ὄχι κατὰ τὴν φέλλησιν τοῦ βαφέως;

Διὰ τὴν βάψην τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ Μαρμάρου λέγεται ζωγραφικὴ, ἀλλὰ δὲν διαφέρει ἀπὸ τὴν γινομένην ἐπάνω εἰς τὰς σανίδας, ἢ τοίχους.

Διὰ τὴν βάψην ὁμοίως τὸ Μάρμαρον κατὰ βάθος εἶναι τέχνη, ἢ ὁποῖα διαιωνίζει τὴν ζωγραφουμένην εἰκόνα μὲ τρόπον ἀνεξάλειπτον, καὶ ἂν δὲν κομματιασθῇ τὸ Μάρμαρον εἶναι ἀδύνατον νὰ χαλάσῃ· ἀλλ' ἐκ τοῦ ἐναντίου εἶναι τόσον δύσκολος, ὥστε ἕως τῶρα, μ' ὅλην τὴν ἐπιμέλειαν τῶν σοφῶν τῆς Εὐρώπης, ἀκόμη εἶναι εἰς τὰ σπάργανα. Πλὴν ἂς ἐκθέσωμεν τὰς τελευταίας περὶ αὐτῆς ἐφευρέσεις, καὶ διὰ περιέργειαν, ἂν ὄχι πρὸς ὄφελος.

Διὰ τὴν βαφήν τὸ Μάρμαρον πρέπει νὰ ζεσταθῇ διὰ τὴν ἀνοίξουν οἱ πόροι του, ἀλλὰ νὰ ζεσταθῇ μέτρίως, διότι ἡ ὑπερβολὴ διαλύει τὴν συνένωσίν του, καίει τὰ χρώματα, καὶ βλάπτει τὴν ὠραιότητά των.

Μετὰ τὸ ζέσταμα τοῦ Μαρμάρου, μίγματα διὰ τὴν ἐμβάψην εἰς αὐτὰ τὰ χρώματα εἶναι ταῦτα, ἔρος ἵππου, ἢ σκύλου ἀνακατωμένον μὲ τετραπλασίαν ἄσβυστον ἄσβεστον, καὶ ἴσον μὲ τὸ ἔρος βάρος στάκτης, ἢ μόνη στάκτη ἀπὸ ξύλα γινομένη κονία ἀπλῆ, ἢ καὶ οἰνόπνευμα, ἢ νάματα ἐλαιώδη· ὅλα αὐτὰ χρησιμεύουν κατ' ἄλλην, ἢ ἄλλην βαφήν.

Χρώματα δὲ εὐχρηστα εἶναι ταῦτα·

Ἡ κυανὴ λίθος ἀναλυμένη εἰς ἕξαπλάσιον οἰνόπνευμα, ἢ ὑποστάθμην οὔρου, ἀναλυμένα εἰς τὴν κοινὴν ξυλοστάκτην, ἐκβλημα κρόκου, μὲ χρῶμα κοκκυμήλα ὀνομαζομένου παρὰ τῶν ζωγράφων Πράσινον Χυμικόν· (Verde di Succhio) ἀμφότερα γίνονται ἐξαίρετα λυόμενα μὲ τὸ οἰνόπνευμα, ἢ μὲ τὸ οὔρον, καὶ τὴν ἄσβεστον, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ κιννάβαρι, καὶ ἡ κόνις τῆς κοκκινιλίας.

Εἰς

Εἰς τὸ οἰνόπνευμα γίνονται ἐξαίρετα, τὸ αἷμα τοῦ Δράκοντος, καὶ ἡ βαφὴ τῆς Καμπεχίου, τὸ δὲ αἷμα τῆς Δράκοντος εἰς δάκρυ δίδει ἐξαίρετον χρῶμα ἀνακατωμένον μὲ οὖρος.

Ἄλλα δὲ γράφονται ἀσύμμικτα, ὡς τὸ καθαρώτερον αἷμα τοῦ Δράκοντος διὰ τὸ κόκκινον τὸ φαιόν, καὶ διὰ τὸ κίτρινον τὸ πράσινον κηρί· διὰ τὸ πράσινον τὸ κοινὸν θειάφι, ἡ πίσσα, καὶ ἡ τερεβινθίνη διὰ βαθὺ χρῶμα.

Ἀπὸ τὰ ρηθέντα ὅμως ἄλλα εἶναι ἀνεξίτηλα, ἄλλα δὲ ὡς τὸ αἷμα τῆς Δράκοντος, καὶ τὸ καμπέχιον μεταβαλλόμενα καθ' ἡμέραν, ἐξαλείφονται τέλος πάντων.

Τὸ χρυσοῦν χρῶμα γίνεται μὲ ἀμμωνιακὸν ἄλας, ἰὸν χαλκῆ, χάλκανθον εἰς ἴσην ποσότητα ἀνακατωμένα, καὶ ἀποτελεσθέντα κόνιν.

Τὸ σκοτεινὸν ἢ τοὶ βαθὺ χρῶμα εἶναι δυσκολώτερον, ἀλλ' ὁ προρρήθεις Κόμης τὸ ἀπέδειξεν εὐκολον εἰς τὴν Γαλλικὴν Ἀκαδημίαν, ἐμβάψας τὸ, *Vetal Mori*, εἰς λευκὸν μάρμαρον κατὰ τὴν θέλησιν τῶν Ἀκαδημιακῶν. Ἐβαλεν εἰς κοχλιάραν σιδηρᾶν 2 μέρη ἀσφάλτου, ἔλαιον, λευκὸν κηρίον, καὶ γλυκὺρρίζαν ἀνὰ ἓν μέρος· καὶ ἐπιθέσας αὐτὴν εἰς σφοδρὰν κάμινον διὰ νὰ καῖ τὸ ἐν αὐτοῖς λιθάργυρον καὶ νὰ μαυρίσῃ ὁμοῦ μὲ τὰ λοιπὰ, τὰ ἀφῆκεν $\frac{1}{2}$ ὥραν· ἔπειτα τὰ ἔκαμε κόνιν, καὶ τὰ ἀνακάτωσε μὲ τερεβινθίνην διὰ νὰ γένουσι ἀλειψή.

Ἐξέστανε μετὰ ταῦτα τὸ Μάρμαρον, ὅσον νὰ βράζῃ νερὸν ἐπάνωτου, καὶ διαγράψας τὰ γράμματα, ἐνεβάψησαν καθ' ὅλον τὸ βᾶθος τῆς Μαρμάρου· τὸ ἴδιον γίνεται καὶ μὲ τὸ κόκκινον χρῶμα.

Ἡ μέθοδος αὕτη ἔχει τὰ δύο μεγάλα προτερήματα, καὶ τὴν τελειότητα, καὶ τὴν εὐκολίαν· ὁ ἴδιος Κάυλος ἐπὶ παρῆσι τῶν Ἀκαδημιακῶν ἔκαμε καὶ ἄλλας δύο ἐμβαφὰς εἰκόνων μὲ τὸν αὐτὸν τρόπον. Οἰκονομ. εἰδήσεις Τόμ. 39 τοῦ 1759

Μέθοδος τοῦ νὰ κατὰσκευασθῇ ὑγρὸν διαχωροῦν εἰς τὰ ἐσώτερα τῆς Μαρμάρου, καὶ ἀποδεικνύον ἐμβαφα τὰ ζωγραφιζόμενα εἰς τὴν ἐπιφάνειαν.

Η

Ἡ εὔρεσις αὕτη εἶναι ἐνὸς Γερμανοῦ, καὶ συνίσταται εἰς ταῦτα.

Βασιλικὸν ὕδωρ, καὶ ἰσχυρὸν ἀνά οὐγκίας 2

Ἄλας Ἀμμωνιακὸν ————— οὐγκίαν 1

Οἰνόπνευμα ἐξαίρετον ————— δραχμὰς 2

Χρυσὸν 5 γροσσίαν —————

Ἄργυρον καθαρώτατον ————— δραχμὰς 2

Τιτάνωσε τὸν ἄργυρον, καὶ βάλετον νὰ ἐξατμισθῇ εἰς φιάλην μὲ 2 οὐγκίας ἰσχυρὸν ὕδωρ, τὸ ὁποῖον κατ' ἀρχὰς βάφει κυανῆν, καὶ ἔπειτα μαυρίζει. Τιτάνωσε καὶ τὸν χρυσὸν ὁμοίως, καὶ μὲ τὸ βασιλικὸν ὕδωρ ἄφες τον νὰ ἐξατμισθῇ· χύσε τὸ οἰνόπνευμα εἰς τὸ ἀμμωνιακὸν ἄλας, καὶ ἄφες το νὰ ἐξατμισθῇ, καὶ νὰ χρυσοκιτρινίσῃ· μὲ τὸν τρόπον τῆτον ἠμπορεῖς νὰ κάμῃς καὶ ἀπὸ τὰ λοιπὰ μέταλλα βαφὰς· μὲ τὰς ὁποίας ζωγραφίζοντας εἰς μάρμαρα μετρίας σκληρότητος, καὶ ἀνανεώνοντας καθ' ἡμέραν τὴν ἐμβαφὴν, θέλεις ἰδῆ τὴν εἰκόνα ἕως τὸ ὀπισθεν τῆς πλακὸς, καὶ ἀνεξάλειπτον κατὰ πάντα.

ΜΑΡΜΑΡΩΜΑ λέγεται ἡ κατασκευὴ μὲ γύψου πολλῶν πραγμάτων, καὶ τῶν τοίχων εἰς τὴν ἀρχιτεκτονικὴν, καὶ τὸ ποικίλον ζωγράφιμα τῶν χαρτίων, τὰ ὁποῖα διὰ τῆτο καὶ μαρμαρωτὰ λέγονται, καὶ τῶν βυρσῶν αὐτῶν, αἱ ὁποῖαι χρησιμεύουν εἰς τὸ δέσιμον τῶν βιβλίων, καὶ εἰς γυναικίους κοθόρνους.

ΜΑΡΟΚΪΝΟΝ ὀνομάζεται ἀπὸ τῆ Μαρόκε Βασιλείε τῆς Ἀφρικῆς τὸ Τουρκιστὶ ἐργασμένον, ἢτοι βυρσοδεφμένον τομάρι, τὸ ὁποῖον Σαχτιάνι, ἢτοι Βασιλικὸν, (ἅτι Σάχ ὁ Βασιλεὺς Περσιστὶ) ὀνομάζουν οἱ Τοῦρκοι. Ἰδὲ ΒΥΡΣΟΔΕΦΪΑ.

ΜΑΣΙΪΣ, Macis, ὀνομάσθη παρὰ τῶν Ὁλλανδῶν τὸ ἄνθος τῆ Μοσχοκαρύου. Ἰδὲ ΜΟΣΧΟΚΑΡΥΟΝ.

ΜΑΣΤΙΧΗ, κόμμι ἀποστάζον ἀπὸ τὸ λεγόμενον Μαστιχόδενδρον, τὸ ὁποῖον ἡ ἀρχαία γλῶσσα ὀνομάζει Σχῖνον· μετωνομάσθη δὲ Μαστίχη, διότι μασσᾶται εἰς τὴν χρήσιν της.

Τὸ

Τὸ κόμμι, ἢ ρητίνη αὕτη γίνεται μόνον εἰς τὴν Νῆσον Χίον, καὶ τὰ χωρία τὰ ἐπιμελόμενα αὐτὸ ὀνομάζονται Μαστιχοχωρία, καὶ ἐπειδὴ ἡ Μαστίχη εἶναι Μονοπωλεῖον, ἦτοι ἀνήκει εἰς τὸ Βασιλικὸν Κράτος, οἱ ἐγγάτοικοι τῶν χωρίων ἐκείνων διὰ φορολόγημα δίδου μόνην τὴν ἐκδούλευσίν των εἰς τὴν συναζίν της :

Ἀγοράζεται τὸ εἰσόδημα τῆς Μαστιχίου εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, καθὼς καὶ ὅλα τὰ μεταλλεῖα ἀπὸ ἕνα ὁποιοῦδήποτε, ὁ ὁποῖος ἔχει τὴν ἐξουσίαν εἰς ὅλον τὸ συναζόμενον, καὶ τὸ Μονοπωλεῖον αὐτοῦ.

Τὸν Αὐγουστον, καὶ Σεπτέμβριον μετὰ τὴν διαταμὴν τῆς Σχίνης ἀποστιάζει ἀπὸ τὸν κορμὸν, καὶ χονδρὰ στέλεχη, καὶ συναζεται ἡ μαστίχη, καὶ διαδίδεται μετὰ ταῦτα παρὰ τῆς Μονοπωλείου πρὸς τὰς ἐντοπίους, καὶ ἀλλοδαπεῖς ἀγοραστὰς εἰς κιβώτια 50 ἕως 60 ὀκάδων.

Τὸ δάκρυ, ἦτοι ἡ καλὴ Μαστίχη τιμᾶται κατὰ τὸ $\frac{1}{2}$ περισσότερον ἀπὸ τὴν τιμὴν τῆς συναζόμενης εἰς κομμάτια, ἀναγκαίως σύμμικτα μὲ χῶμα, καὶ ἄλλα ἑτερογενῆ.

Στέλλεται καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην Μαστίχη, καὶ ἐνιαιυσίως περὶ τὰ 300 κιβώτια εἰς τὴν Γαλλίαν διὰ τῆς Σμύρνης, ἀλλ' ἐπειδὴ εἶναι Μονοπωλεῖον δὲν ἔμπορῆ νὰ ὀνομασθῆ ἄρθρον ἐμπορίου ἀπόλυτον· ἀλλ' οὔτε εἰς τὰ βασιλικά τελώνια, πληρώνει τέλος, ἢ φορολογίαν.

Γνωρίσματα καλῆς ποιότητος μαστίχης εἶναι τὸ χονδρὸν δάκρυ, χρυσόλευκον, καὶ μασσώμενον ὀλίγον, νὰ γένη ὡς λευκὸν κηρίον.

Χρησιμεύει ἡ Μαστίχη διὰ προφυλακτικὸν τῶν ὀδόντων· εἰς τὴν σύνθεσιν τῆς βερρονίκης, καὶ εἰς τὰς χρυσοχόους, οἱ ὁποῖοι σμίγοντες αὐτὴν μὲ τὴν Τερεβινθίνην, καὶ τὸ μέλαν τῆς Ἐλεφαντόδοντος τὸ βάλλου ὑποκάτω ἀπὸ τοὺς ἀδάμαντας διὰ νὰ φαίνωνται λαμπρότεροι.

Μαστίχη Μαύρη. Προῖον τῆς Αἰγύπτου. Ἰδὲ ΣΧΙΝΟΣ.

Μαστίχη ὀνομάζεται, καὶ ἡ Λάκκα, ἦτοι τὸ Λῶνι,

κι, εἰς τὸ ὁποῖον κολλῶντες οἱ χρυσοχόοι τὸ μέταλλον, τὸ ξέουσι ἢ γλύφουσι κατ' ἀρέσκειάν των, καὶ μετὰ τὴν τελειοποίησιν τὸ ἀποκολλῶν, καὶ μεταχειρίζονται· γίνεται δὲ μετὰ τὴν σύμμειξιν 4 μερῶν ῥητίνης πισσώδους, τὴν ὁποίαν οἱ Τῆρκοι Τζάμ Σακίζ, ἢτοι Μαστίχην Ἐλάτης ἐνομάζουσι, 2 δὲ κιντρίνου κιντρίου, καὶ 1 μαύρης πίσσης, τὰ ὅποια λυόμενα εἰς μικρὸν πῦρ, καὶ ἀνακατωτόμενα πασπαλίζονται μετὰ σιτισμένην κόκκινον κεράμου ἐψιμένης, ἕως ἵνα γένουσι σῶμα ἀρκετὰ δεμένον, καὶ στερεόν, καὶ θερμαινομένη κρατεῖ τὸ χρυσοῦν, ἢ ἀργυροῦν ἔργον, καὶ ἐπάνω εἰς αὐτὴν δουλεύεται.

ΜΑΧΑΪΡΙ, ὑποκοριστικὸν ἀπὸ τῆς Μάχαιρα, ἔργαλειον σιδηρῶν, καὶ χαλυβωμένον ἀπὸ τὸ ἓν μέρος, καὶ κοπτικόν, χρήσιμον διὰ τὰς οἰκιακὰς ὑπηρεσίας, καὶ ἄλλα ἔργα, διὰ τῆτο καὶ πολλῶν σχημάτων, καὶ μεγεθῶν.

Μαχαῖρι τῆς τραπεζίου, τοῦτο κατασκευάζεται, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ χωρὶς ἀκίδα, ἢτοι μύτην, ὅθεν κυρτὸν πρὸς τὰ ὀπίσθια, καὶ πλατυστρόγγυλον εἰς τὴν ἄκρην, καὶ πωλεῖται συντροφευμένον μετὰ τὸ πηρόνιον εἰς δωδεκάδας· καὶ ἐπειδὴ εἰς τῶν Τούρκων τὰς τραπέζας εἶναι ἄχρηστον, οὔτε κατασκευάζονται ταῦτα εἰς τὴν Τουρκίαν, ἀλλὰ φέρονται ἀπὸ τὴν Γερμανίαν τὰ συνήθη, καὶ ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν τὰ καλῆτερα, καὶ χρησιμεύουσι εἰς τὰς τραπέζας τῶν Ἑλληνορῥωμαίων, οἱ ὁποῖοι μιμνήμεθα εἰς τὸν τρόπον τῶν τραπεζίων τῆς Εὐρωπαϊκῆς, καθὼς καὶ σπάνιοι τῶν Κατωλύκων Ἀρμενίων· ἐκτὸς τῶν ἀργυρῶν λαβῶν, τὰς ὁποίας μεταχειρίζονται οἱ πλεσιώτεροι, κατασκευάζοντες αὐτὰ εἰς τῆς χρυσοχόους, αἱ λοιπαὶ εἶναι ἀπὸ ἐλεφαντόδοντος, κέρατα, καὶ διάφορα ξύλα.

Μαχαίρια δὲ ὀπωρικὰ γίνονται καὶ ὀλάκαιρα ἀπὸ ἀργυρον μικρὰ, καὶ ὀλίγον κόπτουσι, ἀλλ' ἢ ἐπίδειξις τῶν πλουσίων τὰ μεταχειρίζεται.

Τὰ λοιπὰ Μαχαίρια τῶν τεχνιτῶν εἶναι ὁμοίως πολυποικίλα κατὰ τὴν χρείαν τῆς τέχνης, ὡς τῶν Σφαγέων,

γέων, τῶν Διφθερηγῶν, καὶ ἄλλων, καὶ ὅλα κατασκευάζονται εἰς τὸν τόπον, καθὼς καὶ τὰ φορούμενα εἰς τὴν ζώνην, καὶ αὐτὰ διαφόρων μεγεθῶν, καὶ εἰδῶν, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐγκρίνονται τὰ λεγόμενα Δαμασκηνά, ὡς εἰς τὸτο τὸ Ἄρθρον εἶπαμεν, καὶ ἠμποροῦν νὰ ὀνομασθοῦν διακριτικώτερον Ἐγκοπίδες.

Μαχαίρια μικρὰ κατασκευάζονται εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ φερόμενα πωλῶνται ἐδῶ μὲ μίαν, ἢ καὶ πολλὰς λεπίδας, καὶ ἐλατήριον ὀπισθεν διὰ νὰ κλείουν· χρησιμεύειν αὐτὰ εἰς μικρὰ ἔργα, ὀνομάζονται Τουρκικώτερον Σογιαδες, ἢ Τζακία, καὶ κονδυλομάχαιρα ὅταν ἢ χρῆσίς των εἶναι εἰς τὸ εὐ κόψεν κονδύλια, ἢτοι γραφικούς καλάμους.

Ὅλα τὰ Ἀγγλικὰ μαχαίρια, ἢ μαχαιράκια προκρίνονται ἀπὸ τὰ χαλκευόμενα εἰς τὴν λοιπὴν Εὐρώπην, καὶ δι' ἄλλα προτερήματά των, ἀλλὰ τὸ περισσότερο διὰ τὴν καλιτέραν βαφὴν τῆ χάλυβός των· ἢ λαβὴ τῶν μεγάλων, καὶ ἢ θήκη, ἢτοι τὸ ἐμπερικλεῖον, κλειόμενα τὰ μικρὰ, αὐξάνειν τὴν τιμὴν των κατὰ τὴν ὕλιν.

Τὰ κονδυλομάχαιρα τῶν Τούρκων διὰ τὴν τομὴν τῶν γραφικῶν των καλάμων κατασκευάζονται εἰς τὸν τόπον, καὶ ἔχουν μακρὰν λεπίδα ἀπὸ χάλυβα ὀλόκληρον, μὲ μακρὰν, καὶ λεπτὴν ἐλεφαντίνην λαβὴν.

ΜΑΤΗ, χόρτον, ἢ κυριώτερον χαμόδειδρον, γινόμενον εἰς τὸ Παραγαῖον τῆς Ἀμερικῆς, καὶ εἰς ἄλλας Μεσημβρινὰς Ἐπαρχίας. Μεγαλώνει ἕνα πόδα ἀπὸ τὴν γῆν, καὶ ἔχει κλόλους λεπτῆς, καὶ φύλλα ὡς τῆς Σίνας· αὐτὸ εἶναι τὸ Θε τῶν Ἀμερικανῶν, καὶ τὸ μεταχειρίζονται βράζοντές το, καθὼς οἱ Σίνας τὸ ἐδικόν των.

Συνάζονται τὰ φύλλα του κατὰ δύο τρόπους, ἢ καθαρὰ δηλαδὴ φύλλα, καὶ τοῦτο ὀνομάζεται παρὰ τῶν Ἰσπανῶν Yerva Camini, ἢτοι Χόρτον Καμίνε, ἢ ἀνακατωμένον μὲ ξυλάρια τῶν κλόλων του, καὶ εἶναι πολὺ κατώτερον, καὶ λέγεται Yerva con Palos, ἢτοι Χόρτον μὲ Ξύλα, ἀμφότερα ὅμως κοινὸν ὄνομα ἔχεν τὸ Μάτη, Maté, καὶ τὸ Παραγαῖον.

Α-

Ἀπεδίδουσιν εἰς αὐτὸ οἱ ἐκεῖ κάτοικοι ὅλας τὰς ἐνεργείας, ὅσας οἱ Σίται εἰς τὸ Θέτων, καὶ προσθέτεν ἀκόμη ὅτι βαλλόμενον εἰς ὅποιονδήποτε πότιμον νερὸν, ἢ ζεστόν, ἢ κρύον, τὸ κάμνει ἀβλαπτον, ἄς ἦναι ἀκάθαρτον, καὶ ἀκίνητον, ἢ βρώμιον· καὶ μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον ὁδοιπορεῖν ἀπὸ τὸ Καλοάερον (Boenos Ayeres) διὰ τὴν Περούν, πίνοντες ὅτι νερὸν ἀπαντήσεν, ἀφ' οὗ βάλουν ὀλίγην ὥραν τὸ χόρτον τοῦτο.

Ὡστε διὰ ταύτην τὴν χρεῖαν διὰ τὴν ἀνάγκην τῶν μεταλλείων (Ἰδὲ ἌΡΓΥΡΟΣ), καὶ διὰ τὰς νομιζομένας ἄλλας του ἐνεργείας δὲν εὐρίσκεται ἄνθρωπος ἐκεῖ νὰ μὴ πῆ καθημερινῶς τὴν Μάτην ταύτην· οἱ ἴδιοι ὑπηρεταὶ τὸ συμφωνοῦν ὅταν μισθώνονται, καὶ δαπανῶνται μέγιστα ποσότητες.

Οἱ Ἄγγλοι τὸ ἔφεραν εἰς τὴν Εὐρώπην πατημένον εἰς βοϊδίῳν ἄσπερ, ξερὸν, ὡς ἄχυρον, καὶ τὸ μετεχειρίσθησαν ἀντὶ τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἡ συνήθεια δὲν διεδόθη εἰς ἄλλα μέρη.

ΜΑΧΟΥΤΙ. Ἰδὲ ῬΟΥΧΟΝ.

ΜΕΛΑΝΗ, ἢ κοινώτερον τὸ μελάνι, βαφὴ γραφικὴ, πρώτη ὕλη τῆς αὐξήσεως, καὶ διαιωνίσεως τῶν τεχνῶν, καὶ ἐπιστημῶν, καὶ ἀναγκαιοτάτη εἰς τὸ ἐμπόριον· κατὰ τὸ ὄνομα εἶναι μελανὴ βαφὴ χρησιμεύουσα εἰς τὸ γράψιμον, καὶ πωλεῖται ἐσωτερικῶς πανταχοῦ κατασκευαζομένη· ἐπειδὴ δὲ εἶναι ἀναγκαία εἰς τοὺς ἐμπόρους, καὶ γραφεῖς αὐτῶν, ἀναγκάζομαι νὰ ἐκδέσω καὶ τὰς τρόπους τῆς συνθέσεως, καὶ κατασκευῆς της.

Α'. Λάβε 30 οὐγκίας λευκὸν κρασί δυνατὸν, καὶ κалόν, καὶ 6 οὐγκίας κηκίδα μικρὰν ρυτιδωτὴν, καὶ ἀκανθώδη κομματιασμένην, ἢτοι τεθραυσμένην, καὶ ἀκοπάνιστον, καὶ ἔμβαλε ταῦτα εἰς φιάλην μεγαλητέραν περὶ τὸ $\frac{1}{3}$, δέσαι τὸ στόμιόν της μὲ βύρσαν, ἢ κύστιν χοίρου, καὶ ἄφεστην εἰς τὸν ἥλιον τὸ θερος, ἢ εἰς θερμὸν κοιτῶνα τὸν χειμῶνα, κινῶντας αὐτὴν 4, ἢ πεντάκις τὴν ἡμέραν, ἐκτὸς τῆς τελευταίας· μετὰ 12 ἢ 15 ἡμέρας, διήθισε, ἢτοι στράγγισέ την, μὲ φίλον πανί, καὶ

καὶ εἰς τὸ καθαρὸν ὑγρὸν βάλε 2 ὀγκίας κόκκιν καθαρῆ χαλκάνθη, καὶ 2 ὀγκίας κόκκι ἀραβικὸν καθαρὸν λυμένον εἰς λευκὸν κρασί, καὶ μετὰ 15 ἡμέρας ἔχεις ἑξαιρέτον Μελάνην.

β'. Διὰ τὴν κάμης ὀγλίγωρα καλὴν μελάνην, λάβε 2 φιάλας ἀπὸ τὸ ρηθὲν κρασί, βράσето τὴν μείνη τὸ ἡμισυ· ρίψε 6 ὀγκίας κηκίδα τετραυσμένην, καὶ βράζωντας ἐξάφρισέ την· πρόσθεσ καὶ 2 ὀγκίας χαλκάνθη καθαρῶ, καὶ 1 ἀραβικῆ κόκκιν, καὶ μετὰ τὸ βράσιμον στράγγισέ την, καὶ εἶναι ἑξαιρέτος.

γ'. Διὰ τὴν κάμης μετακομιστὴν μελάνην, λάβε ἴσην ποσότητα κηκίδος καὶ χαλκάνθη, κάμετα κόκκιν εἰς λευκὸν χαρτίον, καὶ τρίψето μετὰ τὸ δάκτυλόν σου, ἔπειτα γράψε ἐπάνω μετὰ καθαρὸν νερὸν, καὶ τὰ γράμματά σου μελανώνονται ἑξαιρέτα.

Διὰ τὴν κάμης εὐθύς μελάνην, ὅταν θελήσης, λάβε 10 οὐγκίας κηκίδα, 3 οὐγκίας χάλκανθον, 2 οὐγκίας στύψιν, καὶ 2 οὐγκίας κόκκι ἀραβικὸν, καὶ κάμετα κόκκιν, καὶ κατὰ τὴν χρείαν σε βάλε ἀπὸ αὐτὴν εἰς κοτύλην μετὰ κρασί λευκὸν, ἀνακάτωσέ τα, καὶ γράφε.

Ἀντὶ τοῦ κρασίου εἰς τὰ θερμὰ κλίματα μεταχειρίζεσαι καὶ τὸ νερὸν, καὶ εἰς τὰ ψυχρότατα τὸ οἶνόπνευμα, διὰ τὴν μὴ παγώσῃ ἢ μελάνησῃ, ἢ ὅποια διὰ τὴν ἦναι στιλπνὴ, καὶ ὑελιστερὰ βάλε εἰς ὅλας τὰς συνθέσεις ὀλίγον κρυσταλλῶδες Ζάχαρι.

Τὰ Ἀσιατικὰ γένη, οἱ ἴδιοι Τούρκοι, καὶ ἀπλῶς ὅσοι γράφουν μετὰ κάλαμον, καὶ ὄχι μετὰ πτερόν, ὡς ἡμεῖς, ἔχουν διαφορετικὴν μελάνην κατασκευαζομένην μετὰ καπνὸν ἀλειμμάτων, ἢ ἄλλων παχέων, καὶ ρητινωδῶν πραγμάτων, τὸν ὅποιον καπνὸν ἀνακατώνοντες μετὰ λινέλαιον, τὸν κοπανίζουσι, καὶ ζυμώνουσι ἕως τὴν γένη ζύμη πικτὴ, ἢ τὴν ξηραίνουσι εἰς μικρὰ φύλλα, ἢ τὴν λύουσι, καὶ τὴν βάλλουσι εἰς μικρὰς φιάλας, καὶ τὴν πωλοῦσι.

Εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν κατασκευάζουσι μεγάλην ποσότητα ξηρᾶς, καὶ ὑγρᾶς, καὶ τὴν πωλοῦσι δι' ὅλην τὴν Ἐπικράτειαν, ὡς ἐγκριτοτέραν.

Μελάνη Ἐρυθρά, ἢ κόκκινον Μελάρι, γίνεται μετὰ Κιννάβαρι, καὶ χρησιμεύει εἰς τὰς γραφάς, ἢτοι κεφάλαια, ἐπιγραφάς, καὶ ἄλλα τοιαῦτα· καλιτέρα εἶναι ἢ γινομένη μετὴν Ἰνδικὴν λάκκαν, τὴν ὁποίαν Λάλι οἱ Ὀθωμανοὶ εἰς τὸτο λέγουσιν ἔσαν καθαράν, καὶ κόνιν λεπτοτάτην.

Μελάρι Συμπαθητικὸν λέγεται τὸ γραφόμενον ὑγρὸν, καὶ μένον ἄφαντον, ἔπειτα μετὰ τὸ χρίσμα ἄλλου τινὸς πράγματος, ἢ καὶ μετὰ μόνον τὸ ζέσταμα εἰς τὴν φωτίαν φαινόμενον, καὶ ἀναγινωσκόμενον·

Ὀρπιμέντον ————— ἐγκίας 2

Ἄσβυστος ἀσβέστη ————— 1 $\frac{1}{2}$

Νερὸν πότιμον ————— 12

Τὰ βράζεις ἕως 8 λεπτά, καὶ ἔχεις τὸν ζωμὸν αὐτῶν· ἔπειτα γράφεις, ἢ λαμβάνεις γραμμένα μετὰ λιθάργυρον (Μορτασάνι), βρέχεις τὸ χαρτὶ μετὰ τὸν ἄνω ζωμὸν, καὶ μαυρίζουν τὰ γράμματα.

Γράφοντας μετὰ ζωμὸν κρομμύου, ἢ λεμονίου, μένου ἀόρατα τὰ γράμματα· πύρωσε τὸ χαρτὶ εἰς τὴν φωτίαν, καὶ φαίνονται.

Μελάνη διὰ τὰς Τυπογράφους, καὶ τὰς ἐντυπώνοντας εἰκόνας χαλκογραμμένας γίνεται μετὰ διαφορετικὸν τρόπον, τῆς ὁποίας ὑγρὸν εἶναι τὸ λιπέλαιον, καὶ βαφή ἢ τερεβινθίνη, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἔργον οὔτε μάθημα ἐμπορικόν, διὰ τὸτο καὶ δὲν ἐκδέτω εἰς πλάτος τὴν κατασκευὴν τῆς.

ΜΕΛΙ, χυμὸς γλυκὺς, καὶ κατασκευαζόμενος ἀπὸ τὰς Μελίσσας εἰς τὰ σίμβλατων (κοφφίνια)· ἢ δὲ Μελίσσα εἶναι μῦα, ἔντομον γνωστὸν εἰς ἡμᾶς, περὶ τῆς ὁποίας οἱ Ἀρχαῖοι ἐμυθολόγουν σχεδὸν πολλὰ διὰ τὸν βασιλέα, καὶ τὴν διοικήσίν του· βέβαιον εἶναι ὅτι εἰς ἕκαστον σίμβλον εὐρίσκεται μέλισσα μία σφηκοειδῆς μακρυτέρα ἀπὸ τὰς λοιπὰς, καὶ χρυσίζουσα, τὴν ὁποίαν ἀκολουθεῖν αἱ λοιπαὶ εἰς τὴν χύσιν, ἢτοι τὸ χάρισμα τῶν μελισσῶν μετὰ τὸν πολλαπλασιασμόν των τὸ καλοκαίρι, καὶ διὰ τοῦτο οἱ ἔχοντες μελισσῶνας διὰ τὰ
μή

μη φύγουν αἱ χωριζόμεναι μέλισσαι εἰς ὀλόκληρον σμῆ-
νος (πλήθος, ἢ κοπάδι) προσέχουν νὰ φοιεύσουν τὸν
βασιλέα τῆτον ἐξερχόμενον ἀπὸ τὴν μικρὰν τρύπαν τοῦ
σίμβλου, καὶ βάλλοντες τὸ σῶμά του εἰς τὸ ἔτοιμον
νέον σίμβλον συναΐζουν ἐκεῖ τὸ νέον σμῆνος.

Ὅταν τὴν ἀνοιξιν θερμανθῇ ἡ ἀτμοσφαῖρα, καὶ ἀν-
θίσουν τὰ φυτὰ, ἐκβαίνουν αἱ φίλεργοι μέλισσαι, καὶ
συναΐζουν εἰς τὰς πόδας των τὸ κηρίον, κατασκευάζου-
ν ἐπανερχόμεναι εἰς τὸ σίμβλον των τὰς κηρίθρας, ἢτοι
πλάκας κατὰ κάθετον τῆ σίμβλου μὲ μικρὰς ὀκταγώ-
ρους τρύπας, ἢ κελλῖα, ὅσον νὰ χωροῦν ἀμφοτέρωθεν
τῆς πλακὸς, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἔχει πάντοτε ἀνὰ ἕξ ἑ-
καστον σίμβλον, μὲ θαυμασίαν συμμετρίαν, καὶ ἐξερ-
χόμεναι αἱ μέλισσαι ῥοφεῖν μὲ τὸν σίφωνά των τὴν γλυ-
κεῖαν ὀρόσον τῶν ἀνθέων, καὶ ἐπιστρέφουσαι γεμίζου-
νοὺς εἰρημένους οἰκίσκων, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ γλυκὺ
μέλι.

Τὸ τρύγημα τῶν μελισσῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα γίνεται
τὸ Φθινόπωρον μὲ τὸ φόνευμα τῶν μελισσῶν τὴν νύκτα,
καὶ τὴν περιλαβὴν τῶν Κηρήθρων εἰς τὴν Δακίαν ὁ-
μως τρυπῶντες ἀνω τὸ σίμβλον, καὶ ἐπιθέτοντες ὁ-
μοιον ἄλλο κενὸν, βάλλου κατωθεν καπνὸν, καὶ αἱ μέ-
λισσαι ἀναβαίνουν εἰς τὸ κενὸν, ἀφήνουσαι τὸ γεμάτον
εἰς τὸν τρυγῆντα· διὰ δὲ τροφήν τὸν χειμῶνα δίδου εἰς
αὐτὰς καθ' ἡμέραν οἱ Δάκες ὀλίγας φακὰς καλὰ βρασ-
μένας, καὶ τὰς τρέφου ἕως τὴν ἀνοιξιν· τρόπος ἀξιολύ-
μητος διὰ νὰ μὴ ἐλαττώωνται οἱ μελισσῶνες.

Πωλεῖται δὲ τὸ Μέλι, ἢ μὲ τὰς Κηρήθρας, καὶ λέ-
γεται ὠμὸν ἢ καθαρισμένον, τὸ ὁποῖον λέγεται κυρίως
μέλι, καὶ εἶναι τριῶν εἰδῶν.

Α'. Τὸ Ἄκαον, καὶ παρθένον ἀποστάζον ἀπὸ τὰς
Κηρήθρας θεμένας εἰς καλάδι ἀραιὸν ἐπάνω εἰς σκάφην
καθ' ἑαυτὸ, χωρὶς σύνθλιψιν.

Β'. Τὸ Ἄκαον, καὶ μὲ τὴν σύνθλιψιν χωρὶς φω-
τίαν στραγγιζόμενον, τὸ ὁποῖον διαφέρει ὀλίγον ἀπὸ
τὸ πρῶτον ἔχοντας ὀλίγην μυρωδίαν κηρίε· ἀμφοτέρα
δὲ

δὲ εἶναι λευκά, καὶ χρήσιμα εἰς τὴν Ἱατρικὴν, καὶ φα-
γητά.

Γ. Τὸ Κοινὸν, καὶ καυμένον κιτρινωπὸν στραγγι-
ζόμενον, ἀφ' ἧς χλιαθῆν με' ὀλίγον νερὸν αἰ κηρῆθραι εἰς
τὴν φωτίαν, τὸ ὁποῖον κιτρινίζει συμπαρέχον ὀλίγον κη-
ρίον, καὶ τὸ ἐμβαλλόμενον νερὸν, καὶ διὰ τῆτο κατώτερον.

Ἐκτὸς τῆς κατασκευῆς ὡς ἀνωτέρω, διακρίνεται ἡ
ποιότης τῆς μέλιτος καὶ ἀπὸ τὸν τόπον, εἰς τὸν ὁποῖον
γίνεται. Ὁ Ὑμηττός, Ὀρος τῆς Ἀττικῆς, καθὼς καὶ ἡ
Γ'δη τῆς Κρήτης διὰ τὸν θύμον (χόρτον εὐῶδες) δίδουν
ἐξάαιρετον μέλι· καὶ ἡ Κορβιέρα τῆς Γαλλίας σκεπομέ-
νη ἀπὸ βεδενδρολιβάνης ὁμοίως. Τὰ παράλια τῆς Μαύ-
ρης θαλάσσης ἀπὸ τὴν Ποντοπράκλειαν ἕως τῆς Τραπε-
ζῆντος, ἔχοντα χαμαιρόδοδενδρα ἀποτελεῖν τὸ μεθυ-
στικὸν μέλι, περὶ τῆ ὁποῖα λέγει ὁ Ξενοφῶν, καὶ ἄλ-
λοι Ἀρχαῖοι.

Ἡ Κωνσταντινέπολις λαμβάνει πανταχόθεν ἀπὸ τὴν
Ἐπιπράτειαν Μέλι, καὶ κυρίως ἀπὸ τὰς Ἀθήνας, Κρή-
την, καὶ Ἑλλάδα, καὶ πολὺ ἀπὸ τὴν Δακίαν, καὶ Νή-
σους τῆς Ἀρχιπελάγους, ὡς τὴν Θάσσον, Σάμον, κ.λ.

Χρησιμεύει τὸ Μέλι εἰς γλύκισμα φαγητῶν, καὶ εἰς
τὴν Ἱατρικὴν· οἱ δὲ Χυμικοὶ ἐκβάλλουν ἀπὸ αὐτὸ νά-
μα, πνεῦμα, ἄλας, καὶ ἔλαιον διὰ τὴν Φαρμακοποιίαν.

Μετακομίζεται δὲ τὸ μέλι ἐμπορικῶς, ἢ εἰς βαρύλ-
λια, ἢ εἰς ἀσκὸς αἰγείους γεμιζομένους με' τὴν τρίχα
ἔξωθεν.

Εἰς τὴν Ταπροβάνην (Σεϊλάνον) Νῆσον τῆς Ἰνδίας
εὐρίσκονται μέλισσαι πολλῶν εἰδῶν, ἥτοι ὡς τὰς ἐδι-
κάσμας, αἱ ὁποῖαι καὶ τρέφονται ὁμοίως, ἄλλαι μι-
κραὶ, καὶ τυφλαὶ ἀχρηστοὶ, καὶ ἄλλαι ἄγριαι μεγαλή-
τεραι φαλεύσσαι εἰς τοὺς ὑψηλοτέρους κλόνας τῶν δέν-
δρων, ὅπου τὰς κυνηγῆν οἱ ἐντόπιοι, καὶ λαμβάνουσι
μέλι ὑγρὸν, καὶ καθαρὸν ὡς τὸ κοινὸν νερὸν.

ΜΕΛΙΛΩΤΟΝ. Χόρτον πολὺχρηστον εἰς τὴν Φαρ-
μακείαν με' τὸ χαμαίμηλον εἰς πτισσάνας γλυκαντι-
κὰς, κλυστήρια, καὶ διαλυτικὰ καταπλάσματα.

ΜΕ'-

ΜΕΛΙΣΣΑ παρονομάζεται τὸ μελισσόχορτον, διότι τριπτόμενον εἰς τὰς χεῖρας τῶν μελισσοτρόφων, τὰς προσκαλεῖ εἰς τὸ νέον σίμβλον εἰς τὴν χύσιντων.

ἔχει δὲ καὶ ἰαματικάς δυνάμεις εἰς τὴν κεφαλαλγίαν, τὰς ἀναθυμιάσεις, καὶ τοὺς πόνους τῶν στομάχων· καλὸν εἶναι γὰρ πίνεσθαι ζεματισμένον ὡς τὸ Θέ. ἔχει ἄνθος μονοπέταλον, ὡς ἡ λιβανωτὶς, καὶ ὁ ἀμάραντος, καὶ φύλλα μεγάλα, καὶ εὐώδη.

Ἀπὸ τὸ χόρτον τοῦτο τὸ διασταλαζόμενον Νάμα, ὀνομαζόμενον Νερὸν Μελίσσης, ἢ ἀπλῶς Μέλισσα, ἔχει τὰς ἀνω σημειωθείσας ἀρετάς· ἐμπορικῶς φέρεται πολὺ ἀπὸ τὴν Ἑνετίαν εἰς φιάλας κυλινδρικές μακρὰς περὶ τὴν πιθαμὴν καὶ χονδρὰς, ὡς τὸν μέγα δάκτυλον, καὶ πωλῶνται ὡς ἀντισπασμωδικὰ, καὶ καταπραῦντικά τῶν ἀναθυμιάσεων.

ΜΕΛΩΔΕΣ, Melasse, τὸ κατώτερον Ζάχαρι, ἢ γὰρ εἶπω κυριώτερον, ἢ χονδρὴ καὶ ὑποκίτρινος ὑπόστασις τοῦ καλοῦ Ζαχάρους.

ΜΕΜΒΡΑΝΑ. Ἰδὲ ΠΕΡΓΑΜΗΝΟΝ.

ΜΕΣΠΙΛΟΝ, δένδρον, καὶ ὁ καρπὸς του, γνωστὸν εἰς ἡμᾶς· τὸ ξύλον του εἶναι δυνατὸν καὶ εὐχρηστον διὰ σφῆνας, καὶ ἄξονας μύλων, καὶ τροχῶν.

ΜΕΤΑΛΛΟΝ. Σῶμα σκληρὸν, καὶ σφυρήλατον, λυόμενον εἰς τὴν φωτίαν, καὶ τοιαῦτα εἶναι χρυσός, ἄργυρος, μόλυβδος, κασσίτερος, σίδηρος, καὶ χαλκός, εἰς τὰ ὅποια προσθέτουν μερικοὶ καὶ τὸν ὑδράργυρον διὰ γὰρ ἀποπληρώσουσιν τὸν ἑβδομαδικὸν μυστικὸν ἀριθμὸν, ἀλλ' ἀνοικείως· κυρίως δὲ ἅς προστεθῆ ὁ λευκὰργυρος.

Ἄ ν α

Ἀναλογία τῶν βάρους τῶν Μετάλλων.

I	Κυβικός πῆς χρυσῆ ζυγίζει κατὰ τὸ πρῶτον ζύγι τῆς Γαλλίας, (τῆ ὁποίᾳ τὴν ἀνα- ἔγκ: Δρα: κόκ: λογίαν ἰδὲ εἰς τὸ, Γαλλία)	—————	12	—	2	—	25
I	————— ὑδραργύρου	—————	3	—	6	—	8
I	————— μολύβδου	—————	7	—	3	—	30
I	————— ἀργύρου	—————	6	—	5	—	28
I	————— χαλκοῦ	—————	5	—	6	—	36
I	————— σιδήρου	—————	5	—	1	—	24
I	————— κασσιτέρου	—————	4	—	6	—	17

Ἡ τεχνουργὸς φύσις, ἥτοι ἡ ἐνσπαρεῖσα παρὰ τοῦ Ποιητῆ τῶν ἀπάντων Θεῶν θερμότης εἰς τὰ ὑλικά ὄντα, δὲν μένει ἀνεργὸς μήτε εἰς τὰ ἔγκατα τῆς ὑδρογείου σφαίρας, ἀλλὰ συγκιρνῶσα τὰς διαφόρους γαιώδεις οὐσίας, ἀποτελεῖ παντοῖα μέταλλα, καὶ παντοιοτρόπως διὰ τῆτο καὶ μήτε ὅμοια, μήτε τῆς αὐτῆς καθαρότητος, καὶ τελειότητος εὐρίσκονται· ἀλλὰ κατὰ τὸ κλίμα καὶ τὴν διάταξιν τῶν γαιωδῶν μερῶν, καὶ πετρῶν, εἶναι καὶ αὐτὰ διατεθειμένα, καθὼς οἱ ὀρυκτολόγοι μανθάνουσιν· οἱ δὲ ἔμποροι εὐχαριστέμενοι εἰς τὸ νὰ ἰξεύρουν τὴν τιμὴν αὐτῶν, καὶ τὴν ποσότητα, σικῶνουν ἀπὸ ἐμὲ τὸ βάρος περισσοτέρας μεταλλολογίας, ἀφ' ὅσα εἶπον προοιμιάζων, καὶ ὅσα εἰς τὸ ἐκάστου Ἄρθρον διαλαμβάνονται.

Μέταλλον Πρίγκιπος, ἢ Πριγκιπομέταλλον Princesbeck, ὀνομάσθη παρὰ τῶν ἐφευρετῶν Ἀγγλων εἰς τιμὴν τῆ Πρίγκιπος Ροβέρτου τὸ μεταλλικὸν μίγμα, ἀπὸ χαλκὸν, καὶ ζίγκον, τὸ ὁποῖον Τομπάκι Τερκιστί, καὶ Ορείχαλκον Ἑλληνικώτερον λέγομεν, κίτρινον, καὶ χρυσίζον, καὶ ἀρμόδιον διὰ πολλὰ ἔργα, ὡς πυξίδας, θήκας ὀρολογίων, ἀλύσεις, καὶ τὰ τοιαῦτα, τὰ ὁποῖα μᾶς δίδει ἡ Εὐρώπη, πλανῶντα προσωρινῶς τὰ ὀμμάτια, καὶ ὑπολαμβάνόμενα χρυσᾶ, ἀλλὰ μετὸν καιρὸν, καὶ τὴν χρῆσιν ἀποβάλλοντα τὸ χρυσοῦν χρῶ-

χρῶμα, καὶ φανεῖντα τὸν ἐγκείμενον χαλκὸν, μὲ τὸ κοκκινωπὸν χρῶμά του.

Μέταλλον ἰδιωνυμεῖται ἀκόμη καὶ μίγμα κασσιτέρου, καὶ ἄλλων. Ἴδὲ ΚΑΣΣΙΤΕΡΟΣ.

Μεταλλικὰ Σύμβολα (Medailles) ὀνομάζονται τὰ εὐρισκόμενα νομίσματα παλαιὰ, καὶ χρησιμεύοντα εἰς τοὺς φιλαρχαίους περιέργους, ἢτοι τὰς Αρχαιολόγους ἢ τιμὴ τούτων συνίσταται εἰς τὴν σπανιότητα, καὶ ἀρχαιότητα, καὶ ἐπίδοξον τῆς τόπου, ἢ τῆς μορφῆς, τὴν ὁποίαν ἐνεικονίζουσιν ἔχουσι δὲ περισσοτέραν ἀναγλυφὴν ἀπὸ τὰ κοινὰ νομίσματα τοῦ καιρῆμας, καὶ ἀποτελεῖν μικρὸν ἐμπόριον τὰ μεταλλικὰ διαφέρειν κατὰ τὴν ὕλην ἀπὸ τὰ λαξευτὰ, καὶ ὀνομάζονται ταῦτα μὲν Ἀρχαιότητες, Antiques, ἐκεῖνα δὲ, ὡς εἶπον, Medailles. Ἴδὲ ΛΑΞΕΥΤΟΝ.

Τοιαῦτα Μεταλλικὰ Σύμβολα ἐτυπώθησαν παρὰ πολλῶν ἐπιδόξων Ἡγεμόνων, καὶ Βασιλέων εἰς ἀπόδειξιν μεγάλου τινὸς κατορθώματος. Λουδοβίκος ΙΔ΄. Βασιλεὺς τῶν Γάλλων ἐτύπωσεν ἀρκετὰ, καὶ Αἰκατερίνα Β΄ ἡ Μεγάλη Αὐτοκράτειρα τῶν Ῥωσιῶν ὁμοίως εἰς λευκὰργυρον τὴν σειρὰν τῶν προκατόχων τῆς Μεγάλων Δουκῶν, καὶ Βασιλέων, καὶ Αὐτοκρατόρων, προσθέσασα πολλάς διὰ τὰ ἀξιόλογα συμβεβηκότα τῆς Αὐτοκρατορίας τῆς, καὶ τῶν εὐκλεεστέρων τῆς Ἀρχιστρατήγων ἔγὼ εἶδα μίαν σύναξιν ἀπὸ 182.

Διὰ τὰς ἀριστείας τῶν στρατιωτῶν τυπάνων οἱ Εὐρωπαϊοὶ Βασιλεῖς καὶ χαρίζον εἰς τὰς ἀρστεύοντας Μεταλλικὸν σύμβολον, ἐγγράφοντες τὸ κατόρθωμα, ἢ τι ἄλλο ἐπίσημον.

Μεταλλικὴν ὕλην ὀνομάζω, τὸ παρὰ τῶν Ἰταλογάλλων Minerale, σῶμα ὀρυκτὸν, ἢτοι μὲ τὴν ἀνασκαφὴν, καὶ ἐξόρυγμα ἐκβαλλόμενον ἀπὸ τὴν γῆν διαιρέμενον ἐσιωδῶς εἰς γαιῶδες, τὸ συντιθέμενον ἀπὸ διάφορα εἶδη γαιῶν, καὶ εἰς πετρῶδες, ἐμπεριέχον ἄλατα, θεῖα, ἢ μέταλλα, καὶ ἔχοντα κοινὰς ιδιότητας τὰς ἀκλούθους.

Ι. Ἡ

1. Ἡ Μεταλλική, καὶ γενικῶς ὀρυκτὴ ὕλη ἐμπεριέχει, ἢ γῆν, ἢ πέτραν, ἢ ἄλας, ἢ θεῖον, ἢ μέταλλον, ἀνα δύο, ἢ τρία, ἢ καὶ τέσσαρα ἀπὸ ταῦτα τὰ εἶδη ἐν ταύτῳ.
2. Ἡ γῆ, ἢ πέτρα, ἢ ἐμπεριέχουσά τινες τῶν εἰρημένων ἔσσιων εἶναι βαρυτέρα ἀπὸ τὰς ἀπλᾶς γαίας, καὶ πέτρας.
3. Ἐκάστη Μεταλλικὴ ὕλη εἶναι χρωματισμένη μὲ χρῶμα διαφορετικὸν ἀπὸ τὰ ἀπλᾶ ὁμοειδῆ.
4. Πολλὰ ὀλίγα εἶδη μεταλλικῆς ὕλης, ἀφ' ἧς σταθοῦν ὀλίγον καιρὸν εἰς τὸ πῦρ δὲν χάνουν τὸ εἰδικὸν βάρος των.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ.

α. Εὐρίσκονται (λέγει ὁ περιώνυμος Βαλλέριος, τὸν ὁποῖον ἔλαβα ἐδῶ ὁδηγόν) ἄλατα, θεῖον, μέταλλα, καὶ ἡμιμέταλλα, καὶ εἰς τὰλλα Βασίλεια τῆς φύσεως, ἀλλὰ δὲν θέλω νὰ ἐκτείνω γενικώτερα τὸν περὶ μεταλλικῆς ὕλης ὀρισμὸν, καὶ νὰ ὑπερβῶ τὰ ὅρια τῆς Ὀρυκτικῆς, καὶ τῶν γαιῶδων σωμάτων· ἐπειδὴ αἱ ὕλαι αὗται μόναι θέλουν ἐμπεριληφθῆ εἰς τῆτον τὸν κεφαλαίῳ καθάλογον.

β. Οἱ περισσότεροι ἀφ' ὧν ἕως τῶρα ἔγραψαν περὶ τῆς Μεταλλικῆς ὕλης περιωρίσθησαν εἰς μόνην τὴν ἔχουσαν Μέταλλα· ἄλλοι δὲ ἀκόμη συστέλλοντες τὸν ὅρον, τὴν ἐμπερικλείουν εἰς τὴν περιέχουσαν Μέταλλον μὲ θεῖον, καὶ ἀρσενικίον, διὰ νὰ μὴ συμπεριλάβουν τὰ παρθένα μέταλλα· ἐγὼ δὲ ἐκτείνω τὸν ὅρον τῆς μεταλλικῆς ὕλης, καὶ ἔξω τῶν Μετάλλων, τὴν ἐμπεριόριζω εἰς τὰ ὀρυκτὰ, ὡς ἀνωτέρω κατὰ τῆς Ὀρυκτολόγης.

γ. Τὰ ἄλατα, τὸ θεῖον, τὸ μέταλλον, καὶ τὸ ἡμιμέταλλον εὐρίσκονται καὶ καθαρὰ, καὶ παρθένα, ἢτοι χωρὶς νὰ ἦναι σύμμικτα μὲ γῆν, ἢ πέτραν· μ' ὅλον τῆτο, ἐπειδὴ εὐρίσκονται ὅλα εἰς τὰ ἔγκυα τῆς γῆς, καὶ συνδεδεμένα μὲ γῆν, καὶ πέτραν, πρέπει νὰ τὰ στοχασθῶμεν ὡς συνενωμένα μὲ αὐτὰς τὰς ὕλας.

Δίαι-

Διαιρῶνται αἱ μεταλλικαὶ ὕλαι, ἥτοι τὰ ὀρυκτὰ, εἰς πέντε γένη.

α'. Εἰς Γῆν, τῆς ὁποίας τὰ ἄτομα εἶναι ἀσύνδετα, καὶ διαλύονται μὲ τὸ νερόν.

β'. Εἰς Πέτραν, ἡ ὁποία δὲν λύει μὲ τὸ νερόν· ἐπειδὴ τὰ ἄτομά της εἶναι καλὰ συενωμένα, καὶ συνδεδεμένα.

γ'. Εἰς Ἀλατα, τὰ ὁποῖα λύονται εἰς τὸ νερόν προξενῶν ἐρεθισμόν εἰς τὴν γαῖαν μεταχειριζόμενα.

δ'. Εἰς Θεῖα, καὶ Ἀσφάλτους λύονται εἰς τὸ ἔλαιον, καὶ φλογίζοντα εἰς τὸ πῦρ.

ε'. Εἰς Μέταλλα, τὰ ὁποῖα εἶναι ἢ Τέλεια, λύονται εἰς τὸ πῦρ, ἀποτελοῦντα ἐπιφάνειαν καμπύλην, ἀποστίλβοντα, ὄντα βαρύτερα ἀπὸ τὰ λοιπὰ σώματα, καὶ σφυρηλατούμενα· ἢ Ἀτελῆ, ἔχοντα τὰς λοιπὰς ιδιότητας, ἀλλ' εἶναι ἀσφιρήλατα, ἥτοι δὲν ἐκτείνονται κτυπόμενα μὲ τὴν σφύραν, καὶ αὐτὰ λέγομεν ἡμιμέταλλα.

Ἄλλ' ἐπειδὴ τὰ ἄλατα, τὰ θεῖα, καὶ τὰ μέταλλα, ὡς προείπαμεν, δὲν εὐρίσκονται σχεδὸν ποτὲ καθαρῶτατα, ἀλλὰ σύμμικτα μὲ ὕλην μεταλλικὴν· ἐτι δὲ καὶ εἰάν ἠθελεν εὐρεθῆ καθαρά, πρέπει ἀφεύκτως νὰ ἦναι συκρατούμενα μὲ πέτραν, ἢ γῆν, ἠναγκάσθημεν νὰ φυλάξωμεν αὐτὴν τὴν τάξιν, καὶ διαίρεσιν. Γενικωτέρα ὅμως εἶναι ἡ ἐξῆς διαίρεσις τῶν ὀρυκτῶν εἰς τέσσαρα, ἥτοι·

α'. Γαίας, αἱ ὁποῖαι εἶναι οὐσίαι μεταλλικαί, σύνθετοι ἀπὸ φύσει ἀσύνδετα μόρια, καὶ μὴ λύονται μήτε εἰς τὸ ἔλαιον, μήτε εἰς τὸ νερόν, ἀλλὰ διαιρούμεναι ἀπ' ἀλλήλων· αὐταὶ ἠμποροῦν νὰ λογισθῶν πρώται ὕλαι τῶν πετρῶν.

β'. Πέτρας, αἱ ὁποῖαι εἶναι σώματα στερεὰ, καὶ συνεχόμενα, μὲ μόρια φύσει συενωμένα πρὸς ἀλλήλα, ὥστε δὲν ἠμποροῦν νὰ λυθῶν εἰς τὸ ἔλαιον, ἢ νερόν, ἀλλ' ἔτε νὰ ἀπαλύνουν· θερμαινόμεναι εἰς τὸ πῦρ, καὶ λύονται μένουσιν ὀλιγώτεροι, καὶ ἐλαφρότεροι, καὶ τὸ λυθῆν ἔχει καμπύλην τὴν ἐπιφάνειαν.

γ'. Μέταλλα, ἢτοι εἰς τὴν κυρίως μεταλλικὴν ὕλην συσφραμμένην ἀπὸ γῆν, καὶ πέτραν, περιεχέσας, ἄλας, θεῖον, ἢ μέταλλον τέλειον, ἢ ἀτελές, ἢτοι οὐσίαν μὴ διαλυομένην μίτε εἰς τὸ νερόν, μίτε εἰς τὸ ἔλαιον· ἀλλὰ μόνον εἰς τὸ πῦρ, καὶ μετὰ τὸ ἀνάλυμα τῆτο ἔχεν καμπύλην τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ βάρος εἰδικὸν περισσώτερον ἀπὸ τὴν πέτραν.

δ'. Σύμπηκτα, (Concreta) καὶ τοιαῦτα εἶναι τὰ ὀρυκτά, ἢ ἡ μεταλλικὴ ὕλη, ἢ ὁποῖα ἀφ' οὗ χαλάσῃ, ἀλλοιωθῆ, καὶ διαλυθῆ πάλιν συνενῆται, καὶ συμπήγνυται, καὶ εὐρίσκεται, ὅπου δὲν ὑποτίθεται παρὰ τῶν δοκίμων ὀρυκτολόγων.

ΜΕΤΑΨΗ, ἢ τὸ ΜΕΤΑΨΙ, καὶ Ἑλληνικώτερον Σηρικὸν Ἐριον, τρίχα ἀπαλή, λεπτοτάτη, καὶ στιλπνὴ προῖσσα ἀπὸ τὸν Βόμβυκα, ἢτοι Μεταξοσκώληκ.

Εἰς τὰ προλεχθέντα περὶ Ἐμπορικῆς Σπυδῆς εἴπομεν συντόμως περὶ τῆς μετακομίσεως τοῦ Σκώληκος τούτου ἀπὸ τὴν Σίναν ἐπὶ Ἰστινιανῆ τῷ Αὐτοκράτορος διὰ δύο Μοναχῶν, καὶ ἔκτοτε ἐτράφη, καὶ ἐπολλαπλασιάσθη εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ Πελοπόννησον, καὶ μετὰ τὴν ἱβ'. Ἐκατονταετηρίδα διεδόθη εἰς τὴν Εὐρώπην. Ἀπὸ τῆ Βόμβυκος ὀνομάζονται Βομβυκινὰ τὰ Μεταξωτὰ, καθὼς Σηρικὰ ἀπὸ τῶν Σηρῶν, Ἐθνος τῆς Σίνας, ἢτοι τῶν Σινῶν.

Ὁ Βόμβυξ μεταμορφώνεται θυμασίως ἀπὸ σπόρον (τὸν ὁποῖον καλήτερα ἤθελον οἰομάσῃ ὦν) θερμαινόμενον, καὶ ἀλλέως, καὶ ὑπὸ τὴν μάτχάλην τῶν ἀνθρώπων, ζωντανεύει, καὶ γίγεται σκώληξ λευκοκίτρινος μέγας, καὶ χονδρὸς μὲ μαῦρον κεφάλι, τρέφεται μὲ συκαμιόφυλλα, περὶ τὰς 15 ἡμέρας, καὶ ἀφ' ἧ κατανήσῃ ὑποκόκκινος βαλλόμενος εἰς κοιτῶνα φυλαγμένον ἀπὸ ἀέρα, καὶ ὑγρότητα, καὶ ἔχοντα κλάδους δένδρων, ὅπου ἀναβαίνων ἀρχίζει νὰ κάμῃ τὴν φωλεάντου, ἢ ὁποῖα εἶναι τὸ Μετάξι, καὶ ἐπονομάζεται Κοκκῆλι, καὶ ἐφθαρμένως Κουκκουῖλι, ἀπὸ τοῦ Κόκκος, καὶ ὑποκοριστικῶς Κοκκύλλιον (κατὰ τὴν παλαιὰν γλῶσσαν) διὰ τὴν στρογγυλότητά του. Ἀποπτύει τὴν πρώτην ἡμέραν ἀρα-

ἀραχνῶδες ὕφασμα, καὶ τὴν ἐξῆς κάμνει τὴν ἀρχὴν τῆς κόκκου, τὴν δὲ ἐφεξῆς περιτυλίσσεται ὀλόκληρος, καὶ ἐργάζεται ἐνδοθεν μεγαλύνων τὸ Κοκκύλλιόν του, καὶ μετὰ 10 ἡμέρας, ὅσοι βόμβυκες εἶναι γὰ φυλαχθοῦν ἀφίενται διὰ νὰ κάμουν σπόρον· οἱ δὲ λοιποὶ ἀμέσως ἐψήνονται εἰς τὸν κλίβανον διὰ νὰ μὴ τρυπήσουν τὸ κοκκύλλιον, καὶ χαλάσουν τὴν Μετάξην.

Ἐπεὶ δὲ εἶναι ἀρσενικοί, καὶ θηλυκοὶ βόμβυκες, οἱ μεταξοποιοὶ γνωρίζοντες τοὺς ἀπὸ τὸ σχῆμα τῆς Κοκκυλλίου (διότι τὸ ἀρσενικὸν εἶναι ἀμφοτέρωθεν ἐπίμικτες, τὸ δὲ θηλυκὸν ἐτέρωθεν εἶναι στρογγύλον) ἐκλέγουσι τὰς μεγαλιτέρας ἀνὰ δύο, καὶ ἀφήνοντες αὐτὰς μετὰ ὀλίγας ἡμέρας ἐκβαίνουν πτερωταὶ χρυσαλλίδες, ὀχεύονται, καὶ γεννῶσαι τὸν σπόρον των, ἀποθνήσκουσι.

Ὁ Βόμβυξ εἶναι πολλὰ εὐαίσθητος, καὶ ἀσθενής, δὲν ὑποφέρει ὑγρότητα, ἢ ταραχὴν, καὶ πάσχει πολλὰ ἀπὸ τὰς βρογχίτιδας, ὥστε καὶ πολλοὶ ἀποθνήσκουσι. Ἡ ὑγρὰ ἀνεπνοή τῶν τρεφόντων αὐτῶν πολλάκις τὸν κάμνει γὰ ἀρρώστησιν, καὶ διὰ τῆτο ἔχει χρεῖαν ἀπὸ μεγάλης προσοχῆς.

Ἀφ' οὗ ζεσταθῆ εἰς τὸν κλίβανον, ἢ εἰς τὴν θερμὴν τῆς Ἡλίου καυσίν τὸ Κοκκύλλιον διὰ νὰ ἀποθάνῃ ὁ ἐγκείμενος Βόμβυξ, συναζονται ταῦτα, καὶ ἢ εἰς κοχλάζοντα λέβητα, ἢ καὶ μὲ κρῦον νερὸν διὰ μηχανικῆ τροχοῦ ἀποτυλίσσεται ἢ τρίχα, ἢ κατὰ τὴν Εὐρωπαϊκὴν φράσιν διαχωρίζεται, καὶ διυλίζεται, καὶ φαίνεται ἢ μετὰξιν μὲ ὄλην τὴν καθαρότητά της, καὶ εἰς διαφόρους ποιότητας κατὰ τὸν τόπον, καὶ τὴν κατάστασιν τῶν Κοκκυλλίων.

Διάφοροι μηχαναὶ, ἢ τροχοὶ διαφόρως κατεσκευασμένοι εἶναι κατὰ τὰς διαφόρας τῶν τρόπους, καὶ τῶν ἐκβαλμάτων τῆς μετάξης, καὶ κατὰ τὴν ἐκτασίν τῆς τροχοῦ, περὶ τὸν ὅποιον περιτυλίσσεται, γίνονται μεγάλα καὶ τὰ κυκλίδια, καὶ πωλῶνται· καὶ τῆτο εἶναι τὸ ὠμὸν μετάξι, καθὼς ἀποτυλίσσεται εἰς ὅλα τῆς Τερκίας τὰ μέρη, ἀπὸ τὰ ὅποια ἐγκρίνονται τὰ τῆς Προύσης, καὶ

καὶ ἔπονται τὰ τῆς Βουργαρίας, ἢ Μοισίας, καὶ τῆς Πελοποννήσου, Ζαγοράς, καὶ ἄλλων τινῶν μερῶν. Δι' ὅλα τὰ ἐργόχειρα τῆς Προύσης, Κωνσταντινουπόλεως, τῆς Συρίας, καὶ τῆς Μεσοποταμίας, καὶ τῆς Θεσσαλίας ἐξαρκοῦσι τὰ ἐντόπια, καὶ ἀρκετὴ ποσότης ἀπὸ τὴν Προύσαν στέλλεται ἐτησίως διὰ τὴν Ῥωσίαν, καὶ ἀπὸ τὴν Κύπρον διὰ τὴν Εὐρώπην· τὰ καλλίτερα τῆς Προύσης εἶναι χρήσιμα διὰ στημόνια, καὶ ὅλα πωλοῦνται εἰς δευμάτια βιο δραχμῶν ζύγι ἐπογομαζόμενον Τεφές· τὰ τῆς λοιπῆς Τερκίας πωλοῦνται μὲ τὴν ὁκάν.

Τὰ Περσικὰ Μετάξια ὑπερτεροῦν τὰ λοιπὰ, καὶ ἡ Ῥωσία λαμβάνει πολλὰ, καθὼς καὶ ἡ Εὐρώπη διὰ τῆς Σμύρνης· ἔπονται μετὰ ταῦτα τὰ Ἰταλικά, καὶ Σικελικά, ἢ ἄκλωστα, ἢ κλωσιμένα μὲ 2 καὶ 4 τρίχας, τὰ ὅποια Ὀργανσίνα (Organcins) καὶ Ἰβρισίμια Τουρκιστί καὶ Γαλλιστί ὀνομάζουσιν, ἢ τῆς Ἀγ. Λουκίας, καὶ τὰ Γαλλικά, καὶ μ' ὅλα αὐτὰ ὑφαίνονται, καὶ ὅπως χειρωνακτῶνται τὰ ἐξάίρετα, καὶ πολυειδῆ μεταξωτὰ ὑφαντὰ, καὶ πλεκτὰ τῆς Εὐρώπης.

Καλὸν Μετάξι εἶναι καὶ τὸ λευκὸν, καὶ τὸ κίτρινον ὅταν ᾖναι εἰς τρίχα ἴσων, λεπτὴν κατὰ τὴν χρεῖαν τοῦ νήματος, καὶ ἐλεύθερον ἀπὸ μίγμα χονδρῶν, καὶ ἀχυρῶδους· διὰ ταῦτα χρειάζεται προσοχὴ εἰς τὸ κόμβωμα, ὅπε ἐγκρύπτουν οἱ πωληταὶ τὰ σκύβαλα, καὶ εἰς ὅλον τὸ κυκλίδι νὰ μὴ ᾖναι ἀνακατωμένον, καὶ δυσδιάλυτον· προσεκτέον προσέτι νὰ μὴ ᾖναι βρεγμένον· διότι δέχεται τὴν ὑγρασίαν, καὶ οἱ πωληταὶ σοφίζονται διὰ τὸ τὸ κάμουν βαρύτερον.

Τὸ ὀλίγον Μετάξι τῶν Θερμῶν τῆς Τήνου, Σάμου, καὶ Ζέας, προτιμᾶται ἀπὸ τὸ εἰρημένον τῆς Ζαγοράς, ἢ τοῦ Βάλου, τῆς Ἀνδρός, Καρύστου, καὶ Κρήτης· τὰ μετάξια τῆς Συρίας φορτῶνται εἰς τὴν Τρίπολιν, καὶ Βηρυτὸν, καὶ εἶναι μετρίως καλὰ. Ἴδ' καὶ κατάλογος τῶν γενικωτέρων διὰ νὰ ὑπολογισθῆς τὴν ποιότητά των.

Περ-

Περσικὰ Μετάξια διὰ Σμύρνης	36
Χαλεπινὰ	30
Τῆς Μεσσηνίας	25
Τῆς Πελοποννήσου	20
Τῆς Τριπόλεως, τῆς Συρίας	27
Τῆς Ἀντιοχείας	26
Τῆς Κύπρου	25
Τῆς Προύσης	30

Εἶδη Μεταξίων.

Τραχὺ, ἢτοι ἀδρὺ, μετάξι λέγεται τὸ πωλούμενον, καθὼς ἀποτυλίσσεται ἀπὸ τὸ κοκκύλλιον εἰς τὸν τροχόν, καὶ κατὰ τὸν τρόπον τῆτον πωλῶνται ὅλα σχεδὸν τὰ μετάξια τῆς Τουρκίας.

Ὠμὸν (Crua, cruda) ὅσον ἐκβαίνει χωρὶς νὰ βρασθῇ τὸ κοκκύλλιον, ἢ νὰ ἔμβῃ εἰς τὸ ζεστὸν νερὸν, ἀλλ' ἀποτυλισσόμενον ξηρὸν, ἢ βρεγμένον μὲ κρύον νερὸν· τῆτο ἔχει περισσοτέραν στιλπνότητα, καὶ χρησιμεύει μάλιστα διὰ νῆμα, καὶ κλωστήν ψιλῆς ράπτικῆς, ὅποιον εἶναι τὸ πωλόμενον μετάξι βαμμένον, καὶ τὸ κλωσμένον Ἰβρισίμι. Εἰς τὸ ὕφασμα δὲν χρησιμεύει, πλὴν εἰς μόνα τὰ φιλωτέρα μεταξωτὰ, καὶ φυλάττει καλότερα ἀπὸ τὸ βρασμένον τὴν στιλπνότητά του.

Βρασμένον (Cotta) ὅσον ἐκτυλίσσεται μὲ τὸ βραστὸν νερὸν, καὶ διαχωριζόμενον μὲ τὸν τροχὸν γίνεται κυάλιδια, καὶ χρησιμεύει εἰς τὰ καλότερα μεταξωτὰ τῆς Εὐρώπης.

Διὰ νὰ μὴ χάσῃ τὸ βρασμένον μετάξι τὴν καλὴν του ποιότητα, καὶ τὴν στιλπνότητα, συμβάλλει πολὺ τὸ νὰ βληθῇ καλὸν σμῆγμα (σαπῆνι) εἰς τὸ βραστὸν νερὸν· τὸ βρασμένον μετάξι γίνεται ἀπαλώτερον ἀπὸ τὸ ὠμὸν, καὶ διὰ τῆτο οἱ ἐπιτηδεϊότεροι τεχνῖται δὲν τὰ ὑφαίνουν ἀνακατωμένα. Ἐφημ. Ἐμπορ.

Νῆμα Organcino di Santa Lucia, ἢ ἀπλῶς Santa Lucia, τοιαῦτα εἶναι τὰ μετάξια τῆς Ἰταλίας, πανέτοιμα διὰ τὸ ὕφασμα· γίνονται δὲ

Τετράκλινα, ἕξ ὧν καλὰ εἶναι τὰ κλωσμένα ἀνὰ δύο τρίχας, καὶ ἔπειτα συνενέμενα τὰ τέσσαρα. Αὐτὰ εἶναι τὰ καλότερα, μὲ τὰ ὁποῖα ὑφαίνονται τὰ καλότερα μεταξωτὰ εἰς τὴν Ἰταλίαν, Γαλλίαν, καὶ ἀλλαχῆ· κατώτερα δὲ, καθὼς καὶ τὰ ἕξ αὐτῶν ὑφάσματα, ὅσα ἔχουν κλωσμένα ἐν ταυτῷ τὰ 4 κλονία.

Τρίκλινα γίνονται διὰ τὰς τριχίας, καὶ ἄλλα λεπτὰ ὑφάσματα μὲ 2 κλονία κλωσμένα, καὶ ἐν ἀκλωστον συνενέμενα· ὅλα δὲ ταῦτα κλώθονται μὲ τὸν τροχόν· οἱ Ἰταλοὶ ὀνομάζουσι τὰ τελευταῖα *Piccampana*.

Στημόνια (*Sete da Trama*) ὅσα τυλίσσονται ἐπίτηδες δι' αὐτὴν τὴν χρῆσιν τῶν ὑφασμάτων, καὶ εἶναι τὸ καλότερον κλονί, ἢ τρίχα τῆ μεταξίου· ἡ Πρῆσα ἀφ' οὗ κρατήσι ὅσα χρειάζονται διὰ τὰ μεταξωτάτης, ἀναπληροῖ καὶ τὰς χρείας τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ἄκλωστον (*Piana*) τὸ πωλόμενον ἔτις ὑπὸ τὸ ἀπλῆν ὄνομα μετάξι, βεχσμένον, καὶ χρησιμεῖον εἰς τὰ κεντήματα, καὶ τὰς τοιαύτας ἐργασίας.

Κλωσμένον, ἢ κλωστον, τὸ Τερκιστὶ Ἰβρισίμι, πωλούμενον ἔτοιμον εἰς μικρὰ κυκλίδια σύγκλωστα, καὶ χρησιμεῖ διὰ τὴν ραπτικὴν, καὶ διὰ κράσπεδα (*franges*) καὶ ἄλλα τοιαῦτα στολίδια, καὶ πλεκτὰ ἐνδύματα, ὡς χειρώτια, περισφύρια, καὶ τὰ ὅμοια.

Πολύκλωστον, τὸ πολὺ κλωσμένον, μὲ τὸ ὁποῖον ὑφαίνονται τὰ τρίχλα, καὶ ὅσα ἄλλα γίνονται ἔλα (*ζεγρά*) μετὰ τὸ ὑφασμα· ἀμφοτέρω ταῦτα οἱ Ἰταλοὶ τὰ λέγουσι *Sete Torce*.

Στέμφυλα, ἢ Σκύβαλα μετάξης, ἰδὲ κατωτέρω ΜΕΤΑΞΟΣΚΥΒΑΛΑ.

Μετάξια τῆς Γρανάτας, ἐπειδὴ αὐτὸ τὸ Βασίλειον τὸ συναρμολογέμενον ὑπὸ τὴν Ἰσπανικὴν Μοναρχίαν ἐκβάλλει μετάξια ὠραῖα εἰς νῆμα, καὶ κλωστήν, χρήσιμα διὰ φιλά ἔργα, ἐπονομάζονται ἔτω, καὶ ὅσα ἄλλων μερῶν ἔχουν τοιαύτην ἐξάαιρετον ποιότητα.

Μετρητόν, (*Seta contata*) τὸ ἀπὸ ὅλα ἐξάαιρετον κλωστον Ἰβρισίμι.

Με-

Μετάξι Ἀσιατικῶν (Seta Orientale) τὸ ἔτος ὀνομαζόμενον δὲν εἶναι ἔργον βόμβυκος, καθὼς τὰ λοιπὰ μετάξια, ἀλλ' αὐξάνει εἰς δένδρον καρύδι ἀπαράλλακτον μὲ τὸ βαμβακόδενδρον, ἐμπεριέχον μετάξι λευκόν, ψιλόν, καὶ στιλπνότατον, εὐκόλον εἰς τὸ κλώσ-μα, καὶ χρήσιμον εἰς πολλὰ μεταξωτὰ ὑφάσματα τῆς Σίνης, καὶ τῶν Ἰνδιῶν.

Μετάξι Ὀστρακοδέρματος (Seta d' Ostrica) οἱ Ἴταλοὶ μετὰ πολλὰς δοκιμὰς ἔμαθον νὰ κλώθῃ τὴν μεταξώδη τρίχα τῆς πίννας, ἡ ὁποία κολλᾷ εἰς τὰς πέτρας, καὶ βράχους μὲ χόνδρον, καὶ μὲ τρίχας συγκολλουμένης εἰς τὸ ὄστρακοδέρμα τῆς μετὰ τὸ ἀποκόλλημα.

Χρειαζονται πλήθι πολλὰ πινῶν διὰ τὰ ἐξαρκέσουσιν εἰς μίαν ζυγὴν περικνημίδων πλεκτῶν· ἀλλ' εἶναι κατὰ πάντα ἐξαιρετόν, καὶ ὑπερβαίνει ὅλα τὰ λοιπὰ μετάξια τοῦ Κόσμου. Τῷ 1154 ἐδωρήθη εἰς τὸν Πάπαν ἕν ζευγὰρι περικλεισμέιον εἰς μικρὰν πυξίδα καπνοκόνεως, καὶ μ' ὄλην τὴν λεπτότητά των ἐφύλαττον τὸ ποδάρι ἀπὸ τὸν ἥλιον, καὶ ἀπὸ τὸν ἀέρα.

Αἱ πίνναι αὗται ὄφθαρεύονται εἰς πλῆθος εἰς τὴν Τάραντον τῆς Καλαβρίας, καὶ εἰς τοὺς αἰγιαλοὺς τῆς Σικελίας, ὅπου εἶναι καὶ ἐργοχειρεῖα τοιούτων πλεκτῶν περικνημίδων, καὶ χειρωτίων. Λεξ. τοῦ Πολίτου.

Ποιότης Μεταξίων.

Ἡ καλὴ ποιότης, καὶ τὰ διάφορα χρώματα τῆ ὡμῆ μετάξιου προέρχονται φυσικὰ ἀπὸ τὴν ποιότητα τοῦ συκαμινοφύλλου, μὲ τὸ ὁποῖον τρέφεται ὁ βόμβυξ, καὶ τὴν ἐσωτερικὴν διάταξιν τῆ κοκυλλίου, ἴσως δὲ καὶ τὸ γένος τοῦ βόμβυκος.

Δι' αὐτὰ τὰ αἴτια διαφέρει κατὰ τόπους ἡ ποιότης τῶν Μεταξίων· εἰς τὴν Σίναν γίνεται ἡ λεπτοτέρα, ἀλλὰ γίνονται πολλὰ χονδρῆ, καὶ τῆτο προέρχεται ἀπὸ τὴν διάφορον τροφήν τῆ βόμβυκος, καθὼς ἀπὸ τὴν διαφορὰν τῆ χόρτου γίνεται τὸ καλόν, ἢ κατώτερον γάλα,
καὶ

καὶ βέτυρον τῶν ζώων· ἡ παρατήρησις μᾶς πληροφορεῖ ὅτι τὰ φύλλα τῆς λευκῆς συκαμινέας κάμνουν λεπτότερον μετὰξί ἀπὸ τὰ φύλλα τῆς Μαύρης. Γεώφροᾶς εἰς τὰ περὶ τοῦ Ζωτικῆς Βασιλείου.

Τὰ μετὰξια τῆς Πεδομάτου, τῆς Ἰταλίας, Γαλλίας, καὶ Ἰσπανίας διαφέρουν κατὰ τὴν ποιότητα, ἀλλὰ γενικῶς ὑπερτερῶν τὰ τῆς Τούρκιας, Περσίας, Ἰνδίας, καὶ Σίνας, τὰ ὅποια ὁμοίως διαφέρουν πρὸς ἀλλήλα, καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην μόλις εὐρίσκην τὴν ἡμίσειαν τιμὴν· ἀλλὰ μὴ ὅλον τῆτο ὑπερτερῶν ἐκεῖνα εἰς τὸ νὰ διαφυλάξην περισσότερον τὴν φυσικῆντων στιλπνότητα· διότι ἔχοντα ἀπὸ τὸ κλίμα τῆ τόπου, ἢ ἀπὸ τὴν φύσιν τοῦ βόμβυκος εὐκολίαν εἰς τὸ ἀποτύλιγμα χωρὶς ἀνάγκην τῆ σμῆγματος, μένουσιν εἰς τὴν φυσικῆντων κατάστασιν, τὰ δὲ ῥηθέντα Εὐρωπαϊκὰ χάνουσι τὴν στιλπνότητα, καὶ λαμβάνουσι κάποιαν πιμελὴν τῆ σμῆγματος· διὰ τῆτο φυλάττεται ὁ ῥηθεὶς ἀναλογικὸς πίναξ.

Ὁ Βόμβυξ τῆς Σίνας κάμνει πάντοτε λευκὸν τὸ μετὰξι, τὸ ὁποῖον γίνεται σπάνιον, καὶ ἐγκρίνεται ἀπὸ τὰ λοιπὰ χρώματα εἰς τὸ Εὐρωπαϊκὸν μετὰξι· ὅθεν χρειάζεται προσοχὴν εἰς ὅσας τρέφην βόμβυκας νὰ διαλέγουσι τὸν σπόρον ἀπὸ τὸ γένος τῶν λευκῶν, καὶ νὰ παρατηρήσουσι μὲ ἐπιμέλειαν τὴν τροφῆντων διὰ νὰ καλιτερευθῆ τὸ γένος, καὶ νὰ μὴ ἐπιφορτίζηται μὲ τὸ κομμῶδες σμῆγμα εἰς τὸ ἀποτύλιγμά του, καὶ νὰ φυλάττη τὴν στιλπνότητά του. Ἐφημ. Ἐμπορ. Νοεμβρίου 1760.

Μηχανὴ διὰ τὸ Ἐκτύλιγμα τῆς Μετὰξης.

Ὁ Κύρ Οὐαλκάνσων (Vaucanson) ἀναγνώσας τῶ 1749 εἰς τὴν Βασιλικὴν Ἀκαδημίαν λόγον περὶ νέας μηχανῆς διὰ τὸ ἐκτύλιγμα τῶν κοκκυλλίων, ἔκαμεν αὐτὰς τὰς παρατηρήσεις· ὅτι εἶναι δηλαδὴ ἀναγκαῖον νὰ ἐκτυλιγανταί χωριστὰ τὰ κοκκύλλια κατὰ τὴν κατάστασίντων εἰς τὴν λεπτότητα τῆς τριχός, καὶ διὰ νὰ φυλαχθῆ ἡ

κα-

καλή ποιότητος τοῦ καλοῦ μεταξίου* καὶ διότι τὰ ψιλώ-
τατα χρειάζονται βραστόν τὸ νερὸν διὰ νὰ διαλυθῇ τὸ
μεταξοσκύβαλον εὐκολα, καὶ νὰ μὴ κόπτηται ἡ λεπτή
τρίχα. Τὰ ὀλιγώτερον ψιλὰ, ἀποτυλίσσονται καὶ μὲ
ὀλιγώτερον θερμὸν νερὸν, καὶ ἐπομένως ἐξέθετο τὸ σχέ-
διον τῆς ἀκολουθῆσαι μηχανῆς, μὲ τὴν ὁποίαν ἐπαγγέλλε-
ται νὰ διορθώσῃ τὴν ἀμελῆ ἀπροσεξίαν τῶν μεταξουρ-
γῶν, ἢτοι τῶν ἐπιστατῶν, καὶ ἐργατῶν τῆ ἐκτυλίγμα-
τος τῶν μεταξίων.

Ἄβαξ (Banco) ξύλινος μακρὺς 4 ἕως 5 πόδας, καὶ
πλατὺς 2 ἕως $2\frac{1}{2}$, ὑψηλὸς δὲ 2 πόδας ἔμπροσθεν, καὶ
 $3\frac{1}{2}$ ὀπίσθεν* ἔχει εἰς παράλληλον ξύλον ἔμπροσθεν δύο
σύρματα σιδηρὰ ἀπέχοντα ἀλλήλων 6 δακτ. καὶ ὀπί-
σθεν τροχὸν δύο ποδῶν διαμέτρου, εἰς τὸν ὁποῖον τυ-
λίσσεται τὸ μεταξί περιστρεφόμενον ἀπὸ λαβὴν ἔξω τῆ
ἄβακος κειμένην, καὶ ἡρμωμένην εἰς τὸν ἄξονα τοῦ
τροχοῦ.

Βάλλεται ὁ ἄβαξ πλησίον εἰς μετάλλινον σκύφον ὡοει-
δῆ ἐπιτεθειμένον εἰς καμίνιον, καὶ γεμάτον νερὸν, ὅπερ
βάλλονται τὰ κοκκύλλια, καὶ ἐκτυλίσσονται αἱ ἀκραι-
των, αἱ ὁποῖαι ἀπὸ 4, ἢ 5, ἢ 6 ἢ καὶ περισσότεραι
διαπαρώμεναι εἰς τὴν τρύπαν τῆ σύρματος προσαρμόζον-
ται εἰς τροχὸν* ὁμοίως δὲ καὶ εἰς τᾶλλο σύρμα.

Τὰ δύο νήματα αὐτὰ τυλίσσονται χωριστὰ διὰ τοῦ
ὀδηγητηρίου* τοῦτο δὲ εἶναι λεπτὸν σιδηροῦν σύρμα, 4
δάκτυλα μακρὺ* τοῦ ὁποίου ἡ μία ἀκρὰ εἶναι κρικέλλ-
λιον, δεχόμενον τὸ νῆμα* ὁμοίως δὲ καὶ ἄλλο σύρμα
παρόμοιον 6 δάκτυλα, καὶ ταῦτα ἀπέχοντα* ὁ δὲ κα-
τῶν περιστρέφεται ὀριζοντικῶς μὲ τὸν ἄξονα τῆ τροχῆ.

Διὰ νὰ στραγγίσῃ τὸ νερὸν ἀπὸ τὰς τρίχας τοῦ με-
ταξίου, βέλλεται ὁ ἄβαξ 3 πόδας, καὶ ἐπέκεινα, μα-
κρὰν ἀπὸ τὸ σκύφον* τὸ δὲ ὀδηγητήριον πρὸς τὸν τρο-
χὸν, καὶ κινεῖνται κατ' ἀναλογίαν τῶν 25 πρὸς τὰ 35,
μετρομένης ἡδητὴ τῆς περιστροφῆς των, ἐπειδὴ κινεῖνται
ἀπὸ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν λαβὴν.

ΜΕΤΑΞΟΣΚΥΒΑΛΑ (Strazzi di Seta) καὶ Γαλλι-
στί

στὶ Bourres, ὀνομάζονται τὰ μένοντα μετὰ τὸ ἐκτύλιγμα τοῦ μεταξίου ἀκάθαρτα σκύβαλα, καὶ πωλοῦνται εὐθυνώτατα, στελλόμενα εἰς τὴν Εὐρώπην διὰ χονδρὸν στυππεῖον ὑποκάτω εἰς τὰ ὑφαινόμενα, ἢ κεντούμενα ἄνθη διαφόρων χονδρῶν μεταξωτῶν, καὶ χρυσοῦφάντων· εἰς τὴν Προῦσαν συνάζονται, καὶ βαλλόμενα εἰς μεγάλας βάλλας ἀποστέλλονται.

Μεταξωτὰ ὀνομάζονται ὅλα τὰ ὑφάσματα ἀπὸ αὐτὴν τὴν ὕλην, ὡς αἱ Γάζαι, Ἀτλάζια, καὶ ἄλλα παντοῖα, καὶ ποικίλα, περὶ τῶν ὁποίων λέγομεν καθ' ἕναστον.

Τὰ Μεταξωτὰ ψιλὰ ὑφάσματα ὀνομάζονται γενικῶς παρὰ τῶν Γάλλων Taffetas, τὰ ὁποῖα διαιροῦνται εἰς ταβίνια (χαρέδες) ἀτλάζια, ριμέδες (τζὰν φέσια), καὶ ἄλλα ὅλα ὀλομέταξα, καὶ στιλβωμένα.

Βάφονται τὰ μεταξωτὰ ταῦτα εἰς ὅλα τὰ εἶδη τῶν χρωμάτων, καὶ λαμβάνουν διάφορα ὀνόματα ἀπὸ τοὺς τόπους τῆς κατασκευῆς των, ὀνομαζομένης ἢ τῆς Λαγδένε (Λιῶν) τῆς Φλωρεντίας, τῆς Μεσσήνης, κ. λ. καὶ ἡ μεγαλιτέρα χρῆσις των εἶναι εἰς τὰ καλοκαιρινὰ ἐνδύματα τῶν γυναικῶν, καὶ μερικῶν ἀνδρῶν διὰ ὑπένδυμα τῶν χλαϊνῶν (τζουβέδων) καὶ ἄλλα ἐπιπλα.

Διὰ τὰ γένουσι καλὰ καὶ εὐμορφα χρειάζονται τὰ τρία ταῦτα μετὰξι, νερὸν, καὶ φωτῖα, ἥτοι τὸ μετὰξι νὰ ἦναι τὸ λεπτότερον, καὶ ἐξαιρετώτερον, καὶ καλὰ δαλευμένον ἀπὸ τοὺς ὑφαντάς· τὸ νερὸν ὄχι μόνον νὰ δοθῆ με ἐπιτηδειότητα, καὶ ὀλίγον, ἀλλὰ καὶ φυσικὰ νὰ ἦναι ἀρμόδιον· διότι ὅλα τὰ νερὰ δὲν ἔχουν τὰς αὐτὰς ποιότητας, καὶ ἡ φωτῖα, τὴν ὁποίαν περὶν ἐπάνωθεν τῆ βρεγμένου μεταξωτοῦ διὰ τὰ τὸ στεγνώσουν, ἔχει καὶ αὐτὴ τὴν ἐπιτηδειότητα ἰδίως εἰς μερικὰς κατασκευαστὰς διὰ τὰ προξενῆ καλιτέραν ποιότητα.

Ἡ ὑφασία αὕτη ἐφευρέθη πρῶτον εἰς τὸ Λούγδουον τῆς Γαλλίας ἀπὸ τὸν Ὀκτάυιον Μάϊον, ὁ ὁποῖος δυσαρεστούμενος ὅτι δὲν ἤμποροῦσε νὰ τελειοποιήσῃ τὴν τέχνην εἰς τὰ τοιαῦτα ὑφαντά, ἐκοιμήθη λέγουσι περίλυπος, καὶ ὠνειρεύθη ὅτι ἐμασσοῦσε μετὰξι, καὶ πτύονε

τὰς

τάς το εἶδε νὰ ἦναι στιλπνότερον, καὶ ὑελιστέρον. Ἐξυπνήσας λοιπὸν, καὶ πραγματικῶς ἐκτελέσας τὸ ὄνειρον, εἶδε τὴν ἔκβασιν ἐντελῆ· ὅθεν ἐσυλλογίσθη ὅτι α. ἀπὸ τὴν σύνθλιψιν τοῦ μασσήματος. β. ἀπὸ τὸ ἰξῶδες βρέξιμον τοῦ σιέλου, καὶ γ. ἀπὸ τὴν θερμότητα τοῦ στόματος ἐγένεν. Ἐπραξε λοιπὸν αὐτὰ ταῦτα διὰ τῆς συνθλίψεως, νερῶ, καὶ φωτίας, καὶ ἀπετέλεσε τὴν στιλπνότητα τῶν μεταξωτῶν τε· διώρθωσε τὴν κλονιζομένην ὑπόθλιψίν του, ἐπλούτισε, καὶ ἔδωκεν ὄνομα μέγα διὰ τὴν τέχνην του εἰς τὸ Λούγγουνον.

Ὁ τρόπος τοῦ στιλβώματος εἶναι ἀπλοῦς, διότι ὀλίγον διαφέρει ἀπὸ τὸν ἐργαλεῖον τοῦ ὑφαντηρίου, ἥτοι δύο ἀντία ἐντελῶς κυλινδρικὰ βαλμένα κατ' ἀντικρῦ, τὸ μὲν ἐν ἔχει τυλιγμένον τὸ μεταξωτὸν, καὶ εἰς τὸν ἄξονά του βάρος ἀπὸ ὄσπερ ὀκάδας· εἰς δὲ τὸ ἄλλο εὐρίσκειται δεμένη ἢ ἄκρα τοῦ ὑφάσματος, καὶ ὁ ἄξων οὗτος περιστρεφόμενος, συναρίζει τὸ ἀποτυλισσόμενον ἀπὸ τὸ πρῶτον ἀντίον, τρίβωντάς το ἐπάνω μὲ ὡς χονδρὰς ἀπὸ ρούχον, καὶ ἔχωντας ὑπὸ κάτω ἀνθρακίαν μὲ πῦρ ἀνάλογον μὲ τὸ βρέξιμον τῆ μεταξωτοῦ· τὰ μαῦρα μεταξωτὰ βρέχονται μὲ Ζύθον διπλῆν, καὶ λεμονόζωμον· τὰ δὲ λοιπὰ χρώματα μὲ νερὸν κολοκύνθης διασταλαγμένον εἰς ἄμβυκα (λαμβύκον)

1. Ὁ Χαρῆς εἶναι τὸ χονδρότερον ἀπὸ τὰ τοιαῦτα μεταξωτὰ, καὶ στιλβωμένον μὲ κυματισμοὺς διὰ τὸ ἀναβοκατάβασμα τῆ κυλινδρικοῦ ἀντίου, εἰς τὸ ὁποῖον τυλίσσεται εἰς τὸ μηχανικὸν στιλβωτήριον, καὶ ἐπιβαρύνεται μὲ σανίδα ὀμαλωτάτην ἐπιφορτισμένην ὑπέρογκα βάρη, ὥστε ἡ πολλὴ σύνθλιψις νὰ δώσῃ τὸ στιλβωμα περισσότερον. Ἡ μηχανὴ αὕτη ὀνομάζεται Γαλλιστὶ Calendre, καὶ περὶ τῆς κατὰ πλάτος καταγραφῆς αὐτῆς ἀνάγνωσον τὸ Λεξικὸν τοῦ Κυρ Σαβαρῆ εἰς τὴν λέξιν ταύτην.

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν εἶναι ἐν μετὰ προνομίου τοιεῦτο Στιλβωτήριον, καὶ ὀνομάζεται Τουρκιστὶ Μεγκενές, ἀπὸ τοῦ Μαχανή.

Ἡ

Ἡ Μεσσήνια τῆς Σικελίας κάμνει τὲς καλιτέρες Χάρ-
ρέδες, ἥτοι Ταβίνια, καὶ κοινότερον Μεταξωτὸν Κυμα-
τῶδες, *Pannus bombycinus undulatus* τῆς Γαλλίας εἶ-
ναι λεπτότερον.

2. — Τὸ Ἀτλαζάκι εἶναι ὀλίγον λεπτότερον.

3. — Τὸ Τζάν Φέσι ἀκόμη λεπτότερον.

4. — Ὁ Νιμὲς εἰσέτι λεπτότατος.

Τὸ πλάτος καὶ μῆκος τῶν μεταξωτῶν τούτων ὑφασ-
μάτων δὲν εἶναι τὸ αὐτὸ, οὔτε εἰς ὅλα τὰ μέρη, οὔτε
καὶ εἰς τὰ αὐτὰ ἐρχοχειρεῖα τὸ ἴδιον πάντοτε.

ΜΕΤΑΞΟΒΑΜΒΑΚΕΡΟΝ, πεμπεζέρι (ἀπὸ τῆ πεμ-
πὲ) βαμβάκι ζάρι Περσιστί, τὸ πανὶ ὑφαίνεται εἰς τὴν
Τουρκίαν, καὶ Περσίαν δι' ὑποκάμισα, καὶ κατ' οἶκον
γίνεται ἐξαίρετον· ἡ Κωνσταντινούπολις πωλεῖ ἀπὸ τὰ
τοιαῦτα, καὶ ὀλομέταξα, καὶ μεταξολινὰ διὰ τὲς εὐ-
καταστατωτέρες τῆς Ἐπικρατείας· ὅλα πωλεῖνται μὲ τὸ
κομμάτι, καὶ ἐξαρκῆν διὰ δύο ὑποκάμισα, καθὼς καὶ
τὰ λινὰ.

ΜΕΧΟΑΚΑΝΟΝ, ρίζα καθαρτικὴ λευκὴ, ξηρὰ, βα-
ρεῖα, ἄνοστη εἰς τὴν γεῦσιν. Ἴδὲ ΣΚΑΜΜΩΝΙΑ.

ΜΗΔΙΚΑ ΜΗΛΑ, Ἑλληνικώτερον τὰ Λεμόνια, καὶ
ἰδὲ ἐκεῖ.

ΜΗΛΟΝ, ὀπωρικὸν γνωστὸν, καὶ πολυειδὲς γινόμε-
νον τὴν ἀνοιξιν, τὸ ὅποιον καὶ εὐθύς πρέπει νὰ φαγω-
θῆ, καὶ τὸ φθινόπωρον, διαρκοῦν δι' ὅλον τὸν χειμῶ-
να, κατὰ τὴν διαφορὰν τῆς καλλιεργείας, καὶ τῆ κλί-
ματος. Γίνονται ἕως 40 εἰδῶν μῆλα, κοκκύμηλα δὲ
ἕως 100. ἐμβαίνει εἰς τὸ καθημερινὸν ἐσωτερικὸν ἐμπό-
ριον, ὡς τὰ λοιπὰ τοιαῦτα ὀπωρικά· ἡ ἐπιδερμὶς του
εὐωδιάζει καιομένη ἐξαίρετα.

ΜΗΛΟΨΩΜΟΣ, εἶναι ὁ ῥηθεὶς Ὀπωρόψωμος, ἰδὲ
τοῦτο, καὶ Κίδρον· γίνεται δὲ μὲ τὸ κοπάνισμα, καὶ
στράγγισμα τῶν Μήλων, ἀφίνωντάς τα νὰ βράσεν, ὡς
τὸ κρασί.

Καλὸν εἶναι τὸ κίτρινον, καὶ χρυσιζόν· προτιμᾶται
τὸ Ἀγγλικόν, καὶ μετὰ τούτο ἀκολουθεῖ τὸ Νορμανδι-
κόν.

κόν. Γλυκὺ λέγεται τὸ νεπὸν καὶ ὀλιγοκαιρινόν, δριμύ δὲ τὸ βρασμένον, καὶ ἐργασμένον μὲ τὸν καιρόν. Πίνε-
ται εἰς τὸν τόπον κρασίου εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη, καὶ εἶ-
ναι ὁ μηλόζωμος καλῆτερος πολὺ ἀπὸ τὸν ἀπιόζωμον,
τὸν ὁποῖον Ροῖγέ ἰδιωνομοῦσι.

ΜΗΛΑ τῆς ΓΗΨ, τὰ Κολοκάσια, ρίζαι χόρτε γνω-
σταὶ εἰς ἡμᾶς, καὶ μεταχειριζόμεναι ἀντὶ λαχάνων εἰς
τὰ ἐφήματα τῶν μαγειρίων· εἰς ἔλλειψιν ὅμως σιτα-
ρίου εἶναι ἀρκετὰ, ἥτοι ἔχουν δύναμιν θρεπτικὴν, διὰ
τὴν θρέφουσι τοὺς ἀνθρώπους ξηραίνόμενα, γινόμενα ἀ-
λευρι, ζυμούμενα, ἐφόμενα, καὶ ἐσθιόμενα, ἀλλὰ τὴν
ἰδίαν ἡμέραν· εἰς τὴν Γερμανίαν, καὶ Γαλλίαν καλλιερ-
γοῦν ἐπὶ τῆς πολλὰ τοιαῦτα τῆς Γῆς Μῆλα· εἰς τὰ
κλίματά μας ποτὲ δὲν ἔλαβον τὴν τοιαύτην χρῆσιν, ἀλ-
λ' ἔτε εἰς τὰ μαγειρεῖά μας εὐρίσκειν τοιαύτην τιμὴν, ὅ-
σων εἰς τὴν λεγομένην Εὐρώπην.

ΜΗΛΟΝ. Διφθέρα ἀπὸ τὸ ἐπώμιον τῆς Ἀλωπε-
κῆς. Ἰδὲ ἈΛΩΠΗΣ.

ΜΙΛΤΟΣ, τὸ Minium, βαφὴ μεταλλικὴ, κοκκίνη,
γινόμενη μὲ τὸ τιτάνωμα, καὶ κοκκίνισμα τῆ μολύβδε,
κατωτέρα, ἀλλὰ καὶ εὐθυναυτέρα ἀπὸ τὸ Κιννάβαρι.
Χρησιμεύει ἢ Μίλτος εἰς τοὺς ζωγράφους, καὶ βαφεῖς,
καὶ φέρεται εἰς ἡμᾶς ἀπὸ τὴν Εὐρώπην εἰς μικρὰ βα-
ρύλλια διὰ τὸ βάρος τῆς. Ὀνομάζεται Τερκιστὶ Τζέμι.

ΜΟΛΥΒΔΟΣ, καὶ ΜΟΛΙΒΟΣ, καὶ κοινότερον μο-
λίβι, μέταλλον γνωστὸν, βαρὺ, εὐλύγιστον, καὶ εὐκο-
λοδιάλυτον, ἀφ' ἧ καθαρισθῆ.

Ἡ μεταλλικὴ ὕλη τοῦ μολύβδου εἶναι μαύρη, καὶ
θραυομένη φαίνεται γεμάτη ἀπὸ ἀκίδας, ἢ ἴνας στιλ-
πιδας, ὡς τῆ ἀντιμονάχου· ἐκβάλλεται ἀπὸ τὴν γῆν εἰς
χονδρὰ κομμάτια, βάλλεται εἰς χάνας μεγάλας μὲ με-
γάλην φωτίαν εἰς κάμινον, καὶ ἀναλυόμενος ὁ μολύβδος
τρέχει ἀπὸ ἐπίτηδες καμωμένην εἰς τὸ χωνεῖον τρύπαν,
καὶ αὐλακα, καὶ καθαρίζεται ἔτι ἀναλυόμενος μὲ τὸ ἐ-
ξάφρισμα, καὶ χύνεται εἰς φωμοὺς ἐπιμήκεις εἰς αὐλα-
κῶδη προπλάσματα, καὶ οὕτω πωλεῖται.

Οἱ

Οἱ μεταλλεύοντες τὸν μόλυβδόν εὐρίσκουσι μαρμασίτας διαφόρων χρωμάτων, ὡς κυανῶν, κίτρινον, στακτόμαυρον, πρασινωπὸν, πορῶδη, γυψῶδη, ἀστρώδη, καὶ στιλπνὸν ἐμφέροντα ὀλίγον ἄργυρον, τὸν ὁποῖον οἱ Φυσικοὶ ἀκολουθεῖντες τῷ Διοσκορίδῃ ὀνομάζουσι Μολύβδαιναν· καὶ λευκὸν ἡμιδιαφανῆ ἰνώδη, καὶ ἐρείκοειδῆ, καὶ τέλος πάντων κυβικόν.

Οἱ παλαιοὶ Φυσικοὶ ἐνόμιζον ὅτι ὁ μόλυβδος εἶναι τῆς αὐτῆς φύσεως μὲ τὸν κασσίτερον, διακρίνοντες αὐτὸν μὲ τὸ λευκὸν καὶ μαῦρον χρῶμα, ἀλλ' ἐλανθάνοντο, ἂν δὲν ἐξελάμβανον τὸν Καθρεπτικὸν Κασσίτερον, ἥτοι τὸ Βισμουῦθον, τὸ ὁποῖον εἰς τὴν λύσιν τῶν μετάλλων ἔχει τὴν μολυβδίνην ἐνέργειαν.

Μεταλλεῖα πλούσια μολύβδου ἔχει ἡ Ἀγγλία, ἡ ὁποία δίδει εἰς πολλὰ μέρη, καὶ εἰς τὴν Τουρκίαν πολὺ· ἡ Γερμανία, καὶ ἡ Οὐγκαρία ἔχουσιν ἄρκετον, ἀλλ' εἰς τὴν ποιότητα ὑπερτερεῖ τὸ Ἀγγλικὸν μολίβι, τοῦ ὁποῖου τὸ ἐμπόριον εἰς τὴν Τουρκίαν εἶναι ἐμπεριωρισμένον εἰς μονοπωλεῖον.

Δαπανᾶται πολὺς μόλυβδος εἰς τὰ μικρὰ πυροβόλα ὅπλα διὰ τὸν πόλεμον, καὶ κυνήγι, ὁμοίως εἰς τὰ σκεπάσματα τῶν τζαμίων, παλατίων, λουτρῶν, βασιλικῶν ξενοδοχείων, βρύσεων, καὶ παρομοίων· εἰς σωλήνας ὑδραγωγείων, εἰς σκευὴ διάφορα, κ. τ. λ. καὶ εἰς τὴν λύσιν καὶ καθάρισμα τοῦ χρυσοῦ, ἀργύρου, καὶ χαλκοῦ, καὶ εἰς τὸ γάνωμα τῶν πηλίνων σκευῶν· ἀλλὰ περὶ τῆ τελευταίου τέττου, Ἰδὲ ΛΙΘΑΡΓΥΡΟΣ.

Μόλυβδος Τιτανωμένος εἶναι ἡ Μίλτος, ἡ ὁποία εὐρίσκεται καὶ παρὰ τῆς φύσεως ἐτοίμη, καὶ τῆς αὐτῆς ποιότητος μὲ τὴν ἄνω γραφεῖσαν τεχνητὴν. Ἰδὲ ΜΙΛΤΟΣ.

Μόλυβδος Μεταλλικὸς ὀνομάζεται ὁ μελανός, καὶ χρήσιμος διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν μολυβδοκονδηλίων, τὰ ὁποῖα διὰ τὴν πετρώδη φύσιν Λάπιδες, ἥτοι πέτραν οἱ Λατινίζοντες Εὐρωπαῖοι καλοῦσι, καὶ αὐτοὶ μᾶς τὰ πωλοῦσιν.

Μό-

Μόλυβδος Καυμένος (Piombo adusto) χυμική κατασκευή, χρήσιμος εἰς τὴν Ἱατρικὴν. Γίνεται δὲ καίοντες τὸν μόλυβδον εἰς φύλλα λεπτὰ ὁμῶς μὲ θείαφι, καὶ κάμνοντάς τον κόνιν μελανήν.

Μόλυβδος εἰς Κόνιν, οἱ πηλοῦργοι ὅταν δὲν ἔχουν λιθάργυρον διὰ νὰ γανώσουν τὰ ἀγγεῖά των, λύουσι τὸν μόλυβδον, ρίπτουσι εἰς τὸ χωνεῖον πολλὴν κόνιν ἀνδράκων, καὶ τὴν ἀνακατώνουσι πολλὴν ὥραν, ἔπειτα πλύνοντες τὸ μολίβι κρύου, ἐμβαίνει ὁ ἀνδραξ, καὶ μεταχειρίζονται τὴν μολυβδίνην κόνιν.

Μόλυβδος Λευκός, ὁ λυθεὶς εἰς δριμύτατον ὀξίδι.

Μολύβδου τίτανος, τὸ Φιμμούθιον. Ἴδὲ τῆτο.

Μολύβδαινα. Μεταλλικὴ ὕλη ἐμφέρουσα ἄργυρον. Ἴδὲ ΜΟΛΥΒΔΟΣ· εἶναι δὲ καὶ χόρτον, Μολυβδοκόνδυλον, περὶ τῆ ὁποίου εἶπομεν ἀνωτέρω. Γίνεται ἀπὸ ὅλας τὰς μεταλλικὰς ἀπαλὰς πέτρας διαφόρων χρωμάτων, κυρίως ὅμας μελανοβαφῆ ἀπὸ τὸν μεταλλικὸν μόλυβδον, καὶ ἐρυθροβαφῆ ἀπὸ τὴν λεγομένην αἵματιρὰν πέτραν τῆς ἰδίας φύσεως μὲ τὴν μολυβδίνην, ἀλλὰ διαφορετικοῦ χρώματος· ἡ πέτρα αὕτη ἐκτέτρα ξεομένη εἰς μακρὰν λεπτὴν ράβδον ἐκτίθεται εἰς ξύλινον κάλαμον, καὶ πωλεῖται· ἀμφότερα εἶναι μεταλλικαὶ ὕλαι τοῦ μολύβδου.

Οἱ Ἄγγλοι καὶ εἰς τοῦτο ἐπιτηδεύονται καλῆτερα, ἀλλ' ἡμεῖς λαμβάνομεν τὰ περισσότερα ἀπὸ τὴν Γερμανίαν, καὶ χρησιμεύουσι διὰ πρόχειρα σημειώματα, καὶ διὰ γραμμάς εἰς κατάστιχα, καὶ σχέδια ζωγραφισμάτων.

Πολλὰ ἔχουσι καὶ ἰδίας θήκας ἀπὸ ἄργυρον, ἢ λευκῆ ἄργυρον, καὶ ἢ χωριστὰ, ἢ καὶ εἰς τὰ ἐγκόλπια χαρτοφυλάκια μεταφέρονται εἰς τὰς πήρας, καὶ κόλπες τῶν ἐν πράγμασιν ἀνθρώπων διὰ πρόχειρα, ὡς προείπαμεν, σημειώματα.

Κατὰ εἶναι ὅσα ἔχουσι ἀπαλωτέραν, καὶ διὰ τοῦτο βαπτιστέραν, καὶ δυσκολόθραυστον τὴν λίθον, ἥτοι τὴν

τὴν μεταλλικὴν ὕλην, καὶ εἰς ξυλοκάλαμον κόκκινον, καὶ λεπτόν.

ΜΟΣΧΟΣ, ὀσμητικὸν θυμιάμα δραστικώτατον παρωνυμῆμενον ἀπὸ τὸ ὀμώνυμον ζῶον, εἰς τῷ ὁποίῳ τὸ ὑπογάστριον περὶ τὸν ὀμφαλὸν συνάζεται εἰς εἶδος κύστεως, αἷμα εὐώδες, καὶ ἐκ φύσεως πεπηγός. Τὸ ζῶον τοῦτο ὁμοιάζει πολὺ μὲ μικρὰν δορκάδα κατὰ τὴν μορφήν, καὶ τὸ χρῶμα, ἀλλ' εἶναι χωρὶς κέρατα, καὶ μὲ ὀδόντια ἔξω τῷ στόματος, ὡς ἀγριοχοῖρος, καὶ πρόσωπον λύκου· τρέφεται εἰς τὰς δρυμῆς τῶν Βασιλείων τῆς Τυγκίνης, Κοσιγσίνας, καὶ Βουτάνου, καὶ ἄλλων Ἀσιατικῶν μερῶν· κινηγεῖται, καὶ φονευόμενον διατέμνεται τὴν κύστιν ταύτην, ἣ ὁποία ἀμέσως ῥαπτομένη πωλεῖται.

Ὁ καλὸς Μόσχος πρέπει νὰ ἦναι ξηρὸς, μὲ λεπτὴν κύστιν, μαυροστακτηρὸν τὸ μαλλίτης, ἐπειδὴ τῆς Βεγκάλης ὁ Μόσχος ἔχει λευκὸν τὸ μαλλί, καὶ δὲν εἶναι καλός.

Ὅταν δὲ ἦναι χωρὶς τὴν κύστιν ὁ Μόσχος πρέπει ὁμοίως νὰ ἦναι ξηρὸς, εἰς κιτρινοκόκκινον χρῶμα, ἀνυπόφερτον ὀσμήν, πικρὸς εἰς τὴν γεῦσιν, ὅσον δυνατὸν ὀλιγώτερον σύμμικτος, μὲ σκληροὺς, καὶ μαύρας βώλους, καὶ καίόμενος νὰ μὴ ἀφήνῃ ὕλην τινὰ ἀκαυστον.

Οἱ Ῥῶσσοι εὐρίσκουν περὶ τὴν Βαϊκάλον λίμνην τῆς ὑπ' αὐτοῦς Ταρταρίας αὐτὸ τὸ ζῶον, τὸ ὁποῖον ὅσον προχωρεῖ τινας πρὸς τὴν Σίην, ἄλλο τόσον τὸ εὐρίσκει εἰς περισσώτερον ἀριθμὸν. Εἶναι ὀκνηρὸν, ὥστε πολλάκις οἱ κυνηγοὶ τὸ σφάζουσιν, ὅπως τὸ εὔρεν χωρὶς νὰ φύγῃ· οἱ Σῖναι τὸ ὀνομάζουσιν Ἰεχιάμ, ἢτοι Μοσχοφόρον Ἐλάφον, καὶ ἐκτὸς τῆς εἰρημένης κύστεως κατασκευάζουσιν μόσχον μὲ τὰ ὀπίσθια, καὶ μὲ τὸ ὅλον σῶμα, καὶ μὲ τὰ ἐμπρόσθια μέλητα· ἀλλ' ὁ μόσχος ἔτος μὲ τὸν ῥηθέντα κατὰ σειράν κατανατᾷ εἰς τὸν κατώτερον, ὥστε τῷ ζώου τέτου ὅλον τὸ σῶμα, καὶ κυρίως τὸ αἷμα εὐωδιάζει κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον.

Ἡ χρῆσις τοῦ μόσχου εἶναι σχεδὸν εἰς παραίτητιν
εἰς

διὰ μυρωδικά, ἀλλὰ χρησιμεύει ὡς δυναμωτικὸς τῶν
νεύρων εἰς τὴν Ἱατρικὴν καὶ κατὰ τὴν παρατήρησίν τιος
περιφήμου Ἱατρῶ, ἀναγκαίως πρέπει νὰ τὸν μεταχειρι-
ζώμεθα· ἐγὼ διὰ τῆς βοηθείας του ἔζησα ἀπὸ τῆς νει-
ρώδη λοιμικῆν συμβάσαν μοι εἰς τὴν συγγραφὴν τῆτε τῆ
πονήματος.

Αἱ Ἰνδία δίδουν τὸν καλῆτερον, καὶ ἡ Ῥωσσία τὸν
κατώτερον Μόσχον.

ΜΟΣΧΟΓΑΛΗ. Ἰδὲ ΖΙΒΗΘΟΝ.

ΜΟΣΧΟΘΥΜΙΑΜΑ. Ἰδὲ ΣΙΛΦΙΟΝ.

ΜΟΣΧΟΚΑΡΥΟΝ, καρπὸς δένδρου εὐρισκομένου εἰς
τὰς Νήσους τῆ λεγομένου Αρχιπελάγους τῆς Βάνδας ἐ-
πὶ τὴν Ἰνδικὴν Θάλασσαν θερμὸς, καὶ ἀρωματικὸς.

Ἡ Μοσχοκαρυδιὰ γίνεται μεγάλη, ὅσον ἡ ἀπίδιὰ, ἔ-
χει τὰ φύλλα ὡς αὐτὴ, καὶ ἄνθος μονοπέταλον, κωδω-
νοειδές, μετὰ τὸ ὅποιον γίνεται ὁ καρπὸς, ὡς ροδάκινον
κατὰ τὴν σύνθεσιν, ἀλλ' ὡς ἀπίδι κατὰ τὸ σχῆμα μὲ
λάκκωμα ροδακίνου, ἀνθίζει, καὶ καρποφορεῖ ὅλον τὸ
ἔτος, καὶ τρυγεῖται τρεῖς τοῦ ἑνιαυτοῦ.

Ἡ ἔξω σὰρξ τῆ κελύφου του εἶναι ἀχριστος, ἀλλ' ἡ
μεταξὺ αὐτῆ, καὶ τοῦ κοκκάλου ἐπίδερμις εἶναι τὸ λε-
γόμενον Ἄνθος Μοσχοκαρύου. Ἰδὲ ΜΑΣΙΣ. Μετὰ τὸ
κόκκαλον, ἡ πυρῆνα εὐρίσκεται ἔγκλειστον τὸ μοσχοκά-
ρυον, τῆ ὁποίου τὸ καλὸν πρέπει νὰ ἦναι βαρὺ, στακ-
τόχρουν, καὶ μαρμαρῶδες ἔξωθεν, καὶ κοκκινωπὸν ἔσω-
θεν ἀτρύπητον μὲ χυμὸν παχὺν, καὶ χρισματώδη, ὅσ-
μὴν τερπνὴν, καὶ γεῦσιν θερμὴν, καυστικὴν, καὶ ἀρω-
ματικὴν.

Τὰ γωπά μοσχοκάρυα γίνονται γλυκὸν μὲ τὸ μέλι,
καὶ εἶναι ἐξαίρετα πρὸς ἐνδυνάμωσιν τοῦ στομάχε, καὶ
δερμαντικά· διὰ τῆτο καὶ οἱ κάτοικοι τῶν βορείων με-
ρῶν τὸ μεταχειρίζονται πολὺ.

Κοπανισμένον γίνεται ἡ ὀνομαζομένη Κόνις τῆ Δεκὸς
μὲ τὴν ὀκτάδιπλον πρόσθεσιν ζαχάρεως, καὶ ὀλίγον
κινναμώμου, ὠφέλιμος εἰς τὰ προξενόμενα ἀπὸ τὸ κρῦον
ρεύματικά.

Μοσχοκαρυέλαιον διασταλάζεται ὡς τὸ ἀμυγδαλέλαιον, χρυσίζον, παχὺ, μεῖν ὡραίαν, καὶ ἀρωματικὴν ὁσμὴν, καὶ φημίζεται ὡς καλὸν ἰαματικὸν εἰς πολλὰ πάθη.

Τὸ Μοσχοκάρυον ὠφελεῖ ὡς Φερμαντικόν, καὶ τὸ μεταχειρίζονται εἰς τὴν Ἱατρικὴν.

Ἡ Ὀλλάνδα κυριεύουσα τὰς Νήσους ἐκεῖνας εἶχε τὸ μονοπωλεῖον τοῦ μοσχοκαρυίου· τὰρ ὅμως ἡ Φαλασσοκρατῆσα Ἀγγλία οἰκειοποιεῖται καὶ τὸ ἐμπόριον, καὶ ἐκεῖθεν εἰμεθα βιασμένοι νὰ τὰ ἀγοράσωμεν.

Βλαστάνει εἰς τὰς Ἰδιὰς, καὶ ἄλλη Μοσχοκαρυδιὰ μεγαλιτέρα καὶ ὁ καρπὸς τῆς ὁμοιάζει κατὰ πάντα τὴν ἐξωτερικὴν μορφήν τοῦ εἰρημένου, ἀλλὰ δὲν ἔχει παντελῶς ἀρωμα, φθείρεται εὐκόλῃ ἀπὸ τὸν σκώληκα, καὶ εὐκολώτατα γνωρίζεται, μάλιστα ἀπὸ τὰς σκωληκοστῦπας του· ὥστε τὸ εἶναι κατώτερον πολὺ, καὶ εὐθυνώτερον.

Μοσχοκάρφι, τὸ Ἰνδικὸν Κάρφος, ἢ Clou de giroffle, ἢ ἀπλῶς Καρυόφυλλον, καὶ Χαϊρέφυλλον, Giroffe, ἢ Garoffano, καρπὸς δένδρου τῶν Ἰδιῶν μεγάλης μεφλοιάς ἐλαίας, καὶ φύλλα δάφνης, ζῶντος περὶ τὰ 100 ἔτη, καὶ καρποφόροντος μετὰ τὰ 8, μεῖν ἄνθος τέτραπέταλον, ἐμπεριεχόμενον εἰς τέτραφυλλον κάλυκα, καὶ εἰς τὸ κέντρον τούτων εὐρίσκεται ὡς ρίζα καρποῦ τὸ Μοσχοκάρφι.

Ὅταν τὸ Μοσχοκάρφι ἀρχίζῃ νὰ δένη μετὰ τὸ ἄνθος εἶναι λευκοπράσινον, καὶ ὠριμάζοντας καταγτᾶ κασταρόμαυρον, εἰς τὸ χρῶμα, καθ' ὃ μένει, καὶ ἔρχεται εἰς ἡμᾶς ξηραιόμενον εἰς τὸν ἥλιον.

Οἱ Ὀλλανδοὶ διὰ νὰ οἰκειοποιηθοῦν τὸ ἐμπόριον καὶ αὐτῆ τῆ ἀρώματος, ἐνήργησαν νὰ κόπεν ὅλα τὰ Μοσχοκαρυόδενδρα ἀπὸ τὰς Μολέκας Νήσους, καὶ τὰ μετεφύτευσαν εἰς τὴν ὑπ' αὐτῆς Ἀμβονίαν (Amboine) Νῆσον, καὶ τὸ ἐκατόρθωσαν.

Οἱ Σῖναι ὄντες φύσει Φηλυμάνεις, καὶ ὑπολαμβάνοντες ἀφροδισιακὸν τὸ μοσχοκάρφι, ἐξοδεύεν μεγάλας ποσότητες.

σότητα εἰς τὴν σύνθεσιν μὲ τὸ Γίσσεγκον, ἥτοι Μανδραγόραν Σινικόν.

Ὠνομάσθη Κάρφος, διότι ὁμοιάζει μὲ μικρὸν καρφίον, μὲ σταυρωτὸν κεφάλι· παρὰ δὲ τῶν Ἑλλήνων Καρυόφυλλον, διότι ἔχει τὴν ὄσμήν τῶν λεγομένων Καρυοφύλλων, καὶ Χαιρεφύλλων, καὶ Κόστου χόρτου· ἡ κοινὴ γλῶσσα διὰ τὸ ἄρωμά του ἐπρόσθεσεν ἀρμοδίως εἰς τὸ Κάρφος, καὶ τὸ Μόσχος, καὶ ἐσύνησε τὸ Μοσχοκάρφι.

Τὸ καλὸν Μόσχοκάρφι εἶναι θρεμμένον, ξηρὸν, εὐθραυστον, ἀγκυλώνει τὰ χεῖρια εἰς τὴν ἀφὴν, κοκκινωπὸν, καστανόχρουν, θερμὸν, καὶ ἀρωματικὸν εἰς τὴν γεῦσιν, καὶ ἀρωματικὸν εἰς τὴν ὄσφρυσιν· ἡ μεγαλιτέρα χρῆσις τοῦ γίνεται εἰς τὰ ἀρτύματα τῶν φαγίων.

Ὅταν εἰς τὴν σύναξιν τῶν μόσχοκαρφίων μείνη κἀνὲν εἰς τὸ δένδρον μεγαλώνει ὅσον ὁ δάκτυλος, καὶ ἐμπεριέχει χυμὸν, ἢ κόμμα ἰόστιμον, καὶ ἀρωματικώτατον, τὸν ὁποῖον καρπὸν Ἀντικαρυόφυλλον (Antolfe) οἱ Γάλλοι, καὶ Καρφομήτορα, (Clou Matrix) Λατινικώτερον οἱ Ὁλλανδοὶ ὀνομάζουσιν· εἶναι εὐχρηστότατος εἰς τὴν Ἰατρικὴν· ἀλλ' οἱ Φαρμακοπῶλαι ἀντὶ τήτου μεταχειρίζονται τὸ Μόσχοκάρφι.

Οἱ Ὁλλανδοὶ κἀμνην καὶ ζαχαρωτὰ τὰ νωπὰ Μόσχοκαρφία, καὶ τὰ παλοῦν μὲ ζήτησιν.

Τὸ Μόσχοκαρφέλαιον διασταλάζεται ἀπὸ τὸν ἄμβυκα, τὸ νωπὸν εἶναι χρυσολευκόν, καὶ τὸ παλαιὸν κοκκινίζει· καλὸν δὲ νομίζεται τὸ παχὺ, ἐπιπλέον εἰς τὸ νερὸν, δυνατὸν, καὶ διαπεραστικὸν, καὶ μὲ καλὴν ὄσμήν Μόσχοκαρφίου· ὠφελεῖ εἰς τὰς πόνους τῶν ὀδόντων, καὶ εἶναι πολὺχρηστον εἰς τοὺς Μυρεφούς.

Μόσχοκάρφι Μικροστρόγγυλον, ὀνομάζεται τὸ Πιπέρι τοῦ Θιβέτου. Ἰδὲ ΠΙΠΕΡΙ.

Κόκκος Μόσχοκαρφίου, ἀναρμόστως ὀνομάζεται τὸ Πιπέρι τῆς Ἰαμαϊκῆς, ἥτοι τὸ Ἄμωμον, καὶ βλέπε τοῦτο.

ΜΟΥΛΑΡΙ, ἀπὸ τοῦ Ἰταλικοῦ Mula. Ἰδὲ ἩΜΙΟΝΟΣ.

ΜΟΥ-

ΜΟΥΡΤΑΣΑΪΝΙ, καὶ Μουρτεσέγκι, ὁ Λιθάργυρος.
Ἰδὲ τοῦτο.

ΜΟΥΣΟΥΛΙΝΙΑ, ἀπὸ τῆ Μουσῦλ Πόλεως τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας, ὅπου εἰσέτι κατασκευάζονται λευκὰ πανία βαμβακερὰ 20 πήχεων, ἀλλ' ὄχι λεπτὰ, καὶ λευκὰ ὡς τὰ ὑφαινόμενα εἰς τὴν Εὐρώπην. Μουσούλ δέ, καὶ τὸ καθαρὸν Ἀραβιστί, ἐξ ἑ Μουσουλμάνος ὁ καθαρόπιστος. Οἱ Γάλλοι τὴν Mousseline λέξιν παραβιαστικῶς θέλουν νὰ τὴν ἐτοιμολογήσουν ἀπὸ τὸ Mousse, σημαῖνον τὴν δενδρίδα, ἀλλὰ τί κοινὸν κυρὶ καὶ βαλαρείω; Μουσούλ Βαζὶ θέλει νὰ εἴπῃ καθαρὸν πανί, καὶ τοῖστον εἶναι τὸ Μουσελῖνι, τὸ ὁποῖον ἢ ὑφαινόμενον εἰς τὴν Μουσούλ, ἢ καὶ δι' αὐτῆς μεταφερόμενον ἀπὸ τὰς Ἰνδίας, ὅπερ ἀνέκαθεν ὑφαίνονται παντοῖα καὶ παμπληθῆ Μουσουλίνια, ἔλαβε τὸ ὄνομα· ὀνομάζονται δὲ καὶ Δουλβέντ Τερκιστί, ὡς ἂν νὰ εἴπῃς Χιροδέσμια.

Ἡ Ἰνδία ὑπερτερεῖ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου εἰς τὸ ὕφασμα τῶν Μουσουλινίων, καὶ ἡ ποιότητος των ἐγκρίνεται περισσότερον· διότι ἔχουν τὸ νῆμα χειρόκλωστον, καὶ φορέμενον δὲν κάμνει χροῦδι, ἢτοι πτίλον, ἢ ἱουλον, καθὼς ἠθέλεν ἐκφρασθῆ ὁ ἰσχυρῶς αὐστηρὸς Ἑλληνιστής.

Ἐπὲρ τὴν μίαν Ἐκατονταετηρίδα εἶναι, ἀφ' ἧ ἡ Εὐρώπη ἐμπόδισε τὴν μεταχείρισιν τῶν Ἰνδικῶν Μουσουλινίων, βιάζουσα τὰς κατοίκους νὰ εὐχαριστηθῶν εἰς τὰ ἐντόπια τῆς Μουσουλίνια, καὶ ἔκτοτε ἡ Γαλλία, καὶ μάλιστα Ἀγγλία εὐδοκίμει εἰς αὐτὸ τὸ ὕφασμα, μάλιστα εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὁμοίως καὶ ἡ Γερμανία, ἡ ὁποία δίδει ἐμπορικῶς πλῆθος ἀπίρον, μάλιστα εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν, ὅπερ οἱ τυπῶται τῶν Ἀρμένιοι τυπῶνοντες αὐτὰ, τὰ διαδίδου μὲ μέγα ἐμπορικὸν ὄφελος εἰς ὅλην τὴν Ἐπικράτειαν.

Τὰ ὕφασματα τῆς Πλαυένε (Plauen) Γερμανικῆς Πόλεως, καὶ ἄλλα τινὰ ἐτρυγῆσαν τὸν καρπὸν αὐτοῦ τοῦ ἐμπορίου, πωλῶντες διάφορα Μουσουλίνια μὲ τὸ κομμάτι, καὶ διακρίνοντες τὴν ποιότητά των μὲ τὰς ἀριθμῆς,
τῶν

τῶν ὁποίων κατώτερος εἶναι ὁ 500, καὶ μετὰ τοῦτον ὁ 612, 700, καὶ ἀνωτέρω βαθμῶν τὰ καλλίτερα.

Ἐσχάτως τῶρα ἔφεραν οἱ Ἄγγλοι πλῆθος πολὺ καλλίτερα, καὶ εὐθυνώτερα, καὶ τὰ Γερμανικὰ ἔμειναν ἀζήτητα· ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ Ἄγγλοι δὲν ὠφελήθησαν, ἐνδέχεται νὰ ἀναλάβουν τὰ Γερμανικὰ.

Ἐπεχείρισαν μερικοὶ, καὶ ἤδη ὑφαίνουσιν ἐδῶ ὅχι τόσον εὐκαταφρόνητα, καὶ ἂν ἡ βασιλικὴ μεγαλοπρέπεια, ἢ ἐμπορικὴ φιλοκέρδεια ἐμψυχώσῃ τὴν ἐπιχείρισιν, βέβαια εὐδοκίμῃ· διότι ἡμεῖς ἔχομεν τὴν πρώτην ὕλην, ἥτοι τὸ βαμβάκι, καὶ εὐθυνώτερον, καὶ καλλίτερον· ἡ τέχνη δὲν εἶναι δύσκολος· πρόνοια χρειάζεται διὰ κατασκευῶν τῶν ἀναγκαίων μετρητῶν εἰς τὴν πολυχειρίαν, καὶ διὰ κατασκευῶν κλωστικῶν μηχανῶν, καὶ ἡ Εὐρώπη, ἢ Ἰνδία δὲν λαμβάνει πλέον τὸν πλεονεκτήμα, ἀποδίδουσα κλωσμένον καὶ ὑφασμένον τὸ ἐδικόν μας βαμβάκι, εἰς ὑπερδεκαπλάσιαν τιμὴν.

Καλὸν Μεσαλίτι εἰς τὸ ἐκάστης ποιότητος εἶδος λέγεται, ὅταν ἔχῃ ἴσον κατὰ τὴν ἀραιότητα τὸ ὑφασμα, καὶ ἰσοπλατεῖαν τὴν κλωστήν· ἡ πυκνότης, λεπτότης, καὶ ὁμαλότης συνιστᾷ τὴν καλλιτέραν ποιότητα.

ΜΥΛΟΣ, μηχανὴ μὲ τροχὸν κινούμενον ἀπὸ ἐξωτερικὴν τινὰ δύναμιν, καὶ κινῶντα βαρύντινα τροχόν, ἢ κόπανον, ἢ πρίονι διὰ τρίψιμον, κοπάνισμα, ἢ πρίονισμα τῶν ἐντιθεμένων πραγμάτων.

Ἀπὸ τὰ κινῶντα τέσσαρα τῆς μύλους διαιρῶνται καὶ εἶσι εἰς τὸσαῦτα εἶδη.

α. Χειρόμυλοι, οἱ ὅποιοι εἶναι παλαιότατοι, μνημονευόμενοι καὶ ἀπὸ τὴν Θείαν Γραφήν· αἱ γυναῖκες, καὶ οἱ αἰχμάλωτοι ἦσαν κατεδικασμένοι εἰς αὐτὴν τὴν δελεΐαν.

β. Ἀλογόμυλοι, ὅσοι κινῶνται ἀπὸ τὰ ἄλογα ζῶα, ὡς ἵππους, ἡμίονους, ὄνους, καὶ βόας, οἱ ὅποιοι ἐπενοήθησαν μετὰ τῆς χειρομύλους.

γ. Νερόμυλοι, ἐπινοηθέντες περὶ τὴν Ε'. Ἐκατονταετηρίδα κατὰ τὴν Ἱστορικὴν ἔρευναν ἐνὸς περιέργου μηχανικῆ, κινούμενοι ἀπὸ τὸ βάρος, καὶ ὀρμὴν τῆς νερῆ.

δ. Α.

δ. Ἀνεμόμυλοι, ἢ δυσκολωτέρα, καὶ γεωτέρα ἐφευρέσεις, τῶν ὁποίων ἡ κίνησις γίνεται μὲ τὴν βίαν τῶν ἀνέμων.

Ἐπειδὴ δὲ οἱ μύλοι διὰ τὰ διάφορα ἀποτελέσματα των, ἢτοι τὰς σκοπὰς, καὶ τρόπους τῆς μηχανικῆς των, ἐπονομάζονται διαφόρως, καὶ συζητικῶς κατὰ τὴν φύσιν τῆς γλώσσης μας, καὶ χρησιμεύειν εἰς πολλὰς τέχνας, χρήσιμον εἶναι νὰ ἐκθέσωμεν ἐδῶ καὶ τὰ ὀνόματα τῶν πολυχρηστοτέρων.

Πρῶτοι, καὶ ἀναγκαῖοι ἐφευρεθέντες, ἔλαβον καὶ κυρίως τὴν ὀνομασίαν Μύλος, καὶ Ἑλληνικώτερον Μύλων, οἱ γνωστοὶ ἀλευρόμυλοι, εἰς τὰς ὁποίας ἀληθόμενα τὰ γεννήματα γίνονται ἀλεῦρι, καὶ κατασκευάζεται ὁ ἄρτος, ἢ οὐσιώδης τροφήμας.

Συμίσταται ὁ τοιοῦτος μύλος, εἰς τροχὸν λίθινον ὀνομαζόμενον Μυλοπέτρα (ἰδὲ κατωτέρω) τρυπημένον εἰς τὸ κέντρον ὁπόθεν χύεται τὸ γέννημα, καὶ βαλμένον ὀριζοντικῶς ἐπάνω εἰς ἄλλην Μυλοπέτραν μὲ σίδηρον ἐπιμήκη προσαρμοσμένον εἰς τὸν τροχὸν, καὶ εἰς τετράγωνον ἢ ἐπιμήκη τρύπαν αὐτοῦ, ἔχοντα διαπερασμένον τὸν σιδηρὸν ἄξονα τῆς κινουμένου τροχῆ, ἢτοι ξυλίνου κύκλου, εἰς τὸν ὁποῖον ἐπιβαρεῖ ἢ ἐξωτερικὴ δύναμις (ὁ χειρόμυλος κινεῖται μὲ πάσσαλον ἐμπηγμένον εἰς τὴν ἄκρην τῆς Μυλοπέτρας) καὶ κινουσα τὴν μυλοπέτραν ἀλίσθεται τὸ γέννημα.

Εἰς τὴν Γερμανίαν ἐφευρέθη τὸ νὰ ἐπιτίθεται κλίνας πρὸς τὸ ἓν μέρος ἡ μυλοπέτρα, καὶ χωρὶς νὰ ἀλέσῃ ἐκβάλλει μόνον τὴν ἐπιδερμίδα τῆς γεννήματος, καὶ μένει ὁ κόκκος χωρὶς πίτυρον, καὶ ὀλόλευκος.

Τὸ ἀνάβασμα, ἢ κατάβασμα τῆς ἄξονος διὰ σιδηροῦ ὀδοντωτῆς ἐργαλείου ἀποτελεῖ τὸ ψιλόν, ἢ χονδρότερον ἀλεῦρι, τὸ ὁποῖον συνάζεται ἀπορρίπτομενον διὰ τῆς ἰδίας περιστροφῆς τῆς Μυλοπέτρας ἀπὸ τρύπαν καμωμένην εἰς τὸ ἔμπροσθεν μέρος, εἰς δοχεῖον μέγα τετραγωνοεπίμηκες ξύλινον ἐπὶ τῆς καμωμένου πάσπαλις, ἢ πασπάλη κοιότερον, λέγεται τὸ σκορπιζόμενον

περὶ τὸν μύλον φίλον ἀλεύρι, ἀνήκον εἰς τὸν Μυλωνῶν, καὶ πότερα τὰ χονδρὰ σκύβαλα τῆς ἐπιδερμίδος τῶν γεννημάτων· ἀλεύρι δὲ κυρίως τὸ καθαρὸν ἀπὸ τὰ πίτυρα, τὰ ὁποῖα χωρίζονται μὲ τὸ κόσκινον· καὶ λεπτότερον ὅσον τὸ τρίχιμον παρὶ τῶ κοσκίνου εἶναι πυκνότερον. Ἰδὲ ΣΙΤΑ.

Μὲ τὸν Μύλον τῆτον ἠμπορῆν νὰ ἀλισθῆν ὅλα τὰ ξηρὰ γεννήματα, καὶ ὄσπρια, ὅταν ἦναι χρεῖα νὰ γένωνται κόνις λεπτή.

Δεύτεροι Μύλοι εἶναι οἱ Κοπανόμυλοι, οἱ ὁποῖοι συρίστανται εἰς τροχὸν πλαγίως τεθειμένον, στρεφόμενον ἀπὸ τὴν κινῆσαν δύναμιν, καὶ μὲ τὸ ἀτρακτον τῶ μακρῶ ἄξονός τε σηκώνοντα βαρεῖς κοπάνες, ἧτοι σφύρας ξυλίνας μεγάλας, καὶ βαρείας· ὑπάγονται εἰς αὐτὸ τὸ εἶδος ὅσοι κοπανίζον εἰς πλατὺ ξύλον, ἢ σανίδα, καὶ δεύτεροι ὅσοι κοπανίζον εἰς ὄλμον.

Ὁ Ζαχαρόμυλος, μὲ τὸν ὁποῖον κοπανίζον τὰ καλάμια, καὶ τρέχει ὁ ὀπὸς τῶ Ζαχάρεως.

Ὁ Ὑφαντόμυλος, εἰς τὸν ὁποῖον κοπανίζον διάφορα μάλλινα, καὶ λινὰ ὑφαντὰ διὰ νὰ ἐξομαλισθῆ ἢ ἐπιφανείατων, καὶ νὰ συνενωθῆ τὸ ὕφασμα, μὲ τὸ χνῆδι τῶ μαλλίε, καὶ τῶ λιναρίε, ἢ καὶ τῶ βαμβακίε.

Τὸ Ἐλαιοτριβεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον κοπανίζον τὰς ἐλαίας διὰ νὰ σκυβαλισθῆν, καὶ νὰ στραγγίσον τὸ ἔλαιον.

Ὁ Βυρσοδεφόμυλος, εἰς τὸν ὁποῖον κοπανίζεται καὶ ἡ φλοιά τῆς δρυός, καὶ τὰ σκύτη εἰς τὴν δι' ἐλαίε σκυτοδεφίαν, διὰ νὰ ἀπαλύνον, καὶ γίνουσι εὐχρηστα.

Ὁ Μεταλλόμυλος, ἔτιωσ ὀνομάζω ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος κινῶντας διαφόρες σφύρας σιδηρᾶς κοπανίζει τὴν μεταλλικὴν ὕλην, καὶ ἄλλον, ὅστις σφυριλατεῖ τὸν σίδηρον, καὶ τὰλλα μέταλλα εἰς τὰς μεγάλας βαναυσουργίας.

Ὅλοι ἔτοι, καὶ οἱ παρόμοιοι εἶναι τῶ πρώτῃ εἶδῃ, τῶ δευτέρῃ δὲ, ἧτοι ὅσοι κοπανίζον εἰς ὄλμους, εἶναι·

Ὁ Μύλος τῆς πυρίτιδος, μὲ τὸν ὁποῖον κοπανίζεται ἡ ζύμη, καὶ ἀποτελεῖται ἡ πυρίτις κόνις.

Ὁ

Ὁ Μύλος διὰ τὴν σποδὸν, ἦτοι σποδόμυλος, μετὸν ὁποῖον κοπανίζεν ὅλα τὰ σκληρὰ, καὶ πετρώδη, ὡς τὴν σποδὸν, καὶ αὐτὴν τὴν ὑελίνην ἄμμον.

Τρίτοι Μύλοι εἶναι οἱ Κοπτόμυλοι, ὅσοι δηλαδὴ χρησιμεύουσι εἰς τὸ νὰ κόψωσι.

Οἱ Πριονόμυλοι, οἱ ὁποῖοι μετὴν περιστροφὴν των κινῶσι πριόνι, καὶ σχίζουσι τὰ σανίδια.

Οἱ Τορνόμυλοι, ὅσοι δηλαδὴ περιστρεφόμενοι εἰς τὸν ἄξονά των χρησιμεύουσι νὰ κοιλάωσι, καὶ νὰ στρογγυλώσωσι τὰ ξύλινα σκεύη, ὡς οἰνοδοχεῖα, σκάφας, ὀλμυς ξυλίνης, καὶ ἄλλα τοιαῦτα· διαφέρουσι τῶ τὸρνῳ, διότι εἶναι κινῶνται μετὴν βίαν τῆ γερῆ, καὶ ὄχι μετὸ χέρι, ἢ ποδᾶρι.

Οἱ Χαρτόμυλοι, διὰ τῶν ὁποίων κοπτόμενον τὸ παλαιόπανον, ἐτοιμάζεται διὰ νὰ σαπῆ, καὶ νὰ κατασκευασθῆ χαρτίον.

Καφέμυλος, λέγεται μικρὰ σιδηρᾶ μηχανὴ εἰς ξυλίνην θήκην, ἀρμοδίᾳ εἰς τὸ νὰ ἀλέσῃ τὸν καφέν. Ἄξων σιδηρῆς μετὸ χειρολαβὴν ἐπάνω διὰ νὰ γυρίζηται, καὶ σιδηρῆν κυλινδρῶδη τροχὸν μετὸ ὀδόντας ὅξεϊς ἐλικοειδῶς χαραγμένους, κάτω λεπτῆς, καὶ ἄνω ἀνοικτούς, δεχόμενος τὸν καφέν, καὶ περιστρεφόμενος εἰς κύκλον ὁμοίως ἐγχαραγμένον, ἀλέθει τὸν καφέν, καὶ πίπτει εἰς τὸ κάτω δοχεῖον· φέρονται ὀλίγοι ἀπὸ τὴν Εὐρώπην, κατασκευάζονται δὲ καὶ εἰς τὴν Πρῆσαν καλοί.

ΜΥΛΟΠΕΤΡΑ. Πέτρα σκληρὰ, σπυρωτὴ, χρησιμεύουσα εἰς κατασκευὴν τῶν τριπτικῶν τροχῶν τῶν Μύλων. Τὰ παράλια τῆς Ἰωνίας ἔχουσι τοιαύτας, καὶ εἶναι μοιοπωλεῖον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον λαμβάνουσι δὲ ὅλες τοὺς ἀλευρομύλους τῆς Πόλεως· εἰς τῆς χειρομύλους, καὶ ἀλογομύλους τὴν μεταχειρίζονται μαρόλιθον, εἰς δὲ τῆς γερομύλους, καὶ ἀνεμομύλους, καὶ πολυλίθον, προσηρησμένην, καὶ συνδεδεμένην μετὸ σιδηρᾶ διπλᾶ στεφάνια. Εὐρίσκονται μυλοπέτραι, εἰς διάφορα ἄλλα μέρη, καὶ χαράσσονται μετὸ ἀκιδωτὴν σφύραν διὰ νὰ κόψωσι τὸ ἀλεύρι, καὶ τῆτο εἶναι τέχνη γνωστὴ εἰς ὅλους τῆς Μυλωνάδας.

ΜΥ΄

ΜΥΡΑΙΝΑ, ἢ ΜΟΥΡΟΥΝΑ. Ὀφάρι μέγα εὕρισκό-
μενον εἰς τὰς ποταμὸς τῶν βορείων μερῶν, ὡς τὸν Δέ-
ναβιν, Τάναϊν, Βόλγαν, καὶ ὁμοίως, τῷ ὁποίῳ τὸ κρέας
ἀλατισμένον μεταφέρεται, καὶ πωλεῖται εἰς διάφορα μέ-
ρη, καὶ εἰς ἡμᾶς ὁμοίως τὰ νεῦρα, καὶ χαβιάρι, τὰ
ὅποια καὶ περισσότερον ζητῶνται, ἐπειδὴ κατὰ τὴν λε-
πτολογικὴν διάκρισιν τῶν Σχολαστικῶν εἶναι συγχωρη-
μένα τὰ τρώγωνται εἰς τὰς νηστείας. Ἴδὲ ΝΕΥΡΟΝ,
καὶ ΧΑΒΙΑΡΙ.

ΜΥΡΟΝ, τὸ εὐώδες καὶ ἀρωματικὸν σύνθετον ἔλαιον·
ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία συνθέτει τὸ μύρον ἀπὸ διάφο-
ρα ἀρωματικά, καθὼς ἡμπορεῖς τὰ ἰδίῃς εἰς τὰ Εὐχο-
λόγια· ἀγιάζεται παρὰ τῷ Πατριάρχῃ, καὶ διανέμεται
εἰς τὰς Χριστιανὰς διὰ σφραγίδα δωρεᾶς Πνεύματος Ἁ-
γίου, παρὰ τῶν Ἱερέων χριόμενον μετὰ τὸ Ἅγιον Βά-
πτισμα.

Μύρον, καὶ τὸ Θαυμασίως βλύζον, καὶ Θαυματρ-
γὸν ἀπὸ τὰ Ἅγια λείψανα· ἀλλ' ἀμφότερα δὲν εἶναι
ἐμπορικὸν ἔργον.

Μύρον λέγεται καὶ ἅπαν εὐώδες χρίσμα, Μυρο-
πῶλαι ὅσοι τὰ πωλῶν, καὶ Μυρεφοὶ ὅσοι τὰ κατα-
σκευάζουν.

ΜΥΡΟΒΑΛΑΝΟΣ, εἶδος μικρῆ καρπῆ καθαρτικῆ, καὶ
πολύχριστον εἰς τὴν Ἱατρικὴν, γινομένη εἰς τὰς Ἰνδίας
εἰς πέντε εἶδη· α'. Μυροβάλανος Κιτρίνη. β'. Μελανή,
ἢ Ἰνδική. γ'. ἢ Σχιστή, Cherule. δ'. ἢ Βελλερίς· καὶ
ε'. ἢ Ἐμβλίσ.

ΜΥΡΟΜΕΛΙ, ἡ πομμάδα σύνθεσις μύρε, ἢτοι εὐώ-
δες ἔλαια, ἢ αλείμματος, καὶ μήλε, διὰ τῆτο καὶ
πομμάδα, πόμμον γὰρ τὸ μῆλον Ἰταλογαλλιστὶ ἀπὸ
τῆ Λατινικοῦ.

Κατασκευάζεται Μυρόμελι ἀπὸ Ἰασμίνον, ἄνθη χρυ-
σομήλε, καὶ ἄλλα, καὶ ὅλα χρησιμεύεν ὀλίγον εἰς
τὴν Ἱατρικὴν, καὶ πολὺ εἰς τὰς φιλοκόσμους γυναῖκας·
ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν διαδίδεται τὸ καλλίτερον Μυρόμελι.

ΜΥΡΤΟΣ. Χαμόδενδρον ἄγριον, καὶ ἡμερον γινόμενον
εἰς

εἰς τὰ μεσημβρινὰ τῆς Εὐρώπης μέρη· αἱ Κύθραι (Τζυρίγο) Νῆσος ἔχει πολλὴν, καὶ εἶναι ἀρσενικὴ ἢ μεγαλιτέρα, καὶ ἡ μικροτέρα Φηλυκὴ· ὁ καρπὸς τῶν εἶναι ὁ αὐτὸς, καὶ ὀνομάζεται Μύρτιλλον, μαῦρος μὲ πυρῆνα εἰς σχῆμα ἡμισελήνῃ, σκληρᾶς, καὶ στυπτικῆς ποιότητος εἰς τὴν γεῦσιν· εἰς τὴν Γαλλίαν οἱ Ἴατροὶ τὸ μεταχειρίζονται πολὺ, καὶ κάμνεν ἔλαιον, καὶ συρόπια· οἱ μυρεφοὶ ὁμοίως· οἱ Γερμανοὶ βάφεν κινεῖν χρῶμα, καὶ οἱ Ἄγγλοι βυρσοδεφεῖν μὲ τὰ φύλλα τῆς Μύρτι.

ΜΩΣΑΪΚΟΝ, καὶ κατὰ τὸ Λατινικὸν Opus Musaicum, ἔργον Μωσαϊκόν, ὀνομάζεται ἡ τέχνη, καὶ τὸ τεχνικὸν τῆς μὲ μικρὰ, καὶ πολύχρωα ψιφίδια γινομένης ζωγραφίας, καὶ διαφόρῃ ποικιλότητος.

Οἱ Ἀρχαῖοι στοχαζόμενοι γὰρ διαιωρίσουν καὶ τὰ ζωγραφιστὰ, καθὼς καὶ τὰ λαξευτὰ ἔργα τῶν, ἐπειρήσαν νὰ κατασκευάζεν εἰς διάφορα σχήματα ψιφίδας ἐγκαυμένας μὲ ποικίλα χρώματα, καὶ προσαρμόζοντες ταύτας εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῶν τοίχων τῶν μεγάλων Ναῶν ἐζωγράφιζαν εἰκόνας Ἀγίων, καὶ διάφορα ἄλλα.

Ἡ ἁγία Σοφία τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ὁ Ναὸς τῆς Ἡφαιστίου, ὁ λεγόμενος παλαιὰ Μητρόπολις τῆς Θεσσαλονίκης, καὶ ἄλλαι σωζόμεναι παλαιαὶ Ἐκκλησίαι, σώζεν τεμάχια τοιῶτων εἰκόνων, καὶ ὁ περιερχόμενος εὐρίσκει εἰς τὸ ἐμβαδὸν τῆς Ναῦ ψιφίδας μὲ χρώματα ἐγκαυστα, καὶ ἀνεξάλειπτα.

Κατὰ τὸ παρὸν κατασκευάζουν τοιαῦτα ζωγραφίσματα εἰς τὴν Εὐρώπην τρίβοιτες τὰς χρωματισμένας λίθους, ὡς ἀγάθας, σαπφείρια, καὶ τὰ παρόμοια, καὶ σπυδαῖν νὰ ὑπερβῆν τὰς παλαιούς ἐκείνας, οἱ ὅποιοι μετεχειρίζοντο τὸν ὕελον ἐγκαίοντες, καὶ χρωματίζοντες τον.

Συνδέτην καὶ ἀπὸ κόριν μαρμάρων, καὶ ἀπὸ γύφου τὰ χρώματά των, στιλβώνοντές τα μὲ τὴν ἐγκαυσιν.

N

ΝΑΓΚΙΨΟΝ, ἀπὸ Ναγκίνε τῆς Πόλεως, συνωνυμίζον παρὰ τῆς Σίνης βαμβακερόν. Ἰδὲ ΠΑΝΙΨ.

ΝΑΨΑ, ὀνομάζω διαστέλλων αὐτὸ ἀπὸ τὸ κοινὸν Νερὸν, διὰ τὰ μὴ συμπέσω εἰς τὸ ἐλάττωμα τῶν Εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν, εἰς τὰς ὁποίας ἀδιακρίτως συνωνυμίζεται τὸ διασταλαζόμενον ὑγρὸν, καὶ τὸ συντιθέμενον ἀπὸ διάφορα πράγματα, κατὰ τὸ ὁποῖον ἦτον καλὸν τὰ ὀνομάσωμεν Οἰνόναμα, τὸ ἀπλῆν ρακί, Eau-de-Vie, καὶ Acqua Vita, καὶ Οἰνόπνευμα τὸ Esprit de Vin, καὶ Spirito di Vino,

Χρησιμεύει γενικῶς τὰ νάματα, ἢ τὰ παύσειν τὴν δίψαν ἢ ὑδονικώτερον ἀπὸ τὸ ἀπλῆν νερὸν, ἢ τὰ εὐκολύνειν τὰ ἔργα τῶν τεχνιτῶν, καὶ τῶν χειρωνακτῶν, ἢ τέλος πάντων διὰ ἰατρικὰ, καὶ ἀνθροσμητικὰ.

Οἰνόναμα, νάμα πνευματώδες, καὶ φλογιστικὸν διασταλαζόμενον ἀπὸ τὸν οἶνον, ἢτοι κρασί, καὶ τὰ στέμφυλα τῆς σταφυλῆς διὰ τοῦ ἀμβυκος· τὸ δὲ οἰνόπνευμα διασταλαζόμενον ἀποδίδει τὸ οἰνόπνευμα, καὶ τῆτο πάλιν ἀμβυκίζόμενον ἀποδίδει τὸ λεγόμενον Διορθωμένον Οἰνόπνευμα (rectifié) τῆ ὁποῖε γνώρισμα ἀναμφίβολον εἶναι τὸ τὰ βληθῆ εἰς κοτύλιν, με ὀλίγες κόκκας πυρίτιδος, καὶ ἀναπτόμενον ἀφ' ἑ καὶ ὅλον τὸ Οἰνόπνευμα ἢ ἀνάψη καὶ ἢ πυρίτις· ἢ κοινὴ γλωσσα λέγει τὸ πρῶτον ἀπλῶς ρακί, τὸ δὲ δεύτερον ρακί μετεβαλμένον.

Τὸ Οἰνόναμα χρησιμεύει διὰ κοινὸν ποτὸν εἰς ὅλα τὰ ἔθνη, καὶ ὅπου εἶναι ἀμπελῶνες γίνεται ἀναλογικῶς πολὺ· ἢ καλή τε ποιότης συνίσταται εἰς τὴν καθαρότητα, τὸ πνεῦμα, καὶ τὴν καλὴν γεῦσιν· χρησιμεύει καὶ εἰς τὴν Ἰατρικὴν, ὡς δυναμωτικὸν τῶν νεύρων, καὶ εἰς πολλὰς τέχνας, μάλιστα τὴν Βαπτικὴν.

Αἱ Νῆσοι, καὶ τὰ παράλια τῆς Μεσογείε Θαλάσσης ἔχοντες πολλὰς ἀμπελῶνας, κάμνουν καὶ πολὺ οἰνόναμα,

μα, καὶ εἰς πολλὰ μέρη, καθὼς εἰς τὴν Χίον τὸ διασταλάζον οἰνόπνευμα ἐξαίρετον.

Μὲ τὸ Οἰνόναμα συνειρέμενον, καὶ διασταλαζόμενον γίνονται τὰ λεγόμενα Ῥοδέλαια, ἢτοι Rosoli, ἢ Βῆτκα κατὰ τὸ Βλάχικον, καὶ λαμβάνειν τὸ ὄνομα τῆς συνειρέμενης ὕλης, ὅπου προστίθεται καὶ πολὺ ζάχαρι. Ἰδὲ τὰ συνειρέστερα, ἐπονομαζόμενα Οἰνόναμα, Ῥοδέλαιον, ἢ Βῆτκα.

τοῦ Ἀνίσου.	τῆ Μαράθρα.	τῆς Ξυλαλότης.
τῆς Ἀγγελικῆς.	τῆ Ἀρκεύθρα.	τῆς Ἀμβρας.
τῆς Κινναμώμας.	τῆς Κίτρας.	τῶν Ῥόδων.
τῆς Κοριάνθρας.	τῆς Μυριοφύλλης.	τῆς Μοσχοκαρφίης,
		καὶ τῆς Καφέ.

ΝΑΪΜΑΤΑ χρήσιμα εἰς τὴν Ἱατρικὴν εἶναι τὰ ἀκόλουθα.

Νάμα Μελισσοχόρτα. Ἰδὲ ΜΕΛΙΣΣΑ.

———— Τῆς Βασιλίσης τῆς Οὐγκαρίας. Ἰδὲ ΛΙΒΑΝΩΤΙΣ.

———— Τῆς Θύμου.

———— Τὸ Ἀυτοκρατορικόν.

———— Τὸ Οὐλωτικόν (Vulneraire) τὸ ὁποῖον καὶ Καταπελτικόν (d' Arqubusade) λέγεται.

———— Τὸ Στυπτικόν.

———— Τῆς Σμύρνης.

———— Τῆς Κελτικῆς Νάρδος. Ἰδὲ ΛΑΒΑΪΝΔΑ.

Ἀπὸ αὐτὰ ὅλα συντίθενται μὲ τὸ οἰνόπνευμα, καὶ ἄλλα μὲ τὸ ἀπλῆν γερὸν.

Νάματα εὐάδη εἶναι τὰ ἀκόλουθα, τὸ Ἀνθόνερον, τὸ τῆς Μυριοφύλλης, τῆς Νάρδος, τῆς Νάφθας, τὸ Ῥοδόσταγμα, καὶ ὅσα τοιαῦτα. Ἰδὲ τὰ ἴδια Ἄρθρα.

Ἀσημόνερον. Ἰδὲ ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ὙΔΩΡ.

Ἐλαφόναμα. Ἰδὲ ἘΛΑΦΟΣ.

Θηριακόναμα. Ἰδὲ ΘΗΡΙΑΚΗΪ.

Ναρ-

Ναργκελές. Ἰδέ ΦΙΑΛΟΣΥΡΙΓΞ.

Ναρδέγκιον, ἢ Ναρδέγκι. Ἰδέ ὈΠΩΡΟΨΩΜΟΣ.

ΝΑΨΔΟΣ, ἢ Στάχυς Νάρδω (Spica Nardi) χόρτον ἀπὸ τὰ σταχυοφόρα, ὀνομαζόμενον Νάρδος Ἰνδική, ἢ ὅποια εἶναι καὶ ἐγκριτοτέρα, βλαστάνουσα εἰς τὴν Συρίαν· ἡ ρίζατις ἐκτείνεται εἰς τὴν γῆν καὶ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἀναδίδει στάχεις ὅσον ὁ δάκτυλος μακροῦς, καὶ χοιδρῆς, ὑπομέλανας, καὶ τραχεῖς, καὶ τριχῶδεις, καὶ εἰς τὸ μέσον καλάμι μακρὺ· εἰς τὴν σύνθεσιν τῆς Φηριακῆς χρησιμεύουν οἱ στάχεις, καὶ εἶναι πικροὶ εἰς τὴν γεῦσιν, καὶ μὲ βαρείαν, καὶ ἀνοστον ὀσμὴν.

Βλαστάνει εἰς τὰς Ἀλπεῖς ἢ Κελτικὴ Νάρδος, εἶδος Βαλεριανῆς, καὶ ἡ ὀρεΐτις, ἢ τοι βενώδης, ἀλλ' ἀμφοτέραι εἶναι σχεδὸν ἀχρηστοί.

Νάρδος Κελτικὴ, ἢ Λαβάνδα, καὶ Ἰδέ ἐκεῖ.

ΝΑΥΠΗΓΙΚΗ'. Ἡ τέχνη τῆ νὰ κατασκευάζῃ τινὰς τὰς Ναῦς, ἢ τοι καράβια, καὶ Ναυπηγεῖον, ἢ Νεώριον, ὁ τόπος, εἰς τὸν ὁποῖον γίνεται ἡ κατασκευή.

ΝΑΥΣ, τὸ Καράβι γενικῶς, καὶ ἰδιαιτέρως τὸ τρικάρταρον μὲ καθίσματα. Ἰδέ ΚΑΡΑΒΙ· ἀλλ' ἐπειδὴ ὄχι μόνον διὰ τὴν μετακόμισιν τῶν πραγματειῶν πρόπει νὰ γνωρίζωνται ἀπὸ τῆς ἐμπορίας τὰ καράβια, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν γινομένην παρ' αὐτῶν ἀγορὰν, καὶ πώλησιν καραβίων, εἶναι καὶ αὐτὰ ἐν ἀπὸ τὰ ἐμπορικὰ ἄρθρα, καὶ πολλοὶ ἀπὸ αὐτῆς κατασκευάζουσι διὰ λογαριασμὸν τῶν, πρόπον εἶναι νὰ εἴπωμεν ὀλίγα καὶ περὶ τῶν Ναυπηγείων, διὰ νὰ μὴ παραπονεθῶν ὅσοι ἐμποροὶ ἀγαπῶν νὰ ναυπηγῶσιν, ἢ νὰ ἀγοράζουσι καράβια, ἀφήνοντες εἰς μέρος τὰ βασιλικὰ Ναυπηγεῖα.

ΝΑΥΠΗΓΕῖΑ ἘΜΠΟΡΙΚΑ' ὀνομάζω τῆς λιμένας, ὅπου ἔχουν τὴν ἐλευθερίαν οἱ ἐμποροὶ, καὶ ναύκληροὶ νὰ ἐσχαράνουν, καὶ νὰ κατασκευάζουσι καράβια.

Εἰς τὸν Δέναβιν, καὶ εἰς τὸν Νίστρον δυτικοβόρεια παράλια τῆ Εὐξείνου Πόντου διὰ τὴν πολλὴν ξυλικὴν, καὶ τὰ εὐθυγὰ σίδηρα, πίσσαν, καὶ σχοινία ναυπηγῶν.

γενται εύθυνά παράβια, ἀλλὰ ἔχεν ὄω ἐλαττώματα ἄ. διότι τὰ ξύλατων εἶναι εύκολόσηπτά, καθὼς ὅλα τῆς Ῥωσσίας, καὶ Δακίας, καὶ β'. διότι ἐξ αἰτίας τῶν ὀλίγων, ἦτοι ριχῶν νερῶν τῶν εἰρημένων ποταμῶν τὰ κατασκευάζεν χωρὶς στῆθος, ἦτοι λότηας, καὶ δὲν ἀντέχεν εἰς τὴν πλαγίαν τῶν ἀνέμων βίαν.

Εἰς τὰ ἀνατολικὰ παράλια τῆ Πόντου, καθὼς καὶ εἰς τὸ Κίτρος ἢ ξυλικὴ εἶναι καλή, τὰ ἡμερομίσθια τῶν ἐργατῶν εἰς τὰ Ναυπηγεῖα εύθυνά, καὶ ἢ ἄλλη ὕλη ἡμπορεῖ νὰ μετακομισθῆ εύκολὰ ἀπὸ τὰ ἀντιπέραν Ῥωσικὰ παράλια. χρειάζεταιται ὅμως ναυπηγὸς ξένος, καὶ ἐπιτιθέειος.

Οἱ ἐπαινέμενοί Ὑδριῶται, καὶ Σπετζιῶται ναῦται τῆ καιρῆμας, καὶ οἱ Φαριανοί, καὶ ἄλλοι τινὲς νησιῶται εύδοκιμήσαντες εἰς τὴν ναυπλοΐαν, ναυπηγῶν εἰς τὴν ἰδίαν των πατρίδα, μεγάλα ἐλαφρά, καὶ ταχύτατα παράβια, μετακομίζοντες τὴν ὕλην ἀπὸ τὰ καλήτερα μέρη.

Εἰς τὴν Νεάπολιν τῆς Ἰταλίας, καὶ εἰς ἄλλα μέρη ταύτης τῆς χερσονήσου, ὡς Ερετίαν, Ραγῆζαν, Τριέστιον, καὶ Γένουαν, ναυπηγῶνται καλὰ σκάφη φορτηγὰ, καὶ ἐγκρίνονται ἀπὸ τῆς Ναυκλήρου, ὡς στερεὰ, καὶ χωρητικὰ φορτίσ. δὲν ἔχεν ὅμως τὴν ταχύτητα τῶν εἰρημένων τῆ Ἀρχιπελάγους. τοιαῦτα ἦσαν καὶ τὰ Γαλλικὰ σκάφη.

Διὰ νὰ ναυπηγήσῃ τινὰς καλὸν παράβι, πρέπει νὰ ἔχη ναυπηγὸν πρόκομμένον, καὶ δόκιμον διὰ νὰ δώσῃ τὴν πρέπασαν ἀναλογίαν εἰς τὸ μῆκος, πλάτος, κοίλωμα, καὶ βάθος, καὶ νὰ μὴ φειδευθῆ εἰς τὴν ὕλην, καὶ διὰ νὰ τὸ κάμη εύθυρὸν πρέπει νὰ προβλέψῃ τὴν ὕλην εύθυρὴν, καὶ νὰ τὸ ναυπηγήσῃ εἰς τόπον, ὅπε τὰ ἡμερομίσθια εἶναι εύθυνώτερα.

Διὰ νὰ ἀγοράσῃ ὅμως πρέπει νὰ παρατηρήσῃ ἂν ἦναι νέον, καὶ ἂν ὁ ναυπηγῆσας αὐτὸ ἐφύλαξε τὰ ἀνω παραγγέλματα, προβλέψας ἐπιτιθέειον Ναυπηγὸν, καὶ ὕλην ἀρκετὴν, καὶ καλὴν, ἦτοι βασταγερὴν, καὶ ἀναλόγως νὰ το πληρώσῃ.

NAT-

ΝΑΥΠΛΟΙ΄Α, καὶ **ΝΑΥΤΙΛΙΑ** λέγεται ἡ τέχνη τοῦ ναυκλήρου, καὶ ἡ θαλασσοπορία μὲ τὰ παράβια, περὶ τῆς ὁποίας εἶπαμεν ἀρκετὰ προοιμιᾶζοντες εἰς τὴν περὶ ἐμπορικῆς Πραγματείας.

ΝΑ΄ΤΡΟΝ, Ἀραβιστὶ τὸ Νίτρον, καὶ Λατρόνι. Ἴδὲ **ΝΙ΄ΤΡΟΝ**.

ΝΑ΄ΦΘΑ εἶδος ὑγρᾶς καὶ εὐφλογίστου ἀσφάλτου Τερκιστὶ Νέφτ Γιαῦ, ἢτοι Ναφθέλαιον, ὁμοιάζει πολὺ μὲ πίσσαν ἀναλυμένην κατὰ τὸ χρῶμα, ἀλλ' ἔχει βαρυτάτην ὀσμὴν. Χρησιμεύει εἰς τὴν ζωγραφικὴν, καὶ δαπανᾶται πολὺ εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν φερόμενη εἰς ἀσκὸς ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον, καὶ ἐκεῖνη εἶναι ἔλαιον πισσᾶσφάλτου συναζόμενον ἐπάνωθεν τῶν καδίων, ἄλλη δὲ εἶναι εἶδος πετρελαίς.

ΝΕΡΟΝ, τὸ ὕδωρ, ἐν ἀπὸ τὰ λεγόμενα τέσσαρα στοιχεῖα. Νερόν Μεταλλικόν τὸ ἀποβλύζον εἰς τόπας ἔχοντας μέταλλα, καὶ λαμβάνον ἀπὸ τὴν ποιότητάτων εἶναι ἰάσιμον· ἀπὸ αὐτὰ ἄλλα εἶναι θερμὰ, καὶ ὀνομάζονται Θέρμαι, καὶ ἄλλα ψυχρὰ, καὶ φυλάττειν τὸ ὄνομα Μεταλλικά. Ἡ Ἀσιατικὴ Τερκία, καὶ ἡ Εὐρωπαϊκὴ ἔχεν πολλὰς τοιαύτας πηγὰς, ἀλλὰ τῆς Πρέσης μόνα ἔχουν γνωστὴν, καὶ περισσοτέραν τὴν ὑπόληψιν.

Διασταλάζονται νερὰ ἀπὸ διαφόρους ἐσίας, καὶ σώματα τῶν τριῶν τῆς φύσεως βασιλείων, καὶ χρησιμεύοντα εἰς τὴν Ἱατρικὴν, τὰ ὁποῖα ὠνόμασα Νάματα πρὸς ἀντιδιάστολὴν τῶν φυσικῶν νερῶν. Ἴδὲ **ΝΑ΄ΜΑ**.

Νερόν λέγεται καὶ τὸ χρῶμα, καὶ στιλπνότης τῶν Ἀδαμάντων· ὡς Ἀδάμας α. νεροῦ ὁ ἐξαίρετος. β. ὁ κατώτερος, κ. τ. λ.

Νερόν ὁμοίως λέγεται, καὶ ἡ καθάρισις τῆς Νίτρου, ἀλλ' ἐναλλάξ, διότι Νίτρον πρώτου νεροῦ τὸ κατώτερον, β. καλῆτερον, καὶ γ. τὸ κάλλιστον.

ΝΕΡΑ΄ΝΣΙ, τὸ Χρυσόμηλον, καρπὸς ἀειθαλῆς δένδρου γινομένου εἰς τὰ θερμὰ κλίματα, καὶ τοῦ αὐτοῦ γένους μὲ τὴν λεμονιάν, καὶ κητριάν· χρυσόχρους ἔξωθεν

θεν, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐπωνομάσθη χρυσοῦν μῆλον, καὶ μὲ νερόν ὄξυνόν ἔσωθεν, διὰ τοῦτο Νεράνσι. Ὅλον τὸ Ἀρχιπέλαγος, καθὼς καὶ τὰ νοτιώτερα κλίματα ἔχουν πλήθη πολλὰ ἀπὸ αὐτὸ τὸ δένδρον καρποφορῶντα.

Γίνονται τὰ Νεράνσια γλυκὸν ζαχαρωτὸν, ἢ κομματιαστά, ἢ καὶ μόνα τὰ κελύφη, ἢτοι αἱ φλοιαὶ τοῦ καρπῆ· ὁ ζωμός των σχεδὸν εἶναι ἀχριστος ἐκτὸς τῶν γλυκονερανσιῶν, τὰ ὅποια τρώγονται. Εἰς τὸ ἐμπόριον ἐμβαίνουν.

Αἱ Νερανσοφλοιαὶ, αἱ ὅποιαι ξηραίνονται πωλῶνται εἰς σπυρίδας, καὶ ἀπὸ ἡμᾶς στέλλονται εἰς τὴν Ῥωσίαν διὰ χρῆσιν τῶν Φαρμακοποιῶν, καὶ τῶν Ζαχαρεψῶν.

Τὰ Νερανσάκια, ἢτοι μικρὰ, καὶ ξηρὰ ὑπομέλανα, τὰ ὅποια γίνονται κομβολόγια, καὶ κοπανισμένα εἰς κόνιν συνδέτεσι καρδιακὸν ἰατρικόν, φημιζόμενον εἰς τὴν Ἱπποϊατρικὴν.

Ἀπὸ ὅλα αὐτὰ, καὶ τὰ ἄνθη, γίνεται διὰ τῆ ἄμβυκος διασταλαγμένον ἔλαιον εὐῶδες χρήσιμον εἰς τοὺς μυρεψῆς, καὶ εἰς τῆς Φαρμακοποιῆς.

Ἀπὸ δὲ τὰ ἄνθη, ἢ μόνα, ἢ ἀδιαφόρως σύμμικτα μετὰ τῆς λεμονιάς διασταλάζεται τὸ Ἀνθόπερον.

ΝΕΥΡΟΝ, ἀπὸ τὰ νεῦρα τῶν χερσαίων ζώων· χρησιμεύει μόνον τὸ λεγόμενον Βένευρον, καὶ ἰδὲ ΒΟΥΣ.

Ἀπὸ τῶν θαλασσίων λαμβάνομεν τὰ νεῦρα τῆς Μυραίνης, λευκὰ, καὶ μακρὰ ἐμπεριτυλιγμένα, τὰ ὅποια μαγείρευόμενα τρώγομεν εἰς τὰς νηστείας.

ΝΗΜΑ, σῶμα λεπτὸν, καὶ ἀπαλὸν ἀπὸ τὰ ἀκόλαθα εἶδη κλωσμένον εἰς διάφορον ἔκτασιν, καὶ λεπτότητα, ἢ διὰ χειρὸς ἢ διὰ τινῶν μηχανῶν· τὰ μαλλία καὶ τρίχας τῶν ζώων, τὸ λινάρι, καννάβι, βαμβάκι, μετάξι, δίδεν τὴν ὕλην διὰ τὸ νήσιμον τῶν διαφορῶν ἱημάτων, καὶ ἐκ τῆτων ὑφαίνονται καὶ πλέκονται καὶ συρράπτονται τὰ παντοῖα ἐργόχειρα· ἡμεῖς ἐλαμβάνομεν ἐδῶ ὅσα πωλῶνται εἰς νῆμα.

Νῆμα Μετάξης πωλεῖται κλωσμένον πανταχῆ εἰς τὴν

τὴν Τυρκίαν ὀνομαζόμενον Ἰβρισίμι, καὶ εἶναι ἀπὸ τὴν καλιτέραν τῆς Μετάξης ποιότητα, λευκὸν, ἢ καὶ βαμμένον εἰς χρώματα διάφορα, χρήσιμον διὰ ράφιμον, καὶ διὰ τὰ πλεκτὰ Περικνημίδια, Χειρώτια, Μαρσύπια, (Πυγκία) καὶ τὰ τοιαῦτα ὅλον τοῦτο καὶ γίνεται, καὶ κλώθεται, καὶ ἐξοδεύεται εἰς τὴν Ἐπιπράτειαν. Ἰδὲ ΜΕΤΑΨΙ.

Νῆμα Λινόν. Ἐκτὸς τοῦ νηθομένου εἰς τὸν τόπον, καὶ εἶναι παντοτεινῆς χρήσεως διὰ τὰ ράφίματα, φέρεται καὶ ἀπὸ τὴν Εὐρώπην τὸ λεγόμενον Τριπλήκι, καὶ ἐξοδεύεται ἀρκετόν ὅλον λευκὸν, ἴσον, καὶ καλὰ κλωσμένον εἶναι καλόν, διὰ δὲ τὴν λεπτότητα ἔχει τὸς ἀριθμούς τε, καὶ ζητεῖται τὸ εὐχρηστον εἰς τὸ ἔργον.

Νῆμα Καννάβεως, φέρεται πολὺ εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν ἀπὸ τὰ ἀνατολικά παράλια τῆς Μαύρης Θαλάσσης, χρήσιμον καὶ διὰ σχοινία, καὶ πολὺ περισσότερον διὰ δίκτυα ἀλιευτικά ὅλον εἶναι καὶ ἄβαφον, καὶ βαμμένον.

Νῆμα Βαμβ.ακερόν. Μέγα ἐμπόριον, καὶ ἐσωτερικόν, καὶ ἐξωτερικόν κατ' ἐμπομπὴν κάμνει ἡ Τουρκία εἰς αὐτὸ τὸ Νῆμα, καὶ λευκὸν, καὶ κόκκινον.

Λευκὸν Βαμβ.ακόνημα κλώθουν εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ τὴν Ζάκυνθον φιλότατον, ὥστε πωλεῖται σχεδὸν ἰσοτίμως μὲ τὸ μετάξι, καὶ χρησιμεύει διὰ κέντημα, ἢ καὶ ράφιμον ψιλῶν πανίων.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ Μακεδονίαν κλώθουν πολὺ αἱ γυναῖκες μὲ τὴν ροδάνην, ἥτοι τὸρνον εἰς διαφόρους λεπτότητας βαθυμυδὸν ἕως εἰς τὸ μεταχειριζόμενον διὰ ἐλύχρια, καὶ ἀφ' οὗ ἐξαρκοῦν εἰς τὰ διάφορα οἰκιακά, καὶ χειρωνακτικά τῶν ἀλλατζάδων, καὶ πανίων ὑφάσματα τῆς Θεσσαλίας, τῆς Μαγνησίας, καὶ ἄλλων μερῶν, στέλλονται εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην ἀρκεταὶ ποσότητες, καὶ ἡ Σμύρνη κάμνει τὸ περισσότερον ἐμπόριον τούτου τῆς Ἀρθρε ἢ δὲ Κωνσταντινούπολις ἀμέσως λαμβάνουσα ἐκεῖθεν, ἢ καὶ ἀπὸ μέρη τινὰ τῆς μικρᾶς

Ἀσίας ἐμμέσως στέλλει διὰ τὴν Ῥωσσίαν, ὅπου διαπαῖται πολὺ.

Συνάζεται τὸ Νῆμα εἰς κυκλῖδια μετρίας ἐκτάσεως διὰ τὴν μικρὰν περιφέρειαν τῆ χειροκινουμένης τῆς τῶν γυναικῶν, καὶ βαλλόμενον εἰς βάλλας ἀποστέλλεται τὸ μὲν χονδρὸν ἀτάκτως πατημένον, τὸ δὲ ψιλὸν κατὰ σειράν σωρευμένον, καὶ δυνατὰ ἐσφυγμένον, καθὼς καὶ τὸ κόκκινον.

Νῆμα Κόκκινον. Τοῦτο εἶναι τοῦ αὐτῆ κλώσματος καὶ εἶδους μὲ τὸ ψιλὸν λευκὸν, βάφεται δὲ μὲ ρίζαρι εἰς καλὴν βαφὴν στερεομένην, καὶ στιλπνεμένην μὲ τὴν σύνθεσιν στυφείας, ἐλαίας, καὶ αἵματος, τὰ ὁποῖα δίδωσιν καὶ τὸ βάρος εἰς αὐτά.

Εἰς τὴν Ἀσίαν εὐρίσκονται τοιαῦτα βαφεῖα μόνον εἰς τὴν Σμύρνην, ὅπου καὶ ἡ λεπτότης τοῦ νήματος διακρίνεται μὲ ἀριθμὸς προσγεγραμμένους, ἢ καὶ μὲ τὸν πολλαπλασιασμὸν τῆ Λατινικοῦ στοιχείου F, ἰσοδυναμῆντος μὲ τὸ Ἑλληνικὸν Φ, φῖνον γὰρ τὸ λεπτὸν, κατὰ τὴς Ἰταλογάλλης.

Εἰς δὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τερκίαν τὰ Ἀμπελάκια, Κωμόπολις τῆς Θεσσαλίας, ἔχουν τὰ μεγαλύτερα βαφεῖα, καὶ ἐνασχολοῦν ὅλην τὴν Κώμην εἰς βαφεῖς, καὶ εἰς ἐμπόρους συνάζοντες ἐκεῖθεν, καὶ ἀπὸ τὴν Ἀσίαν τὸ λευκὸν Νῆμα, καὶ ἐμπορικῶς συστημένους εἰς τὴν Βιένναν τῆς Αὐστρίας, καὶ ἄλλα μέρη τῆς Γερμανίας διὰ τὰ πωλῶσιν. Ακολουθεῖν τὸ παράδειγμάτων ἡ Σερισάνη Ῥαφάνη, καὶ Ἀγυὰ πλυσιόχωροι κῶμαι, καὶ ὅλαι αὐταὶ ἠΐθεσαν μετὰ τὴν πτῶσιν τῆς Τυρκίας διὰ τὴν ἀταξίαν τῆς Διοικήσεως· βάφουσιν ὁμοίως καὶ εἰς τὰς Σέρρας τῆς Μακεδονίας, καὶ ὅλα αὐτὰ τὰ μέρη στέλλουσι μεγάλην ποσότητα εἰς τὴν Γερμανίαν, καὶ τὴν Ῥωσσίαν, ὅπου τὸ τοιοῦτο Νῆμα ἐγκρίνεται διὰ τὴν βαφὴν τῆς, καὶ ἐκεῖ δὲν ἀποτελεῖται τοιοῦτο.

Ἐκ τοῦ ἐναντίου λαμβάνει ἡ Τερκία Νῆμα Βαμβακερὸν λευκὸν ἀπὸ τὰς Ἰνδίας διὰ τῆς Εὐρώπης ὀλίγον, πολὺ δὲ ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν, τὸ ὁποῖον καὶ Ἀγγλικὸν λέγουσιν.

λέγεται νηθόμενον μετὰ τὴν ἐφευρεθεῖσαν ἐκεῖ ἐξαιρετικὴν μηχανὴν, συγκινῶσαν ἐν ταύτῳ πλῆθος ἀτράκτων, καὶ ἀποτελεῶσαν διὰ μιᾶς πολὺ Νῆμα· εἶναι καὶ αὐτὸ εἰς μικρὰ κυκλίδια, καὶ ὀμαλώτατον, καὶ διακρινόμενον εἰς τὴν λεπτότητα ἀπὸ τῶν ἐγγεγραμμένων ἀριθμῶν εἰς τῶν φακέλλους (πακέτα) ἐντετυλιγμένους μετὰ χαρτίον, ἀπὸ τοῦ 20 ἕως τοῦ 60· ὅλοι οἱ ἀρτιοὶ ἀριθμοὶ ἀποδεικνύουν μετὰ τὸν μεγαλήτερόντων ἀριθμὸν τὴν φιλότητα τοῦ νήματος, ἀπὸ τὸ ὁποῖον δαπανᾶται πολὺ εἰς τὰ ὑφαντήρια τῶν γειζίων (εἶδος ἀλλατζᾶ) τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τῆς Προύσης, καὶ εἰς ὑφάσματα, καὶ πλέγματα οἰκιακὰ, καθὼς τῶρα μεταχειρίζομεθα, καὶ εἰς τὰ νεοσύστατα ὑφαντήρια τῶν ἐντοπίων Μισσολιγίων. Ἐλαττώματα τῆς νήματος τούτου εἶναι τὸ ὀλιγόκλωστον, καὶ διὰ τοῦτο εἰς τὰς ἀγορὰς πρέπει γὰρ παρατηρηθῆναι διὰ τὸ εἶναι καλὰ κλωσμένον, καὶ τὸ συμπερικλώθηται καθ' ἑαυτὸ τὸ κυκλίδι, ἀφ' οὗ ἀνοιχθῆναι, καὶ ἀφεθῆναι ἀπόλυτον.

Δίδει καὶ ἡ Ἀλεξάνδρεια τῆς Αἰγύπτου νῆμα λιγὸν μελεφόν, καὶ ὄχι τόσον φιλόν, τὸ ὁποῖον χρησιμεύει διὰ ὑφάδι εἰς τὸ ὑφάσμα τῶν Κουτνίων, καὶ τῶν λοιπῶν ἑτερομάλλων τῆς Πρέσης, καὶ εἰς ἄλλα ἔργα.

Εἶναι καὶ νῆμα τῆς Εὐρώπης βαμβυκερὸν τρίφιλον, καὶ λευκότερον τυλιγμένον· ἢ σφαιρικῶς, ἢ εἰς ξυλοκαλάμια μικρὰ, χρησιμεύει διὰ κέντημα, καὶ φιλά ραφίματα, καὶ πωλεῖται ἀπὸ τῶν λεπτοπώλους εἰς μικρὰν ποσότητα· ἀπὸ τὴν Μάλταν φέρεται τὸ καλύτερον.

ΝΙΚΟΤΙΑΝΗ'. Ἀπορία εἶναι πῶς τὸ μὴ λάβῃ εἰς καμμίαν διάλεκτον καλὸν, ἢτοι ἀρμόδιον εἰς τὴν φύσιν τοῦ ὀνομα τὸ χόρτον τῆτο, τὸ ὁποῖον παρὰ τῶν Γάλλων πρωτονομάσθη Νικοτιανὴ ἀπὸ Ἰωάννου Νικότου, πρέσβεως τῆς Γαλλίας εἰς τὴν Πορτογαλίαν, ἐπειδὴ πρῶτος τὸ μετέφερεν εἰς τὴν Γαλίαν. Οἱ Λατῖνοι ἀποδεχθέντες τῆτο τὸ ὄνομα μετ' ἀναγκάζουν τὸ πολιτογραφήσω εἰς τὴν γλωσσάν μας, στέλλωντας (ἂν ἦναι δυνατόν) κατὰ καπνοῦ τὴν ὀνομασίαν Καπνὸς, τὴν ὀποίαν

πό'αν λαβόντες κατὰ μετάφρασιν ἀπὸ τῆ Τουρκικῆ Τε-
 τῆν, ἥτοι Περσαραβικῆ Δουχάν, μεταχειρίζομεθα. Οἱ
 Ἰσπανοὶ εὐρόντες τὸ χόρτον τῆτο εἰς τὴν Ταβάκον Ἐπαρ-
 χίαν τῆ Ἰουκαταίου, τὸ ὠνόμασαν Ταβάκον, χωρὶς ση-
 μασίαν ἢ περιέργειαν, καὶ ὅλη ἡ Εὐρώπη ἐπολιτογρά-
 φησεν αὐτὸ τὸ ὄνομα. Ἡμεῖς Ταβάκον ὀνομάζομεν τὸ
 τριμμένον χόρτον, ἥτοι τὴν κόνιν τῆς Νικοτιανῆς ὥστε
 τὸ φύλλον τὸ μετωνομάσαμεν ἀπὸ τοὺς Τούρκους, καὶ
 τὴν κόνιν ἀπὸ τοὺς Εὐρωπαίους. Καπνὸς δὲ λέγεται,
 διότι διὰ τὸν καπνὸν χρησιμεύει.

Ἐπειδὴ δὲ μοὶ φαίνεται δύσκολον νὰ συνεδίσωμεν τὸν
 κοινὸν λαὸν εἰς τοῦτο, στοχάζομαι καλὸν νὰ ὀνομάσω-
 μεν εἰς τὸ ἐξῆς Καπνοχόρτον τὴν Νικοτιανὴν, καὶ Κα-
 πνοκόνιν, τὴν γινομένην κόνιν ἀπὸ αὐτὸ τὸ χόρτον, καὶ
 ἰδὲ ταῦτα.

NIME'Σ Τουρκιστὶ ἢ Γάζα μεταξωτὸν λεπτὸν τῆς
 Φλωρεντίας καὶ τῆς Λιῶτος τῆς Γαλλίας, χρήσιμον διὰ
 λεπτὰ ἐνδύματα, καὶ μετρίως στιλπνόν. Ἰδὲ ΓΑΖΑ,
 καὶ ΜΕΤΑΞΩΤΟΝ.

ΝΙΣΑΤΗΡΙ, Τερκιστὶ, τὸ Ἀμμωνιακὸν Ἄλας. Ἰδὲ
 τοῦτο.

ΝΙΣΤΕΡΙ. Ἰδὲ ΣΜΗΛΗ.

ΝΙΤΡΟΝ, τὸ παρὰ τῶν εἰς τὴν Αἴγυπτον Ἀράβων
 Νατρὸν, καὶ μετὰ τῆ Ἄρθρου Ἐλνατρὸν, καὶ κατὰ
 παραφθορὰν Λατρὸν, τὸ Τουρκιστὶ Γκιουβερτζιλὲ, καὶ
 παρὰ τῶν Ἰταλογάλλων Salnitre, ἢ Sal-petre, παρὰ δὲ
 τῶν Χυμικῶν Δράκων, Κέρβερος, καὶ Ἄλας τῆ
 Ἀΐδου.

Τὸ Νίτρον εἶναι ἢ φυσικὸν, ἢ τεχνητὸν; ἥτοι κατα-
 σκευαστόν. Τὸ φυσικὸν εὐρίσκεται.

α. Εἰς τὴν Πάτναν βασιλεύσαν τῆ Βαχάρ, πλησίον
 εἰς τὰς ὄχθας τῆ Γάγγη, καὶ 12 λεύκας μακρὰν ταύ-
 τῆς εἰς τὸ πολύχμιον Χιοπέραν εἰς ποσότητας μεγάλας,
 λευκὸν, καὶ εἰς μεγάλα κρυσταλλώδη κομμάτια, κατα-
 βιβάζεται διὰ τῆ ποταμῆ εἰς τὴν Βεγκάλαν, καὶ ἐκεῖ-
 θεν διαδίδεται τῆτο εἶναι καλῆτερον ἀπὸ τὰ λοιπά.

β. Τὸ

β'. Τὸ εὐρισκόμενον εἰς τὰ σπήλαια, καὶ παλαιούς τοίχους συμπηγνύμενον ἀπὸ τὰ κατασταλάγματα εἰς εἶδος κρυστάλλου· αὐτὸ εἶναι τῶν Παλαιῶν τὸ Ἀφρόνιτρον.

γ'. Τὸ γινόμενον ὡς τὸ κοινὸν ἄλας μετὰ τὴν καῦσιν τῆς θερμῆς ἡλίου, ἀπὸ τὰ διαμέμοντα νερά τῆς Νείλου εἰς τὰ κοιλάματα τῆς γῆς, τῆτο εἶναι τὸ Νατρὸν, ἢ Λατρὸν τῶν Αἰγυπτίων.

Τὸ δὲ τεχνητὸν γίνεται ἀπὸ τὰς νιτρώδεις ὕλας συναζομένας ἀπὸ τὰ παλαιὰ κτίρια, καὶ ἐρείπια, καὶ κόπρους τῶν περιστερῶν (ὄφειν Γκιουβερτζελές, ἐπειδὴ Γκιουβερτζὶν Τουρκιστὶ ἢ περιστερὰ) διὰ τῆς κατασταλάξεως μετὰ στάκτην ξύλων, ἢ καὶ χόρτων.

Διὰ δύο, τριῶν, ἢ καὶ τεσσάρων κατασταλάξεων μετὰ στάκτην καθαρίζεται τὸ τεχνητὸν νίτρον, καὶ λαμβάνει ἀναλόγως ὀνόματα, ὡς Νίτρον πρῶτου Νεροῦ, Νίτρον γαιῶδες, καὶ Νίτρον καθαρισμένον. Τὸ τρισκαθαρισμένον, ἢ τοῦ τρίτου νεροῦ, ὀνομάζεται καὶ κρυσταλλῶδες, ἀναγκαῖον διὰ τὴν κατασκευὴν τῆς Πυρίτιδος, εἰς τὴν ὁποίαν ἀπανταχοῦ χρειάζονται μυλλιώνια κανταρίων διὰ τὰς βασιλικὰς Ὀπλοθήκας.

Τὸ καλὸν κοινὸν νίτρον πρέπει νὰ ἦναι χωρὶς παχύτητα, λευκὸν, ξηρὸν, καὶ ὅσον τὸ δυνατὸν μετὰ ὀλιγώτερον ἄλας, τὸ δὲ καθαρισμένον πρέπει νὰ ἔχη ὠραία κρύσταλλα, μακρὰ, καὶ πλατέα.

Ἡ Χυμικὴ ἐκβάλλει ἀπὸ αὐτὸ Νιτρόπνευμα, τὸ Βασιλικὸν ὕδωρ, τὸ ἀντιπυρετικὸν ἄλας (Antifebrile), Νιτροβούτυρον, καὶ ἄλλα.

Ἐκτὸς τῆς δαπανωμένης μεγάλης ποσότητος εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς πυρίτιδος, οἱ κάτοικοι τῆς Αἰγύπτου τὸ μεταχειρίζονται, ὡς σιπτικὸν εἰς τὸ βράσιμον τῆς κρέατος διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν ξύλων, καὶ ἀνθράκων, ἀλλὰ προξενεῖ ὑδροκίλην· καὶ εἰς τὴν καπνοκόνιν, ὅπου ὁμοίως βλάπτει. Χρησιμεύει καὶ εἰς τὰς ῥηθείσας χυμικὰς διασταλάξεις, εἰς τὴν βαπτικὴν, καὶ ἄλλα πολλὰ ἔργα· τὸ ἐμπόριον ὅμως καὶ τῆτου εἶναι ἐμποδισμένον, ὡς ἀναγόμενον εἰς τὴν ὕλην τῶν πολεμικῶν ἀποσκευῶν.

Νί-υ.

Νίτρον, ἀντὶ τῆ Νίπτρον, ἡ παλαιὰ γλῶσσα ἐγνώριζε, καὶ τὸ Τερκιστὶ Σαπῶνι, τὸ ὁποῖον ἐδῶ εὐρίσκεις ὀνομασμένον Σμῆγμα.

ΝΟΜΙΣΜΑ, ὅτι διὰ τῆ προσδιορισμῆ τῆ Νόμῃ, καὶ διὰ τὸ βάρος, καὶ διὰ τὸ χάραγμα ὀνομάζεται τὸ μέταλλον ὅταν κοπῆ εἰς τὰ Νομισματοκοπεῖα τῶν Βασιλέων, καὶ ἄλλων Διοικήσεων, διὰ νὰ χρησιμεύῃ ὡς κοινὸν μέτρον εἰς τὴν ἀγορὰν, καὶ πώλησιν τῶν πραγμάτων ὡσεὶ εἶναι τὸ πρῶτον καὶ ἀναγκαῖον μέσον καὶ εἰς τὰς λοιπὰς χρεῖας τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰς τὸ ἐμπόριον· εἰς δὲ τῆς Τραπεζίτας, ἡ καθ' αὐτὸ πραγματεία, τὴν ὁποῖαν ἀλλάζοντες, ἦτοι πωλοῦντες, καὶ ἀγοράζοντες ἐμπορεύονται, καθὼς εἰς τὰ περὶ διαιρέσεως Ἐμπορίου εἶπομεν. Ἡ κοινὴ γλῶσσα ὀνομάζει τὰ νομίσματα ἄσπρα, ἀπὸ τῆ Τουρκικῆ Ἀκτζέ, τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ μόνος, ἦτοι τὸ μικρότερον νόμισμα τῆ Βασιλείας, καὶ ἄσπρον, ἦτοι λευκὸν ὡς ἀργυρῆν, ἔτι δὲ καὶ μονέδα ἀπὸ τοῦ Ἰταλικοῦ.

Ἔλη τῶν Νομισμάτων.

Χρυσίον, καὶ τὸ νόμισμα ὀνομάζεται χρυσῆν, καὶ συνεθέστερον φλωρίον, ὅχι ἀπὸ τῆ Φλῶρε Λατινικῆ, τὸ ὁποῖον σημαίνει ἄνθος, ἀλλ' ὡς στοχάζομαι ἀπὸ τὸ χλωρὸν, τὸ ὁποῖον σημαίνει τὸ κίτρινον χρῶμα τῆ χρυσῆ, καὶ ὡς ἂν νὰ εἶπῃς χλωρίον· ἐνδέχεται δὲ καὶ τὸ Λατινικὸν Hos νὰ ἔλαβε τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τὸ χλωρὸν.

Ἄργυρος, καὶ τῆτο λέγεται ἀργυροῦν, καὶ κυρίως ἀργύριον, κοινῶς δὲ ἀσημένιον. Ἰδὲ ἌΡΓΥΡΟΣ· καὶ εἰς αὐτὰ τὰ δύο μέταλλα περιορίζονται τὰ Ὄθωμανικὰ Νομισματοκοπεῖα, τὰ δὲ Εὐρωπαϊκὰ κόπτουν καὶ Χαλκόν· τὸ δὲ νόμισμα Χάλκινον.

Σιδηροῦν Νόμισμα, μόνοι οἱ παλαιοὶ Σπαρτιάται μετεχειρίσθησαν.

Ὅλα αὐτὰ ὀνομάζονται περιληπτικῶς Νομίσματα μεταλλικὰ, ἢ ἠχολογητικὰ (Monete sonanti,) εὐφραδέστερον.

Οἱ

Οἱ Βασιλεῖς τῆς Εὐρώπης διὰ τὴν ἀμνηχανίαν τῶν πολέμων, καὶ τὴν κένωσιν τῶν θησαυρῶν των, μεθοδεύσαντες ἐτύπωσαν, καὶ χάρτινα νομίσματα, τὰ ὅποια Cedole, ἀπὸ τῆς σχεδίου, καὶ Assignati, προσσημειωμένα, καὶ Biglietti, γραμμάτια, ἢ ὁμολογίας ἀνόμασαν, διορίζοντες μὲ ἐπιτάγματα τὰ ἀλλάσσονται μὲ τὰ μεταλλικὰ νομίσματα κατὰ τὴν περίληψίν των· ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς ἀνισχυρότητος τῆς τοιαύτης προσταγῆς εἰπομεν προσημιαζόμενοι. Ἐνας τῶν Ὀθωμανῶν Σουλτάνων ἐκοφέποτε, εὐρεθεὶς εἰς ἀνάγκην πολέμου, νόμισμα ἀπὸ Σκύτος ἀντὶ τῆς ἀργυρῆς γροσσίου, ἀλλ' εἰς τὴν εἰρήνην τὰ εὐνόηξεν ὁ Ὀθωμανός, ἀλλάξας αὐτὰ μὲ ἀργύρια· ἀλλὰ τῆτο γίνεται ἀπὸ τοὺς νικητάς.

Εἰς τὴν Ἀφρικὴν παρὰ τὸν Ὠκεανὸν μεταχειρίζονται Κοχλίδια ἀντὶ νομισμάτων. Ἰδὲ ΚΟΧΛΙΔΙ.

Νομίσματα γνήσια εἶναι ὅσα κόπτονται εἰς τὰ δημόσια, καὶ βασιλικὰ Νομισματοκοπεῖα, φέροντα τὰ δημόσια σύμβολα.

Νόθα δὲ, ἢ Κίβδηλα, καὶ Τυρκικώτερον Κάλπικα, ὅσα χαράσσονται ἀπὸ ἄλλου τινὰ μὲ ὑλὴν κατωτέραν, ἢ καὶ μὲ τὴν αὐτὴν ὑλὴν γνωρίζομενα ἀπὸ τὸ βᾶρος, τὸ χρῶμα, τὸν ἦχον, καὶ τὸν τύπον, εἰς τὰ ὅποια πρέπει νὰ συνεθίσῃ ὁ ἔμπορος, διὰ νὰ μὴ πλανᾶται εἰς τὰς ληψοδοσίας· διότι μὲ ὅλην τὴν δικαίαν τῶν Νόμων αὐστηρότητα ἐναντίον τῶν παραχαρακτῶν (καλπεζάνιδων) εἰς ὅλας τὰς Ἐπικρατείας τῆς Οἰκουμένης, εὐρίσκονται μ' ὅλον τῆτο ἀπανταχῆ, καὶ εἰς τὴν Τυρκίαν αὐτὴν, ὅπε εἶδομεν καὶ πολλὰς νὰ παιδεύθῃν θανάτῳ σκληρῷ.

Ἀλλὰ ταῦτα μὲν περὶ τῆς Νομισματος, ὡς πραγματεία, ἢτοι κοινῆς μέτρως, καὶ ἀποτιμήματος μεταξὺ δύο πραγματειῶν, ἢ καὶ μιᾶς. Περὶ δὲ τῆς εἰδὸς ἐκάστου, καὶ τῆς τιμῆς θέλομεν διαγράψαι εἰς τὰ Ἄρθρα τῶν Ἐπικρατειῶν τῆς Οἰκουμένης, εἰς τὸ Γεωγραφικὸν Λεξικόν, ἢτοι τὸ Β'. Βιβλίον, καὶ περὶ τῆς τρόπης τῶν συναλλαγμάτων αὐτῶν εἰς τὸ Γ'. ὅπου θέλουν δοθῆ καὶ κανόνες λογαριαστικοὶ τῆς ἀναλογίας των.

ΝΟ-

ΝΟΜΙΣΜΑΤΟΚΟΠΕΪ̃ΟΝ, καὶ Ἀργυροκοπεΐ̃ον ὁ Ζαραπχανές, ἢ ἀπλῆστερον Ταραπχανές, Ἰταλιστὶ Zessa.

ΝΟΜΙΣΜΑΤΟΚΟΠΪ́Α, ἢ **ΝΟΜΙΣΜΑΤΟΤΥΠΪ́Α**, ἢ τέχνη τῆς κατασκευῆς τῶν Νομισμάτων, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν δίδονται εἰς ἐκάστην Ἐπικράτειαν τὰ νομίσματα, καὶ γίνεται τὸ ἐμπόριον· ἀλλ' ἀνάγκην δὲν ἔχει ὁ ἔμπυρες νὰ τὴν ἰξεύρη, διὰ τοῦτο καὶ δὲν πολυλογῶ περὶ αὐτῆς τῆς τέχνης.

ΝΟΥ̃ΡΚΑ, ἢ ἐνυδρίς, ζῶον ἀμφίβιον καστανόμαυρον, καὶ διὰ τῆτο παρὰ τῶν Τέρκων Σοῦ Σαμοῦρ (ἐνυδρον Σαμοῦρι) ὀνομάζεται, καθὼς καὶ παρὰ τῶν Γάλλων Martre aquatique. Ἰδὲ ἘΝΥΔΡΊΣ.

Ξ

ΞΗΡΊΧΗ, ἥτοι Ξηρορράχη, τῆ Σιλέρου, ἥτοι Στοριονίου, ἀλατισμένη, καὶ ξηραμένη εἰς τὸν καπνόν· τὰ καλήτερα, καὶ πλατύτερα ὀνομάζονται Μήδια, καὶ εἶναι καλὸν προσφάγι, ὅταν δὲν ἦναι εὐρωτιασμένα ταγκά· φέρονται ἀπὸ τὸ Ταγκαρόκον ὡς προῖόν τῆ Ἀστραχανίου. Ἰδὲ ΣΤΟΡΙΌΝΙ.

ΞΥΛΑΛΌΗ, τὸ Οὐδαγάτζ, ἥτοι μυριστικὸν ξύλον. Ἰδὲ ἈΛΌΗ.

ΞΎΛΟΝ, τὸ στερεὸν σῶμα τῶν δένδρων, ἥτοι ὁ κερμὸς, στέλεχος, καὶ κλόιοιτου, ἐνίοτε δὲ καὶ ἡ ρίζα αὐτή· ὅτι δὲ εἶναι ἀναγκαῖον εἰς τὸν ἄνθρωπον τὸ βλέπομεν ἀπὸ τὰς καθημερινὰς χρήσεις μας· εἰς τὰ μέρη μας τὸ ἐσωτερικὸν ἐμπόριον τῶν ξύλων, καθὼς καὶ ἀπανταχοῦ εἶναι μέγα· τὸ δὲ ἐξωτερικὸν μόνον εἰς τὰ βαφικὰ περιορίζεται, καὶ ὀλίγα τινὰ διὰ λεπτεργίαν.

Διαιροῦνται ἐμπορικῶς τὰ ξύλα

α. Εἰς Βαφικὰ, ἥτοι τὰ χρησιμεύοντα διὰ νὰ κάμουν βαφὴν.

β. Εἰς Ἐργάσιμα, ἥτοι τὰ δελευόμενα, καὶ κατασκευαζόμενα κατὰ τὰς χρείας μας, ὅποια εἶναι καθ' ὑποδιαίρεσιν τὰ ἀκόλουθα.

1. Τὰ

1. Τὰ Ναυπηγήσιμα.

2. Τὰ Οἰκοδομικά.

3. Τὰ κατασκευαζόμενα εἰς σκευὴ διὰ πολλῶν, ἢ δι' ἐνὸς ξύλου.

γ'. Εἰς Ἰαματικά, ἥτοι τὰ χρήσιμα εἰς τὴν Ἰατρικὴν.

δ'. Εἰς Καύσιμα, ὅποια εἶναι καὶ οἱ ἄνδρακες· ὡς ξύλα ἡμίκαυστα, περὶ τῶν ὁποίων ἄς ἐκδέσωμεν κατὰ σειράν ταναγκαῖα διὰ τὸ ἐμπόριον.

Ξύλα Βαφικὰ εἶναι διάφορα, καθὼς θέλεις ἀναγνώσει ἐδῶ εἰς πολλὰ Ἄρθρα δένδρων τῆς Ἰνδίας, καὶ τὴν Μελίνην τῆς τόπρασ, διότι ὁ χυμὸς ὅλων τῶν δένδρων ἔχει χρῶμα, ἀλλὰ μ' ὅλον τῆτο ὀλίγα μεταχειρίζομεθα εἰς βαφάς, διὰ τῆτο καὶ τὸ ὄνομα ἀρμόζει κυρίως εἰς μόνα τὰ Βακάμια Τουρκιστί, καὶ ξύλα τῆς Βρασιλλίας παρὰ τῶν Εὐρωπαϊῶν ὀνομαζόμενα, ἀπὸ τὰ ὅποια ἐμβαίουν εἰς τοιοῦτο ἐμπόριον τὰ τρία ταῦτα ὀνομαζόμενα ἀπὸ τὰς Ἐπαρχίας·

Τοῦ Φερναμβούκου

Τῆς Ἁγίας Μάρθας

Τοῦ Καμπεχίου

} Ἴδὲ εἰς τὰ ἴδια Ἄρθρα.

Τὸ δὲ τῆς Ἰαπωνίας ὀνομάζεται Σαπὰν, καὶ εἶναι δύο εἰδῶν, μικρὸν, καὶ μέγα, ὀλίγον γνῶριμον, καὶ ὀλιγότερον χρήσιμον εἰς ἡμᾶς. Ἀπὸ ὅλα ταῦτα ἐγκρίνεται τὸ τῆ Φερναμβέκου, καὶ εἶναι ἀκριβώτερον· ἀλλ' ἐπειδὴ αἱ βαφαὶ τῶν ξύλων τούτων εἶναι πρόσκαιροι, καὶ ἐκβάφονται, εἰς τὴν Γαλλίαν, τῆς ὁποίας τὰ χρώματα φημίζονται ὡς ἀνεξίτηλα, μάλιστα εἰς τὰ ῥέχα, ἦτον ἐμποδισμένη ἢ μεταχειρίσις των.

Τὰ Ἐργάσιμα Ξύλα ἀποτελοῦν ἐμπόριον μέγα εἰς τὴν Ἀγγλίαν, καὶ Ὀλλάνδαν μὲ τὰ παράλια τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης διὰ τὰς μεγάλους στόλες των, διὰ τὰς μεγάλας οἰκοδομάς των, καὶ διὰ τὰς πολλὰς ξυλῖνας μηχανάς· ἐννοῶ τὴν Ὀλλάνδαν κατὰ τὴν προτέραν λαμπρὰν τῆς ἐμπορικῆς κατάστασιν.

Ναυπηγικὰ Ξύλα ὀνομάζονται ὅσα χρησιμεύουν εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν παραβίων, ἢ εἰς τὰ Βασιλικά

Ναυ-

Ναυπηγεία, ἢ εἰς τὰ Ἐμπορικά· ἢ Κωνσταντινούπολις λαμβάνει διὰ τῆς στόλους τῆ Βασιλείου τὰ καλῆτερα, ἀπὸ τὸν κόλπον τῆς Νικομηδείας, καὶ ἀπὸ τὸ Κίτρος τῆς Μαύρης Θαλάσσης, καὶ ὀλίγα ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην, κατώτερα δὲ ἀπὸ τὴν Δακίαν, ἐπειδὴ εἶναι εὐκολόσηπτα. Οἰκοδομικὰ μᾶς δίδει πολλὰ ἢ Δακία φερόμενα εἰς σχεδίας (σάλια) ὀπισθοδεμένα εἰς τὰ καράβια, συρόμενα, καὶ πολλάκις ἔχοντα καὶ μικρὸν κατάρτι μὲ πανὶ διὰ νὰ βοηθῆ τὴν κίνησιν.

Ἀπὸ αὐτὰ ἄλλα εἶναι δουλευμένα εἰς τετραγώνους στύλους διαφόρων μεγεθῶν, καὶ εἰς σανίδια, καὶ ἄλλα ἀδέλευτα, καὶ τὰ κατάρτια, φερόμενα, καὶ πριονιζόμενα ἐδῶ· τὸν ἴδιον τρόπον μεταχειρίζονται καὶ εἰς τὰ παράλια τῆς Μαύρης Θαλάσσης πρὸς τὴν Ἀσίαν, τὰ ὅποια μᾶς δίδουν τὸ ἐπαρκῆν εἰς τὴν διάρκειαν τέττε τῆ ἔξαιτοῦς πολέμου. Οἱ Τῆρκοι ὄλην αὐτὴν τὴν Ξυλικὴν τὴν ὀνομάζουσι Κερεστὲν, τοῦ ὁποίου τὰς μεγάλας ποσότητας διὰ νὰ καταλάβῃ τινὰς, ἀρκεῖ νὰ ἰξεύρη, ὅτι ὅλαι αἱ πολυάριθμοι οἰκίαι τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τῶν εὐρυχώρων προαστείων τῆς εἶναι ξύλιναί, καὶ ὑπόκεινται εἰς συχνὰς, καὶ φθοροποιὰς πυρκαϊὰς, ὥστε ἀνανεῶνται συχνότατα.

Καλὴ Ξυλικὴ εἶναι ὅταν κοπῆ μετὰ τὸ ἀπάνθισμα τῆ δένδρου, μάλιστα τὸν καιρὸν τῆ φθοροπώρου· διότι ἢ κοπτομένη τὴν ἀνοιξιν, ὅταν τὰ δένδρα ἔχουν πολὺν χυμὸν, εἶναι εὐκολόσηπτος, καὶ φθείρεται ἀπὸ τὸν σκώληκα. Δένδρα δὲ χρήσιμα εἰς τέτο εἶναι ὅλα τὰ μεγάλα κατὰ τὴν χρείαν, ἢτοι διὰ στύλους τὰ Δρύϊνα, διὰ σανίδας αἱ Ἐλάται, καὶ παρομοίως.

Διὰ Κατασκευὴν Σκευῶν Ξυλικὴ φέρεται ἐδῶ ἀπὸ τὰ ἴδια μέρη, καὶ μετὰ τὴν ἀποπλήρωσιν τῆς χρείας τῆ τόπου, στέλλεται πολλὴ καὶ ἔξω. Ἰδὲ ΔΟΓΑ, ΣΤΕΦΑΝΙΑ, ΠΥΞΑΡΙ.

Εἰς τὸν εἰρημένον τῆ Κίτρος λιμένα κατασκευάζουσι μὲ τὸν τὸρνον διὰ τοῦ νεροῦ πολλὰ εἶδη σκευῶν, καὶ ὄλμους, τὸρνους διὰ νῆμα, ἀτράκτια, σπονδύλια, ἢλα-
κά-

πάτας (ρώκας) σκάφας στρογγύλας διὰ τῆς τόνου, καὶ μακρὰς αὐλακωδῶς ἐσκαμμένας διὰ τῆς σκεπάρνης· πτυάρια ξύλινα, καὶ ἄλλα πολλά.

Δαλεύειν καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν πολὺ πλῆθος τοιέτων μὲ τόνον χειροκίνητον ἀπὸ ξύλον ὀξείας, καὶ πυξάρι.

Περὶ δὲ τῶν ἐπιτηδεύων μας λεπτουργῶν, Ἴδὲ ΞΥ-ΛΟΥΡΓΙΑ.

Γαματικὰ Ξύλα, μᾶς δίδει ἀπανταχῆ ἡ γῆ, καθὼς καὶ χόρτα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὁ περίεργος βλέπει πολλά εἰς τὴν σειρὰν τέτου τοῦ Βιβλίου· πολλά ἀπὸ αὐτὰ εἶναι καὶ Ἀρωματικά, καὶ Βαφικὰ ἐνταυτῶ. Αἱ Ἀνατολικαὶ, καὶ Δυτικαὶ Ἰνδίαι ἐμπορεύονται μὲ τὴν Εὐρώπην δίδουσαι αὐτὰ τὰ εἶδη, καὶ ἐκεῖθεν ἡμεῖς τὰ λαμβάνομεν ἐμμέσως, καὶ ὅσα εἶναι ἐπισημότερα ἔχουσι τὸ ἴδιον Ἄρθρον ἐδῶ κατὰ τὴν ὀνομασίαντων.

Ξύλα Καύσιμα, ἢτοι Καυσόξυλα, καλῆτερα εἶναι τὰ Δρύϊνα, καὶ εὐώδη τὰ Κέδρινα· ὅσα εἶναι λευκὰ ὡς τῆς Λεύκης, ἢ Πτελέας, ἢ ῥητινώδη ὡς τῆς Ἑλάτης, καὶ παρόμοια, δὲν εἶναι καλὰ διὰ καύσιμον, διότι τὰ πρῶτα καίονται εὐθὺς μὲ ἀδύνατον πῦρ, καὶ δὲν κάμνουν ἄνθρακας, τὰ δὲ δεύτερα ὁμοίως· ἀλλὰ καὶ μυρίζουσι βαρέως.

Ἡ Κωνσταντινέπολις λαμβάνει τὰ χρειώδη ἀπὸ τὰ παράλια τῆς Μαύρης Θαλάσσης. Ἴδὲ ἌΝΘΡΑΞ.

Ξύλον Ζωῆς, Lignum Vitae.

Ξύλον Κόκκινον, τὸ Σάνταλον, καὶ ἰδὲ ἐκεῖ.

Ξύλον Ἰνδικόν, ἢ Ἄγιον, Legno Santo, τὸ Γαϊακόν (Gayas) ξύλον σκληρότατον, καὶ βαρύτατον δένδρον βλαστάνοντος εἰς τὰς Ἀνατολικὰς, καὶ Δυτικὰς Ἰνδίας μὲ φύλλα πράσινα, στρογγυλὰ, καὶ μακρὰ, καὶ μέγαν ὡς τὰς καρδιάς μας, μὲ ἄνθη ἀστρομόρφα κυανᾶ, καὶ καρπὸν, ὡς λεπτοκάρυον.

Τὸ ξύλον τοῦτο εἶναι καστανόχρουν, ῥητινώδες, εὐοσμον, πικρόδριμυ εἰς τὴν γεῦσιν, καὶ μὲ τὴν φλοιὸν δύναται κωλυμένην.

Χρη-

Χρησιμεύει εἰς τὰ ξυλουργικὰ ἔργα, ὅσα χρειάζονται σκληρὸν ξύλον· εἰς δὲ τὴν Ἰατρικὴν διὰ πτισσάνης ἰδρωτικᾶς τὸ περὶ τὴν ἐντερῶνιν, καὶ εἰς τὰ ἀφροδισιακὰ πάθη. Οἱ Χυμικοὶ ἐκβάλλεν ἀπὸ αὐτὸ, διὰ τὰς Φαρμακοποιίας, φλέγμα, πνεῦμα, ἔλαιον μαῦρον, παχύ, καὶ δυσῶδες, ἄλας, καὶ ῥητίνην.

ΞΥΛΟΚΑΤΣΙΑ, Cassia Lignea. Ἰδὲ **ΚΑΣΣΙΑ ΣΚΛΗΡΑ**.

ΞΥΛΟΒΑΛΣΑΜΟΝ. Ἰδὲ **ΒΑΛΣΑΜΟΝ**.

ΞΥΛΟΥΡΓΙΑ. Ἡ τέχνη τῶν κατασκευαζόντων διάφορα ξυλικά σκεύη, καὶ ἀποσκευᾶς, καὶ Ξυλουργοὶ οἱ κοινῶς λεγόμενοι Μαραγκοὶ, ἀπὸ τῆ Γαλλικῆ ἔσως Mairain, δηλοῦντος τὰ ξυλουργικὰ ξύλα, καὶ κυρίως τὰς Δόγας.

Εἴπομεν ὀπισθεν περὶ τῶν σκευῶν τῶν ξυλουργῶν τῆ Κίτρου, καὶ περὶ τῶν κατασκευαζόντων τὰ Κιβώτια· Ἰδὲ **ΚΙΒΩΤΙΟΝ**· καὶ περὶ τῶν ξυλουργούντων εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν διάφορα πράγματα, ἀλλ' ὅλοι ἔτοι δὲν ἠμπορῆσαν νὰ μᾶς ἐλευθερώσεν εἰς τὰς χρείας μας ἀπὸ τὰς Εὐρωπαϊκᾶς ἀποσκευᾶς.

Ἡ νεοσυστηθεῖσα Συντεχνία τῶν Νησιωτῶν Τηνιακῶν εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν κατασκευάζει τῶρα ἐξαιρετὰ ξυλουργικὰ ἔργα, ὡς γραφεῖα, ταμεῖα, κιβώτια παντοίων εἰδῶν, θήκας καθρεπτῶν, κορωνίδας αὐτῶν, καὶ εἰκόνων, σκαμνία, τραπέζας, καὶ ἀπλῶς ὅσα ξυλουργοῦνται παρὰ τῶν ἐπιτηδειοτέρων τεχνιτῶν τῆς Εὐρώπης, ἀρκεῖ μόνον νὰ τὰ ἰδῆν, καὶ νὰ ἔχουν τὸ ξύλον, ἢ τὸν ἔβανον.

Μεταχειρίζονται ἐντόπια ξύλα πτελέας, μαυροξύλου, καρυδιάς, κέδρου, καὶ ὅταν ἔχουν, σάνταλον, καὶ ἔβανον, καὶ διὰ ποικιλότητος, κόκκαλα, πυξὸν, ἐλεφάντινον, κέρατα, χελώνης ὄστρακον, κόχλους, καὶ παρόμοια.

Τὰ ἔργα των διαδίδονται καὶ εἰς τὰ ἔξω μέρη τῆς Βασιλευσῆς μετὰ παῦσιν τῆς ζητήσεως τῶν Εὐρωπαϊκῶν· ξυλουργῶν καὶ εἰς τὴν πατρίδα των, καὶ εἰς τὴν Σμύρνην,

νην, καὶ ἀλλαχῆ· καὶ βαθμυδὸν αὐξάνει αὐτὸ τὸ ἐσω-
τερικὸν Ἐμπόριον.

ΞΥΛΟΚΕΡΑΤΑ. Ἰδὲ ΚΕΡΑΤΙΟΝ.

ΞΥΡΑΨΙ, ἐργαλεῖον χρήσιμον διὰ τὸ ξύρισμα τῶν
τριχῶν. Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν χαλκεύουσι ἀρκετὰ
μέ καλὸν χάλυβα, καὶ κοπτερά, ἀλλ' ἐγκρίνονται καὶ
εἰς αὐτὸ τὸ βαναυσέργημα τὰ Ἀγγλικά, φερόμεια εἰς
Θήκας, καὶ πωλούμενα μετὰ ζήτησιν.

Τὰ Γερμανικά ἔχον τὸν δευτέρου τύπου· ὑπάγονται εἰς
τὸ εἶδος τῶν βαναυσουργιῶν, καὶ πωλῶνται μετὰ τὴν δω-
δεκάδα· ἔσχατα εἶναι τὰ τῆς Ἑνετίας, καὶ εὐθυσώτα-
τα, μετὰ τὰ ὅποια εὐχαριστεῖται ἡ Ἡπειρος καὶ Ἑλλάς,
αἱ κατὰ τὸ παρὸν ἐλεεινῶς ἀτεχνοὶ, καὶ ἀπρονόητοι.

Τὰ χειρουργικὰ ξυράφια εἶναι διαφόρων σχημάτων κα-
τὰ τὴν ἀνάγκην τῆς τέχνης, καὶ πωλῶνται εἰς τὰς Θή-
κας συμπεριλαμβανόμενα μετὰ τὰ λοιπὰ ἐργαλεῖα ταύ-
της. Ἰδὲ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΑ ἘΡΓΑΛΕΙΑ.

Ο

ὈΔΟΝΤΙΑ. Κόκκαλα σκληρὰ ἐντεθειμένα κατὰ σει-
ρὰν εἰς τὰς σιαγόνας τῶν χερσαίων, καὶ πολλῶν ἐνύ-
θρων ζώων, καὶ σκεπασμένα μετὰ οὖλη, καὶ χρησι-
μεύοντα διὰ νὰ κόψωσι καὶ μασσήσωσι τὴν τροφήν· εἰς
τὸ ἔμπόριον ἐμβαίνει πολλῶν ζώων τὰ ὀδόντια· δηλαδή

Ὀδόντια Ἐλεφάντων. Ἰδὲ ἘΛΕΦΑΝΤΟΔΟΥΣ.

Ὀδόντια Ἰπποποτάμου. Ἰδὲ ἸΠΠΟΠΟΤΑΜΟΣ.

Ὀδόντια Ὀφείων. Αὐτὰ εὐρίσκονται θαμμένα
ὑπὸ τὴν γῆν εἰς τὰ μέρη τῆς Σιβηρίας, καὶ Ῥωσικῆς
Ταρταρίας, καὶ πολλοὶ ὑπολαμβάνουσιν ὅτι εἶναι ἐλε-
φαντόδοντες θαμμένοι ἐκεῖ ἀπὸ τὸν καιρὸν τῆς πανωλε-
θρίου κατακλυσμῆ. Χρησιμεύουσι ὅσα καὶ οἱ Ἐλεφαντό-
δοντες, καὶ ἰδὲ ἐκεῖ· οἱ Γάλλοι τὰ λέγουσι Dents de
Bahamots, ἢ Mamout· ἡμεῖς δὲ τὰ λέγομεν κοινῶς Ὀ-
ψεροκόκκαλα. Ἰδὲ ἘΛΕΦΑΝΤΟΔΟΥΣ.

Ὀδόν-

Ὀδόντια Χοίρου. Χρησιμεύουν διὰ τὸ στίλβωμα τῆ χαρτίου εἰς τὲς γράφοντας κατὰ τὸν Ἀσιατικὸν τρόπον μὲ τὸν κάλαμον.

Ὀδόντια λέγονται αἱ κατὰ σειρὰν ἀκίδες ὄλων τῶν ἐργαλείων, ὡς τῶν κτενίων, τῶν μιταρίων, τῶν λαναρίων, τῶν πριονίων, καὶ πολλῶν ἄλλων σιδηρῶν ὀργάνων, ὁμοίως δὲ καὶ τῶν τροχῶν εἰς τὰς μηχανὰς τῶν ὥρολογίων, ὑδραυλικῶν μύλων, κ. τ. λ.

Ὀδοντόπλεκτον, ἢ Ὀδοντωτὸν πλέγμα, ἢ Ἰταλογαλλιστὶ Δαντέλλα, καὶ ἰδὲ εἰς τὴν Λέξιν ταύτην περὶ τῆς ὀνομασίας· ταινία λεπτή, καὶ ἀραιὰ πλεκτομένη ἐπάνω εἰς προσκέφαλον μὲ καρφοβελόνας (τὰς ὁποίας ὀδόντας, καὶ διὰ τῆτο ὀδοντωτὴν τὴν ταινίαν ταύτην λέγουσιν) εἰς αὐτὸ κατὰ σειρὰν ἐμπεπηγμένας, καὶ κινουμένας κατὰ τὴν χρεῖαν τῆς τέχνης, καὶ τὴν κίνησιν τῶν ἀτρακτίων μὲ τὸ νῆμα, τὸ ὁποῖον εἶναι χρυσοῦν, ἢ ἀργυροῦν, γνήσιον, ἢ κίβδηλον, ἢ μεταξωτὸν, ἢ λιπὸν, κ. τ. λ.

Πλέκονται εἰς τὴν Εὐρώπην, ἥτοι Γαλλίαν, Γερμανίαν, Ἑλουπτίαν, καὶ ἄλλα μέρη πλῆθος ὀδοντοπλέκτων, καὶ κατὰ παντοίους τρόπους, ἀνθη, ὕλην, πλάτος, κ. λ. καὶ χρησιμεύουν εἰς ὤσας, καὶ ἀντὶ κροσσωτῶν, καὶ ἄλλους στολισμοὺς ἐνδυμάτων, καὶ πύλων τῶν γυναικῶν, καὶ παιδίων, καὶ κατὰ τὴν κοσμητικὴν ὀρεξίν τῶν γυναικῶν δαπανῶνται ἀπειροὶ εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ ἐκεῖθεν φέρονται εἰς τὴν Τουρκίαν μερικαὶ διὰ τὴν τοιαύτην χρῆσιν, πωλούμενα παρὰ τῶν λεπτοπώλων μὲ τὸν πῆχυν.

Μερικαὶ φίλεργοι πολίτισσαι πλέκουν μὲ τὴν βελόνην διὰ χρῆσίντων ἐξαίρετα ὀδοντόπλεκτα κατὰ τὰ Εὐρωπαϊκὰ πρωτότυπα, καὶ ἂν συμπεριλάβωμεν ὡς εἶδος αὐτῶν τὰς λεγομένας Βιβίλας, αἱ ὁποῖαι διαφέρουν εἰς τὸ νὰ ᾖναι στερεώτεραι τῶν ὀδοντοπλέκτων, ἢμποροῦμεν μὲ τόλμην νὰ εἴπωμεν, ὅτι καὶ ὑπερτερῶν· ἀλλὰ γίνονται ἀκριβώτεραι διὰ τὸ δυσκολώτερον τῆς πλεκτικῆς ταύτης.

Αἱ

Αἱ ἰδιωνυμέμεναι ἔτω Βιβίλαι πλέκονται μὲ τὴν βελόνην ἐπάνω εἰς ὡαν ἀπὸ μεταξωτὴν κλωστήν, καὶ κατὰ τὰ διάφορα χρώματα τῶν φυσικῶν ἀνθέων, καὶ καρπῶν χρωματίζονται ἐξαίρετα, καὶ πολὺ στερεώτερα ἀπὸ τὰ κυρίως ὀδοντόπλεκτα· πολλάκις γίνονται μὲ τὸν τρόπον τοῦτον σακκοῦλαι διὰ νομίσματα, καὶ διὰ καπνόν, καὶ ὅλαι δαπανῶνται εἰς τὸν τόπον μὲ ζήτησιν.

Οἶνος, τὸ κρασί, τῆς ὁποίου ἡ κατασκευὴ διεδόθη ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς εἰς τοὺς Εὐρωπαϊοὺς, ὡς μαρτυρεῖ ἡ λέξις αὕτη πολιτογραφηθεῖσα διὰ τὰς Λατινικὴν, Γαλλικὴν, καὶ Σθλαβονικὴν γλώσσας, καὶ τὰς ἐξ αὐτῶν, τὴν ὁποίαν ἡμεῖς δὲν ἰξεύρω πῶς παραιτήσαντες, μεταχειρίζομεθα τὸ Κρασί, καὶ ἰδὲ τοῦτο.

Οἶνόναμα, τὸ κοινὸν καὶ πρωτεκβαλμένον Ῥακί. Eau de Vie.

Οἶνόπνευμα (Esprit de Vin) τὸ δευτερεκβαλμένον, ἢ μετεκβαλμένον. Ἰδὲ περὶ ἀμφοτέρων Νάμα.

Ὀκταπόδι. Εἰς ὅλον τὸ Ἀρχιπέλαγος ὄψαρεύονται πολλὰ, καὶ καλὰ ὀκταπόδια, καὶ ἐκεῖ τρώγονται νωπὰ εἰς τὰς νηστείας, καθὼς αἱ σιπίαι· διὰ δὲ τὰ μακρινὰ μέρη στέλλονται ξηρὰ, καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ καλλήτερα γίνονται εἰς τὸ Τρίκαιρι· τὰ Μοσχονήσια ὁμοίως εὐγάζουν πολλὰ· τὰ ὀξυδάτᾳ εἶναι ὀλίγα· στέλλονται καὶ διὰ τὴν Ῥωσσίαν, ὅπερ τῶρα ἐμποδίσθη ἡ εἴσοδος.

Ὀμματα Καρκίνου, ἢ Καρκινώματα. Ἰδὲ Καρκίνος.

Ὀμματοῦελία, ὄργανον διὰ τὴν εὐκολυνθῆν ἢ ὄρασις χρήσιμον εἰς τοὺς γέροντας, καὶ τοὺς μύωπας, (κοντοφθάλμες) συνθεμένον ἀπὸ δύο φακῆς, ἢ στρογγύλα ὑελία, συνδεμένα μὲ μεταλλικόν, ἢ ὀστρέου χελώνης σύνδεσμον, καὶ προσαρμοζόμενον πλησίον τῶν ὀμμάτων.

Ἡ χρυσίμη αὕτη ἐφεύρεσις δὲν ὑπερβαίνει τὴν ΙΓ'. Ἐκατονταετηρίδα, καὶ ἀποδίδεται εἰς τὸν περικλητὸν Γαλιλαῖον, ὁ ὁποῖος ἐνδέχεται τὴν ἐτελειοποίησεν, εἰ δὲν

δὲν τὴν ἐπενόησεν πρῶτος αὐτός, καὶ μετὰ ταῦτα ἐφευρέθησαν τὰ Τηλεσκόπια.

Τὰ ὀφθαλμοῦελία τῶν γερόντων ἔχουν τὸν ὕελον κοῖλον πρὸς τὸ ὀμμάτι, καὶ τῶν μυώπων, ἐκ τῆ ἐναντίας κυρτόν· τέτων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἶναι πράσινα, καὶ ἐκείνων λευκά.

Εἶναι δὲ καὶ διπλᾶ ὕελία διὰ τοὺς ἐσχατογήρους, πρεσβύτας.

Ὁ δὲ σύνδεσμος ἢ εἶναι ἀπλῆς, καὶ ἐπιτίθεται εἰς τὴν ρῖνα τὸ δίοπτρον τέτο· ἢ τεχνικώτερος, καὶ προσαρμόζεται εἰς τοὺς μίνιγγας μὲ δύο ἐλατὰ τῆς ἰδίας ὕλης τῆ συνδέσμου ἐπακουμβίσματα, διὰ νὰ μὴ συνθλίβουν τὴν ρῖνα τῶν μεταχειριζομένων.

Γίνονται δὲ καὶ ἄλλα διὰ τῆς μύωπας μὲ ἓνα ἢ δύο ὕελους βαλμένους εἰς θήκην, ἐκβαλλομένους μὲ τὴν περιστροφὴν, καὶ προσαρμοζομένους εἰς τὸ ὀμμάτι μὲ τὸ βάσταγμα τῆς χειρὸς διὰ προσωρινὴν παρατήρησιν, καὶ εἰς ὅλα τὰ εἶδη ταῦτα εὐδοκίμων οἱ Ἄγγλοι, καὶ ἐγκρίνονται τὰ ἔργα τῶν χειρῶν των. Μεταφέρονται λοιπὸν ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν τὰ καλῆτερα, καὶ ἀπὸ τὴν Γερμανίαν τὰ πολλὰ, ἀλλὰ κατώτερα, καὶ πωλοῦνται παρὰ τῶν λεπτοπώλων.

Γνωρίσματα τῶν καλιτέρων εἶναι ἡ προσωπικὴ δοκιμὴ τοῦ μεταχειριζομένου.

ΟΝΙΣΚΟΣ, τὸ παρὰ τῶν Λατίνων Asellus, παρὰ τῶν Σκανδιναβῶν, ὡς κατωτέρω, παρὰ τῶν Γάλλων Morue, παρὰ τῶν Ἰταλῶν Merluzzo, καὶ παρὰ τῶν Ἰσπανῶν Bacalao, Ὀψάρι εύρισκόμενον, καὶ ἀλιευόμενον εἰς τὸν ὑπερβόρειον Ὠκεανόν, ἀρκετὰ χονδρόν, ἀσχημοπρόσωπον, μὲ τὰ ὀδόντια εἰς τὸν μυχόν τῆ στόματος, τὸ δέρμα μαυροδερδόν εἰς τὴν ράχιν, καὶ ὑπόλευκον εἰς τὴν κοιλίαν, μὲ λέπια λεπτὰ καὶ διαφανῆ, καὶ λευκὸν κρέας.

Εἰς τὴν γεῦσιν δὲν εἶναι τόσον πολὺ νόστιμον, καὶ εἰς τὸν στόμαχον βαρύτατον, διότι εἶναι τραχὺ, σκυτῶδες, καὶ δύσπεπτον, διὰ τῆτο πρὸ τῆ νὰ τὸ ἐψήσουν,

ἢτοι

ἤτοι μαγειρεύουν τὸ κοπανίζεν πολὺ, καὶ μὲ ὅλον τοῦτο χρειάζεται δυνατὸν στομάχι.

Εἰς τὰ παράλια τῆς Νορβηγίας κάμνουν μέγα ἐμπορίον εἰς αὐτὸ τὸ ὄψαρι, τὸ ὁποῖον οἱ Σκανδιναβοὶ διαίρην εἰς πέντε εἶδη ὀνομάζοντές τα, Kabliau, Dorsch, Sey, Kolié, καὶ Lauge. Ταῦτα δὲ ὁ Λινναῖος ἐκθέτει Morrhuā, Collarias, Pollachius, Aeglescrins, καὶ Molua. Λατινικώτερον ὅμως, καὶ γενικώτερον, ἐπὶ τῆς οἰσμά ἐβαλε τὸ Gadus, Γάδος.

Ὅλη ἡ Παρωκεανῆτις Εὐρώπη δαπανᾷ πλῆθος πολὺ, καὶ οἱ Νορουηγῖται ἢ Νορβηγιανοὶ πωλῶν μεγάλας ποσότητας· διότι ἀπὸ αὐτὰ τὰ ὄψαρια ἐκβάλλουν τέσσαρα εἶδη, ἤτοι τὰς κοιλίας, τὰς γλώσσας, τὰ ὠὰ, καὶ τὴν πιμελὴν, ἢ ἔλαιον τοῦ ἥπατος.

Αἱ κοιλίαι ἀλατισμέναι βάλλονται εἰς βαρύλλια ἕξ περίπου κανταρίων.

Αἱ γλώσσαι ὁμοίως εἰς βαρύλλια τεσσάρων κανταρίων σχεδὸν, ἀλλ' ἀμφότερα εἶναι ὀλίγον ζητημένα, καὶ διὰ τοὺς πτωχοὺς χρησιμεύουν, ὅθεν εὐθυστά.

Τὰ ὠὰ ἀλατίζονται ὁμοίως εἰς βαρύλλια διαφόρων μεγεθῶν, καὶ χρησιμεύουν διὰ δέλεαρ εἰς τὸ ὄψαρισμα τῶν τριχιῶν, διότι τρέχουν σωρηδὸν οἱ τριχίαι νὰ φάγουν ἀπὸ αὐτὰ ριπτόμενα εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ οἱ ἀλιεῖς τοὺς συνάξουν μὲ τὰς σαγήνας των· μόνοι οἱ παρωκεανῖται Γάλλοι λαμβάνουν ἀπὸ τὴν Νορουηγίαν ἑτησίως 16 φορτώματα καραβίων δι' αὐτὴν τὴν χρῆσιν.

Ἡ πιμελή, ἡ ὁποία καθὼς πολλάκις εἶπομεν ὀνομάζεται ἔλαιον παρὰ τῶν Εὐρωπαϊῶν, χρησιμεύει διὰ τὴν βυρσοδεφίαν, καὶ τὰς λύχνους, κ. τ. λ. καὶ μεταφέρεται εἰς βαρύλλια ζυγίζοιτα περί τὰ 4 καντάρια.

Πέμπτη καὶ μεγίστη πραγματεία εἶναι τὸ σῶμα, ἤτοι τὸ κρέας τοῦ ὄψαριου, τὸ ὁποῖον ταριχεύεται κατὰ τρεῖς τρόπους, ἤτοι γαράτον ἀλατισμένον εἰς τὰ βαρύλλια, ξηραμένον εἰς τὸν ἀέρα, καὶ ταριχευμένον, καὶ ξηραμένον, περὶ τῶν ὁποίων λέγομεν κατὰ σειράν.

Γαράτος Ὀνίσκος γίνεται καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ ὀφάρια, ἢτοι καθαριζόμενος ἀπὸ τὰ ἐντόσθιά του, σχιζόμενος ἕως τὸν ὀμφαλόντου, πλυνόμενος, καὶ βαλλόμενος εἰς τὰ βαρύλλια μὲ καλὴν παρατήρησιν.

1. Νὰ ἦναι τὸ παχύτερον, καὶ καλότερον ὀφάρι.
2. Νὰ στρωθῆ τὸ βαρύλλι εἰς τὸν πάτον μὲ πολὺ ἄλας.
3. Νὰ γεμίσῃ πανταχόθεν τὸ ὀφάρι μὲ ἄλας διὰ νὰ μὴ ἐγγίξῃ μὲ τὰ ἄλλα εἰς τὸ στείβαγμα των.
4. Νὰ στειβαχθῆ πάντοτε μὲ τὴν κοιλίαν ἐπάνω, καὶ τὴν ράχην κάτω, ἢ πρὸς τὰ πλάγια τῆ βαρυλλίου διὰ νὰ τὸ διαπεράσῃ τὸ ἄλας εἰς τὴν ράχην, καὶ νὰ μὴ γένη ὑποκόκκινον τὸ κρέας τε, τὸ ὁποῖον εἶναι σημεῖον εὐρωτιάσεως, καὶ σήψεως.

Αὐτὸς εἶναι ὁ καλότερος τρόπος τῆ ταριχεύματος, ἀλλ' ὀλίγα γίνονται ἔτω, καὶ σχεδὸν ὅσα εἶναι διὰ χρῆσιν τῶν ἀλιέων διὰ δῶρον.

β'. Ξηραμένος εἰς τὸν ἀέρα, ὁ ὁποῖος καὶ διακριτικώτερον ὀνομάζεται Βακαλάος. Σχιζεται εἰς δύο κατὰ μῆκος, καὶ ἀφήνεται συκρατέμενος εἰς μερικὰ μέρη ἀπὸ ὀλίγον δέρμα, πλύνεται καλὰ πανταχόθεν, καὶ μὲ ἄλας πολὺ στειβάζεται εἰς μεγάλα βαρύλλια μὲ τὸ δέρμα πρὸς τὸν πάτον τῆ βαρυλλίου· μετὰ μερικὰς ἐβδομάδας, ἀφ' ἧ τὸν διαπεράσει τὸ ἄλας, τὸν ἐκβάλλουν, τὸν τεινάσσουν ἀπὸ τὸ ἄλας, καὶ βάλλουν τὰ κομμάτια μὲ τὸ κρέας ἐπάνω εἰς σαγίδα χωριστὰ καθ' ἓν, καὶ ἀφ' οὗ ξηρανθοῦν εἰς τὸν ἀέρα, τὰ συναζοῦν, τὰ ἀλατίζοῦν, καὶ τὰ στειβάξεν εἰς βαρύλλια, καὶ τὰ πωλοῦν.

γ'. Ξηραμένος εἰς τὴν πέτραν, ὁ ὁποῖος διὰ τοῦτο καὶ Stockfisch λέγεται παρὰ τῶν Σκανδιναβῶν, καὶ τῶν Ολλανδῶν, καὶ Ἀγγλων, διότι Stock ἡ πέτρα, καὶ Fisch τὸ ὀφάρι κατ' ἐκείνους.

Τὸ παχύτερον καὶ μεγαλότερον διαλεγμένον ὀφάρι ξηραίνεται εἰς τῆτον τὸν τρόπον· σχιζεται ἀπὸ τὸ μέρος τῆς κοιλίας ὀλόκληρον, ἀνοίγεται, καὶ πλύνεται καλὰ, ἔπειτα ἢ κρεμάται εἰς τὸν ἀέρα, ἢ βάλλεται ἐπάνω εἰς

Ὄταν βάλῃς εἰς τὸ ὀξειδι φύλλα ῥόδε, ἢ τὸ ἀφήσης εἰς τὸν ἥλιον τὸ θέρους ἀποκτᾶ εὐωδίαν, καὶ λέγεται Ῥοδόξειδον, καὶ εἶτι ἄλλο ἄνθος, ἀποτελεῖς ἀνθόξειδον.

ὌΞΕΙΔΩΤΑ, καὶ χυδαιότερον ὀξειδάτα, ἢ Μαρινάτα λέγονται τὰ καλαμάρια, ὀκταπόδια, σιπίαι, ὀστρακοδέρματα, καὶ ἄλλα τοιαῦτα φυλαττόμενα εἰς χύτρας, ἢ βαρύλλια μὲ ὀξειδι, καὶ στελλόμενα ὅπως εἶναι ζητημένα. Ὁμοίως δὲ καὶ καρποὶ, ὡς ἐλαῖαι, πιπεριαὶ, βρουριαὶ, καὶ τὰ τοιαῦτα εἰς ὅλα χρειάζεται τὸ δριμύτερον ὀξειδι διὰ τὸ ἦναι καλά.

ὌΞΥΤΚΕΔΡΟΣ. Εἶδος Ἀρκεύθου μᾶλλον, ἢ Κέδρου μικρῆ, γινομένη εἰς τὴν Φοινικίαν, καὶ Κυλικίαν, καὶ εἰς τὴν πατρίδα μὲ ξύλον κόκκινον, εὐῶδες, ὡς τῆς κυπαρίσσου, μὲ φύλλα ἀειθαλῆ, καὶ καρπὸν ὡς τοῦ κέδρου ἢ μῆς τὴν ὀνομάζομεν Μερσίαν.

Εἰς τὰ θερμὰ κλίματα ἀποστάζει κόμμι ἐπονομαζόμενον Βερονίκη, καὶ αὕτη εἶναι ἢ ἀληθῆς Σανδαράχι.

ὌΠΑΛΟΣ, πετράδιον ἐμφαῖνον διάφορα χρώματα κυανοῦν, πορφυρῆν, πράσινον, κίτρινον, καὶ κόκκινον, ἐνίοτε δὲ καὶ μαῦρον, καὶ λευκόν, ἢ γαλάζιον. Φαίνεται δὲ ὅτι ἔλα αὐτὰ ἀποτελεῖνται μὲ τὴν ἀντανάκλασιν τοῦ φωτός εἰς ἓν ἢ δύο φυσικὰ χρώματά τε, καθὼς συμβαίνει εἰς τὰ πρίσματα τῆς ὀπτικῆς ὅτι ἀν σπάσης τὸν ὄπαλον δὲν μένει ἢ ποικιλότης αὕτη, καθὼς καὶ εἰς τὰ ῥηθέντα πρίσματα συμβαίνει.

Διὰ τὸ πολύχρον τοῦτο τιμᾶται σχεδὸν ὡς τὰ σαπφείρια, καὶ τὰς ἀνθρακας, εὕρισκεται δὲ καὶ εἰς τὴν Κύπρον, Ἀραβίαν, καὶ τὴν Αἴγυπτον, καὶ ἐγκρίνεται ἢ δὲ εἰς τὴν Βοημίαν, καὶ Οὐγκαρίαν ἀνορουσομένη, εἶναι Ψευδόπαλος, καὶ Ἀστερία παρὰ τῶν Παλαιῶν ἐκαλεῖτο. Ἰδὲ ταῦτα.

ὌΠΙΟΝ, τὸ Αὐχίονι Τερκιστὶ λεγόμενον, χυμὸς τῆς Μηκανίου (παπαρνας) χόρτης, συναζόμενος εἰς τὴν Ἀσίαν, τοῦ ὁποίου ὁ ἀκάθαρτος διονομάζεται Μηκάνειον.

Σπεί-

Σπείρεται τὸ χόρτον τῆτο εἰς πολλὰ χωράφια τῆς Ἀσίας, καὶ Συρίας, (τὸ ὁποῖον εἶναι καλῆτερον ἀπὸ τὸ γινόμενον εἰς τὰς Ἰνδίας) καὶ ἀφ' οὗ ἀρχίσῃ νὰ χονδρύνῃ τὸ κεφάλιτε, σχίζεται τὸ καλάμι (ὁ καυλός τε) καὶ συνάζεται ὁ γαλακτερός ὀπός, ἦτοι τὸ "Οπιον, ἐπαναλαμβάνομενον τὸ σχίσμα ἐκδίδει "Οπιον κατώτερον, καὶ ἐκ τρίτε ἀκόμη κατώτερον· ἔπειτα τὸν ζυμώνει μὲ νερόν, καὶ μέλι ἕως νὰ γένη σῶμα ὡς πίσσα, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ λεγόμενον "Οπιον.

Μηκύνειον δὲ τὸ κατασκευαζόμενον μὲ τὰ ἐσχισμένα κεφάλαια τοῦ χόρτε, καὶ τὴν ἀνωτέρω ζύμωσιν.

Γνωρίσματα Ὀπίου καλῆ εἶναι, τὸ ξηρότερον, καὶ μελανώτερον, μὲ βαρεῖαν, καὶ ὑπνωτικὴν ὀσμὴν, καὶ ἐλεύθερον ἀπὸ πολλὰ φύλλα, μὲ τὰ ὁποῖα τυλίσσεται.

Δαπανᾶται πολὺ "Οπιον εἰς ὅλην τὴν Ἀσίαν, καὶ Ἀσιατικὰς Νήσους διὰ τὴν κοινὴν μεταχείρισιν τῶν κατοίκων διὰ μεθυστικόν· ὥστε μόνη ἡ Βαχὰρ Ἐπαρχία πωλεῖ ἑτησίως περὶ τὰς 190,000 ὀκάδας· ἡ Εὐρώπῃ τὸ μεταχειρίζεται δι' ἰατρικὸν ὑπνωτικόν, καὶ ναρκωτικόν.

ΛΑΥΔΑΝΟΝ ὀνομάζεται τὸ παρὰ τῶν Φαρμακοπῶλων ἐξαντλέμενον ἀπὸ τὸ "Οπιον μὲ βρόχινον νερόν, καὶ μὲ οἰνόπνευμα· τὸ δὲ Λαύδανον Ὀπιῶδες, εἶναι σύνθετον μὲ ἄλλα εἶδη· εἰς τὴν μεταχείρισίν του χρειάζεται προσοχὴ, καὶ προσδιορισμὸς ἰατροῦ, διότι ἠμπορεῖ νὰ κοιμηθῇ τὸν ἀξύπνητον ὅστις τὸν μεταχειρισθῇ ἀστοχάστως, ἐκτός μόνον ἂν ἦναι συνειδησμένος, καθὼς πολλοὶ Ἀσιατικοί, οἱ ὁποῖοι μεθῶν τρώγοντες πολλὰς δραχμάς, ἀλλὰ δὲν ἀποθνήσκου.

"ΟΠΛΟΝ, τὸ κοινῶς Ἄρμα, ὄργανον, ἢ ἐργαλεῖον χρῆσιμον εἰς τὸ νὰ ὑπερασπισθῇ τις ἑαυτὸν, νὰ καταπολεμήσῃ τὸν ἐχθρόν, καὶ νὰ φονεύσῃ τὰ ζῶα.

Διαιρῶνται τὰ "Οπλα εἰς Πυροβόλα, ὅσα ρίπτουσι βόλια μὲ τὴν ἐρμὴν τῆς πυρίτιδος, καὶ εἰς Λευκὰ, καὶ εἰς Χειροβόλα.

Πυ.

Πυροβόλα εἶναι τὰ ἀκόλεθᾶ.

Κανόνια, τὰ Τόπια.

Βόμβαι, αἱ Βόμβαι,

Τυφέκια.

Καταπέλται πυροβόλοι, τὰ Τρομπόνια.

Πιστόλια, ἥτοι μικρὰ Τυφέκια.

Πυροφόροι βολίδες, Γρανάται.

Λευκὰ Ὀπλα, ἥτοι Χειροκίνητα.

Σπάθη, τὸ Σπαθί.

Μάχαιρα καμπύλη, τὸ Γιαταγάνι.

Εὔκοπῖς, τὸ Σατήρι.

Εὔχειρίδιον, τὸ Χαντζάρι.

Πέλεκυς, ὁ Παλτάς.

Δόρυ, καὶ Κοντάρι, τὸ Μισράκι.

Λογχοπέλεκυς, Κοντάρι μὲ πέλεκυν.

Τυφεκολόγη, ἡ Βαγιωνέτα.

Ἀγκυλοσφύρα, τὸ Κιλῆγι.

Χειροβόλα Ὀπλα.

Τόξον, τὸ Δοξάρι.

Βέλος, ἡ Σαγίτα.

Ἀκόντιον, Κοντάρι, ὡς Τζιρίτι μὲ λόγχην.

Καταπέλτης, μηχανὴ πετροβόλος.

Σφενδόνη.

Περὶ τῶν κυριωτέρων ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω θεώρησον εἰς τὰ ἴδια Ἄρθρα ἐκάστου· διὰ τὰλλα ἀρκεῖ νὰ συνεδίσης τὰ ὀνόματα, διὰ νὰ μὴ βαρβαρίζωμεν ἀναιδῶς, καὶ χωρὶς ἀνάγκην· καὶ ἐπειδὴ τὸ ἐμπόριον εἰς τὰ ὄπλα εἶναι πανταχοῦ ἐμποδισμένον, δὲν πρέπει νὰ εἴπωμεν περισσότερα εἰς ἐμπορικὸν Σύγγραμμα, ὅποιον εἶναι τὸ παρόν.

Διὰ

Διὰ τὰ χρησιμεύοντα εἰς τὸ κυτῆγι ἂν θέλῃς νὰ δια-
 τρίβῃς εἰς αὐτὸ, καὶ διὰ προφύλαξιν εἰς τοὺς δρόμους,
 ἂν οἰοπερῆς, Ἰδὲ ΤΥΦΕΚΙ, ΠΙΣΤΟΛΑ, ΣΠΑΘΙ,
 ΜΑΧΑΓΡΙ, κ. τ. λ.

ἜΡΓΑΝΑ ΜΟΥΣΙΚΑ ὀνομάζονται ὅσα ἠχολογῶντα
 ἀποτελεῦν ἁρμονίαν, καὶ ἐξυπνῶν τὴν ἀκοὴν, εἶναι δὲ
 τριῶν εἰδῶν.

Μὲ Χορδὰς, ὡς Λύρα, καὶ Κιθάρα, Κύμβαλον,
 Ψαλτήριον.

Διὰ τοῦ Ἀνέμου, ὡς τὸ Ὀργανον, ἢ Σάλπιγξ,
 ὁ αὐλός, καὶ τὰ τέττα εἶδη.

Τὰ Κτυπώμενα, ὡς Τύμπανον, καὶ Τύμβαλον,
 καὶ Κρόταλα (τὰ Ζίλια).

Ὅλων αὐτῶν καὶ τῶν ὁμοίων τὸ ἐμπόριον εἶναι μι-
 κρόν, καὶ κατασκευάζονται ὅσα ἀνήκουν εἰς τὴν Εὐρω-
 παϊκὴν Μουσικὴν εἰς τὴν Εὐρώπην, ὅσα δὲ εἰς τὴν Τερ-
 κικὴν εἰς τὴν Ἐπικράτειαν τῆ Βασιλείου, καὶ μάλιστα
 εἰς τὴν Κωνσταντινῆπολιν.

ὈΠΩΡΑ, τὸ ὀπωρικὸν κοινῶς λεγόμενον, καρπὸς
 βρώσιμος τῶν δένδρων, καὶ γενικῶς ὅλων τῶν φυτῶν,
 ἐμπεριέχων, καθὼς καὶ οἱ μὴ ἐσθιόμενοι καρποὶ σπέρ-
 μα τῆ φυτῆ, καὶ χρησιμεύων προσέτι διὰ φαγί τῶν
 ἀνθρώπων, διότι ὅσοι καρποὶ τρώγονται ἀπὸ τὰ λοιπὰ
 ζῶα δὲν ὀνομάζονται ὀπωρικά.

Εἰς πολλὰ ἄρθρα τούτῃ τῆ Βιβλίῃς ἠμπορεῖ νὰ πα-
 ρατηρηθῇ ἡ ἐμπαικὴ χρῆσις τῶν ὀπωρῶν, ὡς ἀμυγδά-
 λων, καρυδίων διαφόρων, κακάων, καὶ ἄλλων παμπόλ-
 λων, αἱ ὁποῖαι ἔχουσι κέλυφος, ἢ στερεὸν σῶμα διαρ-
 κῆν πολὺν καιρὸν ξηραί, καὶ μεταφερόμεναι εἰς διάφορα
 μέρη πωλεῖται.

Ἄλλαι δὲ ἔσαι ὑγραί, καὶ εὐσηπτοὶ χρησιμεύουσι διὰ
 φαγί τῶν ἐντοπίων ἀκόμη νωπαί, καὶ ἐμβαίνουσι εἰς τὸ
 ἐμπόριον, ἢ ξηραίνονται, ὡς αἱ σταφίδες, τὰ ψιχο-
 κέρασα, τὸ πιπέρι, τὰ διάφορα κοκκύμηλα, καὶ τὰ
 ὅμοια ἢ μὲ τὸν ζωμόντων, καὶ τοιαῦτα εἶναι, ὁ Μη-
 λόζωμος, ὁ Ἀπιόζωμος, τὰ κρασία αὐτὰ, καὶ ἄλλων
 καρ-

καρπῶν οἱ ζῶμοι, περὶ τῶν κυριωτέρων ἀπὸ τῆς ὁποῖους λέγομεν εἰς τὰ ἴδια Ἄρθρα, ὅθεν δὲν μένει νὰ ἐκτανθῶμεν ἐδῶ, ἐπαναλαμβάνοντες τὰ ἴδια.

Ὁ πωρόζωμος λοιπὸν λέγεται ὁ ζῶμος, ἥτοι ὁ χυμὸς τῶν ὀπωρῶν κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἐκθεσιν· ὁ ὁποῖος καὶ ἀπὸ τὰ ἴδια δένδρα, ἢ καρπὸν αὐτῶν ἐπονομάζεται, ὡς λεμονόζωμος, καὶ τὰ παρόμοια, ὅσα δηλαδὴ πωλεῖνται εἰς ζῶμους διαμένοντας, καθὼς στραγγίζονται ἀπὸ τὸ ὀπωρικόν.

Ὁ πωρόζυθον δὲ ἠμποροῦμεν κατὰ διαίρεσιν σαφέστερον νὰ ὀνομάσωμεν ἐκεῖνον τὸν ζῶμον; ὁ ὁποῖος μετὰ τὸ ἀποστράγγισμά τε, βράζει, καὶ ἀλλάζει ποιότητα εἰς τὸ γλυκύτερον, ἢ ὀρμιότερον, ἢ μεθυστικόν· δέν τα ὀνομάζωμεν κρασία, διότι δέν ἔχουν ἐκείνην τὴν ποιότητα· ἀλλὰ ζύθους διακριτικώτερον, ἐπειδὴ πλησιάζουν περισσότερον εἰς τούτους, ἢ εἰς ἐκεῖνα.

Ἀπὸ πολλὰς σαρκώδεις ὀπώρας γίνεται ὀπωρόζυθος, καὶ χρησιμεύει δι' ἐμπόριον ἐσωτερικὸν καὶ ἐξωτερικὸν ἐπίστε.

Ἀπὸ τὰ Μῆλα γίνεται τὸ παρά τῶν Γάλλων λεγόμενον, Cidre, τὸ ὁποῖον Κίδρον ὠνόμασα, καὶ Ἰδέ εἰς τὴν Δέξιν ταύτην.

Ἀπὸ τὰ Ἀπίδια γίνεται τὸ λεγόμενον κυρίως Poiré ἥτοι Ἀπιόζυθος, καὶ συνωνυμέμενον πολλάκις Κίδρον· ἀλλὰ τὲτο εἶναι πολὺ κατώτερον ἀπὸ τὸν Μηλόζυθον ἐκεῖνον.

Ὁ πωρόζυθον ἔχομεν εἰς τὴν Πόλιν μας ἀπὸ τὴν Τραπεζῆντα, φερόμενον εἰς βαρύλλια, καὶ πωλέμενον, καὶ μεταχειριζόμενον παρὰ πολλῶν διὰ ὀροιστικὸν ποτὸν τὸ κλοκαῖρι, καὶ διὰ καρύκευμα συνεσθιόμενον μὲ τῆς θρίδακας, τὰ κοινῶς μαϊέλια, καὶ μετὰ προσθήκης μαρέλια· αὐτὸς εἶναι τὸ κοινῶς γνωριζόμενον Ναρδέγκι, ἢ Λαρδέγκι γινόμενον κυρίως ἀπὸ τὸν ζῶμον τῶν Δαμασκηνῶν, καὶ Κοκκυμήλων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἔχει πλῆθος ἢ Τραπεζῆς, καὶ ὅλη ἐκείνη ἢ Ἐπαρχία· ἢ γεῦσις του εἶναι ὑπόξυκος, καὶ τὸ χρῶμα τῆ καλῆ ὑπόξανθον.

Ἀπὸ

Ἀπὸ τὸν Κοκκυμηλόζυθον τῆτον πρὸ τῆς βράσεώς τε, ἐφίνεται τὸ πιστίλι, ἢτοι κοπανισμένον, καθὼς ἀπὸ τὸ γλεῦκος γίνονται τὰ γλευκοπλακέντια (μουστόπηται) ἀλλ' ἐκεῖνο, ἢτοι τὸ πιστίλι, εἶναι περισσότερον ἐφήμερον, διὰ τοῦτο καὶ πικτότερον, καὶ τυλιγμένον ἐλικοειδῶς εἰς κυλίνδρους πωλεῖται εἰς τὰ ἐργαστήρια. τὸ χρῶμά του εἶναι φαιὸν, ἢτοι βαθὺ καστανὸν, καὶ ἡ γεῦσις του γλυκόζυτος.

Μὲ αὐτὰ τὰ δύο Ἄρθρα, καὶ μὲ τὰ λεπτοκάρυα φορτωμένα μᾶς στέλλεν οἱ Τραπεζῆντιοι τρικάρτα καράβια των ἐτησίως, καὶ ὅλα αὐτὰ δαπανῶνται εἰς τὴν Κωνσταντινῆπολιν.

Εἰς ἄλλα μέρη ἐφίνου γλεῦκος ἀπὸ τὰ λειμωνικά, καὶ ἀπὸ ἄλλα ὀπωρικά. ἡ τέχνη ὅμνις τῆ νὰ κατασκευασθῆ καλὸς μηλόζυθος λείπει ἀπὸ τὰ μέρη μας, μ' ὅλην τὴν εὐκολίαν τῆς κατασκευῆς του. διότι ἀφ' οὗ κοπανισθῆν, ἢ καὶ μὲ τὸ πιεστήριον συνθλιβῆν τὰ μῆλα, καὶ μάλιστα τὰ ὑπόζυνα, καὶ χειμωνήσια, συνάζεται ὁ ζωμός των, βάλλεται μὲ ὀλίγον μέλι εἰς κάδους, ἢ βαρύλλια, βράζει, καὶ γίγεται καθαρὸς, ὡς κίτρινον κρασί, καὶ εὐχρηστος, ὀροσιστικὸς, καὶ ὁ παλαιότερος μεθυστικὸς, καθὼς ὁ κοινὸς ζῦθος.

Ὀπωρόπνευμα. Δέν εἶναι ἀμφιβολία ὅτι καθὼς ἀπὸ ὅλους τῆς καρπῆς ἐκβάλλεται πνεῦμα, ἀπὸ τὰς Ὀπώρας γίνεται εὐκολώτερα, καὶ περισσότερον εἰς τὴν Γαλλίαν, Γερμανίαν, καὶ τὴν Ἀγγλίαν κατασκευάζου, καὶ μεταχειρίζονται πολὺ. μανθάνω δὲ ὅτι καὶ εἰς τὴν Δακίαν ἐκβάλλου ἀπὸ τὰ κοκκύμηλα μὲ τὸν κοινὸν ἄμβυκα. κρίνεται ὅμως τὸ ὀπωρόπνευμα βλαπτικὸν παρὰ τῶν Διαιτητικῶν. ἀλλὰ μήπως τὰλλα εἶναι ἀφέλιμα; ὅλα ἐκεῖνα τὰ Ἔθνη μεταχειρίζονται τὰ ὀπωροπνεύματα, καθὼς ἡμεῖς τὸ οἶνόναμα, καὶ εὐχαριστοῦνται.

ὈΡΕΛΛΑΝΗ', ἀπὸ Ὀρελλάνας τῆ Ποταμοῦ τῆς Μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς μετονομασθέντος τοῦ Ἀμαζονείου, φυτὸν, εὐρισκόμενον περὶ τὰς ὄχθας αὐτοῦ, καὶ παρὰ

τινων

τινων ὀνομαζόμενον Ρακῆ, καὶ παρ' ἄλλων Ἀχιότῃ· γίνεται ὡς μικρὰ χρυσομηλέα μὲ φύλλα εἰς σχῆμα καρυδίας, ἀνθη λευκά, καὶ σαρκόχροα, πενταπέταλα, ἀστερώδη, καὶ καρπὸν ὡς σπóρον σταφυλῆς ἐμπεριεχόμενον εἰς λοβούς ἐρυθροτάτους.

Τὰ αὐτὰ ὀνόματα δίδονται καὶ εἰς τὸν καρπὸν τοῦ φυτῆ τῆτου, ὁ ὁποῖος τιμᾶται πολὺ ἀπὸ τῆς βαφεῖς, διότι δίδει ἀπαράλλακτον χρῶμα μὲ τὸ Πρινοκόκκι, ἀλλ' ἀπαλλείφεται, καὶ διὰ τῆτο ἐμποδίζεται εἰς τὴν Γαλλίαν, καὶ μεταχειρίζονται ἀντὶ νὰ βάψωσιν τὰ χρυσοκίτρινα χρώματα συμμίγοντες τὴν Ὀρελλανὴν μὲ ὀλίγον ξύλον Φερναμβέκου.

Ἡ καλὴ Ὀρελλανὴ ἔχει εὐωδίαν Ἴων, ἢ Ἰακίνθου, εἶναι ξηρὰ, βαθυκοκκίνη, ἀπαλὴ εἰς τὴν ἀφήν, καὶ εὐμάλακτος, καὶ τὸ ἐσωτερικὸν χρῶμα ζωρότερον τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Τεινασσομένη ἀπὸ τὸ δένδρον πλύνεται μὲ χλιαρὸν νερὸν ἕως νὰ ἀποδερματισθῇ τὸ κόκκινον, κατασταλλάζει τὸ νερὸν εἰς τὸ ἀγγεῖον, καὶ λαμβάνεται ἡ ὑπόστασις, ἡ ὁποία ζυμωμένη εἰς βάλανς, ἢ πλάκας πωλεῖται. Συνάζεται ὁ καρπὸς ἕτος δις τῆ ἕτης, τὸν Ἰούνιον, καὶ Δεκέμβριον.

ὈΡΣΙΧΑΛΚΟΣ, ὁ Πάφυλλος κίτρινος παρὰ τῶν πατριωτῶν μου λεγόμενος, διότι εἰς φύλλον, ἢτοι πέταλον τὸν μεταχειρίζονται, κοινότερον ὅμως ἀπὸ τῆ Ἰταλικῆ Βρόντζος, καὶ προσφυέστερον Χαλκὸς κίτρινος, μέταλλον κατασκευαστὸν σύνθετον ἀπὸ φυσικὸν χαλκὸν, ἢτοι κόκκινον, καὶ Καδμίαν λίθον, ἐψημένην ὡς πιλίην Πλίνθον, ἀλεσμένην ὡς ἀλεῦρι, σμηγμένην μὲ κοπανισμένον ἀνθρακα, καὶ πλυμένην ἔπειτα διὰ νὰ μὴ μείνῃ κόνις.

Εἰς ἰσοβαρῆ ποσότητα χωνευμένη μὲ τὸν χαλκὸν ἡ τοιαύτη Καδμία ἀποτελεῖ τὸν Ὀρείχαλκον, καὶ ἀντὶ ἐλλείψεως δίδει αὐξησιν ἀπὸ 20, ἕως 50 τὰ ἑκατόν.

Ἀπὸ τοιῶτον Ὀρείχαλκον κατασκευάζονται τὰ κανόνια, αἱ βόμβαι, καὶ τόσα ἄλλα πράγματα. Γίνεται καὶ ὁ εἶρη-

εἰρημένος Πάφυλλος, ἥτοι ὀρειχάλκινον πέταλον κίτρινον, καὶ ἐξεσμένον ἀπὸ τὸ ἐν, καὶ μελανοπράσινον ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, καὶ φερόμενον ἀπὸ τὴν Εὐρώπην εἰς κυλίνδρους, καὶ εἰς διπλώματα τυλιγμένον ὁμοίως δὲ καὶ σύρμα κίτρινον ὀρειχάλκινον, καὶ ἄλλα πολλὰ σκεύη.

Σφυρηλατεῖται ὁ ὀρείχαλκος κρύος, καὶ ἀφ' ἧ ἀργίση νὰ ζεσταίνεται ἀπὸ τὴν βίαν τῆς σφύρας, κοκκινίζόμενος εἰς τὴν κάμινον, καὶ πάλιν σφυρηλατέμενος πλυσίον τῆς καμίνου, διότι τὸ ἐξαφρικὸν ψύχος, τὸν κάμνει εὐθραυστον, καὶ διὰ τὰ διάρκεση εἰς πολλὴν σφυριλασίαν προσθετέον εἰς τὸ μίγμα 8 ἕως 10 τὰ 100 παλαιὸν χαλκὸν, χωρὶς γάνωμα κασσιτέρου.

"ΟΡΟΒΟΣ, τὸ κοινῶς Ῥόβι ὄσπριον τῆ αὐτῆ γένους μετὰ λαθύρια, καὶ ἄχρηστον εἰς τροφήν τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ μόνων τῶν βοῶν, καὶ χοίρων.

Οἱ Χειρουργοὶ Ἴατροὶ μεταχειρίζονται τὸ ἀλεϋρίτου εἰς τὰ καταπλάσματα, ὡς ἐν ἀπὸ τὰ λεγόμενα τέσσαρα διαλυτικά.

ΟΡΠΙΜΕΝΤΟΝ, ἢ Ὀρπίνον, Λατινιστὶ Auripigmentum, ἥτοι χρυσοβαφές, διότι ἐμπεριέχει τὸ χρῶμα, ἴσως καὶ μικρόν τι μέρος χρυσοῦ μεταλλικὸν εὕρισκόμενον εἰς τὰ μεταλλεῖα τῆ χαλκῆ, τὸ κίτρινον (καὶ τῆτο εἶναι πολὺ) εἶναι τὸ αὐτὸ κατὰ τὴν φαρμακερὰν δύναμιν μετὰ τὸ ἀρσενίκιον. τὸ δὲ κόκκινον γίνεται εἰς τὰ χωνευτήρια βαλλόμενον, καὶ καιόμενον μετὰ ἔλαιον, ἢ καὶ καρναβέλαιον, ἢ καρυδέλαιον. καὶ τοῦτο ἐπωνομάζετο Σανδαράχη παρὰ τῶν Παλαιῶν.

Καλῆτερον ἀπὸ ὅλα εἶναι τὸ χρυσοκίτρινον, τὸ κίτρινον, καὶ κόκκινον μετὰ πολλὰς κοκκίνας φλέβας δὲν εἶναι κατώτερον, τὸ δὲ πρασινωπὸν καὶ εἰς μικρὰς πέτρας ἀχρεῖον.

Οἱ Ζωγράφοι, οἱ Ἴπποῖατροὶ, καὶ ἄλλοι τινὲς τεχνῆται δαπανοῦν πολλὴν ποσότητα. χρειάζεται ὅμως προσοχὴν, διότι εἶναι φαρμάκι δειλητήριον.

"ΟΣΠΡΙΑ ὀνομάζονται ὅσα σπαρτὰ γεννήματα καρ-

πο-

ποφορῶνται εἰς λοβῆς, καὶ χρισιμεύουν διὰ μαγειρεύμα-
τα, δηλαδὴ

Ρίζια

Κύαμοι, Κεκκία

Φασόλια

Φακαί

Πισοί, ἥτοι Πισέλλια

Λαθύρια

Ρεβίθια

Ἴδὲ τὸ ἐκάστω Ἄρθρον κατὰ
Δέξιν.

Καλὰ Ὅσπρια εἶναι ὅσα βράζεν, καὶ χυλώνεν εὐκολα.

ὍΣΤΡΑΚΟΝ, τὸ κόκκαλον, τὸ ὁποῖον περισκεπάζει
πολλὰ ἐνυδρα ζῶα, ὡς τὸν καρκῖνον, παραβίδα, στα-
κόν, κογχύλια, πίνναν, κ. τ. λ. καὶ μερικὰ τῆς ξηρᾶς,
ὡς τὴν χελώνην, καὶ τὸν κοχλίαν, ἥτοι σιαλαγκόν.

ὍΣΤΡΑΚΟΔΕΡΜΑΤΑ, ὅλα τὰ εἰρημένα, καὶ τὰ
ἴμοια τέτοις ζῶα, ἐπειδὴ ἀντὶ δέρματος φορεῖσι τὸ Ὅ-
στρακον, καὶ ἐπειδὴ εἶναι ἀναιμα (δὲν ἔχεν αἷμα)
συναριθμῶνται ἀπὸ μερικῆς εἰς αὐτὰ καὶ τὰ ἀναιμα,
ὡς σιπία, ὀκταπόδι, καλαμάρι, ἀλλὰ καταχρηστικῶς.

Δι' ὅσα ἀπὸ αὐτὰ χρισιμεύεν εἰς τὸ ἐμπόριον ἐφρόν-
τισα γὰ ἐκδέσω ἴδιον Ἄρθρον, καὶ ζήτησον αὐτὸ κατὰ
Δέξιν.

ὍΣΤΡΙΔΙ, γνωστὸν Ὅστρακόδερμα χρήσιμον διὰ φα-
γί· εἰς τὰς ἀλμυροτέρας θαλάσσας, καὶ τὰς πετρώ-
δεις, καὶ ἀμμώδεις αἰγιαλὸς εὐρίσκονται τὰ καλῆτερα·
ἐμπόριον δὲν ἐκτελεῖται μὲ αὐτὰ, εἰ μὴ μόνον ἐσωτε-
ρικόν.

ΟΥΡΑ, τὸ ἔπισθεν τῆ ζώης γνωστὸν μέρος· εἰς τὸ
ἐμπόριον χρισιμεύεν πολλαὶ εἰραι, ὡς τῶν ἵππων διὰ
τὴν τρίχατων, τῶν βοῶν ὁμοίως, καὶ ἐπομένως ὅλων τῶν
ζώων, ὅσων τὸ δέρμα χρισιμεύει διὰ διφθέρας, ὡς τοῦ
σκιέρου, (βιρβιρίτζας) σαμκρίου, νούρκας, κεναδίας,
ἀλώπεκος, κ. τ. λ. περὶ τῶν ὁποίων γράφομεν εἰς τὰ
ἐκάστω ὄνομα. καὶ Ἴδέ.

ΟΥ-

ΟΥΨΙΪΑ, μεταξύ τῶν Φαρμακοπῶλων, καὶ Χυμικῶν, καὶ ἐπομένως τῶν ἐμπορίων λέγεται ἢ διὰ τῆ πυρὸς ἀφελκομένη καθαρὰ ὕλη ἀπὸ ἕκαστον τῶν ὑλικῶν ὄντων.

Μεταξὺ πολλῶν κυριώτεραι εἶναι αἱ ἀκόλουθοι.

Οὐσία Λιβανωτίδος, ἢ δεινδρολιβάνε, Ἰδὲ ΛΙΒΑΝΩΤΙΣ.

Οὐσία Τερεβίνθε

Οὐσία Ἀνίσε.

Οὐσία Μοσχοκαρφίε

Οὐσία Κινναμώμου

Οὐσία Λεμονίε.

} Ἰδὲ τὰ ἴδια Ἀρθρα.

ΟΨΑΡΙ, ὁ ἰχθύς ζῶν ἐνὺδρον, ἥτοι τρεφόμενον, καὶ ζῶν εἰς τὰ νερά ἀλμυρά, καὶ γλυκᾶ, ὑποκείμενον τῆς τέχνης τῶν ἀλιέων (ὄψαράδων). Ἰδὲ ἈΛΙΕΥΤΙΚΗ.

Τὰ ὄψαρια δίδου εἰς τὸ ἐμπόριον ὀλίγα δέρματα, κόλλαν, καὶ κόκκαλα ἄλλα τὸ κρέας, καὶ ἄλειμμα, τὸ ὁποῖον καὶ ἔλαιον λέγεται, ἀποτελεῖ τὰς ἐσιωδιστέρας ὕλας διὰ τὸ ἐμπόριον.

Ἐπειδὴ τὰ ὄψαρια δὲν ἔμπορῶν νὰ ζήσαν χωρὶς τὸ νερόν, τὸ ἐμπόριον εἰς τὸ νερόν κρέαςτων εἶναι ἐσωτερικόν, καὶ προσωρινόν, γινόμενον ἀμέσως μετὰ τὸ ὄψαρισμα εἰς τὰς πλυσιοχώρας τῶν ὄψαροτρόφων ὑδάτων τόπως, ἀλλ' εἶναι παντοτεινόν καὶ μέγα περιοριζόμενον εἰς τὰς ἀλιεῖς, καὶ μεταπράτας.

Διὰ νὰ ἔχεν ὅμως τὰ ὄψαρια, καὶ ὅσοι κατοικοῦν μακρὰν ἀπὸ θαλάσσης, καὶ λίμνας, καὶ ποταμοὺς ἐπειροήθη ὁ τρόπος τῆς ταριχεύματος αὐτῶν, καὶ φυλάττομενα μεταφέρονται μακρὰν πωλέμενα, καὶ μεταπωλέμενα μὲ ἕκτασιν ἐμπορίε, καὶ ὄφελος.

Ταριχεύονται τὰ ὄψαρια, καὶ φυλάττονται κατὰ τούτους τὸς τρόπους ἄ. ξηραινόμενα ἐπάνω εἰς τὰς πέτρας ἀπὸ τὸν ἥλιον, καὶ παρὰ τῶν ταριχευτῶν τούτων. Stockfish, Στοκφίς, ἀπὸ τῆ Stock ἢ πέτρα, ὁ βράχος, κατὰ τὰς Σκανδιναβίε, καὶ Fisch, τὸ ὄψαρι, ὀνομασθέντα.

τα.

τα. β'. ξηραίνόμενα εἰς τὸν καπνὸν, τὰ ὅποια καπνιστὰ λέγονται. γ'. εἰς τὸ ἔλαιον. δ'. εἰς τὴν ἄλμην, τὰ ὅποια παστὰ, καὶ γαράτα ὀνομάζομεν. Ἴδὲ ΒΑΚΑΛ᾽Σ, ΚΕΦΑΛΟΣ, ΘΥ᾽ΝΟΣ, καὶ ἈΡΙΓΚΑ.

Εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν ταριχευόμενα ὀφάρια πωλῆνται διὰ τὰ ἔξω μέρη τῆς Ἐπικρατείας, Κολοιοί, Σκόμβροι, οἱ ὅποιοι ὄντες τὴν ἀνοιξὶν ἀπαχοὶ μετονομάζονται Σύροι, ἢ Τζίροι, Παλαμύδες, τῶν ὁποίων αἱ ταριχευόμεναι Λακέρδαι, καὶ Τριχίαι, αἱ δὲ ταριχευόμεναι Σαρδέλλαι· περὶ ὧν ἰδὲ καθ' ἕκαστα. Ἡ Αἴνος δίδει τὴν καλιτέρας καπνιστῆς Κεφαλῆς, καὶ ἡ Ἄρτα τὴν ἀλατισμένης ξηρῆς μετονομαζομένου ΣΤΕΙΡΑΔΙΑ· ἡ δὲ Πριχόννησος καλῆς κολοιῆς Γαράτους.

Τῶν δὲ γλυκῶν νερῶν ταριχευόμενα ὀφάρια ἔχομεν ἀπὸ τὴν Ἀχερουσίαν τῶν Ἰωαννίνων λίμνην, μάλιστα Ἐγγέλια, ἀλλ' ὀλίγα περισσεύουν διὰ τὰ ταριχευθῆν· πολλὰ δὲ καὶ μικρότερα ἀπὸ τὸν Στρίμονα (Χάινδακα) ποταμὸν, μεγάλαι καὶ νοστιμώταται Πέστροφαι καπνιστὰ εἶναι τῆς Καστορίας, καὶ ἡ Μύραινα τῶν Δεναβέως.

Ὀφάρια γλυκῶν νερῶν· ὅσα ζῶσιν εἰς λίμνας, καὶ ποταμῶν ποτίμου νερῶν.

— Ἀλμυρῶν νερῶν· ὅσα ζῶσιν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀλμυρῶν λίμνας.

— Ἐντόπια, ὅσα εὐρίσκονται πάντοτε εἰς τὰ ἴδια μέρη.

— Κοπαδιαστὰ, ὅσα ἀγελιῶν μεταβαίνουν ἀπὸ ἓν εἰς ἄλλο μέρος θαλάσσης, τῶν ὁποίων τὸ ὄφάρια γίνεται εἰς προσδιορισμένους μῆνας, καὶ πλάσιον.

Ὀφάρια κέκκαλον. Ἴδὲ ἘΛΕΦΑΝΤΟΔΟΥΣ.

Ὀφάρια κέλλα. Ἴδὲ ΚΟΛΛΑ.

Π

ΠΑΪΓΟΣ. Τὸ λυόμενον χιόνι, ἢ καὶ νερὸν, καὶ πηγνύμενον ἀπὸ τὴν φύχραι τὸν χειμῶνα, καὶ χρήσιμον τὸ καλοκαίρι εἰς τὰς καύσεις. Τὰ ὑψηλὰ βουνὰ ἔχουσιν παντοτεινά· ἀλλὰ καὶ οἱ ἄνθρωποι διὰ νὰ φυλάξεν τὸν πάγον, τὸν θάπτειν εἰς λάκκους γῆς, καὶ τὸν πωλῶν τὸ καλοκαίρι εἰς τὰ πλησιόχωρα μέρη.

ΠΑΓΩΤΑ, ὅσα ὑγρά φαγητά, ἢ ποτὰ τρώγονται παγωμένα, ἢτοι πηκτά· τὰ ποτὰ ὀνομάζονται ἀπὸ τοῦ Ἰταλικῆ Γκιατζάται, καὶ γίνονται παρὰ τῶν ζαχαρεψῶν εἰς τὰ μέρημας μετὰ τὸν πάγον, ἢ χιόνι προστριβόμενον ἔξω ἀπὸ τὸ κασσιτερινὸν ἀγγεῖον, τὸ περιέχον τὸ σύνθετον ὑγρὸν μετὰ ζάχαρι, κεράσια, καὶ ἄλλα, εἰς δὲ τὴν Εὐρώπην ἀντὶ χιόνι βάλλειν νίτρον, ἢ κοινὸν ἄλας, καὶ τὰ παγῶνουν.

ΠΑΛΑΙΟΪΠΑΝΑ. Τὰ ῥάκη ἀπὸ παρῖα λινὰ, καὶ Κανναβίσια, χρησιμεύοντα διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν χαρτίων, ἐφεύρεσις ἐπωφελεστάτη τῆς ΙΕ'. Ἐκατονταετηρίδος, διὰ τῆς ὁποίας ἐπλήθυναν τὰ Βιβλία, καὶ εὐκολύνθησαν οἱ γραφεῖς καὶ συγγραφεῖς εἰς τὰς ἀνταποκρίσεις, τὰς τέχνας, τὰς ἐπιστήμας, καὶ τὴν οἰκιακὴν, καὶ πολιτικὴν οἰκονομίαν.

Μετὰ τὴν ἀξιομίμητον ἐποχὴν ἐκείνην τὰ παλαιόπανα πλυνόμενα, καὶ κοπτόμενα μεταποιῶνται εἰς χαρτίον, καὶ γίνονται ἄξια, καὶ ἀναγκαῖα νὰ παρρησιασθῶν εἰς τὰς βασιλεῖς αὐτῆς, καὶ νὰ καταστήσουν ἄρθρον ἐμπορικὸν ζητημένον, καὶ μέγα εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην· ὅπου διὰ καλὴν τύχην τῆς χαρτοποιίας οἱ ἄνθρωποι φορῶν λινὰ ὑποκάμισα, καὶ πολλὰ ἄλλα τοιαῦτα ἐπιπλα, καὶ ἀφ' ἧ παλαιώσαν τὰ πωλοῦν εἰς τοὺς συνάζοντας ἐπὶ τῆτου, καὶ μεταπωλῶνται εἰς τὰς χαρτοποιούς.

Εἰς τὴν Τουρκίαν τὰ Λινόπανα δὲν εἶναι τόσον συνειδισμένα, ἀλλὰ μὲ ὅλον τοῦτο εὐρίσκονται ἄρκετὰ διὰ
 πολ-

πολλά χαρτοποιεία, ἀπὸ τὰ ὁποῖα μόλις ἐν ἔχομεν εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν βασιλικὸν νεοσύστατον· τὰ παλαιόπανα συναζόμενα παρὰ τῶν Ἑβραίων ἐστέλλοντο διὰ τὴν Ἑνετίαν πρὸ τῆ παρόντος Θαλασσίου πολέμου, καὶ τῆς μεταβολῆς τῶν Εὐρωπαϊκῶν πραγμάτων.

Καλήτερα παλαιόπανα εἶναι τὰ λινά, καὶ πλυμένα, καὶ παλαιότερα.

ΠΑΙΓΝΙΔΟΨΑΡΤΑ. Ἰδὲ ΧΑΡΤΙΟΝ.

ΠΑΛΑΜΥΨΑ, ὄψαρι. Ἰδὲ ΠΕΛΑΜΥΨ.

ΠΑΨΑ, ὀνομάσθη παρὰ τινῶν ἀπὸ τῆ πάλλω τὸ ρίπτω κατὰ τὸν Ἡσύχιον· ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ βάλλω σημαίνει καὶ τοῦτο, καὶ τὸ ἐμβάλλω, ἦτοι χῶνω ἐν πράγμα μέσα εἰς ἄλλο, καὶ ἡ λέξις Βάλλα πολιτογραφηθεῖσα παρὰ τῶν Ἰταλογάλλων σημαίνει ἀμφότερα, ἦτοι καὶ τὴν ἀπορρίπτομένην παρὰ τῶν κανονίων, καὶ ἄλλων πυροβόλων ὀργάνων, ἡ ὁποῖα καὶ βόλι, καθὼς τὸ βέλος εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν λέγεται· καὶ τὴν ἐμπεριέχουσαν εἰς σακκίον πραγματείαν, ἐπρωτίμιστα, ὡς εὐχρηστοτέραν ταύτην. Ἰδὲ ΒΑΨΑ.

ΠΑΨΑ, ἀπὸ τῆ τεινάσσω, καὶ κινῶ, ἡ μεγάλη κώπη τῶν πλοιαρίων, χρησίμη ἀντὶ πηδαλίε εἰς αὐτὰ διὰ τὰ εὐθυδρομήσῃ κινουμένη· εἶναι ξυλίνη, καὶ κατασκευάζεται καθὼς τὰ κωπία εἰς τὸν τόπον.

ΠΑΝΑΨΑ, Ἰατρικὸν φημιζόμενον διὰ τὰ ἰατρεύσῃ ὅλα τὰ πάθη, ὁποῖον εἶναι· οἱ παλαιοὶ Πρόγονοί μας ἔδωκαν αὐτὸ τὸ μέγα ὄνομα εἰς κόμμι ἀποστάζον διὰ τῆς ἐντομῆς ἀπὸ τὴν ρίζαν φυτῆ βλαστάνοντος εἰς τὴν Ἀχαΐαν, Βοιωτίαν, Φωκίδα, καὶ Μακεδονίαν. Ἡ ρίζατε εἶναι λευκὴ, σκεπασμένη μὲ χονδρὴν φλοιάν, καὶ ὀλίγον πικρὰ, ὁ κορμὸς τοῦ ὑψηλός, καὶ ὡς βαμβακοσκέπαστος, τὰ φύλλα τοῦ ὡς τῆς συκῆς, τὰ ἄνθη τοῦ κίτρινα, καὶ γίνονται εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ, καὶ ὡς τοῦ ἀνήθη, καὶ ὁ καρπὸς τρώγεται μόνον τῆ στελέχου, καὶ ὄχι τῶν κλόνων.

Τὸ κόμμι τῆτο λέγεται ὅτι ἐφευρέθη ἀπὸ τὸν Ἡρακλῆ, καὶ διὰ τοῦτο τὸ ὀνόμασαν Ἡρακλέους Πανά-

κειαν, Γαλλιστί δὲ Οροραπαχ· εἶναι λευκὸν ὅταν ἀποστάζη, ὑγρὸν, χρυσοκίτρινον δὲ ἀφ' ἑξήραυθῆ· καὶ ὡς τὰ ὁμοιάτου εἶναι εἰς δάκρυ τὸ καλόν· καὶ εἰς κομμάτια, ἢ ψωμούς τὸ κατώτερον.

Ὅταν τὸ κόμμι τοῦτο ἦναι νωπὸν, ἀποπέμπει βλαπτικωτάτην ὀσμὴν, καὶ χρειάζεται προσοχὴν διὰ τὴν ἀνοίξῃ τινὰς τὰ κιβώτια, εἰς τὰ ὁποῖα μετακομίζεται.

Ἐγεί τὰς αὐτὰς ἀρετὰς μὲ τὸ Σαγαπηνὸν εἰς τὰς ἰατρείας τῶν πληγῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἐμβαίνει εἰς τὴν λεγομένην ἀλλειψὴν θείαν παρὰ τῶν φαρμακοπώλων μὲ τὸ Γάλβανον, Ἀμμωνιακόν, καὶ Βδέλλιον.

Πανάκεια Ἀσκληπίου, καὶ Πανάκεια Χείρωνος· ἀλλαι, καὶ ἄχριστοι εἰς τὸ ἐμπόριον. Τὴν προρρήθεισαν ὁμως λαμβάνει ἀπὸ τὰ ρηθέντα μέρη ἢ Εὐρώπη.

ΠΑΝΙΟΝ, Ὑφασμα γνωστὸν, καὶ χρησιμώτατον διὰ τὴν μὴ εἶπω ἀναγκαῖον δι' ἐνδύματα, καὶ ἄλλα ἐπιπλα τῶν ἀνθρώπων.

Ὑφαίνονται ἀπαντάχῃ Πανία, καὶ εἶναι βαμβακερὰ, λινα, κανναβίσια, μεταξωτὰ, καὶ χρυσαργυροῦφанта, ἐπομένως τὰ μικτὰ βαμβακόλινα, ἢ βαμβακομεταξωτὰ, ἢ λινομεταξωτὰ.

Ἀνάγεται ἢ ἐφεύρεσις τῆς ἰστρυγίας, ἢτοι ὑφάσματος τῶν πανίων εἰς τὴν Ἀράχην, ἢ διότι ἀγνοεῖται ὁ ἐφευρετής, ἢ διότι ὁ τοιοῦτος ἔλαβε τὸ παράδειγμα ἀπὸ αὐτὸ τὸ ὑφαντικὸν ζώφιον, τὸ ὁποῖον ἀφ' ἑξή διατάξῃ παραλλήλως τὸ στημόνι (τέτο εἶναι τὸ κατὰ μῆκος νῆμα τῶν ὑφαντῶν) τὸ συνυφαίνει εἰς ὀρθὰς γωνίας μὲ τὸ ὑφάδι, τὸ ὁποῖον εἰς τὴν ἰστρυγίαν τυλιγμένον εἰς τὴν βελόνην τῆς Κερκίδος διαπερᾶται κατὰ πλάτος, ἀπὸ ἐν πρὸς τὸ ἄλλο, ἀλλεπαλλήλως, τὰ μέρη τῆς στημονίου· καὶ μὲ τὸ ἀνάβασμα, καὶ κατάβασμα τῶν Μιταρίων, καὶ κτύπημα μὲ αὐτὰ προσαρμόζεται. Αὐτὰ δὲ λέγονται τὰ δύο χονδρὰ ξύλα, εἰς τὰ ὁποῖα εἶναι δεμένον τὸ στημόνι· καὶ εἰς μὲν τὸ πρὸς τὸν ὑφαντὴν, ἢ ἰστουργὸν τυλίσσεται τὸ ὑφασμένον πανί· εἰς δὲ τὸ ἀντικρὺ τέτου εἶναι τυλιγμένον τὸ στημόνι, καὶ

καὶ ὅσον τὸ ἐν ἀδειάζει, τόσον τὸ ἄλλο γεμίζει. Πα-
τῆτραι τὰ μικρὰ ξύλα, εἰς τὰ ὁποῖα ὄντα δεμένα τὰ
Μιτάρια ἀναβαινοκαταβάζονται μὲ τὸ πάτημα τῆ ὑ-
φαντῆ, ἢ δὲ ὅλη μηχανὴ Ἐργαλειός, ὁ ὁποῖος εἰς τὰ
Πανία καὶ ῥῆχα εἶναι ἀπλῆς· εἰς δὲ τὰ ποικίλα με-
ταξωτὰ, καὶ χρυσᾶ, καὶ ὅλα τὰ ἀνθηρὰ ὑφάσματα
σύνθετος ἀπὸ περισσότερα μιτάρια, καὶ κερκίδας, αἱ
ὁποῖαι καὶ Πήριον λέγονται, κοινότερον ὅμως Σαγίται,
καὶ Γαλλιστί, Navette, ἢτοι Ναυίς διὰ τὸ σχῆμα τῆς.

Εἰς τὴν Τυρκίαν ὑφαίνονται πανία οἰκιακὰ δι' ὑπο-
κάμισα διαφόρων ποιότητων κατὰ τὴν φιλότητα τοῦ νή-
ματός των, ἢτοι βαμβακερὰ μεταχειριζόμενα ἀπὸ τοὺς
χωρικούς· λινὰ, καὶ μικτὰ μὲ μετάξι, καὶ μεταξωτὰ.
Φιλοτιμώμεναι αἱ καλοοικοκυραὶ εἰς αὐτὰ, σπουδάζουν
να ἀποκτήσῃν τὰ προτερήματα τῆς παρὰ τῆ Σολομῶν-
τος Ἀνδρείας Γυναικός, νήθεσαι καὶ ἰστρυγῆσαι
δι' ὅλην τὴν οἰκιακῆν τὴν ἐκκλησίαν, ὥστε οἱ ξένοι δὲν
μᾶς ὑπεχρέωσαν να ζητῶμεν ἀπὸ αὐτῆς καὶ τὸ ὑπο-
κάμισόν μας.

Μεταξωτὰ πανία δι' ὑποκάμισα ὑφαίνεν εἰς τὴν Θεσ-
σαλονίκην, καὶ Πρῆσαν, ἀλλὰ κατώτερα.

Εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν ὑφαίνεν, καὶ διαδίδουν εἰς
τὴν Ἐπικράτειαν μεταξωτὰ καλὰ, καὶ λινόμεταξα πο-
λυκλωσμένα, καὶ ἐλώδη (σχερὰ) μὲ ὡς διαφόρου
πλάτους (κενάρια) καὶ ὀμαλά.

Εἰς τὰ Ἰωάννινα, καὶ Δακίαν εὐδοκιμῶν εἰς τὰ λινὰ
ὀμαλώτατα, καὶ φιλά, ὡς τὰς λεγομένας Βατίστας.

Ὅλα ὅμως αὐτὰ εἶναι ἔργα γυναικῶν χρήσιμα διὰ
τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν, καὶ τὸ ἐσωτερικὸν ἐμπόριον
τῶν μεταπρατῶν, ὁποῖαι εἶναι πολλαὶ γραῖαι, αἱ ὁ-
ποῖαι καὶ Πράτραι ὀνομάζονται.

Πρὸ τῆ να ἐκδέσωμεν τὴν καθ' αὐτὸ διαίρεσιν τῶν
πανίων, κατὰ τὴν ὕλην, καὶ τῆς τόπης, εἰς τῆς ὁποῖας
γίνονται, καὶ τὰ διάφορα αὐτῶν ὀνόματα, καλὸν εἶναι
να περιγράψωμεν τὰ γνωρίσματα τῆς καλιτέρας αὐτῶν
ποιότητος, ἢ ὁποῖα συνίσταται εἰς τὰ ἐφεξῆς.

Α'.

Α'. Εἰς τὸ Κρέστων, ἦτοι νὰ ἦναι καλὰ κτυπημένον τὸ πανὶ μὲ τὸ Μιτάρι εἰς τὸ ὕφασμα, διὰ νὰ γένη ἀναλόγως κατὰ τὴν χρῆσιν πυκνόν.

Β'. Εἰς τὸ ὀμαλόν, ἦτοι νὰ ἔχουν τὸ ὑφάδι, ὅσον καὶ τὸ στημόνι, καὶ ἰσόχονδρον, ἀπὸ τὰ ὁποῖα μὲ τὸ ἴσον κτύπημα γεννᾶται ἡ ὀμαλότης.

Γ'. Εἰς τὸ γερὸν, ἢ ὑγιερὸν, νὰ μὴ ἦναι διπλαδὴ μήτε τὸ νῆμα πρὸ τοῦ ὑφάσματος, μήτε τὸ πανὶ μετὰ τὸ ὕφασμα βλαμμένον ἀπὸ σῆψιν, ἢ διαφθοράν, ἀπὸ τὴν πολυκαιρίαν, ἢ τὸ κοπάνισμα εἰς τὸ λεύκασμα, ἢ τὴν κόλλαν εἰς τὸ κολλάρισμα, ἢ ἄλλην τινὰ αἰτίαν.

Δ'. Εἰς τὸ ὅμοιον, ἦτοι νὰ μὴ εἶναι διαφορετικὴ ἢ ἄκρα ἀπὸ τὸ μέσον, ἢ τὸ τέλος, ἀλλ' ὅλον τὸ μῆκος του νὰ ἔχη τὸν αὐτὴν ὀμαλότητα, πυκνότητα, καὶ κατὰ πάντα ποιότητα ὁμοίαν.

Οἱ κανόνες, καὶ γνωρίσματα ταῦτα εἶναι κοινὰ, καὶ ὠφελεῖ νὰ παρατηρῶνται εἰς ὅλα τὰ ὕφαντὰ πράγματα, ὡς ῥῆχα, μεταξωτὰ, χρυσοῦφαντα, κ. τ. λ.

Πανία ἀπὸ Καννάβι.

Εἰς τὴν Λέξιν Καννάβι εἶδομεν ὅτι τὸ Καννάβι διαφέρει ἀπὸ τὸ λινάρι, μόνον εἰς τὴν χονδρότητα, καὶ μελαφρότητα, διὰ τῆτο καὶ εἶναι εὐχρηστον μόνον εἰς χονδρὰ ἔργα.

Καραβόπανα, Πανία Καννάβεως. Ἴδὲ ΚΑΡΑΒΟΠΑΝΑ.

Κανναβόπανα, Πανία χονδρὰ ἀπὸ Καννάβι, χρήσιμα διὰ ἐνδύματα στρωμάτων, καὶ βάλλας πραγματειῶν, καὶ τοιαῦτα περιτυλίγματα κιβωτίων.

Ἡ Πολωνία, καὶ ἡ κυριεύουσα ταύτης Ῥωσσία μᾶς δίδουν τοιαῦτα, ὡς Κανναβοφόροι· αὐτὰ ὅλα λέγονται Κανναβάσα.

Πανία Λινά.

Εἰς τὸ καλὸν ὕφασμα, ἀλλὰ τὸ περισσότερο εἰς τὸ καλῆτερον λεύκασμα τῶν τοιῶτων πανίων εὐδοκιμεῖ ἡ Ολλάνδα, καὶ μάλιστα ἡ πόλις Ἄρλεμος, ὅπερ ὑφαίνονται, καὶ λευκαίνονται πλῆθος ὀνομαζόμενα Πανία τῆς Ολλάνδας, ἔχοντα περὶ τὸν πῆχυν πλάτος, καὶ περὶ τῆς 52 πήχεις μῆκος· τυλίσσονται τετραγωνικῶς διπλέμενα, καὶ ἐπιδιπλέμενα εἰς τρόπον ἴδιον τῶν Ολλανδῶν. Μιμῶνται τέττες καὶ εἰς τὴν Σιλεσίαν, καὶ εἰς τὴν Ῥωσσίαν, ἀλλὰ πολὺ κατώτερα. Ἰδὲ ΒΑΤΙΣΤΑ, καὶ ΛΙΝΟΠΑΝΑ.

Πανία Βαμβακερά.

Ἡ Τουρκία διὰ τὸ ἐμπόριον ἔχει τὰ ἀραιὰ πανία τῆς Κασταμπόλ, τὰ ὅποια ἀστάρια λέγομεν· καὶ τὰ καλῆτερα Βοχασία· ὁμοίως καὶ τὸ Μισῆλ εἰς κομμάτια 22 πήχ. μήκους, καὶ $\frac{3}{4}$ πλάτους, καὶ εἶναι δύο εἰδῶν, ἢτοι λευκασμένα Μισῆλ Βεζί, καὶ τὰ ἀλεύκαστα Σαργκὶ Βεζί, ἢτοι Πανία διὰ τύλιγμα ὀνομαζόμενα.

Εἰς τὸ Δαδὶ χωρίον τῶν Τρικκάλων ὑφαίνονται πλῆθος Πανίων βαμβακερῶν, κρεστῶν, καὶ καλὰ λευκασμένων, ἐξαρκεντῶν δι' ὅλην τὴν Ἑλλάδα, καὶ διαδομένων εἰς τὰ Νησιάτης διὰ Καραβόπανα τὰ χονδρότερα. Ἡ Κύπρος ὑφαίνει καὶ πωλεῖ πολλὰ, καὶ πλατύτερα. Ὅτι δὲ ἡ Ἰνδία ὑφαίνει πλῆθος πολυώνυμον τοιῶτων πανίων διαφόρων μεγεθῶν, πλάτους, καὶ ποιότητος, καὶ ὅτι εἰς τὸ ὕφασμα τοῦτο εὐδοκιμεῖ διὰ τὴν ἐξάαιρετον ποιότητα τῶν βαμβακίωντης, Ἰδὲ ΜΟΥΣΟΥΛΙΝΙΑ, ὑπὸ τὸ ὅποιον ὄνομα γνωρίζομεν καὶ ὅλα τὰ ὑφαιόμενα εἰς τὴν Ἀγγλίαν, καὶ Γερμανίαν.

Πανία Μεταξάτα.

Εἴπομεν ἀνωτέρω περὶ τῶν ὑφαινομένων εἰς τὴν Κωνσταν-

σταν-

σταντινέπολιν, Πρῆσαν, καὶ Θεσσαλονίκην δι' ὑποκάμισα· ὑφαίνονται δὲ καὶ διὰ κωνωπεῶνας μὲ τρίχα μεταξίου ἀκλωστον, ἀραιὰ, ὁμοίως καὶ κλωσμένα μὲ σειρὰς βαμμένας, χρήσιμα, καὶ διὰ παραπετάσματα, καὶ διὰ κόσκινα κατὰ τὴν ἀραιότητά των· καὶ εἰς τὴν Βοιωτίαν τῆς Ἰταλίας, τὰ λεγόμενα Βέλα, ὑφάσματος οὐλα (σγκρά) διὰ τὸ πολὺκλωστον τῆ νήματος, ἀραιὰ, καὶ σχεδὸν διαφανῆ, καὶ δαπανῶνται ἀρκετὰ εἰς τὴν Τερκίαν διὰ ὑποκάμισα τῶν γυναικῶν τὰ λευκά, τὰ δὲ βαμμένα διὰ περιδέσμες κεφαλῆς, καὶ ἄλλα· εἶναι δὲ στενὰ, καὶ πλατέα διακρινόμενα ἀπὸ τὸν 1 καὶ 2 ἀριθμούς, καὶ κυρίως 18. 22. κλ.

Πανία Ἀκαλύφης, ἢτοι Τζικνίδας, ὑφαίνονται εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ τὰς Ἰνδίας διὰ χειρόμακτρα φίλα, καὶ ἐνδύματα. Ἰδὲ ἈΚΑΛΥΦΗ.

Ὡμὰ ἢ Ἀλεύκαστα λέγονται τὰ Λινὰ, καὶ Κανναβάσα, καὶ αὐτὰ τὰ βαμβακερὰ Πανία, ὅταν πωλῶνται καθὼς ἐκβάλλονται ἀπὸ τὸν ἐργαλειόν.

Λευκασμένα, τὰ πλυμένα, καὶ λευκά.

Τυπωμένα Πανία, τὰ ποικίλα (Βασμάδες) καὶ (Ἰνδιάναι) γινόμενα μὲ τύπες ξυλίνους μὲ διαφόρες βαφάς, καὶ κατὰ ποικίλα σχέδια.

Ἡ Ὀλλάνδα, καὶ Ἀγγλία ἐκδίδει τὰ καλῆτερα τυπωμένα, χρησιμεύοντα κατὰ τὴν ποιότητα τῶν Πανίων διὰ παραπετάσματα παραθυρίων, καὶ προσκεφάλαια, καὶ ἐπιστρώματα καθισμάτων (μακάτια) τὰ χονδρότερα· τὰ δὲ φίλωτερα τὰ μεταχειριζόμεθα διὰ ἐνδύματα, καὶ δαπανῶνται πλήθι πολλά.

Τὰ καθ' ἑαυτὸ Ἰνδικὰ ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὡς μιμηθέντες τὰ ὠνόμασαν Ἰνδιάνας οἱ Εὐρωπαῖοι, ἔχουν λαμπρότερα, καὶ ἀνεξίτηλα τὰ χρώματα.

Κατώτερα εἶναι τὰ τυπέμενα εἰς τὴν Γερμανίαν διὰ τὸ κίβδηλον χρωμάτων· τὰ δὲ Κυπριώτικα τυπῶνται σχεδιασμένα διὰ προσκεφάλαια, ἐπιστρώματα, καὶ καρδίας ἐφαπλωμάτων, εἰς πανὶ βαμβακερὸν χονδρόν.

Εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλιν τυπῶσιν πλήθος πολὺ

Μβ-

Μουσουλινίων διὰ καψιδρώτια, καὶ περιδέσμια κεφαλῆς, Γεμενία, καὶ ἀλλαχῆ Τζεμπέρια ὀνομαζόμενα· αἱ βαφαὶ δὲν εἶναι τόσοι στερεαί, ἀλλ' ἀνθηραί, καὶ εἰς ἐξαίρετα σχέδια.

Ζωγραφιστὰ Πανία, Καλεμκιαρὶ Τυρκικώτερον ὀνομαζόμενα, κατασκευάζει ἡ Ἰνδία, καὶ Περσία, ἀλλὰ καὶ ἡ Κωνσταντινέπολις σχεδίων ἐξαιρέτων, καὶ εἰς τὰ καλλήτερα Μουσουλινία διὰ τὰ εἰρημένα περιδέσμια, τὰ ὅποια ὅλα γίνονται εἰς σχῆμα τετράγωνον, καὶ πωλῶνται ἀνὰ ἓν.

Βαμμένα Πανία, ἡ Εὐρώπη στέλλει διὰ τὴν Ἀμερικὴν· ἡ Βελγαρία μεταχειρίζεται ὑποκάμισα, καὶ ἀμφότερα εἶναι βαμβακερά, βάφονται δὲ καὶ τὰ εἰρημένα τῆς Κασταμπόλεως, καὶ τὰ διάφορα Βοχασία τῆς Λαρίσσης, τὰ ὅποια εἶναι σύμμικτα μὲ ἐλίγον μετάξι, καὶ πολὺ κοπανισμένα, διὰ τῆτο χρειάζονται προσοχὴν διὰ νὰ μὴ τὰ ἔκοψεν ὁ κόπανος· καὶ ὅλα πωλοῦνται μὲ τὸ κομμάτι, διπλωμένα τετραγωνικῶς, δίπτυχα, καὶ 7. πηχῶν περίπου. Τὰ λεγόμενα Ναγκίνια τῆς Σίνας εἶναι τοῦ αὐτῆ εἴδους, ἀλλ' ἀστίλβωτα, καὶ μὲ κλωστὴν ὀμαλὴν, καὶ στερεὰν, καὶ βαφὴν ἀνεξάλειπτον.

Δίμιτα λέγονται ὅσα βαμβακερά, ἢ λινὰ, ἢ καὶ μάλλινα ὑφάσματα ὑφαίνονται μὲ δύο μίτες, ἢτοι δι-κλωστον στιμόνι. Ἡ Χῖος, καὶ τὰ λοιπὰ Νησιά τῆ Ἀρχιπελάγους ὑφαίνου τοιαῦτα, καὶ ἐξοδεύου ἀρκετὰ δι' ἐνδύματα τῆ κεινῆ λαῶ, καὶ αὐτῶν τῶν πλουσίων δι' ἐσκαρδία· καὶ ἡ Εὐρώπη τὰς λεγομένους Βαζέδες. Ἴδὲ ΒΑΖΕΣ· καὶ ἡ Ἰνδία τὰ Διμιτὶ λεγόμενα, καὶ ἡ Ἑλλὰς τὰ Διπλάρια, πανία βαμβακερά, κρυστότατα, καὶ στερεώτατα διὰ τὴν χρῆσίντης· τὰ δὲ μάλλινα ἢ τὸ ρούχα ὀνομάζονται Κασμίρια παρὰ τῶν Εὐρωπαίων· Ἴδὲ ΡΟΥΧΟΝ.

Τραπεζόπανα εἶναι λινὰ ὑφάσματα, ἢτοι πανία λευκά, καὶ μὲ διάφορα ποικιλώματα εἰς τὸ ἴδιον ὑφασμα. Ἴδὲ ΛΙΝΟΠΑΝΑ.

Πά-

Πανὶ Κεντητὸν, τὸ κεντημένον. Ἴδὲ ΚΕΝΤΗΜΑ.
ΠΑΨΥΡΟΣ, καλάμι τῆς Αἰγύπτου, ἀπὸ τὸ ὁποῖον
ἐγένετο χαρτί, καὶ ἄλλα διάφορα σκεύη. Ἴδὲ ΧΑΡ-
ΤΙΟΝ.

Ἡ Γαλλικὴ γλῶσσα φυλάττει τὴν λέξιν εἰς τὸ Pa-
rier, καθὼς καὶ ἡ Ἰσπανικὴ εἰς τὸ Papelillo δηλῶντες
τὸ χαρτί· ἡ δὲ κοινὴ γλῶσσα ὀνομάζει παπύρι τὸν
σχοῖνον, ὅταν ᾖ καλαμῶδης, καὶ ὑψηλός. Ἴδὲ
ΧΑΡΤΙ΄.

ΠΑΡΑΓΑΓΪΟΝ, χόρτον. Ἴδὲ ΜΑΨΗ.

ΠΑΡΑΣΤΟΜΙΟΝ, τὸν ἱμαμέν τῆς καπνοσύριγκος ὠ-
νόμασα, διότι καὶ εἰς τὸ στόμιον τῆς σύριγκος βάλλε-
ται, καὶ παρὰ τῷ στόματι τῶν πινότων τὸν καπνὸν
ἐμβάλλεται· εἶναι δὲ γνωστὸν εἰς ὅλην τὴν Τερκίαν διὰ
τὸ πολὺχρηστον, καὶ κατασκευάζεται ἀπὸ διαφόρες ὕ-
λας, τῶν ὁποίων ἐγκριτοτέρα εἶναι τὸ καλὸν ἤλεκτρον·
τὸ κοράλλιον χρησιμεύει σπανίως δι' ἐπιστόμιον τοῦ
παραστομίου (Ἀγιζλίκι ὅτι Ἀγιζ τὸ στόμα Τερκιστί).
Πολλοὶ μεγιστᾶνες τὰ στολίζουσι καὶ μὲ πετράδια, καὶ
ἄλλοι μὲ χρυσοῦν, ἢ ἄργυρον, ἢ ἔγκαυστον· τὰ μάρ-
μαρα, κόκκαλα, κέρατα, ἐλεφαντόδοντες, καὶ αὐτὰ τὰ
ξύλα γίνονται παραστόμια, καὶ ὅλα πωλῶνται κατὰ
τὴν τιμὴν τῆς ὕλης, καὶ τὴν τέχνην τῆς κατασκευῆς.

Εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν εἶναι πολλὴ εἰς ταῦτα τρυ-
φή, διὰ τῆτο καὶ ἡ τέχνη ἐπέδωκεν ἄρκετὰ, καὶ πολ-
λοὶ τεχνῖται τρέφονται διαδίδοντες καὶ δι' ὅλην τὴν με-
γάλην αὐτὴν Ἐπικράτειαν.

Εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν παραστομίων χρειάζεται παρα-
τήρησις, διότι οἱ Ἑβραῖοι πωλῶν κατασκευάζοντες ψευ-
δήλεκτρα, ἀντὶ ἠλέκτρα, καὶ Ἴδὲ ἩΛΕΚΤΡΟΝ.

ΠΑΨΔΑΛΙΣ, ἡ Τίγρις, Καπλάνι Τούρκιστί, θη-
ρίον τῆς μεγάλης Ἀσίας τρομερὸν, μὲ ὀμμάτια στίλβον-
τα, λαιμὸν κοντὸν, ὀδόντια, καὶ ὀνύχια ἀκιδωτὰ, καὶ
ἀγκυλωτὰ, καὶ δέρμα ποικίλον, ἢτοι λευκὸν, καὶ εἰς
τὴν ράχην λευκόφαιον, ὅλον μὲ στίγματα κατὰμαυρα.

Ἀπὸ τὰ λοιπὰ μέρη εἰς τὸ Μαλαβάρων, εὐρίσκον-
ται

ται περισσότεραι Τίγρεις, καὶ εἶναι δύο εἰδῶν, ὅ-
λαι τοῦ ἰδίου χρώματος, ἀλλὰ διάφοροι κατὰ τὸ μέ-
γεθος.

α. Αἱ μικραὶ ὀλίγον διαφέρουσιν ἀπὸ τὰς Γαλαῖς,
μουγγίζουσιν ὅμως ὡς βόες.

β. Αἱ μεσαῖοι εἶναι μεγάλαι ὅσον ἐν πρόβατον, ἢ
μικρὸν Μοσχάρι, περισσότεραι, καὶ θηριωδέστεραι ἀπὸ
τὰς πρῶτας· τούτων τὰ δέρματα φέρονται εἰς ἡμᾶς ἀπὸ
τὴν Ἀσίαν, καὶ ὀνομάζονται ρύσοι, ὠραῖα, καὶ κα-
λὰ, γινόμενα διφθέραι ζητημένοι· καὶ καλήτερα νομί-
ζονται τὰ λευκότερα, ὅθεν καὶ ἡ κοιλία Ῥυσοκοιλία
διφθέρα εἶναι προτιμότερα, δευτέρα ἢ Ῥυσορράχι, καὶ
τρίτη τὰ Ῥυσοπόδάρια.

γ. Αἱ μεγάλαι εἶναι ἀκόμη θηριώδεις, καὶ τρομε-
ραὶ εἰς μέγεθος ἵππων, μὲ τὸ δέρμα τῶν ὁποίων εἰς
τὰς Ἰνδίας σκεπάζουσιν τὰς κλῖνας τῶν οἱ ἐντόπιοι· οἱ
Παλαιοὶ τὰ μετεχειρίζοντο διὰ σκέπασμα τῶν ἐφιπ-
πίων, καθὼς συνεθίζουσιν τῶρα καὶ οἱ Ταξιάρχαι τῶν
Τέρκων Γενισάρων.

Πολλοὶ διφθερουργοὶ κόπτοντες ἀπὸ ἄλλα μέρη πολ-
λαπλασιάζουσιν τὰς μαύρας κηλίδας δι' ὠραιότητα, καὶ
εἶναι ἔγκριτος, ζεστή, καὶ ἀκριβὴ διφθέρα, εὐχρηστος
τὸν χειμῶνα.

Φέρονται ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν Παρδαλῆς, ἥτοι δέρμα-
τα αὐτῶν, ἀλλ' εἶναι μικρότερα, καὶ μελάνωτερα λεγό-
μενα παρὰ τῶν Τέρκων Καρὰ Κουλάκ, ἥτοι Μελα-
νώτια, διότι ἔχουσι μαῦρα τὰ ὠτίστων· εἶναι πολὺ
κατώτερα ἀπὸ τὰ Ἀσιατικὰ, ὥστε ὅταν ἐκεῖνα πωλῶν-
ται πρὸς 30 γρόσσια τὸ ἐν, αὐτὰ μόλις εὐρίσκουν τὰ
6 γρόσσια.

Ἡ μετακόμισίς τινος γίνεται ἀπὸ τὸ πανηγύριον τῆς
Λειψίας, καὶ ὅλα πωλῶνται μὲ τὸ κουμάτι, ἥτοι τὸ
ὀλάκαιρον δέρμα.

ΠΑΡΘΕΝΙΚΟΝ ΓΑΛΑ. Ἴδὲ ΣΤΥΡΑΞ.

ΠΑΣΤΕΛΟΝ Ἰταλογαλλιστὶ βαφὴ χόρτου. Ἴδὲ Ἰ-
ΣΑΤΙΣ.

ΠΑΣ-

ΠΑΣΤΟΣ, τὸ παχὺ στέαρ μεταξὺ τῆς ἐπιδερμίδος, καὶ τῆ κρέατος τῆ χοίρου.

ΠΑΣΤΟΝ, ὄψαρι ἀλατισμένον, παχὺ, καὶ ἐκβαλμένον ἀπὸ τὴν ἄλμην.

ΠΑΣΤΡΩΜΑΣ τὸ ταριχευμένον, καὶ ἔπειτα ξηραμένον, ἢτοι ἐκβαλμένον ἀπὸ τὴν ἄλμην κρέας, τὸ τὰριχος τῶν Παλαιῶν. Ὑπολαμβάνω δὲ ὅτι ὠνομάσθη παρὰ τῶν Τέρκων Παστραμάς, ἀπὸ τῆ Παστός, καὶ Ρῆμ, ἢτοι Ῥωμαῖον, ἢ καὶ Ῥωμαϊκόν, διότι εἰς τὴν παρ' αὐτῶν καταπορθουμένην Αὐτοκρατορίαν τῶν Ῥωμαίων, τὸν εἶδον, καὶ ἐγνώρισαν· ὅθεν δέν μοι φαίνεται ἡ λέξις βάρβαρος.

Ἡ Καισάρεια τῆς Καππαδοκίας κάμνει καὶ πωλεῖ εἰς ὅλην τὴν Ἐπικράτειαν Παστραμάδες ἀπὸ βοϊδινὸν κρέας, ἐγκρινομένους διὰ τὴν εὐωδία των· φέρονται καὶ ἀπὸ τὴν Δακίαν ἀπὸ κρέατα προβάτων, ἀλλὰ πολὺ κατώτεροι, καὶ αὐτοὶ εἶναι οἱ ἐμπορικοί· οἱ δὲ οἰκιακοὶ γίνονται εἰς ὅλην τὴν Τερκίαν παρὰ τῶν ἐπιμελουμένων εἰς τὴν οἰκονομίαν ἀπὸ κρέατα βοῶν, προβάτων, καὶ αἰγῶν καθαρισμένα ἀπὸ τὰ κόκκαλα, βαλλόμενα εἰς τὴν ἄλμην μερικὰς ἡμέρας, καὶ ξηραίνόμενα ἔπειτα εἰς τὸν Ἥλιον, ἢ τὸν ἀέρα, καὶ διὰ νὰ μὴ μυσπυσθοῦν πασπαλίζονται μὲ ἀλεῦρι χονδρὸν, τρώγονται ὡμοί, ἢ καὶ ἐψημένοι ὀλίγον.

ΠΑΤΑΤΑΙ λέγονται εἰς τὴν Ἀμερικὴν τὰ Κολακάσια. Ἰδὲ ΜΗΛΑ ΤΗΣ ΓΗΣ.

ΠΑΨΥΛΛΟΣ. Ἰδὲ ὈΡΕΪΧΑΛΚΟΣ.

ΠΕΛΑΜΥΣ, ἢ Παλαμίδα, ὄψαρι κοπαδιαστὸν τῆ Εὐξείνου Πόντου, καταβαῖνον τὸ φθινόπωρον διὰ τοῦ Θρακικῆ Βοσπόρου, καὶ ἀναβαῖνον τὴν ἀνοιξιν.

Ὁ Στράβων διαγράφει τὴν πλεσιότητα τῆ ὄψαρεύματος τῶν Πελαμύδων τῆ τῆ Βοσπόρου, καὶ τὸ ἐμπόριον τῶν Βυζαντίων εἰς αὐτάς, τὰ ὅποια ἐπικρατῆν καὶ ἔως τῆς σήμερον, καὶ τρέφην πολλὰς χωρικὰς ἀλιεῖς κατοίκους τῆ Πορθμῆ τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Τὸν Σεπτέμβριον, καὶ Ὀκτώβριον πολλὰ ἀκάτια μὲ

8 ἕως 14 ἀλιεῖς, καὶ δίκτυα μεγάλα, συνάζονται εἰς τὸ στόμιον τῆς Πορθμεῖ, καὶ εἰς τὰς ἀσελήνης νύκτας, καὶ γαληνιαίας, ἀποπλέοντα ἀνά δύο εἰς τὰ παράλια τῆς Εὐξείνης Πόντου, βλέπουν τὰ κοπάδια τῶν πελαμύδων ἀπὸ τὸ λεύκασμα (γιακαμὸν) τῆς θαλάσσης, καὶ κωπηλατῶντες προφθάνουν, καὶ τὰς περιζώνων μετὰ τὰ δίκτυα, καὶ γεμίζουσι τὰ πλοῖά των, τὰ ὅποια κενώουσι εἰς τὸ Φαναράκι, χωρίον ἐπὶ τὸ στόμιον, ὅπερ, ἢ τὰς πωλῶσι εἰς τὰς ταριχευτὰς διὰ νάτας ἀλατίσων, ἢ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι τὸ κάμνουν.

Πιάνονται δὲ καὶ εἰς τὰς ὄφαροπαγίδας (Δαλιάνια), καὶ μετὰ τὰ ἀγκίστρια.

Ἀλατίζονται ἢτοι ταριχεύονται ἕως ἐκβάλλονται τὰ σπλάγχνα των, καὶ σωρεύονται κατὰ σειράν εἰς τὰ βαρύλλια, προστιθεμένης σειράς ἀλατος εἰς ἐκάστην σειράν ὄφαρίων, καὶ πωλῶνται· πολλὰ δαπανῶνται εἰς τὸν τόπον, ἀλλὰ καὶ πολλὰ καράβια φορτώνονται διὰ τὸ Ἀρχιπέλαγος.

Ἡ Πελαμύς τῆς Φθινοπώρης εἶναι παχὺ ὄφαρι, ἀργυρόχρουν, μετὰ ῥάχην ὑπομελαίνην, μικρὰ λέπια τεινασσόμενα σχεδὸν εἰς τὴν θαλάσσαν παρὰ τῆς ἰδίας ἀφ' ἑπιασθῆ, μπιτερόν τὸ κεφάλι, καὶ 1 ἕως 1½ σπιθαμὰς μεγάλη. Ἡ μεγαλιτέρα (ἐπειδὴ φθάνει ἕως 4 ὀκάδες ἢ 5) ὀνομάζεται Τερκιστὶ Ἀλτὶ Παρμάκ, ἢτοι ἕξ δακτύλων, ἴσως διότι ἐτυμολογήθη ἡ Πελαμύς, κατὰ φθορὰν Παλαμύς, ἀπὸ τὴν τετραδάκτυλον Παλάμην· ἕτω λεγόμενε τῆς ὄφαρις, ὅταν οἱ Τῆρκοι ἐκυρίευσαν τὸν Βόσπορον, καθὼς καὶ τῶρα· ὅθεν ἡ μεγαλιτέρα ἑξαδάκτυλος.

Μετονομάζεται δὲ ἡ ταριχευμένη Πελαμύς Λακέρδα, καὶ τρώγεται, ὡς ὅλα τὰ παστὰ, ὠμῆ.

Ἡ νωπὴ Πελαμύς ἔχει κόκκινον τὸ κρέας, καὶ δὲν ἐγκρίνεται διὰ τὰς τραπέζας τῶν εὐκαταστάτων, ἀν' ἐξαιρέσεως τὴν ὀλίγην χρῆσιν τῆς ἑξαδακτύλου ἐψηρομένης μετὰ δαφνόφυλλα, ὡς οἱ ἐγχέλεις, καὶ τὰλλα παχέα ὄφαρια· οἱ πτωχοὶ ὅμως δαπανῶν πολλὰς κατ' ἐκάστην, καὶ χορταίειν.

Εἰς

Εἰς τὸ ἐμπόριον τῆς Πελαμύδος παρατηρητέον νὰ ᾖναι ὀφείρουμα φθινοπώρου, καὶ καλὰ ἀλατισμένη.

ΠΕΠΟΝΙ, καρπὸς γνωστὸς εἰς ὅλα τὰ θερμὰ κλίματα, καὶ εἰς ἡμᾶς γινόμενος ἀπὸ χόρτον ἐρπόμενον κατὰ γῆς, ὡς τὰ χειμωνικά, καὶ σικύα, καὶ τρώγεται ὠρμος ὠμὸς, ὡς ὀπωρικόν.

Ἡ μεταξύ Θεσσαλονίκης, Βερόϊας, καὶ Βοδενῶν ἐκτεταμένη πεδιάς κάμνει τὰ ἐξαιρετώτερα Πεπόνια τῆς Τερκίας διὰ τὴν ζαχαρομελώδη γευσίντων, καὶ τὸ μέγεθός των, διὰ τῆτο καὶ τὰ καλήτερα Πεπόνια ἐπονομάζονται Βόδιναί.

Ὅλων τῶν τόπων τὰ Πεπόνια ἐπειδὴ δὲν βαστῶν χρησιμεύων εἰς πλησιόχωρον τῶν κηπωρῶν ἐμπόριον, καὶ ὄχι διὰ τῆς ἐμπορίας.

ΠΕΠΟΝΟΣΠΟΡΟΣ, χρησιμεύει εἰς καταπλάσματα, καὶ εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ τέσσαρα τῶν Φαρμακοπῶλων λεγόμενα διαλυτικά ἀλεύρια.

ΠΕΠΟΝΙ τῆ ΝΕΡΟΥ λέγεται τὸ Χειμωνικόν, καὶ Τερκιστὶ Καρπεῖζι. Ἰδὲ ΧΕΙΜΩΝΙΚΟΝ.

ΠΕΡΓΑΜΗΝΟΝ ὠνομάσθη τὸ μεταχειριζόμενον δέρμα διὰ γράψιμον, ἐπειδὴ ἐφευρέθη εἰς τὴν Πέργαμον τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, πόλιν Ἑλληνικὴν. Ὁ Περγαμινὸς ἔστος χάρτης ἦτον εὐχρηστότερος ἀπὸ τὸν Αἰγυπτιακὸν Πάπυρον, μάλιστα διὰ τὰ βιβλία, καὶ ἄλλα γράμματα ἀπαιτῶντα στερεωτέραν ὕλην διὰ νὰ διαρκέσων πολὺν καιρόν· ὠνομάσθη καὶ Διφθέρα, καὶ παρὰ τῶν Λατίνων Μερβράνα, τὸ ὁποῖον καὶ ἐπολιτογράφησαν οἱ Πρόγοοί μας, καὶ οἰκειοποιεῖται ἢ γλώσσά μας χωρὶς ἀνάγκην.

Καὶ ἀφ' ἧς ἐφευρέθη τὸ πολύχρηστον χαρτίον ἀπὸ τὰ Ράκη, ἀκόμη μεταχειριζόμεθα τὸ Περγαμινὸν εἰς τὰ χρυσόβελα τῶν Βασιλέων, καὶ Ἡγεμόνων, διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν τῆς διαρκείας τε, ἀλλὰ τὸ περισσότερο διὰ τὴν βιβλιοδεσίαν, καὶ ἄλλα ἔργα.

Κατασκευάζεται τὸ Περγαμινὸν χαρτίον ἀπὸ δέρμα ἀρνίου, προβάτου, καὶ αἰγός, τὰ ὁποῖα πτιλῶνται κατὰ

τὰ τὸν βυρσοδεφικὸν τρόπον, καὶ ἐκτεινόμενα εἰς τετράγωνον ξύλον, ξύονται ἀπὸ τὸ μέρος τῆς σαρκὸς, μὲ κοπίδι ἐπὶ τέττε καμωμείον, ἔπειτα κονιζόμενα μὲ ψιλὴν κόνιν μαρμάρων, τρίβονται μὲ πέτραν ἐπίπεδον, διὰ νὰ ἐβληθῆ ἕξ ὀλοκλήρου ἢ ἐπίδερμὶς· βρεχόμενα καὶ ἐκτεινόμενα πάλιν, πιέζονται μὲ τὴν πέτραν χωρὶς κόνιν, ἀλλὰ μόνον διὰ νὰ ἀπαλύνεν.

Μετὰ ταῦτα γνωρίζονται ἀπὸ τὸ μέρος τῆς τριχὸς, ξύονται ἐκτεταμένα εἰς τὴν εἰρημένην τετράγωνον μηχανὴν, καὶ πάλιν ξύονται ἀπὸ τὸ μέρος τῆς σαρκὸς, διότι ὅσον περισσότερο λεπτύνονται, ἄλλο τόσον λευκαίνονται, καὶ κονιζόμενα τρίβονται μὲ ἀρνιακὸν δέρμα ἔχοντας τὸ μαλλίτου, καὶ ἀφήνονται νὰ στεγνώσουν εἰς τὸ ξύλον, ὥστε ἕως ἐδῶ εἶναι τέχνη Βυρσοδεψῆ.

Ὁ δὲ Περγαμνοποιὸς λαμβάνωντας τὰ δέρματα εἰς τοιαύτην προετοιμασίαν, τὰ ἐκτείνει ξηρὰ, καὶ μὲ τὸ εἰρημένον βυρσοδεφικὸν στρογγύλον κοπίδι τὰ ξύει, καὶ σχεδὸν ἐκβάλλει τὸ ἥμισυ τῆς χονδρότητός των μὲ τὴν δυνατὴν ὀμαλότητα, μετὰ ταῦτα τὰ στιλβώνει μὲ τὴν εἰρημένην πέτραν, καὶ γίνονται καλὰ διὰ γράψιμον.

Τὰ ξύσματα τῶν Περγαμνῶν χρησιμεύεν διὰ κατασκευὴν κόλλας πολυχρήστε. Ἴδὲ ΚΟΛΛΑ.

Μὲ τὸ δέρμα Μοσχαρίου γεννημένε, καὶ ἀποθνήσκοντος, ἢ φονευομένε εὐθύς, γίνεται τὸ καλῆτερον Περγαμνόν, λεπτότερον, καὶ λευκότερον, καὶ ὀμαλώτερον· κατασκευάζεται εἰς τὸν ἴδιον τρόπον, ἀλλὰ πτιλᾶται, ἢτοι μαδίζεται, χωρὶς νὰ βληθῆ εἰς τὴν ἀσβέστην, ὡς τὰ εἰρημένα.

Εἰς πολλὰς Πόλεις τῆς Γαλλίας κατασκευάζονται Περγαμνὰ, καὶ ἀφ' ἧ ἕξαρηέσουν εἰς πολλὰς χρείας τῆ Βασιλείου, στέλλονται πολλὰ καὶ εἰς τὴν Ὀλλάνδαν, Φινλάνδαν, Ἀγγλίαν, καὶ Ἰσπανοπορτογαλλίαν. Εἰς τὴν Λίλλαν γίνονται τὰ καλῆτερα.

Συντίθεται ἡ βάλλα ἀπὸ 36 Περγαμνὰ, ὅταν δὲν ἦναι κομμένα εἰς τετράγωνα· ὅταν δὲ ἦναι εἰς τετράδια, ἔμπεριέχει 18 τετράδια πρὸς 4· φύλλα τὸ ἓν, ἢτοι 72 φύλ-

φύλλα, ὥστε τὰ ἀνωτέρω 36 εὐρίσκονται δίπτυλα, καὶ εἰς τὸν ἴδιον ἀριθμὸν.

Πωλῶνται μὲ τὴν Βάλλαν, καὶ καλὰ εἶναι τὰ λευκότερα, καὶ ὀμαλώτερα.

ΠΕΡΙΓΟΡΔΙΑ, εἶδος λίθου σκληρᾶς, βαρείας, καὶ μαύρης, δυσκολοκοπανίστη, εὐρίσκομένης εἰς τὴν Ἀγγλίαν, καὶ Γαλλίαν, καὶ χρησίμης εἰς τὴν πλαστικὴν, καὶ ἐγκαυστικὴν· πωλεῖται εἰς κομμάτια διαφόρων μεγεθῶν, καθὼς εὐρίσκεται εἰς τὰ Λατομεῖα.

ΠΕΡΙΔΕΤΟΝ, ἢ Περίδοτον (Peridot) εἶδος Σμαράγδου ὑποπρασίνου δυσκολοξέστου καθαρῆ, καὶ μεγαλιτέρου ἀπὸ τὰ κοινὰ Σμαράγδια.

ΠΕΡΙΔΕΨΜΙΟΝ, ἢ Διαδέσμιον κατὰ τὸ διάδημα, τὸ φακιῶλι τῶν γυναικῶν, καὶ τῶν παιδίων, καὶ ἀπλῶς ἐπὶ τῆς πανὶ διὰ δέσιμον τῆς κεφαλῆς, Τουρκιστὶ Γεμενὶ, ἢ Τζεμπέρι (Στεφάνι), τὸ δὲ Δεστεμέλι (Χειρόμακτρον), γίνονται ἀπὸ διάφορα λινᾶ, βαμβακερὰ, καὶ μεταξωτὰ πανία. Ἰδὲ **ΜΕΤΑΞΩΤΑ**, **ΚΑΓ' ΒΑΜΜΕ'ΝΑ ΠΑΝΙΑ**. Εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν, καὶ ὅλην τὴν Τερκίαν τυπῶνται, κεντῶνται, ζωγραφίζονται, καὶ πωλῶνται ἄπειρα.

ΠΕΡΙΔΕΡΑΙΟΝ, λαιμοδέτης διὰ τὰς γυναῖκας, ἀπὸ διαφόρων τιμίας ὕλας, ὡς χρυσὸν μὲ πετράδια, μαργαριτάρια ἀραδιασμένα, σειρίτια ἑτερόμαλλα, καὶ ἄλλα μεταξωτὰ, χρυσᾶς ἀλύσεις, ψευδομαργαριτάρια, καὶ ἄλλα.

ΠΕΡΙΚΕΦΑΛΑΙΑ, ὄπλον ὑπερασπιστικὸν, ἥτοι προφυλακτικὸν διὰ τὰς παλαιὰς πολεμιστὰς ἀπὸ μέταλλον, ἄχρηστον εἰς τὸ ἐμπόριον.

ΠΕΡΙΚΝΗΜΙΣ, ἔνδυμα τῆς κνήμης, περιτυλίσσον αὐτὴν ἀπὸ τῆ σφυρῆ, ἕως κάτω τῆ γόνατος, συνεθισμένον εἰς ὅσας ἔχεν τὰς ἀναξυρίδας ἕως τῶν γονάτων, Τόζλῆκια παρὰ τῶν Τέρκων, καὶ Κάλτζαις παρὰ τῶν Ἀλβανιτῶν ὀνομαζόμενον· γίνεται δὲ ἀπὸ ῥῆχον, ἢ σαγιακί, ἢ πανί, ἢ καὶ πλεκτὸν, καὶ δένεται ἐπάνω εἰς τὴν κνήμοδέσμων, Jarretiere· ζωνίδιον ἀπὸ συρίτι πλεκτὸν

τὸν μεταξωτὸν, ἢ καὶ λινὸν, ἢ βαμβακερὸν μὲ κροσσωτὰς κρεμασμένας πρὸς ἐπίδειξιν, ἢ ἀργυρῆν Φηλύκωμα· ὅλα αὐτὰ εἶναι ἐντόπια, ἐκτὸς μερικῶν διὰ τὰς γυναῖκας, φερόμενα ἀπὸ τὴν Εὐρώπην μὲ πλεκτογράφου στίχου, τῶν ὁποίων ἡ χρῆσις ἔπαυσε.

Περικνημίδες, καὶ τὰ μακρὰ πλεκτὰ περισφύρια, ὅσα φθάσαν ἕως τὸ γόνυ.

Ἐπειδὴ δὲ διὰ τὴν στενὴν ἐνδυμασίαντων ὅλοι οἱ Εὐρωπαῖοι ἄνδρες, καὶ διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν ἀναξυρίδων ὅλαι αἱ γυναῖκες, μεταχειρίζονται αὐτὰς τὰς πλεκτὰς περικνημίδας μακρὰς ἕως τῆς γόνατος, δαπανῶνται πλῆθος πολὺ, καὶ ἀφ' ἧ μεταχειρίζονται ὅλας τὰς πλεκόμενας μὲ τὰς βελόνας κατὰ τὸν γνωστὸν εἰς ἡμᾶς τρόπον, ἐφευρέθη παρὰ Γάλλου τινός, καὶ ἐπρωτοσυστήθη εἰς τὴν Ἀγγλίαν, μηχανὴ τεχνικωτάτη ἀπὸ σίδηρον καλοδουλεωμένον, μὲ τὴν ὁποίαν πλέκονται περικνημίδες πολλαί, καὶ ὡραῖαι μεταξωταί, τριπλίπιναι, καὶ βαμβακεραί, καὶ φέρονται καὶ εἰς ἡμᾶς πωλέμεναι μὲ τὴν δωδεκάδα.

Ἡ περιγραφή τῆς μηχανῆς ταύτης εἶναι δυσκολωτάτη γὰρ γένη, καὶ δυσκολοκατάληπτος κατὰ τὰς Συγγραφεῖς τῆς μεθοδικῆς Ἐγκυκλοπαιδείας, ἀλλὰ καὶ ἀνωφελῆς εἰς ἡμᾶς, ὡς δυσκολοκατέργαστος.

Οἱ Ἀγγλοὶ γνωρίσαντες τὸ ὄφελος αὐτῆς, ἐμπόδισαν τὸ γὰρ ἐκβῆ ἀπὸ τὴν Βρεττανικὴν Ἐπικράτειαν, ἢ κατασκευασμένη, ἢ καὶ εἰς σχέδιον μὲ ποινὴν θανάτου.

Ἄλλ' ἄλλος Γάλλος ὀνομαζόμενος Ἰωάννης Ἰνδρητος, Hindret, περιεργασθεὶς αὐτὴν, καὶ ἔχων φαντασίαν ζωηράν, καὶ μνήμην καλὴν, κατάρθωσεν ἐπιστρέφων ἀπὸ Λόνδρας εἰς τὰ Παρίσια γὰρ τὴν κατασκευάσῃ κατὰ τὸ 1656, καὶ ἔκτοτε διεδόθη ἡ τέχνη εἰς ὅλην τὴν Γαλλίαν, Ὁλλάνδαν, καὶ Γερμανίαν.

Διακρίνονται αἱ πλεκόμεναι διὰ τῆς μηχανῆς Bas au Metier ἀπὸ τὰς πλεκτὰς, au tricot, ἐπειδὴ αἱ πρῶται ἔχον ὀπισθεν βαθεῖαν σειρὰν ὡς ραφὴν· κατὰ δὲ τὰλλα εἶναι ἐξαιρετοί, καὶ σχεδὸν ὑπερτερῶν τὰς πλεκτὰς.

ΠΕ-

ΠΕΡΙΣΦΥΡΙΑ δὲ ὠνόμασα κυρίως τὰς πλεκτὰς Κάλσας, διὰ τὴν ἔμπεριλάβω καὶ τὰ μέχρι γονάτων, ὡς συνεδίξεν οἱ Εὐρωπαῖοι, καὶ τὸ μέχρι τῶν ἡμίσεως τῆς κνήμης, καθὼς συνεδίξοιται ἀφ' ὅσους φοροῦν Ἀσιατικά.

Εἰς τὰς οἰκίας πλέκονται πολλὰ περισφύρια βαμβακερὰ, καὶ λινὰ, καὶ μεταξωτὰ παρὰ τῶν γυναικῶν· φέρονται δὲ πολλὰ καὶ ἀπὸ τὰ Νησία τῆς Ἀρχιπελάγους, καὶ μ' ὅλον τῆτο ἔχομεν ἀνάγκην νὰ φέρωμεν καὶ ἀπὸ τὴν Εὐρώπην, ὅπου πλέκονται μὲ εἶδος μηχανῆς ἐφευρεθείσης εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

Τὰ μεταξωτὰ Γαλλικὰ προτιμῶνται, ἐπομένως τὰ Γερμανικὰ, ὁμοίως καὶ τὰ Τριπλίκινα λινὰ· τὰ μάλλινα πλέκονται εἰς μερικὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, καὶ Μακεδονίας λευκὰ, καὶ ποικίλα, καὶ ἡ Ἐπαρχία τῶν Σερρών τὰ ἀριθμεῖ ὡς ἐν ἀπὸ τὰ ἐμπορικά της Ἄρθρα διὰ τὴν Βασιλεύσαν.

Μόνον εἰς τὴν Ἀσίαν πλέκον οἱ ἄνδρες, ἀλλὰ χονδρὰ, καὶ χρήσιμα διὰ τὰς βαστάζους.

Ὅλα πωλεῖνται μὴ τὴν ζυγὴν, καὶ παρὰ τῶν ἐμπόρων τὰ Τερκικὰ μὲ τὴν δεκάδα, καὶ τὰ Εὐρωπαϊκὰ μὲ τὴν δωδεκάδα, καθὼς καὶ τὰ Νησιώτικα· καὶ εἰς τὸ εἶδος τῶν καλὰ εἶναι τὰ πυκνὰ, καὶ μὲ ὀμαλὸν νῆμα πλεγμένα, ἢτοι τὰ ὀμαλά.

ΠΕΣΤΡΟΦΑ, ὀφάρι τῆς γλυκῆς, καθαρῆς, καὶ κινεμένης νερῆς, ἢ Θρηῆσσα, ὠνομάσθη δὲ Πέστροφα, διότι ἐπιστρέφει μὲ ὀργὴν, καὶ δύναμιν περισσότερον ἀπὸ τὰ ἄλλα ὀφάρια ἐναντίον τῶν μεγάλων ρευμάτων, καὶ ὑπερπιδᾷ τὰς μετρίους καταρράκτας. Ἰδὲ ΘΡΗΨΣΑ.

ΠΕΤΡΑ, ἀπλῶς, σῶμα στερεόν, ἄχυμον, ἀμάλακτον, μὴ σφρηλατέμενον, καὶ ἀδιάλυτον εἰς τὸ νερὸν, γινόμενον εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς γῆς, καὶ αὐτῶν τῶν ζώων, καὶ ἀνθρώπων· ἐτι δὲ καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ νερὰ, ὡς τὰ πορία, αἱ ἀφροθάλασσαι, καὶ τὰ ἀπολιθώματα πολλῶν κατασταλαζόντων ὑδάτων εἰς σχήματα ἀξιοπερίεργα· ὥστε ἡ πέτρα εἶναι ἰχυμὸς πετρογόνος
κινέ-

κινέμενος παρά τῶν κοινῶν ὑδάτων, καὶ συμπιγνύμενος εἰς κρύσταλλον, εἴαν μείνῃ καθαρὸς, καὶ εἰς κοινὴν πέτραν εἴαν εἰς τὴν σύμιξιν συμπεριλάβῃ κόνιν ἀμμώδη, ἢ γαιώδη· διὰ τῆτο ὅλαι αἱ πέτραι συντίθενται ἀπὸ κόκκων ψιλῶς, ἢ χοιδροτέρων, ἢ μικροτέρων μέχρις ἀκαταληψίας, καὶ εἶναι πολυσυνθετώταται, καὶ διάφοροι αἱ πέτραι, ἀπὸ τὰς ὁποίας γενικώτεροι εἶναι αἱ ἀκόλουθοι.

Πέτρα κοινὴ, ἢ οἰκοδομικὴ, εἶναι ἡ σύνθετος ἀπὸ τὰ χονδροτέρα ἀμμώδη μόρια, περισσότερο, ἢ ὀλιγώτερον συγκεκολλημένα, ἀπὸ τὸ ὁποῖον προέρχεται ἡ περισσοτέρα, ἢ ὀλιγώτερα σκληρότης αὐτῆς, ὑστερημένη ἀπὸ τὸ διαφανές, καὶ μὴ στιλβωμένη (διότι ἀρχὴ τῆ διαφανῆς τὸ στιλβωμα) καὶ θραυομένη εἰς ἀνωμάλως πάλιν διὰ τῆτο ἐπιφαιείας.

Πλάξ ὀνομάζεται ἡ εὐρισκομένη, ἢ σχιζομένη διὰ τὴν σύνθεσίντης πέτρα, χρησίμη καὶ αὐτὴ εἰς οἰκοδομὰς, διὰ λιθόστρωτα, καὶ στεγώματα τῶν οἰκῶν, καὶ ἄλλων κτιρίων· ἀμφοτέρων τὰ χρώματα εἶναι πολυειδῆ, ὡς λευκὰ, μολυβδόχρα, κίτρινα, μαῦρα, καὶ ὅλα αὐτὰ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον βαθεῖα, καὶ ἀνσικτά.

Πέτρα δι' ἀσβέστην. Ἰδὲ ἈΣΒΕΣΤΟΠΕΤΡΑ.

Πέτρα διὰ Γύψον. Ἰδὲ ΓΥΨΟΣ.

Πέτρα πυροβόλος. Ἰδὲ ΠΥΡΙΤΗΣ.

Πέτρα ἀκόνις. Ἰδὲ ἈΚΟΝΗ.

Πέτρα μαρμάρου. Ἰδὲ ΜΑΡΜΑΡΟΝ.

Πέτρα Λυδία, ἢ Βάσανος, τὸ Τερμιστὶ Μεέγκι, γνωρισθεῖσα πρότερον εἰς τὴν Λυδίαν, καὶ μετακομισθεῖσα εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅθεν ἔλαβε τὸ ὄνομα· εἶναι δὲ μαύρη, καὶ ὀμαλή, καὶ χρησιμεύει εἰς τὰς χρυσοχόας, ἀργυρογνώμονας, καὶ ἄλλας διὰ τὰ γνωρίσεν ἀπὸ τὸ χρῶμα τὸ τριπτόμενον εἰς αὐτὴν μέταλλον, παραβάλλοντές το μὲ ἄλλο καθαρῶ, ἐγνωσμένον ὄντος εἰς μέρος τῆς πέτρας, καὶ τὰ κρίνεν περί τῆς ποιότητός τε, ὅθεν καὶ Βάσανος, ἢ τοι Δοκιμὴ καλεῖται.

Πέτρα σπογγώδης ἢ Κισσιρὶς, καὶ κοινῶς Πορὶ, χρυσίμη διὰ τὰς θόλους τῶν μεγάλων κτιρίων, ὡς ἐλαφρά, καὶ δι' ἄλλα τῆς Τεκτονικῆς ἔργα.

Πέτρα Ναξία, ἀπὸνι διὰ μαχαίρια.

Πέτρα Φρυγία, σπογγώδης, βαρεῖα, κακοσύνδετος, πελιδνὴ, μὲ φλέβας λευκὰς, ὀριμεῖα εἰς τὴν γεῦσιν, καὶ ὀλίγον σιπτικὴ· οἱ βαφεῖς τὴν μετεχειρίζοντο πρότερον διὰ τὰ ἐκβάλλεν τὴν παχύτητα ἀπὸ τὰ ροῦχα, καθὼς τῶρα μεταχειρίζονται τὸ σμῆγμα, ἢ τὴν Σμηκτίδα.

Πέτρα Ἰουδαϊκὴ. Αὕτη εἶναι μεγάλη ὅσον μία βάλανος, καὶ κατὰ τὸ χρῶμα λευκὴ, ἢ στακτόχρους, καὶ τὸ περισσότερο κοκκινωπὴ· εἰς ὅλα ὅμως ταῦτα τὰ χρώματα ἔχει γραμμὰς μικρὰς ἀπὸ τὴν μίαν εἰς τὴν ἄλλην ἄκραν εὐθείας, καὶ καλοκαμωμένας παρὰ τῆς φύσεως, ὡς ἂν νὰ ἦσαν διαγεγραμμένα ἀπὸ τὸν ἐπιτηδειότερον τεχνίτην· εἶναι σκληρὰ, καὶ λευκοστακτερὴ, στιλπνὴ ἔσωθεν.

Χρησιμεύει εἰς τὴν Ἰατρικὴν, μάλιστα ἀφ' ἑ γένη ἄλλας μὲ τὸ θειάφι, καὶ διασταλαγμένα ὀξειδία· φημίζεται διὰ τὴν πέτραν τῆς Κύστεως, ὡς ἰατρικὸν ἄφθαστον· ὠνομάσθη δὲ Ἰουδαϊκὴ διότι εὐρίσκεται εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἀλλὰ καὶ Συριακὴ, καὶ Φοινικία, διότι καὶ εἰς αὐτὰ τὰ μέρη εὐρίσκεται.

Πέτρα Σμυρίδος. Ἰδὲ ΣΜΥΡΙΣ.

Πέτρα Ἀρμενικὴ, μικρὰ μὲ χρῶμα κυανοῦν, πρασινωπὸν, καὶ λευκάσματα ἔσωθεν, ὡς ἀδάμαντας· αὐτὴν τρίβοντες καλὰ, καὶ πλύνοντές τιν κάμνουσιν τὴν λεγομένην πρασίνην στάκτην, ἢ γῆν πρασίνην, χρησιμεύσαν εἰς τὰς ζωγράφους.

Πρότερον τὴν εὐρίσκον μόνον εἰς τὴν Ἀρμενίαν, διὰ τῆτο ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα· τῶρα ὅμως εὐρίσκεται, καὶ εἰς τὸ Τυρόλον, καὶ διαφόρων σχημάτων, ἀλλὰ τὸ περισσότερο στρογγύλη, ἀνώμαλος, καὶ μεγάλη, ὅσον ἐν λεπτοκάρυον· διαφέρει ἀπὸ τὴν πέτραν Λαζουλί, διότι εἶναι ὀλιγώτερον κυανῆ, καὶ περισσότερο ἀκάθαρτος,

τος, καὶ ἔτι διότι αὕτη εὐρίσκεται εἰς τὰ μεταλλεῖα τῆ ἀργύρου, ἐκείνη δὲ εἰς τὰ τῆ χρυσοῦ.

Πέτρα Μολυβδίνη, κατὰ τὸν Διοσκορίδην, μεταλλικὴ ὕλη παρομοιάζουσα πολὺ μὲ τὸν μόλυβδον. Ἰδὲ ΜΟΛΙΒΙ, καὶ ΜΟΛΥΒΔΑΙΝΑ.

Πέτρα Αἱματίτις. Ἰδὲ ΑἱΜΑΤΟΣΤΑΤΗΣ.

Πέτρα τοῦ Ἄδου, τὴν ὁποίαν οἱ ἀποθηκάριοι, καὶ Καυστικὴν Σελήνην διονομάζουσι· γίνεται ἀπὸ ἀργυρον λυμένον εἰς τὸ δυνατόν ὕδωρ, καὶ ἀφημένον ἐν κρυσταλλωθῆ, χρησιμεύει διὰ ἐπικαύματα, καὶ ὀνομάζεται κοινῶς πέτρα τῆς κολάσεως.

Ἡ Καυτηριακὴ Πέτρα τῆς Τρυγίας ἔχει ἐλαφρότεραν τὴν δύναμιν τῆ καυστικῆς, ὡς πρὸς τὴν ῥηθεῖσαν.

Ἄετοπέτρα, εἶδος πέτρας νομιζομένης θαυμασίας διὰ τὰς γένας τῶν γυναικῶν.

Πέτρα Καυτηρία. Ἰδὲ ΣΤΑΚΤΗ τῆς ΤΡΥΓΙΑΣ.

Πέτρα Θεία. Ἰδὲ ἸΑΔΗΣ.

Πέτρα Μαγνητὶς. Ἰδὲ ΜΑΓΝΗΤΙΣ.

Πέτρα Συριακὴ } Ἰδὲ ἀνωτέρω Ἰσδαϊκὴ Πέτρα.
Πέτρα Φοινικία }

Πέτρα Τετράγωνος. Εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας εὐρίσκεται, καὶ ἔχει μεγάλην ὑπόληψιν παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς, ὡς ἰατρικὸν εἰς διαφόρας ἀσθενείας, καὶ διὰ τὴν δεισιδαιμονίαν των φορεῖται ὡς φυλακτόν· ὀνομάσθη δὲ ἔτω, διότι εἶναι εἰς σχῆμα κύβου, παρομοία μὲ τοὺς πεσσὺς (ζάρια)· τὸ χρῶμά της εἶναι ὑπομέλανον· τὸ σχῆμα φυσικόν, καὶ ἡ εἰσία ὀλίγον μεταλλικὴ. Οἱ Ἰνδοὶ τῆς Σουράτας τὴν ὀνομάζουσι Κανδά.

ΠΕΤΡΑΪΔΙΑ. Μετὰ τὰ ῥηθέντα εἶδη τῶν πετρῶν ἀκολοθεῖν τὰ Μάρμαρα, τὰ ὁποῖα διαφέρουν, ἐπειδὴ στιλβάνονται εἰς τὴν ἐπιφάνειάν των, καὶ περὶ αὐτῶν ἐγράψαμεν εἰς τὸ ἴδιον Ἄρθρον· ἔπεται εἰς ταῦτα τὸ κρύσταλλον ὁμοίως ἐξηγημένον ἔμπροσθεν, καὶ τελευταῖον, ὡς πολυτιμώτερον εἶδος τῶν πετρῶν εἶναι τὰ πετράδια, ἧτοι αἱ πολυτίμοι πέτραι· περὶ τῆς συνθέσεως, καὶ συμπήξεως τῶν ὁποίων. δέν μοι εἶναι περιττὸν νὰ

ἐκ-

ἐκθέσω ἐδῶ κατὰ τὸν Οὐάυδάρδον (Woodward) ἐν συντόμῳ τὰ ἀξιοπεριεργότερα.

Ἡ βάσις ἢ ὕλη τῆς ὑποστάσεως ὅλων τῶν πετραδίων εἶναι κρύσταλλον, ἢ ἀδάμας, καθαρὸς, διαφανὴς, σκληρὸς, καὶ στερεός· τὸ δὲ διαφανὲς τῆτο ἀλλοιούμενον, καὶ μεταβαλλόμενον ἀπὸ μεταλλικὴν τινα ὕλην λεπτοτάτην, συνενομένην, καὶ συγκερνωμένην μετὰ τὴν κρυσταλλίνην εἰς τὴν σύμπηξίν των, ἀποτελεῖ κατὰ τὴν παρατήρησιν τῆ εἰρημένου Φυσικοῦ τὰ ἀκόλουθα· 1.° τὴν ἰδιαιτέραν, καὶ εἰδοποιητικὴν βαρύτητα ἐκάστου πετραδίου. 2.° τὴν διαφορὰν τῆς σκληρότητος. 3.° τὴν διαφορὰν τῆς σχήματος· διότι τὸ μολίβι ἀποτελεῖ κυβικὸν σχῆμα, ὁ κασσίτερος πυραμιδοειδὲς τετράγωνον, ὁ χαλκὸς διάφορα, καὶ ποικίλα σχήματα, καὶ τὸ σίδηρον ῥομβοειδὲς. 4.° τὸ χρῶμα ἀνοικτότερον, ἢ βαθυτέρον κατὰ τὴν ποσότητα τῆς συμπηγνυομένης ὕλης μετὰ τὴν πρώτην τῆ πετραδίου κρυσταλλίνην βάσιν, καὶ ἐνίοτε εἶναι τόσον ὀλίγη, ὥστε μόλις φαίνεται· ἄλλοτε εἶναι περισσοτέρα ὀλίγον, καὶ τὸ χρῶμα τῆ πετραδίου εἶναι πελιδόν, καὶ ἀδύνατον· ἄλλοτε εἶναι ἀρκετὴ, καὶ τότε τὸ πετραδίον ἔχει βαθύ, καὶ ζωντανὸν τὸ χρῶμα· ὅταν δὲ ἡ ὕλη αὕτη εἶναι περισσοτέρα, ἀκολουθεῖ νὰ χάσῃ τὸ διαφανὲς τὸ πετραδίον, καὶ νὰ γένη ὑπόσκιον.

Ὅταν λοιπὸν ἡ ῥηθεῖσα μεταλλικὴ ὕλη ἦναι ἀρκετὴ διὰ τὰ κάμη τὴν ἀντανάκλασιν τῆς φωτός, ἀλλ' ὅχι καὶ γὰρ τὸ ἐπισκιάσῃ· εἰάν ἡ ὕλη εἶναι ἀπὸ μολίβι, τὸ χρῶμα φαίνεται κίτρινον, ὡς τὸ τοπάζι, καὶ ὁ ὑάκινθος, ὁ ὁποῖος ὑπολαμβάνω νὰ ἔχη καὶ ὀλίγον σίδηρον διὰ τὸ μικτὸν κοκκιοπρασινωπὸν χρῶμά τῃ· εἰάν ἡ ὕλη ἦναι κασσιτέρου, χρωματίζεται μαῦρον τὸ πετραδίον, ὡς ὁ μέλας ἀχάτης· εἰάν ἡ ὕλη ἦναι ἀπὸ σίδηρον, ἀνθρακίτης, ἀνθραξ, καὶ ἀμέθυστος· εἰάν ἡ ὕλη τῆς μίγματος ἦναι χαλκίνη σύμμικτος μετὰ ἀλκαλι, τὸ πετραδίον γίνεταί κυανῆν, ὡς ὁ Σάπφειρος· εἰδὲ καὶ εἶναι μιγμένη μετὰ ἑξῆτι, πρασινίζει ὡς ὁ Σμάραγδος.

Ὅταν τὸ σίδηρον καὶ ὁ χαλκὸς ἦναι σύμμικτα εἰς τὸ αὐ-

αὐτὸ πετράδιον ἀποτελεῖται χρῶμα κυανοπράσινον, ὅταν δὲ χαλκὸς καὶ μόλυβδος, γίνεται πρασινοκίτρινον, ὡς ἡ χρυσόλιθος.

Ἀπὸ τὰ διαφανῆ πετράδια ἄλλα εἶναι βαμμένα με χρωμάτι, καὶ ἄλλα εἶναι ἀχρωμάτιστα, καὶ ἐντελῶς λευκά· χρωματισμένα εἶναι ταῦτα.

1. Τὸ Τοπάζιον, κίτρινον, ἢ χρυσίζον, καὶ αὐτὸ εἶναι ἡ Χρυσόλιθος τῶν Παλαιῶν.

2. Ὁ Ἰάκινθος, κίτρινον, ὑποκόκκινον παρομοιάζον με τὴν φλόγα ἢ με τὸ βαθύχρουν.

3. Ὁ Καρχιδόνιος (Γρέπαι) εἶδος Ἀιθρακίτου τῶν Παλαιῶν· ὁ εὕρισκόμενος εἰς τὴν Συρίαν εἶναι πόρφουρος, καὶ ὁ Βοημικὸς πυρρός.

4. Ὁ Ἄνδραξ ὁ Ἀνατολικὸς, ρουβίνι κόκκινον ζωηρόν, καὶ σκληρότερον ἀπὸ τὰ λοιπὰ τὰ εἶδη τε.

5. Ὁ Βαλλήν (Ballais, Ballascio) χρώματος ἐρυθροῦ, καὶ αὐτὸ φαίνεται νὰ ἦναι τὸ Ρουβίνι τῶν Ἀρχαίων.

6. Ὁ Ἀκανθιδρὸς Ἄνδραξ (Spinel) ροδόχρους.

7. Ὁ Ἀιθρακίτης τῶν Νεωτέρων, εἶδος σπανιωτάτου Ρεβινίε, με ὠραῖον αἱματόχρουν χρῶμα.

8. Ὁ Ἀμέφυστος, με χρῶμα πόρφουρον.

9. Ὁ Σάπφειρος χρώματος κυανῆ· κατὰ τὴν ἐπίκρισιν τῶν Νεωτέρων φαίνεται ὅτι οἱ Παλαιοὶ δὲν ἐγνώριζον τὸν κυρίως σάπφειρον, ἀλλ' ἐξελάμβανον ἀντ' αὐτοῦ τὴν Κυανὴν Λίθον, Lapis Lazuli (Περουζέ).

10. Ὁ Ἰδατώδης Σάπφειρος εὕρισκόμενος εἰς τὰ Δυτικὰ μέρη, ὁ ὁποῖος δὲν εἶναι μῆτε κυανῆς, μῆτε σκληρὸς ὅσον ὁ Ἀνατολικός.

11. Ὁ Βήρυλλος, κατὰ τὸν Πλίνιον, Aigue Marine, πετράδιον χρώματος τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης.

12. Ὁ Σμάραγδος, πετράδιον πράσινον, εὕρισκόμενον εἰς τὰς ἀπορρώγας (σχίσματα) τῶν βράχων, ὅμως με τὴν Χάλκανθον.

13. Χρυσόλιθος, τὸ Τοπάζιον τῶν Παλαιῶν, πράσινον βαθύ, με ὀλίγον κίτρινον, καὶ ταῦτα μὲν εἶναι τὰ χρω-

χρωματισμένα διαφανῆ πετράδια· τὰ δὲ ἀπλῶς λευκὰ, καὶ ἀχρωμάτιστα εἶναι τὰ ἀκόλουθα·

1. Ὁ Κρύσταλλος, διαφανὴς καὶ σκληρὸς, περὶ τοῦ ὁποίου εἶπαμεν εἰς τὸ ἴδιον Ἄρθρον ἀρκετὰ· μὲν ὅλον τοῦτο πρέπει νὰ προσθέσωμεν, ὅτι μήτε τὸ ψῦχος, μήτε ἡ καῦσις δὲν εἶναι αἰτία τῆς συμπήξεώς του· ἀλλὰ κατὰ τὰς παρατηρήσεις τῶν Νεωτέρων Φυσικῶν, ἄτομα μικρότατα, ἀκατάληπτα, καὶ μὲ τὰ ἀκριβέστατα μικροσκόπια, καὶ διαφανῆ, καὶ συμπεριαγόμενα μὲ τὰ νερὰ, ἀποστάζοντα εἰς βράχους, ἀποτελοῦσι μὲ τὴν πολυκαιρίαν τὸν κρύσταλλον εἰς σχήματα ἑξάγωνα, καὶ πυραμιδοειδῆ· ἐὰν δὲ τὰ ἄτομα ταῦτα ἠθέλον εὐρεθῆ συμπλέοντα μὲ ἑτερογενῆ εἰς τὸ ἴδιον ὕδωρ ἀποτελοῦνται ἄλλα εἶδη πετραδίων. Ὁ Κύρ Βουργοῆτος πρῶτος ἀνεκάλυψεν ὅτι τὰ κρυσταλλογενῆ ἄτομα εἶναι τριγωνοειδῆ.

2. Σάπφειρος Λευκός, αὐτὸς εἶναι σκληρότερος ἀπὸ τὸν κυανῆν· ἀλλ' ἀχρωμάτιστος, ὡς ὁ κρύσταλλος.

3. Ὁ Ἀδάμας, τὸ λαμπρότερον, ὠραιότερον, καὶ σκληρότερον ἀπὸ ὅλα τὰ λοιπὰ πετράδια, καὶ διὰ τῆτο πολυτιμώτερον, περὶ τῶν ὁποίων, καθὼς καὶ περὶ τῶν λοιπῶν ἰδὲ εἰς πλάτος τὰ ἴδια Ἄρθρα.

Εἶπαμεν ὅτι αὐτὰ τὰ τρία εἶδη τῶν πετραδίων εἶναι ἀχρωμάτιστα, ἀλλὰ τῆτο δὲν εἶναι γενικώτατος αὐτῶν χαρακτήρ, ἐπειδὴ ὁ ἀδάμας ἔχει καὶ κηλίδας, καὶ σκιασμὸς τινὰς κίτρινος, ὅταν δὲν ἦναι τῆ πρώτῃ νερῶ, καὶ κρύσταλλος εὐρίσκεται σκληρὸς ὡς τὸν λευκὸν, ἀλλὰ κίτρινος, ἢ κόκκινος, ἢ κυανῆς, ἢ πράσινος, καὶ παρὰ τῶν συγγραφάντων περὶ πετραδίων διὰ τὰ τοιαῦτα του χρώματα ὀνομάζεται ψευδοτοπάζιον, ψευδοβήρυλλος, ψευδοσάπφειρος, καὶ ψευδοσμάραγδος. Ἰδὲ τὸν Βώτιον περὶ Πετρῶν. Πολλάκις ὁ κρύσταλλος εἶναι εἰς μέρος λευκός, καὶ εἰς μέρος χρωματισμένος, καὶ μὲ πολλὰ χρώματα. Εὐρίσκονται ἀδάμαντες κίτρινοι, καὶ κόκκινοι, καὶ κυανοὶ, καὶ πράσινοι· καὶ ὅλων αὐτῶν ἡ βαφὴ προέρχεται ἀπὸ τὸν ἐγχεόμενον μεταλλικὴν χυμὸν
εἰς

εἰς τὴν σύμπληξίν των καὶ χρωματίζει τὸ διαφανές των, ἀφ' ἧ σκληρανθῆν ἀπὸ τὸν ἀέρα. Σπανίως ἢ φύσις ἐργάζεται εἰς ἀπλᾶ πράγματα, ἀφ' οὗ τὰ ἴδια στοιχεῖα εὐρίσκονται ὅλα σύμμικτα πρὸς ἄλληλα.

ΠΕΤΡΑΔΙΣΤΗΣ, ὁ Τουρκιστὶ Τζεουχερῆς, καὶ κοινῶς Τζεβαερτζῆς, ὁ ἐργαζόμενος, πωλῶν, ἢ πραγματευόμενος τὰ πετράδια· ἡ Κωνσταντινέπολις ἔχει συντεχνίαν πετραδιστῶν, καὶ ἐν ὅσῳ τὸ Βασίλειον ἦτον εἰς εὐτυχίαν ἀναλόγως εὐδοκιμῆσε καὶ αὐτή.

ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΝ, τὸ ὁποῖον παρὰ τῶν Εὐρωπαϊῶν καὶ Μαῦρον Ἐλαιον τῆ Γαβιανῆ λέγεται (κατὰ τὴν κοινὴν ὁξάν τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν 1715)· εἶναι ἀποτέλεσμα τῆ ὑπογείε πυρὸς, τὸ ὁποῖον ὑψώρει, καὶ καθαρίζει τὰ λεπτότερα μέρη μερικῶν ἀσφαιτωδῶν ὑλῶν τῶν παρεμπιπτόντων βράχων, καὶ βενῶν, εἰς τὰ κοιλώματα, ἢ σπήλαια· ὥστε τὸ Πετρέλαιον εἶναι Ἀσφαλτος, ἢ Νάφθα ὑγρὰ, καὶ κατὰ τοῦτο μόνον διαφέρει ἀπὸ αὐτά.

Ἐπειδὴ τὸ ὑπόγειον πῦρ ἐνεργεῖ εἰς ὅλα τὰ κλίματα, ἔπρεπε νὰ εὐρίσκωνται καὶ ἀπανταχῆ Πετρέλαια, μ' ὅλον τῆτο εἶναι σπάνια· τὸ γνωστότερον, καὶ καλήτερον ἀποστάζει εἰς τὸ Μόντε Φεστίνον τῆς Ἰταλίας, 12 μίλλια μακρὰν ἀπὸ τὴν Μόδεναν, καὶ ἀνεκαλύφθη ἀπὸ τὸν Ἰατρὸν Φραγκίσκον Ἀριόστον τῷ 1640, καὶ μετὰ πολλὰ ἔξοδα κατεσκευάσθη τὸ σύναγμα τε· εἶναι διαφόρων χρωμάτων. Ἰδὲ ἘΛΑΙΟΝ.

ΠΕΥΚΗ, δένδρον μέγα, αἰθαλές, μετὰ φύλλα στενά, καὶ ἀκιδωτά, ὡς τῆ κέδρου· καρπὸν κάμνει πειραμιδοειδῆ μετὰ χονδρὰ πέταλα ἐμπεριέχοντα κόκκους, καὶ διὰ τῆτο κοκκηνάρα παρὰ τῆς κοινῆς γλώσσης ὀνομάζεται· ἡ ἐντερῶν τῆ στελέχετις ἀποπηγάζει ρητίνην ἐν ὅσῳ ζῆ, καὶ ἀφ' οὗ ξηρανθῆ γίνεται ὀαδί, καὶ καίει κάμνωντας φλόγα ὡς κηρίου· αἱ σειραὶ τῶν μεγάλων βενῶν ἔχεν πολλὰς πεύκας, καὶ ὁ Πίνδος μετὰ τῆς κλόρους του εὐτυχεῖ εἰς αὐτάς.

ΠΙΕΣΤΗΡΙΟΝ, ὁ Μάγκανος ἀπὸ τῆ Μαγκινῆ Τερκικῆ,

κοῦ, ὄργανον ἀναγκαῖον διὰ νὰ σφίγξῃ πολλάς πραγματείας.

ΠΙΛΟΣ, τὸ σκέπασμα τῆς κεφαλῆς, ἀπὸ τὸ πτίλον (τεφτίκι) ἤμπορῆσε κυρίως νὰ ὀνομασθῇ τὸ κιουλάχι, τὸ ὁποῖον φορῶν οἱ Ἀσιατικοί.

Οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες εἶναι πιθανὸν νὰ ἐσκέπαζον τὴν κεφαλὴν των μὲ πτιλωτὸν κάλυμμα, καὶ ὄχι ὑφαντὸν, ἢ πλεκτὸν, διὰ τῆτο καὶ πτίλον τὸ ὠνόμαζον· τῶν Εὐρωπαϊῶν τὰ σκιάδια ὁμοίως πτιλωτὰ εἶναι, διὰ τῆτο κυριωθυμέμενος Πίλος εἶναι αὐτὸς ὁ εἰς χρῆσιν τῶν Ἀσιατικῶν· περὶ ἧ Ἰδέ **ΠΤΙΛΩΤΟΝ**.

Ἐγὼ ὅμως ἐδῶ ὀνομάζω τὰ πλεκτὰ φέσια κατασκευαζόμενα εἰς τὸ Τῆνις τὰ καλῆτερα, καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν, καὶ Ἰταλίαν τὰ κατώτερα· καὶ ἐξοδεύεται πολὺ πλῆθος εἰς ὅλην τὴν Τερκίαν κόκκινα διὰ τῆς ἀνδρας, καὶ μερικὰς γυναῖκας, καὶ λευκὰ διὰ τὰς περισσοτέρας γυναῖκας.

Οἱ Τερκισῖται κάμνουν μέγα ἐμπόριον εἰς αὐτὰ, καθὼς ἡ Μαρσηλία, καὶ Γένβα· πωλῶνται μὲ τὴν δωδεκάδα, καὶ εἶναι τυλιγμένα ἀνὰ ἕξ, ἢ τριγωνοειδῶς (τὰ ὁποῖα ἐγκρίονται) ἢ κυλινδροειδῶς.

Εἶναι φανερὸν ὅτι καλὸς Πίλος εἶναι, ὅς τις ἔχει ψιλὸν τὸ ροῦχον, καὶ ὀμαλὸν, καὶ ἀπαλὸν, καὶ ζωηρὸν τὸ χρῶμα ἂν ἦναι κόκκινος· ἢ λευκότατον, ἂν ἦναι ἄβαφος· εἰς τὸ Τῆνις πλέκην μόνον κοκκίνης· οἱ δὲ λευκοὶ φέρωνται ἀπὸ τὴν Εὐρώπην.

Πίλος εἶναι καὶ ἄλλο εἶδος πλεκτῆ μαλλίνης σκεπάσματος τῆς κεφαλῆς κατασκευαζομένου εἰς τὴν Βενετίαν, κωνοειδῆς, ὑψηλοῦ, καὶ διπλεμένου περὶ τὸ στόμιον, ὁ κοινῶς Σκῆφος· βάφονται δὲ κόκκινοι, καὶ γαλάζιοι, καὶ χρησιμεύων εἰς ὅλον τὸ Ἀρχιπέλαγος, καὶ τὴν Πελοπόννησον διὰ τῆς ἀνδρας, καὶ αὐτῶν τὸ ἐμπόριον δὲν εἶναι εὐκαταφρόνητον.

Πλέκην πίλους κυλινδρωτῆς τυμπανοειδεῖς, καὶ εἰς τὸ ὄρος τῆ Ἀθωνος, καὶ τῆς παιλῶν μαύρης, ἢ λευκῆς εἰς χρῆσιν τῶν ποταπῶν ἀνθρώπων καὶ δούλων.

Πί-

Πίλους λευκὰς βαμβακερὰς κανοειδεῖς, ὡς τοὺς Βενε-
τικούς, πλέκουν εἰς τὸ Ἀρχιπέλαγος πρὸς χρῆσιν τῶν,
μάλιστα διὰ νυκτικά ἐπικαλύμματα, καὶ κάμνουν ἐμπό-
ριον μικρὸν μὲ τὰ ἔξω μέρη, καὶ ὀλίγον περισσότερον
εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Τουρκίας.

ΠΙΜΕΝΤΟΝ, πιπέρι τῆς Γαϊνέας. Ἴδὲ ΠΙΠΕΡΙ.

ΠΙΝΑΚΙΑ, δίσκοι ξύλινοι, ἀργίλλινοι, κασσιτέρινοι,
μολύβδινοι, ἢ ἀργυροῖ, χρήσιμοι διὰ τὰ τραπέζια, ἀ-
βαθεῖς διὰ τὰλλα φαγία, καὶ βαθεῖς διὰ τὰ ζωμερά.
Ἴδὲ τὰ Ἄρθρα τῶν ἀνω ὑλῶν τῆς κατασκευῆς των.

ΠΙΝΑΞ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ. Ἴδὲ ΧΑΡΤΗΣ.

ΠΙΝΝΑ, Ὀστράκόδερμα εὕρισκόμενον εἰς ὅλον τὸ Ἀρ-
χιπέλαγος, τὸ ὁποῖον δὲν χρησιμεύει εἰς τὸ ἐμπόριον,
ἀν δὲν τὸ ἐκλάβωμεν ὡς μερικοὶ ἀντὶ τῆς γεννώσης τὰ
μαργαριτάρια κόγχε· ἀλλ' ἐγὼ εἶπα ἐκεῖ περὶ ταύτης,
ἐπειδὴ καὶ κατὰ τὸ σχῆμα τὸ ὄστρακον ἐκεῖνο τῆς ἔρυ-
θρας θαλάσσης ὁμοιάζει περισσότερον μὲ τὸ μέγα ὄ-
στρίδιον, ἢ μὲ τὴν πίνναν. Ἴδὲ ΚΟΓΧΟΣ.

ΠΙΝΝΟΜΑΛΛΟΝ. Ἴδὲ ΒΥΣΣΟΣ.

ΠΙΠΕΡΙ, καρπὸς ἀρωματικὸς μὲ ποιότητα θερμὴν, καὶ
ξηρὰν, χρήσιμος δι' ἄρτυμα τῶν φαγητῶν, γινόμενος εἰς
κόκκον γνωστὸν εἰς ὅλους ἀπὸ θάμνον ἐπίδενδρον, πα-
ρόμοιον μὲ τὸν κισσόν, ἀλλὰ τὰ φύλλα τε εἶναι ὀλιγώ-
τερον πράσινα, κιτρινώτερα, μὲ δυνατὴν μυρωδίαν, καὶ
γεῦσιν ὀριμεῖαν· γίνεται εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας,
καὶ φυτεύεται πλησίον εἰς μεγάλα δένδρα διὰ νὰ πολ-
λήσῃ εἰς αὐτὰ, καὶ νὰ μὴ ἔρπηται κατὰ γῆς.

Τὸ πιπέρι καρποφορεῖται ὡς ἀγριοστάφυλλον, τῆ ὁ-
ποίου αἱ ρόγαι κατ' ἀρχὰς εἶναι πράσιναι, ὠριμάζουσαι
κοκκινίζουσαι, καὶ ἀφ' ἧς ξηρανθῆν εἰς τὸν ἥλιον μαυρίζουσαι,
διὰ τῆτο καὶ μαῦρον πιπέρι τὸ λέγομεν.

Φέρουσι εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ λευκὸν πιπέρι, τὸ ὁ-
ποῖον εἶναι τὸ ἴδιον, ἀλλ' ἔτι νωπὸν ἀκόμη τῆ ἐκβάλλου
τὴν ἐπίδερμίδα, καὶ ὄχι διαφορετικὸν, καθὼς πολλοὶ
Παλαιοὶ εἶχον νομίση.

Πιπέρι γίνεται εἰς πολλὰ μέρη τῶν Ἰδιῶν, ἀλλὰ
περ.

περισσότερον ἀπὸ τὰ ἄλλα καρποφορεῖσι τὸ Ῥαγιαπού-
ρον, καὶ οἱ μεταξύ τόποι, ἕως τὸ Κομαρίνον Ἀκρωτή-
ριον. Τὸ προῖόν τῶν Μαλαβαρικῶν τόπων ἀπὸ τὸ βου-
νὸν Ἐλί, ἕως τῆς πρὸς Μεσημβρίαν αἰγιαλῆ, γίνεται μι-
κρότερον, ἀλλὰ περισσότερο, καὶ ἐκεῖθεν λαμβάνει κυ-
ρίως ἢ Εὐρώπῃ τὰς μεγάλας ποσότητας τῆς χρείας τῆς.
Ὅσον ἐξοδεύεται εἰς τὴν Τερκίαν φέρεται ἀπὸ τὴν
Εὐρώπην, καὶ ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρειαν.

Τὸ λευκὸν πιπέρι εὐρίσκεται καλὸν εἰς τὴν Ὀλλάνδαν,
καὶ ἔχει γνωρίσματα τὸ νὰ ἦναι χονδρὸν, γεμάτον, βα-
ρὺ, καὶ χωρὶς κοινορτόν.

Τὸ μαῦρον ὁμοίως ἔχει τὰ αὐτὰ γνωρίσματα, καὶ
τὸ νὰ μὴ ἦναι ρυτιδωμένον (ζαρωμένον) νὰ ἔχη ὅσον
τὸ δυνατόν περισσότερο λευκὸν, καὶ νὰ μὴ ἦναι τὸ χον-
δρότερόν του διαλεγμένον, καὶ ἐκβαλμένον.

Εἶναι καὶ ἄλλα πολλὰ εἴδη πιπερίων, ὡς τὰ ἀκόλουθα.

Πιπέρι τῆς Μιασκαρινῆς, προῖόν τῆς Νήσου Ἰά-
να, καὶ ὀνομαζόμενον Κουβεβέ παρὰ τῶν αὐτοχθόνων,
ἢ πιπέρι μὲ ἕραν· εἶναι εἰς ὅλα τὰλλα παρόμοιον, μὲ
τὸ εἰρημένον μαῦρον πιπέρι ἐκτὸς τῆς ἕρας, καὶ τὸ ὅ-
τι εἶναι μεγαλύτερον· καρποφορεῖται ἀπὸ παρομοίαν θά-
μνον, καὶ εἰς ὁμοίαν σταφυλὴν, καὶ ἔχει τὰ αὐτὰ γνω-
ρίσματα.

Πιπέρι τῆς Σίνας, διαγραφὴν ἀπὸ τὸν πατέρα
Κόμητα εἰς τὰ ὠραῖά του ὑπομνήματα, ἔχει τὰς αὐτὰς
ιδιότητας μὲ τὸ εἰρημένον τῆς Ἰνδίας· ἀλλὰ τὸ δένδρον
τε γίνεται μέγα, ὡς ἡ ἐδική μας καρυδιά, καὶ ὁ καρ-
πός τε μέγας ὅσον πιρὸς (πιζέλλι), τὸ χρῶμά τε εἶ-
ναι στακτηρὸν, μὲ μικρὰς γραμμὰς κοκκίνας. Ὅταν ὠ-
ριμάσῃ, ἀνοίγῃ, καὶ ἔχει ἔσωθεν μικρὸν πυρῆνα μαῦ-
ρον· ἀφ' οὗ τὸ συνάξεν, τὸ ἐκθέτεν εἰς τὸν ἥλιον διὰ νὰ
ξηρανθῇ, καὶ ρίπτει τὰς πυρῆνας· τόσῃ μύρωδιαν θερ-
μὴν ἔχει τὰ αὐτὰ δένδρα, ὥστε ἀναγκάζονται οἱ καρ-
πολόγοι (οἱ συνάζοντες τὸν καρπὸν τῶν) νὰ ἀπομακρύ-
νουνται κατ' ὀλίγον, καὶ νὰ ἐπιστρέφῃ πάλιν, καὶ ἔτω
νὰ συνάξουν τὸ πιπέρι.

Πιπέρι Μακρὺ (Pepe lungo) τῆτο εἶναι εἰς εἶδος σωροῦ πολλῶν μικρῶν κόκκων συγκεκολλημένων στερεὰ πρὸς ἀλλήλους· καρποφορεῖται ἀπὸ χαμόδενδρον, τοῦ ὁποῖα τὰ φύλλα εἶναι λεπτά, πράσινα, καὶ με πολλὰ κοντὴν οὐράν.

Εἶναι δὲ τριῶν εἰδῶν· 1 τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν. 2 τῆς Ἀμερικῆς, καὶ 3 τῆς Αἰθιοπίας, τὸ ὁποῖον καὶ κόκκον τοῦ Ζελίμ ὀνομάζουσιν· ἀλλὰ μόνον τῶν Ἰνδιῶν εἶναι κυρίως πιπέρι μακρὺ, τὰ δ' ἄλλα μέλις τῷ ὁμοιάζουν.

Γνωρίσματα τῆ καλῆ εἶναι τὸ νὰ διαλεχθῆ νέον, γεμάτον, χονδρὸν, βαρὺ, δυσκολόθραυστον, μὴ σκωληκοφαγώμενον, καὶ χωρὶς κοινορτὸν Χρησιμεύει εἰς μερικὰ Γαλνικὰ Ἰατρικὰ, καὶ εἰς τὴν Θηριακὴν, καὶ τὸ ἀνακατώνων ἐνίοτε με τὰ ἀρώματα.

Πιπέρι τῆς Γινέας, τῆτο εἶναι κόκκινον, χρώματος τῆ κοραλλίε, καὶ ὀνομάζεται κοινῶς Πιμέντον, τὸ ὁποῖον Ἰσπανιστὶ σημαίνει ἀπλῶς Πιπέρι, καὶ Τερκιστὶ Γενὶ Βαχάρ, Γαλλιστὶ δὲ Κοράλλι τῆ Κήπε, διότι καλλιεργεῖται παρ' αὐτοῖς εἰς τὴν Λιγκκαδόκαν, καὶ ἄλλα μέρη, χρησιμεῖον εἰς τὰς ὀξειδοποιῆς νὰ κάμνουν καλὸν ὀξεῖδι, καὶ εἰς τοὺς ζαχαρεψῆς, διὰ νὰ κάμουν ζαχαρωτά.

Γίνεται τὸ πιπέρι τῆτο πέντε εἰδῶν, ἐξ ὧν τὰ τέσσαρα διαφόρων γεύσεων εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας, καὶ τὸ ἐν ὀνομαζόμενον Ἀγὺ παρὰ τῶν ἐντοπίων εἰς τὴν Περῶν· ὅθεν ἐκβαίνει κατ' ἔτος περὶ τὴν τιμὴν τῶν 600 χιλιάδων Ἰσπανικῶν Θαλήρων, διὰ τὴν ἀφθονωτάτην εὐφορίαν τῆ τόπε, ἀποδίδοντος 4, καὶ 500 ἀνθ' ἑνὸς ἐξ αἰτίας τοῦ κοπρίσματος τῆς ὀλίγης γῆς, εἰς τὴν ὁποίαν καλλιεργεῖται, με τὴν κόπρον τινῶν ἐντοπίων πτηνῶν Γουάνα ὀνομαζομένων.

Τὸ εἰς ἡμᾶς ἐρχόμενον Πιμέντον ἥτοι Γενὶ Βαχάρ εἶναι ὅσον πρὸς εἰς τὸ μέγεθος, καὶ ὑπομέλαον τὸ χρῶμα διὰ τὴν πολυχαιρίαν.

Πιπέρι τῆ Θηβέτε (Thevet) τὸ ὁποῖον οἱ Ὀλλαν-

λαν-

λανθοὶ ὀνομάζων Ἄμωμον, ἐπειδὴ ὁμοιάζει μὲ τὸ ἄλλο
 Φινὸν ἄμωμον, ἢτοι Πιπέρι τῆς Ἰαμαϊκῆς, εἶναι μικρὸς
 καρπὸς ὅσον τὸ λευκὸν πιπέρι ὑποκόκκινον, καὶ μὲ εἶ-
 δος στεφάνου εἰς τὴν κορυφήν. Λέγεται δὲ καὶ Μικρὸν
 στρογγύλον Μοσχοκάρφι, διὰ τὴν ὁμοιάζουσαν γεῦσίν
 τε. Ἴδὲ καὶ ἌΜΩΜΟΝ. Ὑδροπέπερι, τὸ ὁποῖον καὶ
 Περσικάριον (Persicaire) ὀνομάζεται, εἶναι ἄλλο εἶδος
 πιπερίου.

Πιπέρι Κόκκινον, γνωστὸν εἰς ὅλην τὴν Τουρ-
 κίαν, γινόμενον ἀπὸ χόρτον εἰς κόκκινον μακρὸν καρπὸν,
 ὁ ὁποῖος Πισέριᾶ ὀνομάζεται· τέτε ὁ πράσινος, ἢτοι
 πρὸ τῆς νὰ ὠρίμασι μὲ καλὸν ὄξειδι φυλάττεται εἰς στά-
 μνους, καὶ χρησιμεύει ἀντὶ προσφαγίου εἰς τὰς τραπέ-
 ζας· ὁ κόκκινος χρησιμεύει εἰς δύο ταῦτα, καὶ νὰ ἀρ-
 τύση τὰ φαγητὰ συνεψόμενος, καὶ συμμαγειρευόμενος
 μάλιστα μὲ τὰς κράμβας, καὶ τὸ περισσότερον παρὰ
 τοῖς Ἀρμενίοις· καὶ νὰ ἀρτύση ἀπλῶς τὰ φαγητὰ κοπα-
 νισμένοις εἰς κόνιν, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ κόκκινον πιπέρι.

Τὸ λεγόμενον Σαρί Γκιόλι, ἢτοι Κιτριολίμη τῆς
 Μακεδονίας μεταξὺ Βερροίας, Γρεβενῶν, καὶ Σερβίων,
 κατοικίμενον ἀπὸ Τέρκους μετοίκης τῆς Ἰκονίου, ὅθεν ἡ
 κοινὴ γλῶσσα Κονιάρους τῆς ὀνομάζει· κάμνει πολὺ ἀ-
 πὸ αὐτὸ τὸ πιπέρι, καὶ οἱ δυστυχεῖς Κονιάροι, τὸ πω-
 λῶσι κατὰ χώραν, καὶ χωρίον περιοδεύοντες.

ΠΙΠΕΡΟΡΡΙΖΑ. Ἴδὲ ΖΙΓΚΙΒΕΡΙ.

ΠΪΣΣΑ, Κόμμι ἀποστάζον δι' ἐντομῆς ἀπὸ τὰς πεύ-
 κας, καὶ μετονομαζόμενον κατὰ πολλὰς τρόπους διὰ τὴν
 διάφορον κατασκευήν του; δηλαδὴ·

Τὸ ἀποστάζον ἀπὸ τὸ δένδρον ὑγρὸν ὀνομάζεται Ὑ-
 γρόπισσα (Κατράνι), καὶ ὑποδιαιρεῖται εἰς καθαρὸν,
 τὸ ὁποῖον οἱ Γάλλοι ὀνομάζων Galipot, καὶ εἰς μαῦρον,
 ἢ ἀκάθαρτον, Bargas Marbré· ἀπὸ τὸ πρῶτον κατα-
 σκευάζεται ἢ εἰς ἡμᾶς γνωστὴ Πίσσα.

Ἡ μαύρη Πίσσα, ἢ ὁποία κυριωνυμεῖται ἔτις, κα-
 τασκευάζεται ἀπὸ τὴν Ὑγρόπισσαν εἰς τὸν ἀκόλουθον
 τρόπον. Ἐκλέγεται λεφίδιον γῆς, σκάπτεται εἰς κῶνον

ἀν-

εἰτεστραμμένον τῷ ὁποίου ἢ βάσις ἀποτελεῖ τὸ στόμιον 2 ἢ 3 πηχῶν διαμέτρου· γεμίζεται ὁ λάκκος οὗτος μὲ κομμάτια πεύκης, ἢτοι δαδί, τὰ πλέον ρητινώδη, καίονται ταῦτα, καὶ διασταλάζει ἡ ὑγρόπισσα ἀπὸ αὐλάκιον καμωμένον εἰς τὸ κατώτατον τοῦ λάκκου, καὶ συναζεται εἰς ἄλλον λάκκον χαμηλότερον.

Ὅταν ὁ λάκκος ἔτος γεμίση, ρίψε ἓν, ἢ δύο κομμάτια σίδηρον πυρωμένον κόκκινον, ὁ ὁποῖος μὲ ἀρκετὴν βροντὴν διασκορπίζων, καὶ καίων τὸ συνευρισκόμενον νερόν, πύγει τὴν πίσσαν, καὶ τὴν συναζεις στερεάν, καὶ ξηρὰν ὅταν θέλῃς.

Ἡμπορεῖς γὰ κάμης καὶ τετράγωνον ὀλιγώτατον βαθὺν τὸν πρῶτον λάκκον, καὶ βάλλωντας εἰς τὸ στόμιόν τε ἐσχάραν σιδηρὰν γὰ ἐπισωρεύσης τὰ δαδία, καὶ καίοντάς τε γὰ χύνεται τὸ κόμμα, ἢτοι ἡ ὑγρόπισσα εἰς τὸν λάκκον, καὶ ἐκεῖθεν γὰ τρέχη εἰς τὸν ἐξῆς βαθύτερον, καὶ ἂν ἔχῃς πολλὴν ὕλην γὰ κάμης αὐλάκι, καὶ ἀπὸ τὸ στόμιον τοῦ δευτέρου τούτου πρὸς ἄλλον τρίτον.

Εἰς τὴν Πελοπόννησον κατασκευάζεται ἡ περισσοτέρα πίσσα διὰ τὴν χρεῖαν τῆς Τουρκίας, καὶ ἀντὶ διὰ τὸν εἰρημένον τρόπον τοῦ καυσίματος μεταχειρίζονται τὸ ἔφημα εἰς λέβητας, καὶ ἐμβάλλουν, ὡς ζύμην, ὀλίγην ξηρὰν ἀσφαλτον τῆ Δυρράχίου.

Ἐγκρίνεται εἰς τὴν Εὐρώπην ἡ Πίσσα τῆς Νορουηγίας, καὶ Σηκίας· τῆς δὲ καλῆς πίσσης γνωρίσματα, τὸ γὰ ἦναι μαύρη καὶ στιλπνὴ, εὐφραυστος, ξηροτάτη, καὶ γὰ κάμη ἡλίους, ἢτοι κύκλους στιλπνοὺς εἰς τὰ θραυόμενα μέρη.

Εἰς τὴν Φινλάνδαν, καὶ τὸν Ἀρχάγγελον, καθὼς καὶ εἰς τὴν Ἰρλάνδαν γίνονται πίσσαι, καὶ ρητίναι, καὶ χρησιμεύει ἡ πίσσα κυρίως εἰς τὸ πίσσωμα, ἢτοι καλαφάτισμα τῶν παραβίων, καὶ ἐπομένως εἰς πολλὰς ἄλλας τέχνας, καὶ ἔργα.

ΠΪΣΣΑ ΝΑΥΤΙΚΗ, λέγεται κυρίως ἡ παλαιὰ, καὶ συναζομένη ἀπὸ τὰ πισσομένα πλοῖα, ἀφ' ἧ δουλεύσκει
ἀρ-

ἀρκετὸν, καὶ χρησιμεύει εἰς τὴν Ἱατρικὴν διὰ τὰς βαλ-
σαμικὰς δυνάμεις τῆς.

ΠΙΣΣΕΪΛΑΙΟΝ, ἐκβάλλουν οἱ Φαρμακοποιοὶ χρήσι-
μον εἰς τὴν Ἱατρικὴν, καὶ τὴν Χειρουργίαν· λέγεται δὲ
παρ' αὐτῶν, καὶ Πισσοβάλαμον.

ΠΪΣΣΑΝ ΤΡΑΧΕΪΑΝ, ἡμποροῦμεν νὰ ὀνομάσωμεν
τὴν πολλὰ καυμένην πίσσαν, τὴν ὁποίαν Arcanson λέ-
γουσιν οἱ Γάλλοι, κατασπυεύζοντές τιν μετ' τὸ ἔψημα,
καὶ σχεδὸν καύσιμον τῆς ὑγροπίσσης.

ΠΪΣΣΑ ΠΑΧΕΪΑ, ἡ ὁποία καὶ πίσσα λευκὴ τῆς
Βοργωνίας, εἶναι δὲ πίσσα καθαρὰ λυμένη μετ' ἔλαιον
τῆς Τερεβίνθου.

ΠΙΣΣΟΡΨΗΤΙΝΗ, τὸ Τερκιστὶ Τζάμ Σακίζ, ῥη-
τίνη ἀποστάζουσα ἀπὸ τὴν Τερέβινθον, τὴν λάρικα,
καὶ τὸν σχῖνον, καὶ τὴν ἰδίαν Κυπάρισσον, εἶναι δὲ
χρησίμη εἰς τὰς κολλοῦντας μετ' κασσίτερον διάφορα ἀγ-
γεῖα ἀντὶ τῆ ἀμμωνιακοῦ ἁλατος μεταχειριζομένη· κα-
λὴ δὲ εἶναι ἡ ξηρὰ, ξανθὴ, καὶ χωρὶς ἄμμου.

ΠΪΣΣΑ ὈΡΥΚΤΗ, εἶδος ἀσφάλτε μαύρης καὶ στε-
ρεᾶς παρομοιαζέσης πολὺ τὴν κοινὴν ὑγροπίσσαν· ἀπο-
φέρει ὀσμὴν ὀξεῖαν, καὶ δυσάρεστον καιομένη, καὶ φαιο-
μένη κολλᾷ εἰς τὰ δάκτυλα.

Παρατηρήσεις.

1. Διὰ τὸ κόλλημα τῆτο, καὶ τὴν δυσωδίαν ὀνομά-
σθη παρὰ τῶν Γερμανῶν Zeuffels-drek, ἢτοι Κόπρος
Διαβόλα, καθὼς καὶ ἡ Ἀσσαφαίτιδα, ἀπὸ τὴν ὁποίαν
διαφέρει πολὺ.

2. Ὄταν μετ' πυρὸς μέτριον ἐξατμισθῇ περὶ τὰς 3 ὥ-
ρας, καὶ περισσότερον, τὸ πετρέλαιον, μένει τὸ $\frac{1}{2}$ τῆς
ποσότητος, καὶ εἰς τὸν πάτον τοῦ ἀγγείου εἶναι ὕλη
γαιώδης ὡς πίσσα, εἰς τὴν ὁποίαν ἐπιπολάζει ἔλαιον
καθαρὸν καὶ διαφανές, ὡς τὸ χινέλαιον, καὶ τὸ πε-
τρέλαιον· ἐκβαλε αὐτὸ τὸ ἔλαιον, διαστάλαξέτο, καὶ
εὕρισκεις φλέγμα, καὶ βαλσαμικὸν ἔλαιον μετ' αἰδιώ-
ματα τῆς Νάφθας.

3. Μετ'

3. Μὲ τὴν ὀρυκτὴν ταύτην πίσσαν γίνονται τὰ ἴδια ἔργα, καθὼς καὶ μὲ τὴν εἰρημένην ἀπὸ τὴν πεύκην ὑγρόπισσαν, ἥτοι πισσώματα, ἀλείμματα τροχῶν ἀμαξίων, κ. τ. λ.

ΠΪΣΣΩΜΑ, τὸ ἀλείμμα μὲ τὴν πίσσαν τῶν διαφόρων σκευῶν, καὶ παραβίων, τὸ ὁποῖον καὶ κήρωμα ἔλεγον οἱ παλαιοὶ Ἕλληνες. Πισσῶνεν εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν τεχνῆται Τῆρκοι τὰ καράβια ἐξαίρετα· καλὸν δὲ εἶναι τὸ νὰ στυπωθῆν μὲ στυπεῖον ἀρκετὸν, καὶ καλὰ κτυπημένον αἱ χαραγμάδαι· ἔπειτα νὰ ἀλειφῆ μὲ πίσσαν, καὶ νὰ καῆ καλὰ ἢ κοιλία τῆ καραβίᾳ, διότι οὕτως ἠμπορεῖ καὶ νὰ φυλαχθῆ περισσότερον ἀπὸ τὴν σήψιν, καὶ σκωλήκια.

ΠΙΣΣΟΣ, τὸ Πιζέλλι, ὄσπριον πολλῶν εἰδῶν, βλασάνον, καὶ γινόμενον ὡς τὰ λαθύρια· τὸ νωπὸν εἶναι ζητημένον, καὶ καλὸν διὰ μαγείρευμα, ἀπὸ δὲ τὸ ξηρὸν, τὸ πράσινον προτιμᾶται ἀπὸ τὸ λευκὸν, καὶ κίτρινον.

Εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν τὰ καλλιεργήμενα εἰς τῆς κήπους εἶναι ἐξαίρετα, ἀλλὰ μόλις ἐξαρκεῖν διὰ νὰ χορτάσουν τῆς κατοίκους χλωρά· τὰ δὲ ξηρά φέρονται ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν ἐμπορικῶς, καὶ προτιμῶνται, ὡς ἄνω, τὰ πράσινα.

Πισσοὶ Κόκκινοι, ἢ πισσοὶ τῆς Ἀμερικῆς, καρποὶ δύο διαφόρων δένδρων, ἀλλ' ἀμφότερα ὀνομαζόμενα Κοραλλιόδενδρα, διὰ τὸ τοῖστο χρῶμα τῆ καρπῶτων, ὁ ὁποῖος νομίζεται ὅτι καίει τὸν χρυσόν, καὶ τὸν ἄργυρον, ὡς ὁ Βάραξ, ἥτοι Χρυσοκόλλα.

Πισσοὶ τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν, ὄσπριον μικρὸν Κεντισὸς Ἑλληνικώτερον ὀνομαζόμενον, καὶ παρὰ τῶν Ἰνδιῶν Κίσιρος, κίτρινον, καὶ τρυφερὸν, ἀπὸ τὸ ὁποῖον γίνεται πολὺ εἰς μερικὰ μέρη τῶν Ἰνδιῶν, καὶ ἀποτελεῖ ἐμπόριον διὰ τὰ ἐπίλοιπα μέρη ἐκείνου τοῦ εὐρυχώρου τόπου.

ΠΙΣΤΑΪΚΙ, τὸ φιστίκι, ὄπωρικόν τῆς Ἀσίας, φερόμενον εἰς ἡμᾶς ἀπὸ τὸ Χαλέπι, καὶ τὴν Περσίαν, ὅμοιον μὲ τὰ πράσινα ἀμύγδαλα, μὲ φλοιὴν ἀπαλὴν ἐξωθεν,
κόκ-

κόκκαλον σχιστόν, καὶ ἔσωθεν ὀλοπράσινον τὸ νόστιμον φαγώσιμόν του.

Ἡ Πιστακία μεγαλώνει, ὡς καρυδιά, καὶ εἶναι ὥραία διὰ τὰ πρασινοκόκκινα χρώματά της, ὅταν ἔχη τὸν καρπὸν.

Εἰς τὰς Νήσους τῆς Ἀμερικῆς γίνονται πιστάκια, ἀλλὰ πολὺ διαφορετικὰ ἀπὸ τὰ Ἀσιατικὰ, καὶ διὰ τὴν ποιότητά των, καὶ διὰ τὸ δένδρον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον κερποφορεῖται αὐτόχρημα χαμόδενδρον, ἀλλὰ καὶ ὁ καρπὸς γεννᾶται εἰς λωβούς.

ΠΙΣΤΟΛΙΑ, ὄπλον πυροβόλον μικρὸν, φορέμενον εἰς τὴν ζώνην, εἰς τὰ ἐφίππια τῶν ἵππων πρὸς χρῆσιν τῶν ἐφίππων, καὶ εἰς αὐτὰς τὰς πήρας (τζέπαις) τὰ μικρότερα· εἰς τὴν Τυρκίαν γίνεται μεγάλη ζήτησις τῶν πιστολίων, ἐπεὶδὴ ἔχουν τὴν ἄδειαν οἱ Γιανίτζαροι νὰ τὰ φορῶν, καὶ εἰς καιρὸν εἰρήνης παντοτεινά. Τὰ εἰς τὴν Ἀγγλίαν βαναυσωργημένα προτιμῶνται ἀπὸ τὰ λοιπά.

Ἡ δοκιμὴ καὶ τῶν γίνεται, ὡς καὶ τῶν τυφεκίων, ἀν ἦναι καλὰ, καὶ στερεὰ, μὲ τὸ νερόν. Ἰδὲ **ΤΥΦΕΚΙ**.

ΠΙΣΤΙΛΙ. Ἰδὲ **ΟΠΩΡΟΪΤΘΟΣ**.

ΠΛΑΞ, καὶ κοινότερον Πλάκα, πέτρα λεπτή, καὶ ἐκτεταμένη χρησιμεύουσα εἰς σκέπασμα κτιρίων, καὶ αὐτὴ εὐρίσκεται εἰς διάφορα λατομεῖα λευκὴ καὶ σιδηρόχρους· καὶ εἰς κατάστρωμα οἰκῶν, καὶ αὐλῶν, καὶ τοιαύτας ἐκδίδει ἡ Χίος, καὶ ἡ Μάλτα· ἐκεῖνη κοκκινωπάς, καὶ αὐτὴ λευκάς· δὲν λέγονται μάρμαρα, διότι δὲν στιλβώνονται.

ΠΛΑΣΤΙΚΗ· γενικῶς ἡμπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ ἡ τέχνη τοῦ νὰ πλάττη τινὰς ἀγγεῖα, καὶ σκεύη ὅποιαδήποτε, καὶ ἄλλα ἀναγκαῖα, ἢ χρήσιμα, ὡς κεράμους, ἀνδριάντας, καὶ τὰ παρόμοια ἀπὸ πηλόν, ἢ καὶ ἄλλην εὐμάλακτον ὕλην, ὡς ὁ κηρός, καὶ τὰ λοιπά· ἀλλ' ἐδῶ κυρίως ἐκλαμβάνομεν τὴν Πιλουργικὴν, ἥτοι τὴν τέχνην τοῦ νὰ κατασκευάζῃ τινὰς σκεύη ἀπὸ πηλόν, πλάτταν αὐτὰ, καὶ ἐψήνωτάς τα πρὸς χρῆσιν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἐπεὶδὴ περὶ τῆς Ἀργιλλοπλαστικῆς, καὶ τῆς Κερα-

μι-

μικῆς εἵπαμεν εἰς τὰ ἴδια Ἄρθρα, λείπεται νὰ ἐξηγήσωμεν τὴν ἀπλῶς πιλοურγικὴν ἐνταῦθα.

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, καθὼς καὶ εἰς διάφορα μέρη τῆς Τερκίας κατασκευάζονται ἀγγεῖα πῆλινα διαφόρων εἰδῶν, πανταχοῦ εὐρίσκεται χῶμα κιτρινοκόκκινον, ἢ κιτρινοπελιδνὸν ψιλὸν, καὶ ἐπομένως ἀπαλὸν διὰ τὴν τέχνην ταύτην· εἰς τὸν Μεγαχειμάρρον τῆς Θρακικῆς Βοσπόρου (Βουγιῆκ Δερέ) εἰς τὸ παλαιὸν χαρτοποιεῖον τῆς Κερατίης Κόλπης, (Κεατχανέ) εἰς τὴν Ἄβυδον (τζανακ καλεσί, ἢτοι φρέριον, ὅπου κατασκευάζονται ἀγγεῖα) πλαστουργεῖται πλῆθος διαφόρων εἰδῶν ἀπὸ ἀπλῆν πιλὸν, καὶ ὅσα εἶναι διὰ νερὸν, ἢ τι τοιοῦτο, ἀφήνονται ἀγάνωτα μετὰ τὸ ἔψημα· ὅσα δὲ σκευὴ χρειάζονται, ἢ διὰ θερμὰ, ἢ διὰ ἐλαιώδη ὑγρὰ γανώνονται ἀλειφόμενα μὲ λιθάργυρον (μουρτεσέγκι), καὶ ἐψόμενα.

Εὐδοκιμῶν εἰς τὴν τέχνην ταύτην οἱ ἐντόπιοι, καὶ κατασκευάζειν πιθάρια, μικροὺς λέβητας, χύτρας, σταμνία, πινάκια παντοειδῆ, πρυβλία, ἀμίθας, λικύθους, (λαδικὰ) καμιγίδια, καὶ τὰ τοιαῦτα, ὅθεν κάμνει καὶ ἀρκετὸν ἐσωτερικὸν ἐμπόριον.

Τὰ κομμάτια τῆς Χίου, καὶ τῆς Αἰγύπτου ζητῶνται παρὰ τῶν περιέργων, διότι ἔχοντα ἀραιὰς τοὺς πόρους τῆς πιλῆτων, ἀποτελεῖν κρυώτερον τὸ νερὸν τὸ καλοκαίρι. Ὁμοίως δὲ καὶ τὰ πινάκια τῆς Ἄβυδου, ὡς καλὰ εἰς τὸ εἶδος τῶν· ἐγὼ ὁμῶς εἶδον ἐφέτος νὰ κατασκευάζουν πράσινα ἐξαιρέτα καὶ εἰς τὸν Μεγαχειμάρρον.

ΠΛΑΤΙΝΑ. Ἰδὲ ΛΕΥΚΑΓΓΥΤΡΟΣ.

ΠΛΕΚΤΑ, καὶ ΠΛΕΚΤΙΚΗ. Τὰ ἐργόχειρα πλέκονται κατὰ τρεῖς τρόπους, τὰ μὲν μὲ τρία, ἢ καὶ περισσότερα νήματα, καὶ ὀνομάζονται Συρίτια, ὅταν ἦναι ἐπίπεδα καὶ πλατέα, καὶ Σχοινόπλεκτα (γαϊτάνια) ὅταν ἦναι στρογγύλα χρησιμεύοντα ἀμφότερα διὰ τὰς ἀκρας τῶν ραφῶν τῶν ἐνδύματων. Τὰ δὲ πλέκονται μὲ ἓν μόνον νῆμα συμπλεκόμενον, καὶ τρόπον τινὰ θηλυκαυόμενον μὲ τὸ προπλεγμένον, καὶ τοιαῦτα γίνονται τὰ περισφύρια, οἱ πῆλοι, καὶ ἄλλα διάφορα ἐνδύματα.

τρίτον δὲ εἶδος πλέγματος εἶναι τὰ δίκτυα μὲ δύο νήματα εἰς ἴσα ἀποστήματα κομβοδενόμενα, καὶ ἔχοντα ἰσομεγέθεις τὰς τρύπας εἰς ὅλην τὴν ἔκτασιν τοῦ δικτύου.

Εἰς ὅλα ταῦτα τῆς πλεκτικῆς τὰ εἶδη ἐπιμελοῦνται καὶ εὐδοκιμοῦν οἱ ἐντόπιοι· εἰς τὸ α'. σχεδὸν ὅλοι, εἰς τὸ β'. αἱ γυναῖκες, μάλιστα τῆ Ἀρχιπελάγους, ἀλλὰ καὶ ἀπανταχῆ ὅσον διὰ περισφύρια. Λεῖπει ὅμως ἡ μηχανὴ, διὰ τῆς ὁποίας οἱ Γάλλοι, καὶ Ἄγγλοι πλέκωσι πλῆθος πολὺ, καὶ ἐκτὸς τῆς χρήσεώς των δίδωσι πολλὰ καὶ εἰς τὸ ἐμπόριον μεταξωτὰ, καὶ βαμβακερά, καὶ λιναῖα· εἰς δὲ τὸ γ'. οἱ ἀλιεῖς μὲ τὴν οἰκογένειάν των.

ΠΛΙΝΘΟΣ, ἡ πλινθουργία ὑπάγεται εἰς τὴν πλαστικὴν, μὲ αὐτὴν τὴν διαφορὰν, ὅτι εἰς τὰς πλίνθους χρησιμεύει καὶ χοιρότερος πηλός.

Γίνεται ὁ πλίνθος τετράγωνος, ἡ ἐπιμήκης εἰς πλάκας χρησιμεύων εἰς κτίσματα τοίχων· διὰ δὲ τὰ καταστρώματα κατασκευάζων καὶ ὀκταγώνους, καὶ εἰς ἄλλα σχήματα.

Πλίνθους ἐψημένους μεταχειρίζονται εἰς τὰ κτίρια ὅλων τῶν μερῶν, ὅπερ πίπτειν πολλαὶ βροχαὶ, καὶ εἰς τὰ καταστρώματα τῶν ὑπογείων προθαλάμων, καδῶς καὶ εἰς τὰ πεζοδρόμια (ἄκραι τῶν δρόμων, ὅπου δὲν ἀναβαίνουν τὰ ἀμάξια καὶ διαβαίνων μόνον οἱ πεζοὶ) τῆς Ὀλλάνδης, καὶ ἄλλων τοιούτων τόπων.

Διὰ τὴν γένη καλός, καὶ δυσκολόφθατος ὁ τοιοῦτος πλίνθος, ἀφ' οὗ πλασθῆ, καὶ ὀμαλυθῆ, πρέπει νὰ στεγνώσῃ εἰς τὸν ἴσκιον, ἐπειδὴ ὁ ἥλιος μὲ τὴν καῦσιν ἐνδέχεται νὰ τὸν ραγίσῃ, καὶ πάντοτε ἀπορρέφῃ τὴν ὑγρότητα, τὸν ξηραίνει πρὸ τῆ νὰ συνδεθῆ τὸ χῶμα· ἔπειτα βαλλόμενος εἰς τὸν κλίβανον τῆς πλαστικῆς, ὁ ὁποῖος εἶναι κοινός εἰς ὅλα τὰ εἶδη τῆς, νὰ ἐψῆθῆ ἕως νὰ κοκκινίσῃ. Οἱ τοιοῦτοι πλίνθοι χρησιμεύων καὶ εἰς τὰ τεῖχη τῶν φρερίων, καὶ εἶναι στερεώτατοι σχεδὸν ὑπὲρ τὰς πέτρας· οἱ Ῥωμαῖοι τὰς μετεχειρίζοντο πολὺ.

Πλίνθος ὠμὸς λέγεται ὁ ἀνέψητος εἰς κλίβανον, καὶ

καὶ εἰς μόνον τὸν ἥλιον ξηραμένος· χρησιμεύει μόνον διὰ κτίσμα τῶν τοίχων, καὶ τῶν κλιβάνων αὐτῆς τῆς ἰδίας πλαστικῆς.

Εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ τὰ παρόμοια κλίματα, ὅπερ αἱ βροχαὶ εἶναι σπάνιαι, πλάττονται τοιοῦτοι πλίνθοι ἀνεκαθεν, ἕως σήμερον, καὶ διὰ σύνδεσμον τῆς χώματος ἀνακατώνεται καὶ ἄχυρον. Εἰς ταύτην τὴν ἐργασίαν εἶχον διασκεδασθῆ παρα τοῦ Φαραῶ οἱ Ἰσραηλιταί, καὶ νὰ πλινθεργῶν, καὶ τὸ ἄχυρον νὰ φέρων, καὶ οἱ ἐργοδιῶκται νὰ τοὺς βιάζων.

Καὶ εἰς τὴν ἰδίαν Ἑλλάδα, ὅπου ποτὲ τὰ λαμπρὰ κτίρια ἐστόλιζον τὸν τόπον, καὶ ἔδιδον τὰς κανόνας τῆς Ἀρχιτεκτονικῆς, τῶρα κτίζων μὲ ὠμὰς πλίνθους, ἀφ' ἧς ὑψώσων ἕνα πῆχυν ἀπὸ τὰ θεμέλια τὸν τοῖχον, καὶ εἰς πολλὰ μέρη τῆς Θεσσαλίας, καὶ Μακεδονίας ὁμοίως.

ΠΛΟΪΪΟΝ, τὸ Τερκιστὶ Καΐκι, καὶ Πλοιάριον τὸ ὀλομικρότερον· ἀμφότερα συρόμενα μὲ τὰ κωπία, καὶ σπανίως μεταχειριζόμενα τὸ πανί.

ΠΝΕΥΜΑ (Esprit, ἢ Spirito) ὀνομάζεται τὸ λεπτότερον, καὶ καθαρότερον τῶν ὑγρῶν, διασταλαζόμενον, καὶ χωριζόμενον χυμικῶς διὰ τοῦ ἄμβυκος, ἢ καὶ ἄλλης μεθόδου· τῶν δὲ ξηρῶν ὁμοίως ἀλατάτινα.

Πνεῦμα Οἴνου, ἢ συνθέτως Οἰνόπνευμα, τὸ μετεβαλλόμενον οἰνόπνευμα (ράκι). Ἴδὲ **ΝΑΪΜΑ**.

Ἀφροδιτόπνευμα, Esprit de Venus. Ἴδὲ **ΧΑΛΚΟΣ** περὶ τὰ τέλη.

Πνεῦμα Φεῖς (Esprit de Soufre) γίνεται ἀπὸ ἀναλυμένον καιόμενον φεῖον, τῆ ὁποῖου τὸ λεπτότερον γινόμενον ὑγρὸν, καὶ κολλέμενον εἰς τὸν λεγόμενον παρα τῶν χυμικῶν ὑέλινον κῶδωνα, κρεμώμενον ἐπάνω, ἀποστάζει εἰς τρυβλίον· τοῦτο νομίζεται ἰαματικώτερον εἰς τὰ ἴδια πάθη, ὅσα μεταχειρίζονται τὸ χαλκανθόπνευμα.

Πνεῦμα τῆς Ἀλατος. Ὑγρὸν κίτρινον, τὸ ὁποῖον διασταλάζεται ἀπὸ τὸ θαλάσσιον ἄλας. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν γίνεται τὸ καλλίτερον, καὶ πρέπει νὰ ἦναι κίτρινον,

τον, ὡς τὸ ἤλεκτρον, καὶ μὲ γεῦσιν πικρὰν, καὶ ὄρι-
μεϊαν· εἶναι πολὺχριστον εἰς τὴν Ἱατρικὴν.

Πνεῦμα, τὸ ὁποῖον καὶ Ὄξυ τῆ Χαλκάνθου ὀ-
νομάζεται, ἐκβάλλεται χυμικῶς, ἀφ' ἧ ξηρανθῆ ὁ χάλ-
κανθος εἰς τὸν ἥλιον, ἢ εἰς τὸ πῦρ διὰ τῆς διασταλα-
γῆς. Νομίζεται ἔγκριτον ἐναντίον τῆς ἐπιληψίας, καὶ
τῶν θερμῶν, καὶ λυμικῶν πυρετῶν.

Λέγεται καὶ ἔλαιον χαλκάνθου τὸ τελευταίως διαστα-
λαζόμενον, ἀλλ' ἀναρμόστως, καὶ χρησιμεύει εἰς τὴν ἀ-
νάλυσιν τῶν μετάλλων. Ἰδὲ ΧΑΛΚΑΝΘΟΣ.

Ζαχαρόπνευμα	} Ἰδὲ	{	ΖΑΧΑΡΙ
Τρυγιόπνευμα			ΤΡΥΓΙΑ
Τερεβινθόπνευμα			ΤΕΡΕΒΙΝΘΟΣ.

Πνεῦμα τοῦ Βεργαμώτου, εἶδους λεμονίης εὐώ-
δης γνωρισθὲν τὸ πρῶτον εἰς τὴν Βέργαμον· χρησιμεύει
εἰς τὰς μυροπώλης, καὶ φέρεται ἀπὸ τὴν Σικελίαν.

ΠΟΙΜΝΙΑ λέγονται κυρίως τὰ ἀθροίσματα τῶν προ-
βάτων, καὶ τῶν αἰγῶν, ἀπὸ τὰ ὁποῖα λαμβάνει τὸ
ἐμπόριον ἐκτὸς τῶν κεράτων, μαλλία, τρίχας, πτί-
λον, γάλα, βέτυρον, τυρίον, καὶ δέρματα. Ἰδὲ ΠΡΟ-
ΒΑΤΟΝ, καὶ Αἴξ.

ΠΟΛΥΤΡΙΧΟΝ χόρτον τριχοειδές, καὶ διὰ τοῦτο
Καπιλλάριον (Capillaire) παρὰ τῶν Γάλλων ὀνομάζεται,
παρὰ δὲ τῶν Βοτανικῶν Ἀδίαντον, καὶ εἶναι πολλῶν
εἰδῶν, ἢτοι Ἀδίαντον λευκὸν τοῦ Καναδά, καὶ Ἀδίαν-
τον λευκὸν τῆ Μοντπελιέρη, τὰ ὁποῖα εἶναι καὶ εὐχρη-
στα, μάλιστα τὸ τελευταῖον διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν
συροπίων, περὶ ὧν ἰδὲ ΚΑΠΙΛΛΑΡΙΟΝ· τὰ δὲ λοιπὰ
ὀνομάζονται Πολυπόδιον, Κιτεράχιον, Ἐλελίφασκος ζῶης
(Salvia vitae) Σκολόπενδρα, καὶ τὸ κοινῶς ἐγνωσμένον
Πολύτριχον εὕρισκόμενον εἰς τὰς ἀποθήκας, καὶ χρησι-
μεῖον κυρίως, ὡς αἱμαγωγὸν διὰ τὰ ἐπιλόγια τῶν γυ-
ναικῶν.

ΠΟΝΤΙΚΟΣ, Ὁ Μῦς, τὸ Ποντίκι, ζῶον γνωστὸν
πανταχοῦ εὕρισκόμενον διαφόρων εἰδῶν, καὶ μεγεθῶν·
τοιοῦτοι εἶναι οἱ εἰς τὰς οἰκίας ζῶντες, καὶ ἐνοχλεῦντες
τὰς

τὲς κατοίκους, οἱ εἰς τὰ χωράφια, καὶ πεδιάδας μεγα-
λότεροι, ἀπὸ τῶν ὁποίων τὸ δέρμα κατασκευάζεν διφ-
θέρας εἰς τὴν Γερμανίαν, ποταπὰς, καὶ ἐλαφράς, καὶ
πωλοῦνται ἐδῶ ἑτοιμαί· οἱ Μοσχοποντικοὶ τῶν ὁποίων
αἰσθανόμεθα τὴν εὐωδίαν χωρὶς νὰ ὠφεληθῶμεν, οἱ Ἀ-
σπάλαγες, τὲς ὁποίους, καὶ Τυφλοποντικούς, καὶ Χα-
μόργους λέγομεν, καὶ εἰς τὸ εἶδος αὐτῶν ἀνάγονται ἢ
Ἰκτίς Νυμφίσσα, τὸ Σιντζάπι, καὶ τὸ Κακούμι.

ΠΟΝΤΙΚΟΦΑΡΜΑΚΟΝ. Ἰδὲ ἈΡΣΕΝΙΚΙΟΝ.

ΠΟΡΦΥΡΟΥΝ, χρῶμα ἐφευρεθὲν πρῶτον ἀπὸ τοὺς
ἐμπορικωτάτους Φοίνικας ἀπὸ τὸν χυμὸν κογχύλης εὐρι-
σκομένης εἰς τὰ παράλια τῆς Συρίας, ἢ ὁποῖα εἰς ἡ-
μᾶς εἶναι ἀγνωστος. Ἡ βαφὴ αὕτη ἦτον κοκκίνη κλίμα-
σα εἰς τὸ ὑακίνθινον (μόρικον) καὶ ἐτιμάτο τὸ βαμ-
μένον ὕφασμα ἰσοβαρῶς μὲ τὸν χρυσόν, ὅθεν μόνοι οἱ
Αὐτοκράτορες, καὶ Βασιλεῖς, καὶ σπάνιοι τῶν Μεγιστά-
νων τῶν ἐφόρου αὐτὸ τὸ ἀκριβὸν χρῶμα, καὶ διὰ τοῦ-
το ἐπωνομάσθη ἢ ἐφεστρίς, ἦτοι τὸ ἐπανοφόρι των Πορ-
φύρα.

Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς νεωτέρους περιηγητὰς περίεργοι ἐπι-
μεληθέντες εὐρῆκαν τοιαύτας κογχύλας εἰς διάφορὰ τοῦ
Ὠκεανῶ παράλια, καὶ ἐβαψαν πορφύρας, ἀλλ' ὅχι ὡς
τὰς παλαιὰς ἐκεῖνας, αἱ ὁποῖαι καὶ ἂν ἦσαν τῶρα ἡ-
θελον περιφρονηθῆ· διότι δὲν ἠμποροῦσαν νὰ ἔχεν μίτθε
τὴν στιλπνότητα, μίτθε τὸ κατ' ἀρέσκειαν τῆ βαρέως βα-
θῦ, ἢ αἰοικτὸν, τὸ ὁποῖον μᾶς δίδει ἢ κοκκινιλλία.

Οἱ Πατριάρχαι καὶ Ἀρχιερεῖς μας μεταχειρίζονται τὸ
τοῖστο χρῶμα, εἰς τὲς Μανδύαστων· οἱ τωρινοὶ Βασι-
λεῖς τὸ περιεφρόνησαν.

Ὁ Φυσικὸς Πλίνιος ὀνομάζει Βέκινον (διὰ τὴν ὁμοιό-
τητα τε μὲ τὴν κερατίνην ὄργανον μωσικόν, ἕτως ὀνομά-
ζομένην) τὸ ἓν εἶδος τῆς κογχύλης ἐκεῖνης, καὶ τὸ ἄλ-
λο Murex, Τρίβολον, ἀμφοτέρω μικρὰ κογχύλια, ἀπὸ
τὰ ὁποῖα χρειάζεται πολὺ πλῆθος διὰ νὰ βάψῃ τινὰς
κομμάτι ὕφασμα.

Ἡ εὕρεσις τῆς βαφῆς ταύτης λέγεται ὅτι ἐγένεν ἀ-
πό

πὸ σκῦλον, ὁ ὁποῖος ἀφ' οὗ ἔφαγεν αὐτὰς τὰς κογχύ-
λας ἐφάνη μὲ τὰ χεῖλη πορφυρᾶ, καὶ παρατηρήσαν-
τές τον, οἱ Φοῖνικες, ἐπενόησαν αὐτὴν τὴν τότε πολῦτιμον
τέχνην.

Πορφυρῶν μάρμαρον κόκκινον, καὶ σκληρὸν, πολλὰ ζη-
τημένον καὶ ἀκριβόν. Ἴδὲ ΜΑΡΜΑΡΟΝ.

ΠΟΤΑΣΣΑ, ὀνομασθεῖσα παρὰ τῶν Ὁλλανδῶν Pot-
ache, ἥτοι στάκτη εἰς τὴν χύτραν, διότι κατ' ἀρχὰς με-
τεφέρετο εἰς τὰς χύτρας, διὰ τὰ φυλαχθῆ καλῆτερα, καὶ
ἐπειδὴ δὲν σημαίνει τι περισσότερον ἀπὸ στάκτην ἀμ-
μώδη μεταφερομένην εἰς τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τὰ ὑπερβό-
ρεια μέρη, ἥτοι Ῥωσσίαν, καὶ Πολωνίαν, περιττὸν εἶ-
ναι τὰ μεταχειρισθῶμεν τὴν ξένην ταύτην λέξιν, καὶ
κάλλιον μοι φαίνεται τὸ κύριον τῆς στάκτης ὄνομα, καὶ
Ἴδὲ ΣΤΑΚΤΗ.

ΠΡΙΝΟΚΟΚΚΟΣ, βαφὴ ὀνομαζομένη Vernillon πα-
ρὰ τῶν Γάλλων, ἥτοι Σκωλικώδης, τὸ ὁποῖον σημαίνει
καὶ ἡ Ἀραβικὴ λέξις Κιρμῖς· εἶναι δὲ εἶδος κογχύλης
μικροτάτης εὐρισκομένης εἰς πυγμαίους τινὰς πρίνους θα-
μνώδεις, μάλισ δὺω πόδας ὑψηλῆς, καὶ ἐκτεινομένης εἰς
δρυμῆς μεταξὺ τῶν βάτων, μὲ φύλλα ἀειθαλῆ, καὶ μὲ
χρῶμα ζωρὸν, καὶ βάλανον ἀρκετὰ μεγάλην. Ὁ Βασι-
κος ὀνομάζει τὸν πρίνον τοῦτον *Ilex aculeata cocciglan-
difera*, ἥτοι πρίνος ἔγκεντρος κοκκοβαλανοφόρος.

Κατὰ τὴν Ἀνοιξιν μικρόντι ζωύφιον δάκνον τοὺς κλό-
νους αὐτῆ τῆ χαμοδένδρου, ἀποτελεῖ ἐξοίδημα (φῆσκω-
μα) ὅσον κεχρῖ, καὶ μετὰ ταῦτα σκεπάζεται μὲ
χρῶμα στακτιρὸν, καὶ χονδραίνει· ἐκεῖ εἶναι τὰ ὡὰ τῆ
ζωύφιος ἐκείνης· ὅσοι δὲ ἔχον τὴν φροντίδα τὰ συνάζειν
τὴν πρινοκόκκον, παρατηρῶν πρὸ τοῦ τὰ ζωντανεύειν τὰ
ὡὰ, καὶ τὰ συναθροίζειν. Εἶναι δὲ ἐλαφρά, εὐθραυ-
στα, καὶ κόκκινα, ζωρὰ, καὶ στιλπνὰ, σκεπασμένα
μὲ ψιλὴν ἐπίδερμίδα, ἐκτὸς τῆς μέρης τῆς κολλήσεώς των
εἰς τὰ φύλλα. Ἐνδότερον ἀπὸ αὐτὴν, εἶναι ἄλλη κογ-
χύλη πυκνότερα, καὶ γεμάτη ἀπὸ κόνιν, καὶ χρώματα
κόκκινα, καὶ λευκά.

Γί-

Γίνεται τὸ Πρινοκόκκι εἰς ὅλα τὰ παράλια τοῦ Ἀρχιπελάγους, περισσότερο, ἢ ὀλιγώτερον.

Τὸ εἰρημένον ζωύφιον κολλᾷ εἰς τὸ χαμόδενδρον τῆτο τὸν Μάρτιον, αὐξάνει ἕως τὸν Ἀπρίλλιον, καὶ περὶ τὰ τέλη τῆς Μαΐας εὐρίσκεται μὲ τὰ ὡάτε ὅτε καὶ τὸ συ-
νάζου.

Ἐπειδὴ δὲ τὸ ζωύφιον τῆτο κολλᾷ εἰς τὰς νέες πρί-
νες, καὶ τρυφερὲς περισσότερο ἀπὸ τὰ παλαιὰ δένδρα·
οἱ Πελοποννήσιοι μετὰ τὰ τρία, ἢ τέσσαρα ἔτη, κόπτειν
τὰς παλαιὰς, καὶ ἀφήνουν νὰ αὐξήσων νέοι πρίνοι ἀπὸ
τὰς ἰδίας ρίζας, καὶ γίνονται χρήσιμοι.

Χρησιμεύει διὰ τὸ ὠραῖον κόκκινον χρῶμα, καὶ οἱ Τε-
ρισῖνοι μὲ αὐτὸ βάφουν τὰ κόκκινα φέσια, καθὼς ποτε
καὶ οἱ Βενετοὶ τὰς Σάγιας.

Οἱ Ὀλλανδοὶ μεταχειρίζονται τὴν Κοκκινιλίαν, ἀλ-
λ' οἱ Γάλλοι δὲν παρητήθησαν ἀκόμη ἀπὸ τὸ πρινοκόκ-
κι διὰ τὰς κοκκοβαφεῖς βαφάστων.

Χρησιμεύει εἰς τὴν Ἱατρικὴν, ὡς στυπτικόν, καὶ διὰ
τοῦτο ἐμποδίζει τὰς ἀποβολὰς τῶν γυναικῶν, καὶ ὡς
δυναμωτικόν.

ΠΡΙΟΝΙ, ἐργαλεῖον σιδηροῦν, μακρὸν, λεπτὸν, καὶ
πλατὺ, καὶ μὲ ὀδόντια γυρισμένα πρὸς τὸ μέρος ἐκεί-
νου, ὁ ὁποῖος τὸ σύρει, χρήσιμον διὰ πριόνισμα, ἢτοι
διὰ σχίσισμον τῶν σανιδίων, καὶ τομὴν ἄλλων ξύλων.
Εἶναι δὲ διαφόρων εἰδῶν, καὶ μεγεθῶν, καθὼς καὶ σκο-
πῶν, ἢτοι διὰ σανίδας, διὰ μικρὰν ξυλουργικὴν, διὰ κόκ-
καλα, διὰ μάρμαρα, κ. τ. λ.

Εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν κατασκευάζου πολλὰ κα-
λὰ πριόνια.

ΠΡΟΒΑΤΟΝ, ζῶον γνωστὸν ἡμερον, τὸ ὁποῖον δί-
δει εἰς τὸ ἐμπόριον τὸ μαλλί, τὸ γάλα, καὶ τὰ ἐξ αὐ-
τῆ, τὸ δέρμα, καὶ ἑαυτὸν.

Πωλῆνται τὰ πρόβατα εἰς ποίμνια, καὶ ἀγοράζονται
ἢ διὰ κρέας, καθὼς τὰ τῆς Καραμανίας, ἢ διὰ κρέας
καὶ μαλλί, καθὼς τὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τερκίας· ἢ διὰ
μαλλί μόνον, ὡς τὰ τῆς Ἰσπανίας, καὶ τῆς Ἀγγλίας·
τὰ

τὰ ὑστερινὰ ταῦτα φαίνεται νὰ ἦναι ἀκριβώτερα διὰ τὴν καλιτέραν ὕλην, τὴν ὁποίαν δίδουσι χωρὶς νὰ φαγῶν.

Δὲν εἶναι καμμία ἀμφιβολία, ὡς στοχαζομαι, ὅτι τὰ πρόβατα τῆς Ἰσπανίας ἠθέλον εὐδοκιμήσῃ εἰς τὴν δυστυχῆ Ἑλλάδα, καὶ τὸ κλίμα, καὶ ὁ αἶρ εἶναι ἀρμοδιώτατα· ἀλλὰ τί τὸ ὄφελος ὅταν λείπη ἡ πρόνοια; ὅλα τὰ καλά λείπουν, ἃς ἦναι καὶ αὐτὸ ἐν ἑξ ἐκείνων.

Εἰς τὴν Ῥωσίαν μετεκομίσθησαν ἀρκετὰ, καὶ εὐδοκιμῶν, καὶ δὲν εἶναι παράδοξον νὰ ἰδῶμεν τὰς τέχνας μετὰ ἓνα αἰῶνα ἀνθούσας εἰς ἐκεῖνο τὸ κλίμα, ὅπου πρὸ μιᾶς Ἑκατονταετηρίδος ἦσαν μέχρις ὀνόματος ἀγνωστοί. Ἴδὲ τί κάμνει ἡ πρόνοια.

ΠΡΟΒΑΤΟΚΑΨΗΛΟΣ. ἼΔὲ ΛΑΨΑΣ.

ΠΡΟΣΚΕΦΑΛΑΙΟΝ. Εἰς διάφορα μέρη ὑφαίνονται προσκεφάλαια ὁμῶς μὲ τὰ ἐπιστρώματα (μακάτια) κατὰ τὴν Ὄθωμανικὴν χρῆσιν. Τὸ Λούγδουνον (ἢ Λιῶν) ὑφαίνει ἑτερόμαλλα, καὶ ὠραῖα χρυσοῦφαντα. Ἡ Προῦσα ἔχει τὰ δευτερεῖα, καὶ ἡ Κύπρος τυπώνει βαμβακερά· ἡ πολλὴ χρῆσις ὅμως συνίσταται εἰς τὰ ὀμαλά, καὶ συνηνωμένα, ὡς ρῆχα, ἰνδιανὰς, καὶ παρόμοια κάμνυσα ἀπὸ τὸ ἴδιον ἐπιστρώματα, καὶ προσκεφάλαια.

Καθὼς καὶ ἀλλαχῶς εἶπαμεν εἰς τὴν Προῦσαν ὑφαίνονται προσκεφάλαια ἀπὸ βαμβάκι, καὶ λινάρι, καλὰ, καὶ βασταγερά εἰς διάφορα χρώματα, καὶ πωλοῦνται μὲ τὴν δωδεκάδα· τὰ σχέδιάτων εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ κατὰ τὰ λεγόμενα Πολυσταύρια ἀποτελοῦντα φυσικῶς πολλὰ τετράγωνα μὲ τὸ ἔμβαδὸν διαφόρως ποικιλέμενον, καὶ αὐτὰ λέγονται κυρίως Προσανά.

Ὑφαίνονται δὲ καὶ μὲ μετᾶξι ἑτερόμαλλα (κατιφεδένια) ἢ μὲ ἀνθη ἑτερόμαλλον, ἢτοι ἐξέχον, καὶ τὸ ἔμβαδὸν ὀμαλὸν, καὶ χαμηλόν· ἢ ὅλα ἑτερόμαλλα μὲ σειράς κατὰ τὸ μέσον, καὶ ἄλλας ποικιλότητας εἰς τὰς κατὰ τὸ μῆκος ἄκρας. Εἰς αὐτὰ τῶρα ἐπιτηδεύονται πολὺ, καὶ γίνεται ἀρκετὸν ἐσωτερικὸν ἐμπόριον διὰ τὴν πολλὴν χρῆσιν τῶν προσκεφαλαίων, κατὰ τὸν Ἀσιατικὸν μας τρόπον τοῦ στρώματος τῶν οἰκιάων.

Τὰ

Τὰ νεοσυστηθέντα ὑφαντήρια εἰς τὴν Χρυσούπολιν (Σκῆταρι) ἀντικρὺ τῆ Βυζαντίου, μιμνῆσθαι τῆς Πρωσῆ- εἰς εἰς τὸ ὕφασμα, καὶ τῶν ἄλλων ὑφαντῶν, καὶ αὐ- τῶν τῶν προσκεφαλαίων τῆς ὑπερέβησαν εἰς τρόπον ὥ- στε ἔφθασε νὰ πωληθῇ μία ζυγὴ προσκεφαλαίων ἑτε- ρομάλλων διὰ γρόσσια 70, καὶ εἶναι πιθανὸν νὰ τελειο- ποιηθῇ ἀκόμη, ἢ τοιαύτη ὑφαντικὴ τέχνη, καὶ νὰ φθά- σωμεν εἰς τὰ ὠραία σχέδια τῶν ὑφαντηρίων τῆ Λεγδέν- νε τῆς Γαλλίας, καθὼς ἔτι τῶρα τὰ ἐδικάμας ὑπερβαί- νουν πολὺ εἰς τὴν στερεότητα, καὶ εἰς τὴν στιλπνότητα τῆ μεταξίου, προερχομένην ἀπὸ τὸ ἀποτύλιγμα αὐτοῦ χωρὶς τὴν χρῆσιν τοῦ σμήγματος.

ΠΤΕΡΟΝ λέγεται ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον σκεπάζει τὰ πτηνὰ, ἢ τὰ βοηθεῖ διὰ νὰ πετῶν ἐπάνω εἰς τὸν ἀέρα.

Εἰς δὲ τὸ ἐμπόριον χρησιμεύουν τὰ πτερὰ α. διὰ τῆς γραφικῆς καλάμας, β. διὰ τὰ στρώματα, καὶ προσκε- φάλαια, γ. διὰ τοὺς κεκρυφάλους τῶν πολεμικῶν ἀ- ξιωματικῶν, καὶ γυναικῶν, καὶ δ. διὰ ἀεριστήρια, ἢ τοι- ριπίδια.

Πτερὰ διὰ τὸ γράψιμον εἶναι τὰ τῶν πτερυγῶν τῶν χηνῶν, τῶν κύκνων, καὶ τῶν αἰετῶν. Προτιμῶνται ὅμως τῶν χηνῶν ἀπὸ ὅλα τᾶλλα· ἀπὸ τὴν Ὀλλάνδαν φέρονται τὰ καλῆτερα, ὡς ἐξηραμένα εἰς τὸν καπνὸν, καὶ περασμένα εἰς τὴν στάκτην, ὥστε δὲν ἔχουν παχύ- τητα, καὶ εἶναι στερεά· εἰς ἔλλειψιν τέτων μεταχειρι- ζόμεθα τὰ ἐντόπια.

Πτερὰ διὰ στρώματα τὰ κοινῶς Πέπελα, φέρονται εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν ἀπὸ τὴν Δακίαν (Βλαχομολ- δαβίαν) καὶ τὴν Ρωσσίαν, καὶ ὅταν ᾖναι καλὰ καὶ καθαρά ἀπὸ κύκνον, εἶναι ἐξαιρετά· τᾶλλα, ἀπὸ χῆ- νας, καὶ αὐτὰς τὰς ὄρνιθας δηλαδὴ, εἶναι κατώτερα. Εἰς τὴν μετακόμισιν αὐτῶν, καθὼς καὶ εἰς τὸ μεταγ- γισμα, ἢ τοι τὸ κένωμα ἀπὸ ἓν εἰς ἄλλο στρώμα, ἢ προσκεφάλαιον, χρειάζεται προσοχή· διότι καὶ αὐτὸς ὁ ἀκίνητος ἀῆρ εἶναι δυνατὸς νὰ τὰ διασκορπίσῃ ὅλα ὅσα μείνουν ἀπόλυτα εἰς τὴν διάκρισίν του.

Ἐπαι-

Ἐπαινῶνται καὶ τὰ λεπτὰ τοῦ στρεθοκαμήλου πτε-
ρὰ δι' αὐτὴν τὴν χρῆσιν, καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην τὰ με-
ταχειρίζονται· ἀπὸ ἡμᾶς ὅμως δὲν ἐφρόντισέ τις νὰ
φέρῃ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, καὶ μᾶς εἶναι ἀγνωστα ἕως
τώρα.

Πτερὰ διὰ κεκρυφάλης· τὰ πτερὰ τῆς Στρεθοκαμή-
λης βαφόμενα, καὶ τεμνόμενα διαφόρως χρησιμεύου πρὸς
ἐπίδειξιν εἰς τὰ σκιάδια τῶν Εὐρωπαϊῶν ἀξιοματικῶν,
καὶ διὰ στολισμὸν εἰς τὰς γυναῖκας, ὅταν θέλουν νὰ
τὰ βάλλουν εἰς χρῆσιν κατὰ τὴν ἰδιογνωμίαν των· διὰ
ταύτην τὴν τελευταίαν χρῆσιν φέρονται ἀπὸ τὴν Γερμα-
νίαν, καὶ Γαλλίαν καὶ εἰς τὴν Τυρκίαν, καὶ αἱ καλαὶ
Κωνσταντινοπολίτισσαι εὐρίσκουν τὸν τρόπον νὰ στολι-
σθοῦν μὲ αὐτὰ, καὶ ὅταν φοροῦν διαφορετικὰ ἀπὸ τὰς
Παρισίας, χρησιμεύου εἰς τὸτο καὶ τὰ πτερὰ τῆ Ἐρω-
διᾶ, τῆ Ταῶ (Παγωνίης), καὶ τὰ παρόμοια.

Πτερὰ διὰ ριπίδια. Εἰς τὴν Μολδαβίαν κατασκευά-
ζονται πλεγμένα Μυεστήρια ἀπὸ τὰ πτερὰ τῆ Ταῶ μὲ
μεγάλην ἐπιτηδειότητα, καὶ πωλῶνται ἕως 25, καὶ 30
γρόσσια τὸ ἓν εἰς τὸν τόπον. Εἰς δὲ τὴν Αἴγυπτον μὲ
βαμμένα πτερὰ κατασκευάζου ἀεριστήρια, ἐγκολλοῦντες
καὶ καθρέπτην εἰς τὸ μέσον, καὶ ἀπανταχῆ μὲ πτερὰ
στερεὰ, καὶ μεγάλα αἰτῶν, χηνῶν, Ἰνδικῶν ὀρνίθων,
καὶ τῶν ὁμοίων, κάμνου ἀεριστήρια χρήσιμα διὰ ρίπισ-
μα, ἥτοι φύσιμα τῆ πυρός, εἰς τὸ πρῶτον ἀναμμα.

ΠΤΗΝΟΝ, ζῶον δίπουν, πτερωτὸν, πετῶν εἰς τὸν
ἀέρα· ἀπὸ αὐτὰ, καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ ζῶα εἶναι ἡμε-
ρα καὶ ἄγρια. Χρησιμεύει εἰς τὸ ἐμπόριον τὸ πτερόν
των, ὡς ἀνωτέρω, μερικὰ ὅμως ὡς οἱ Ταῶ, οἱ Σειρή-
νες τῶν Μακάρων Νήσων (Κανάρια) καὶ ἄλλα, πωλῶν-
ται πρὸς τὰς τρυφηλὰς, ἢ διὰ τὴν ὠραιότητάτων, ἢ διὰ
τὴν μελωδίαν των.

Διὰ τὰ ἄξια περιεργείας ἐγράψαμεν εἰς ἴδια Ἄρθρα,
καὶ ἰδὲ ἐκεῖ.

ΠΤΙΛΟΝ, τὸ Τυρκιστὶ Τεφτίκη, τρίχα αἰγὸς ἢ ἀ-
παλὴ, ὅση κερύεται ὑπὸ τὰς μασχάλας τῶν τεσσάρων

ποδῶν της διὰ τῆτο καὶ παρὰ τῶν Ἰταλῶν Gambello ὀνομάζεται.

Ἡ Σμύρνη δίδει εἰς τὴν Εὐρώπην ἀρκετὸν ἀπὸ αὐτὸ, καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν συνάζεται μερικόν. Χρησιμεύει δὲ εἰς τὴν ὑφασίαν τῶν καλιτέρων τῆς Εὐρώπης καμηλωτῶν, καὶ παρομοίων πλεκτῶν, ἢ ὑφαντῶν πραγμάτων.

Καλὸν εἶναι τὸ ἀπαλὸν, μακρότριχον, καὶ καλὰ διαλεγμένον. Διαφέρει πολὺ τὸ καμηλόμαλλον (περὶ τῆ ὀποῖς ἰδὲ τὸ ἴδιον Ἄρθρον) ἀπὸ τὸ πτίλον, καὶ εἰς τὴν ποιότητα καὶ εἰς τὴν τιμὴν.

Εἰς τὴν Σμύρνην πωλεῖται τὸ πτίλον μὲ τὸ τζεκί, τὸ ὁποῖον ζυγίζει $1\frac{1}{2}$ ὀκ. καὶ ἰδὲ εἰς τὸ Β'. Βιβλίον τὰς λέξεις ἌΓΚΤΡΑ, καὶ ΣΜΥΡΝΗ.

ΠΤΙΛΩΤΟΝ, ὁ Τουρκιστὶ Κετζές, κατὰ τὸν Γεωγράφον. Μετὰ τοὺς δύο τρόπους τοῦ ὑφάσματος, καὶ πλέγματος, ἔπεται τρίτος ἢ κατασκευὴ τῶν πτιλωτῶν εἰς τὴν ἑκτασιν τῶν ρούχων· εἶναι ὅμως πιθανόν, ὅτι τὰ πτιλωτὰ νὰ ἐφευρέθησαν πρότερα τῶν λοιπῶν διὰ τὴν ἀπλότητά των.

Πτιλωτὰ δὲ λέγονται, ὅσα ρῆχα κατασκευάζονται ἀπὸ μαλλία, ἢ πτίλον χωρὶς νῆμα, ἢ ὑφασμα, ἀλλὰ μὲ μόνον τὸ μάλαγμα, κόλλημα, καὶ κτύπημα, ὁποῖοι εἶναι οἱ τῶν Ἀσιατικῶν πῖλοι (κιελάχια) τὰ σκιαδία τῶν Εὐρωπαϊῶν· τὰ μεγάλα πτιλωτὰ (κετζέδες) τῶν Σκυθῶν καὶ Ταρτάρων, καὶ ὅμοια.

Μεταχειρίζονται εἰς τὰ ψιλὰ πτιλωτὰ, τὰ πτίλα τῶν καστορίων, τῆς στρεθοκαμήλης, τῆ λαγιδίς, τῆς αἰγῆς, τῆς καμήλης, καὶ τὰ μαλλία τῆς Ἀμερικανῆς προβατοκαμήλης· εἰς δὲ τὰ χονδρὰ, τὰ μαλλία τῶν ἀρνίων, καὶ προβάτων.

Οἱ Σκύθαι, καὶ οἱ Λάπορες κατασκευάζεν ἀπὸ πτιλωτὰ ὄχι μόνον ὑποστρώματα, ἀλλὰ καὶ ὀλοκλήρους σκηνὰς εἰς σχήματα καλυβῶν, καὶ φυλάττονται ἀπὸ τὰς μεγάλας ψύχρας τῆ κλίματός των, ἐγκατοικοῦντες μὲ τὴν οἰκογένειάν των.

Οἱ

Οἱ Τάρταροι τῆς Ταυρικῆς Χερσονήσου (Κριμέας) φέρουσιν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν πολλὰ οἱ ὑποστρώματα· ἀλλὰ μικρὰ, καὶ ἀχρεῖα ἀπὸ μόνον μαλλί προβάτων, καὶ τὰ πωλῆν πολλὰ εὐθυσὰ εἰς χρῆσιν τῶν πτωχῶν νὰ στρώσεν τὰς κατοικίας των τὸν χειμῶνα.

Οἱ Ἀσιατικοὶ κάμνουν ἀπὸ πτίλον τῆς Καμήλου πύλης διὰ καλύμματα τῆς κεφαλῆς, τὰς ὁποίας φορῆν ἀμέσως καὶ πρὸ τῆς Γκιεσίνας πύλης, ὡς θερμότερες. Οἱ δὲ Ὀθωμανοὶ, ὅταν ἐπιτύχουν τοιαῦτο κισλάχι ἀπὸ τὰς τρίχας καμήλας πορευθείσης εἰς τὴν Μέκκαν, τὸ στοχάζονται καὶ ἱαματικὸν εἰς τὸν κεφαλόπονον, καὶ ὅλως θαυματουργόν.

Διὰ δὲ τοὺς Δερβισάδες (εἶδους καλογήρων) κατασκευάζονται πειραμιδοειδῶς ὑψηλὰ, καὶ αὐτὰ φορῆν χειμῶνα, καὶ καλοκαῖρι, ὡς οἱ καλόγηροί μας τὰ καλυμμαύχια.

Οἱ Εὐρωπαῖοι μεταχειρίζονται τὴν πτιλεργικὴν ταύτην διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν σκιαδίων των, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀναμφιβόλως ἐξοδεύεται ἀπειρον πλῆθος, καὶ εἰς χονδρὰς περικνημίδας, καὶ ἄλλα παρόμοια διὰ ζέσταμα· ὥστε εἶναι εἰς ὅλον τὸν κόσμον εὐχριστος καὶ αὐτὴ ἢ τέχνη, ὡς ἡ ὑφαντικὴ, καὶ ἡ πλεκτικὴ, τὰς ὁποίας ἠμποροῦμεν νὰ ὀνομάσωμεν ἀδελφάσ της.

Πρωτότοκος ὅμως εἰς τὴν ἀνθρωπίνην χρῆσιν πρέπει νὰ ἐφάνη ἡ πτιλωτικὴ αὕτη· διότι οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι γνωρίζοντες τὸ μαλλί πρὸ τῆς Βαμβακίς, καὶ τῆς Λιναρίς, εὐκόλα τὸ ἐπάτησαν, τὸ ἐκόλλησαν, καὶ τὸ μετεχειρίσθησαν· μετὰ δὲ ταῦτα ἔμαθον νὰ τὸ ὑφαίνων, ἢ νὰ τὸ πλέκουν, καὶ κυρίως νὰ τὸ νήσουν.

ΠΥΞΑΚΑΝΘΑ, Grana d' Avignone. Ἴδὲ ΚΟΚΚΟΣ.

ΠΥΞΙΣ, μικρὸν σκεῦος διαφόρων σχημάτων, σκεπάζομενον, καὶ ἀσφαλιζόμενον μὲ ἐπὶ τούτου καμωμένον σκέπασμα, χρήσιμον εἰς τοὺς πραγματευτὰς, διὰ νὰ βάλλων φίλας πραγματείας, ὡς πετράδια, καὶ ἄλλα, καὶ εἰς τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν ὁμοίως. Λέγεται Τερ-

κιστί Κετῆ. Ὀνομάσθη δὲ Πυξίς παρὰ τῶν Προγόνων μας, διότι ἀπὸ ξύλον πυξῆ κατασκευάζετο· ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν ἀπλῶν, καὶ ποταπῶν κατασκευαζομένων ἀπὸ διάφορα ξύλα, ἢ πέταυρα, καὶ μᾶλλον θῆκαι, ἢ πυξίδες ὀνομαζομένων, δὲν ἔχω τὴν νῦν εἶπω, ὡς γνωστῶν εἰς ὅλους μας.

Πυξίς δὲ κυρίως ἄς ὀνομασθῆ ἢ κοινῶς λεγομένη Ταμβακέρα, ἀναγκαῖα δὲ ὅσες μεταχειρίζονται τὴν καπνοκόνιν (Ταβάκον) καὶ κατασκευαζομένη ἀπὸ διαφόρων ὕλων, ὡς πυξὸν, ρίζαν ἐλαίας, χαρτὶ πισσωμένιον, κέρατα, μάρμαρα, ἐλεφαντόδοντας, χελώνας, ἀργυρον, χρυσόν, καὶ τὰ τοιαῦτα, κοσμουμένη μὲ εἰκόνας διαφόρων, ἔγκαυστα, καὶ πετράδια, καὶ πωλεμένη κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν τιμὴν τῆς ὕλης, καὶ τὴν τέχνην τῆς κατασκευῆς.

Τὰ σχήματα αὐτῶν εἶναι παντοῖα, καὶ πολυειδῆ, καὶ ὅλη ἡ Εὐρώπη διὰ τὴν μεγάλην χρῆσιν τῶν ἔγκαυτοίκων τῆς ἔχει ἐργαστήρια τοιαύτων πυξίδων.

Ἐκτὸς μερικῶν χρυσῶν, αἱ ὁποῖαι κατασκευάζονται εἰς τὴν Κωνσταντινῆπολιν, ὅλοι αἱ λοιπαὶ φέρονται ἀπὸ τὴν Γερμανίαν πρὸς χρῆσιν τῶν κατοίκων τῆς Ὀθωμανικῆς Ἐπικρατείας, καὶ εἶναι κλόνος τῆ ἐμπορίας μέτριος καὶ αὐτός. Ἡ Πανήγυρις τῆς Λειψίας εἰς καιρὸν εἰρήνης μᾶς δίδει τὰς περισσοτέρας, καὶ πωλοῦνται μὲ τὸν ἀριθμὸν, καὶ αἱ ποταπαὶ μὲ τὴν δωδεκάδα.

Διαφέρει ἡ πυξίς, τῆς θήκης, διότι ἡ θήκη δέχεται ἐν ἡ πολλὰ πράγματα, ἀλλὰ προσαρμοσμένα, καὶ προσδιορισμένα δι' αὐτήν· ἡ δὲ πυξίς ὅτι καὶ ἂν ἐμβάλλῃ τινὰς, καὶ ἐκτείνεται εἰς ὅλην τὴν σημασίαν τῆς Κετῆς· ὅθεν ἠμπορῶ νῦν εἶπω, τόσας πυξίδας σῦκα, ἢ σταπίδας, καθὼς καὶ τόσας ἀδάμαντας ἐμπεριεχομένους εἰς πυξίδα ὑπὸ τὴν σφραγίδα μου, κ. τ. λ.

ΠΥΡΙΤΗΣ, παρὰ τοῖς Φυσικοχημικοῖς λέγεται κάθε λίθος, ὁ ὁποῖος εἶναι σκληρὸς, καὶ κτυπώμενος μὲ βαμμένον χάλυβα σπυθροβολεῖ πῦρ. Ἰδιαιτέρως ὅμως ὀνομάζομεν πυρίτην τὸν λίθον, τὸν ὁποῖον μεταχειρίζομεθα

θα εἰς τὰ πυροβολικὰ, διὰ νὰ ἀνάψωμεν πῦρ, ἢ εἰς τὰς μηχανὰς (καὶ εἶναι αἱ αὐταὶ) τῶν Τυφεκίων, καὶ ἄλλων τοιούτων πυροβολικῶν ὀργάνων.

Τοιαῦται πέτραι εὐρίσκονται εἰς διάφορα μέρη τῆς Τερκίας εἰς χρῶμα κυανομέλανον, λευκόφαιον, καὶ λευκοκίτρινον, καὶ πωλοῦνται εὐθυναί.

Εἰς τὴν κάτω Ἀλβανίαν κατὰ τὸ χωρίον Λέχοβον λατομεῦνται αἱ λευκόφαιαι, καὶ εἶναι καλῆτεραι ἀπὸ τὰς λοιπὰς κατὰ τὴν γνώμην μῆ, ὡς λεπταὶ, ἐλαφραὶ, καὶ πυροβολιτικαί. Κοινῶς λέγονται Στυρνάρια, καὶ ἀπὸ τῆς Τερκικῆς Τζακμακόπετραι πωλεῦνται πανταχῶς, καὶ εἶναι εὐθυναί.

ΠΥΡΙΤΙΣ ΚΟΝΙΣ, τὸ Τερκιστὶ Βαρῆτι, καὶ Ἰταλιστὶ Polvere, ἦτοι κόνις. Συντίθεται ἡ ὀξύφλογος αὐτὴ κόνις ἀπὸ $\frac{1}{2}$ τῆς ὅλης βάρους θειῶν, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὸ ἀνάμμα, καὶ τὸ πῦρ, $\frac{6}{10}$ νίτρον διὰ νὰ ἀποτελέσῃ τὴν ὀξυτάτην ἀραίωσιν, καὶ τὸν ἦχον, καὶ $\frac{1}{2}$ ἀνδρακα ἐσβυσμένον διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὸ νίτρον νὰ μὴ σβύσῃ μὲ τὴν ὀξύτητα τῆς ὀρμῆς τῆς τὸ πῦρ τῆς θείας.

Τὸ θειάφι πρέπει νὰ ἦναι καθαρῶς, καὶ εἰς ῥαβδία. Τὸ νίτρον ἀπὸ τὸ γινόμενον ἀπὸ τὸ καθάρισμα τῶν ἀκαθάρτων ὑλῶν τῶν σταύλων, περιστερέωνων, τόπων, ὅπου κατερεῖν ἄνθρωποι, ἢ ζῶα, καὶ ἄλλων παρομοίων μὴ βλεπομένων ἀπὸ τὸν ἥλιον. Οἱ ἀνδρακες πρέπει νὰ ἦναι ἀπὸ ξύλα ἀπαλὰ, ὡς μικρὰς λεπτοκαρυᾶς, ἰτέας, καὶ παρόμοια, καίόμενα εἰς κλίβανον, καὶ σβυόμενα μὲ χῶμα, καὶ ἄλλην ξηρὰν ὑλὴν, χωρὶς νερὸν παντελῶς, διότι τὸ νερὸν βλάπτει πολὺ τὴν πυρίτιδα.

Δι' ἑκατὸν ὀκάδες πυρίτιν χρειάζονται, ὡς ἄνω.

Νίτρον	—————	ὀκάδες 75
Θειάφι	—————	12 $\frac{1}{2}$
Ἀνδρακες	—————	12 $\frac{1}{2}$

Ὀλότης Ὀκάδες 100

Ἀφ'

Ἄφ' οὗ ἐτοιμασθῶν τὰ τρία εἶδη ταῦτα καθαρισμένα, ὡς εἶπομεν, καὶ ὅσον τὸ δυνατόν καλητέρας ποιότητος, μεταφέρονται εἰς τὸν μύλον, τῷ ὀπίου ὁ τροχὸς στρεφόμενος ἀπὸ τὴν δύναμιν τοῦ κινῆντος (Ἰδὲ Μύλος) ἀνωκαταβάζει κοπάνες ἐμπίπτοντας εἰς τόσους ὄλμους (γεδία) ἀπὸ τῆς ὀπίου ὁ μεγαλύτερος μύλος ἔχει ἕως 24.

Εἰς τῆς ὄλμους τέτους ἐμβάλλει ὁ πυριτιδοποιὸς μετρίαν ποσότητα, ζυγίζοντας ἀκριβῶς τὰ εἶδη διὰ τὴν φυλαχθῆ ἢ ἀνωτέρω ἀναλογία, καὶ χύνει νερὸν διὰ τὴν γένου ζύμη, καὶ πάλιν τὰ βρέχει, τετράκις δηλαδή, ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν ἕως 20 ὥρας, καιρὸς ἀρκετὸς διὰ τὴν κοπανισθῆν, τὴν συνενωθῆν, καὶ τὴν ζυμωθῆν.

Τότε ἐκβάλλωντας τὴν ζύμην τὴν πέρα ἀπὸ κόσκινον μετὰ τομᾶρι βοῶς τρυπημένον, καὶ τὴν ἀπλώνει εἰς τὸν ἥλιον, ἐπάνω εἰς ξύλινον ὑψηλὸν κατάστρωμα, καὶ τὴν σκεπάζει μετὰ δυνατόν, καὶ πυκνὸν πανί ἕως τὴν ξηρανθῆ ἔντελῶς, καὶ ἔπειτα τὴν κοσκινίζει, μετὰ πυκνὸν κόσκινον, διὰ τὴν πέσῃ μόνος ὁ κονιορτὸς, καὶ συνάξει τὴν πυρίτιδα εἰς βαρύλλια.

Ἐπικίνδυνος εἶναι καὶ ἡ κατασκευὴ, καὶ ἡ φύλαξις τῆς πυρίτιδος, καὶ ἡ μετακόμισις τῆς, καὶ χρειάζεται μεγάλην προσοχὴν· διότι ὄχι μόνον τῆς παρευρέθენტας, ἀλλὰ καὶ ὅλα ὅσα εὐρεθῶν πλησίον αὐτῆς τὰ ἀναποδογυρίζει· τοσαύτη εἶναι ἡ ἀκράτητος, καὶ ὀξυτάτη ὀρμή τῆς.

Κατὰ τὸ μέγεθος τῶν τρυπημάτων τῆς εἰρημένε πρώτε κοσκίνε, γίνεται καὶ ὁ κόκκος τῆς πυρίτιδος, καὶ ἀναλογικῶς κατὰ τὸ μέγεθος τῶν πυροβόλων ὀπλων γίνεται καὶ ἡ μεταχείρισις, ἢτοι διὰ τὰ κανόνια ἢ χονδροτέρα, διὰ τὰ τυφέκια λεπτοτέρα, καὶ λεπτοτάτη διὰ τὰ προσανάμματα (ἀγζότια).

Τὸ ἐμπόριον τῆς πυρίτιδος, ὡς ἀναγόμενον εἰς τὴν πολεμικὴν, εἶναι ἐμποδισμένον· ἀπὸ ὅλας ὅμως τὰς παραλίαις Πόλεις τῆς Εὐρώπης λαμβάνει οἱ Ναύκληροι διὰ τὴν χρῆσιν τῶν παραβίωντων, καὶ πωλοῦν.

Ἐγκρί-

Ἐγκρίνεται διὰ τὴν ὀξυτάτην δραστηκότητά της ἡ Πυρίτις τῆς Ἀγγλίας, καὶ τῆς Ὀλλάνδης.

Εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν οἱ Βασιλικοὶ πυριτοδοποιοὶ ἐργάζονται ἀδιακόπως εἰς δύο μεγάλους Μύλους, καὶ κατασκευάζουν ὅσων χρειάζονται αἱ Βασιλικαὶ ὀπλοθῆκαι· καὶ ἐλευθέρως πωλεῖται διὰ τοὺς κρηγούς, καὶ δι' ὅσους φέρουν ὅπλα.

ΠΥΡΟΒΟΛΑ-ΟΠΛΑ. Ὅσα διὰ τῆς πυρίτιδος ἀποβελίζουσι βόλια ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν. Ἴδὲ ὈΠΛΑ.

ΠΥΡΟΒΟΛΙΚΑ. Ὁ πυροβόλος χάλυψ, μικρὸς βαμμένος μὲ χειρολαβὴν, ὁ ὁποῖος χρησιμεύει εἰς τὸ νὰ κτυπήσωμεν τὸν πυρίτην λίθον· ὁ λίθος αὐτός, καὶ ὁ πυροτεχνικὸς σπόγγος· τὰ τρία ταῦτα, ἦτοι Χάλυψ, Πυρίτης, καὶ πυροτεχνικὸς Σπόγγος περιληπτικῶς λέγονται Πυροβολικά.

ΠΥΡΟΤΕΧΝΙΚΟΣ ΣΠΟΓΓΟΣ, ἡ ἦσκα, χρησιμεύουσα εἰς τὸ νὰ ἀνάψῃ πῦρ, ἀπὸ τῆς ἐξερχομένης σπινθῆρας μετὰ τὸ κτύπημα τῆ πυροβόλου εἰς τὸν πυρίτην λίθον· εἶναι δὲ τριῶν εἰδῶν.

α. Ἀπὸ τὰ γινόμενα ἐπάνω εἰς τὰς παλαιὰς δρύς, καὶ ὀξείας, καὶ σφενδάμνης εἰς εἶδος μανηταρίων ἐπαυξήματα.

β. Ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἴδια δένδρα σηπώμενα, τὸ μεταξὺ φλοιᾶς, καὶ ἐντερῶν ξύλωντων. Ἀμφω ταῦτα τὰ εἶδη βράζονται μὲ στάκην πολὺ, πλύονται, καὶ ξηραίνονται εἰς τὸν κλίβανον ἀποτελεῖνται· ἄλλοι βάλλουσι καὶ νίτρον, διὰ καλῆτερον.

γ. Πανὶ καυμένον ὅσον τὰ μαυρίση, μάλιστα τὸ βαμβακερόν.

Ρ

ΡΑΒΑΨΒΑΡΟΝ, ἀπὸ τοῦ Ῥά ὄνομα τοῦ ποταμοῦ Βόλγα, καὶ βάρβαρον ὅτι κοντὰ εἰς τὰς Ἑλληνας ὅλα τὰ ξένα ἔθνη, καὶ πολὺ περισσότερον οἱ παρὰ τὸν Βόλγαν οἰκῶντες, ἐνομίζοντο βάρβαροι, καὶ ἡ κοινὴ γλῶσσα ἀπὸ τὸ Τερικὸν τὸ λέγει Ῥαβέντι. Εἶναι δὲ ρίζα χόρτου μὲ φύλλα πλατέα, καὶ βαμβακώδη, καὶ ἀνθη σαρκόχροα, καὶ ἀστροειδῆ. Γίνεται εἰς τὴν Μενγκαλικὴν Ταρταρίαν, καὶ εἰς τὴν Σίναν, καὶ εἰς Σελιγκίγκκοι, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἡ Ῥωσσία πωλεῖ εἰς τὴν Εὐρώπην· ὅπου καθὼς καὶ εἰς ἡμᾶς δαπανῶνται μέγιστα πρσότητες διὰ τὰς πολλὰς ὠφελείας τε εἰς τὴν Ἰατρικὴν.

Τὸ Ῥαβάρβαρον εἶναι κινητικὸν μὲ εὐκολίαν, καὶ καθαρτικὸν τοῦ αἵματος· ὅταν δὲ δοθῇ κόνις ἐψημένη καταντὰ στυπτικόν.

Γνώρισματα τῆ καλῆ εἶναι· τὸ ἐλαφρόν, τὸ ἔξω χρῶμα τε κίτρινον ὑπομέλανον, τὸ ἔσωθεν μαρμαρωτόν, ὡς τὸ μοσχοκάρυον, κροκοειδές, καὶ μικτόν μὲ πελιδόνον κίτρινοι· ἡ ἔσία τε ὀλίγον μαμηταρώδης, καὶ ἡ γεῦσις ὀλίγον πικρά· ὅταν βληθῇ εἰς τὸ νερόν γὰ τὸ βάψῃ, ὡς κρόκος, κατακίτρινον.

ΡΑΚΙ, Τερικιστὶ καὶ Ῥάκα κατὰ τὰς Ἀγγλας, ἴσως ἀπὸ τοῦ Ἀρέκ τῶν Ἰνδῶν, κάθε εἶδος μεθυστικοῦ ἀποσταλάγματος· τὸ αὐτὸ ἐδηλῶσε καὶ τὸ Σίκερα τῶν Ἑβραίων· εἰς τὴν γλῶσσάν μας ὅμως εἶναι περιττὴ ἡ πολιτογραφία τῆς λέξεως ταύτης, διότι ἔχομεν τὸ Νάμα διὰ τὰ ἀπλά· καὶ τὸ πνεῦμα διὰ τὰ μετεκβαλμένα· ὅθεν Οἰνόπνευμα, ἢ Οἰνόναμα τὸ ἀπλὲν Ῥακί, καὶ ἰδιωνύμως τᾶλλα ἀποτελεῶσιν ὅλην τὴν ἔκφρασίν μας.

ΡΑΠΟΝΤΙΚΟΝ. Οἱ Ἀρχαῖοι δὲν ἐγνώριζον τὸ Ῥαβάρβαρον, καὶ μετεχειρίζοντο τοῦτο, τὸ ὁποῖον γίνεται κατὰ τὸ ὄνομα εἰς τὰ παράλια τῆ Εὐξείνης πόντου, καὶ εἶναι στυπτικόν, εἶδος Λαπάθου. Διακρίνεται δὲ ἀπὸ τὸ πρῶτον, διότι τῆτο ἔχει τὰς ἴνας εὐδυσγράμμους, ἐκεῖνο

δὲ σταυρωτάς· τὸ δὲ ἔσωτε εἶναι κοκκινωπὸν· οἱ ἐγκριτότεροι Βοτανικοὶ τὸ γνωρίζουσι δι' Ἰππολάπαθρον.

ΡΑΤΑΦΙΑ, πνεῦμα στεμφύλλων ζαχάρεως. Ἴδὲ ΖΑΧΑΡΙ.

ΡΕΑΛΓΑΛΟΝ. Χυμὸς ἀρσενικῶδης κόκκινος· εἶναι δὲ φυσικόν, τὸ εὐρισκόμενον ἐνωμένον μὲ τὸ Ὀρπιμέντον, καὶ ἔχει χρῶμα κινναβάρεως· καὶ τεχνητὸν τὸ γινόμενον ἀπὸ τὸ ἴδιον Ὀρπιμέντον λυμένον, καὶ χυμικῶς ὑψωμένον· ἢ ὑποκαθήμενη κοκκίνη ὕλη εἰς τὸ χωνεῖον εἶναι τὸ Ρεάλγαλον.

ΡΕΒΕΝΤΟΥΚΙ. Κανναβόπανον τῆς Ῥωσσίας διὰ καρβόπανα λευκασμένον φερόμενον, καὶ πωλέμενον εἰς δύο εἶδη στενὸν, καὶ πλατὺ πρὸς 40 πήχεις περίπου τὸ κομμάτι.

ΡΕΝΝΑ, ζῶον τῆς Λαπωνίας. Ἴδὲ ἸΠΠΕΛΑΦΟΣ.

ΡΙΝΟΜΑΚΤΡΑ. Μαρδύλια τῆς μύτης, γίνονται διαφόρων εἰδῶν, χρωμάτων, καὶ μεγεθῶν, ἀπὸ μετάξι, λιτάρη, καὶ βαμβάκι, καὶ ὅλα φέρονται ἀπὸ τὴν Εὐρώπην, μάλιστα τὴν Γερμανίαν, εἰς τὴν Τουρκίαν, καὶ πωλεῖνται μὲ τὴν δωδεκάδα· τὰ καλλίτερα φαίνονται ἀπὸ τὸ πακίτων· τὰ τῆς Ἰνδίας ὅμως ἐγκρίνονται. Ἴδὲ καὶ ΠΑΝΙ.

ΡΗΤΙΝΗ, χυμὸς παχύς, καὶ ἰξώδης, ἀποστάζων ἀπὸ διάφορα δένδρα. Παράγεται ἀπὸ τῆς ρέω, τὸ ὁποῖον σημαίνει τὸ τρέχω, καὶ ἀποστάζω, καὶ ἐπειδὴ διὰ τὴν τρέξην ἀπὸ ἐν δένδρον χρειάζεται τούτο τὴν κοπήν, ἐξ οὗ παράγεται τὸ κόμμι, ἔπεται ὅτι τὸ κόμμι καὶ ρητίνη τὰ ἴσα αὐτὰ, καθὼς καὶ τὸ ἐκλαμβάνει ὁ κύρ Σαβαρῆς. Διαφέρει ὅμως κατ' ἄλλας, διότι ἡ ρητίνη δὲν ἀναλύει εἰς τὸ νερόν, ἀλλ' εἰς τὸ οἰνόπνευμα· τὸ δὲ κόμμι καὶ εἰς τὸ νερόν.

Ἡ γλωσσάμας ὅμως κυρίως ὀνομάζει ρητίνην τὴν ἀποστάζουσαν ἀπὸ τὰς πεύκας (δαδιάς) ἀπὸ τὰς ὁποίας γίνεται ἡ πίσσα, καὶ ὑγρόπισσα (τὸ κατράνι).

Χρησιμεύει ἡ Ρητίνη εἰς πολλὰς τέλους ἐμβαλλομένη εἰς τὰ βαρύλλια τῶν κρασίων διὰ τὴν μὴ ὀξυνίσουν τὸ καλοκαίρι.

.Κα-

Καθαριζομένη γίνεται εὐχριστός εἰς ὅσους μεταχειρίζονται τὸν Κασσίτερον διὰ νὰ κολλήσουν τὰ γανωμένα φύλλα τῆ σιδήρου, καὶ αὐτῆ τῆ ὀρειχάλκου, καὶ Τερκιστί ὀνομάζεται Τζάμ Σακίζ.

Ἀπὸ τὴν ρητίνην ἐκβάλλεται ἔλαιον διὰ τὴν Ἰατρικὴν χρήσιμον ὡς εὐκοίλιον, καὶ μαλακτικόν.

Πολλὰ Βενὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τερκίας ἔχουν πεύκας ~~καὶ~~ καὶ ἐκβάλλουν Δαδὶ, καὶ Ῥητίνην πολλήν. Ἄλλ' ὡς προείπομεν, τὰ παράλια τῆς Βαλτικῆς Θαλάσσης δίδουν περισσοτέραν. Ἰδὲ ΠΙΣΣΑ.

Εἶδη Ῥητίνης.

α. Βάλσαμον, ἢ ρητίνη ὑγρὰ, εἶσα ρητινώδης, ἀποστάζουσα ἀπὸ τὰ δένδρα, ἄλλοτε καθαρὰ, καὶ ὑγρὰ ὡς τὸ ἔλαιον, καὶ ἄλλοτε ὀλίγον πικροτέρα.

Θεωρία. Τὰ Βάλσαμα τῆς Μέκκας, τῆς Τολουῆς, τῆ Κοπάου, τῆς Περούς εἶναι τέτου τοῦ εἶδους, ἀλλὰ καὶ ἡ Τερέβινθίνη ὅταν ἐψηθῇ καὶ βαθυκοκκινίση λέγεται Κολοφωνία· ἡ δὲ ὑγρὰ συναριθμεῖται μετὰ ἄνω.

β. Ῥητίνη Ξηρά. Αὕτη εἶναι βάλσαμον, ἢ ρητίνη πυκνωθεῖσα εἰς τὴν φλοιὴν τῶ δένδρου ἀπὸ τὴν θερμότητα τῆ ἡλίου, πυκτωθεῖσα, καὶ κολλήσασα ἐκεῖ.

Θεωρία. Τοιαύτη εἶναι ἡ κοινὴ ρητίνη, καὶ ἔτι τὸ μοσχοθυμίαμα, ἢ ρητίνη τῆς Ἰαλάπας, ἢ μαστίχη, τὸ κόμμι τῆς Ἀγριελαιίας, ἢ Τακαμάκα, τὸ θυμίαμα, καὶ ἄλλα ὅμοια.

γ. Τὸ Κηρίον καὶ αὐτὸ εἶναι ὑψηλὴ ρητινώδης, καὶ ἐλαιώδης εὐρισκομένη τὸ περισσότερον εἰς τὰ αἰθαλῆ δένδρα, καὶ συναζομένη ἀπὸ τὰς μελίσσας, καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἔντομα ζῶφια.

Θεωρία α'. Τὸ λευκασμένον κηρίον εἶναι καλὸν μόνον διὰ λαμπάδες, ἀλλ' ὄχι καὶ δι' ἄλλας χρήσεις· ἐπειδὴ εἰς τὸ λεύκασμα χάνει τὸ ἐλαιώδες καὶ χρισματώδες του καὶ κατὰ μέρος.

Θεωρία β'. Τὸ κόμμι λάκκα εἶναι τῆς ἰδίας φύσεως,

σεως, καὶ συνάζεται ὡς τὸ κηρί, ἀπὸ τὸ ὁποῖον δὲν διαφέρει, καθὼς καὶ τὸ Ἀμερικανὸν Κηρίον.

Ἡ Χαλβάνη, τὸ ἀμμωνιακὸν Κόμμι, τὸ Σαγαπινόν, τὸ Βδέλλιον, ἡ Ἀσσαφαίτιδα, ἡ Καραύνα, ἡ Σαρκοκόλλα, ὁ Λάβδανος, καὶ ἄλλα, ὡς θεωρεῖς εἰς τὰ ἴδια Ἄρθρα, εἶναι κόμμεα ρητινώδη. Ἴδὲ προσέτι καὶ Πεύκη, Πίσσα, Σμύρνα, Θυμίαμα, Κάμφορα, Στύραξ, Σανδαράχη, αἶμα δράκοντος, Εὐφόρβιον, τὰ ὁποῖα εἶναι στερεαὶ ρητίναι. (Ἵδρολογία τῆ Βαλλερίου).

ΡΙΖΑ. Μέρος τῶν φυτῶν, τὸ ὁποῖον θαμμένον εἰς τὴν γῆν ἀπορροφᾷ τὸν χυμὸν, μὲ τὸν ὁποῖον τὰ τρέφει, καὶ τὰ ζωογονεῖ· εἶναι δὲ ἰνώδης, καὶ μὲ φλοιὸν λεπτήν, ἢ χοιδρὴν κατὰ τὸ φυτόν.

Χρησιμεύουν αἱ ρίζαι εἰς τὴν Ἰατρικὴν, εἰς τὴν Βαπτικὴν, καὶ εἰς τὴν Ξυλουργικὴν, ὡς ἡ ρίζα τῆς Ἐλαίας, καὶ ἄλλαι· ἀλλὰ περὶ τῶν ὅλων εἴπαμεν εἰς τὰ ἴδια Ἄρθρα, καὶ εἶναι περιττὸν νὰ τὰ ἐπαριθμῶμεν.

ΡΙΖΑΡΙ. Ρίζα χρήσιμος εἰς τὰς βαφεῖς διὰ τὸ κοκκινὸν χρῶμα ὀνομαζομένη Ἑλληνιστὶ Ἐρυθρόδαον. Ἡ φλοὶα τῆς ρίζας ταύτης εἶναι κοκκίνη, καὶ τὸ ἔσω κιτρινόχρυσον. Σπείρεται τὸν Μάρτιον εἰς καλλιεργημένην γῆν, καὶ χρειάζεται 18 μῆνας διὰ νὰ χοιδρύνῃ, καὶ νὰ πολλαπλασιασθῇ ἀρκετὰ ἡ ρίζα του διὰ νὰ συναχθῇ.

Ἡ Φλάνδρα, καὶ Ζελάνδα ἐκδίδουν ἀρκετὸν, καὶ ἡ Ἑλλάς καὶ ἡ Σμύρνη, ἀφ' ἧς ἀποπληρῶνται τὰς χρεῖας τῶν, στέλλουν καὶ εἰς τὰ ἔξω μέρη.

Ἐξοδεύεται πολὺ Ῥιζάρι εἰς τὴν βαφὴν τῶν κοκκίνων βαμβακερῶν νημάτων, τὸ ὁποῖον εἰς τὴν Εὐρώπην δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἀποτελέσῃν. Εἰς τὰς ἄλλας βαφὰς ὅμως τὸ χρῶμα τὸ γινόμενον μὲ τὸ ριζάρι εἶναι ἐξίτηλον, ἢτοι ἐκβαίνει, καθὼς καὶ τῶν βαφικῶν ξύλων τῆς Ἀμερικῆς (Βακαμίων)· μόνον εἰς τὰ νήματα ταῦτα, διὰ τὸν τρόπον τῆς βαφικῆς κατανατᾷ ἀνεξίτηλος.

ΡΙΠΙΔΙΟΝ, τὸ κοινότερον Ἀεριστήρι, καὶ Τευριστὶ
Γέλ

Γέλ πεζές γίνεται ἀπὸ διάφορα πράγματα, καὶ πρὸς διάφορους χρήσεις.

α. Διὰ φύσημα τῆ προσανάμματος τοῦ πυρὸς κατασκευάζεται ἀπὸ πτερὰ αἰετῶ, ἢ ἄλλων μεγάλων πτηνῶν, καὶ ὀρνέων.

β. Δι' αἰρίσμα, καὶ ἐπισκίασμα τῆ προσώπε, ἀπὸ διάφορα πτερὰ, ἢ ἀπλά, ἢ βαμμένα, καὶ τῆτο ἔχει τὸ ἔσωθεν καλοκαμωμένον, καὶ εἶναι σχεδὸν στρογγύλον· ἄλλο κατασκευάζεται ἀπὸ περγαμνὸν (μεμβράναν) χρυσόγραπτον, μὲ λαβὴν ἐλεφαντίνην· ἔτι δὲ καὶ ἀπὸ ἀπλοῦν χαρτίον.

γ. Διὰ τὰς μύας μὲ ξυλίην, καὶ κοκκαλίην λαβὴν, καὶ φύλλα φοινίκων κατὰ μῆκος, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ἀπὸ Ταωνόπτερα. Ἴδὲ ΠΤΕΡΟΝ.

Ὅλα ταῦτα κατασκευάζονται εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν Ἐπικράτειαν, καὶ χρησιμεύουν εἰς τὸ ἔσωτερικὸν ἐμπόριον.

Ἀπὸ δὲ τὴν Εὐρώπην φέρονται τὰ μικρὰ διὰ τὰς γυναῖκας χάρτινα μὲ διαφόρους ἐπιγραφάς, καὶ ζωγραφίσματα κολλημένα εἰς ξύλον τῆς Μαῶν, ἢ ἐλεφάντινον, καὶ ἀνάγονται εἰς τὰ β. ὀλίγα ὅμως, καὶ ὄχι πολὺ ἀκριβὰ, ἐπειδὴ ἀντὶ τῶτων μεταχειρίζονται αἱ καλαίμας τὰ μικρὰ μεταξωτὰ, καὶ κεντημένα ἐπίσκια (ombrelle) ἀπὸ τὰ ὅποια τὰ περισσότερα κεντῶνται ἀπὸ τὰς ἰδίας κατὰ ἀρέσκειάντων, καὶ κατασκευάζονται εἰς τὸν τόπον· χρησιμεύουν δὲ ἀντὶ ριπίδων στρεφόμενα πρὸς τὸ ἔν μέρος, καὶ βασταζόμενα ἐκεῖ διὰ μηχανῆς.

ΡΟΪΚΑ, ἢ Ἡλακάτι παρ' Ἑλλησι, ἐργαλεῖον ξύλινον, χρήσιμον διὰ τὰς γυναῖκας νὰ νήθῃν μαλλί, λινάρι, καὶ βαμβάκι· εἶναι δὲ ἢ μὲ κωνοειδὲς τὸ κεφάλι, καὶ δένρον ἐκεῖ τὸ νηθισόμενον λινάρι, καὶ λοιπὰ, καὶ αὐταὶ κατασκευάζονται παρὰ τῶν τορρευτῶν, καὶ μάλιστα εἰς τὸ Κίτρος παράλιον τῆ Εὐζείνης πόντου, ὅθεν φέρονται πολλαί· ἢ διχαλωταὶ διὰ τὰς χωρικὰς, καὶ κατασκευάζονται ἀπὸ δένδρα βλαστάνοντα σταυρωτοῦς κλόλους, ὡς κρανιάς, καὶ ἄλλα.

ΡΟΥΒΙΝΙ, πετράδιον. Ἴδὲ ἌΝΘΡΑΞ.

ΡΟΥ-

ΡΟΥΜΙ, τὸ ζαχαρόπνευμα. Ἀφ' οὗ ὁ ζαχαρόμυλος συνθλάσῃ τὰ καλάμια, καὶ χυθῆ τὸ ζαχαροποιὸν Συρόπιον εἰς τὰ ἐπὶ τέτου βαλμένα ἀγγεῖα, τὰ μένοντα σκύβαλα βαλλόμενα εἰς λέβητα διασταλακτικόν, παρόμοιον εἰς ὅλα μὲ τὸν χρησιμεύοντα διὰ τὸ οἰνόπνευμα, ἀποδίδουν τὸ ζαχαρόπνευμα, τὸ ὁποῖον Ῥῆμι οἱ ἐντόπιοι, καὶ μετ' αὐτὰς ὅλη ἡ Εὐρώπη ὠνόμασεν.

Εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἀμερικῆς, μάλιστα τῶν λεγομένων Δυτικῶν Ἰνδιῶν, ἢτοι Νήσων αὐτῆς, ὅπως γίνεται ζάχαρι, διασταλάζεται καὶ τὸ πνεῦμα τῆτο, καὶ φέρεται εἰς τὴν Εὐρώπην μὲ τὰ βαρύλλια, πωλούμενον μὲ τὸ Ἀγγλικὸν μέτρον Γαλλῶνι, τὸ ὁποῖον ζυγίζει περὶ τὰς 1050 δραχμάς, ὁμοίως καὶ εἰς τὴν Τουρκίαν, τὸ δὲ καλῆτερον εἶναι ἐκεῖθεν βαλμένον εἰς μικρὰς μαύρας φιάλας.

Διὰ τὴν καλὴν ποιότητά τε εἶναι κριτῆς ἡ γεῦσις· τῆς Γαμαϊκῆς ὅμως ἐγκρίνεται ἀπὸ ὅλης ὡς καλῆτερον.

Χρησιμεύει διὰ μεθυστικὸν ποτὸν, ὡς τὰλλα πνεύματα, καὶ μὲ αὐτὸ ἀποτελεῖται ἡ λεμονάδα, ἢ τὸ ἀπλὲν βρασμένον Θε, Πόνσι (Punch) βάλλοντας δηλαδὴ εἰς ἐκεῖνα καὶ ζαχαρόπνευμα εἰς ἀνάλογον ποσότητα, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν χρῆσιν ἐξοδεύεται τὸ περισσότερον.

Χρησιμεύει καὶ διὰ τρίψιμον εἰς τὰ ρευματικά, καὶ εἰς τὰ μέλη, ὅπως ἢ ἀπὸ κρύου, ἢ ἀπὸ κτύπημα ἔκαμε στάσιν τὸ αἷμα, καὶ προξενεῖ πόνους. Ἴδὲ καὶ ΖΑΧΑΡΙ.

ΡΟΥΧΟΝ, Τερκιστὶ Τζόχα, Γαλλιστὶ Dgar, καὶ Ἰταλ. Rapno. Τὸ ὕφασμα τῆτο, τὸ ὁποῖον φέρεται ἀπὸ τὴν Εὐρώπην εἰς μεγάλας ποσότητας πρὸς χρῆσιν ὅλης τῆς Τερκίας, ἔχει ὕλην τὸ μαλλί, καὶ κατασκευάζεται εἰς διάφορα μήκη, καὶ πλάτη, βαφόμενον ὁμοίως εἰς παντοειδῆ χρώματα, καὶ ἐπεὶ εἶναι εἰς γενικὴν χρῆσιν τῶν ἀνθρώπων, εὐλογον μοι ἐφάνη νὰ ἐκτείνω τὸ Ἄρθρον τῆτο, διαγράφων καὶ τὴν ὑφασίαν του, καὶ τὰ γνωστότερα εἰς ἡμᾶς εἶδη τῶν ῥέχων.

Ἐργοχειρεῖον ὀνομάζω τὸ ἐργαστήριον, εἰς τὸ ὁποῖον γίνονται τὰ ῥέχα, ἀπὸ τῆς Manifattura, καὶ κα-

τα-

ταχρῆστικώτερον Fabbrica, Ἰταλογαλλικῆ. Ταύτου μεῖται δὲ καὶ εἰς τὸν ὑφασμὸν τῶν πανίων, καὶ κατασκευὴν τῶν πλεκτῶν, ὅταν γίνωνται εἰς οἰκοδομὴν ἐπὶ τούτου προσδιωρισμένην, ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν ἑνὸς ἢ καὶ πολλῶν συντρόφων, καὶ ἔχοντων ὑπ' αὐτοὺς ἐργάτας νήθοντας, διατυλίσσοντας, ὑφαντάς, βαφεῖς, καὶ ἄλλας πολλοὺς κατὰ τὴν ἐργασίαν τῆς ὑφαντικῆς ταύτης, ἢ ὁποῖα γίνεται εἰς τὰ καλῆτερα ῥῆχα, ὡς ἀκολουθεῖ.

Εὐχρῆστοτέρα μαλλία διὰ τὰ ἐξαιρετά ροῦχα εἶναι τὰ μεταφερόμενα ἀπὸ τὴν Ἰσπανίαν, καὶ μάλιστα ἀπὸ τὴν Σεγοβίαν, τὰ ὁποῖα ἀφ' οὗ ἐκβληθῆν ἀπὸ τὴν Βάλλαν, βάλλονται εἰς λέβητα ἔχοντα $\frac{2}{3}$ ἀπλῆν νερόν, καὶ $\frac{1}{3}$ ἕρος, ὀλίγον θερμότερα ἀπὸ τὸ χλιαρόν, καὶ ἀφ' ἧς μείνῃν ἀρκετὴν ὥραν, διὰ νὰ ἐκβῆ ἡ ἀση (σαριά) καὶ ἄλλαι ῥυπαρίαι, στραγγίζονται, καὶ πλύνονται εἰς τὸν ποταμὸν, ὥστε ξηραίνόμενα νὰ μὴ ἔχουν μίτε ὄσμην προβατεῖαν, μίτε νὰ ἀφήνῃν εἰς τὸ χέρι πάχος.

Μετὰ ταῦτα ξηραίνονται εἰς τὴν σκιάν, διότι ὁ ἥλιος τὰ κάμνει τραχέα, καὶ κυανῆς ποιότητος, καὶ μετὰ τὸ τέλειον στέγνωμα τὰ κτυπῆν μὲ τὰ ῥαβδία ἐπάνω εἰς τάρρους (κιγαλίδας καμωμένας ἀπὸ πολλὰ σταυρωτὰ καρφωμένα ξύλα) ξυλίνες, ἢ ἀπὸ σχοινία διὰ νὰ ἀπαλύνῃν, καὶ νὰ καθαρῶσθῃν ἀκόμη, καὶ ἔτω τὰ δίδουν εἰς γυναῖκας ἐπίτηδες συναγμένας νὰ τὰ καθάρῶσιν μὲ ἀκρίβειαν, καὶ ὀνομάζονται Καθαρίστραι.

Διαδέχονται ταύτας οἱ Κτενισταί, οἱ ὁποῖοι ἀφ' ἧς ἀλείφουν τὰ μαλλία μὲ ἔλαιον τὰ κτενίζεν μὲ τὰ ἐπὶ τέττε σιδηρόδοντα κτένια (ιδὲ ΚΤΕΝΙ), καὶ διὰ τὸ ἀλειμμα προτιμᾶται τὸ ἐλαιέλαιον, βαλλόμενον εἰς μὲν τὸ διὰ στημόνι τὸ $\frac{3}{4}$, εἰς δὲ τὸ διὰ ὑφάδι διαωρισμένον τὸ $\frac{1}{2}$ τῆ βάρους τοῦ μαλλίου ἀναλογικῶς.

Δίδονται ἔπειτα εἰς τὰς νηθῆσας, καὶ γινόμενα νῆμα, τὸ μὲν διὰ ὑφάδι, τυλίσσεται εἰς καλάμια ἀρμόδια διὰ τὴν κερκίδα· τὰ δὲ διὰ στημόνια μὲ τὸ διαλυστῆρι, διυλίζεται, καὶ ἀλειφόμενον μὲ κόλλαν γίνονται ἀμφοτέρα ἔτοιμα διὰ τὸν ὑφαντὴν.

Περὶ τῆς καταγραφῆς τῆ ὑφαντηρίας ἰδὲ ΠΑΝΙ΄· διαφέρει δὲ τὸ ὕφασμα τῶν ρούχων μόνον διὰ τὸ πλάτος τε, ἐπειδὴ ἀναγκαίως δύο ἄνθρωποι στεκόμενοι ἑκατέρωθεν ρίπτουν τὴν κερκίδα, καὶ ἐν ταυτῶ πατοῦν τὴν Πατήτραν, διὰ τὴν ἀνοίξῃ τὸ δασυμένον στημόνι, καὶ ἀμέσως κτυποῦν μὲ τὸ κτένι βαστῶντές το ἀμφότεροι, πολλάκις, καὶ ἂν κάμη χρεία τὴν γένη πολὺ κρουστὸν ἕως δωδεκάτης· διότι τὰ κρηστά ταῦτα ὄντα πυκνὰ δὲν ἀνοίγουν εἰς τὸ νεροτριβεῖον.

Ἀφ' οὗ τελειωθῆ τὸ κομμάτι, καὶ ἐκβληθῆ ἀπὸ τὸ ὑφαντήριον, δίδεται τυλιγμένον εἰς τὸ Ἀντίον εἰς γυναῖκας, αἱ ὁποῖαι ὀνομάζονται Espinceuses, ἢτοι Μαδίστραι, καὶ μὲ βελόνας, τανάγρας, καὶ ἄλλα ἐργαλεῖα ἰσάζου τὰς κόμβους, ἐκβάλλου τὰ ἄχυρα, καὶ καθαρρίζου τὸ ρῆχον, τὸ ὁποῖον τότε ὀνομάζεται Πανί.

Εἰς τοιαύτην κατάστασιν βάλλεται τὸ ρούχον εἰς τὸ οὔρος, ἢ εἰς πηλὸν γῆς γληνώδους, καὶ φέρεται εἰς τὸ Νεροτριβεῖον, ὅπου πλύνεται μὲ τὸ ἐμβαλλόμενον νερὸν ἀπὸ τὸν πηλὸν, ἢ τὸ οὔρος, καὶ τὸ πρωταλειφθὲν ἔλαιον, καὶ ξηραίνόμενον δίδεται δεύτερον εἰς τὰς εἰρημένας γυναῖκας διὰ τὴν καθάρισον ἐντελέστερα.

Τότε κεντᾶται τὸν τρόπον τινὰ εἰς τὴν ἐπὶ τῆτου ἀφημένην ἄκραν, τὸ ὄνομα τῆ Χειρώνακτος, ἢτοι τῆ Κυρίας τῆ ἐργοχειρείς, ὁ τόπος, καὶ ὁ ἀριθμὸς, καὶ πάλιν βάλλεται εἰς τὸ νεροτριβεῖον, ὅπως καθ' ὥραν προσέχου τὴν ἐκβάλλου, καὶ τὴν τανίσου κατὰ πλάτος διὰ τὴν μὴ μείνῃ εἰς τὰ διπλώματα ἀκοπάνιστον, καὶ ἐκεῖ ἀποκτᾶ τὴν συνένωσίν τε, καὶ τὸ πτίλον (χάβι)· βάλλου δὲ καὶ σμῆγμα διὰ τὴν πλυθῆ καλήτερα, καὶ ἴ ἀπαλύνη, καὶ ἀφ' ἧς κοπανισθῆ τὸ ἀρκετὸν, τὸ πλύνου μὲ χλιαρὸν νερὸν.

Δύω τεχνῆται ὀνομαζόμενοι Applaigneurs, διαδέχονται τὸ ρῆχον, τὰς ὁποῖας Ὀμαλιστὰς ἢμπορῶ τὴν ὀνομάσω, διότι ἐξισάζου, καὶ ὀμαλίζου μὲ τὸ Διφοκὸν (εἶδος κτενίς) τὸ μαλλί εἰς τὴν ὄφιν, σηκώνοντες τὴν τρίχα τε εἰς ὅλον τὸ μῆκος.

Οἱ

Οἱ Κρεῖς μετὰ ταῦτα κόπτην κατὰ πρῶτον τὴν τρίχα, καὶ πάλιν τὸ δίδωσιν εἰς τὰς ὀμαλιστάς, καὶ τὸ κτενίζεν μὲ ὄλην τὴν ἐπιμέλειαν, καὶ τὸ ἀναλαμβάνουν οἱ Κρεῖς, τὸ ὁποῖον γινόμενον τετράκις ἀποτελεῖται τὸ ῥῆχον, καὶ εἶναι ἔτοιμον διὰ τὴν βαφήν.

Οἱ Βαφεῖς δίδοντες εἰς αὐτὸ τὸ διαρισμένον χρῶμα, τὸ ἐπιστρέφειν ἀκόμη ὑγρὸν εἰς τὰς χεῖρας τῶν κρέων, οἱ ὁποῖοι ἐκτείνοντες τὸ ὄσον πρέπει κατὰ μῆκος, καὶ πλάτος, εἰς ὀμαλὸν ἐπίπεδον, τὸ κρεῦεν τὴν τελευταίαν φοράν, προσέχοντες νὰ γυρίσῃ τὸ πτίλον πρὸς τὸ ἓν μέρος, καὶ ἀφ' οὗ στεγνώσῃ, τὸ διπλώνουν, καὶ τὸ βάλλεν εἰς τὸ πιεστήριον, σφίγκοντες τὸ ἀρκετὰ μὲ τὸν κογχλίαν διὰ νὰ ἰσάσῃ, καὶ νὰ ἀποκτήσῃ κάποιαν στιλπνότητα, καὶ οὕτω τυλίσσοντες τὸ εἰς πανὶ λινὸν βαμμένον, καὶ πολλάκις μὲ τὰ παράσημα τῶ Χειρώνακτος, ἢ τῶ εἶδος τῶ ῥέχου ζωγραφισμένον, τὸ πωλῶν.

Διὰ νὰ γένη καλὸν τὸ ῥῆχον χρειάζεται παρατήρησις εἰς τὰ ἀκόλουθα.

1. Τὸ μαλλὶ νὰ ἦναι καλῆς ποιότητος, πλυμένον, κτυπημένον, καὶ καθαρισμένον καλὰ ἀπὸ ὅλας τὰς ῥυπαρίας του.

2. Νὰ νηθῆ καλὰ, καὶ τὸ μὲν στημόνι νὰ ἦναι περισσότερον κλωσμένον· ὀλιγώτερον δὲ τὸ ὑφάδι.

3. Τὸ ῥῆχον νὰ ἦναι κρουστόν, καὶ πυκνόν.

4. Νὰ ἦναι ὅλον τὸ κομμάτι ἀπὸ τὸ ἴδιον μαλλὶ, καὶ μὲ τὸ ἴδιον ὑφασμα.

5. Αἱ ῥαί (αἱ ἔγραι) νὰ ἦναι ἀρκετὰ στερεαί, καὶ τοῦ ἴσου μεγέθους μὲ τὸ ῥῆχον ἀπὸ καλὸν μαλλὶ, ἢ τρίχα στρεθοκαμήλας, ἢ σκύλας Δανίας, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὸ τελευταῖον προκρίνεται.

6. Τὸ ῥούχον νὰ ἦναι καλὰ καθαρισμένον ἀπὸ κόμβους, καὶ κλώσματα.

7. Νὰ ἦναι καλὰ πλυμένον, καὶ νερότριμμένον, ἢτοι κοπανισμένον.

8. Νὰ ἦναι καλὰ κτενισμένον μὲ τὸ Διφοκόν, καὶ ἢ τρίχα γυρισμένη ὅπως πρέπει.

9. Νὰ

9. Νὰ κρευθῆ χωρίς νὰ μείνη ἄλλη τρίχα, πλὴν ὅσον νὰ μὴ φαίνεται τὸ νῆμα.

10. Νὰ βαφῆ καλὰ, καὶ μὲ χρῶμα στερεὸν, δυσεξι-
τηλον.

11. Νὰ μὴ ἦναι τραβηγμένον μήτε κατὰ πλάτος, μή-
τε κατὰ μήκος περισσότερον ἀφ' ὅσον πρέπει.

12. Τελευταῖον νὰ μὴ βληθῆ εἰς τὸ πιεστήριον ζε-
στὸν, διὰ νὰ μὴ συγκαῆ, ἀλλὰ κατὰ πάντα κρῦον, καὶ
νὰ σφιχθῆ τὸ ἀρκετόν.

Ἐμπόριον τῆς Τερκίας εἰς Ῥῆχα.

Πρὸ τῆς μεταβολῆς τῶν πολιτικῶν πραγμάτων εἰς
τὴν Γαλλίαν, ἡ Ὄθωμανικὴ Ἐπικράτεια εἶχε καταντήση
νὰ λαμβάνη σχεδὸν ὅλην τὴν χρειώδη της μεγάλην ποσό-
τητα τῶν ρούχων ἀπὸ τὸ Βασίλειον ἐκεῖνο· καὶ διότι
κατεσκευάζον εὐθυσὰ, πολλὰ, καὶ μὲ στερεὰς βαφάς,
καὶ διότι οἱ Γάλλοι ἔμποροι εἶχον συστηθῆ ἀπανταχοῦ
ἐκτείνοντες τὸ ἐμπόριόν των εἰς τὸν καλλίτερον τρόπον.

Ἐφέροντο δὲ ἐκεῖθεν τρία εἶδη Ῥῆχων· ψιλὰ ἀπὸ τὰ
ἔργαλεῖα τῶν Γοβελήνων παρὰ τὰ Παρίσια, τῆς Σεδά-
νου, τῆς Ἐλβώφε (τὰ ὁποῖα καὶ ἀκόμη ἐνθυμῆνται οἱ
Ῥεχοπῶλαι μας τῆ Βῶφ ὀνομάζοντές τα), τῆς Καρκασ-
σώνης, καὶ ἄλλων· μεσαῖα ἀπὸ τὸ Δελφινάτον, Ρουέ-
νιν, Οῤίβαλον, καὶ ἄλλα· καὶ χονδρὰ ἀπὸ τὸ Ῥωμο-
ρεντίνον, καὶ πολλὰ ἄλλα μέρη.

Ἀλλ' ἡ ἐπανάστασις ἐκεῖνη ἐξοπλίσασα τὸν λαόν,
καὶ τὰ ἔργοχειρεῖα, ἔκαμε νὰ μείνουν ἀργὰ, καὶ τὰ
Ἰσπανικὰ μαλλία νὰ λείψεν, καὶ ἡ θαλασσοπορία, ὁ
μόνος δρόμος διὰ βαρέα πράγματα ἀρμόδιος, μεταξὺ
Τερκίας, καὶ Γαλλίας, νὰ παύσῃ, καὶ ἐπομένως τὸ
πλῆθος τῶν Γάλλων ἐμπόρων νὰ ἐλαττωθῆ κατ' ὑπερ-
βολήν.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὅμως ἡ Τουρκία ἐζήτει Ῥῆχα, καὶ ἡ
Ἀγγλία, ὅπόθεν ἤμπορῆσαν νὰ μετακομισθῆν, ἐνησχο-
λεῖτο περὶ τούτων μὲ τὸ ἐμπόριον τῆς Ἀμερικῆς, καὶ
δὲν εἶχεν, ἕτε ἔφερεν, ἀπὸ τὰ εἶδη τῶν Ῥῆχων τὰ χρί-

σιμα διὰ τὸ ἐμπόριον τούτων τῶν μερῶν. Οἱ ὁμογενεῖς ῥαχοπῶλαι βλέποντες τὴν ἔλλειψιν τὰ ἐξήτησαν ἀπὸ τῆς ἐν Βιέννῃ τῆς Αὐστρίας συμπατριώτας, οἱ ὅποιοι καὶ πρὸ τῆτου ἐπραγματεύοντο μὲ ῥῆχα τῆς Γερμανίας εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν Εὐρώπην, καὶ ἔτοι γνωρίζοντες μερικὰ ἐργοχειρεῖα τῆς Εὐπένε, καὶ τῆς Πλαυένε (Plauen) καὶ τῆς Βερβιέρε (Vervier) παρήγγειλαν ἐκεῖ, καὶ ἐξαπέστειλαν μερικά· καὶ ἐπειδὴ τὸ κέρδος ἦτον ἀφεικτον ὠφελιθύντες καὶ τὰ τρία μέρη, ἀνανεώσαντες ἐπνύξισαν τὰς ἐπιχειρήσεις των, καὶ ἔσειραν πρὸς αὐτὴν τὴν ἐπιχειρήσιν καὶ ἄλλους ὁμογενεῖς, καθὼς ἔκαμαν καὶ εἰς τὸ ἐμπόριον τῶν Πανικῶν, καὶ οὕτως ἐμβῆκε τὸ γένος μας εἰς τὸ ἐμπόριον τῆτου, καὶ τὰ Γερμανικὰ ῥῆχα καὶ πανικὰ εὐδοκίμησαντα, ἐπληθύνθησαν.

Φέρονται δὲ ἐκεῖθεν ῥῆχα εἰς τὰ ἐξῆς εἶδη.

Ἡμίσειαι Σάγαι ἀπὸ τὴν Ἀκχισγράναν. } Ἀπὸ τὴν Ἀ-
 Τριῶν Στεφάνων (Κορωνῶν) πρώτης ποιό- } κουσγράναν,
 τητος, } καὶ τὴν Εὐπέ-
 Μαχούτια δευτέρας. } νον, καὶ ἄλ-
 Δίμιτα ἦτοι Κασιμήρια, στενὰ, καὶ πλατέα. } λας Πόλεις.
 Μὲ τρία ὄφάρια ἀπὸ τὸ Βερβιέρον καλλίστης ποιότη-
 τος χονδρά.

Τῶν 40 πηχῶν, καὶ 14 πηχῶν ἀπὸ τὴν Βρεσλαύιαν, τὰ ποταπώτατα.

Ὅλα δὲ ταῦτα ἐτελειοποιήθησαν μὲ τὴν ἀνταπόκρισιν τῶν παραγγελόντων, καὶ τῶν χειρωνακτῶν, καὶ ἔφθασαν εἰς χρώματα ἀνδριότατα, ἀλλ' ὅλα ἐξίτηλα, καὶ προσωρινά· διότι εἰς τὴν Γερμανίαν δὲν εἶναι προσδιωρισμένα τὰ χρώματα διὰ τὰς βαφάς, μὲ διατάγματα τῶν κρατέντων, καθὼς ἦσαν εἰς τὴν Γαλλίαν, ἀλλὰ κατὰ τὴν θέλησίν του ὁ βαφεὺς μεταχειρίζεται ὅποιαν θέλει βαφὴν, φθάνει μόνον γὰ ἐπιτύχη τὸ παραγγελμένον χρῶμα.

Κατ' ἀρχὰς ἐφέροντο καὶ ἀπὸ τὸ Λέγδενον (Leyden) τῆς Ὀλλανδίας μερικά· ἀλλὰ μετὰ τὴν τελειοποίησιν τῶν

Γερ-

Γερμανικῶν, ἢ νὰ εἶπω καλῆτερα, μετὰ τὴν προσάρμοσιν τῆς ποιότητος, καὶ χρωμάτων μετὰ τὴν ὄρεξιν τῶν κατοίκων τῆς Ὄθωμανικῆς Ἐπικρατείας, μάλιστα τῆς Βασιλευσίας, ἔπαυσε σχεδὸν καὶ ἡ μετακόμισις ἐκείνων, καὶ μετὰ τὸν τρόπον τῆτον διὰ τὴν εἰρημένην περίστασιν οἱ Ἕλληνες, καὶ οἱ Γερμανοὶ ἐμβῆκαν εἰς αὐτὸ τὸ ἐμπόριον μετὰ κοινὸν ὄφελος.

Ἐφέροντο καὶ ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν, ἕως ὅτε τὸ πέρασμα διὰ τῆς Ἀγγλικῆς πορθμῆς πρὸς τὴν Ὀλλάνδαν, καὶ Γερμανίαν ἦτον ἐλεύθερον ροῦχα φίλα, χρωμάτων ἐξαιρέτων, καὶ καλῆς ποιότητος, καὶ ἐπωλοῦντο μετὰ ζήτησιν, ἀλλὰ μετὰ δυσκολίαν, καὶ ἀργοπορίαν, καὶ διὰ τὰς νέας πολεμικὰς διαταγὰς ἔπαυσε αὐτὴ ἡ μετακόμισις.

Αἱ Σάγαι τῆς Βενετίας ἦσαν, καὶ εἶναι ζητημένα· ἀλλὰ καὶ ταύτας, (καθὼς γενικῶς καὶ ὅλα τὰ ρηθέντα) τὰς ἐδυσκόλευσαν αἱ συχναὶ, καὶ μεγάλα ἐκστρατεῖαι, εἰς τὰς ὁποίας κατήντησεν ὅλη σχεδὸν ἡ Εὐρώπη· διὰ ταύτας εἰς ὀλίγα ἔτη ὑπερεδίπλωσεν ἡ τιμὴ τῶν ρέχων, καὶ ἔτε εἰς τὰς προτέρας ποιότητας ὑφαίνονται· διότι εἰς τὴν παρεῖσαν κατάστασιν τῆς Ἰσπανίας, δυσκολεύεται καὶ ἡ μετακόμισις, καὶ ἔγιγε σπανία, καὶ ἀκριβωτέρα ἡ ποσότης τῶν μαλλίων. Εὐκταία ἄρα εἶναι ἡ γενικὴ Εἰρήνη καὶ διὰ ταῦτα.

Ροῦχα ὀνομάζει ἡ κοινὴ γλῶσσα καὶ τὰ ἐνδύματα κατὰ κατάχρησιν.

Ρούχων (μάλιστα Σαγῶν) εἶδος εἶναι καὶ τὰ Σαγάκια ὑφαινόμενα εἰς τὴν Ἠπειρον, καὶ Θεσσαλίαν ἀπὸ μαλλία τοῦ τόπου στενάτατα, ὡς πρὸς τὰ ρηθέντα· ἀλλὰ κρουστὰ καὶ ὀμαλὰ χωρὶς νὰ ἦναι γνωστὸν ἐκεῖ τὸ εἰρημένον κέρυμα τῆς πτίλου· ράπτονται ὅμως ἀπὸ αὐτὸ ἐνδύματα διὰ τὰς ἐντοπίους ἀνδρας, καὶ γυναῖκας ὅχι εὐκαταφρόνητα.

Ρούχον εἶναι καὶ τὸ ὑφαινόμενον εἰς τὴν Θεσσαλονίκην κατὰ τὰ παλαιὰ διατάγματα τῶν Ὄθωμανῶν Βασιλέων πρὸς ἐνδυμασίαν τῶν Γενιτζάρων, ἀλλ' ἀραιό-

τα-

τατον, και ἀχρειότατον Ἑβραίων ἔργον βαφόμενον γαλάζιον, και χρήσιμον μόνον δι ὑποστρώματα πτωχότητων ἀνθρώπων, και σκεπάσματα τῶν κοφίνων τῶν περιοδευτῶν ἀρτοποιῶν, και πλακουντοπῶν.

Ροῦχα ἐξαιρετα ὑφαίνονται εἰς τὴν Ἰσπανίαν, και διὰ τὸ πρόχειρον, εὐθυρόν, και καλὸν μαλλί, και διότι ἐκεῖ ἤρχισεν ἡ τελειοποίησις αὐτῆ τῆ ὑφάσματος· ἐπειτα διέβη εἰς τὴν Ὀλλάνδαν ὑποκειμένην εἰς τὴν Ἰσπανίαν τότε, και εἰς τὴν γειτονεύσαν Ἀγγλίαν. Τελευταῖον διέβη ἡ τέχνη αὕτη εἰς τὴν Γαλλίαν, και καθὼς εἶδομεν ἀνωτέρω ἐσχάτως εἰς τὴν Γερμανίαν· ἀλλὰ τόσα ὀλίγα ὑφαίνονται, ὥστε μόλις ἐξαρκοῦσι διὰ τοὺς ἐγκριτοτέρους κατοίκους.

Ἡ Ἀγγλία ἀναμφιβόλως μετὰ τὴν ἐνδυμασίαν τῶν κατοίκων τῆς ἐκκομίζει και πολλὰ ρῆχα διὰ τὰλλα μέρη· ἀλλ' αἱ πολλαὶ ἀποικίαι τῆς, και κατὰ τὸ παρὸν ὅλη ἡ Ἀμερική, ἡ ὁποία εἰς αὐτὴν ἐλπίζει, ἐξαντλοῦν ὅλας τὰς ρεχοφόρας πηγὰς, και δὲν μένεν διὰ νὰ στείλῃ εἰς ἡμᾶς.

Ροῦχα ἀπὸ τρίχα τῆ Καστορίου ὑφαίνονται εἰς τὴν Γαλλίαν, και Ἀγγλίαν ὠραῖα, στιλπνότριχα (ὑελιστερὰ) και ἀδιαπέραστα ἀπὸ τὴν βροχίην. Γίνονται ὅμως ἀκριβὰ και σπάνια, και ὄχι διὰ τὸ ἐμπόριον, ἀλλὰ διὰ μερικὸς τρυφίλους πρὸς ἐπίδειξιν.

Ἡ Ἀγγλία ὑπερτερεῖ εἰς τὴν ὑφασίαν τούτων, και ὑποχρεοῖ μετὰ τὸ ἐνδυμάτων πολλοὺς Ἡγεμόνας, και Ἀξιωματικοὺς τῆς Εὐρώπης.

ΡΥΖΙ, ἀπὸ τῆ Ὀρυζα, ὄσπριον γνωστὸν, εὐχρηστον εἰς τροφήν τῶν ἀνθρώπων και τῶν ἀλόγων ζώων, και εἰς κατασκευὴν μερικῶν ἰατρικῶν τοῦ αἵματος, και ἐν ταυτῷ θρεπτικόν, και ὀροσιστικόν.

Σπείρεται τὸ Ῥύζι εἰς τόπες ποτιστικῆς, και ἀναδίδει καλάμης 2 ἕως 4 ποδῶν κατὰ τὴν ποιότητα τῆς γῆς, με φύλλα πλατέα, μακρὰ και παχέα, παρόμοια σχεδὸν μετὰ τὰ πρασόφυλλα· τὰ ἀνθητου γίνονται εἰς τὴν κορυφήν, ὡς τοῦ κριθαρίου μετὰ πολλὰ κλονίδια· τῆ

δὲ

δὲ σπυρίτου τυλιγμένον εἰς ἐπίδερμίδα, ὠοειδές, καὶ λευκὸν ἀποτελεῖται εἰς τὰς ἄκρας.

Ἡ Ἰσπανία, καὶ Ἰταλία καρποφοροῦσιν εἰς τὴν Εὐρώπην τὰ περισσώτερα ῤύζια. Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία ἔχει εἰς τὰ περὶ τὴν Φιλιππέπολιν, καὶ τὴν Ἡπειρον, καὶ ἡ Ἀσιατικὴ εἰς τὰ περὶ τὴν Τραπεζῦντα· κυρίως ὅμως τρέφεται ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, ὅθεν μεταφέρεται εἰς σπυρίδας, καὶ πλῆθος πολὺ, καὶ καλῆτερον.

Ἡ Ἀσιατικὴ Ἰνδία, καὶ πολλαὶ ἀπὸ τὰς περὶ αὐτὴν Νήσους τρέφονται ἀπὸ τὰ ῤύζια, χωρὶς νὰ γνωρίζουν ἄλλο ἀλεύρι, καὶ εἰς τὴν Σίναν ἐκτὸς τῆς τροφῆς κατασκευάζουν καὶ κρασί ἀπὸ τὸ ῤύζι χρώματος κίρρῶ (ὡς τοῦ ἡλέκτρου) διὰ ποτὸν καθημερινὸν, καὶ πνεῦμα μεθυστικώτατον ἀμφοτέρω.

Τὰ ῤύζια τῶν Ἰνδιῶν εἶναι πολλὰ καλῆτερα ἀπὸ τὰ λοιπὰ, ἀποτελεῖται μέγα ἐμπόριον εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη, ἐπειδὴ χρησιμεύουν διὰ τροφὴν τῶν πολυπληθῶν ἐγκατοίκων· ἔπεται τὸ τῆς Αἰγύπτου, τὸ ὁποῖον δὲν πρέπει νὰ ᾔηται κατώτερον κατὰ τὴν γνώμην μὲς διὰ τὴν συμφωνίαν τῆς κλίματος, καὶ τῆς ποτίσματος τῆς γῆς.

Τὸ καλὸν ῤύζι πρέπει νὰ ᾔηται καλὰ κοπανισμένον διὰ νὰ ἐκβῆ ἡ ἐπίδερμις, ἥτοι φλοῦδα, ἀπὸ ὅλα τὰ σπυρία, νέον, καλὰ καθαρισμένον, καὶ ἐλεύθερον ἀπὸ κόνιν, καὶ ἑτερογενῆ. Οἱ Αἰγύπτιοι τὸ ἀνακατώνουν μὲ πολὺ ἄλας ἐπὶ προφάσει τοῦ νὰ μὴ τὸ φθείρῃ ὁ σῆς (βότριά) ἀλλὰ κυρίως διὰ νὰ βαρύνῃ· τὰ ῤύζια τῆς Πεδεμόντης τῆς Ἰταλίας ἐπαινῶνται, ὡς καθαρώτατα.

Πωλῶνται τὰ ῤύζια εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν μὲ τὸ κοιλὸν, ζυγίζον ὁκάδας $10 \frac{1}{4}$ διὰ τὸν πωλητὴν· εἰς μεγάλην ποσότητα, καὶ 10 μόνον διὰ τὸν πωλῶντα ἐργαστηριᾶριον λιανικῶς.

Εἰς τὴν Ἰαπωνίαν γίνεται ῤύζι φιλώτατον, λευκώτατον, καὶ τὸ καλῆτερον τῆς Οἰκεμένης· εἶναι ἐμποδισμένη ὅμως ἡ ἐξοδός του ἀπὸ τὸν τόπον.

Ἐκτὸς τῶν εἰρημένων ῤυζοκρασίου, καὶ ῤυζοπνεύματος, οἱ Ἰνδοὶ μεταχειρίζονται τὸ ῤυζάλειρον διὰ πτισσά·

σάνην ἠφέλιμον εἰς τὰς ἀρρώστιας ἀπὸ διάρροϊαν, ἢ δυσεντερίαν, καὶ ἠφελεί, τὸ ὁποῖον εἶναι γνωστὸν καὶ εἰς ἡμᾶς· μεταχειρίζομεθα δὲ διὰ τοῦτο στυπτικὸν τὸ ἄπλυτον ρύζι.

ΡΥΖΟΪΤΟΠΟΣ, ἢ **ΡΥΖΟΧΩΡΑΦΟΝ**, ὀνομάζεται τὸ χωράφι, εἰς τὸ ὁποῖον σπείρονται ρύζια. Χρειαίεται δὲ νὰ ἦναι ἐλάδης, καὶ ὑγρὸν ὅσον δύναται, καὶ εἰς ἔλλειψιν τοιοῦτου νὰ ἦναι ἐπίπεδον, καὶ γειτονεῦον μὲ ποταμὸν διὰ νὰ ποτίζηται συχνά, καὶ ἀφθόως.

ΡΥΨΟΣ. Ἰδὲ **ΠΑΡ΄ΔΑΛΙΣ**.

ΡΩΣΣΙΚΑ΄ ΣΚΥ΄ΤΗ, τὰ Τερκιστὶ Τελατίνια, Γαλλιστὶ δὲ Roussi· εἶναι δὲ δέρματα βοῶν ἐργασμένα εἰς Ρωσσίαν, μὲ τρόπον ἴδιον εἰς αὐτοὺς, καὶ πωλοῦνται κόκκινα, ἢ μαῦρα δι' ὅλην τὴν Εὐρώπην, καὶ τὴν Τερκίαν, ὅπου σκυτορράφονται διάφορα πράγματα, ὡς δισάκκια, πῆραι, περιτυλίγματα κιβωτίων, καὶ ἄλλα. Γνωρίσματα αὐτῶν εἶναι ὁσμὴ ἰδιαιτέρα προερχομένη ἀπὸ τὸ χόρτον, μὲ τὸ ὁποῖον σκυτοδεφεῦνται.

Εἰς τὴν ἀγορὰν παρατηρητέον νὰ μὴ ἦναι βρεγμένα, καὶ συγκαυμένα, διότι σπάνεν· τὰ μεγάλα, νωπὰ, εὐλύγιστα, καὶ μετρίως χονδρὰ ἐγκρίνονται.

Σ

ΣΑΓΑΠΗΝΟ΄Ν, Sagapenum, καὶ παρὰ τῶν Γάλλων Gomme Seraphin, κόμμι ὁμοῖον κατὰ τὴν ὁσμὴν μὲ τὴν πεύκινην ρητίνην, ἀποστάζον ἀπὸ φυτὸν εὕρισκόμενον εἰς τὴν Περσίαν.

Καλὸν εἶναι τὸ εἰς ὠραῖον δάκρυ καθαρὸν, καὶ διαφανές, μὲ δυνατὴν ὁσμὴν, καὶ ὅσον τὸ δυνατόν ἐλεύθερον ἀπὸ κηλίδας, καὶ λευκότερον.

ΣΑ΄ΓΙΝΟΝ, ἢ **ΣΑ΄ΓΙΑ**, τὸ χονδρότερον κρυστότερον, καὶ καλῆτερον ροῦχον χρήσιμον δι' ἐπανοφορί, μάλιστα εἰς καιρὸν βροχερὸν, καὶ διὰ τοὺς δρόμους.

Εἰς τὴν Βενετίαν ὑφαίνονται τὰ ἐξαιρετώτερα, καὶ εἰς τὴν

τὴν Γερμανίαν κατώτερα. Βάφονται ἐρυθρὰ (ἄλικά) διὰ τὰς ἐλευθέρας, καὶ κυανοκόκκινα διὰ τὰς ὑψηλούς. Ἰδὲ ΡΟΥΧΟΝ.

ΣΑΓΙΑΪΚΙΑ ὀνομάζονται κοινῶς αἱ παρὰ τῶν Εὐρωπαϊῶν κατ' ἀντίφρασιν Perpetuanenes (παντοτειναί) ὑφάσματα μάλλινα ὀλιγοκαιρινὰ κατὰ τὴν διάρκειαν, διότι εἶναι ἀπλῶς ὑφασμένα, καὶ βαμμένα μὲ κίτρινον, ἢ ἄλλον ἀνοικτὸν χρῶμα, ἢ καὶ λευκόν, καὶ τυπωμένον μὲ κυανᾶ (γαλάζια) διάφορα ἄνθη διὰ προσκέφαλα ἐπὶ τέττε, ἢ κομμάτια 30, καὶ 40 πηχῶν χρησιμεύοντα δι' ἐπιστρώματα, ἢ καὶ ἀντὶ ταπήτων.

Τὸ πανίτων εἶναι ψιλόν, τραχὺ, καὶ χωρὶς νὰ ἐμβῆ εἰς τὸ νεροτριβεῖον· πωλῆνται δὲ εὐθυρὰ, καὶ ὑπόκεινται εἰς τὴν βότριάδα· ὅλα εἶναι ἔργα Γερμανῶν, καὶ ἐκεῖθεν μετακομίζονται μέτρια ποσότητες.

ΣΑΓΑΪΚΙΑ. Ὑφασμα τῆς Ἡπείρου. Ἰδὲ ΡΟΥΧΟΝ.

ΣΑΓΡΙ', Chagrin. Ἰδὲ ΛΕΠΙΩΤΗ ΒΥΡΣΑ.

ΣΑΓΟΝ, Sagon. Εἶδος ἀλεύρου προϊόντος ἀπὸ τὸ ἀλευρόδενδρον, τὸ ὁποῖον Σαγᾶ ὀνομάζεται παρὰ τῶν Ἰνδῶν αὐτοχθόνων, καὶ τῶν Εὐρωπαϊῶν.

Ἡ προβλεπτικὴ φύσις διὰ νὰ θρέψῃ τοὺς κατοίκους τῶν Νήσων Μολύκων ἔδειξεν αὐτὸ τὸ ξύλον, ἐπειδὴ τὰ ρύζια δὲν γίνονται, καὶ ἀπὸ αὐτὸ κατασκευάζουν ἄρτον θρεπτικόν, καὶ εὐπεπτον.

Τὸ ἀλευρόδενδρον τῆτο εἶναι ἀπὸ τὸ γένος τῶν Φοινίκων, αὐξάνει χωρὶς κλόνους, καὶ εἰς τὴν κορυφὴν ἀναβλαστάνει φύλλα μέγιστα, ὅσον τὸ ὕψος τε, πλατέα, καὶ μὲ ψιλὰς ἀκάνθας εἰς τὰ πλάγια εἰς σχῆμα πτερῶν· ζῆ περὶ τὰ τριάκοντα ἔτη, καὶ περὶ τὰ τέλη μόνον ἅπαξ καρποφορεῖ ἐπιβλαστάνον κατὰ κορυφὴν κλόνον, ὡς ἐλαφοκέρατον, καὶ εἰς τὰ ἄκρα τέττε γίνεται ἡ βάλανός του· χονδραίνει ὅσον νὰ τὸ ἀγκαλιάσῃ ἄνθρωπος, καὶ εἰς τὴν ρίζαν κάμνει θάμνους μὲ τριβόλους ὀξυτάτας, οἱ ὁποῖοι τὸ φυλάττουν ἀπὸ τὴν βλάβην τῶν χοίρων, οἱ περ τὸ ἐπιθυμῶν, καὶ κάμνεν τὰ δυνατάτων νὰ ἠμπορέσουν νὰ φάγουν ἀπὸ αὐτό.

"Ο-

Όταν τὰ φύλλα του φανῶν τρόπον τινὰ ἀλευρωμένα, εἶναι σημεῖον, ἔτι καὶ τὸ ξύλον του εἶναι εἰς καιρὸν νὰ γένη ἀλεῦρι, καὶ οἱ Ἰνδοὶ κόπτοντές το ἀπὸ τὴν ρίζαν, ὁμοίως δὲ καὶ κατὰ μῆκος εἰς διάφορα μέρη τὸ σχίζου, ξύου ὅλον τὸ ξύλον του, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀπαλὸν, καὶ μὲ ὀλίγας ἴνας, χύνου νερὸν, καὶ τὸ συναΐζου εἰς σκύφον μέγα, τὸ μεταγγίζου, τὸ ἀφήνου καὶ κατασταλάζει, ἀδειάζου μὲ προσοχὴν τὸ νερὸν, συναΐζου τὴν ὑπόστασιν, τὴν διαπεροῦν ἀπὸ σίταν, καὶ τὸ πίπτου ἀπὸ αὐτὴν εἶναι τὸ Σάγον, τὸ ὁποῖον νωπὸν εἶναι ἐξαίρετον φαγί, χορταστικὸν, θρεπτικὸν, καὶ στομαχικὸν, καὶ τὸ τρώγου μὲ ζωμὸν ὄφαρὶς βρασμένου ἕως νὰ λύσῃ.

Διὰ νὰ φυλαχθῇ τὸ ἐφήνου εἰς πέτρινα προπλάσματα, καὶ γίνονται ἄζυμα, λευκά, τετράγωνα, ἐνὸς δακτύλου πάχους, ἀλλὰ ξηρά, ὡς ἄρτος δίπυρος, καὶ ὄχι τόσον καλῆς γεύσεως.

Τὸ σιτιζόμενον ἂν ξηρανθῇ σπυρωτὸν ἀλεῦρι εἶναι καλῆτερον ἀπὸ τὸ ἐφήμενον, καὶ ἀποτελεῖ εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη μέγα ἐμπόριον ἀπὸ Νῆσον εἰς Νῆσον, τὸ ὁποῖον ἐτρύγων οἱ Ὀλλανδοί.

Εἰς τὴν Εὐρώπην μετακομίζου τὸν καρπὸν αὐτῆ τοῦ δένδρου, καὶ τὸν τρώγου βρασμένον μὲ ζωμὸν κρέατος, ὡς τὸν φάρον. Εἰς δὲ τὰς Ἰνδίας μὲ τὰ τρυφερά φύλλα του κάμνου ἐνδύματα, καὶ μὲ τὰ μεγάλα, καὶ γενομένα σκεπάζου τὰς οἰκίας, καὶ ὑποστρώνου τὰ πλοιάριά των. Ἀπὸ τὰ τέσσαρά τε εἶδη καλῆτερον εἶναι τὸ λεγόμενον Λάξι Τουῖνι.

ΣΑΚΚΙΟΝ, Τερκιστὶ Τζεβάλι, ὕφασμα μακρὸν, διπλωμένον εἰς δύο, καὶ ραμμένον ἀπὸ τὰς δύο ἄκρας, χρησίμου εἰς τὰς ἐμπόρους νὰ βάλλου (ὄθεν καὶ γερμιζόμενον Βάλλαν ὀνομάζομεν) διαφόρους πραγματείας, ὡς μαλλία, βαρβάκια, ριζάρια, σιτάρια, κ. τ. λ.

Τὸ δὲ ὕφασμα τῆτο εἶναι ἢ ἀπὸ τρίχας αἰγὸς κρουστὸν δι' ὅλα τὰλλα, καὶ ἀραιὸν διὰ μαλλία, καὶ βαμβάκια ἢ ἀπὸ κανναβόπανον. Τοῦτο φέρεται ἀπὸ τὴν

Ρώσσιαν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν· τὰ δὲ πρῶτα ὑφαίνονται εἰς τὸν τόπον.

Διὰ τὸ μέγα ἐμπόριον τῆς Τουρκίας εἰς ἀποστολὴν πραγματειῶν ἀπλῶν καὶ ἀδελεύτων, δαπανῶνται πολλὰ σακκία εἰς ὅλους τὰς ἐμπορικῆς τῆς λιμένας, καθὼς εἶναι εὐκόλον νὰ τὸ συμπεράνη τινὰς ἀκένωντας χιλιάδας Βάλλας βαμβακίων, μαλλίων, καὶ λοιπῶν στελλομένων ἀπὸ Σμύρνην, Σέρρας, Κωνσταντινέπολιν, καὶ τὰς ὁμοίας. Σημειωτέον ὅμως ὅτι εἰς τὰς διὰ ξηρᾶς στελλομένας πραγματείας, ὡς ἀπὸ Σερρῶν, μεταχειρίζονται σακκία τρίχινά πυκνά, καὶ χωρῆντα περὶ τὰς 60 ὀκάδας βάρους, τὰ ὅποια καὶ Βαλλίδια ὑποκοριστικῶς (Ballot) λέγομεν. Εἰς δὲ τὰς διὰ θαλάσσης ἀραιὰ, τρίχινά, ἢ κανταβίσια, χωρῆντα ὑπὲρ τὰς 100 ὀκάδας, τὰ ὅποια Βάλλαν ὀνομάζομεν· πολλάκις ἐκφράζομεν τὸ περιέχον ἀντὶ τοῦ περιεχομένου, ὡς ἐν σακκί σιτάρι, καὶ τὰ παρόμοια.

ΣΑΚΚΟΥΛΛΑ, ἀντὶ τῆ Σακκύλλιον, ἐλάττωμα τῆς κοινῆς γλώσσης, ἢ ὅποια ἀντὶ νὰ φυλάξῃ τὸ ἀπλὸν Σάκκος διὰ τὰ ἀνωτέρω, συνεδίξει τὸ ὑποκορευτικὸν (καθὼς καὶ ἄλλα πολλὰ), καὶ ἀναγκαζόμεθα νὰ ἀλλάξωμεν τύπον ἐδῶ. Εἶναι δὲ ἡ Σακκέλλα, πῆρα, ἢ τοι μικρὸν σακκίον διὰ νὰ μετακομίσῃ τινὰς ἀργύρια, ἢ ἄλλα ὀλίγης ποσότητος πράγματα, καὶ γίνεται ἀπὸ τὸ ἴδιον ὑφασμα, ὡς τὰ σακκία, ἢ ἄλλο πανί, ἢ καὶ ἀπὸ δέρμα, τὸ ὅποϊον καὶ ἐπέδωκε τὸ ὄνομα εἰς τὴν Βύρσαν καὶ παρ' Εὐρωπαϊοῖς.

Οὕτως ὀνομάζεται καὶ ἡ Σακκέλλα τῆ κόλπου, εἰς τὴν ὁποίαν βάλλοντες ἀργύρια διὰ πρόχειρα ἔξοδάμας, τὴν φέρομεν εἰς τὸν κόλπον· ἀλλ' αὕτη εἶναι, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, μεταξωτὴ, καὶ πλεκτὴ, πλεκομένη εἰς τὸν τόπον ἀπὸ διπλῆν κλωστήν μετάξης εἰς διάφορα σχήματα, καὶ χρώματα, καὶ μεγέθη. Φέρονται ἀπὸ τὴν Εὐρώπην ὀλιγώταται, καὶ σχεδὸν εἶναι ἀζήτητοι, διότι αἱ ἐντόπιοι ὑπερτερῶν εἰς τὴν ζωηρότητα, καὶ προσαρμογὴν τῶν χρωμάτων.

Σ α κ-

Σακκέλλα λέγεται, καὶ ἀπλῶς ἢ συνθέτως Καπνοσακκοῦλλα, εἰς τὴν ὁποίαν βάλλοντες τὸν καπνὸν τῆς Νικοτιανῆς, τὸν μετακομίζομεν ἐπικόλπιον πρὸς χρῆσίν μας ὅπως εὐρεθῶμεν. Αὐτὴ ράπτεται ἀπὸ διάφορα ὑφαντὰ, ὡς πανία, ροῦχα, μεταξωτὰ, καὶ κυρίως σαλικά τῆς Ἀφρικῆς, καὶ τὰ προτιμότερα ἀπὸ τὰ τῆς Ἰνδίας, τῶν ὁποίων ἡ χρῆσις τόσον ἐπιύξησεν εἰς τούτῃς τῆς τρυφῆς τῆς χρόνης, ὥστε οἱ ράπται κόπτουσιν ὀλάκαιρα, καὶ καινούρια σάλια τῆς Ἰνδίας διὰ νὰ κάμνουν Σακκέλλας, τῆς ὁποίας Σακκελλορράπτας (Κεσετζήδες) ἄς ὀνομάσωμεν, καὶ τοῖστοι εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν εἶναι ἀρκετοὶ πωλῶντες αὐτὰς καὶ κατὰ μίαν διὰ τοὺς πολίτας, καὶ μὲ τὴν δεκάδα διὰ τὰ ἔξω μέρη, καὶ τὸ περισσότερον διὰ τὴν Δακίαν. Ἡ τιμῆτων συνίσταται εἰς τὴν ποιότητα τῆς ὑφάσματος, ἀπὸ τὸ ὁποῖον γίνονται προστιθεμένης καὶ τῆς τῆς χρυσῆς, ἢ ἀργυρῆς συριτίης τῶν ραφῶν, καὶ τῆς ράπτικῆς. Εἰς ταῦτα συνίσταται ἀναλόγως καὶ ἡ καλωσύνητων.

ΣΑΚΚΟΠΗΡΑ, τὸ Χαράρι, χρήσιμον εἰς τὴν οἰκονομίαν διὰ μετακομίσειν ἐπίπλων οἰκιακῶν, καὶ μάλιστα τῶν διὰ ξηρᾶς ὁδοιπόρων. Ράπτεται ἀπὸ πυκνὸν τρίχινον ὑφασμα, ὡς τὰ ἀπλᾶ σακκία μεσαίου μεγέθους, καὶ ἡ καλιτέρα σκεπάζεται ἀπὸ τὸν πάτον· ἕως τὴν μέσσην μὲ βύρσαν αἰγίδος (Σαχτιάνι) καὶ αἱ καλιτέραι μὲ Ῥωσικὸν σκύτος. Ἀμφότερα δὲ διὰ προφύλαξιν ἀπὸ τὰς βροχάς· ἄλλαι εἶναι ὀλόκληροι σκεπασμένοι.

Αἱ μικρότεραι τούτων σχεδὸν ἡμίσειαι ὁμοίως περισφιγμένοι μὲ βύρσαν, ἢ σκύτος, καὶ ἔχουσαι εἰς τὸ στόμιον Φηλυκώματα, καὶ κλειδί, χρησιμεύουσι διὰ τίμια πράγματα τῶν ὁδοιπόρων, καὶ τῶν ταχυδρόμων. Οἱ Ἰταλογάλλοι τὴν ὀνομάζουσι Βαλίζαν (Valise) καὶ οἱ τὴν Ῥωσσίαν ὁδοιποροῦντες Τζαμεδάνι.

Σακκοπήραν ἡμποροῦμεν νὰ ὀνομάσωμεν καὶ τὸ ἀκόμη μικρότερον, καὶ ὁμοίως ραμμένον, καὶ βυρσοσκεπαστον σακκέλλι μὲ ἱμάντα (λωρί) ἐκατέρωθεν προσ-

ραμι-

ραυμένον, χρήσιμον διὰ κρέμασμα· καὶ τὴν μεταχειρίζονται οἱ ὄδοιπόροι διὰ πρόχειρον μετακόμισιν τῶ φαγητοῦ των, καὶ οἱ κυνηγοὶ διὰ τὸ κυνήγι των. Ὀνομάζεται δὲ Τερκιστὶ Τζανταή.

ΣΑΪΧΑΡΙ, ἀπὸ τῆ Λατινικῆ Saccharum, καὶ τοῦτο ἴσως ἀπὸ τῆ Ἀραβικοῦ Σιεκέρ, ἀλλ' ἑλληνικώτερον μοι φαίνεται τὸ Ζάχαρι, ὅτι καὶ ἡ γλυκύτης χάρις ἠμπορεῖ νὰ ὀνομασθῆ, καὶ τῆτο ἔχει πολλὴν κατ' ἐπίτασιν. Ἰδὲ ΖΑΪΧΑΡΙ.

ΣΑΛΕΪΠΙ. Ἰδὲ ΣΑΤΥΨΙΟΝ.

ΣΑΛΙΪ, ὕφασμα μάλλινον ψιλὸν διαφορῶν εἰδῶν, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐγκρίνεται τὸ ὑφαινόμενον εἰς τὴν Ἀγκυρα τῆς Γαλατίας, διὰ τὴν ὑπεροχὴν τῶν αἰγείων τριχῶν ἐκείνης τῆς Ἐπαρχίας· ὁμοίως καὶ εἰς τὴν Βαρβαρίαν ὑφαίνονται. Ἰδὲ ΚΑΜΗΛΩΤΑΪ.

ΣΑΪΛΙ, καὶ παρὰ τῶν Ἀσιατικῶν Σιάλι, καθὼς κατὰ πολιτογραφίαν συνεθίζεται καὶ παρ' ὅλων τῶν Εὐρωπαϊῶν, ἀπὸ τοὺς κριτικωτέρους τῶν ὁποίων πολλοὶ νομίζουσιν, ὅτι τὸ κοινῶς τῶρα γνωστὸν εἰς ἡμᾶς Ἰνδικὸν ΣΑΪΛΙ, εἶναι τὸ παρὰ τῶν ἀρχαίων Σηρικὸν ὕφασμα, ἴσως διότι συνέχεον τὴν μετάξην μετὰ τὴν λεπτότητα, καὶ ἀπαλότητα τῆ μαλλίου, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ὑφαίνεται τὸ ΣΑΪΛΙ, ἀμφότερα δὲ ὀλίγον ἦτον γνωστὰ εἰς ἐκείνας, πλὴν πιθανότερον νὰ ἦναι τὸ ΣΑΪΛΙ, διότι Σῆρες ὠνομάζοντο τὰ περὶ τὴν Βαχαρίαν ἔθνη, καὶ ὄχι οἱ Σίνοι, ὅπου ἦτον ἡ μετάξην, ἢ κατὰ πάντα ἄγνωστος εἰς τῆς ἀρχαιοτέρης Ἑλληνικῆς· ἡμεῖς ἠμποροῦμεν καὶ τὸ ΣΑΪΛΙ νὰ πολιτογραφήσωμεν, καὶ τὸ Σηρικὸν νὰ μεταχειρισθῶμεν εἰς τὸ ὑψηλότερον.

Τὰ Σάλια τῆς Ἰνδίας ὑφαίνονται ἀπὸ μαλλὶ ἀπαλώτατον, ἐντόπιον, καὶ ἰδιαίτερον ἐκείνων τῶν μερῶν, καὶ εἶναι ἐργόχειρον ἀξιόλογον, τῆ ὁποίας ἡ κατασκευὴ, φαίνεται ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μετατοπισθῆ, καὶ νὰ οἰκειοποιηθῆ εἰς ἄλλα μέρη· τὸ πλάτος αὐτῶν εἶναι περὶ τῆς δύο πήχεις, καὶ τὸ περισσότερον μῆκος 6 καὶ $\frac{1}{2}$, περὶ τῆ ὁποίου ἰδὲ κατωτέρω.

Πε-

Περὶ τὰ τέλη τῆς παρελθούσης Ἐκατονταετηρίδος ἤρχισεν ἡ πολυτέλεια τῆς χρήσεως, ἢ νὰ εἶπω προσφυστέρων, καταχρήσεώς των εἰς τὴν Τουρκίαν, καὶ εἰσέτι κυριεύει μὲ ἐπαύξεισιν.

Ἡ Κωνσταντινέπολις λαμβάνει πλῆθος πολὺ διὰ τὴν Βαγδατίου, καὶ ἀφ' ἧς ἀποπληρώσῃ τὰς πολλὰς της διὰ τὴν πολυτέλειαν χρείας, στέλλει ἀρκετὰς ποσότητας εἰς τὴν Δακίαν, καὶ διὰ κλεψεμπορίου εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην, ὅπου ἡ μανία τῶν γυναικαρίων ἀντιπαρατάσσεται μὲ τὰ σκληρὰ ἐμπόδια τῶν Βασιλέων· καὶ τὸ ἐμπόριον τὸτο ἔκαμε πολλὰς νὰ εὐτυχίσεν, καὶ ἄλλας ἐζημίωσε, κατὰ τὴν φύσιν τῆς κλεψεμπορίας (κοντραβάνδο).

Χρήσις τῶν Σαλίων γίνεται εἰς κεφαλοδέσμια τῶν Τέρκων, ζωνάρια ὄλων τῶν ἐνδυομένων Ἀσιατικῶν, ἢτοι μακρὰ, σκεπάσματα εἰς τὴν κεφαλὴν, καὶ εἰς τὰς ὤμους τῶν γυναικῶν (τοῦτο μόνον χρειάζεται ἡ Εὐρώπη) καὶ ἐνδύματα τῶν γυναικῶν, καὶ μερικῶν θηλυδριῶν ἀνδρῶν, ἐφαπλώματα τῶν πλουσίων, καὶ τελευταῖον καπνোসακελλαι. Κατήντησαν οἱ εὐθρυπτότεροι καὶ πολυτελέστεροι νὰ κάμνῃ ἐπιστρώματα, προσκεφάλαια, καὶ παραπετάσματα ἀπὸ αὐτὰ· ἀλλ' οἱ τοιοῦτοι εἶναι σπάνιοι, καὶ Σατράπαι ἄσωτοι.

Εἶδη δὲ Σαλίων ταῦτα.

1. Δουλῆκι, τὸ μακρύτερον ἀπὸ ὅλα, χωρὶς κρᾶσπεδα, καὶ κεφαλάρια.

2. Ρεζαῖ, κοντότερον μὲ κρᾶσπεδα (κενάρια) κατὰ πλάτος, καὶ μῆκος.

3. Τζάρι, μὲ κεφαλάρια, καὶ μονόχροον ἐπίπεδον.

4. Κεφιδάρι, τὸ ὁποῖον καὶ Σαμλές, μὲ κρᾶσπεδα, ἐπίπεδον μονόχροον, καὶ χωρὶς κεφαλάρια.

5. Βογτζᾶς, τετράγωνον μὲ διάφορα ἀνθη εἰς τὰς γωνίας, καὶ τὸ κέντρον μονόχρον, ἢ ἀνθηρόν.

Ταῦτα δὲ γίνονται καὶ μίκτα, ἢτοι μὲ κεφαλάρια, καὶ ἐπίπεδον ἀνθηρόν, καὶ πολυειδῶς.

Ἄνθη τέτων. Τὰ κεφαλάρια γίνονται εἰς τὰς δύο ἄκρας

ἄκρας εἰς εἶδος σταφυλῆς, ἢ κοικονάρας. Τὰ μικρὰ ἄνθη εἰς ὅλον τὸ ἐπίπεδον, καὶ αὐτὰ χρησιμεύειν σχεδὸν δι' ἐνδύματα, ὡς τὰ Δονλέκια, τὰ ὁποῖα γίνονται καὶ εἰς τῆς Βογτζάδες. Σειραὶ πυκναὶ διαφόρων χρωμάτων, ὡς τὰ ἑξαδάκτυλα (ἀλτιπαρμάγια) σειραὶ ἀραιότεραι, ἦτοι μετὰ τὴν σειρὰν εἰς ἴσον ἀπόστημα ἄνθη μικρὰ, καὶ πάλιν σειρὰ, ὡς εἰς τὰ ῥεζαγιά. Σειραὶ πλατεῖαι, καὶ εἰς τὸ μεταξύ περιπλοκάδες, ὡς εἰς τὰ λεγόμενα διὰ τῆτο Φερμαΐσια, τὰ ὁποῖα πρότερον ἐτιμῶντο πολὺ, καὶ τῶρα ἐξέπεσαν. Ὀλόλευκα κυανᾶ, ἢ ἐρυθρᾶ μὲ κράσπεδα μόνᾳ πανταχόθεν, ὡς τὰ κετφιδάρια, ἢ μὲ κράσπεδα κατὰ τὰ ἄκρα τοῦ πλάτους, καὶ κεφαλάρια εἰς τὰ ἄκρα, ὡς τὰ Τζάρια.

Ἡ ἀπαλότης, πυκνότης, καὶ τὸ ἐπιτηδειότερον ὕφασμα τῶν Σαλίων εἰς τὸ χρωμάτισμα, καὶ ἡ τοιαύδε, ἢ τοιαύδε ὀρεξίς τῆ ἀγοραστῆ ἀποτελεῖ τὴν τιμὴν τε. Εἰς δὲ τὸ γενικὸν πωλοῦνται παρὰ τῶν φερόντων αὐτὰ μὲ τὸν φάκελλον, ἦτοι σύνδεσμον (Βαρχασᾶν) ἔχοντα πολλὰ κομμάτια, καὶ ὁ ἀγοραστὴς ἐργαστηριάριος ἐπιλογιζόμενος αὐτὸν ἀπὸ τὸ ἐν εἰς ἄλλο κομμάτι ἀποφασίζει περὶ τῆς τιμῆς των, ἐπειδὴ εἰς ἓνα φάκελλον εὐρίσκονται ἀπὸ ὅλα σχεδὸν τὰ εἶδη, καὶ μήτε μὲ τὸ μέτρον τῆς ἐκτάσεώς των, μήτε μὲ σταθμὸν πωλοῦνται, ἀλλὰ μὲ μόνην τὴν ἀρέσκειαν τοῦ ὀμματίου, καὶ κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς χρήσεως τῶν ἀνθρώπων, ἢ ὁποῖα ἀλλάσσει ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν διὰ τὸ φύσει ἀκατάστατον τῆς ὀρέξεως.

Τὸ μέγεθος τῶν Σαλίων μετράται $5\frac{1}{2}$ πήχεις μῆκος τῆ Δονλεκίς, καὶ $4\frac{1}{2}$ τῆ ῤεζαγίς, καὶ 2 πήχεις πλάτος, ἀλλὰ γίνονται καὶ μακρύτερα, πλὴν στενώτερα ἀναλογικῶς ὥστε ὅσον αὐξάνει τὸ μῆκός των, τόσον ἐλαττοῦται τὸ πλάτος των, καὶ τοιοῦτο εἶναι τὸ κυρίως μέτρος των.

Τὰ λεγόμενα Κεμέρ Βέντια, ἦτοι ζωνάρια, εἶναι μακρύτερα, ἀλλὰ καὶ στενώτατα, τὰ δὲ μεταφερόμενα ἄβαφα λευκὰ, καὶ ἀπλῆν πανὶ εἶναι στενὰ, καὶ μακρὰ ἕως

ἕως 18 πῆχ. χρήσιμα διὰ τὰ βαφῆν κατὰ τὴν θέλησιν τῶ ἀγοραστῆ, καὶ τὰ γένειν φόρεμα· πωλῆνται δὲ καὶ μὲ τὸν πῆχυν αὐτὰ παρὰ τῶν λιαιοπώλων.

Προτέρημα τῶν Σαλίων εἶναι τὸ ἀνεξίτηλον ὄλων τῶν πολυμόρφων χρωμάτων των, ὥστε καὶ παλαιέμενα χρῆσιμεύειν εἰς διάφορα ἐπιπλα μικρὰ, ὡς νυκτικὰ καλύμματα, καπνισακκῆλλας, καὶ τὰ παρόμοια· ἀλλ' ἐλάττωμα ἀδιόρθωτον τὸ τὰ μὴ ἔχουν οἱ ὕφανται παραμικρὰν ἰδέαν σχεδιασμῶ ζωγραφικῆς, ὅθεν ρίπτειν τῆς ὠραίας ἐκείνου χρωματισμοῦς ὡς τύχει, καὶ τὰ ἀνθητῶν δὲν ἔχουν κάμμιναν φυσικὴν ὁμοιότητα, ἢ σκοπόν. Ἄν αὐτὸ τὸ ὕφασμα ἦτον εἰς Εὐρωπαϊκὰς χεῖρας, βέβαια ἤθελεν ἦναι θαυμάσιον.

Ἡ τέχνη τῆ νὰ συνειώσουν τὰ σάλια δὲν εἶναι ἰδίᾳ μόνον εἰς τοὺς Ἰνδοὺς, οἱ ὅποιοι ὕφαινεσιν αὐτὰ εἰς δύο, καὶ τρία κομμάτια, καὶ ἔπειτα τὰ συγκολλῶσιν, ἐπεὶ καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν εἶναι Συντεχνία ἔχουσα ἔργον τὸ νὰ προσαρμόζωσι τὰ σχίσματα καὶ τῶν Σαλίων, καὶ τῶν λοιπῶν ρέχων, καὶ πανικῶν μὲ τὴν ἐντελεστέραν ἐπιτηδειότητα. Ὀνομάζονται δὲ Οὐρτζηδες, ἦτοι προσαρμοσταί, καὶ μεταχειρίζονται εἰς τὴν ραφὴν τὴν κλωστήν, ἢ νῆμα τοῦ ἰδίου ὕφαντῆ, καὶ τὸ κάμειν ἀγνώριστον, καθὼς καὶ οἱ Ἰνδοί.

Ὅσοι στέλλειν εἰς τὴν Εὐρώπην λαμβάνειν βαμμένον, ἢ βάφειν ἐπίπεδον ὁμαλῆ σαλίσ, καὶ προσαρμόζειν διὰ τῶν ἀνω τεχνιτῶν, ὅτι κράσπεδον, ἢ κεφαλὰρι θελήσειν.

Σάλι τῆς Κεφαλῆς εἶναι ὕφασμα μάλλινον εἶδες τῶν Καμηλωτῶν, γινόμενον εἰς τὴν Βαρβαρίαν, καὶ κυρίως τὸ Τένισι. Ἰδὲ ΚΑΜΗΛΩΤΟΝ.

Σάλι τῆ Βαγδατίς. Ὑφασμα κατὰ μίμησιν τῶν Ἰνδῶν, ἀλλὰ μὲ ἀραιότερας τὰς ποικιλότητας, καὶ ἀσυγκρίτως κατώτερον διὰ τὴν τραχύτητα τοῦ μαλλίου· εἶναι δὲ εὐχρηστα διὰ περιδέσμια κεφαλῆς, καὶ ζώνας τῶν πτωχῶν Τέρκων, καὶ πολλὰ εὐθυσά.

Σάλι Ἀγγλικόν. Οἱ Ἰνδοκράται, καὶ ἐμπορικοὶ Ἀγγλοὶ γνωρίζοντες τὸ μέγα ὄφελος τῶν Ἰνδῶν ἀπὸ τὴν
κα-

κατασκευὴν τῶν Σαλίων, ἐμεθοδεύθησαν νὰ ὑφαίνων καὶ αὐτοὶ, καὶ ὑφασαν τετράγωνα (Βογτζάδες) μὲ ὠραῖα ἄνθη, καὶ ποικιλότητας ἀπὸ μετάξι, καὶ μαλλί, καὶ λείπεται πολὺ νὰ φθάσουν τὴν ποιότητα τῶν Ἰνδικῶν, ἔτε ἐνδεχόμενον φαίνεται. Πρὸ ἐνὸς ἔτους ἤρχισαν νὰ φέρων ἀπὸ τὴν Μάλταν εἰς τὴν Τυρκίαν, ἀλλ' ὀλίγη ὄρεξις εὐρέθη δι' αὐτὰ, καὶ μόναι αἱ πτωχαὶ γυναῖκες τὰ φοροῦν ἐπώμια, καὶ σπάνιοι ζῶνται μὲ αὐτὰ· εἶναι ὅμως εὐθυσά.

ΣΑΛΜΩΝ, Λατ. Salmo, καὶ Γαλλ. Saumon, ὄψαρι παχὺ πλατύκρον μέγα, μὲ λέπια ἀργυρόχροα, καὶ τὸ κρέας κόκκινον· φαίνεται ὅτι γεννᾶται εἰς τοὺς ἀμμώδεις τόπους τῶν ἐκβολῶν τῶν ποταμῶν εἰς τὸν Γερμανικὸν Ὠκεανόν, καὶ τὸν ὑπερβόρειον, καὶ τὰς Βρεττανικὰς Νήσους, διὰ τῆτο ὄψαρεύεται καὶ εἰς τοὺς ποταμούς, ζῶν εἰς αὐτὰς, καὶ ἀναβαίνων ἕως τῶν πηγῶν των, καὶ εἰς τὰς θαλάσσας.

Νωπὸν τὸ ὄψαρι τῆτο εἶναι νόστιμον εἰς τὴν γεῦσιν, καὶ μὲ τὸ ἀλάτισμα ἀποτελεῖ ἐμπόριον ἀρκετὸν εἰς τὰ παρωκεᾶνια Εὐρωπαϊκὰ ἔθνη. Τὰ περισσότερα ἀλιεύονται εἰς τὰ παράλια τῶν Βρεττανικῶν Νήσων ἀπὸ τὸν Ἰαννουάριον ἕως τὸν Σεπτέμβριον· τὰς λοιπὰς μῆνας ρίπτει τὰ ὕδατος τὸ θυλικὸν εἰς γέννησιν, καὶ εἶναι ἐμποδισμένον τὸ ὄψαρευμα, καὶ διὰ νὰ πολλαπλασιασθῇ τὸ εἶδος τε, καὶ διότι τότε εἶναι ἀπαχον.

Ὀψαρεύεται ὁ Σαλμών μὲ τὰ ἀγκίστρια, καὶ μὲ τὰ δίκτυα εἰς δὲ τὰς ποταμὸς ἐκτὸς τῶν ἔχων καὶ περιφράγματα σιδηρᾶ, τῶν ὁποίων τὴν θύραν εἰσωθῶν μὲ τὸ κεφάλι τε ἐμβαίνει ὁ Σαλμών, καὶ δὲν ἠμπορεῖ πλέον νὰ ἐκβῇ.

Ταριχεύεται τὸ ὄψαρι τοῦτο, ὡς ἡ πελαμὺς εἰς βαρύλλια, καὶ πωλεῖται εἰς ὅλα ἐκεῖνα τὰ μέρη· καὶ τὸ καλὸν ἔχει γνώρισματα, τὸ νὰ ἦναι κόκκινον, νεοταριχευμένον, καὶ νὰ μὴ ἔχη εὐρῶτα (τάγκωμα) καὶ διὰ νὰ φυλαχθῇ τοῖστω, πρέπει νὰ ἦναι καλὸν τὸ βαρύλλι διὰ νὰ μὴ στάξῃ ἡ ἄλμη του, καὶ χαλάσῃ.

Ἡ

Ἡ Ῥωσσία ἔχει πλῆθος Σαλμώνων, ἀρκούντων καὶ διὰ χρῆσιν τῶν ἐντοπίων, καὶ δι' ἐμπόριον μὲ τὰ νοτιώτερα μέρη· ταριχεύονται δὲ καὶ μὲ τὸ ἄλας, καὶ εἰς τὸν καπνόν.

Εἰς τὴν Ἐπικρατείαν ταύτην, καὶ μάλιστα εἰς τοὺς αἰγιαλὸς τῆς Λαπονίας, εὐρίσκεται εἶδος Σαλμώνος λευκοῦ ὀνομαζομένου παρὰ τῶν ἐντοπίων Μεέλμα, καὶ ξηραινόμενος πωλεῖται.

ΣΑΛΣΑΠΑΡΗ'ΛΑ, Salsapareille, ἀπὸ τῆ Ἰσπανικῆ Zarcaparilla, συνθεμένε ἀπὸ τῆ Zarca ἄμπελος, κλήμα, καὶ parilla, ὅμοιον, ἢτοι ἀμπελοειδῆς θάμνος· χρῆσιμος εἰς τὴν Ἱατρικὴν, παρομοιάζουσα πολὺ μὲ τὸ κλήμα, διότι βλαστάνει κλόνους μακρεῖς, ἀναφύοντας ἐπιφυλλίδας, ὡς τῆ κλήματος, μὲ τὰς ὁποίας περιτυλίσσεται εἰς τὰ πλησίον δένδρα, καὶ καταντᾷ ἀναδενδράς. Ὀρθότερον λοιπὸν εἶναι τὸ, Σαρσαπαρήλλα, καὶ Ζαρσαπαρήλλα, διὰ τὸ μὴ εἶπω Κληματώδης, τὸ ὁποῖον ἠθέλην εἶναι εὐαρμοστέτατον· εἶναι δὲ εἶδος Σμίλακος.

Τὸ αὐτὸν τῆτο βλαστάνει κυρίως εἰς τὴν Νέαν Ἰσπανίαν τῆς Ἀμερικῆς εἰς τόπους ὑγρῆς, καὶ ἐλώδεις. Ἐκτείνει τὰς ρίζας του ἕως 6 καὶ 7 πόδας, χονδρὰς ὅσον κάλαμος γραφικὸς, καὶ εἶναι ἔξωθεν στακτεραὶ, καὶ ἔσωθεν λευκαί, μὲ δύο κοκκινωπὰς γραμμάς. Οἱ κλόνοι τε ἔρπονται κατὰ γῆς ἕως τὸ εὖρον δένδρον, ἢ ξύλον ὄρθιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀναβαίνουν συνδεδεμένοι μὲ ἐπιφυλλίδας· τὰ αἰθῆτου λευκά, καὶ ἀστροειδῆ, καὶ ὁ καρπὸς του κόκκινος, καὶ ὑπόζυμος.

Ἄλλο εἶδος Σαρσαπαρήλλας εἶναι τὸ γινόμενον εἰς τὸ Μεριγιανὸν τῆς Βρασιλλίας μὲ χονδροτέρας ρίζας μεταφερόμενον, καὶ μεταχειριζόμενον παρὰ τῶν Πορτογάλων, ἀλλὰ δὲν ἔχει τὴν δύναμιν τῆς ἀνω ρηθείσης. Ὁμοίως δὲ καὶ ἡ Ῥωσικὴ, καὶ ἡ φερομένη ἀπὸ τὸ Σερνιάμον ἔχεν χονδρὰς τὰς ρίζας, καὶ εἶναι ἀχρηστοί.

Γνωρίσματα τῆς καλῆς Σαρσαπαρήλλας ἐκτὸς τῶν ρηθέντων εἶναι ἡ ξηρότης, τὸ μῆκος τῆς ρίζης, ἡ εὐκολία τοῦ σχίσματος εἰς δύο χωρὶς τὸ ἐκβάλλη κοριορ-
τὸν

τόν παντελῶς, καὶ ἀφ' ἑ βράση νὰ γένη κόκκινος ὁ ζωμός της.

Χρῆσις δὲ αὐτῆς εἰς πτισσάνην διὰ ποτὸν ὄσων θέλων νὰ καθαρισθῇ τὸ αἷμάτων, καὶ ἐσιωδῶς τῶν πασχόντων ἀπὸ Γαλλικὰ, ἢτοι ἀφροδισιακὰ πάθη.

ΣΑΜΟΥΡΙ, ζῶον τῆς Σιβηρίας ἀγνωστον εἰς τὰς Παλαιὰς Ἑλληνας, διὰ τὴν ἀκατονόμαστον. Ἡ Γερμανικὴ γλῶσσα τὸ ὠνόμασε Martre (σκίτρος) διακρίνεσα αὐτὸ ἀπὸ τὴν Ἐνυδρίδα, καὶ τὸν κυρίως Σκίουρον (Βερβερίτζα) μὲ τὸ Zibelline. Τὴν αὐτὴν ἔκφρασιν οἰκειοποιήθησαν καὶ οἱ Γάλλοι, καὶ οἱ γείτονές των, ἢ ὅποια δὲν εἶναι ἀνάρμοστος, διότι τὸ Σαμουῖρι ὁμοιάζει κατ' ἄλλα τὸν σκίτρον, πλὴν τῆς τριχὸς, καὶ τῆς χρώματος· καὶ δικαίως ἠμπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ Σκίτρος Σιβηρικὸς.

Εἰς ὅλην τὴν Σιβηρίαν, καὶ Λαπωνίαν κυνηγῶνται τὰ Σαμέρια, ἀλλ' ἐγκρίνονται τῆς Ἰακῆς Ἐπαρχίας, καὶ Ἰακσικὰ ἐπονομάζονται, καὶ εἶναι τὸ καλῆτερον, καὶ ἀκριβώτερον δέρμα ἀπὸ ὅσα ἄλλα χρησιμεύουν εἰς τὴν Διφθερυγίαν (Γεναρικὴν) ἂν δὲν προκρίνωμεν τὴν μαύρην ἀλωπεκὴν, ἀλλ' ἢ χρῆσις της εἶναι μικροτάτη. Ἰδὲ Α'ΛΩΠΕΚΗ. Φέρονται εἰς τὴν Τερκίαν, ὅπου γίνεται κατὰ χρῆσιν καὶ εἰς ταύτην τὴν πολυτέλειαν, τὰ περισσότερα Σαμέρια, καὶ πωλῶνται μὲ τὴν τεσσαρακοντάδα (σορόκι) ἢ ἀπλῶς μὲ τὴν εἰς χεῖρας τῆς ἐμπόρου ποσότητα (παρτίδα) καὶ ἐπειδὴ μόνον τὸ ὄμματι, καὶ ἢ ἀφ' ἑ διακρίνουν τὴν τιμὴν των, χρειάζεται ἐπιτηδειότης πολλὴ εἰς τὸν ἀγοραστὴν διὰ νὰ μὴ γελασθῇ· γενικῶς ἔμωσ τὰ πολύμαλλα, μακρόμαλλα, καὶ μαυρότερα εἶναι τὰ καλῆτερα.

Ὀλάκαιρον εἶναι τὸ δέρμα ὅλων τῶν Σαμερίων, καὶ μὲ πολλὴν ἐπιτηδειότητα ἐκδαρμένον. Οἱ Διφθερουργοὶ τὸ διαιροῦν εἰς τὴν ράχην (ἢ ὅποια καὶ Σαμουρόγωνα κυρίως λέγεται) κοιλίαν, ἔραν, ποδάρια, καὶ λαιμόν· καὶ ἀπὸ ὅλα αὐτὰ κάμνουν χωριστὰς διφθέρας, ἐκφραζόμενοι συνθέτως, ἢτοι Σαμουροκοιλία, κ. τ. λ.

Κυ-

Κυνηγᾶ καὶ ἔτος ὁ Σκίερος, καθὼς καὶ ὁ εὕρισκόμενος εἰς τὰ μέρη μας, τὰ πτηνὰ, καὶ τὰς φωλέας των διὰ τὰ φάγη τὰ ὠάτων. Αναβαίνει μὲ εὐκολίαν μεγίστην εἰς τὰ δένδρα, καὶ διατρέχει τὰς κλόνων των, καὶ ὅταν κυνηγῆται ἀπὸ τὰς σκύλους ἀπομακρυνόμενος ὀλίγον δὲν φεύγει, ἀλλ' ὅταν πλησιάσῃ ἀναβαίνει εἰς τὸ ἥμισυ τῆ κορμῆ τῆ δένδρου, καὶ γυρίζων τὰς βλέπει περιφρόνων τὰς τους.

Οἱ Σιβηριῶται εἶναι ἐπιτήδειοι κυνηγοὶ, καὶ ὅταν ἴδῃν πτηνὰ πολλὰ συναγμένα νὰ φωνάζουν, ἐννοοῦν ὅτι ἐκεῖ εἶναι Σαμῆρι, καὶ ὑπάγνυ μὲ τόξα καὶ βέλη στομωμένα, καὶ τὸ κτυπῆν χωρὶς νὰ χαλάσῃ τὸ πολύτιμον δέρμα του· τὸ πιάνῃ δὲ καὶ μὲ παγίδας, ἔπειτα τὸ ἐκδέρνῃ ἀπὸ τὸ στόμα, καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ τοιαῦτα δέρματα, καὶ ξηραίνοντες τὸ γυρίζῃ μὲ τὴν σάρκα ἔξω, καὶ τὸ παλῆν.

ΣΑΝΔΑΛΙΑ, κυρίως τὰ Τζαρέγια, σκύτος ἐργασμέον, ἢ καὶ ἀνέργαστον δέρμα βοῶν, ἢ χοίρων, ἢ παρόμοιον, προσαρμοζόμενον ἀνεκαθεν εἰς γυμνά τὰ ποδάρια, καὶ δεμένον μὲ ἱμάντας, (ἢτοι λωρία)· ἐχρησίμευε διὰ τὰς ὁδοιπόρους.

Τὰ δὲ τωρινὰ Σανδάλια τῶν Ἀλβανιτῶν πλέκονται μὲ φιλωτάτον δέρμα εἰς τὰ ἄκρα, σκεπάζῃ τὰ δάκτυλα, μὲ τὸ γύρισμα γωνιωδῶς τοῦ σκύτους, στολίζονται πολλάκις, καὶ μὲ χρυσοῦν σύρμα, ὥστε γίνονται πολυτελεῖ, καὶ ἀκριβώτατα· ἀλλὰ ταῦτα διὰ τοὺς ἄρχοντας καὶ ἡγεμόνας. Ὁ δὲ κοινὸς λαὸς τὰ φορεῖ ἀπλά, καὶ πλεγμένα μὲ χονδρὸν λωρὶ ὅσον νὰ στέκωνται καλὰ εἰς τὸ ποδᾶρι· αὐτὰ μεταχειρίζονται, καὶ οἱ ποιμένες, καὶ οἱ ἀγωγιάται, καὶ ὅλος ὁ λαὸς τῆς Ἀλβανίας, καὶ τῆς δυστήνου Ἑλλάδος.

Σανδάλια ὀνομάζονται καὶ αἱ Τερκιστὶ Γαλέντζαι κατεσκευασμένα ἀπὸ ξύλον ὀμαλὸν ἐπάνω, καὶ ἰσομέγεθες μὲ τὸ ποδᾶρι, κάτωθεν δὲ μὲ δύο πατήματα ἔμπροσθεν, καὶ ὀπίσθεν διαφόρου ὕψους κατὰ τὴν θέλησιν τῶν φορέων· προσαρμόζονται δὲ εἰς τὸ ποδᾶ-

δάρι με σκύτος χονδρὸν καρφωμένον ἐκατέρωθεν, καὶ ἔμβαῖνον ἕως εἰς τὸ καλάμι τῆς ποδὸς ἔμπροσθεν.

Εἰς τὰ λετρά ἄνδρες καὶ γυναῖκες, εἰς τὰ κρεῖα οἱ κρεῖς (Βαρβέριδες) καὶ εἰς τὸ Ὄθωμανικὸν Παλάτιον ὅλα τὰ ἐκεῖ ἔγκλειστα κοράσια, καθὼς καὶ εἰς τὰς χρείας, καὶ αὐτὰς μὲ αὐτὸ τὸ ὑπόδημα περιπατοῦσι· διὰ ταῦτα καὶ ἐδῶ ἐνεφιλοχώρησεν ἡ πολυτέλεια, διότι τὰ σκεπάζουσι κολλῆντες καὶ κόγχον (σαδέφι) μὲ θαλασσίαν χελώνην, διὰ τὰς γυναῖκας τῶν ἀρχόντων, καὶ εἰς ὅλας τῆς Παλατίου, ὅπερ τὰς φορῶν καὶ πολλὰ ὑψηλὰ· ἀλλὰ αὐτὰ κατασκευάζονται εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν διὰ τὴν χρείαντις ἀπὸ Συντεχνίαν αὐτὰ μόνον ἐργαζομένην, καὶ ὀλίγα καλὰ ἀποστέλλονται διὰ τὴν Ἐπικράτειαν.

Εἰς τὴν Γαλλίαν φορῶσιν οἱ πτωχοὶ Σανδάλια χωρὶς πατήματα, ἀλλ' ἐσκαμμένα ἐπάνωθεν διὰ νὰ χαρῶν τὸ ποδάρι, καὶ τὰ δένον διὰ νὰ μὴ πίπτειν. Ὀνομάζονται δὲ εἰς τὴν γλωσσάντων Sabots.

ΣΑΝΔΑΛΙ. Ὑφασμα μεταξωτὸν ἀραιὸν ὑφαινόμενον εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν, καὶ τὴν Χίον, βαφόμενον εἰς διάφορα χρώματα, καὶ χρήσιμον δι' ὑπενδύματα εἰς τὰ ῥέχινα φορέματα, καὶ εἰς ἄλλα οἰκιακὰ ἐπιπλα· εἶναι διπλῆν τὸ πικνότερον, καὶ μονὸν, ἢ ἀπλῆν τὸ μονώτερον, ἢ ἀραιότερον.

ΣΑΝΔΑΛΟΝ, ἢ ΣΑΝΤΑΛΟΝ, ξύλον σκληρὸν βαρὺ, καὶ εὐώδες τῆς Ἰνδίας, τριῶν χρωμάτων κατὰ τὸ κλίμα, εἰς τὸ ὁποῖον βλαστάνει, ἀλλὰ τῆς αὐτῆς εἵδους δένδρον, μέγα, ὡς ἡ παρ' ἡμῖν καρυδιά, μὲ φύλλα μαστιχιᾶς, καὶ καρπὸν, ὡς κεράσια, ἀλλ' ἀχρηστα, καὶ ἀνοστώτα.

Ὅσον φέρεται ἀπὸ τὴν Σίναν, καὶ Σιάμον εἶναι κίτρινον, βαρὺ, καὶ εὐώδες, χωρὶς φλοιᾶν, καὶ χρησιμεύει εἰς τὴν Ἰατρικὴν, καὶ Μυρεψίαν.

Τὸ ἀπὸ τὴν Τεμόραν Νῆσον εἶναι λευκόν, ἔχει ὅλας τὰς ἀρετὰς τῆς ἄνω, ἐκτὸς τῆς εὐωδίας, καὶ τοῦ χρώματος.

Τὸ

Τὸ κόκκινον μετακομίζεται ἀπὸ τὴν Τανασοερίμον, καὶ Κορομανδέλον· τὸ καλῆτερον εἶναι τὸ βαθυτέρον χρώμα· δύσκολα σχίζεται, καὶ δὲν ἔχει καμμίαν ὀσμὴν, καὶ γεῦσιν ἀνοστον.

Λέγουσιν ὅτι τὰ Σάνδαλα ταῦτα εἶναι στυπτικά, ἐνδυναμώνουν τὴν καρδίαν, καὶ τὸν στομάχον, καὶ κόπτουν τὸν ἐμετόν· αἱ μαῖαι τὰ μεταχειρίζονται διὰ τὰ ἐμποδίσαν τὰς ἀποβολάς· αὐτὰ εἶναι κατὰ ταύτας τὰ τρία Σάνδαλα.

ΣΑΝΙΪΔΑ. Φέρονται αἱ σανίδες εἰς τὴν Κωνσταντινῆ-πολιν ἀπὸ τὴν Δακίαν, καὶ τὰλλα παράλια ὁμῆ μὲ τὴν λοιπὴν ξυλικὴν δι' οἰκοδομὰς, ὡς πέταυρα, καὶ ἄλλαι αἱ μεγαλήτεροι προνίζονται ἐδῶ. Ἰδὲ ΞΥΛΙΚΗ'.

ΣΑΪΠΑΝΟΝ, τὸ Σαπὰν, ξύλον βαφικὸν δύο εἰδῶν, χονδρὸν διπλαδὴ καὶ λεπτὸν, φερόμενον ἀπὸ τὰς δύο Χερσονήσας τῆ Γάγγε. Ἰδὲ ΞΥΛΟΝ ΒΡΑΣΙΛΛΙΑΣ.

ΣΑΠΟΥΝΙ Τουρκιστί, Ἰδὲ ΣΜΗΓΜΑ.

ΣΑΪΦΕΙΡΟΣ, τὸ κοινῶς Ζαφεῖρι, πετράδιον διαφανές, ἑρανόχρουν, καὶ κατὰ τὴν περιγραφὴν τῆ Πλινίης, ἀρμόζεσαν μᾶλλον εἰς τὴν κυανῆν λίθον (Περουζέν) ἢ εἰς τὸν ἀληθῆ Σάπφειρον, ἀγνωστον εἰς τὰς Ἀρχαίους.

Τὸ πετράδιον τῆτο εἶναι σκληρότατον, καὶ δυσκολώτατα γλύπεται, καὶ ἐγγράπεται, καὶ τὰ διάφορα χρώματά του, κάμνεν διάφορα καὶ τὰ εἶδη του. Κυρίως δὲ διαιρεῖται ὑπὸ τῶν πετραδιστῶν εἰς ἀρσεικόν, τοῦ ὁποίου τὸ κυανώτερον, βαθυτέρον, ἐγκρίνεται· καὶ εἰς Φηλυκόν, τῆ ὁποία προτιμᾶται τὸ ὑπόλευκον.

Ὁ καλῆτερος Σάπφειρος εὑρίσκεται εἰς τὴν Πεγῆν εἰς τὰ ἴδια ὄρυκτεῖα μὲ τὰς ἀνδρακας (ρεβίνια)· εὑρίσκεται δὲ καὶ εἰς τὰ Βασίλεια τῆς Καλικέτης, καὶ Καναγώρας· ἐὰν ὁ Βασιλεὺς τῆς Ταπροβάνης (Κεϊλάνε) δὲν ἐμπόδιζε τὴν ἐξοδὸν, ἤθελον ἐκβαίνει πολλοὶ ἀπὸ ἐκείνην τὴν Μεγαλόνησον.

Τῆς Βοημίας, καὶ Σηλεσίας οἱ σάπφειροι ἔχεν ὑπόληψιν, ἀλλὰ δὲν φθάνουν εἰς τὴν καλὴν ποιότητα τῶν Ἀσιατικῶν· οἱ εὑρισκόμενοι εἰς τὸ Ἀνίκιον (Ruy) τῆς

Γαλ-

Γαλλίας κλίνουν εἰς τὸ πράσινον. Ἴδὲ καὶ ΠΕΤΡΑ-
ΔΙΟΝ.

Πολλοὶ νομίζουσιν ὅτι ὁ Σάπφειρος καιόμενος εἰς τὴν κάμινον μεταξὺ δύο χωνείων μέχρι βαθμῆς τινος, χάνει τὸ χρῶμά τε, καὶ μένει ὀλόλευκος, ὡς ὁ Ἀδάμας· ἄλλοι προτιμοῦν τὸν Σάπφειρον ἀπὸ τὸν Ἄνθρακα, καὶ τὸν κατατάσσειν δεύτερον μετὰ τὸν Ἀδάμαντα· ἀλλ' αὐταὶ εἶναι γνῶμαι.

Οἱ Χυρικοί ἐκβάλλουσι ἀπὸ τὸν Σάπφειρον ἄλας, βαφὴν, οὐσίαν, νάμα, ἔλαιον, καὶ ἄλλα, καὶ ἐπαγγέλλονται νὰ ἰατρεύσεν ὅλα τὰ πάθη· ἄλλοι διαφημίζουσι πολλὰς μαγικάς, καὶ προφυλακτικὰς ἀρετὰς καὶ εἰς αὐτὸ τὸ πετράδιον, ἀλλ' ὀλίγοι τὲς πιστεύουσι.

Οἱ Φαρμακοποιοὶ πωλῶν δύο εἶδη Σαπφείρου, κόκκινον, καὶ ὑπομέλανον, χρησιμεύοντα εἰς τὴν σύνθεσιν τῆς Ὑακίνθου· ἀλλὰ τὸ ὑπομέλανον ὁμοιάζει περισσότερον μὲ ἰὸν σιδήρου, ἢ μὲ πετράδιον, καὶ μαυρίζει τὸ εἰρημένον ἐκλεκτουάριον· τὰ δὲ κόκκινα εἶναι μεγάλα ὅσον κεφάλι καρφοβελόνης, καὶ τὰ περισσότερα εἰς χρῶμα κρασίου.

ΣΑΠΦΕΙΡΑ'ΝΘΡΑΞ. Εἶναι πετράδιον κυανοῦν, καὶ κόκκινον· κυρίως δὲ ἄνθραξ, τοῦ ὁποίου ἀκόμη δὲν ἐτελειοποιήθη τὸ χρῶμα. Ἴδὲ ἌΝΘΡΑΞ.

ΣΑΡΔΕ'ΕΛΛΑ, ἢ ΣΑΡΔΙ'ΝΗ. Ἴδὲ ΤΡΙΧΙ'ΑΣ.

ΣΑΡΔΟ'ΝΥΞ. Ἴδὲ ἌΓΑ'ΘΗ.

ΣΑΡΚΟΚΟ'ΛΛΑ, κόμμι ἀποστάζον ἀπὸ μικρῶν, καὶ ἀκανθιδρὸν δένδρον τῆς Πετραίας Ἀραβίας, μὲ φύλλα ὁμοία μὲ τῆς Σέννας τῆς Μονοπωλείου.

Τῆς κόμμεως τήτου τὸ χρῶμα εἶναι λευκόν, ἢ κίτρινον, καὶ πλειστάκις κόκκινον, καὶ δὲν κάμνει διαφορὰν εἰς τὴν ποιότητα· ἡ γεῦσίς του ζαχαρωτὴ, καὶ πικράνοστος, καὶ γνωρίσματα τοῦ καλοῦ ὅσα τῶν λοιπῶν κόμμεων· ὑπολαμβάνεται τοῦτο ὠφελιμώτατον εἰς τὰς πληγὰς.

ΣΑ'ΣΣΑΦΡΑ, ξύλον τῆς Φλωρίδας ἀπὸ δένδρον μὲ καρμὸν εὐθύον, βλαστάνοντα κατὰ κορυφὴν κλόρους μὲ φύλ-

φύλλα παρόμοια με τῆς Συκῆς. Οἱ Ἴσπανοὶ ὅταν τὸ ἐπρωτοεῖδον τῷ 1538 τὸ ἐνόμισαν κυννάμωμον, καὶ τῷ ἔδωκαν καὶ τὸ ὄνομα, ἀλλ' ἐπλανήθησαν, διότι ἐκεῖνο τὸ ἄρωμα μόνον εἰς τὴν Ταπροβάνην γίνεται.

Μεταφερόμενον τὸ ξύλον τῆτο ἐκεῖθεν εἰς τὴν Εὐρώπην, χρησιμεύει, μάλιστα ἢ φλοιάτου, κοπτόμενον, καὶ κοπανιζόμενον εἰς τὰς Φαρμακοποιίας ὡς γλυκαντικὸν τῆ αἵματος, καὶ μετὰ τὴν Σαρσαπαρήλλαν ἐναντίον τῶν ἀφροδισιακῶν παθῶν.

Καλὴ εἶναι, ὅση ἔχει χονδρὴν φλοιὰν κοκκινωπὴν, καὶ ῥυτιδωτὴν, δριμεῖα εἰς τὴν γεῦσιν, καὶ ἀρωματικὴ βαρύσμος εἰς τὴν ὀσμὴν.

ΣΑΤΥΡΙΟΝ, ἢ ΚΥΝΟΣ ὈΡΧΙΣ, τὸ Σαλέπι, χόρτον μετὰ φύλλα πλατέα, ὡς τῆ κρίνου, καυλὸν γωνιώδη ὑψούμενον ἕως ἓνα πόδα, ἀνθὴ κόκκινα ὑποπόρφυρα, καὶ ποικίλα, καὶ ρίζαν διπλὴν εἰς σχῆμα ὀρχιδίων, ἀλλὰ τὸ ἐν μεγαλῆτερον, καὶ σαρκώδεςτερον, καὶ ἔξωθεν αὐτῶν ἴνες πολλαὶ συμπεπλεγμέναι. Γεννᾶται εἰς τὰς ὄρυγες μεταξὺ τῶν δένδρων, καὶ χρησιμεύει ἢ ρίζατου διὰ τὴν Ἰατρικὴν, ὡς ἀφροδισιακὴ, καὶ ἀπαλυντικὴ τοῦ στήθους· ἢ καλὴ συνάζεται τὴν ἀνοιξιν, ἢ τὸ φθινόπωρον, καὶ πρέπει νὰ ἦναι σαρκώδης, καὶ λευκὴ ἔσσωθεν. Εἰς τὴν Τερκίαν δαπανᾶται πολλὴ πινομένη μετὰ τὸ μέλι βρασμένη, καὶ μετὰ πιπερόριζαν ἐπάνω· ὅπου καὶ τὸ ὅλον ποτὸν ὀνομάζεται Σαλέπι.

ΣΕΝΝΑ, καὶ κοινώτερον Σενναμικὴ, φύλλον διαφορτικὸν, ἢτοι καθαρτικὸν, δένδρον μικρὸ γινομένου εἰς τὴν Αἰθιοπίαν, καὶ Ἀραβίαν, τὸ ὁποῖον κάμνει κλόνας ξυλώδεις ἀπαλούς, καὶ μετὰ φύλλα κατὰ σειρὰν ἐκατέρωθεν. Τὰ ἀνθητοῦ πενταπέταλα κιτρινολεμονιά, καὶ τὸν καρπὸν τε εἰς λοβὸς πρασινωπὸς, πλατεῖς, κοντὸς, εἰς σχῆμα ἡμισεληνίου, τὰς ὁποίας Φυλλίδα τῆς Σέννης οἱ Ἴατροὶ ὀνομάζουσι, καὶ πολλοὶ τὰ ἐγκρίνου ἀπὸ τὰ φύλλα.

Τρία εἶδη τῆς Σέννης γνωρίζονται· α'. Σέννα τῆς Μονοπωλείας, φερομένη ἀπὸ τὴν Θηβαΐδα. β'. ἢ κοινὴ ἀπὸ τὴν

τὴν Ἀλεξάνδρειαν, καὶ Τρίπολιν. γ'. ἀπὸ τὴν Μώκαν τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας. Καλιτέρα τῶν τριῶν εἶναι ἡ πρώτη, ὅταν πωλῆται εἰς φύλλα μεσαίᾳ μεγέθους, εἰς σχῆμα λόγχης, χρώματος πελιδνοῦ πρασίνου, ὁσμῆς βαρείας, ἀπαλὰ εἰς τὴν ἀφὴν, καὶ ὅσον τὸ δυνατὸν ὀλακαιρα χωρὶς κίτρινα καὶ κόνιν. Ἡ Τριπολίτη εἶναι πολλὴ πρασίνη, μὲ μικρὰν ὁσμὴν, καὶ τραχεῖα εἰς τὴν ἀφὴν, καὶ ἐπέχει τὸν δεύτερον τόπον· τρίτη καὶ κατωτέρα εἶναι τῆς Μώκας, καὶ αἱ ἀκόλουθοι.

Σέννα τῆς Ἰταλίας, χόρτον σπειρόμενον κατ' ἔτος εἰς τὰς κήπους αὐτῆς τῆς Χερσονήσου, καὶ τῆς Γαλλίας, μὲ φύλλα σαρκώδη, στρογγύλα σχεδόν, καὶ ἰξώδη εἰς τὴν γεῦσιν.

Εἰς τὴν Περσῶν εὐρίσκεται Σέννα κατὰ πάντα ὁμοίᾳ μὲ τὴν Ὀθβαϊκὴν, καὶ ἔχει τὴν καθαρτικὴν δύναμιν ὁμοίως, τὴν ὁποίαν μεταχειρίζονται οἱ ἐντόπιοι, καὶ ἀποικοὶ τῆς Χιλῆς, καὶ τῶν πλησιοχώρων μερῶν, διὰ τὴν σπανιότητα τῆς εἰρημένης. Ὀνομάζεται δὲ παρὰ τῶν αὐτοχθόνων *Uho Perquen*, ἔνο πέρκεν.

ΣΕΡΠΕΤΙΝΑ. Ἰδὲ ΔΡΑΚΟΝΤΙΟΝ.

ΣΙΓΑΡΟΣ, εἶδος καπνοχόρτου τῆς Ἀμερικῆς, καὶ μάλιστα τῆς Βιργινίας βρεχομένου, καὶ ἀπαλυνομένου εἰς τὴν Σεβίλλαν τῆς Ἰσπανίας, τὸ ὁποῖον τυλισσόμενον εἰς μῆκος, καὶ πλάτος, ὅσον ὁ δάκτυλος, χρησιμεύει ἀντὶ ὅλης καπνοσύριγγος ἀναπτόμενον ἐτέρωθεν, καὶ ροφόμενον ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος. Οἱ Ἰσπανοὶ μεταχειρίζονται πολὺ αὐτὸ τὸ κάπνισμα· τὰς μιμῆνται καὶ ὀλίγοι ἄλλογενεῖς.

ΣΙΔΗΡΟΣ, καὶ κοινῶς Σίδηρον, μέταλλον στερεόν, καὶ ξηρὸν, δυσκολοανάλυτον, ἀλλὰ σφυρήλατον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον γίνονται ὅλα σχεδόν τῶν τεχνιτῶν τὰ ἐργαλεῖα, ὅσα διὰ πεδέκημα, καὶ κτύπημα χρησιμεύουσιν, ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ὅπλα.

Ἀναγκαιότατον εἶναι εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ζωὴν τὸ μέταλλον τῆτο, καὶ κατὰ λόγον ὀρθὸν ἔπρεπε νὰ ἔχη τὰ πρωτεῖα καὶ ἀπὸ τὸν χρυσόν, καὶ ἄργυρον, τὰ ὁποῖα

ποῖα ἔτε εἰς σύγκρισιν δὲν εἶναι δίκαιον νὰ ἔμβουν μὲ αὐτὸ, ὅσον διὰ τὴν χρησιμότητά του· οἱ ἥρωες καὶ πολεμικοὶ Σπαρτιάται ἐδόξαζον ἔτως.

Εἰς τὸ παλαιὸν Ἡμισφαίριον (Ἀσίαν, Ἀφρικὴν, καὶ Εὐρώπην) τὰ μεταλλεῖα τῆ σιδήρου εἶναι πάμπολλα, εἰς δὲ τὴν Ἀμερικὴν ὅσον τὰ τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου εἶναι πλέσια, ἄλλο τόσον τὰ τῆ σιδήρου εἶναι σπάνια· μὲ ὅλον τῆτο καὶ ἐκεῖ εὐρίσκονται.

Ὅσον ἀγαθαιότερος εἶναι ὁ Σίδηρος εἰς τὴν ἀνθρωπίνην οἰκοομίαν, καὶ προτιμότερος κατὰ τῆτο ἀπὸ τὰ λοιπὰ μέταλλα, ἐπειδὴ εἶναι φύσει δυσκολοανάλυτος, καὶ δυσκολοκατασκευάστος ἀπὸ τὰ μεταλλεργεῖα, φαίνεται ὅτι εὐρέθη ὕστερον ἀπὸ ἐκεῖνα. Οἱ πρὸ τῆ Νῶε, καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος, ὅτι τὸν ἐγνώρισαν τὸ πιστεύομεν ἀπὸ τὴν γραφικὴν ἱεράν διήγησιν· ἀλλὰ μετὰ τὸν κατακλυσμὸν ὁ Πατριάρχης ἐκεῖνος ἰδὼν τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς ἀσυγκρίτως μεταβεβλημένην ἀφ' ὅτι τὴν ἴξευρεν, ἔτεφρόντισεν, ἀλλ' ἴσως ἔτε ἴξευρε νὰ διδάξῃ τῆς ἀπογόνους του τὴν μεταλλουργίαν τῆ σιδήρου.

Ὁ μέγας πύργος τῆς Βαβυλῶνος, ὅπου συνήχθη ὅλον τὸ τότε ζῶν ἀνθρώπιον γένος διὰ νὰ τὸν κτίσῃ, καὶ κατεδικάσθη νὰ διασκορπισθῇ διὰ τὴν ἀλλογλωσσίαν του, ἤμπορῆσε νὰ κτισθῇ χωρὶς ἐργαλεῖα σιδηρᾶ· διότι ἦτον ἀπὸ πλίνθες, καὶ ἰλὺν (λάσπην). Τὰ μεγαλύτερα ἀπὸ τὰ σωζόμενα κτίρια, αἱ Πυραμίδες τῆς Αἰγύπτου, ἐκτίσθησαν χωρὶς τὴν βοήθειαν τῆ σιδήρου. Εἰς τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον τὰ ὅπλα τῶν Ἑλλήνων ἦσαν ἀπὸ χαλκῶν, κατὰ τὰς Ὀμηρικὰς ἐκφράσεις, καὶ ἡ κοινὴ γλῶσσα σώζει ἀκόμη τὴν ἀπόδειξιν, ὀνομάζουσα χαλκεῖς τῆς σιδηρουργίας.

Αἱ αὐθεντικώτεραι ἀποδείξεις μᾶς πληροφοροῦσιν ὅτι ἡ μεταλλουργία τῆ σιδήρου, καθὼς καὶ τὰ περισσότερα κατὰ, ἐφευρέθη εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ ἐκεῖθεν διέβη εἰς τὸν λοιπὸν παλαιὸν Κόσμον. Εἰς δὲ τὸν νέον ἐφάνη ὁμῆ μὲ τῆς κυριεύσαντας αὐτὸν Ἰσπανίας, ὥστε φαίνεται ὅτι ὅταν οἱ ἐκεῖ κάτοικοι διέβησαν εἰς αὐτὸν, ἀκό-

μη δὲν ἦτον γνωστὸν αὐτὸ τὸ μέταλλον. Διότι εἰάν πρό τῆς ἀποικησεώς τε ἀπὸ τὴν γνωστὴν Οἰκουμένην, ἢ θελε γνωρίζῃ ὁ Ἀμερικανὸς τὴν ἀναγκαίαν χρῆσιν τοῦ σιδήρου, ἀδύνατον ἦτον νὰ τὴν λησιμονήσῃ, καὶ νὰ μὴ τὴν προβλέψῃ εἰς τὴν νέαν του πατρίδα.

Ἡ μεταλλικὴ ὕλη, ἀπὸ τὴν ὁποίαν γίνεται ὁ Σίδηρος εἶναι διαφόρων σχημάτων, καὶ εἰδῶν, ἦτοι ἄλλοτε πέτρα χονδρὴ ὅσον ἡ πηγμὴ (γρόθος), καὶ ἄλλοτε ὡς ἄμμος· εὐρίσκεται δὲ σκεπασμένη εἰς τὴν γῆν ἀπὸ ἕνα δάκτυλον, ἕως ἕξ πόδας.

Συντίθενται δὲ τὰ μεταλλεῖα ταῦτα ἀπὸ μέρη σιδηρογόνα, ἀλατώδη, γαιώδη, καὶ θειώδη· ἡ τέχνη λοιπὸν τῆς μεταλλουργίας συνίσταται εἰς τὸ νὰ διαχωρήσῃ τὰ σιδηρογόνα μόρια, ταῦτὸν εἰπεῖν τὸν σίδηρον ἀπὸ τὰ λοιπὰ ἑτερογενῆ, καὶ νὰ τὰ συνενώσῃ εἰς ἓν διὰ νὰ γένῃ εὐχρηστα, καὶ τῆτο γίνεται μὲ τὸ ἀνάλυμα.

Κάμινος μεγάλη καὶ δυνατὴ καιομένη μὲ ἄνθρακας παλαιούς, ἦτοι πρό δύο ἐτῶν καμωμένους ἀπὸ τὰ φλογιστικώτερα ξύλα, ὡς ἡ ἐλάτη, καὶ φυσουμένους μὲ μηχανικὰς ἀσκὰς κινουμένους μὲ τὴν ὀρμὴν τοῦ νεροῦ, ἔχουσα χώνην μεγάλην εἰς τὸ μέσον, δέχεται τὴν μεταλλικὴν ὕλην πλυμένην, καὶ καθαρισμένην ἀπὸ τὰ χόματα, καὶ τὴν ἀναλύει. Ὁ ἀφρός καὶ τὰ ἑτερογενῆ ὅλα μένουσιν ἐπάνω, καὶ ὁ ἀναλυμένος σίδηρος κάτω, ὁπόθεν διὰ σωλῆνος ἐπίτηδες καμωμένου εἰς τὴν χώνην χύνεται εἰς πρόπλασμα τριγώνου πρίσματος, καὶ γίνεται μάζα.

Ὅσον ἡ Κάμινος εἶναι δραστικώτερα, ἄλλο τόσον ὁ σίδηρος γίνεται καλῆτερος, καὶ ἢμπορεῖ νὰ χυθῆ εἰς προπλάσματα διάφορα, ἦτοι κανονίων, γαστρῶν διὰ τὰς ἐστίας, βολίων, βομβῶν, ἀγκυρῶν, λεβήτων, καὶ ἄλλων μεγάλων ἀγγείων διὰ τὰ μαγειρεῖα· μ' ὅλον τῆτο ὁ τοῖστος σίδηρος δὲν εἶναι καθαρὸς ὅσον πρέπει, καὶ τὰ ἀγγεῖα ταῦτα εἶναι εὐθραυστα, καὶ ὀλίγον χρήσιμα, ὡς πρὸς τὰ σφυρήλατα.

Ἀπὸ τὰ ρηθέντα εἶναι φανερόν ὅτι διὰ τὴν κίνησιν τῶν ἀσκῶν, καὶ τῶν βαρυτάτων σφυρῶν χρειάζεταιται πο-

τα·

ταμὸς πλησίον τῆς καμίνου, καὶ διὰ τὴν ἀναγκαίαν μεγίστην δραστηκότητα τῆ πυρὸς δρυμῶνες με' πολὺ πλῆθος ἐλατῶν, ἢ ἄλλων τοιούτων δένδρων διὰ τῆς ἀνθράκας. Διὰ τῆτο ἡ Σηκία, καὶ ἡ Ῥωσσία εὐδοκιμῶν εἰς ταύτην τὴν μεταλλουργίαν, με' ποσότητας μεγίστας, διότι καὶ δρυμῆς, καὶ ποταμῆς ἔχουσι πανταχῶ.

Τὸ πρῶτον ἀνάλυμα, καὶ χύσιμον ἐπιφέρει πολλὰ ἑτερογενῆ, ὡς προεῖπὸν, διὰ τῆτο πάλιν λύεται εἰς τὴν ἰδίαν χώνην, καὶ χυνόμενον σφυρηλατεῖται ἐπάνω εἰς ἀκμόνα ἀπὸ μάζαν μεγίστην σιδήρου, καὶ κτυπᾶται με' σφύραν ὑδροκίνητον 250, καὶ περισσοτέρων ὀκάδων βαρεῖαν, καὶ πάλιν τρίτον καὶ τέταρτον ἀναλύεται ἀν κάμνη χρεῖα, διὰ τὰ καθαρισθῆν· ὥστε ἀπὸ τὴν πρώτην μάζαν, ἕως τῆ τελείου καθαρίσματος γίνεται ἔλλειψις βάρους τὸ $\frac{1}{7}$ τῆ ὅλου, ἢ ὁποῖα μετὰ τὰ ἔξοδα τῶν ἐργατῶν, καὶ τῶν ἀνθράκων κάμνει τὸν σίδηρον ἀκριβώτερον, καὶ μ' ὅλον τῆτο εἶναι τὸ εὐθυνώτερον μέταλλον· εἶναι ἄρα πολὺ, καὶ διὰ τῆτο.

Διάφορα σχήματα λαμβάνει ὁ σίδηρος με' τὴν μηχανικὴν, καὶ εὐκόλον σφυρηλασίαν τῆ μεταλλουργεῖου, ἢ τοι πλάκες τετράγωνοι, ἢ ἐπιμήκεις, τὰς ὁποῖας ράβδους (βέργας) λέγομεν, καὶ αὐταὶ πωλῶνται δι' ἀπλῶς σίδηρον, ράβδοι τετράγωνοι φιλαὶ ὅσον ὁ δάκτυλος, καὶ διάφορα σύρματα, καὶ εἰς ὅλα ἐπιβάλλεται ἡ σφραγὶς τῆ μεταλλουργεῖου διὰ γνώρισμα.

Ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆ μεταλλουργῆ κρέματα τὸ νὰ ἦναι ἀπαλὸς, καὶ εὐκολοδέλευτος ὁ σίδηρος, ἢ σκληρὸς, διότι ὁσάκις τὸν ἀναλύει, τοσάκις τὸν ἔχει μετὰ τὸ σφυρηλάτημα εὐχρηστότερον, ἀλλὰ με' ἔλλειψιν, ὡς προείπομεν· ὁ ἴδιος χάλυψ ἀποτελεῖται με' τὸ καθάρισμα ἀπὸ τὸν ἴδιον σίδηρον. Ἰδὲ ΧΑ'ΛΥΨ.

Τὰ δὲ γνώρισμα τῆ καλῆ σιδήρου δὲν εἶναι πολὺ πρόχειρα εἰς τὸν ἔμπορον.

α. Διότι συνίσταται εἰς τὸ εὐλύγιστον τῶν ράβδων, καὶ εἰς τὸ νὰ ἦναι χωρὶς ἀκίδας, καὶ ραγίσματα.

β. Εἰς τὴν σφυρηλασίαν, διότι ὅταν ὁ κοκκινισμένος
εἰς

Τὰ πέταλα ταῦτα γινωμένα εἶναι δύο εἰδῶν, μονὰ, ἥτοι ψιλὰ, χρήσιμα διὰ μικρὰ πράγματα εἰς στολισμόν· καὶ διπλᾶ, τὰ ὅποια εἶναι ἐλαστικά, καὶ καλὰ διὰ κατασκευὴν πολλῶν ἀγγείων, ὡς φανάρια, λαδικὰ, οἰνηρὰ, καὶ ὅμοια.

Σίδηρος Μαγνητωμένος. Ἡ Μαγνητὶς ἀναμφιβόλως ἔχει συγγενεῖαν μεγάλην μετὸν σίδηρον, διότι φθάνει ἀπαξ νὰ τριβῆ ἢ μαγνητικὴ βελόνη ἀπὸ τὸν ἕνα πρὸς τὸν ἄλλον πόλον τῆς μαγνητίδος, καὶ ἀποκτᾷ ὅλας τὰς ἀρετὰς αὐτῆς.

Ἀλλὰ καὶ τὰ ἴδια βαμμένα σιδηρὰ ἐργαλεῖα (κατὰ τὴν παρατήρησιν τῆ εἰρημένης Ῥεαυμύρας) ρινίζοντα, κτυπῶντα, ἢ χαράσσοντα κρῦον σίδηρον, ἀποκτῶν δύναμιν μαγνητικὴν, ὡς νὰ εἶχον τριβῆ εἰς μεσαίαν μαγνητίν, ἥτοι τραβῶν τὰ ρινίσματα τοῦ σιδήρου, καὶ μικρὰ καρφία ἐπίστε. Ἰδὲ ΜΑΓΝΗΤΙΣ.

ΣΙΔΗΡΟΝ. Τὸ ἐργαλεῖον τῶν στιλβούντων πανικὰ ῥῆχα, καὶ ὅλα τὰ ὑφάσματα, καὶ πλεκτά, ἀφ' ἧ πυρωθῆ εἰς τὴν φωτίαν, ὅσον νὰ μὴ καίῃ τὰ ὑφαντὰ ταῦτα. Οἱ ῥάπται, καὶ οἱ ἐπὶ τέτου σιδηρωταὶ τὸ μεταχειρίζονται μέγα, χονδρὸν, εἰς τρίγωνον σχεδὸν σχῆμα, καὶ ἀπὸ τὸ μέσον τῆς βάσεως ἔχον τὴν λαβὴν, ἥτοι μακρὰν ἑρᾶν.

Εἰς δὲ τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν αἱ πλύστραι μεταχειρίζονται Ἀγγλικά μικρότερα τῆ ἰδίας σχήματος, ἀλλὰ μετὸν λαβὴν ἐπάνωθεν κολλημένην εἰς τὸ μῆκος τῆ σιδήρου, καὶ ὑψηλὴν διὰ νὰ χωρῆ τὴν παλάμην. Φέρονται καὶ ἀπὸ ἄλλα μέρη τῆς Εὐρώπης ἀπὸ ψιλὸν σίδηρον, μετὸ κοίλωμα εἰς τὸ μέσον, ὅπου βάλλεν ἀραμμένους ἀνδρακας· ἀλλ' αὐτὰ ἔχον δύο ἐλαττώματα, καὶ τὸ νὰ μὴ ἦναι βαρέα, καὶ τὸ ἐπικίνδυνον νὰ ἐκπυρωθῆ περισσότερο τὸ σίδηρον μετὸν κίνησιν, καὶ ἀέρισμα τῶν ἀνδράκων, καὶ νὰ κάψῃ τὸ ὑφαντόν. Ἀρετὴ καὶ τῶν τριῶν εἶναι ἡ ὁμαλότης, καὶ ἐντελής στιλπνότης, ἀπὸ τὸ κάτω μέρος, μετὸ τὸ ὅποιον στιλβῶνουν.

ΣΗΣΑΜΙ, χόρτον σπειρόμενον ὄψιμον τὴν ἀνοιξίν, καὶ

καὶ βλαστάνον μὲ κάλαμον ὑψηλὸν ἕως δύο πόδας, φύλλα μεγάλα, καὶ ἐν τῷ μεταξύ τρίτων λοβὸν ἐμπεριέχοντα λεπτὸν σπóρον ξανθοκίτρινον ὀνομαζόμενον ὁμοίως Σησάμι· ἐκτείνει πολλὰς ρίζας, καὶ διὰ τοῦτο ἀπομάσσει ὅλην τὴν παχύτητα τῆς χωραφίου.

Σησάμι ὁ καρπὸς παρόμοιος μὲ τὸ κεγχρὶ, ἀλλ' ἐλαιώδης, καὶ ἰξώδης· εἰς τὴν Τερκίαν γίνεται πολὺ ἐμπόριον μὲ αὐτὸν διὰ τὰ τρία ταῦτα.

α'. Κοπανιζόμενον, ἢ ἀληθόμενον, καὶ ζυμέμενον μὲ ἐψιμένον γλεῦκος, ἢ μέλι γίνεται τὸ σισαμέψημα (χαλβάς), τὸ ὁποῖον τρέφει πολλὰ ἐργαστήρια· εἰς τὴν Ἀδριανέπολιν κατασκευάζεται τὸ καλῆτερον.

β'. Ἐψόμενον μὲ τὰ μαγειρεύματα παρηγορεῖ τὴν ἔλλειψιν τῆς ἐλαίου, εἰς ὅσας ἡμέρας εἶναι ἐμποδισμένον νὰ τρώγῃ τὸ ἔλαιον οἱ Ὀρθόδοξοι.

γ'. Ἀληθόμενον, καὶ βραζόμενον ἐκδίδει τὸ Σισαμέλαιον, εὐχρηστον πολὺ εἰς τὴν Μακεδονίαν, καὶ ἄλλα μέρη· μάλιστα εἰς τὰς Ἑβραίας διὰ μαγείρευμα· κυρίως ὅμως εἶναι καλὸν διὰ τὰς λύχνους.

Κατὰ δὲ τὴν γνώμην τῆς Πλινίου, Διοσκορίδους, καὶ Θεοφράστου, καὶ ὅλων τῶν Ἱατρῶν εἶναι δύσπεπτον, καὶ βλαπτικόν.

ΣΙΛΟΥΡΟΣ, τὸ στοριῶνι, ὄφάρι μέγα, ἀπὸ τὸ ὁποῖον λαμβάνομεν τὸ καλὸν Χαβιάρι, καὶ Ζηρίχι. Ἰδὲ ΣΤΟΡΙΩΝΙ.

ΣΙΛΦΗ, σκῶρος, ὁ ὁποῖος τρώγει καὶ φθείρει τὰ βιβλία, καὶ τὰ μαῦρα ζώφια τῆς λωτρῆς.

ΣΙΛΦΗ ΒΥΖΑΝΤΙΑ, *Blatta Byzantia*, ἢ ὁποία καὶ *Unguis Odoratus*, ὄνυξ εὐώδης κατ' ἀντίφασιν λέγεται παρὰ τῶν Λατινιζόντων· κογχύλη εὐρισκομένη εἰς τὸν Πορθμὸν τῆς Βυζαντίας, περὶ τὰ ἄκρα τῆς Προποντίδος διαφόρων μεγεθῶν εἰς σχῆμα ὄνυχος θηρίου· ὁ Διοσκορίδης τὴν ὀνομάζει Βλάττιον Βυζάντιον.

Τὸ λεπτὸν κογχύλιον, ἢτοι τὸ ἐπὶ τὴν ράχιν αὐτοῦ ὄστρακον εἶναι ὑδατόχρεον, καίεται εὐκολα, καὶ δυσώδες εἰς τὸ καύσιμον· τὸ μεταχειρίζονται, καθὼς καὶ τὸ καστόρ-

στόρχιον, ἥτοι ὡς ἀντίδοτον εἰς τὰς βαρείας ἀναθυμιάσεις, καὶ μάλιστα τὰ λεγόμενα ὑστερικὰ πάθη τῶν γυναικῶν.

Εἰς τὴν Γαλλίαν διὰ τὴν σπανιότητα, καὶ σχεδὸν ἔλλειψιν τέως, μεταχειρίζονται ἄλλο τῶν παραλίων ἐκείνων κογχύλιον, Σόλεν ὀνομαζόμενον, χρώματος κυανῆ, ἢ λιθοστίλβοντος τὸ ἀρσενικόν· τὸ δὲ Φηλυκὸν λευκόν, ἢ ὑποκόκκινον, καὶ σχήματος κτενίε, ἥτοι μὲ δύο κογχύλια ἄνω, καὶ κάτω προσκολλημένα εἰς τὸ ἓν μέρος, λεπτά, κοῖλα, καὶ κομμένα τετραγωνικῶς εἰς τὰ ἄκρα. Ἀπὸ αὐτὰ εὐρίσκονται πολλὰ εἰς τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν, ἀλλὰ δὲν ἔχον τὴν ἐνέργειαν τῆς εἰρημένης Βυζαντίας Κογχύλης.

ΣΙΛΦΙΟΝ (Benjoin) καὶ Τερκιστὶ Μεντζεβί, κοινῶς δὲ Μοσχοθυμίαμα· εἶδος κόμμεως, τὸ ὁποῖον διὰ τὴν εὐωδίαν του κατατάσσεται εἰς τὰ θυμιάματα, καὶ παρ' ἄλλων εἰς τὰ ἀρώματα.

Εἰς τὴν Κοσινσίαν, καὶ τὰ Βασίλεια τῆ Λαῶ, καὶ τῆ Σιάμη βλαστᾷ τὸ δένδρον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἀποστάζει αὐτὸ τὸ εὐῶδες θυμίαμα· ὁμοιάζει δὲ πολὺ μὲ ἀμυγδαλιὰν, μὲ φύλλα μακρύτερα, καὶ στρογγύλα εἰς τὴν ἄκραν, καὶ μὲ τὴν ἐντομὴν εἰς τὸν κορμόν του, καὶ πλόνης ἐκδίδει τὸ Σίλφιον, τῆ ὁποῖου τὸ γνήσιον εἶναι χρυσοκίτρινον ἔξωθεν, καὶ λευκὸν ἔσωθεν, μὲ μικρὰς διαφανεῖς φλέβας, λευκὰς, καὶ ἐρυθρὰς, εὐφραυστον, χωρὶς γεῦσίν τινα, ἀλλὰ μὲ εὐωδίαν ἀρωματικωτάτην.

Εἰς τὰς πωλητὰς εὐρίσκεται καὶ Σίλφιον εἰς δάκρυ, ἀλλὰ μαζωμένον, λευκόν, καὶ διαφανές, κοκκινωπὸν, καὶ ἀνακατωμένον μὲ δάκρυ, ὁμοιάζον μὲ ἀμύγδαλα, διὰ τοῦτο καὶ ἀμυγδαλοειδὲς ὀνομάζεται· τὸ καλὸν του πρέπει νὰ ἔχη τὰ γνωρίσματα τῆ ἀνωτέρω.

Σίλφιον κατώτερον εἶναι τὸ ἀνακατωμένον μὲ δάκρυ, καὶ ἄλλα μαζώματα, καὶ ὑπόκειται εἰς τὸ νόθευμα παρὰ τῶν πωλέντων μὲ ἄλας ρητίνας. Διὰ νὰ ἦναι καλὸν πρέπει νὰ ἔχη πολλὰ δάκρυα, καὶ εὐωδίαν, νὰ ἦναι πολὺ ρητινώδες, καὶ ὅσον τὸ δυνατόν καθαρώ-

τερον· τὸ πολὺ μαῦρον καὶ χωρὶς εὐωδίας εἶναι ἀχρεῖον.

Τὸ καλῆτερον Σίλφιον ἐκβαίνει ἀπὸ τὸν Δυτικὸν Αἰγιάλον τῆς Σεμάτρας εἰς τόπον Βάρος ὀνομαζόμενον, κυριευμένον ἀπὸ τῆς Ὀλλανδῆς, οἱ ὅποιοι ἔστελλον πολὺ εἰς τὴν Ἰνδίαν πρὸς χρῆσιν τῶν εἰδωλολατρῶν Ἰνδῶν δαπανῶντων μεγάλην ποσότητα εἰς θυμίαμα τῶν εἰδωλων τῶν.

Ἀπὸ τὸ Σίλφιον ἐκβάλλουσι οἱ Χυμικοὶ φαρμακοποιοὶ ἄνθη λευκὰ ὠφέλιμα εἰς τοὺς ἀσθματικὰς, ἔλαιον, καὶ εἶδος βαλσάμου, εὐχρήστου εἰς τὰς πληγὰς.

Ὀνομάζεται τὸ ἀνωτέρω τῆτο καὶ Σίλφιον Κυρναϊκόν, καὶ Ἄσσα, ἥτοι ξύλον γλυκὺ παρὰ τῶν Λατίνων, καὶ ἦτον περισπούδαστα εἰς τοὺς Παλαιούς Ῥωμαίους δι' ἔμβλημα (Σάλσαν) καὶ ἄρτυμα τῶν φαγητῶν. Ἡ δὲ Ἄσσα Φαίτιδα, ἥτοι δυσώδης, ἐλέγετο Σίλφιον Περσικόν, ἢ Μιδικόν· τὸ Κυρναϊκόν ἐξέλιπε πρὸ αἰῶνων, καὶ συνεθίζεται τῶρα τὸ Ἰνδικόν τῆτο.

ΣΙΝΗΠΙ, τὸ Σινάπι, χόρτον σπειρόμενον, καὶ βλαστάνον εἰς τοὺς κήπους μὲ ἄνθη τετραπέταλα, καρποφορῶν τὸν ὁμώνυμον καρπὸν εἰς κόκκους μικροὺς, καὶ μελανῆς, καυστικῆς εἰς τὴν γεῦσιν.

Χρήσιμον εἶναι τὸ Σίνηπι εἰς ἄρτυμα, ἥτοι προσφάγι μὲ τὰ βραστὰ κρέατα καὶ ὄψαρια· κοπανίζεται καλὰ, καὶ μὲ γλεῦκος ἀνακατωμένον ὅσον νὰ γένη ὑγρὸν ζύμα, ζυμᾶται, ἥτοι βράζει εἰς φιάλας, καὶ τῆτο ἢ κοινὴ γλῶσσα ἀπὸ τοῦ Ἰταλογαλλικοῦ ὀνομάζει Μουστάρδαν· ἢ Ἀγγλικὴ ἐπαιεῖται.

Χρησιμεύει καὶ εἰς τὰς λεγομένους Σιναπισμῆς τῶν ἀρρώστων, βαλλόμενον ἀνακατωμένον μὲ ὀξεῖδι, καὶ πήγανον, καὶ ἄλας εἰς τὰ πέλματα τῶν ποδῶν, ὡς ἐρεθιστικόν, καὶ θερμὸν διὰ νὰ διεγείρῃ τὴν ἐκλείπουσαν θερμότητα.

Εἶναι καὶ ἄγριον ἥτοι ἀκαλλιέργητον Σίνηπι μὲ τὰς αὐτὰς δυνάμεις, ἀλλ' ὁ κόκκος τε εἶναι λευκός.

ΣΙΝΤΖΑΠΙ, δέρμα στακτόχρουν μικροῦ ζώου τῆς Ῥωσ-

Ῥωσσίας ὅσον τὸ Κακῆμι φερόμενον ἐκεῖθεν, καὶ πωλόμενον εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν μὲ τὴν χιλιάδα. Εἶναι δὲ τριῶν εἰδῶν· τὰ λευκὰ ὅσα κλίνεν περισσότερον εἰς τὸ λευκὸν χρῶμα, τὰ μαῦρα, καὶ τὰ κυρίως στακτιρὰ. Τὰ δύο πρῶτα εἶναι προτιμότερα, καὶ πωλοῦνται εἰς μεγαλητέραν τιμὴν· τὰ δὲ τελευταῖα εἶναι κατώτερα, καὶ λέγονται τελειότερα τὰ καλήτερά των, καὶ πρόστυχα τὰ κατώτερα. Διαιρῶνται δὲ παρὰ τῶν διφθερυγῶν εἰς τὴν ράχην, ἢ ὁποῖα καὶ κυρίως ἀποτελεῖ τὴν Σιντζαποδιφθέραν, καὶ εἰς τὴν κοιλίαν, ἢ ὁποῖα μὲ τὸ νὰ ἦναι λευκὴ γίνεται διφθέρα, καὶ ὀνομάζεται ψευδοκακῆμι (γελαντζί) χρησιμεύουσα εἰς πτωχοὺς ἀνθρώπους, ὡς εὐθυή.

Ὅλοι οἱ δρυμῶνες τῆς Ῥωσσίας ἔχουσι πλῆθος ἀπὸ αὐτὰ, τὰ ὁποῖα διατρέχεν, ὡς οἱ ποντικοὶ τῶν λοιπῶν κλιμάτων ἀπὸ δένδρον εἰς δένδρον, καὶ οἱ κυνηγοὶ τὸν χειμῶνα τὰ φονεύουσι μὲ τὰ βέλη τοξοφορῶντες, ἐπειδὴ ἢ πυρίτις κόνις τῶν τυφεκίων δύσκολα ἀνάπτει εἰς τὰς χιόνας των, καὶ φθείρει τὸ δέρμα των εἰς τὸ κτύπημα. Ἀξιοπεριέργος ὅμως εἶναι ἡ ἐπιτηδειότης τῶν κυνηγῶν ἐκεῖνων εἰς τὸ τόξευμα, καὶ εἰς τὴν μέθοδον τῆ νὰ περιπατῶν ἐπάνω εἰς τὰ ἀπαλὰ χιόνια, χωρὶς τὰ βυθίσθαι, βοηθούμενοι ἀπὸ μόνην ψιλὴν ράβδον δεμένην εἰς τὰς πόδας των πλαγίως.

ΣΙΣΥΡΑ Ἑλληνικώτερον ἢ Γῆνα. Ἴδὲ ΔΙΦΘΕΡΑ.

ΣΙΤΟΣ, τὸ Σιτάρι, γέννημα γνωστὸν εἰς ὅλας, ὅτι πρωτίστη τροφή ὄλων μετὰ τὸ ἀπογαλάκτισμα· ἂν δὲν ἐξαιρέσω τὰς ρίζοτρόφους Ἰνδοὺς, καὶ ἄλλα σπάνια ἔθνη κλιμάτων γῆς μακροτάτων ἀπὸ ἡμᾶς, τὰ ὁποῖα τρέφονται μὲ ρίζας, ἢ μὲ ἀραβοσίταρον· οἱ Εὐρωπαῖοι ὅμως εἰς ὅλας ταύτας τὰς ἀποικίας των προβλέπεν καὶ τρέφονται μὲ τὸ σιτάρι.

Σπείρεται τὸ γέννημα τῆτο τὸ φθινόπωρον, καὶ ὀνομάζεται πρῶμον· ὅταν δὲ μείνη διὰ τὴν ἀνοιξιν λέγεται ὄψιμον· ἀλλὰ τῆτο γίνεται μόνον εἰς τὰ θερμότερα κλίματα, ὅπερ ἢ γῆ τὸν Φεβρουάριον δὲν εἶναι σκεπασμένη ἀπὸ

ἀπὸ χιόνια, ὡς εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ Ἰταλίαν. Εἰς δὲ τὴν Πολωνίαν, καὶ τὰ ὅμοια κλίματα, ὅλα πρῶϊμα σπείρονται. Ὁ τόπος, εἰς τὸν ὁποῖον καρποφορεῖται ὀνομάζεται Χωράφι, καθὼς καὶ ὅλων τῶν γεννημάτων, ἢ Ἀγρός, ὡς ἡ παλαιὰ γλῶσσα συνεδίξει.

Σιτάρια γίνονται πολλῶν εἰδῶν κατὰ τὴν διαφορὰν τοῦ χόματος, ἢτοι τῆς παχύτητος τῆς γῆς τῶν χωραφίων, καὶ τὸ εἶδος τοῦ σπόρου. Εἰς τὴν Ἠπειρον πατριδα μὲν, σπείρεται ἐν εἶδος ὀνομαζόμενον Κετραλιὰ, ὡς ἂν νὰ εἴπῃς Φαλακρὸν, διότι Κετρα τὸ μέτωπον εἰς τὰς ἐκφράσεις τὰς τριοδικὰς, καὶ ἀμελημένας· ἐπειδὴ ὁ στάχυς τε δὲν ἔχει παντελῶς τρίχας, ὁ δὲ κόκκος τε, ἢτοι τὸ σιτάρι, εἶναι σχεδὸν στρογγύλος, καὶ γέμάτος, καὶ κιτρινώτατος ἔξωθεν· τὸ ἀλευρίτου εἶναι καὶ πολὺ, καὶ ἐξαίρετον.

Τὸ ἐμπόριον εἰς σιτάρια χρειάζεται ταχύτητα, καὶ εἰς τὸ διαπλεύσιμον τῶν θαλασσῶν, καὶ εἰς τὴν πώλησιν, καὶ ὅσοι ἐπιτύχον ταῦτα κερδίζον. Ὅσοι δὲ ἀποτύχον ζημιῶνται, καὶ ἡ ζημία ἀπὸ αὐτὸ τὸ γέννημα εἶναι ἀφανιστικὴ· διότι ἂν διὰ τὰς τρικυμίας κάμη ἀποβολὴν, καὶ χύσιν τὸ καράβι εἰς τὸν δρόμον, ἢ συγκαῆ, ἢτοι ἀνάψῃ τὸ σιτάρι ὄντας ἐξ ἀρχῆς νοτιρὸν, ἢ ἀπὸ νερὰ τῆ καραβίς, οἱ κινδυνασφαλισταὶ δὲν πληρῶνουν, καὶ ὁ πραγματευτὴς ἀφανίζεται.

Αἱ μακρὰ θαλασσοπορίαι εἶναι καλαὶ μόνον διὰ τὰς Ναυκληρεμπόρους, καὶ τοιούτους ὀνομάζω ἐκείνους τὰς Καραβοκυρίους, οἱ ὁποῖοι φορτάνουν, θαλασσοποροῦν, καὶ πωλῶν δι' ἰδιόντων λογαριασμῶν, διότι πωλῶν ὅπερ θέλουν, ἢ ἀναγκασθῶν ἀπὸ ἐλάττωμάτι τοῦ φορτίου των· καὶ ἐν ἐνὶ λόγῳ προνοῶν μὲ ὅλους τοὺς τρόπους διὰ νὰ κερδίσουν, ἢ τέλος πάντων νὰ μὴ ζημιώσων.

Ὁ δὲ ἔμπορος ἐκ τοῦ ἐναντίου εἶναι ὑποκείμενος διὰ τὰ συμφωνητικὰ τῆ ναυλώματος μὲ τὰς Ναυκλήρας, νὰ εὔχεται διὰ νὰ φθάσῃ τὸ καράβι εἰς τὸν διωρισμένον λιμένα, καὶ μὲ τὸ σιτάριτε ἄβροχον, καὶ σωστὸν, καὶ ἐπομένως νὰ εὔρῃ καλὰς τιμὰς διὰ νὰ πωλήσῃ· ἐπειδὴ
 ἂν

ἂν δὲν ἦναι ζήτησις εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον, ὁ Καραβοκύριος εἰς ἄλλον λιμένα δὲν πηγαίνει, καὶ ἀφ' ἧς τελειώσων αἱ συμφωνημέναι διορίαι, ἀποφορτίζει τὸ σιτάρι εἰς τὴν ξηρὰν, τὸ ὁποῖον καὶ διὰ τὰ ἔξοδα, καὶ διὰ τὴν ἔλλειψιν εἰς τὸ μέτρον, καὶ διὰ τὴν ἀνάγκην νὰ πωληθῆ εἰς τὸν ἴδιον τόπον, ἢ ἔχει, ἢ δὲν ἔχει χρεῖαν, εἶναι εἰς κίνδυνον νὰ χαθῆ ὅλον, καὶ νὰ μὴ πιάσῃ κἂν τὸν ναυλόντα, καθὼς συνέβη πολλάκις ὥστε διὰ νὰ ἐμπορευθῆ τινὰς εἰς σιτάρια διὰ μακρὰς θαλασσοπορίας, ἢ πρέπει νὰ ἔχῃ ἐδικόντα τὸ καράβι, ἢ νὰ ἦναι πολὺ πλεῖσιος, καὶ διακινδυνεύει ὀλίγον μέρος τῆς ἐξίσεως ἢ νὰ ἦναι εἰς ἀνάγκην νὰ ρίψῃ τὸν κύβον ἢ νὰ ἐπιτύχῃ, ἢ νὰ ἀφανισθῆ ἔξ ὀλοκλήρου.

Ἄλλ' ἐπειδὴ τὸ σιταμπόριον τοῦτο μὲ ὅλας τὰς εἰρημένας δυσκολίας καὶ κινδύνους εἶναι εἰς κίνησιν μεταξὺ τῶν ἐμπόρων, μάλιστα κατὰ τὸ παρὸν διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν Σιταρίων εἰς τὴν Ἰσπανικὴν χερσόνησον, καὶ γίνεται μὲ πιθανώτατον σκοπὸν τῆς ζητήσεώς του, καὶ ἐπομένως τῆς καλῆς πωλήσεως, εὐλογον μοὶ ἐφάνη νὰ προσθέσω τὰ ἀκόλουθα.

Καθὼς καὶ εἰς τὴν ἐμπορικὴν Σπυδὴν ἐν παρόδῳ εἶδομεν, ἀπὸ τὰ Σιτάρια τῆς Αἰγύπτου ἐτρέφοντο αἱ δύο μεγάλαι τῆς Οἰκουμένης Βασιλεύσαι ἢ παλαιὰ, καὶ νέα Ῥώμη ἕως τῆς 5'. Ἐκατονταετηρίδος ἄλλὰ τώρα ἡ Αἴγυπτος δὲν καλλιεργεῖ τόσον τὴν εὐφορωτάτην γῆν τῆς διὰ τὸ ἀκατάστατον τῆς Διοικήσεως, καὶ ὁ ἐκεῖ Σατράπης δὲν στέλλει κατὰ τὸ χρέος τοῦ τὸ προσδιορισμένον εἰς τὴν Βασιλεύσαν ἐπὶ πολλαῖς προφάσεσιν, ἀλλὰ τὸ πωλεῖ εἰς τὰς ἀγοραστὰς διὰ τὴν Ἰσπανίαν, καὶ ἄλλα μέρη.

Ἡ λοιπὴ Ἐπικράτεια Ἀσιατικὴ, καὶ Εὐρωπαϊκὴ τῶν Ὀθωμανῶν προσδιορίζεται διὰ σφοδρῶν διαταγμάτων νὰ στείλῃ τὰ πρὸς τροφήν τῆς Βασιλευούσης εἰς χαμηλὰς τιμάς ἄλλ' οἱ ἅπανταχῆ Σατράπαι ἐμπιστευόμενοι εἰς τὰς ἰδίας δυνάμεις, καὶ μὴ φοβέμενοι, ὀλιγώτατον στέλλουσι, καὶ τὸ πολὺ πωλοῦσιν εἰς τὰς ἀγοραστὰς εἰς τιμάς

μάς ὑφιλὰς, καὶ χωρὶς ὄφελος τῶν γεωργόντων, οἱ ὅποιοι ἀπαυδῶντες, καὶ ἀποναρκῶμενοι εἰς τὸ νὰ ἐργάζωνται διὰ τῆς τυράννης των, ἀφήνουν τὴν γῆν ἀγεώργητον, καὶ ὀλιγόστευσεν ἡ ποσότης τῶν σιταρίων, ἡ ὅποια ἂν ὁ γεωργὸς ὠφελήτο διὰ τὴν εὐκαρπίαν τῆς τόπῃ, μάλιστα τῆς Θεσσαλίας καὶ Μακεδονίας, ἡμπορῶσε νὰ γίνηται ἐτησίως ὑπερδιπλασία.

Ἐπεταί ἄρα νὰ ζητῆ ἡ Κωνσταντινούπολις τὴν τροφήν της ἀπὸ τὴν Δακίαν, ὅπου οἱ αὐθένται ὄντες ὑπικώτατοι ἀκολουθῶν μὲ ἀκρίβειαν τὰ διατασσόμενα, καὶ ὅταν ἡ αὐτὰ δὲν ἐξάρκων, ἡ πόλεμος συμβῆ μὲ τὰ γειτονεύοντα ἔθνη, νὰ τὰ ἀγοράζῃ ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν διὰ τῶν ἐμπόρων εἰς τιμὴν μετρίαν μὲν διὰ τέτης, ἀλλὰ ὑφιλὴν διὰ τὸν θισσαυρὸν, καὶ τὴν ἐξουσίαν, ἡ ὅποια ἐμποδίζει τὴν ἐξοδὸν διὰ τὸ Ἀρχιπέλαγος, ὅταν τὸ σιτάρι ἦναι φορτωμένον εἰς καράβια μὲ Ὀθωμανικὴν σημαίαν· τὰ δὲ Ῥωσικὰ ἔχουσι διὰ τῶν Σκυθηκῶν τὸ ἐλεύθερον νὰ ἐκβαίνων φορτωμένα εἰς καιρὸν εἰρήνης, καὶ καλῆς ἀρμονίας μεταξύ τῶν δύο Αὐτοκρατοριῶν.

Οἱ ἐμπορευόμενοι λοιπὸν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν εὐρίσκονται εἰς τὴν καλιτέραν θέσιν νὰ μετακομίσων σιτάρια ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν διὰ τῆς Εὐξείνης Πόντου, χωρὶς νὰ ἦναι ὑποκείμενοι εἰς μακρὰν θαλασσοπορίαν, καὶ ἡ νὰ πωλήσουν αὐτὰ εἰς τὰς δημοσίας ἀποθήκας κατὰ τὴν προσδιωρισμένην τιμὴν, ἡ ἂν ἦναι εἰς καράβι μὲ σημαίαν ἐλευθέραν νὰ τὰ στείλουν εἰς τὸ Ἀρχιπέλαγος εἰς ἴδιον, ἡ μεταπωλῶντες αὐτὰ εἰς ἄλλους ἐπιχειρηματικωτέρους.

Ἡ Ῥωσσία, καὶ μάλιστα ἡ παρὰ τῶν Ῥώσων κυριευομένη Πολωνία φημίζεται διὰ τὸ εὐφορώτατόν της εἰς σιτάρια, καὶ διὰ τῆτο ἡ Ὀδισσὸς πάντοτε ἔχει καὶ ἐξαποστέλλει μεγάλας ποσότητας, καὶ μετὰ ταύτην τὸ Ταγαυρόκον, καὶ ὀλίγα ἡ Θεοδοσία τῆς Ταυρικῆς χερσονήσου. Ἀπὸ τῆς τρεῖς τέτης λιμένας ἕως τῶρα φέρονται ὅλα τὰ σιτάρια διὰ τὸν Θρακικὸν μας Βόσπορον, καὶ γίνονται εἰς ταῦτα μέγιστον ἐμπόριον· κατὰ τὸ παρὸν

ρὸν μετὰ τὴν γενομένην εἰρήνην εἶναι πιθανὸν νὰ μετακομισθῶν σιταρία τῆς Βασσαραβίας διὰ τῆ Ἰσμαηλίου, καὶ τῆς Τομαρόβας, νέα ἀποκτῆματα τῶν Ῥώσων, καὶ ἤδη ἤρχισαν νὰ ἔρχονται.

Ἡ Ῥωσσία ἐκδίδει δύο εἰδῶν σιτάρια, τὸ Ἀλβανοσίταρον (ἀρναῆτι), διότι Ἀλβανοὶ Χριστιανοὶ (καὶ οὕτως ὀνομάζουσι εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη ὅλης τῆς ἐνοπλισθέντας Ἑλληνας διὰ τὴν ἐνδυμασίαν των) μετέφεραν εἰς τὰ περὶ τὸ Ταχανορόκον τὸν σπόρον τῆ καλοῦ τύπου σιταρίας, τὸ ὁποῖον ἔχει τὸν κόκκον μέγαν, καὶ θρεμμένον, καὶ εἶναι τὸ καλλίτερον. Ἡ Ὀδησσὸς ἐκβάλλει ἄλλο εἶδος Ξυμίσσα ὀνομαζόμενον ἄτροφον, καὶ ψιλόν, ὅθεν καὶ διαρκεῖ ὀλίγον, καὶ τὸ ἀλευρίτε ἔχει περισσότερὸν πίτυρον, μὲ ὅλον τοῦτο τὸ ψωμί του εἶναι γλυκὺ, καὶ θρεπτικὸν διὰ τὰς μακρυνὰς ὁμῶς θαλασσοπορίας, τὸ πρῶτον πρέπει πάντα νὰ προτιμᾶται, καὶ πάντοτε πωλεῖται εἰς ὑψηλότερας τιμὰς ὡς ἀναγκαῖον διὰ τὰ ζυμαρικά.

Τὰ σιτάρια τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τερκίας ἐγκρίνονται ὡς στέρεα, καὶ καλὰ διὰ μακρυνούς διάπλους, ὁμοίως καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

Τῆς Αἰγύπτου εἶναι ἄτροφα, ψιλὰ, καὶ γεμάτα ἀπὸ ἑτερογενῆ, καὶ κονιορτὸν διὰ τὸ ἀλώνισμάτων ἐπάνω εἰς τὸ χῶμα, καὶ ἡ τιμῆτων εἶναι κατωτέρα, διὰ ταῦτα, καὶ διότι τὸ ψωμί τε γίνεται μαῦρον.

Τῆς Συρίας δὲν εἶναι εὐκαταφρόνητα, ὅταν δὲν ᾖναι νοθευμένα παρὰ τῶν κατοίκων, καὶ σύμμικτα μὲ ἄλλα εἶδη γεννημάτων.

Ἡ Θράκη καρποφορεῖ κάλλιστον σιτάρι, καὶ μάλιστα τὰ περὶ τὴν Κωνσταντινέπολιν, καὶ Ἀδριανέπολιν μέρη.

Τῆς Δακίας τὸ σιτάρι εἶναι Ξυμίσσα, ὅσον στέλλεται διὰ τὰς Βασιλικὰς ἀποθήκας, καὶ σύμμικτον μὲ πολλὰ εἶδη, καὶ χῶμα· ἀλλ' ἴσως ὁ τόπος ἔχει καλὸν διὰ χρῆσίν τε, καθὼς πρέπει νὰ ἔχη βέβαια καλλίτερον διότι ἐπαινεῖται τὸ Βλαχομολδαβικὸν ψωμί.

Δι

Δι' ὅσους ἔμπορεύονται εἰς σιτάρια εἶναι ὠφέλιμος ἡ παρατήρησις εἰς τὰ ἀκόλουθα.

α'. Ἡ ποιότης τῶν σιταρίων νὰ ἦναι καλὴ, ἥτοι κόκκος καλὰ θρεμμένος, ξηρὸς, μέγας, καὶ χωρὶς ἑτερογενῆ, ἥτοι αἶραν, κριθάρι, καὶ τὰ παρόμοια, καὶ ἄχυρον, ἡ κονιορτόν.

β'. Τὸ μέτρον νὰ γίνηται σωστόν, διότι οἱ μετρηταὶ ἔχουν τὸν τρόπον μὲ τὸ κτύπημα τῶν κοιλῶν, ἢ μὲ τὸ κόμμα, νὰ τὸ δείξουν πολὺ, ἢ ὀλιγώτερον ἀφ' ὅσον εἶναι.

γ'. Ἄν ἦναι πρωῖόν τῆς Ῥωσσίας, ἢ Πολωνίας νὰ μὴ ἦναι κοπανισμένον τὸν χειμῶνα ἐπάνω εἰς τὸν πάγον, καθὼς συνεδίξεν οἱ ἐκεῖ γεωργοὶ νὰ κάμνουν· διότι μὲ τὴν πρώτην ζέσταν ὑγραίνει, καὶ ἀνάπτει, ὅταν ἦναι σωρευμένον εἰς τὰς ἀποθήκας, καὶ τὸ περισσότερον εἰς τὰ καράβια.

δ'. Νὰ φορτωθῇ εἰς καράβι καλὸν δια' νὰ μὴ κάμνη νερά, μάλιστα ὅταν ἦναι δια' μακρυνὰ μέρη νὰ διαπλεύσῃ.

Ἡ Βαλτικὴ Θάλασσα ἀπὸ τὰ Ῥωσσικὰ, καὶ Πολωνικὰ παράλια ἐκδίδει πλῆθος πολὺ σιταρίων δια' τὴν Εὐρώπην, ὅταν δὲν τὴν ἐμποδίζῃ ὁ πόλεμος, ἡ ποιότης τῶν ὁποίων εἶναι ἡ αὐτὴ μὲ τὴν περιγραφείσαν ἀνωτέρω εἰς τὰ περὶ Ῥωσσίας.

Ἡ Βαρβαρία, ἥτοι τὰ παράλια τῆς Ἀφρικῆς πρὸς τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν, ὁμοίως φορτώνει πολλὰ καράβια, καὶ σιτάρια καλῆς ποιότητος.

Τόποι δὲ, εἰς τὰς ὁποίας δαπανᾶται ἡ μεγάλη ποσότης ὅλων τῶν εἰρημένων σιταρίων εἶναι, τὰ Νησιά τοῦ Ἀρχιπελάγους, καὶ ὅλης τῆς Μεσογείου· ἡ Ἰταλία, ἡ Ἰσπανία, καὶ ἡ Πορτογαλλία· πολλάκις δὲ καὶ ἡ Γαλλία· ἡ Ὀλλάνδα τρέφεται ἀπὸ τὴν πλησιόχωρον Γερμανίαν, καὶ τὴν Βαλτικὴν· καὶ ἡ Ἀγγλία ὅταν δὲν εὐτυχήσεν τὰ ἐντόπια της ὁμοίως.

ΣΚΑΜΝΙ'ΟΝ. Ξύλινον οἰκιακὸν ἔπιπλον, κινητὸν, καὶ χρήσιμον διὰ νὰ καθίσῃ ἕνας ἄνθρωπος. Κατασκευάζονται σκαμνία ἀπὸ διάφορα ξύλα τῆς Ἰνδίας, καὶ ἀπό

πὸ τὰ τιμιώτερα ἐντόπια, ὡς καρυδιάν, καὶ τὰ τοιαῦτα. Εἶναι ἔργον τῶν ξυλουργῶν, καὶ ἡ τέχνη αὕτη ἐπέδωκε τόσον καλὰ μεταξύ τῶν ὁμογενῶν Νησιωτῶν τοῦ Ἀρχιπελάγους, καὶ δελεύεν ἐξάίρετα εἰς τὴν Κωνσταντινῆσπολιν, ὥστε ὀλίγην, ἢ κάμμίαν χρεῖαν ἔχομεν ἀπὸ τὰ σκαμνία τῆς Εὐρώπης. Γίνονται δὲ ἢ ὀλοκλήρως ξύλινα, ἢ βάλλεται εἰς τὸ κάθισμα συγκαρφωμένον στῆμα μαλλίου σκεπασμένον μὲ βύρσαν, ἢ καὶ μὲ μεταξωτὸν ὕφασμα ἂν τὸ σκαμνίον ἦναι ἀπὸ τὰ καλῆτερα· τὸ ψιαθόπλεγμα τῆς Εὐρώπης εἰς ταῦτα ἀγνοεῖται ἀκόμη ἐδῶ.

Ἀπὸ τὴν Νεάπολιν ἐφέροντο σκαμνία ποταπὰ μὲ ψάθινον κάθισμα, καὶ εὐθυνα διὰ τῆς πτωχῆς, καὶ εὐθυνατάτα γίνονται τῶν καπήλων τὰ σκαμνία, χωρὶς ὀπίσθια, ἀλλὰ τετράγωνα, καὶ μὲ ποταπὸν ψάθινον κάθισμα.

ΣΙΪΤΑ, κόσκινον μὲ τρίχινον ὕφασμα ὀπωσῆν πυκνὸν διὰ κοσκίνισμα τῆ ψιλῆ ἀλεύρου διὰ καλὸν ἄρτον, καὶ ζυμαρικά.

ΣΚΑΜΜΩΝΙΑ, φυτὸν μὲ φύλλα πράσινα, καὶ καρδιοειδῆ ὁμοιάζοντα πολὺ μὲ τὰ κισσόφυλλα, καὶ ἄνθη λευκὰ εἰς εἶδος κυδωνίς ἔρπησα κατὰ γῆς, καὶ ζιτῆσα ἐπιστήριγμα νὰ ὑψωθῆ. Βλαστάνει εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ κυρίως εἰς τὰ περίχωρα τῆ Χαλεπίε, καὶ τῆς Ἄκρας, καὶ στέλλεται παρὰ τῶν ἐμπόρων εἰς τὴν Εὐρώπην εἰς σακκία. Οἱ ἀγορασταὶ πρέπει νὰ προσέχουν καλὰ διὰ νὰ μὴ ἦναι ἀνακατωμένη εἰς τὸ σακκίον μὲ ἄνθρακας, ἢ μὲ καυμένην Σκαμμωνίαν.

Χρησιμεύει μόνη ἡ ρίζα της, ἡ ὁποία διὰ νὰ ἦναι καλὴ πρέπει νὰ ἦναι γνησία Χαλεπινὴ, ἐλαφρὰ, στακτόχρους, ἀπαλὴ, εὐθραυστος, ῥητινώδης, καὶ θραυομένη νὰ ἦναι στακτερὴ, μὲ γεῦσιν πικρὰν, καὶ ἄνοστον ὀσμὴν· ἢ βαρεῖα, καὶ μαυροδερὴ πρέπει νὰ ρίπτηται.

Ἀπὸ τὴν ρίζαν ταύτην ἐκβάλλεται ὁ χρησίμος εἰς τὴν Ἰατρικὴν χυμὸς ὀνομαζόμενος ὁμοίως Σκαμμώνιον, ἢ Σκαμμωνία, ὁ ὁποῖος πηγνυται μὲ τὸ βράσιμον εἰς τὴν
 φω-

φωτίαν. Αὐτὴ εἶναι τὸ ἀσφαλέστερον κινητικόν, ἀλλὰ διὰ τὴν μεγάλην τῆς δραστηκότητα δὲν τὴν μεταχειρίζονται, ἀν δὲν τὴν συνενώσῃν μὲ ἄλλο τι, καὶ τότε λέγεται Διαγρίδιον, ἢ Σκαμμωνία Διαγριδωτή.

Ἀπὸ τὸν χυμὸν τῆτον ἐβάλλεται καὶ ρητίνη μὲ δύναμιν περισσοτέραν ἀπὸ αὐτὸ, καὶ γίνεται συρόπιον γλυκύτερον, καὶ καλώτατον καθαρτικόν.

Τὸ λεγόμενον Κόνις τῶν Τριῶν, ἢ τῆς Κορυαχίνας συντίθεται ἀπὸ $\frac{1}{3}$ Σκαμμωνίας, καὶ $\frac{1}{3}$ Κορυφῆς Τρυγίας, καὶ $\frac{1}{3}$ Ἀντιμόναχον Διαφορητικόν, καὶ εἶναι ὁμοίως ἐξαίρετον καθάρσιον.

Ἡ Σμύρνη στέλλει εἰς τὴν Εὐρώπην ἐτησίως περὶ τὰς 3000 ὀκάδας Σκαμμωνίαν μαύρην, βαρεῖαν, ἀπαλὴν, καὶ γεμάτην ἀπὸ πέτρας, καὶ ὄστρεα ἢ Ἰνδία ὁμοίως στακτιρὴν, ἐλαφρὰν, καὶ εὐφραυστον, ἀλλὰ κυρίως εἶναι πισσορρητίνη μίκτη μὲ κόνεις κινητικὰς· ἀμφότεραι αὐταὶ εἶναι δειλητήρια φαρμάκια, καὶ ὄχι Ἰατρικά.

Παρὰ πολλῶν ὀνομάζεται Σκαμμωνία, καὶ τὸ Μεχοακάνιον τῆς Ἀμερικῆς, ἢ Μακαδοσσίνιον, ρίζα ἰατρικῆ τῆ αὐτῆ εἵδους γενομένης εἰς τὴν ὀμώνυμόν τε ἐπαρχίαν, τὸ ὁποῖον καὶ Ραβάρβαρον λευκόν, καὶ Βρυονία Ἀμερικανὴ λέγεται, καὶ εἶναι κινητικόν αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ χωρὶς συμμίξεως, ἢ βοηθήματος χόρτε ἄλλε, ἀλλ' οἱ ἰατροὶ τῆ καιροῦ μας προτιμοῦν τὴν ἱαλάπαν ἀπὸ αὐτό.

ΣΚΕΥΪΟΣ λέγεται γενικῶς τὸ ἀγγεῖον, καὶ ὅλα τὰ χρησιμεύοντα εἰς τὴν ἀνθρώπινον ζωὴν, ἐκτὸς τῶν ἐνδυσμάτων, ὅθεν πληθυντικῶς σκευή, ἢ ἐνικῶς Ἀποσκευὴ, τὰ λεγόμενα Τουρκιστὶ Καλαβαλίκια, ἢ οἴκε, ἢ ὄδοιπόρου, ἢ καὶ ὅλε στρατοπέδα, μερικώτερα ὅμως, σκευὴ λέγονται τὰ ἀπὸ μέταλλον, ξύλον, ἢ ἄλλο ὅμοιον στερεὸν ἀγγεῖα· τὰ δὲ ἀπαλὰ ὑφαντὰ καὶ παρόμοια ἐπιπλα ὀνομάζονται.

Σκευὴ πῆλινα πλαστεργένται εἰς πολλὰ μέρη τῆς Τερκίας. Ἴδὲ ΠΛΑΣΤΟΥΡΓΙΚΗ'.

Σκευὴ ἀργίλλινα φέρονται ἀπὸ τὴν Σίναν, καὶ

Περσίαν διὰ τῆς Ὀλλάνδης, ἀπὸ τὴν Σαξωνίαν, ἀπὸ τὴν Ἀγκώναν, καὶ ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν. Ἰδὲ ἈΡΓΙΛΛΟ-ΠΛΑΣΤΙΚΗ΄.

Σκεύη Ξύλινα κατασκευάζονται ὅπου εἶναι πολλὰ τὰ ξύλα τῆς ὀξείας, καὶ ἔχεν πλησιόχωρον ποταμὸν, ἢ ρύακα, διὰ τὴν γυρίζῃ τὸν τροχὸν τῷ μεγάλου τὸρνε, μὲ τὸν ὁποῖον τὰ κατασκευάζεν· εἶναι δὲ πινάκια, τρυβλία, σκάφαι, ὄλμοι, καὶ ἔτι ἡλακάται, ῥοδάνια, διαλυστήρια, καὶ τὰ παρόμοια ἔργα τῷ τὸρνου. Πελεκητὰ δὲ μακρὰ σκάφαι, πτυάρια, καὶ ἄλλα, ὅλα καθὼς εἶπαμεν γινόμενα εἰς τὸ Κίτρος, καὶ φερόμενα εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν.

Σκεύη Κασσιτερομολύβδινα, ὡς κοχλιάρια, πινάκια, καὶ τὰ παρόμοια, φέρονται ἀπὸ τὴν Γερμανίαν· κατασκευάζονται δὲ εἰς τὸν τόπον τὰ Παγούρια, ἥτοι οἰνοναματοδοχεῖα στενόστομα, κλυστήρια, καὶ τὰ τοιαῦτα.

Σκεύη Σιδηρᾶ, ἥτοι πυράγραι, πτυάρια, ἐσχάραι, τρίποδες, μαχαίρια διαφόρων εἰδῶν, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, κατασκευάζονται εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ πολλὰ ἄλλα τῆς Ἐπικρατείας μέρη. Φέρονται δὲ καὶ ἀπὸ τὴν Γερμανίαν, Ῥωσσίαν, καὶ Ἀγγλίαν τὰ καλλήτερα, ὑπαγόμενα εἰς τὰ Βαναυσργήματα, καὶ ἰδὲ ἐκεῖ.

Σκεύη Χάλκινα κατασκευάζονται εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν ἐξαίρετα, καὶ ἰδὲ ΧΑΛΚΩΜΑ.

Πολλοὶ Χυμικοὶ τῆς Εὐρώπης ἐξετάζοντες τὴν φύσιν τῷ χαλκῷ τὸν εὐρῆκαν βλαπτικώτατον εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ζωὴν, διὰ τὸν ἰόντου, ἥτοι τὴν πρασίνην ὕλην τὴν ἐνῆσαν εἰς αὐτὸν, καὶ ἰδοῦ τί ἀνέφερον ἢ περὶ Ὑγείας Βελή πρὸς τὸν Βασιλέα τῆς Σουηκίας τῷ 1753 κατὰ τὴν 13 Σεπτεμβρίου.

„ Ἀλήθεια ἀποδεδειγμένη ἀπὸ πολλὰς προκομμένους Ἰατροὺς εἶναι, ὅτι τὰ χάλκινα καὶ τὰ ὀρειχάλκινα σκεύη μεταχειριζόμενα εἰς τὰ μαγειρεῖα, βλάπτουσιν ὑπερβολικὰ εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ὑγείαν.

Ὁ ἰδὸς τῷ Χαλκῷ εἶναι φαρμάκι ἐνεργῆν κατ' ὀλίγον, καὶ

καὶ διαφθεῖρον τὴν ἀνθρωπίνην μακρομέρευσιν, καὶ τρόπος δὲν εἶναι νὰ καθαρισθῇ ὁ χαλκὸς ἀπὸ αὐτὸν, ἢ νὰ ἀπαντηθῇ ἡ βλάβη του.

Εἰς τὰ στρατεύματα μάλιστα προξενᾷ φρικτὰς ἐπιδημίας τὰ χαλκίνα ἀγγεῖα μὲ ζημίαν μεγίστην τῷ Βασιλείῳ, καὶ ἄωρον θάνατον τῶν στρατιωτῶν.

Διὰ ταῦτα βελευθέντες μὲ προσοχὴν κρίνομεν εὐλογον, καὶ ἀναγκαῖον νὰ ἀπορρίψῃ ἢ ἐπικρατῆσα χρῆσις τῶν χαλκίνων σκευῶν, καὶ νὰ εὔρεθῇ ἄλλο μέταλλον διὰ ν' ἀναπληρώσῃ τὴν χρείαν εἰς τὰ μαγειρεῖα.

Εἰς τόπον χαλκῆ λοιπὸν ἀνάγκη εἶναι νὰ μεταχειρισθῶμεν σίδηρον, ὁ ὁποῖος εἶναι καὶ πολὺς, καὶ εὐχρηστος εἰς τὰ τοιαῦτα σκεύη, καθὼς τὸ κάμνουν τώρα, καὶ ἄλλα ἔθνη, καὶ μερικαὶ οἰκίαι ἐδῶ μὲ πολλὴν εὐχαρίστησίν των. Ὁ σίδηρος εἶναι ὑγιεινότερος, καὶ ὁ ἰός του δὲν προξενεῖ καμμίαν βλάβην, ἀλλὰ καὶ ἔμπορεῖ νὰ γανωθῇ, καθὼς ὁ χαλκός, καὶ ὀγλιγωρότερα βράζεν τὰ μαγειρεύματα εἰς τὸν σίδηρον, καὶ ἐπιπλέον εἶναι εὐθυνώτερος“.

Ὁ δὲ Βασιλεὺς πληροφορηθεὶς εἰς τὴν ἀλήθειαν ταύτην ἐξέδωκε διάταγμα κατὰ τὴν 2 Ὀκτωβρίου, διακελεύων, ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς ἀντὶ τῶν χαλκίνων νὰ μεταχειρισθῶν σιδηρὰ σκεύη εἰς ὅλας τὰς βασιλικὰς χρείας, εἰς τὸ στρατιωτικόν, ναυτικόν, καὶ ἀλλαχοῦ. Ὁμοίως δὲ καὶ ἕκαστος ἰδιώτης εἰς τὴν οἰκίαν του.

Εἰς τὴν Εὐρώπην διεδόθη αὐτὴ ἡ καλὴ χρῆσις τῶν σιδηρῶν σκευῶν, καὶ ὁ Κύρ Οὔεξος (Wex) ἐξ ἀπορρήτων τῷ Δεκτῷ τῆς Σαξογότας, εὐρῆκε μέθοδον νὰ γανώνωνται αὐτὰ τὰ σκεύη μὲ μεγάλην εὐκολίαν, καὶ εὐθυσὰ, καθὼς διαγράφεται ἡ ἐγκύκλιός τε ἐπιστολὴ εἰς τὰς Οἰκονομικὰς Εἰδήσεις Τ. Δ. 1754.

Ἄλλ' ἐπειδὴ εἰς τὰς ἀτέχνους, καὶ ἀπρονοήτους ἡμᾶς αἱ τοιαῦται ἀνθρωποτηριτικαὶ πράξεις δὲν γίνονται, περιττὸν εἶναι νὰ ἐκτανθῶμεν ἐδῶ περισσότερο. Ἀρκεῖ τόσον πρὸς ἀπόδειξιν τῆς βλάβης τῶν χαλκίνων ἀγγείων διὰ νὰ ἐρεθίσῃ τῆς ἀκαταστάτης νὰ προβλέψουν
σιδη-

σιδηρᾶ ἀπὸ τὴν Σηκίαν, καὶ Γερμανίαν, ἢ τέλος πάντων νὰ γανῶνεν ὅσον ἠμπορῆν συχνότερα, καὶ καλῆτερα τὰ χαλκώματά των διὰ νὰ προφυλαχθοῦν ἀπὸ τὴν μεγαλιτέραν βλάβην.

Σκεύη Ὀρειχάλκινα κατασκευάζονται εἰς τὴν Γερμανίαν, καὶ τὴν Ῥωσσίαν, καὶ φέρονται μερικὰ εἰς ἡμᾶς, τὰ ὁποῖα ὀνομάζομεν Τομπακένια· ἐκεῖνοι δὲ τὰ λέγουν Κιτρινοχάλκινα, de cuivre jaune· ἀλλὰ καὶ αὐτὰ βλάπτουν, καθὼς ἠμπορεῖ νὰ παρατηρηθῆ εἰς τὰ Ῥωσικὰ Σαμοβάρια, ἢτοι Αὐτόβραστα, ὁ πρασινώτατος ἰὸς τῆ χαλκοῦ ἐμφωλεῦον εἰς τὸ ἐνδοθεν τῆ ἀγγείου.

Σκεύη χρυσαῖ, καὶ ἀργυρᾶ κατασκευάζονται καὶ εἰς τὴν Τυρκίαν καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ τὰ μεταχειρίζονται οἱ εὐκατάστατοι πλέσιοι, περὶ τῶν ὁποίων εἰς τὰ ἴδια Ἄρθρα λέγομεν τὰ χρειώδη.

ΣΚΗΝΗ, ἢ Τείτα, καὶ Τυρκιστὶ Τζαδίρι· ἐπιπλον χρήσιμον εἰς τοὺς ὁδοιπόρους, καὶ τὰς ἐκστρατείας διὰ νὰ καταφύγουν οἱ ἄνθρωποι εἰς καιρὸν βροχῆς, ἢ καυστικῆς ἡλῆς, γινόμενον εἰς τόπον προχείρῃ καλύβης.

Ἡ ὕλη, ἢ τέχνη, τὸ σχῆμα, καὶ τὸ μέγεθος τῆς σκηνῆς ἀναλογεῖ μὲ τὸ ἀξίωμα, καὶ τὴν κατάστασιν τῆ κατοικῆντος εἰς αὐτήν.

Ὅταν αἱ Ὀθωμανικοὶ Βασιλεῖς ἐξεστράτευον, αἱ σκηναὶ των ὀμοιάζον παλάτια, διὰ τὸ μέγεθος, καὶ τὰ χωρίσματά των εἰς κοιτῶνας, καὶ γυναικωνίτιν· οἱ μεγάλοι Σατράπαι αὐτῶν ὀμοίως ἔχεν μεγάλας τὰς σκηνάς των, καὶ οἱ περὶ αὐτὰς μεγιστᾶνες· ἐμπεριέχονται καὶ λουτρά ὑπὸ τὴν σκηνήν των.

Οἱ λοιποὶ ἀξιωματικοὶ, ὡς καὶ οἱ ἀπλοὶ ὁδοιπόροι, ἰστώσι τὴν σκηνήν των κανοειδῆ συγκροτημένην ἀπὸ ἱπρίον (ξύλον ὄρθιον), καὶ δεμένην ὀλόγυρα μὲ τὰ σχοινία της εἰς πασσάλους μικρὰς διὰ νὰ βαστᾶται στερεά· ἡ θύρα της εἶναι ὡς παραπέτασμα, καὶ παρατηρεῖται νὰ βληθῆ ἀπὸ τὸ μέρος, ὅθεν δὲν φυσᾷ ὁ ἀνεμος· αὐτὴ εἶναι ἀπὸ κανναβόπανον, ἢ κηρωτὸν, ὡς ἐπὶ τὸ

τὸ πλεῖστον πράσινον· αἱ δὲ ἀνωτέρω μεταξῶται, ἢ ἀπὸ φίλον πανὶ κηρωμένον. Ἡ Κωνσταντινέπολις ἔχει καλὰς σκηνορράφους.

Εἰς τὴν Εὐρώπην ἔχοντες ἀπανταχῶς πυκνὰ τὰ καταλύματα τῶν ὁδοιπόρων, τὰ ὁποῖα Πόστας λέγουσιν, ἡμεῖς δὲ Ταχυδρομεῖα, καὶ Τερκιστὶ Μενζιλχανέδες, καὶ ὁδοιπορῶντες μὲ σκεπασμένα ἀμάξια, δὲν ἔχον χρεῖαν ἀπὸ σκηνᾶς οἱ ὁδοιπόροι· εἰς δὲ τὰς ἐκστρατείας τῶν στρατιωτῶν αἱ σκηναὶ εἶναι ἀπλαῖ, καὶ δίπτυχοι, καὶ μόνε τῶ Ἀρχιστρατήγῳ φαίνεται καλιτέρα.

Οἱ Σκῦθαι εἶναι σκηνῖται, ἢτοι ἀπόλιδες, καὶ μεταβαίνοντες ἀπὸ τόπον εἰς τόπον, καὶ ὅπου σταθοῦν στήνεν τὴν σκηνήντων, καὶ ἐγκατοικῶν πανοικί.

Οἱ Λάπωνες κατοικῶσιν εἰς σκηνᾶς ἀπὸ χονδρὸν πτιλωτὸν (κετζέν) περιφραγμένον πανταχόθεν, καὶ ἀπαντῶνται ἀπὸ τὰς μεγάλας ψυχρὰς τῶ ἀνυποφόρου κλίματόςτων. Εἶναι καὶ Ἄραβες σκηνῖται πολλοὶ εἰς τὰς ἐρήμους· ἀλλὰ τούτων αἱ σκηναὶ ράπτονται ἀπὸ ἀπλᾶ πανία, ὅσον νὰ μὴ τὸς κατακαύσῃ ὁ θερμότητος ἥλιος εἰς τὸ κλίματων.

Ἐμπόριον εἰς σκηνᾶς δὲν γίνεται.

ΣΚΙΑΔΙΟΝ, τὸ Καπέλλον, σκέπασμα τῆς κεφαλῆς ὄλων σχεδὸν τῶν κατοίκων τῆς Εὐρώπης ἀπὸ πτιλωτον, τρίχα, ἢ μαλλί, ἢ ἄλλην ὁμοίαν ὕλην, μαῦρον, στακτόχρην, ἢ λευκὸν διὰ τὸς λοιπὰς ἀνθρώπους, κόκκινον διὰ τὸς Καρδιναλίους, καὶ κίτρινον διὰ τὸς Ἑβραίους, ὅπου ἐξουσιάζουν Παπισταί· στρογγύλον εἰς τὴν θέσιν τῆς κεφαλῆς, καὶ παραπέτασμα ὁμοίως στρογγύλον, διὰ τῶ ὅποισ ἐπισκιάζεται τὸ πρόσωπον, καὶ ἐδόθη τὸ ὄνομα τῶτο ἀπὸ ἡμᾶς.

Ἡ κατασκευὴ τε εἶναι πτιλωτή, ἢτοι μὲ τὸ πάτημα τῆς ὕλης ἕως νὰ συνενωθῇ (νὰ γέιη κετζές) καὶ ἔπειτα βρεχομένη μὲ τὸ χλιαρὸν νερὸν σύμμικτον μὲ τρυγίαν, βάλλεται εἰς τὸ πρόπλασμα (καλῆπι), καὶ κατασκευάζεται.

Τὰ καλιτέρα σκιάδια γίνονται ἀπὸ τρίχα τῶ Καστορίας

ρίου $\frac{2}{7}$ ἀπὸ τὴν λεγομένην παχεΐαν, καὶ $\frac{1}{7}$ ἀπὸ τὴν ἀπαχον ἐνωμένας ὁμῶ, κτενισμένας, καὶ πατημένας. Ἡμικαστόρια λέγονται τὰ ἀπὸ μαλλί προβατοκαμήλου, μὲ ὀλίγην τρίχα Καστορίας. Προβατοκαμήλινα, ἢ δελφίγια, ἢ ἐνυδρίδες (Loutres) τὰ ἀπὸ μαλλί προβατοκαμήλου, καὶ λαγιδίων, διότι ἀπὸ τρίχας ἐνυδρίδων ποτὲ δὲν γίνονται.

Καυδεβέκα, (Caudebec) λέγονται τὰ συνθεμένα ἀπὸ ἀρνίσιον μαλλί, καὶ τρίχας, ἢτοι λεπτὰ πτερὰ στρουθοκαμήλου, ἢ καμηλόμαλλον· ὠνομάσθησαν δὲ ἀπὸ πόλιν ταυτῶνυμον τῆς Νορμανδίας, ὅπε πρῶτον κατεσκευάσθησαν μὲ τοῖτο μίγμα.

Εἰς τὴν Ἀγγλίαν κατασκευάζονται τὰ καλήτερα Σκιάδια, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ Παρίσια εὐδοκιμῶν εἰς τὰ ἀπὸ Καστόριον· δευτέρας δὲ ποιότητος γίνονται ἀπανταχοῦ εἰς τὴν Εὐρώπην.

Πλέκονται καὶ ἀπὸ ψιλῆς καλάμης τῆς βρύζας σκιάδια διὰ τὰς γυναῖκας, καὶ χονδρὰ διὰ τοὺς ἐργάτας, καὶ πτωχῆς ἀνδρας.

Τῶν στρατηγῶν, καὶ ἄλλων ἀξιωματικῶν τὰ σκιάδια ἔχον ἐκατέρωθεν σικωμένον τὸ περιπέτασμα, καὶ ἔξω τῆς κεφαλῆς βαστάζονται δίπτυχα.

Τῶν καλογήρων ἔσω πρὸς τὰ ἄνω γυρισμένον τὸ περιπέτασμα, καὶ φαίνονται τρίγωνα· εἰς τόπον Τριάδος, τῶν παραχαραπτόντων τὸ μέγα τῆς Ἀγίας Τριάδος Μυστήριον.

Καλὸν σκιάδιον εἶναι τὸ ἀπὸ Καστόριον φιλοδευμένον, στιλπνὸν, καὶ στερεόν.

ΣΚΙΟΥΤΡΟΣ, Βερβερίτζα, ζῶν μικρότερον ἀπὸ τὰς κατοικιδίους Γαλαῶς, μακρὺ, καὶ ζῶν εἰς τοὺς δρυμοὺς, ἀναβαῖνον μὲ εὐκολίαν εἰς τὰ δένδρα, καὶ πηδῶν ἀπὸ τὸ ἐν εἰς τὸ ἄλλο διὰ τὰ τραφῆ ἀπὸ αὐτά· τὸ καστανόχρεν δέρμα τε γίνεται διφθέρα ὀλίγης τιμῆς. Τὰ σαμῦρια, ἐνυδρίδες, κηνάδια, καὶ ζαρδιαβάδες εἶναι εἶδη σκίερων, καὶ διὰ τῆτο παρὰ τῶν Εὐρωπαϊῶν ὀνομάζονται ἀπὸ τῆς Τευτονικῆς Martres μὲ προσθήκην τοῦ δια-

κρι-

κριτικῆ ἐπιθέτῃ, ὡς Zibeline, τὸ Σαμῆρι· Aquatique, ἢ εἰυδρίς, κ. τ. λ.

ΣΚΟΜΒΡΟΣ, τὸ Σκομβρὶ, ὄψαρι μικρὸν, ὡς ὁ κολοῖος, καὶ ὀλίγον διαφέρειν ἀπὸ αὐτὸν, ἐν ἀπὸ τὰ λεγόμενα κοπαδιαστά, καταβαῖνον εἰς κοπάδια, κατὰ τὸν Νοέμβριον, καὶ Δεκέμβριον ἀπὸ τὸν Εὐξείνον Πόντον, εἰς τὸν Πορθμὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, παχὺ, καὶ προχωρῶν εἰς τὴν Προποντίδα.

Εἰς ὅλα ταῦτα τὰ μέρη ἀλιεῖται μὲ τὰ δίκτυα πλῆθος πολὺ ἀπὸ αὐτὰ, καὶ χορταίνει τὸν κοινὸν λαόν, καὶ μάλιστα ὅσους νηστεύειν τὸ τεσσαρακονθήμερον διὰ τὰ Χριστέγεννα· μαγειρεῖται κατὰ διαφόρους τρόπους νωπὸν, καὶ φυλάττεται καπνιστὸν, καὶ ἀλατισμένον εἰς βαρύλλια, ὡς ἡ Πελαμύς.

Τὸ ἴδιον ἐπιστρέφον τὸν Μάϊον πρὸς τὸν Πόντον εἶναι κατὰ πάντα ἄπαχον, καὶ ὀνομάζεται ἐντοπίως Τζίρος, ἀλιεῖται μὲ τὸν ἴδιον τρόπον, ἀλατίζεται δὲ ὀλίγας ἡμέρας, ἔπειτα πλύνεται, καὶ ξηραίνεται εἰς τὸν ἥλιον· καὶ ἀφ' ἧς χορτάσει τὰς κατοίκους, περισσεύει καὶ μεγάλη ποσότης, μεταφερομένη ἐμπορικῶς εἰς τὸ Ἀρχιπέλαγος, καὶ ὠφελοῦσα τὰς ἀλιεῖς τῆς Βοσπόρου, καὶ τῆς Προποντίδος.

Διὰ τὰ ἦναι καλὸς αὐτὸς ὁ ἄπαχος, καὶ ξηρὸς Σκόμβρος (τζίρος) πρέπει τὰ μὴ βραχῆ εἰς τὴν ξηρασίαν τε, καὶ τὰ ἦναι χωρὶς λίπος, καὶ παχύτητα παντελῶς, καὶ καλὰ ξηραμένος.

ΣΚΥΛΟΣ, ὁ Κύων Ἑλληνικώτερον, ζῶον τετράπεν, οἰκιακὸν, πιστότατον εἰς τὸν τρέφοντα αὐτὸ, εὐχάριστον, καὶ ὑπήκοον, χρήσιμον εἰς πολλὰ πράγματα, καὶ κυρίως διὰ τὸ κυνήγι, καὶ τὴν φύλαξιν τῶν οἰκιῶν.

Ἡ Ἀγγλία τρέφει, καὶ πωλεῖ τόσοις κυνηγετικοῦς σκύλους διὰ τὴν λοιπὴν Εὐρώπην, ὥστε ὀλόκληροι Ἐπαρχίαι ἔχον μὲ αὐτὰς τὸ καλλίτερον ἐμπόριον.

Εἶναι δὲ τόσων εἰδῶν σκύλοι διαφέροντες καὶ κατὰ τὸ σχῆμα, καὶ κατὰ τὰ ὀνόματα, ὥστε ἠθέλεν ἕκτανθῆ τὸ Ἄρθρον τῆτο μὲ τὴν καταγραφὴν τῶν ἀν ἐχρησίμευον.

εἰς

εἰς τὸ ἐμπόριον· ἀλλ' ἐπειδὴ εἰς τοῦτο δὲν χρησιμεύει ἄλλο ἀπὸ τὸ δέρμα, μαλλί, καὶ τὴν κόπρον των, ἢ ὅποια ἐμβαίνει εἰς τὸ βύρσοδέψημα, περιορίζομαι εἰς τὸ νὰ καταγράψω τὰ δύο πρῶτα.

Οἱ λευκοὶ Σκύλοι τῆς Ῥωσσίας ἔχεν δέρμα εὐχριστον δι' εὐθυνας διφθέρας, καὶ ἐργαζόμεναι ἐκεῖ μεταφέρονται, καὶ πωλοῦνται εἰς τὴν Τουρκίαν, εἰς δὲ τὴν Εὐρώπην τὴν μεταχειρίζονται διὰ ζέσταμα τῶν χειρῶν, Manchons, ἥτοι χειροθήκας.

Ὅταν μὲ τὴν ἀσβέστην μαδισθῇ τὸ μαλλί ἀπὸ τὸ δέρμα τῶν σκύλων βυρσοδεψόμενον μὲ ἔλαιον, καὶ μυρομέλινα, ράπτονται χειρώτια, τὰ ὅποια καὶ εἰς τὸ ἐσωτερικόν, καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν ἐμπόριον τῆς Εὐρώπης μὲ τὴν Τυρκίαν, ἔχεν ζήτησιν ἀπὸ τὰς γυναῖκας, καὶ τὰς Φηλυδρίας ἄνδρας· διότι καὶ ἀπὸ τὸν ἥλιον καὶ ἀέρα φυλάττονται τὰ χέρια, καὶ ὑπολαμβάνονται ἀκόμη ὅτι τὰ ἀπαλύνουν μεταχειριζόμενα. Χρησιμεύει προσέτι τὸ σκύλινον δέρμα ὡμὸν διὰ τὰς Τυπογράφους νὰ ἐνδέτῃν τὸ μελάνιτων, καὶ διὰ τὴν μετακόμισιν τοῦ ὕδραργύρου, ἐπειδὴ δὲν τὸ περᾶ.

Ἡ τρίχα τῶν σκύλων τῆς Δανίας, ἢ μαύρων, ἢ λευκῶν χρησιμεύει διὰ τὰς πλαγίας ὡς τῶν ρέχων εἰς τὸ ὕφασμα. Ἰδὲ ΡΟΥΧΟΝ.

ΣΚΥΛΟΨΑΡΟΝ, Κύων θαλάσσιος, ὄψαρι γινόμενον μέγα ὑπὸ τὴν διακεκαυμένην ζώην εἰς τὸν Ὀκεανόν, καὶ εὐρισκόμενον εἰς τὰ Ὀκεανικὰ παράλια τῆς Γαλλίας, καὶ Ἰσπανίας, καὶ εἰς τὸν Θρακικόν μας Βόσπορον, χωρὶς λέπια, καὶ μὲ κεφάλι μέγα, καὶ πλατὺ στόμα· τὸ κρέας τε τρώγεται ἀπὸ τὰς πτωχὰς τῆς Εὐρώπης, καὶ τὸ σπυρωτὸν δέρματου ὁμοιάζει μὲ κατασκευαστὴν λεπιωτὴν βύρσαν, ὅθεν εἶναι εὐχριστον διὰ σκέπασμα θηκῶν διαφόρων, καὶ εἰς τοὺς ξυλουργοῦντας μὲ τὸν τόρνον, διὰ νὰ ὁμαλίσουν, καὶ στιλβώσουν τὰ ἔργα των.

Εἰς τὰς λίμνας Λαδόγαρ, καὶ Ὀνέγαρ πλησίον τῆς Πετρειπόλεως, καὶ εἰς τὴν Βαϊκάλην τῆς Σιβηρίας εὐ-

ρίσκονται σκυλόφαρα μαῦρα, καὶ ζῶσιν εἰς τὸ γλυκὺ νερόν.

Εἰς τὴν Ἀγγλίαν περιτυλίσσειν τὰς λαβὰς τῶν ἐπιτραπέζιων μαχαιρίων, καὶ δικράνων μὲ εἶδος δέρματος ὀφάριου ὁμοιάζοντος πολὺ μὲ τὸ δέσμα τῶ σκυλόφαρος, ἀλλὰ μὲ σπυρία χονδρότερα, καὶ μὲ ἄκραν συμμετρίαν πρὸς ἀλλήλα.

Τὰ κατὰ σκυλόφαροδέρματα πρέπει νὰ ἦναι μεγάλα, πλατέα, μὲ σκληρὸν σπυρὶ μεσαῖον, μήτε μέγα, μήτε μικρὸν, καὶ νὰ ἔχῃν τὰ ὠτία καὶ τὰς σιαγόνας τῶ ὀφάριου ἄκοπα.

ΣΚΥΛΛΑ, Σκυλλοκρόμμυον, προμμῦδι τῆς Αἰγύπτου, γινόμενον καὶ ἀλλαχῶ εἰδῶν, ἀρσενικόν, τὸ ὁποῖον εἶναι ὑπόλευκον, καὶ θηλυκόν, τὸ ὁποῖον εἶναι κόκκινον, ἀλλὰ τοῦτο μόνον σχεδὸν εὐρίσκεται εἰς τὰς ἀποθήκας· τὰ φύλλα του εἶναι πλατέα, καὶ μακρὰ, καὶ τὸ ἄνθος τε ἀστροειδές· ὁ χυμός τε ἰξώδης, καὶ ἡ γεῦσίς του πικρά. Χρησιμεύει ἡ Σκύλλα διὰ τὴν Θηριακὴν, εἰς τὰς ἀλειφὰς τῆς Ἀλθέας, καὶ τοῦ μεγάλου Διαχύλου, καὶ εἰς τὰς φθισικὰς μὲ τὸ ὀξεῖδι, ἢ μέλι.

ΣΚΟΡΔΟΝ, εἶδος χόρτε κηπευτικοῦ, γνωστῶ εἰς ἡμᾶς μὲ βαρεῖαν ὀσμὴν. Οἱ Ἰσπανοὶ, καὶ Γάσκωνες τρώγουσιν πολὺ, καὶ εἰς ὅλην τὴν Τερρίαν φυτεύεται καὶ διαπανᾶται πολὺ. Οἱ κατοικοῦντες τὰ Βόρεια κλίματα δὲν τρώγουσιν· ὁ Γαλινὸς τὸ ὀνομάζει Θηριακὴν τῶν Χαρικῶν, καὶ ἄλλοι Κιννάμωμον αὐτῶν. Ἐμπόριον ἐσωτερικὸν μόνον γίνεται εἰς σκόρδα, καθὼς καὶ εἰς τὰ προμμῦδια.

ΣΚΟΡΠΙΟΣ, ἔντομον ζωῦσιον φαρμακερὸν, καὶ πολυπληθές εἰς τὰ θερμὰ κλίματα, μάλιστα εἰς τὴν Ἰταλίαν· ἡ Ἑλλάς, καὶ τὰ περὶ αὐτὴν νοτιώτερα μέρη τῆς Τουρκίας σπανίως ἔχουσι, καὶ ποτὲ δὲν ἤκουσα, ὅχι νὰ φαρμακωθῆ, καὶ νὰ ἀποθάνῃ τινὰς, ἀλλὰ καὶ σπανίως νὰ παραπονεθῆ.

Ἰατρικὸν ἔτοιμον διὰ τὸ δῆγμα τῶ ζωῦσις τέτου ἔδωκεν ἡ φύσις τὸ νὰ κοπανίσῃ ὁ δηχθεὶς τὸν ἴδιον, καὶ

καὶ νὰ ἐμπλαστρώσῃ μὲ τὸ σῶμά του τὸ πονεμένον μέ-
ρος, καὶ ἀφεύκτως ἰατρεύεται ὁ πάσχων· ἀλλ' ἐπειδὴ με-
τὰ τὸ δῆγμα ἐνδέχεται νὰ φύγῃ ὁ σκορπίος, ἐφευρέθη
πρὸς ἰατρικὰ τὸ ἔλαιον, τὸ ὁποῖον γίνεται κατὰ δύο
τρόπους· α'. μὲ ἔλαιον κοινόν, ἢ ἀμυγδαλέλαιον, ὅπου
ρίπτόμενος ἓνας ἢ πολλοὶ σκορπίοι διαδίδεσι τὸ ἀντίδο-
τον. β'. τὸ λεγόμενον ἔλαιον τῆ Μαθιόλου Ἰατρῆ περι-
φήμου, καὶ ἐφευρετῆ, καὶ συντίθεται ἐσιωδῶς μὲν ἀπὸ
τὸν σκορπίον, ἐπουσιωδῶς δὲ μὲ πολλὰ κόμμεα, ρητί-
νας, γεννήματα, ρίζας, καὶ ἀρώματα, ὡς ἡμπορεῖ νὰ
τὰ ἰδῆ ὅστις θέλει εἰς τὰς φαρμακοποιίας, καὶ ὅταν
χρειασθῆ νὰ τὸ ἀγοράσῃ ἀπὸ τῆς φαρμακοποιῆς.

ΣΚΥΪΤΟΣ, τομάρι, πετζὶ χονδρὸν, Τουρκιστὶ Γκιό-
νι, μὲ τὸ ὁποῖον γίνονται οἱ πάτοι τῶν ὑποδημάτων,
καὶ ἄλλα σκεύη, ὅσα χρειάζονται χονδρὰ τομάρια.

Ὅταν τὸ σκύτος δὲν ἀφεθῆ τὸν ἀρκετὸν καιρὸν εἰς
τὴν ἀσβέστην, καὶ ἐπομένως δὲν σκυτοδεψῆθῆ, ἦτοι ἐρ-
γασθῆ, ὅσον πρέπει, κοπτόμενον δείχνει εἰς τὴν τομὴν
τῆ λευκῆν σειράν, καὶ τὸ τοιῦτο δὲν εἶναι καλόν· διότι
εἰς τὴν μεταχείρισιν τῶν ὑποδημάτων, ὁ τοιῦτος πάτος
ἐκτείνεται, σῆπεται, καὶ βυζάνει εὐκόλα τὸ νερόν· κα-
λὸν σκύτος ἄρα εἶναι, καὶ καλὰ ἐργασμένον, ὅταν ἔχῃ
τὸ ὅμοιον χρῶμα εἰς τὴν τομὴν.

Ἀπὸ τὰ βοῖδια, χοίρους, ἵππους, καὶ τὰ ζῶα ὅ-
σα ἔχουν χονδρὸν τὸ δέρμα γίνονται τὰ σκύτη ἐργαζό-
μενα.

ΣΚΥΤΟΔΕΨΙΑ, ἡ τέχνη τοῦ νὰ ἐργασθῆν τὰ ἀνω-
τέρω δέρματα εἰς τὴν Εὐρώπην, ὅπου αἱ τέχναι ἔλα-
βον μεγίστην ἐπίδοσιν, ἐργάζονται μετὰ τὸ πτίλωμα
(μάδισμα) μὲ τὴν φλοιὰν τῶν νέων δρυῶν, Ταν πα-
ρὰ τῶν Γάλλων ὀνομαζομένην, καὶ τῆτο διὰ νὰ μὴ ἐξο-
δευθῆν πολλαὶ βάλανοι· κοπανισθεῖσα εἰς χονδρὴν κόνιν
διὰ τῆ ἐπίτηδες μύλα ἢ τοιαύτη φλοιὰ, ἀναπληροῖ ὅσα
σχεδὸν καὶ ἡ βάλανος.

Εἰς τὴν Περσίαν, καὶ τὴν Τουρκίαν εἶναι ἄγνωστος
αὕτη ἡ τέχνη, καθὼς καὶ τόσαι ἄλλαι, καὶ ἡ βάλανος

νος

ρος χριστιμεύει εἰς τὸ νὰ ἐργασθῆ καὶ τὸ σκύτος, κα-
θὼς καὶ ἡ βύρσα, καὶ μὲ τὴν ἰδίαν μέθοδον. Ἰδὲ ΒΥΡ-
ΣΟΔΕΨΙΑ.

Ἀναγκαῖα εἶναι τὰ σκύτη διὰ τὰ ὑποδήματα, σαν-
δάλια τῶν χωρικῶν, καὶ σχεδὸν διὰ τοὺς πάτερς ὅλων
τῶν πολυειδῶν κρηπίδων, μὲ τὰς ὁποίας σκεπάζεται τὸ
ποδάρι, καὶ περιπατῶμεν.

ΣΜΑΛΤΟΣ. Ἰδὲ ἜΓΚΑΥΣΤΟΝ.

ΣΜΑΡΑΓΔΟΣ, τὸ Σμαράγδι, πετράδιον πράσινον,
διαφανές, καὶ μετὰ τὸν ἄνθρακα σκληρότερον ἀπὸ τὰ
λοιπά.

Ὁ Πλίγιος ἐπαριθμεῖ 12 εἶδη σμαράγδου, διακρίνων
αὐτὰ μὲ τὰ ἐπίθετα τῶν τόπων, ἀπὸ τῆς ὁποίας ὑπέ-
θέτετο τότε ὅτι ἐκβαίνεν ἢτοι Σκυθικὸς, Βακτριανικὸς,
Αἰγυπτιακὸς, Περσικὸς, κ. τ. λ. Οἱ δὲ τωρινοὶ πετρα-
δισταὶ τῆς Εὐρώπης τῆς διαιρῶσιν εἰς δύο μόνα Ἀσια-
τικόν, καὶ Περσικόν· τὸ πρῶτον, καθὼς καὶ εἰς τὰ
λοιπὰ πετράδια ἐγκρίνεται, ὡς σκληρότερον, λαμπρότε-
ρον, καὶ διαφανέστερον ἀπὸ τὸ δεύτερον, καὶ μάλιστα
ὅταν ᾖναι ἀπὸ τὰ λεγόμενα Παλαιᾶ Μεταλλεῖα. (Ἔσκι
μαδένι).

Ἡ Νέα Καρθαγένη τῆς Ἀμερικῆς ἔχουσα περὶ αὐτὴν
μεταλλεῖα, ἢτοι ὀρυκτεῖα Σμαράγδων, εἰς τὴν κοιλάδα
τῆς Τουνίας, ἢ Τομάνης, καὶ μεταξύ τῶν βουνῶν τῆς
Γρενάδας, καὶ Κοπαϊάνης ἐκβάλλει, καὶ στέλλει εἰς
τὴν Εὐρώπην πολλὰς, καὶ διὰ τοῦτο κατὰ τὸ παρὸν ἢ
τιμῆτων δὲν φυλάττει τὸν πρῶτον βαθμὸν, ἀλλ' ἐξέπε-
σε πολὺ.

Εἰς τὴν Κύπρον, καὶ τὴν Βρεττανίαν εὐρίσκονται Σμά-
ραγδοι, ἀλλὰ πολὺ κατωτέρας ποιότητος.

Οἱ Παλαιοὶ ἀποδίδοντες πολλὰς μυστηριῶδεις δυνά-
μεις καὶ εἰς αὐτὸ τὸ πετράδιον τὸ ἐφορῶσαν διὰ φυλακ-
τόν· κατὰ τὸ παρὸν ὁμοίως ἢ δι' ὀλιγωτέραν εὐπιστίαν,
ἢ διὰ περισσότερον φωτισμόντων, οἱ ἄνθρωποι τὸ με-
ταχειρίζονται μόνον διὰ στολισμόν διὰ τὴν στιλπνότη-
τα, καὶ ὠραιότητά τε, ἂν ἐξαιρέσωμεν μερικὰς Ἰατρὰς,

οἱ

οἱ ὁποῖοι νομίζεν ὅτι τριβεῖς ὁ Σμάραγδος εἰς φιλωτά-
την κόνιν, ὠφελεῖ εἰς μερικά πάθη.

Ἡ ρίζα τῆς Σμαράγδου συναριθμεῖται μὲ τὰ πετρά-
δια, διότι εἶναι σκληρά, καὶ ἡμιπέσκιος μὲ χρώματα
σύμμικτα ἀπὸ κίτρινον, πράσινον, λευκόν, κυανῆν, καὶ
μὲ κηλίδας ὑπομελαίνας.

Τὰ τοπάζια, ἀμέδυστος, καὶ οἱ σμάραγδοι, ὅσοι
κρυσταλλώνονται εἰς τὰς ἀπορρώγας τῶν βράχων εἶναι
ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γωνιώδεις· ὅσοι δὲ εὐρίσκονται σκεπα-
σμένοι μὲ τὰς ρίζας τῶν, ἢ εἰς τόπους ὀμαλωτέρας ὀ-
μοιάζεν ἔξωθεν μὲ πυρίτας λίθους, κιτρίνας, πορφυρὰς,
καὶ πρασίνοους.

Τιμαὶ ἀναλογικαὶ τῶν καλῶν γλυπτῶν Σμαράγδων.

1.	Κερατὶς κομμάτι, ἢτοι 4 κόκκων τιμᾶται 2 Σκῆδα.	
2.	Ὁμοίων	6
3.	Ὁμοίων	10
4.	Ὁμοίων	15
5.	Ὁμοίων	20
6.	Ὁμοίων	30
7.	Ὁμοίων	70
8.	Ὁμοίων	80
9.	Ὁμοίων	100
10.	Ὁμοίων	150

ΣΜΗΓΜΑ, τὸ Σαπῆνι Τερμιστί, ἐλέγετο καὶ Νί-
τρον ἀπὸ τῆς Νίπτρον· εἶναι δὲ εἶδος ζυμάματος, ἢ Ξη-
ρῆ, ἢ καὶ ἀπαλῆ, καὶ τελευταῖον ὑγρῆ, χρυσίμων διὰ
καθάρισμα, καὶ λεύκασμα πολλῶν πραγμάτων, καὶ ὑ-
φασμάτων. Εἰς τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν, τοὺς βαφεῖς,
τὰς πιλευργὰς, καὶ νεροτριβιστάς, τὰς μυρεψὰς, καὶ ἄλ-
λους εἶναι ἀναγκαῖον.

Συντίθεται κατὰ τὴν διάφορον χρῆσίν του ἀπὸ διάφο-
ρα εἶδη, καὶ διαφόρων ποιότητων, ἢτοι ἔλαια. Ἐλαίας
καρυδίων, παννάβεως, λιναρίου, ραφανίδων, λαφάνης,
καὶ ὄφαριων, καὶ αὐτὰς τὰς ὑποστάσεις τῶν ἐλαίων,
καὶ τῶν λίπεων, ἢτοι ὑγρᾶν ἀλειμμάτων· στάκτας, ἀ-
παν-

πάντων τῶν εἰδῶν, καὶ ἄσβεστον, καὶ ἐπομένως κατὰ τὸ εἶδος χάλκαινον, βασιλικὸν ὕδωρ, ἄμυλον, κιννάβαρι, ἄχραν κοκκίνην, ἰνδικὸν, καὶ ἄλλα βαφικὰ εἶδη διὰ τὰ κάμην τὴν ποικιλότητα εἰς τὰ ἰασπώδη ξηρά, ἢ καὶ τὰ δώσεν καλὸν χρῶμα εἰς τὰ ὑγρά σμήγματα.

Πρῶτα καὶ γενικὰ εἶδη τῆς συνθέσεως τοῦ σμήγματος εἶναι ἡ στερρόστακτη, ἡ ἄσβεστος, καὶ τὸ ἔλαιον. Βάλλονται εἰς κάδον ἀναλόγου μεγέθους ἴσαι ποσότητες στάκτης, καὶ ἄσβεστου ἡμισβυσμένης εἰς κόνιν καλὰ ἀνακατωμένα· ἔπειτα χύνεται νερὸν ἕως τὰ μείνη $1\frac{1}{2}$ πόδα ἐπάνω τὸ νερὸν· μετὰ 4 ὥρας κενεῖται τῆτο, καὶ βάλλεται ἄλλο, καὶ πάλιν ὁμοίως τετράκις, φυλάττονται δὲ τὰ νερά ταῦτα χωριστὰ καθ' ἓν.

Εἰς κάδον ἔχοντα τὸ ἔλαιον (τὸ ἴδιον ἐννοεῖται καὶ διὰ τὰ παντοειδῆ ἔλαια, καὶ αλείμματα) χύνεται ἀπὸ τὸ τέταρτον νερὸν, καὶ ἐπομένως ἀπὸ τὸ γ'. β'. καὶ α', καὶ ἀνακατώνεται ἕως τὰ συμπήξῃ καλὰ, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ σμήγμα.

Ἐγκρίνεται τὸ Ἐνετικὸν σμήγμα ἀπὸ τὰ λοιπὰ, καὶ οἱ Ἐνετοὶ ὡς παλαιότεροι ἐφευρεταί· καὶ συντίθεται ἀπὸ μόνον ταῦτα ἔλαιέλαιον παχὺ, ἄλκαλι ἐμβαλμένον ἀπὸ τὴν καλιτέραν στερρόστακτὴν τῆς Καρθαγένης, ἢ Ἀλικάντης, καὶ ἄσβεστον βρασμένον περὶ τὸν ἕνα μῆνα εἰς μέγιστον λέβητα. Φανερὸν εἶναι ὅτι εἶναι καὶ ἀκριβώτερον· μ' ὅλον τοῦτο ἢ Ἐλουητία περισσώτερον ἀπὸ τὰ λοιπὰ μέρη τὸ ζητεῖ, καὶ δαπανᾷ μεγάλας ποσότητας.

Εἰς τὸ Ἀρχιπέλαγος κατασκευάζει σμήγματα ἐξαιρέτα μεταχειριζόμενοι τὸ ἔλαιέλαιον, ὡς καλότερον, καὶ πολυπληθέστερον εἰς αὐτὰς τὰς Νήσους· τῆς Κρήτης ὅμως τὰ σμηματοποιεῖα ὑπερτεροῦν τὰ λοιπὰ, ὡς λευκότερα, καὶ ξηρότερα. Μετὰ ταῦτα εἶναι τὰ τῆς Μυτιλήνης, καὶ τῶν Ἀθηνῶν ἀπαλότερα, καὶ κλίνοντα εἰς τὸ γαλάζιον, μὲ κάποιαν δυσωδίαν, τὴν ὁποίαν δὲν ἔχεν τὰ Κρητικά· ὅλα ὅμως κόπτονται εἰς πλάκας τετραγῶνες, κυβικὰς, καὶ ἐπιμήκεις μεγάλας, καὶ μικρὰς, καὶ με-

μεταφερόμενα εἰς κιβώτια ποταπὰ ἀναπληρῆν τὰς χρείας τῆς Τουρκίας, καὶ πολλὰ στέλλονται εἰς τὴν Μασσηλίαν, καὶ ἄλλα μέρη τῆς Εὐρώπης· ὅλα ἐπισφραγίζονται μὲ τὴν λεγομένην Πεντάλφα, ἢ Σφραγίδα τοῦ Σολομῶντος, συνισταμένην εἰς δύο τρίγωνα ἰσόπλευρα κατ' ἀντίθετον τεθειμένα, καὶ συμπεπλεγμένα πρὸς ἀλλήλα, καὶ ἐμπερικλεισμένα μὲ κύκλον τῆς σφραγίδος.

Ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ φέρουσι στρογγύλα σμήγματα ἰασπῶδη μὲ ὑόκκινον, ἢ πράσινον, εὐώδη διὰ τῆτο, καὶ μοσχοσάπυρα, ἢ καλῆτερον μοσχοσμήγματα ὀνομάζονται, καὶ χρησιμεύου διὰ νήψιμον τῶν χειρῶν, καὶ τοῦ ἄλλου σώματος.

Τῶν καλῶν ξηρῶν σμηγμάτων γνωρίσματα εἶναι τὸ ξηρότερον, στιλπνὸν, καλῆς μυρωδίας ὅσον τὸ δυνατόν, χωρὶς νὰ γνωρίζεται ἄλειμμα, ἢ ἔλαιον, καὶ κοπτόμενον νὰ ἦναι συνενωμένον τὸ ζύμαμά του.

Ἦγρὰ σμήγματα κατασκευάζουσι εἰς τὴν Θεσσαλίαν, καὶ Ἑλλάδα διὰ τὴν οἰκιακῆν των χρῆσιν οἱ ἐγκάτοικοι, ἀλλ' ὄχι δι' ἐμπόριον.

Εἰς τὴν Εὐρώπην ὅμως μεταχειριζόμενοι τὰ εἰρημένα διάφορα ἔλαια, λίπη, καὶ αλείμματα κατασκευάζουσι ἅπανταχῶς ἀπὸ αὐτὰ, καὶ μάλιστα διὰ τὰς μεγάλας των χρείας διὰ τὰ πολλὰ ἐργοχειρεῖά των, τὰ ὅποια ἐπιζητῆν λεύκασμα, καὶ ἀφευκτον πλύσιμον ὅλα τὰ λινα, μεταξωτὰ, καὶ μάλλινα· εἰς δὲ τὸ χρῶμα εἶναι μαύρα, ἢ πράσινα, καὶ ὑποκίτρινα.

Εἰς τὴν Νεάπολιν τῆς Ἰταλίας κατασκευάζουσι σμήγμα ὑγρὸν, τῶ ὁποίου εἶναι μυστικὴ ἢ σύνθεσις, καὶ ἢ καλὴ ποιότης συνίσταται εἰς τὸ νὰ ἦναι μίτε πολὺ ὑγρὸν, μίτε πολὺ ξηρὸν, χρώματος φύλλου μαραμένου, καὶ ὀσμῆς γλυκείας, καὶ ἀρωματικῆς. Πωλεῖται εἰς τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τῆς μυρεψῆς εἰς ἀγγεῖα λευκαργίλλου καλὰ ἐπιστομαμένα, καὶ χρησιμεύει διὰ νήψιμον χειρῶν, διὰ τὰ κρεῖα, καὶ εἰς τὴν σύνθεσιν τῶν μικρῶν ξηρῶν Μοσχοσμηγμάτων.

Ἐξαιρετώτερα σμήγματα γίνονται εἰς τὸ Χαλέπιον, διό-

διότι είναι λευκά, και ξηρότατα, και ἡ τοιαύτη ποιότης των ἀποδίδεται εἰς τὴν καλὴν στάκτιν, καλὸν ἐλαιέλαιον, και τὴν ἄσβεστον τοῦ τόπου, μετὰ τὰ ὅποια συντίθενται. Ἡ Περσία κατασκευάζει πολὺ πλῆθος σμήγματος μετὰ τὸ ἀλείμμα τῶν προβάτων, ἀλλ' εἶναι ἀπαλὸν, και δὲν λευκαίνει· διὰ τοῦτο μεταχειρίζονται τὸ Χαλεπινόν, και τὸ δαπανῶν ὅλον χωρὶς νὰ διαδοθῆ εἰς τὴν Τουρκίαν.

Τὸ Μοσχοσμῆγμα συντίθεται ἀπὸ ξηρὸν σμῆγμα καλόν, χρωματίζεται μετὰ τὸ ζύωμα τῶν εἰρημένων χρωμάτων, και ἀποκτᾷ εὐωδίαν βάλλωντας εἰς τὸ ζύωμα ἀπὸ τὰς λεγομένας ἔσας τῶν ἔσιωδῶν χόρτων, ἢ ξύλων, ἢ κόμμεων. Ἄλλοι τὸ ζυμάρι μετὰ $\frac{2}{3}$ σεμιδάλεως, και $\frac{1}{3}$ λευκῆ σμήματος, λύνοντες τα μετὰ ὀλίγον νερόν εἰς τὴν φωτίαν εἰς λέβητα, και ἔπειτα ζυμώνοντες τα εἰς σανίδα ὀμαλήν, ὅπως χύρνυ και τὸ μύρον διὰ τὴν εὐωδίαν· εἰς τὴν Γαλλίαν κατασκευάζεται ἔτω, και ὀνομάζεται Savonnette, ἢτοι Σμηγματίον.

ΣΜΗΚΤΙΣ, τὴν ὁποίαν Κιτωλίαν γῆν ὑπολαμβάνει ὁ Βαρῖνος, Γῆ Σμηγματική, Terra Saponaria, χῶμα παχύ, ἰξῶδες, και βαρὺ, ὑπόμαυρον, ἢ ὑποκίτρινον, χρῆσιμον διὰ πρῶτον πλύσιμον τῶν μαλλίων εἰς τὰ ἐργοχειρεῖα· εὐρίσκεται πολὺ εἰς τὴν Ἀγγλίαν, και ὀνομάζεται Soletards.

ΣΜΗΛΗ, τὸ σμηλᾶρι, ἐργαλεῖον σιδηρῶν, χρῆσιμον εἰς τὰς χρυσοχόους, και πετραδιστὰς διὰ τὰ χαράγματα, και γλύμματά των, και εἰς τὰς ξυλουργὰς διὰ νὰ σκάπτου τὰ ξύλα· ἀλλὰ τοῦτο εἶναι πολὺ μεγαλήτερον· ἀμφότερα δὲ μετὰ κοπτικὴν ἀκίδα διαφόρων ἐκτάσεων, και εἰδῶν ἀπὸ τὸ ἓν, και ἴσα ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος διὰ νὰ κτυπῶνται μετὰ τὴν σφύραν· εἶναι και χειρουργικὸν ἐργαλεῖον τὸ Τουρκιστὶ Νιστέρι, μετὰ τὸ ὁποῖον φλεβοτομέσιν. Ἡ Γαλλία εὐδοκιμῶσα εἰς ταῦτα τὰ ἐργαλεῖα, και εὐτυχοῦσα εἰς χειρῆργους, κατασκευάζει καλὰς σμήλας· ἡ Ἀγγλία ὁμοίως ὑπερτερῶσα εἰς ὅλα τὰ σιδηρὰ βαναυσουργήματα δὲν πρέπει νὰ μετρηθῆ δευτέ-

τέ-

τέρα· ἡμεῖς ὅμως λαμβάνομεν τὰ πρὸς τὴν χρεῖαν ἀπὸ τὰ βαναουσουργεῖα τῆς Γερμανίας, καὶ οἱ κουρεῖς ἐπιτηδεύονται νὰ φλεβοτομῶν ἐξαίρετα.

ΣΜΙΛΑΞ, ἡ Σμηλαγκιά, καὶ τὸ Σμιλάγκι· εἶναι δὲ εἶδος βάτου ἐρπομένης κατὰ γῆς ἕως νὰ εὖρη δένδρον, ἢ τοῖχον νὰ κολλήσῃ, καὶ ἀναβῆ, ὡς ὁ κισσός· τὰ ἀκροκλονιάτης τὴν ἀνοιξιν ὄντα ὑπόξανθα καὶ τρυφερά γίνονται χρήσιμα εἰς φαγὴ μὲ τὸ ὀξειδίον, καὶ αὐτὰ τὰ ἀκρόδρυα ὀνομάζομεν Σμιλάγκια.

Ἡ Σμίλαξ εἶναι δύο εἰδῶν· ἦτοι σμίλαξ τραχεῖα, καὶ σμίλαξ λεία· ἀπὸ τὴν δευτέραν καρποφορεῖται μικρὰ σταφύλια μὲ σπόρον μαυρωδερὸν, καὶ ψιλόν, τὸ ψίλωθρον, χρήσιμον διὰ τὴν κατασκευὴν τῆ Ζύθου, καὶ ἄλλων ποτῶν· χρησιμεύει καὶ εἰς τὴν Ἰατρικὴν. Ἴδὲ **ΨΙΛΩΘΡΟΝ**.

ΣΜΥΡΙΣ, μεταλλικὴ πέτρα εὕρισκομένη σχεδὸν εἰς ὅλα τὰ μεταλλεῖα, καὶ ἰδιαιτέρως εἰς τὰ τῆ χρυσοῦ, τῆ χαλκῆ, καὶ τοῦ σιδήρου· εἶναι λοιπὸν τριῶν εἰδῶν Ἰσπανικὴ, Κοκκίγη, καὶ Κοινή.

Ἡ Ἰσπανικὴ ἐκβαίνει εἰς τὰ πλέσια μεταλλεῖα τῆς Περῆς, καὶ ἐπειδὴ συμπεριέχει φλέβας χρυσοῦ ἐμποδίζεται ἢ ἐξοδότης ἀπὸ τὴν Ἰσπανικὴν Διοίκησιν μὲ δυσαρέσκειαν τῶν ζητῶντων τὴν Φιλοσοφικὴν Πέτραν (Κυμιάν) οἱ ὅποιοι ἐλπίζουν νὰ τὴν μετουσιώσουν εἰς χρυσόν.

Ἡ Κοκκίγη ἐκβαίνει εἰς τὰ μεταλλεῖα τοῦ χαλκοῦ, τὴν ὁποίαν οἱ πωληταὶ θέλουν νὰ δώσουν δι' Ἰσπανικὴν, ἀλλὰ γνωρίζεται παρὰ τῶν δοκίμων· διότι ἔχει κἀνὲν φλεβίδιον χρυσοῦ, καὶ εἶναι ὁμαλὴ, καὶ σκληρὰ· ἢ δ' Ἰσπανικὴ τὸ ἐναντίον· ἢ Σουηκία, καὶ Δανία δίδει εἰς τὴν Γαλλίαν, ἀλλ' ὀλίγην, ἢ δὲ Ἀγγλία λαμβάνει ἐτησίως ὅλην τὴν χρειώδη σμυρίδα ἀπὸ τὴν Νάξον Νησίον τῆ Ἀρχιπελάγους, ὅπε εἶναι εὐθυνατώτη (20 παράδες τὸ Καντάρι) κοκκίγη, καὶ χρησιμωτάτη διὰ τὰ πολλὰ τῆς Ἀγγλίας βαναουσουργήματα, καὶ ἄλλα ἐργόχειρα.

Ἡ

Ἡ Κοινὴ εὐρίσκεται εἰς τὰ μεταλλεῖα τοῦ σιδήρου, καὶ αὐτὴν μεταχειρίζονται ἡ Γερμανία, Γαλλία, καὶ ὅλα τὰ ὑπερβόρεια μέρη· τὸ χρῶμά της εἶναι στακτιρὸν, ὑποκόκκινον, καὶ ἡ ποιότης σκληροτάτη.

Ἡ Σμυρὶς χρησιμεύει διὰ νὰ λευκάνων ὅλα τὰ σιδηρᾶ, καὶ χαλύβινα ὄπλα, ἐργαλεῖα, καὶ σκεύη, διὰ νὰ κόψουν, ἢ τροχίσουν τὰ πετράδια, καὶ διὰ πολλὰ ἐργόχειρα, ὡς εἰς τὴν σειρὰν τέτου τῆς Λεξικῆς θεωρεῖς εἰς διάφορα Ἄρθρα. Τῆς Ναξίας ἡ Σμυρὶς εἶναι διὰ τὴν ἀτεχνίαν μας ἀχριστος, καὶ ὁ μετ' αὐτῆς εὐρισκόμενος χαλκὸς ἀγνώριστος.

ΣΜΥΡΝΑ, εἶδος κόμμεως, ἢ ῥητίνης ἀποσταζούσης δι' ἐντομῆς, ἢ καθ' ἑαυτὴν ἀπὸ τὸν κορμὸν δένδρου μεσαίᾳ μεγέθους τῆς Ἀραβίας, Αἰγύπτου, Ἀφρικῆς, καὶ πρὸ πάντων τῆς Ἀβυσσινίας, ὅθεν καὶ Ἀβυσσινικὴ λέγεται· εἶναι δὲ καὶ αὕτη, ὡς τὰ λοιπὰ κόμμεα δύο εἰδῶν.

Ἡ Στακτὴ, τὸ παρ' ἡμῶν ὀνομαζόμενον δάκρυ, ἡ ὁποία εἶναι καθαρωτέρα, καὶ πολυτιμωτέρα χρυσοκιτρίνη, καθαρὰ, καὶ διαφανῆς, εὐθραυστος, ἕλαφρὰ, πικρὰ, καὶ δύσοσμος· κατὰ τοὺς καιροὺς μας ὅμως εἶναι ἀγνώστος, καὶ δὲν εὐρίσκεται.

Ἡ Ὀνυχώδης, ὀνομάσθη δὲ ἔτως, διότι κοπτόμενα τὰ κομμάτιά της ἐμφαίνουσι χρώματα λευκὰ ὡς τῶν ὀνύχων τῆς χειρὸς, συναίεται εἰς ψιάδια, καὶ μετακομίζεται εἰς ἀσκούς· καλὴ εἶναι ὅταν ἔχη μεγάλα δάκρυα, κόκκινα, διαφανῆ, τὰ ὁποῖα διαθραυόμενα ἔχουν τὰς εἰρημένας ὀνυχώδεις σκιάς, καὶ ἐμπεριέχουν ὕλην χρισματώδη ὑγρὰν, καὶ αὕτη εἶναι ἡ ἀληθὴς στακτὴ τῶν Ἀρχαίων.

Χρησιμεύει ἡ Σμύρνα εἰς τὴν σύνθεσιν πολλῶν ἀλειψῶν διὰ τὰς πληγὰς· καὶ διὰ τὸ βαλσάμωμα τῶν νεκρῶν εἶναι τὸ πρῶτον, καὶ διὰ τῆς Χυμικῆς δίδει ἕλαια, πνεύματα, καὶ βαφὰς, μὲ μεγάλας ἰατρικὰς ἀρετὰς.

ΣΟΛΔΑΤΟΝ. Ἰδὲ Ἀκρίῳ Θαλασσίᾳ.

Tom. II.

16

ΣΠΑΡ.

ΣΠΑΨΤΟΝ, τὸ παρὰ τῶν Λατίνων Genesta, χαμό-
δένδρον, πολύκλονον, χρήσιμον διὰ σάρωτρα (σκέπας)
εὕρισκόμενον εἰς πολλὰ παράλια τῆς Μεσογείας Θαλάσ-
σης, καὶ εἰς τὸν Βόσπορόν μας, μάλιστα εἰς τὰ ἀντικρῦ
τῆς Κωνσταντινουπόλεως Προποντίδα Νησίδα, ὅπου μὲ
τὸ κίτρινον, καὶ εὐῶδες ἄνθος του ἀποκαθιστᾷ τερπνό-
τερον τὸν Μιάϊον.

Εἰς τὴν κάτω Γερμανίαν μεταχειρίζονται οἱ Ἴατροὶ
τὸ Σπάρτον εἰς διάφορα πάθη.

Σπάρτον Βαφικὸν ὀνομάζεται χόρτον ἄγριον
γινόμενον εἰς διάφορα μέρη, τὸ ὁποῖον μεταχειρίζονται
οἱ βαφεῖς διὰ τὸ κίτρινον χρῶμα εἰς ποταπά πράγμα-
τα· ὁμοιάζει πολὺ μὲ τὸ ἀνωτέρω, ἀλλ' εἶναι κοντότε-
ρον, καὶ οἱ κλόνοι του λεπτότεροι· ἡ Γαλλία ἔχει πο-
λὺ, ἡ Ἰσπανία, καὶ ἡμεῖς.

ΣΠΑΨΤΙΟΝ, ἢτοι σπάρτον μικρὸν, τὸ ὁποῖον Se-
reth παρὰ τῶν Γάλλων λέγεται, καὶ Orseille ἀπὸ τῆς
Roccella Ἰταλικῆς (1) ὅτι μικρὸν φυτὸν γινόμενον εἰς
τὰς βράχους, (Rocche) καὶ διὰ τοῦτο εἰς τὰ παράλια
τῆς Μεσογείας, καὶ τὸ καλῆτερον εἰς τὴν Κρήτην, καὶ
τὸ εἰς τὰς Νήσους τῶν Μακάρων (Καναρίων), τὸ ὁποῖον
παρὰ τῶν ἰατρῶν ὀνομάζεται Φύκος Βαφικόν.

Εἶναι καὶ τρίτον εἶδος φύκος γινομένης εἰς τοὺς βρά-
χους, ἀλλὰ δὲν εἶναι τόσο καλόν, ὅσον τὰ ῥηθέντα
διὰ τὴν δώση τὸ ὑποπόρφυρον χρῶμα εἰς τὸ κυανῆν τῆς
ἠλιοτροπίης.

Τὸ δὲ ἠλιοτρόπιον τῆτο κατασκευάζεται εἰς τὴν Ὀλ-
λάνδαν μυστικῶς ἀπὸ μίαν οἰκογένειαν, καὶ μόνην τῆς
Ἀμστελοδάμης· αὐτὸ δίδει τὸ ὑποπόρφυρον κυανῆν χρῶ-
μα, καὶ τεταρτημόριον ἀπὸ αὐτὸ ἀρκεῖ δι' ἓν ὅλοκλη-
ρον ἀπὸ τὰ ῥηθέντα, καὶ μ' ὅλον τῆτο ἡ βαφή των γί-
νεται κατωτέρα. Γαλλιστὶ λέγεται Tournesol, καὶ πω-
λεῖται εἰς εἶδος πέτρας κυανῆς.

ΣΠΑΡ-

(1) Σπάρτιοι οἱ θαλάσσιοι λίθοι κατὰ τὸν Βαρῖνον.

ΣΠΑΡΤΙΟΝ. Κλωσμένον ἴημα δίκλονον, καὶ τρίκλονον, ὡς Σπαρτίον Ἐντριτον τὸ τρίκλονον, τὸ ἀπὸ καθαρὸν μετὰξι. Ὀνομάζεται Ἰμπρισίμι Τουρκιστί, τὸ λινῆν, καὶ βαμβακερὸν λέγονται ράμματα, καὶ πωλῆνται ὅλα λευκά, ἢ βαμμένα δια τὸ ράψιμον μετὰ τὴν δραχμὴν. Ἴδὲ καὶ ΜΕΤΑΨΙ.

ΣΠΑΨΤΟΣ (ἡ) παρὰ τῶν Ἑλληνιζόντων, χόρτον αὐξάνον εἰς τὰ ἔλη, Γαλλ. Junc, Λατιν. Juncus καὶ Τερκ. Σάζι. Ἴδὲ τὸ κυριώτερον ΣΧΟΪΝΟΣ.

ΣΠΑΘΙΟΝ, ὄπλον παλαιόθεν γνωριζόμενον Σιδηροχαλύβινον, μακρὸν, καὶ καμπύλον, κοπτερὸν ἀπὸ τὸ μέρος τῆς ἐκκυρτώσεως· κρεμάται ἀπὸ τὴν ζώνην, καὶ ὀνομάζεται Παραζώνιον, καὶ παρὰ τῶν Ὀθωμανῶν συνδέεται εἰς τὸ ἐφίππιον πρὸς ἐνδείξιν ἐξουσιαστῆ, ἢ ἀρχοντος.

Τὰ Δαμασκινὰ Διμισκὶ σπαθία διὰ τὴν καλὴν βαφὴν, καὶ εὐλύγιστον αὐτῶν, ἐπαινεῦνται ὡς καλὰ. Πανταχῆ εἰς τὴν Τερκίαν κατασκευάζεν· οἱ Μαμλεκοὶ τῆς Αἰγύπτου μανθάνεν νὰ τὰ ἐπιχειρισθῆν ἀμίμητα, καὶ πολλοὶ τῶν Ἀσιατικῶν ἰππέων. Οἱ Εὐρωπαῖοι ἰππεῖς μεταχειρίζονται μεγάλα σπαθία, καὶ οἱ πεζοὶ στρατιῶται μικρὰ, ἀλλ' ὀλίγης τιμῆς, καὶ στομαμένα σχεδόν. Οἱ Ἀξιωματικοὶ τῆς Εὐρώπης φορεῖσι πανταχῆ περιζώνια στενά, καὶ ἀκιδωτὰ πολλάκις τρίγωνα, ἢ ἀμφικόπα, μετὰ μικρὰν γωνίαν κατὰ τὸ μέσον.

Θήκη ἢ κοινότερον θηκᾶρι λέγεται τὸ ξύλινον δοχεῖον τῆ σπαθίου, ἔξωθεν τυλιγμένον μετὰ λεπιδωτὴν, ἢ ἀπλὴν βύρσαν, ἢ καὶ μετὰ ξωτόντι ὑφασμα ἔχον περὶ τὸ στόμιον, καὶ τὸ τέλος τυλίγμα χρυσεῖν, ἢ ἀργυρεῖν· τῶν δὲ ἐφίππων στρατιωτῶν σιδηρεῖν. Ἡ λαβὴ ὀνομάζεται Κώπη, καὶ γίνεται ἀπὸ χρυσεῖν, ἀργυρεῖν, ἐλεφάντινον, ἢ ἀπλῶς κέρατον, ἢ ξύλον.

ΣΠΑΡΑΓΚΙ, ἀσπαραγκος (asperge) χόρτον ἄγριον, ἢ ἀκαλλιέργητον, τῆ ὁποῖε ὁ ὀμώνυμος καυλὸς ἀναφυόμενος τὴν ἀνοιξιν τρυφερὸς ὄντας ἀκόμη χρησιμεύει εἰς τὰ μαγειρεῖα, ὡς μαγειρεῦμα ἐξαίρετον, καὶ ὁ ζωμός

τε ὡς γλυκαντικὸς τῷ αἵματι • εἰς τὸ ἐμπόριον ὁμῶς παντελῶς .

ΣΠΕΡΜΑ ΚΗΤΟΥΣ . Spermia-Ceti, τὸ σπέρμα τῆς Φαλαίνης . Ἴδὲ ΦΑΛΑΙΝΑ .

ΣΠΟΓΓΑΡΙ, ὁ σπόγγος . Μανιτάρι εὐρισκόμενον εἰς τὰς ὑποθαλασσίους βράχους τῆς θαλάσσης, ἔχον κατὰ τὰς φυσικὰς δύο αἰσθήσεις γεῦσιν, καὶ ἀφῆν • εἰς τὰ Νησιά τῆς Ἀρχιπελάγους ἐκβαίνον τὰ περισσώτερα, καὶ μάλιστα εἰς τὴν Ἰκαρίαν, τῆς ὁποίας οἱ ἐγκάτοικοι ἐπιτηδεύονται πολὺ εἰς τὸ νὰ βυθίζωνται νὰ τὰ ἀποσπάσῃ, καὶ ἐκβάλλουν ἀπὸ τὸ πέλαγος . Γνώρισμα τῶν καλιτέρων νέων εἶναι ἡ τοιαύτη ἐπιτηδειότης ἐκείνων τῶν Νησιωτῶν . Τῷ δὲ καλῷ σπογγαρίῳ, τὸ νὰ ἦναι ξανθὸν, ἐλαφρὸν, καὶ μὲ μικρὰς τρύπας, καὶ τοιαῦτα εἶναι τὰ μικρὰ, καὶ μεσαῖα, τὰ δὲ μεγάλα ἔχουν καὶ τὰς τρύπας μεγάλας, εἰς τὰς ὁποίας εὐρίσκονται καὶ πέτραι ὀνομαζόμεναι Κυστόλιθοι τριβόμεναι εἰς κόριν, καὶ ποτιζόμεναι εἰς τὰ βρέφη, ὡς ἀνδελμινθιακά • χρειάζεται ὁμῶς καλὸς φαρμακοποιὸς νὰ τὰς ἐκλέξῃ .

Ἡ δὲ χρῆσις τῶν σπογγαρίων διὰ νὰ απογγίσῃ τὰ ὑγρά ἀπὸ τὰ πλυνόμενα ἀγγεῖα, καὶ τὰς πληγὰς, καὶ σχεδὸν εἰς ὅτι χρειάζεται σπόγγισμα .

Απὸ τὰ εἰρημένα Νησιά λαμβάνει ἡ Εὐρώπη σχεδὸν τὰ πρὸς χρῆσίν της • τὰ στελλόμενα ἀπὸ τὴν Βαρβαρίαν εἶναι κατώτερα .

ΣΠΟΓΓΟΣ ΠΥΡΟΤΕΧΝΙΚΟ΄Σ, ἡ Ἦσκα . Ἴδὲ ΠΥΡΟΤΕΧΝΙΚΟ΄Σ .

ΣΠΟΡΟΣ, λέγεται ὁ καρπὸς τῶν σπειρομένων φυτῶν, τὰ ὁποῖα εὐλόγως ἢ κοινῇ γλῶσσα ὀνομάζει Σπαρτά, ὁποῖα εἶναι ἀπὸ τὰ καλλιεργούμενα ὅλα τὰ γεννήματα, καὶ τὰ ὄσπρια • ἐπομένως δὲ

Ἄ τῷ ΦΙΛΩΘΡΟΥ . Ἴδὲ τὸ Ἴδιον .

Ἄ τῷ Λινόςπορος . Ἴδὲ ΛΙΝΑΡΙ .

Ἄ τῷ Κανναβόςπορος . Ἴδὲ ΚΑΝΝΑΒΙ .

Ἄ τῷ Κολοκυνθόςπορος . Ἴδὲ ΚΟΛΟΚΥΝΘΗ .

Ἄ τῷ Φιττακόςπορος . Ἴδὲ ΚΡΟΚΟΣ ΑἴΓΥΠΤΙΑΚΟ΄Σ ,

Σ π ό-

Σπόρος Ἁγίος, Semen Sanctum, καὶ Semen Santonicum, καὶ Γαλλιστὶ Barbotine· τὸ Τερκιστὶ χωρασανί, καὶ ἔτι Semen contra, ὑπονοημένε τῆ Vermes, ἦτοι σπόρος ἀνθελμινθιακός, ἐπειδὴ ἔχει τὴν ἐνέργειαν ταύτην.

Καρποφορεῖται ὁ σπόρος ἔτος εἰς τὴν Χωρασάν Ἐπαρχίαν τῆς Περσίας, καὶ εἰς τὰ ἐκεῖ σύνορα τῆς Ῥωσσίας ἀπὸ χόρτον μὲ φύλλα μικρότατα, καὶ εἶναι εἶδος ἀψινθίε, κατὰ τὸν Μαθιόλον.

Καλὸς σπόρος εἶναι ὁ ἔγκαιρος, θρεμμένος, καθαρός, καὶ πολυόσμος· ἔχει πολὺ ἔλαιον, καὶ ἄλας ἑστιῶδες, ἢ πτητικόν· εἶναι δὲ μικρὸς, μακρυλὸς, ὑποπράσινος, πικρὸς, καὶ πολὺ ἀρωματικὸς.

Πινόμενος ὠφελεῖ ἐναντίον τῶν σκωλήκων, ὡς ἀνθελμινθιακός, κινεῖ τὰ λόγια τῶν γυναικῶν, καὶ διαλύει τὰς ἀναθυμιάσεις τῶν ὑστερικῶν.

Εἰς τὴν Τερκίαν, καθὼς καὶ εἰς τὴν Ὀλλάνδαν, καὶ Ἀγγλίαν τὸν κάμνον ζαχαρωτὰ, καὶ δίδουν εἰς τὰ παιδία.

Μεταφέρεται διὰ τῆς Συρίας, ἦτοι τῆ Χαλεπίε, καὶ Ἀλεξανδρίδος, καὶ διὰ τῆς Σμύρνης· καὶ πωλεῖται τῶρα ἀκριβώτατα.

Σπόροι Ψυχροί, τέσσαρες, ἦτοι τῆς Κολοκύνθης, τοῦ Χειμωνικοῦ, τοῦ Πέπονος, καὶ τοῦ Σικύου· Θερμοὶ δὲ, ἄλλοι τέσσαρες, τῆ Ἀνίσου, τῆ Μαράθρου, τῆ Κυμίνου, καὶ τῆς Λεοντικῆς.

Ὅταν ὁ Δημιουργὸς τῶν ἀπάντων Θεὸς ἐπρόσταξε νὰ βλαστήσῃ ἡ γῆ τὰ χόρτα, καὶ τὰ δένδρα, διώρισε νὰ ἔχη ἕκαστον τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, καὶ μὲ τὸν τρόπον τῆτον, ὅλα διαίωνίζεσι μὲ τὴν ἰδίαν γῆν· καὶ ἂν οἱ ἄνθρωποι διὰ νὰ ἀπολαύσων ὀλίγωρα τὸν καρπὸν, ἢ τὸ δένδρον, φυτεύσων ἀπὸ τὰ ἴδια δένδρα κλόρους, καὶ δὲν τὰ σπείρουν, αὐτὸ εἶναι ἐπιτηδειότης πρὸς ὠφέλειαν, ἢ δὲ φύσις ἐνεργεῖ πάντοτε τὴν προσταγὴν τῆ Παντεξουσίε Δεσποτικῆς, καὶ εἰς ὅλα δίδει τὸν σπόρον· π. χ. τὸ κλῆμα τῆς ἀμπέλου φυτεύεται μὲ κλό-

κλόνον ἄλλου κλήματος διὰ νὰ καρποφορήσῃ ὀγλίγωνα μὲ τὴν πρῶχειρον αὐξισίντε· ἀλλὰ μὲ ὅλον τῆτο ἡσταῖ φυλὴ καὶ τῆ παλαιῖ, καὶ τῆ νεοφύτου ἔχει τὸν σπόρον, καὶ ὄχι ἓνα ἀλλὰ πολλὰς διὰ νὰ φάγουν καὶ τὰ πτηνὰ, καὶ τὰ ζώφια ἂν τύχων, καὶ νὰ περισσεύσων διὰ νὰ ἀποτελεσθῆ ἡ προσταγὴ τῆ Θεῖ νὰ γένη κλήμα, τὸ ὁποῖον ἀργεῖ περισσότερον διὰ νὰ μεγαλώσῃ, καὶ δυσκολώτερον φυλάττεται· ἡ φύσις συζευχθεῖσα μὲ τὴν τέχνην, ἐφεῦρον τὴν φυτείαν, ἡ ὁποία ὡς προεῖπον, εἶναι ὀγλιγωροτέρα, καὶ εὐκολωτέρα.

Ὁ τῶν ζῶων ὅλων Σπόρος διακρίνεται ἀπὸ τῶν φυτῶν ὀνομαζόμενος Σπέρμα.

ΣΠΥΡΙΣ, τὸ ζιμβίλι· ἀγγεῖον πλεκτὸν ἀπὸ σχοῖον εἰς σχῆμα κώδωνος μὲ δύο λαβὰς, ἀπὸ ἓκαστον μέρος μίαν, χρήσιμον διὰ πολλὰς πραγματείας τῆς Αἰγύπτου, ὡς τὸ ρύζι, καὶ ἄλλα, διὰ νὰ τὰ ὀφωνίζων οἱ δῆλοι· ὅλαι πλέκονται εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ἴδε **ΣΧΟΙΝΟΣ**.

ΣΤΑΓΜΑ. Τὸ ἀποσταλάζον πνευματῶδες νάμα μὲ τὸν ἄμβυκα, ὄθεν ροδόσταγμα, καὶ ἄλλα. Ἴδε **ΝΑΜΑ**.

ΣΤΑΚΤΗ, τὸ ὑπόλοιπον τῶν φυτῶν, καὶ παντὸς ἄλλου πράγματος καιομένου ἀπὸ τὸ πῦρ. Χρησίμη διὰ τὰς κονίας (θολοστάκτας) λεύκασμα τῶν πανίων, πλύσιμον τῶν ἐνδυμάτων (ἐκτὸς τῶν μεταξωτῶν, ἐπειδὴ τὰ φθείρει) καθάρισμα τοῦ νίτρου, καὶ ὡς μία ἀπὸ τὰς ἀχρόους βαφὰς, πολὺχρηστος εἰς τοὺς βαφεῖς διὰ νὰ προετοιμάσων τὰ βαπτέα διὰ τὴν βαφήν.

Στάκτη κυρίως ὀνομάζεται ἡ γινομένη κοινῶς ἀπὸ τὰ κοινὰ ξύλα εἰς τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν, καὶ τὴν μεταχειριζόμεθα, καθὼς καὶ ἡ ἐπίτηδες γινομένη εἰς τὰς δρυμὰς· ἀλλ' αὐτὴ καλῆτερον ἦτον νὰ ἰδιωνυμηθῆ Τέφρα, ἡ Σποδός· στάκται δὲ ἀπὸ τῆ στάζω ρήματος προσφεύστατα αἱ ἀκόλαθοι, καὶ ἡ θολοστάκτη.

Στάκτη τοιαύτη εἶναι καὶ ἡ γινομένη εἰς τὴν Τρίπολιν τῆς Συρίας, καὶ εἰς τὴν Ἀκραν ἀπὸ χόρτα ἀγρια,

γρια, μεταφερομένη εἰς τὴν Εὐρώπην εἰς σακκία λευκόμαυρα ἢ δευτέρα, καὶ καλιτέρα· καὶ εἰς κυανᾶ ἢ πρώτη· ἀμφότεραι χρησιμεύουν διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν σμηγμάτων, καὶ τῶν κρυστάλλων.

Στάκτη πρέπει νὰ ὀνομασθῇ ἡ Ποτάσσα, ὡς εἰς τὸ ἴδιον Ἄρθρον εἶπον, ἐπειδὴ ἡ Ὀλλανδικὴ αὕτη λέξις σημαίνει τὸ, Χυτροστάκτη, καὶ κατὰ τὴν ποιότητα εἶναι στάκτη ἀμμώδης· τὸ ἐν λοιπὸν, ἢ τὸ ἄλλο ἐπίθετον μεταχειριζόμενοι ἀποφεύγομεν τὴν ξένην λέξιν, ὡς μὴ ἀναγκαίαν. Οἱ Λατῖνοι τὴν ὀνομάζουσιν Cinis Clavel-latus, Στάκτην Ἀμμώδη.

Κατὰ τὴν οὐσίαν ἡ Στάκτη αὕτη εἶναι ἀλατώδης, καὶ ἀλκαλινή· διὰ τοῦτο χρησιμεύει εἰς τὴν σύνθεσιν τῶν σμηγμάτων εἰς τὰς βαφάς, εἰς τὰ ὑελεφεῖα, εἰς τὰ ἔγκαιστα, εἰς τὰς βαφάς, ὡς ἀχρὸς, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Ἰατρικὴν.

Κατασκευάζεται δὲ εἰς τὰς ἀκολουθεῖσας δύο τρόπους· οἱ στακτοποιοὶ ἐμβαίοντες εἰς τοὺς δρυμοὺς διαλέγουσιν χοιδρά, καὶ παλαιὰ δένδρα, προκρίνοντες τὴν φηγὸν (ὄξειαν) καὶ τὰ κόπτειν εἰς 10 καὶ 12 ποδῶν μῆκος, τὰ ἐπισωρεύουσιν, τὰ καίουσιν, καὶ συναΐζουν τὴν στάκτην τῶν, καὶ τὴν κάμνουν κονίαν (θολοστάκτην) πυκνοτάτην, εἰς τὴν ὁποίαν βρέχοντες δις καὶ τρίς κομμάτια σάπια τῆς ἰδίας, ἢ ὁμοίως δένδρων ἕως νὰ τελειώσῃ ἡ κονία, τὰ συναΐζουν.

Σκάπτειν ἔπειτα λάκκον εἰς τὴν γῆν τριῶν ποδῶν βάθος, καὶ εἰς τὸ στόμιον βάλλειν ἑλατὸν σίδηρον (ράβδος, ἢτοι βέργας) καὶ ἐπισωρεύουσιν τὰ σάπια ξύλα, δίδοντες λοιπὸν φωτίαν εἰς τὰ ξύλα στάζει (1) ὡς βροχὴ ἢ προποθεῖσα κονία εἰς τὸν λάκκον ἕως νὰ γεμίσῃ, καὶ πρὸ τοῦ νὰ κρυώσῃ, καθαρίζουσιν ὅσον δύνανται

ται

(1) Στάκτη ἄρα προσφύερα πρέπει νὰ ὀνομασθῇ αὕτη, καὶ αἱ ἀκόλαθοι, καὶ ὄχι ἡ ὑποληπομένη τέφρα μετὰ τὸ καπκαυμᾶν πᾶν ξύλων, καὶ ἀνδράκων.

- ται τὴν ἐπιφάνειάν της· μ' ὄλον τῆτο μένου καὶ ἀνῆρα-
κες, καὶ ἄλλα ἑτερογενῆ σύμμικτα, διὰ τοῦτο χρησι-
μεύει μόνον εἰς τὰ ποταπὰ σμήγματα.

Ἀφ' ἧ κρυώση τὸ καταστάλαγμα ἐκεῖνο γίνεται συ-
νενωμένη πέτρα, τὴν ὁποίαν ἐκβάλλοντες κομματιάζεν,
τὴν βάλλουν εἰς τὰ βαρύλλια, διὰ τὰ φυλαχθῆ ἀπὸ
τὴν ὑγρασίαν, τὴν ὁποίαν εὐκολα ροφᾷ, καὶ τὴν πω-
λῆν ἢ μεταχειρίζονται· ὀνομάζεται δὲ ἀμμοστάκτη εἰς
τὴν Γῆν, Graveline en terre.

Καθαρώτερα γίνεται ἕτως, ἡ ὁποία καὶ ὅταν ἡ ἀ-
νωτέρω πωλεῖται 16 λίτ. τὸ καντάρι, αὕτη εὐρίσκει 19
λίτ. τὴν λίτραν. Ἀρχίζεν ὡς ἄνω, καὶ κάμνουν τὴν
κονίαν, τὴν πλύνουν μὲ δύο, ἢ τρία νερὰ ἕως νὰ μὴ
κολλᾷ παχύτης εἰς τὸ χέρι βρεχόμενον· τότε βάλλοντες
τὴν πλυμένην κονίαν εἰς μέγα λέβητα σιδηρῆν συγκτισ-
μένον εἰς ἀνάλογον κλίβανον, τὴν βράζεν, καὶ ὅσον ἐ-
ξατριζομένη ὀλιγοστεύει, χύνουν ἐπάνω ἄλλην ἕως νὰ
πήξῃ ἀρκετὰ, ἔπειτα ὀλίγον κατ' ὀλίγον σμικρύνεν τὴν
φωτίαν, καὶ μένει εἰς τὸν πυθμένα (πάτον) τῆ λέβη-
τος ἄλας σκληρότατον, τὸ ὁποῖον ἐκβάλλεν κομματιά-
ζοντές το μὲ τὰ σμιλάρια, ἢ σφυρία. Μετὰ ταῦτα τὴν
βάλλεν εἰς κάμινον διπλῆν, τῆς ἀποίας αἱ φλόγες κτυ-
πῆσαι εἰς καμάραν συνενώνονται ἐκατέρωθεν, καὶ γίνε-
ται ἄσβεστος λευκὴ, φυλάττεσα πάντοτε μικρὸν ὑπο-
σκίασμα τῆ πρώτης φυσικῆ χρώματος, προερχομένου ἀ-
πὸ τὴν κρᾶσιν τῶν δένδρων, καὶ κατὰ παρατήρησιν ἕ-
μαθον, ὅτι τὰ δένδρα τῶν βενῶν δίδεν πολὺν, καὶ ὑ-
ποκύανον, τὰ τῶν ἐλῶν ὀλιγωτέραν, καὶ κοκκίνην, τὰ
λοιπὰ ὀλιγωτέραν ἀπὸ τὰ ὑψηλὰ βενά· μετὰ τὴν φη-
γὸν χρησιμεύει εἰς τὴν πρᾶξιν ταύτην ἡ Ζυγία· τᾶλλα
δένδρα δὲν ἀρκῆν διὰ τὰ ἕξοδα.

Ἡ Γερμανία, ἡ Πολωνία, ἡ Δανία, καὶ ἡ Ῥωσσία,
ἐκδίδουν αὐτὴν τὴν ἀμμοστάκτην, καὶ μετὰ τὰς ἰδίας
χρείας στέλλουν πολλὴν καὶ εἰς τὴν Μεσαίαν, ἢ Με-
σημβρινὴν Εὐρώπην.

Ὁ Κύρ Λεμερῆς (Lemery) λέγει, ὅτι ἴμπορεῖ νὰ κα-

τα-

τασκευασθῆ πανταχῶ· ἀλλὰ πῶς τόσοι δρυμῶνες, ὅσας ἔχον οἱ εἰρημένοι τόποι, καὶ μάλιστα ὁ τελευταῖος;

Στάκτη Χόρτων. Στερρόστακτη ἄς ὀνομασθῆ ἢ κοινῶς ἀπὸ τῆς Τερκικῆς ὀνομαζομένη Καλιὰ ταύτοσημάν- τε μὲ τὸ Ἀραβικὸν Ἀλκαλι, παρὰ δὲ τῶν Ἰταλῶν Ce- nere Soda, ἢτοι στερεοστάκτη, καὶ παρὰ τῶν Ἰσπανο- γάλλων Barille.

Τοιαύτη γίνεται εἰς πολλὰ μέρη τῆς Τουρκίας ἀπὸ ἄγριον χόρτον, ἢ σπειρόμενον, ὅπε εἶναι τόπος χέρσος πολὺς, τὸ ὁποῖον συναζόμενον, καὶ καιόμενον ἐπάνω εἰς λάκκον, καθὼς καὶ ἡ ῥηθεῖσα ἀμμοστάκτη ἀποστά- ζει ὑγρὸν, ὑφάλμυρον, ἀπολιθόμενον εἰς κομμάτια δια- φόρα μεγέθους, καὶ ἀναπληρῶν τὴν χρεῖαν τῶν ἐντοπίων εἰς τὰ σμήγματα, καὶ μερικὰ στέλλονται διὰ τὴν Εὐ- ρώπην· τὸ Χαλέπι ἔχει τὴν καλιτέραν, ἐπομένως ἡ Θεσσαλονίκη ὀλίγην, καὶ μετὰ ταῦτα ἡ Βαρβαρία ἀρ- κετήν. Τῆς Ἰσπανίας προκρίνεται παρὰ τῶν μεταχειρι- ζομένων· εἶναι δὲ πολὺ εὐδυνωτέρα ἀπὸ τὴν ἀμμο- στάκτην.

Κάλι ὀνομάζεται παρὰ τῶν Ἀράβων τὸ χόρτον ἀπὸ τὸ ὁποῖον γίνεται ἡ στερρόστακτη αὕτη, καὶ ἐξηγεῖται ἄλας παρὰ τῆς Λεμερῆ· ἡ λέξις ἐπολιτογραφηθῆ παρὰ τῶν Λατινιζόντων Ἰατρῶν, καὶ τῆς κοινῆς γλώσσης· διότι Καλιὰ λέγεται, καὶ ἰδέ τῆτο· οἱ Γάλλοι τὸ ὀνο- μάζουν Σαλικῶτον διὰ τὸ ὑφάλμυρόν του· εἶναι δὲ δύο εἰδῶν, ἢτοι Μείζον, καὶ Ἀκανθῶδες, Kali Majus, ἢ Spi- nosum, κατὰ τὸν Λινναῖον.

Τὸ Μείζον Κάλι ἔχει ρίζαν χονδρὴν, καὶ ἰνώδη, ὑ- ψώνεται ἕως 3 πόδας ὅταν καλλιεργηθῆ, καὶ περὶ τὸ ἥμισυ, ὅταν μείνῃ ἀκαλλιέργητον· εἶναι πολὺκλονον, χωρὶς ἀκάνθας, τὰ κλονάρια τε χονδρύνεν ἀρκετὰ, καὶ εἶναι κοκκινωπὰ, καὶ μακρὰ. Τὰ φύλλα του εἶναι μα- κρὰ, στενὰ, στερεὰ, σωματώδη, καὶ γεμάτα ἀπὸ χυ- μόν· τὰ ἀνθη τε πενταπέταλα, κιτρινωπὰ, καὶ ὁ καρ- πός του στρογγύλος, μεμβρανώδης, ἐμπεριέχων σπόρον μακρὸν, μαῦρον, στιλπνόν. Βλαστάνει ἄγριον τὸ χόρ-

τον

τον τῆτο εἰς τὰ παράλια τῆς Μεσογείας Θαλάσσης, καὶ καλλιεργεῖται εἰς τὸ Μοντπαιλιέρον τῆς Γαλλίας.

Τὸ ἀκανθῶδες ἔχει ἰνώδη τὴν ρίζαν, ὑψῆται $1\frac{1}{2}$ πόδα μὲ πολλὰς κλόνους, χονδρὰς, γεμάτας ἀπὸ χυμὸν, ὑποπρασίνους, μὲ φύλλα μακρὰ, στενὰ, ἀκανθιδρὰ εἰς τὴν ἀκρὰν, καὶ μὲ χυμὸν ὑφάλμυρον· τὰ ἀνθητε εἶναι πράσινα, καὶ ὁ καρπὸς τε παρόμοιος μὲ τὸν ἀνω· βλαστάνει καὶ τοῦτο ἀκαλλιέργητον εἰς τὰ παράλια μέρη.

Εἰς τὴν γεῦσιν τὰ χόρτα ταῦτα εἶναι ἀλμυρὰ, καὶ κατὰ τὴν ἐνέργειαν διαφορητικά, καὶ ὠφέλιμα εἰς τὴν λιθίασιν, καὶ τὰς ἐμφράξεις· δίδεται ἐσωτερικῶς παρὰ τῶν Ἱατρῶν, καὶ ἐπιτίθεται ἐξωτερικῶς.

Σπείρεται ἡ Καλία αὕτη εἰς πολλὰ μέρη, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀγρία χρησιμεύει ὡσαύτως, καὶ ἀφ' ἧς φθάση εἰς τὴν τελειότητά της φερίζεται, ξηραίνεται, καὶ σωρευομένη εἰς μεγάλας λάκκους καίεται, καὶ ἡ στάκτητις διὰ τὸ ἐμπεριεχόμενον εἰς τὸ χόρτον ἄλας πυκνεῖται, καὶ συμπήγνυται, ὥστε ἀφ' οὗ κρυώσει συντρίβεται μὲ σίδηρὰ ἐργαλεῖα, καὶ πωλεῖται εἰς διαφόρων μεγεθῶν κομμάτια.

Δαπανῶνται μεγάλαι ποσότητες εἰς τὰ σμηγματοποιεῖα (Ἰδὲ ΣΜΗΓΜΑ) καὶ εἰς τὰ ὑελεψεῖα· ἐγκριτότερα στέρροστάκτη εἶναι ἡ ξηρὰ ἢ χολογῆσα, στακτοπόρφυρος ἔσωθεν, καὶ τρυπημένη ἔξωθεν, εἰς εἶδος ὀμματίων πέρδικος, καὶ βρεχομένη νὰ μὴ μυρίζη, ὡς ἀποφορὰ Θαλάσσης, ἢ ἔλους, καὶ κυρίως νὰ μὴ ἐμπεριέχη πέτρας· ἡ πρασινωπὴ εἶναι κατωτέρα.

Κατὰ τὴν Ἐμπορικὴν Ἐφημερίδα τῆς 1762, φύλλα 144, εἰάν τὸ χόρτον τῆτο μεταφυτευόμενον εἰς ἄλλα μέρη ἢ θελεν εὐδοκιμήσει εἰς πλῆθος, καὶ εἰς τὴν ποιότητα, καθὼς εἰς τὴν Ἰσπανίαν, βέβαια τὰ ὑελία, καὶ τὰ πανία, καὶ νήματα ἢ θελον γένη πολλὰ εὐθυνώτερα.

Στάκτη τῆς Τρυγίας, εὐχρηστος διὰ τὰς βαφὰς γινομένη μὲ τὸ καύσιμον τῆς τρυγίας τῆς κρασίης, καὶ εἶναι ἀπὸ τὸ εἶδος τῶν ἀχρίων, καὶ φαρτικῶν.

Ἡ Καλὴ εἶναι εἰς πέτρας, νεοκαμωμένη, λευκὴ, καὶ
πρα-

πρασινωπή, καὶ εἰς τὴν γεῦσιν ἀλμυροπικρά· εἰς τὴν Γαλλίαν νομίζεται ἰσοδύναμος μὲ τὴν ἀμμοστάκτην διὰ τὰς βαφάς, καὶ εἶναι εὐθυνωτέρα, καὶ διὰ τῆτο συνω-
νυμῆνται ὀνομαζόμεναι ἀμφότεραι Gravelées, ἢτοι ἀμ-
μῶδεις.

Οἱ Χυμικοὶ ἐκβάλλουν ἀπὸ αὐτὴν ἄλας τῶν αὐτῶν ἐνεργειῶν, μὲ τὸ ἄλας τῆς τρυγίας, πλὴν φθαρτικώτε-
ρον, ἢτοι διαβρωτικώτερον· συνθέτουν ὁμοίως τὰς λεγο-
μένας Καυτηριακὰς Πέτρας, αἱ ὁποῖαι ἐνεργοῦν χωρὶς
πότον, καὶ ἐλαφρά· ἀποτελεῖν ἀκόμη καὶ ἔλαιον ἰσοδύ-
ναμον μὲ τὸ τῆς τρυγίας.

Στάκτι τῆς Πτέρης, χρησιμεύει εἰς τὴν κατασκευὴν
υἑλίνων, καὶ φιαλῶν, ἡ ὁποῖα ὀνομάζεται τῆς Πτέρης
διὰ τὸ χόρτον, ἢ διὰ τὴν Βυγέραν πόλιν τῆς Γαλλίας,
ὅπως γίνεται αὐτὴ ἡ υἑλεψία, σκμαίνουσαν τὴν Πτέρην
χόρτον ἄγριον εὐρίσκόμενον εἰς ὅλα τὰ μέρη, παρονο-
μασθέν Πτέριον παρὰ τῶν Ἑλλήνων διὰ τὴν ὁμοιότητα
τῶν κλόνων τε, ὅταν ἔχουν τὰ φύλλα, μὲ τὰ πτερὰ. Ἡ
κοινὴ γλῶσσα τρέψασα τὸ ψιλὸν εἰς δασὺ τὴν λέγει
Φτέρην, καθὼς τὸ πτερόν φτερόν, καὶ τὸ πτυάρι, φτιά-
ρι, ἀλλὰ διορθώνεται μὲ τὸν καιρὸν, ἢ καὶ ἂν δὲν ἐ-
παναλάβῃ τὴν πρώτην ψιλὴν προφορὰν, δὲν εἶναι τόσον
βλαπτικὸν τῆτο.

Στάκτι Μολυβδίνη, λέγεται παρὰ τοῖς Γάλ-
λοις τὰ ψιλώτατα τῶν κυνηγῶν βολίδια. Ἰδὲ ΒΟΛΙ-
ΔΙΟΝ, ἢ ΜΟ'ΛΥΒΔΟΣ.

Στάκτι Πρασίνη, ἡ ὁποῖα καὶ Γαιοπράσινον
(Verd-de Terre) λέγεται, εἶναι σύνθετος, ἢ καὶ φυσικὴ
ἀπὸ πέτραν τριμμένην ἕως εὐὰ γένῃ ψιλωτάτη κόνις,
καὶ εὐρίσκεται πολλὴ εἰς τὴν Δάνσικαν· τὴν μεταχει-
ρίζονται οἱ ζωγράφοι, καὶ δαπανᾶται μεγάλη ποσότης
εἰς τὴν Εὐρώπην. Ἰδὲ ΠΕΤΡΑ ἈΡΜΕΝΙΑ.

Εὐρίσκονται καὶ ἄλλαι πολλαὶ στάκται χρησιμεύου-
σαι εἰς τὴν ζωγραφικὴν, καὶ κατασκευαζόμεναι εἰς τὴν
Κάτω Γερμανίαν, ἀλλ' ἐπειδὴ ὀλίγον τόπον ἔχουν εἰς τὸ
ἐμπόριον τὰς ἀποσιωπῶ.

Στάτ.

Στάκτη Ὀρειχαλκίνη, ἢ λεγομένη Πόμφολυξ, ἢ Καλαμίνα λευκή. Ἴδὲ ΠΟΜΦΟΛΥΞ.

ΣΤΑΚΤΗΡΟΝ, ὠνόμασα τὸ χρῶμα τὸ μεταξύ λευκῆ, καὶ μέλανος, τὸ ὁποῖον Gris, οἱ Γάλλοι, Γρίζον οἱ Ἴταλοί, Σιντζαπί οἱ Τῆρκοι, καὶ Λευκόφαιον οἱ Ἑλληνολατῖνοι λέγουσιν. Ἴδὲ ΧΡΩΜΑ.

ΣΤΑΚΤΗ', τὸ καθαρώτερον τῆς Σμύρνης κατὰ τοὺς φαρμακοποιούς· ἀλλ' ἐγὼ ὑπολαμβάνω, ὅτι ἢ παρὰ τῶν ἑβδομήκοντα μεταχειρισθεῖσα τοιαύτη λέξις εἰς τὴν μετάφρασιν τῆς Ἱερᾶς Γραφῆς νὰ σημαίῃ τὸ δάκρυ, ἢτοι Στάγμα (διότι ἀμφότερα τὴν ἰδίαν παραγωγὴν ἔχουσι) εὐώδους τινὸς κόμμεως, καὶ ὄχι τῆς δυσώδους Σμύρνης· περὶ ἧ γίνεται ἀκόμη φιλονεικία μεταξύ τῶν Εὐρωπαϊῶν Φιλολόγων, ἀλλ' ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἄλλοθι εἶπον, δὲν εἶναι τόπος Θεολογίας. Ἴδὲ ΣΜΥΡΝΑ.

ΣΤΑΪΜΑ ὀνομάζεται κοινῶς τὸ νῆμα ἀπὸ τρίχα τῶν αἰγῶν τῆς Ἀγκύρας, τὸ ὁποῖον, καὶ Νῆμα τῆς Ἀγκύρας (Fil d'Angora) παρὰ τῶν Εὐρωπαϊῶν καλεῖται, καὶ κλωσμένον εἰς τὴν Ἀγκυραν πωλεῖται εἰς ὑψηλὰ τιμὰς, κατὰ τὴν ποιότητά τε, ἢ ὁποία θεωρεῖται εἰς ταῦτα τὰ δύο, ἀπαλότητα τῆς τριχὸς, καὶ λεπτότητα τῆς νήματος· διὰ τῆς Σμύρνης ἐστέλλοντο ποσότητες ἀρκεταὶ ἐτησίως, καὶ εἰς ἄλλα μέρη, ἀλλὰ τὰ περισσότερα εἰς τὴν Ὀλλάνδαν, ὅλα ἄβαφα, λευκά, καὶ εἰς Βάλλας καμηλοφορτίε καλοδεμένας· τὰρα ὅμως ὀλιγώτερα στέλλονται διὰ τὴν πολεμικὴν τῶν πραγμάτων κατὰστασιν.

Ἐπειδὴ δὲ τὸ νῆμα τῆτο ὑπόκειται περισσότερον ἀπὸ τ' ἄλλα εἰς τὴν βοτρίδα, πρέπει νὰ μὴ ᾖναι παλαιόν, ἕτε νὰ παλαιώσῃ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ πραγματευτοῦ, ἀλλ' ὀγλίγωρα καὶ νὰ σταλθῇ, καὶ νὰ πωληθῇ.

ΣΤΑΦΥΛΗ', καὶ κοιώτερον Σταφύλι, ὁ γνωστός καρπὸς τῆς κλήματος τῆς ἀμπέλου, ὁ ὁποῖος τρυγέμενος, καὶ πατούμενος, ἢτοι θλιβόμενος μᾶς δίδει τὸ ὑγρὸν τε γλεῦκος, καὶ ζυμέμενος, ἢτοι βράζων, ἀποτελεῖ

λεῖ τὸ κρασί. Ἐπειδὴ δὲ εὐρίσκονται διάφορα εἶδη σταφυλῶν, κατὰ τὸ κλίμα, τὴν καλλιέργειαν, καὶ τὸ γένος τοῦ κλήματος, εἶναι καὶ διὰ τῆτο πολυποίκιλα τὰ κρασία, εἰς τὰ ὁποῖα ἐπιχειρίζεται τὸ ἐμπόριον (ἰδὲ ΚΡΑΣΙ) εἰς δὲ τὰ νωπὰ σταφύλια ὄχι, διὰ τῆτο καὶ παραιτῶμεν τὴν ἔκτασιν τέττε τῆ Ἄρθρου.

Σταφίς, καὶ ἀπλέστερον Σταπίδα εἶναι τὸ ξηρανθὲν σταφύλι, ἢ ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἀποδίδου κρασί, ἢτοι τὰ μεγάλα· ἢ ἀπὸ λεπτότατα εὐχρηστα μόνον διὰ σταφίδα, ἀποτελοῦσαν μέγα ἐμπόριον, καὶ χρησιμεύσαν διὰ προσφάγι εἰς τὰς νηστείας, καὶ εἰς μερικά ἰατρικά.

Σταφίδα τῆς Δαμασκοῦ, γίνεται ἀπὸ σταφύλι πολλὰ μέγαλον, διότι ἡ ρόγατε εἶναι χονδρὴ, ὅση ἢ ἄκρα τῆ μεγάλου δακτύλου, καὶ μακρὰ ὅσον τὸ μῆκος τε, στέλλεται διὰ τὴν Εὐρώπην εἰς θήκας ἡμιστρογύλης ἀπὸ ξύλον ὀξειᾶς, καὶ χρησιμεύει διὰ πτισσάνας εἰς τὴν Ἰατρικὴν.

Διὰ νὰ ἦναι καλὴ, χρειάζεται νὰ ἀγορασθῇ νωπὴ εἰς ρόγας χονδρὰς καὶ γεμάτας, καὶ εἰς τὴν γεῦσιν ἀνόστες, καὶ χωρὶς ποιότητα.

Σταφίδα τῆς Κορίνθου, ἢ ὁποῖα ἀπὸ τῆ τόπε τῆς πρώτης φυτείαςτων ὀνομάσθη ἔτω, καὶ κατὰ παραφθορὰν ἀπὸ τῆς Κορίνθου ἐξέπεσεν εἰς τὸ Κορεντί, ἴσως μετὰ τὴν ἐκεῖ εἴσοδον τῶν Ἰταλῶν· κατὰ τὸ παρὸν ὁμοίως εἰς αὐτὴν τὴν παλαιὰν Πόλιν δὲν γίνεται· ἐπειδὴ αἱ δεινὰί τῆς Πελοποννήσου περιστάσεις εἰς τὰς ἐσχάτας τέτους καιρὰς ἐβλάψαν περισσότερον αὐτὴν, ὡς κειμένην εἰς τὴν εἴσοδον τῆ Ἰσθμοῦ, καὶ ἐξερρίζωσαν τοὺς ἀμπελῶνάς της· αἱ παλαιαὶ ὅμως Πάτραι, καὶ ἄλλα πλησιόχωρα μέρη συνάζου ἀρκετὴν, ὄχι ὅμως ποτὰ, ὅσην ἢ καταντικρὺ αὐτῶν Ζάκυνθος, καὶ ἡ Κεφαλονία, ἢ Ἰθάκη, καὶ τὰ ἀντικρὺ παλαιῶν Πατρῶν Ἀνατολικόν, καὶ Μεσολόγη χωρία τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ ρόγα τῆς σταφίδος ταύτης εἶναι μικρὰ, ὅση τῆς φραγ-

φραγκοσταφυλῆς, καὶ εἰς χρώματα, κόκκινον, μαῦρον, ἢ λευκόν· ἢ κοινὴ γλῶσσα τὴν ὀνομάζει καὶ φιλὴν σταφίδα.

Τρυγᾶται τὸ μικρόρρογον αὐτὸ σταφύλι τὸν Αὐγούστον ὠριμώτατον, καὶ γλυκύτατον, καὶ ἀπλώνεται εἰς τὸν ἥλιον διὰ τὴν ξηρανθῆ· ἔπειτα καθαρισμένοι αἱ ρόγαι μόναι βάλλονται εἰς τὰς ἐπὶ τέττα ἀποθήκας χυνόμεναι ἀπὸ μίαν τρύπαν ἕως τὴν γεμίση ἢ ἀποθήκη, ὅπου διὰ τὸ φυσικὸν βάρος τῶν συγκολληθῆναι αἱ ρόγαι σφικτὰ, ὥστε χρειάζεται σιδηρῶν ἐργαλεῖον νὰ ἀνακατωθῶν.

Ὅταν δὲ πωληθῶν, καὶ χρειασθῆ νὰ σταλλῶν, πατῆνται αἱ σταφίδες εἰς βαρύλλια μὲ τὰ ποδάρια, καὶ ἐπειδὴ ἀπὸ τὴν παχύτητάτων πολλῶν, βρέχονται συχνὰ τὰ ποδάρια τῷ πατῆντος μὲ νερὸν θαλάσσιον, διότι τὸ γλυκὺ κάμνει σῆψιν τῆς σταφίδος, καὶ μὲ τὸν τρόπον τοῦτον ἐμβάλλονται εἰς τὰ καράβια, καὶ στέλλονται ἅπανταχῶς, μάλιστα εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

Ὅλη ἡ σταφίδα τῶν εἰρημένων τόπων ἀναβαίνει εἰς ποσότητα 13 μυλλιονίων λιτρῶν χονδρῶν τῆς Ἑνετίας, ἀναλογιζομένη τῷ ἐνὸς μετ' ἄλλο ἔτος.

Ὅταν βρέξῃ τὸν Μαῖον τινάσσεται τὸ ἄνθος τῆς σταφίδος, καὶ δὲν εὐφορεῖ· ἐκ τῶ ἐναντίου αἱ βροχαὶ τοῦ Γελίε, ἢ Αὐγέστε τρέφου τὸ σταφύλι, καὶ γίνεται πολὺ σταφίδα.

Ἡ πώλησις αὐτῶ τῶ εἶδους γίνεται μὲ τὴν χιλιάδα λιτρῶν χονδρῶν τῆς Ἑνετίας, καὶ ἡ τιμὴ συμφωνεῖται εἰς χρυσᾶ (φλωρία) ὁμοίως Ἑνετικά.

Σταφίδα τῆς Σμύρνης, ὀνομάζεται, ὅση στέλλεται ἀπὸ ταύτην τὴν ἐμπορικὴν πόλιν, καὶ εἶναι πολλῶν εἰδῶν προσοιομαζομένη ἀπὸ τῶς καρποφορῆντας αὐτὴν τόπους, ὡς ἀκολούθως.

α. Τῶ Καρᾶ Βουρῶν. β. τῶν Βουρλῶν· αὐταὶ προτιμῶνται διότι βαστάζουν περισσότερον καιρὸν. γ. τῆς Κρήνης, ἢ τοι τῶ Τζεσμέ, ἢ ὁποία εἶναι κατώτερα· διότι ζαχαράνει τὴν ἰδίαν ἀνοιξιν, καὶ τὰ τρία εἶδη ὁμοῦς

εἶναι ἀπὸ σταφύλι κίτρινον· ξηραίνεται εἰς τὸν ἥλιον, καὶ πατῶνται εἰς βαρύλλια, σακκία, καὶ πυξίδας, στελλόμεναι εἰς διάφορα μέρη τῆς Τυρκίας, εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ διὰ τῆς Μαύρης Θαλάσσης διὰ τὴν Ῥωσσίαν εἰς μεγάλας ποσότητας.

Μαύρη σταφίδα α. εἶναι τῆς Σμύρνης, καὶ β. τῶν Φωκῶν ποταπὴ, καὶ κατωτέρα τῶν ἀνωτέρω, χωρὶς πολλὴν γλυκύτητα, καὶ σχεδὸν ξηρὸν σταφύλι· μ' ὅλον τοῦτο καὶ αὐτὴ ἐπέχει τὸν τόποντις εἰς τὸ ἐμπόριον, καὶ ἀπανταχῆ στέλλεται.

Ἄσπορος σταφίδα, κίτρινη, καὶ γλυκεῖα, ἡ Τυρκιστὶ ὀνομαζομένη Τζεκερδεσίζικη, ἥτοι χωρὶς πυρῆνος, γίνεται εἰς τὰ εἰρημένα, καὶ πωλεῖται εἰς τιμὰς ὑψηλοτέρας, ὡς ἐγκριτοτέρα· ὅλαι πωλοῦνται μὲ τὸ καντάρι.

Μ' ὅλα ταῦτα τὰ εἶδη ἡ Σμύρνη κάμνει μέγα ἐμπόριον εἰς σταφίδα, τῆς ὁποίας ἡ καλὴ γνωρίζεται ἀπὸ τὴν γλυκύτητα, νὰ μὴ ἦναι παλαιὰ, ἡ ζαχαρωμένη, ἡ βλαυμένη ἀπὸ ὑγρασίαν.

ΣΤΕ'ΑΡ, τὸ ἄλειμμα τῶν προβάτων, καὶ βοῶν, καὶ ὄσων ἄλλων ζώων, τὸ ὁποῖον ὅταν κρυώσῃ γίνεται στερεὸν, καὶ πήγει. Λίπος δὲ ἡ πιμελὴ τῶν χοίρων, ἡ τῶν ὄφარიων, τὰ ὁποῖα καὶ ἔλαια οἱ Εὐρωπαῖοι καταχρηστικώτατα λέγουσιν· αὐτὰ καὶ κρύα δὲν πήγουν. Ἡ κοινὴ γλῶσσα τὸ στέαρ τὸ ὀνομάζει ἄλειμμα, καὶ περὶ τῆς ἐγράψαμεν διεξοδικὰ εἰς τὸ ἴδιον Ἄρθρον, καθὼς καὶ τὸ Λίπος, διότι ἀμφότερα ἀλείφουσι· καλὸν ὅμως ἤθελεν εἶναι ἂν συνηθίζαμεν νὰ τὰ διακρίνωμεν, ὡς οἱ Πρόγονοί μας, ἀλλὰ τῆτο χρειάζεται τὴν ἐπιμέλειαν τῶν γραφέων, καὶ τῶν λαλέντων, καθὼς ὅλη ἡ διόρθωσις τῆς γλώσσης.

ΣΤΕ'ΜΦΥΛΑ, τὰ Τζίπουρα τῶν πιεσμένων, καὶ στραγγισμένων σταφυλῶν.

ΣΤΕΦΑ'ΝΙ, τὸ ὁποῖον κύκλος, Cercle, καὶ Cerchio, παρὰ τῶν Γαλιταλῶν λέγεται, εἶναι τὸ περίδεσμα τῶν βαρυλλίων, καὶ καδίων ξύλινον, ἡ σιδηρῆν.

Τὰ

Τὰ ξύλινα στεφάνια εἶναι ράβδοι μακραὶ δένδρων εὐ-
 λυγίστων, ὡς λεπτοκαρυᾶς, καὶ ἄλλων, σχισμένη εἰς
 τὸ μέσον, καὶ πωλέμενα μὲ τὸν ἀριθμὸν. Ἡ Κωνσταν-
 τινέπολις λαμβάνει πολλὰ ἀπὸ τὰ Ἀσιατικὰ παράλια
 τῆς Εὐξείνου Πόντου, καὶ ἀφ' ἧ ἀναπληρώσει τὰς χρείας
 τῆς, ἀποστέλλει ἐμπορικῶς πολλὰ εἰς τὸ Ἀρχιπέλα-
 γος εἰς κατασκευὴν βαρυλλίων, διὰ κρασία, ἔλαια,
 καὶ σταφίδας· τὸ δέσιμον τῶν στεφανίων γίνεται μὲ
 τὴν ἔσωθεν τῆς φλοιᾶς ἐπίδερμίδα τῆς φιλύρας, ἢ μὲ
 τὸ διαπέρασμα τῆς μιᾶς ὑπὸ τὴν ἄλλην ἄκραν, καὶ
 θηλύκωμα μὲ ἡρμοσμένον κόψιμον ἀμφοτέρων.

Τὰ σιδηρᾶ στεφάνια καρφώνονται, καὶ βάλλονται εἰς
 τὰ βαρύλλια τῆ νεροῦ τῶν παραβίων, καὶ εἰς ὅσα ἔ-
 χουσι καλὰ κρασία, ἢ ἄλλο τι ἀκριβὸν ὑγρὸν διὰ προ-
 φύλαξιν καλιτέραν.

ΣΤΙΜΜΙ. Ἴδὲ ἌΝΤΙΜΟΝΙΟΝ.

ΣΤΟΙΧΑΣ. Δένδρον ὡς τὸ Μαστιχόδενδρον, καὶ ὡς
 ἡ Λαβάνδα, ἀμφοτέρα γνωρίζομενα μὲ τὸ Στοιχὰς ὄνο-
 μα παρὰ τῶν Βοτανικῶν· εἶναι δὲ κατὰ τὸν Λινναῖον
 πέντε εἰδῶν, καὶ ὅλαι χρησιμεύουν εἰς τὴν Ἰατρικὴν·
 στοιχὰς Ἀραβικὴ, στοιχὰς κιτρίνη, καὶ ἄλλαι. Ἴδὲ
 ΛΑΒΑΝΔΑ.

ΣΤΟΚΦΙΣΙ, Τευτονικὴ λέξις, ὅτι Stock, ἡ πέτρα, Fi-
 sch δὲ τὸ ὄφάρι, ἢ τοι ὄφάρι ξηραμένον εἰς τὴν πέτραν,
 χρώματος στακτιρᾶ μὲ ὑπόλευκον κοιλίαν, μακρὸ ἕως
 δύο πόδας· εἶδος καὶ αὐτὸ τῆ Βακαλάου τριῶν εἰδῶν
 στρογγύλον, μακρὸ, καὶ κοντὸν, τὸ ὁποῖον καὶ Κορτ-
 σάαρον λέγεται.

Οἱ Ὀλλανδοὶ κάμνουν μέγα ἐμπόριον εἰς αὐτὸ τὸ ὄ-
 φάρι, καὶ γράφοντες αὐτὸ Stockvis, τὸ ἐτοιμολογῶν Ραβ-
 δόφαρον, ὅτι ξηρὸν ὡς ράβδος· ὅλα τὰ καράβιάτων ἔ-
 χουν ἀρκετὴν ποσότητα διὰ τὴν χρείαν των. Ἴδὲ πλατύ-
 τερον ὈΝΙΣΚΟΣ.

ΣΤΟΡΙΩΝΙ (Sturgeon) τὸ Μιρσίμη, ὄφάρι μέγα τῆς
 θαλάσσης ἀνατρέχον εἰς τὰς ποταμὸς· ἔχει δὲ μακρὸ
 τὸ πρόσωπον, εὐθεῖαν τὴν κοιλίαν, καὶ χρῶμα κυανῶ-
 δεῖς.

δες· πολλοὶ νομίζουσι ὅτι αὐτὸ εἶναι ὁ Σίλβρος τῶν παλαιῶν.

Ὅλοι οἱ πλεῖστοι ποταμοὶ ἔχουσι στοριῶνια, τὰ ὅποια μεγαλώνουσι, καὶ χονδραίνουσι ὑπερβολικὰ, καὶ μὲν ὅλον τοῦτο τὸ κρέας τῶν εἶναι ἐξαιρετικὸν διὰ φαγί, καὶ νωπὸν, καὶ ἀλατισμένον· ὁ Εὐξείνιος Πόντος, ὁ Δένταβις, καὶ ὁ πορθμὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἔχουσι μερικὰ, ἀλλ' ὁ Ῥᾶ (Βόλγας), καὶ οἱ ἄλλοι ποταμοὶ τῆς Ρωσσίας ἔχουσι πολὺ πλῆθος, καὶ ἀπὸ τὰ ὕδατων γίνεται τὸ γνωστὸν χαβιάρι, καὶ ἡ ἀλατισμένη, καὶ ξηραμένη ῥάχη τῶν τῶν Ξηρίχι.

Ὁφθαλμῶν εἰς ἐκείνας τὰς ποταμὸς παρὰ τῶν ἐντοπίων ἔτω· στήνουν πάλους χονδρὰς κατὰ σειρὰν εἰς πολλὰ τρίγωνα κατὰ τὸ σχῆμα τῆς Ε, καὶ ὅταν τὸ ὄφθαλμῶν ἀναβαίη ἀπὸ τὸ μέρος τῆς θαλάσσης ἐμπλέκεται εἰς μίαν ἀπὸ τὰς γωνίας τῆς τοιούτου φραγμῶν, καὶ διὰ τὸ μέγεθός τε συνθλιβόμενον δὲν ἠμπορεῖ νὰ ὀπισθοδρομήσῃ, οἱ δὲ ἀλιεῖς τὸ φονεύουσι τότε μὲ καμάκια, καὶ τὸ ἐκβάλλουσι, ἀλατίζουσι τὸ κρέας, καὶ ὠφελεῖνται περισσότερον ἀπὸ τὸ χαβιάρι του.

ΣΤΟΨΑΙ, τὰ χρυσοῦφανα. Ἰδὲ ΧΡΥΣΟΥΨΑΝΤΟΝ.

ΣΤΡΑΪΤΖΑ, Ἰταλιστὶ τὰ σκύβαλα τῶν μεταξίων. Ἰδὲ ΜΕΤΑΞΟΣΚΥΒΑΛΟΝ.

ΣΤΥΠΠΕΪΟΝ, τὸ σκύβαλον τοῦ καννάβεως, καὶ λιναρίου, τὸ ὅποιον χρησιμεύει εἰς μερικὰ πράγματα διὰ στύπωμα, ἢτοι ἐπίφραγμα τῆς στόματος ἀγγείων, ἀλλὰ τὸ περισσότερον διὰ κήρωμα (καλαφάτισμα) ἢτοι πίσσωμα τῶν παραβίων, καὶ εἰς τὸ γέμισμα καθισμάτων, καὶ μεγάλων προσκεφαλαίων· φανερὸν λοιπὸν εἶναι ὅτι τὸ ἀπαλώτερον, καὶ καθαρώτερον, εἶναι καὶ καλῆτερον.

ΣΤΥΡΑΞ, κόμμι ῥητινῶδες, καὶ εὐῶδες προῖον τῆς Ἀραβίας, καὶ Συρίας, εἶναι δὲ τριῶν εἰδῶν, Κόκκινος, Καλαμίτης, καὶ Ὑγρός.

Ὁ Κόκκινος ὀνομάζεται καὶ Ἰσδαϊκὸν θυμίαμα, καὶ εἶναι ῥητινὴ ἀποστάξασα διὰ τῆς ἐντομῆς ἀπὸ δένδρον

μεσαίᾳ μεγέθους, ὁμοιάζοντος πολὺ μὲ τὴν κυδωνίαν, ἔχει ὅμως μικρότερα τὰ φύλλα, καὶ καρποφορεῖ βάλανον ἐλαιώδη μὲ ὀσμήν ἀπαράλλακτον τῆς Στύρακος· τὰ ἄνθη δὲν διαφέρουν ἀπὸ τῆς χρυσομηλέας.

Τὸ κόμρι τῆτο διὰ νὰ ἦναι καλῆς ποιότητος πρέπει νὰ διαλεχθῆ εἰς κομμάτια, κόκκινον, ἀπαλόν, παχὺ, καὶ μὲ εὐωδίαν, διότι τὸ παλούμενον εἰς βάλους καὶ ψαμῆς, καθὼς καὶ εἰς κόνιν, εἶναι νοθευμένον μὲ πολλὰ ἕτερογενῆ, καὶ ὄχι καθαρὸς στύραξ.

Ὁ Καλαμίτης ὠνομάσθη ἔτω διότι κατ' ἀρχὰς ἐπωλεῖτο μέσα εἰς καλάμους· εἶναι δὲ σύνθεσις στύρακος, καὶ διαφόρων ἄλλων ἐξαιρέτων ἀρωμάτων, καὶ τώρα πωλεῖται εἰς κομμάτια κοκκινωπά, γεμάτα ἀπὸ λευκὰ δάκρυα, ἄλλοτε σύμμικτα, ἄλλοτε δὲ μόνον σκεπασμένα μὲ ὕλην κοκκίνην, μεσαίας στερεότητος, εὐωδη, καὶ σχεδὸν ὁμοιάζοντα κατὰ τῆτο τὸ μαῦρον Βάλσαμον τῆς Περῆς· πρέπει νὰ ἐκλεχθῆ εἰς καλὸν δάκρυ, ξηρὸν, καὶ μὴ πικρὸν.

Ὁ ὕγρὸς εἶναι εἶδος πεπονημένης ρητίνης, στακτιρᾶς, καὶ συνθέτου ἀπὸ ἀληθῆ στύρακα, ὕγρᾴν πίσσαν, ἐλαιον, καὶ κρασί, κτυπημένα μὲ τὸ νερὸν διὰ νὰ συνενωθῶν, καὶ πῆξεν, ὡς ἀλειψή· οἱ φαρμακοποιοὶ τὸν ὀνομάζου ἐνίοτε Σ τ α κ τ ὸ ν δι' εὐωνυμίαν.

Πρέπει καὶ ἔτος νὰ ἐκλεχθῆ χρώματος στακτιρῶ, μὲ εὐωδίαν Σ τ ὺ ρ α κ ο ς, καλὰ πηγμένος, καθαρὸς, καὶ ἄβρεκτος, γνησίως ἀπὸ τὴν Ὀλλάνδαν ἢ τὴν Ἀσίαν διὰ τῆς Σμύρνης, ὅθεν ἐκβαίνουν ἐτησίως περὶ τὰς δύο χιλιάδας ὀκάδας.

Φυλάττεται εἰς καδίσκες βάλλωντας νερὸν ἐπάνωτε, καὶ ἀλλάσσωντάς το ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν, καὶ χρησιμεύει εἰς τὴν σύνθεσιν ἀλειψῆς ἀποδεδειγμένως ἐπωφελεστάτης, εἰς τὴν ὀδοντοκάκην, καὶ γάγγραιναν.

Ὁ Στύραξ, καὶ τὸ Σίλφιον μὲ τὴν προσθήκην Μόσχου Ξιβήθου, καὶ Ἀμβρας συνθέτουν ἐξαιρετον Μοσχοδυμίαμα, χρήσιμον διὰ τὰς Ἐκκλησίας τῶν Χριστιανῶν.

Τὸ

Τὸ Παρθένικὸν Γάλα, κόσμητικὸν ἐπιθυμητὸν εἰς τὰς γυναῖκας συνδέεται μὲ στύρακα, καὶ σίλφιον λυμένα εἰς οἶνόπνευμα· πρέπει ὅμως νὰ ἦναι κόκκινον, καθαρὸν, εὐώδες, καὶ νὰ μὴ μυρίζῃ παντελῶς ἀπὸ οἶνόπνευμα διὰ νὰ ἦναι καλόν.

ΣΤΥΨΙΣ, ΣΤΥΠΤΗΡΙΑ, εἶδος ὀρυκτῆ ἁλατὸς εὐρισκομένου μεταξὺ εἰς χῶμα λευκοκόκκινον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον καθαρίζεται πλυνόμενον· τὸ δὲ νερὸν λαμβάνει ἀλμυρότητα πλησιάζουσαν μὲ τὴν ἄλμυρ· ἔπειτα βράζεται καὶ πήγνυται, καθὼς τὸ νίτρον μὲ τὴν ἐξάτμησιν.

Διὰ τὸν στενωτάτον σύνδεσμον τῶν στοιχείων, τῶν συνδετόντων τὴν στυπτηρίαν προσκολλᾶ καὶ βαστᾶ δυνατὰ ὅτι ἐμπέσει εἰς αὐτήν· διὰ τῆτο ἡ κυριωτέρα τῆς χρῆσις εἶναι εἰς τὰς βαφὰς, τὰς ὁποίας συνδέει, καὶ διακατέχει εἰς τὸ βαφόμενον πρᾶγμα ζωρᾶς, καθαρᾶς, καὶ ἀνεξιτήλης· χωρὶς τῆς στυψέως τὸ χαρτὶ δὲν ἐβαστοῦσε τὸ μελάνι, καὶ ὁ ἀὴρ ἤθελεν ἐξελείψῃ, ἢ καὶ ἀμαυρώσῃ τὰ χρώματα εἰς τὰ βαμμένα ῥῆχα· ἀποδίδομεν λοιπὸν τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα τῆς στυψέως εἰς τὴν στυπτικῆς ποιότητα· Ἰδὲ ΘΕ'ΑΤΡΟΝ τῆς ΦΥΣΕΩΣ. Τόμ. Γ'.

Πέντε εἶναι τὰ κυριώτερα τῆς στυψέως εἶδη, τῆς Ρώμης, ἢ Παλαιοπόλεως (Civita-Vecchia) τῆς Ἀγγλίας, ἢ ὁποία καὶ βραχάδης de Roche, καὶ λευκὴ, καὶ κρυσταλλώδης λέγεται· τῆς Γαλλίας κατὰ τὸ Λεόδιον· τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, καὶ τῆς Σικκίας.

Προκρίνεται ἀπὸ ὅλα τὰ ρηθέντα ἡ στυψὶς τῆς Ρώμης, ἢ ὁποία εἶναι κοκκινωπὴ ἀπὸ τὸ τοῖξτον χῶμα, εἰς τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται 6 μίλλια πρὸς τὸ Βοριανὰτόλικόν τῆς Παλαιοπόλεως, πλησίον τῆς Κώμης Τόλφης, ἀλλὰ διαφανῆς, καὶ ὀξυνοστυπτικὴ εἰς τὴν γεῦσιν· τὰ κομμάτια κατὰ τὸ μέγεθος εἶναι διάφορα, ἢτοι ἀπὸ τῆ καρυδίου, ἕως τῆς πυγμῆς, ἢτοι γρόθου, πέτραι σκληραὶ, πολλὰ βαρεῖαι, εὐθραυστοι, καὶ ἀποτελεῖσαι κόκκινον λευκὸν, καὶ ἀργυρόχρονον.

Χρησιμεύει εἰς τὴν ἰατρικὴν ὡς καυτηριακὴ, καὶ στυπτι-

πτι-

πτική, περισσότερο εἰς τὰς χρυσοχόους, καὶ ἀκόμη πολὺ περισσότερο εἰς τοὺς βαφεῖς· ἀλλ' οἱ ὀφθαλμοὶ τὰς Βακαλάς εἰς τὴν Νέαν Γῆν δαπανῶσιν ἀσυγκρίτως πολὺ περισσοτέραν ἀπὸ ὅλης τῆς ρηθέντας διὰ τὸ ξήραμα τῆ ὀφθαλμοῦ εἰς τὸν τόπον. Ἴδὲ περὶ τήτου τὴν Περιήγησιν τῆ ΛΑΒΑΤΟΥ.

Ἡ στύψις καθαρίζει τὰ ὑγρά ποτὰ, καὶ τὰ διατηρεῖ.

Διὰ τὴν γνώρισιν τὴν στύψιν τῆς Ῥώμης ἀπὸ τὰς λοιπὰς, ἔχεις σημεῖον ἀναμφίβολον, τὸ τὴν σπάσιν τὸ κομμάτι, καὶ τὴν ἴσιν ὁμοίως ἔσωθεν, καθὼς καὶ ἔξωθεν κοκκινωπὴ· διότι οἱ νοθεύοντες τὰς λοιπὰς μόνον τὸ ἔξω ἢ μὴ ποτὲ τὴν βάζουν, καὶ ὅχι ποτὲ τὸ ἔσω· λέγεται ἢ αὐτὴ καὶ Alun de la Roche ἢ τοῖς Στύψις τῆ Βράχου.

Ἀγγλική. Ἐπιτετα μετὰ τὴν Ῥωμαϊκὴν, ἢ Ἀγγλικὴ Στύψις ἔσιν εἰς μεγάλα κομμάτια καθαρὰ, καὶ διαφανῆ, ὡς τὸ κρύσταλλον, καὶ αὐτὰ εἶναι τὰ καλλήτερα· τὰ δὲ ὑπομέλανα, καὶ κάθυγρα, καὶ μικρὰ κατώτερα.

Γαλλική. Ἡ στύψις αὕτη ἔχει τὴν ὁμοίαν ποιότητα μὲ τὴν Ἀγγλικὴν, πλὴν ὅτι αὕτη εἶναι παχυτέρα, ὅθεν καὶ κατωτέρα.

Ἀσιατική. Καὶ αὕτη ἔχει ὅλα τὰ προτερήματα τῶν εἰρημένων· ἀγοράζεται κατ' ἔτος ἀπὸ ἑνα μονοπωλητὴν, κάτοικον τῆς Τερκίας· καὶ κατὰ τὸ εἰς χεῖρας του φερμάνι μόνος αὐτὸς, καὶ ὅσοι λάβουν ἀπὸ αὐτὸν ἔγγραφον ἄδειαν ἢ μὴ ποτὲ τὴν πωλήσιν. Γίνεται ἀρκετὴ ποσότης, διότι ἀφ' ἑ διαρκέσει δι' ὅλας τὰς χρεῖας τῆς Ἐπικρατείας, περισσεύει τὴν πωληθῆν καὶ διὰ τὴν Εὐρώπην ὑπὲρ τὰ 6,000 καντάρια ἑτησίως.

Σηκιική. Καὶ αὕτη ἢ στύψις δὲν διαφέρει ἀπὸ τὴν Ἀγγλικὴν, καὶ χρησιμεύει εἰς τὰ αὐτὰ.

Ἐκτὸς τῶν ρηθέντων πέντε εἰδῶν τῆς κυρίως λεγομένης Στυπτηρίας οἱ Φαρμακοποιοὶ μεταχειρίζονται, καὶ ὀνομάζουσιν ἄλλα πέντε τὰ ἑξῆς.

Στύψις!

Στύψις Καυμένη, ἢτοι ἡ ῥηθεῖσα κρυσταλλώδης (Alun de Glace) βαλλομένη εἰς χύτραν (τζεκάλι) ἐπάνω εἰς μεγάλην φωτίαν καὶ τιτανωμένη, ἢτοι γινομένη ἀσβέστη ἐλαφρὰ, λευκότερα, καὶ εὐθρυπτοτέρα.

Στύψις Ζαχαρίνη, ὁμοιάζουσα κατὰ πάντα μετὸ ζάχαρι, κατασκευαζομένη ὁμοίως ἀπὸ κρυσταλλώδη, μετὰ ῥοδοζάχαρι, καὶ λευκὸν τῆ ὠῆ, ἐφηνόμενα ἕως νὰ συμπήξεν, ὡς ζυμὰρι, καὶ χυνόμενα εἰς μικρὰ κωνοειδῆ προπλάσματα, χρησιμεύον διὰ κοσμητικῶν, καὶ εἶναι ξηρὰ ὡς πέτρα, καὶ μικρὰ ὡς δάκτυλα.

Στύψις Τριχώδης (Alun de Plume) εἶδος μεταλλικῆς πέτρας νηματιρᾶς, καὶ διαφόρων χρωμάτων, ἀλλὰ τὸ περισσότερο λευκὴ, ὑποπράσινος, καὶ παρομοιάζουσα μετὸν Τάλκον τῆς Ἑνετίας, πλὴν ὅτι ἐκεῖνος διαιρεῖται εἰς φύλλα, καὶ αὐτὴ εἰς λεπτὰ νήματα, λευκὰ, καὶ ἀπαλὰ παρόμοια μετὰς τρίχας τῆ πτεροῦ· διὰ τῆτο καὶ ὠνομάσθη παρὰ τῶν Γάλλων Πτερωειδῆς· ἐγὼ ὅμως ἀκολοθεήσας τὸν Πλίνιον τὴν εἶπα τριχώδη. Εὐρίσκεται πολλὴ εἰς τὴν Μῆλον Νῆσον τῆ Ἀρχιπελάγους, καὶ διαφέρει ἀπὸ τὴν ἀμίαντον· διότι αὐτὴ λύει εἰς τὸ ἔλαιον, καθὼς ὅλα τὰ ἀσφαλτώδη· εὐρίσκεται καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ Σαρδηνίαν, μὲ ὅλον τῆτο εἶναι σπανία, καὶ φημίζεται διὰ πολλὰς ἰατρικὰς ἐνεργείας.

Στύψις Σκαζόλλα, πέτρα λευκὴ διαφανῆς, καὶ σχεδὸν ὁμοία μετὸν φυσικὸν κρυστάλλον, ἢ τὸν Τάλκον· ἀποτελεῖται δὲ διὰ τῆς τιτανώσεως χρῶμα λευκὸν ὠραιότατον.

Στύψις Κατίνα (Catin) ὁμώνυμον μετὸ ἄλας τῆς χορτοστάκτης, καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα.

ΣΤΥΨΩΜΑ. Τὸ βάψιμον εἰς λυμένην στύψιν τῶν βαφτισομένων πραγμάτων· ἡ στύψις, καθὼς καὶ ἄλλα ἀλκαλι εἶναι ἄχρως, ἢτοι δὲν δίδει χρῶμα εἰς τὰ ἐμβαπτόμενα εἰς αὐτήν, ἀλλ' ἀναγκαῖα, ὡς εἶπαμεν κατ' ἀρχὰς τοῦ παρόντος Ἄρθρου διὰ νὰ συνδέσῃ καὶ φυλάξῃ τὰς βαφὰς εἰς ὅσα ἐπάνωθεν τῆς βάπτονται. Ὁ Ἕλλη-

νί-

νίζων ἢμπορεῖ νὰ τὰ εἶπη Στυπτηρίασμα, καὶ Στυπτη-
ριάζω τὸ στυφῶνω.

ΣΥΨΚΟΝ, ὁ καρπὸς τῆς συκῆς, δένδρον βλαστάνοντος,
καὶ εὐφορῶντος εἰς τὰ εὐκρατα κλίματα, καὶ μικροτέ-
ρα εἰς τὰ θερμὰ, εἰς δὲ τὰ ψυχρὰ λείποντος παντε-
λῶς· μόνοι οἱ βοτανικοὶ ἢμποροῦν νὰ ἐπαριθμήσουν τὸ
πλῆθος τῶν εἰδῶν τέτρα τῷ δένδρου· ἀλλ' ἴσως οἱ πε-
ριηγηταὶ ἐφιλοτιμήθησαν νὰ τὸ πολλαπλασιάσουν ὀνο-
μάζοντες συκάς, καὶ δένδρα ἀνόμοια κατὰ τὸ περισσό-
τερον μὲ τὰ παρ' ἡμῖν εὐρισκόμενα.

Αἱ Νῆσοι καὶ τὰ παράλια τῆς Ἀρχιπελάγους εὐτυχῶ-
σιν εἰς ὠραῖα, καὶ γλυκύτερα σῦκα στρογγύλα, μα-
κρὰ, κυανᾶ, μαῦρα, ποικίλα, πρῶϊμα, ὄψιμα, καὶ
γνωρίζομενα κατὰ τόπον μὲ διάφορα ὀνόματα.

Ἐπαινῶν οἱ Ἀρχαῖοι Ἱστορικοὶ τὰ σῦκα τῶν Ἀθη-
νῶν, τὰ ὁποῖα ἐπιθυμήσας νὰ φάγη εἰς τὸν τόπον ὁ
Ξέρξης, ἐθανάτωσε διὰ τῆς πολεμικῆς ἀνδρίας τῆς Θε-
μιστοκλέους πλῆθος Περσῶν, καὶ ἔμεινε νικημένος, καὶ
φυγὰς ὁ μέγας Βασιλεὺς· κατὰ τὸ παρὸν ὅμως ἡμεῖς
γνωρίζομεν ἐγκριτότερα τὰ τῶν παραλίων τῆς μικρᾶς
Ἀσίας, τὰ ὁποῖα διαδίδονται διὰ τῆς ἐμπορίας εἰς πολ-
λὰ μέρη βορειότερα.

Τὸ Κῆς Ἀδασί, ἢτοι ὁ λιμὴν τῆς Ἐφέσου ἐκφέρει τὰ
καλλήτερα σῦκα, καὶ δεύτερα μετὰ ταῦτα εἶναι τῆς
Σμύρνης, καὶ ἀπὸ αὐτὰ λαμβάνει τὸ ἐμπόριον ἀρκετὴν
ποσότητα. Ξηραίνονται δὲ ὡς αἱ σταφίδες, καὶ καλὰ
εἶναι τὰ συναγμένα μὲ τὸ χέρι (ἐλλεμέδες) νωπὰ ἢ-
τοι ἔγκαιρα, παχέα, καὶ κολλητικὰ εἰς τὸ χέρι, καὶ
νὰ μὴ ἦναι νοθευμένα μὲ ἄμμον, μίτε ὀξυνισμένα ἀ-
πὸ σῆψιν.

Μετὰ τὰ νωπὰ, πωλῶνται εἰς τὴν Τουρκίαν· σῦκα
ξηρὰ πατημένα, εἰς πυξίδας, κιβώτια, καὶ σακκία ἀ-
πὸ τὰ περὶ τὴν Σμύρνην μέρη. Ἀπὸ δὲ τὰ Νησία, καὶ
μάλιστα τὴν Χίον περασμένα εἰς σχοῖνον (σάζι) καὶ
ἄλλα ἐψημένα εἰς τὸν κλίβανον, τὰ ὁποῖα εἶναι ξηρό-
τερα, καὶ ὀλιγώτερον γλυκὰ, ἀλλ' ὑγιέστερα· διότι ἔτε

εἰς

εἰς τὰ ὀδόντια κολλῶν νὰ τὰ φθείρῃν, ἔτε τὸν σπόρον τῶν ἔρινῶν ἔχεν διὰ νὰ κάμνῃ σκώληκα.

Ἡ Συκῆ, καθὼς ἢ Φοινικιά, καὶ ἄλλα πολλὰ δένδρα εἶναι Φηλυκῆ, καὶ διὰ νὰ ὠριμάσῃ τὰ σῦκά της χρειάζεται ἢ νὰ ἦναι πλισίον ἔρινου (ἀγριοσυκῆς), ἢ κατὰ τὸν Μάϊον, ὅταν ἀρχίσουν νὰ μεγαλύνειν τὰ σῦκα νὰ κρεμασθῇ ἀπὸ αὐτὴν μία σειρά ἀγριοσύκων, διὰ νὰ ζωντανεύσῃ ἐκεῖ τὰ μυάρια, τὰ ὁποῖα ἐγκαστρώνουν τὰ ἡμέρα σῦκα, καὶ ὠριμάζεν. Τοῦτο τὸ παρατηροῦν προσεκτικῶς ὅλοι οἱ κηπουροὶ, καὶ ἄλλοι συκοπῶλαι, διότι ἀλλέως δὲν ὠριμάζει ἔτε ἐν σῦκον. Ἴδὲ ἈΓΡΙΟΣΥΚΗ κατωτέρω. Τὸ ξύλον τῆς συκῆς εἶναι λευκόν, καὶ ἀδύνατον, ἄνθος δὲν κάμνει, ἀλλ' εἰς τὸ ἴδιον σῦκον ἐμπεριέχει τὸν σπόρον μὲ ἴνας εἰς λεπτοτάτης κόκκους, ὥστε αὐτὰ μὲ τὸ ἔσω τῆς ἐπίδερμίδος ὅλον σῶμα τρώγονται· τὰ φύλλα της εἶναι μεγάλα χωρισμένα εἰς πέντε ὡς δάκτυλα χειρός, πράσινα, βαθέα, καὶ ὀμαλά ἔσωθεν, καὶ πελιδνά τραχέα ἔξωθεν.

ΣΥΚΗ ἈΓΡΙΑ, ὁ ἔρινός, ἢ ἀγριοσυκῆ· αὐτὴ εἶναι ἢ ἀρσενικὴ συκῆ, τῆς ὁποίας ὁ καρπὸς εἶναι ἀχρηστος διὰ φαγί, διότι ἔτε ὠριμάζει· ἀλλ' ἀναγκαῖος διὰ νὰ ζωογονίση, καὶ ἐγκαστρώση, ἢτοι ὠριμάσῃ τὰ σῦκα· εἰς τὸν καρπὸν τῆτος ἐπικαθήμενα μυάρια μαῦρα, ἀφήνῃν τὰ ὠάτων, καὶ κατὰ τὸν Μάϊον, καὶ Ἰῦνιον ζωντανεύειν, καὶ πετῶν περὶ αὐτὴν· ὥστε ἂν ἦναι κοντά της συκαὶ ἐγκαστρώνονται, εἰδὲ μὴ συναΐζουν οἱ κηπουροὶ ἀπὸ αὐτὸν τὸν καρπὸν, ἢτοι ἔρινός, καὶ ἀγριοσυκα, τὰ διαπεροῦν εἰς κλωστήν, καὶ τὰ κρεμῶν εἰς τὸ κλωνάρι τῆς συκῆς των· ὅπου μεθ' ἡμέρας ζωντανεύουν τὰ μυάρια, καὶ ἐπικαθήμενα εἰς τὰ σῦκα τὰ ἐγκαστρώνουν· τοιαύτη εἶναι τῆς φύσεως ἢ οἰκονομία.

Ἡ Αἴγυπτος καρποφορεῖ πολὺ εἰς σῦκα, καὶ μάλιστα εἰς γλυκά, ἢ δὲ ὀνομαζομένη Συκῆ τοῦ Φαραῶ, εἶναι καθ' αὐτὸ ἢ Συκομορέα, ἢ ὁποῖα κάμνει τὰ σῦκά της κατὰ τὴν μορφήν, ὡς τὰ λοιπὰ, ἄνοστα ὀμως, καὶ διὰ τοῦτο μόνον τὰ παιδία τὰ τρώγουν, καὶ

γί-

γίνεται ὄχι μεταξύ τῶν φύλλων, καὶ εἰς τὰς ἄκρας τῶν κλωναρίων, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν κορμὸν, καὶ τοὺς χονδρὰς κλόνους, εἰς τὰς τόπας, ὅπου οἱ ἄνθρωποι μὲ σφύρας, ἢ πέτρας μεγάλας κτυπήσεν τὴν φλοιάν, καὶ τὴν συνθλίβεν.

Εἰς τὰς Ἰνδίας γίνονται ἄπειρα εἴδη συκῶν διαφορετικὰ καὶ κατὰ τὸ μέγεθος, καὶ κατὰ τὰ φύλλα· ἀλλ' ὅμοια μόνον κατὰ τὸν καρπὸν· καὶ τοῦτο ἠνάγκασε τὰς περιηγητὰς νὰ τὰ ὀνομάσεν ὅλα συκᾶς.

Ἐκεῖ εὐρίσκεται Συκῆ, ἢ ὁποία μετὰ τὸ αὔξημα τῆ κορμῆς ἐκτείνει ἀπὸ τὴν κορυφὴν εἰς εἶδος σχισινίου, κλόνους, κλίνοντας πρὸς τὴν γῆν, ἀποκτῶντας ρίζας, καὶ πάλιν ὑψουμένους εἰς ἄλλον κορμὸν, ὥστε ἐν καὶ τὸ αὐτὸ δένδρον ἠμπορεῖ νὰ συστήσῃ δρυμὸν μεγάλον ἂν τὸ ἀφήσεν. Οἱ Ἰνδοὶ τὸ μεταχειρίζονται διὰ νὰ κάμουν ἐπισκίους δρόμους (ἀλλέας), ἐπιμελέμενοι νὰ κόπτουν τὰς νέας κλονορρίζας του διὰ νὰ μὴ χάσῃ τὴν συμμετρίαν ὁ τοιαῦτος δρόμος· τὰ φύλλα τε εἶναι ὡσειδῆ, πυκνὰ, πράσινα ἔσωθεν, καὶ τραχέα, πελιδνὰ ἔξωθεν, ὁ καρπὸς του κόκκινος, καὶ ἄχρηστος, ὡς καὶ τῶν λοιπῶν.

Εἰς τὴν Σεμάτραν γίνεται συκῆ μὲ χονδρὰ σῦκα, ὡς τὰ μεσαῖα τῶν μερῶν μας, βαμβακώδη ὡς τὰ κυδῶνια, καὶ γεμάτα πρὸ τῆ ὀριμάσματός των ἀπὸ γάλα, τὸ ὁποῖον φαρμακεύει ὀξύτατα.

Δύω, ἢ τρία εἴδη σηκῶν γίνονται μεγάλα, ὡς αἱ δρύς, καὶ σέβονται παρὰ τῶν Ἰνδῶν, διότι ἐκεῖ συναζόμενοι εἰδωλολατρεύουν.

Τὸ ἀληθινὸν ξύλον τῆς Ἀλόης ὀνομαζόμενον ἐκεῖ Καλεμβέκον, καὶ τὸ Ἀετόξυλον εἶναι εἶδος συκῶν. Ἴδε Α' ΛΟ' Η.

Συκῆ τῆ Ἀδάμ. Ἴδε ΠΑ' ΠΤΡΟΝ.

Συκῆ Ἰνδική, τὴν ὁποίαν εἰς τὰς Νήσους τῆς Ἀμερικῆς ὀνομάζεν Raquette, ἢτοι Δικτυωτὴν, ἐπειδὴ τὰ φύλλα της γυμνέμενα ὀμοιάζεν μὲ δίκτυον· οἱ δὲ Ἄγγλοι τὴν λέγουν Ἀπιδιάν Ἀκανθώδη, κατὰ τὸν

Δαμ-

Δαμπιέρην. Τὸ φυτὸν τῆτο εὐδοκιμεῖ εἰς ἀμμόδη, καὶ ξηρὰν γῆν, καὶ αὐξάνει συνθεμένον ἀπὸ φύλλα χονδρά, πράσινα, χωρὶς κορμὸν, ἢ κλόλους, ἀλλὰ φύλλον ἐπάνω εἰς φύλλον, καὶ αὐτὰ ὁμοιάζον χέρι ἀκροτηριασμένον, ἢτοι μὲ τὰ δάκτυλα κομμένα, ἢ δὲ ἐπιφάνειά των εἶναι γεμάτη ἀπὸ σκληροτάτας ἀκάνθας.

Ὅταν αὐτὰ τὰ φύλλα μεγαλώνον 2, ἢ 3 πόδας κάμνουν εἰς τὴν κορυφῆν των καρπὸν παρόμοιον μὲ σύκον. Πρῶτον πράσινον, καὶ σκληρὸν, καὶ ὅσον ὠριμάζει κοκκινίζει κατ' ὀλίγον, καὶ τελευταῖον καταπτᾶ ἐρυθρότατον· ἔπειτα ἀνοίγει, ἀνθίζει πενταπέταλον χρυσίζον ἄνθος, ἢ κόκκινον πελιδνὸν εἰς εἶδος τολύπης, μαραίνεται, ξηραίνεται, καὶ εἰς 48 ὥρας πίπτει. Τότε ἀνοίγει ὡς σύκον, ἢ ῥόδι καλὰ ὠριμασμένον, καὶ ἔχει κόκκους ἐρυθροῦς, τῶν ὁποίων τὸ μέσα εἶναι λευκὸν, τὸ δὲ ὅλον ὕλη μὲ χρῶμα ἐρυθρὸν ὠραιότατον, καὶ γεῦσιν νοστιμωτάτην.

Καρποφορεῖ δις τῆ ἐνιαυτοῦ τὸ φυτὸν τῆτο, καὶ φυτεύεται εὐκολώτατα, ἐπεὶ τὰ φύλλα του βαλλόμενα εἰς τὴν γῆν ἕως τὴν μέσσην, εὐθὺς ἀπλώνουν· ἔτε ἀπὸ γῆν καλὴν ἔχει χρεῖαν, καὶ διὰ τῆτο ἀπανταχοῦ εἰς τὴν Ἀμερικὴν τὰ φυτεύουν.

Εἰς τὸν καρπὸν τοῦτον κάθεται ἡ κοκκινιλία, καὶ τὸν χυλὸν του βυζάνωντας ἀποτελεῖ τὴν ὠραίαν ἐκείνην βαφὴν.

Φυτεύεται καὶ εἰς τὰς ἐδᾶς καλλιεργημένους κήπους, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι εἰς τὴν παροικίαν της ἢ συκῆ αὕτη δὲν θέλει νὰ καρποφορήσῃ, ἢ τελάχιστον ἐγὼ καρπὸν της δὲν εἶδα.

Τὰς ἄλλας συκᾶς τῆ παλαιᾶ καὶ νέου κόσμου, ὡς ἀχρήστους εἰς τὸ ἐμπόριον δὲν καταγράφω, ἀφήνωντας τὴν τοιαύτην φροντίδα εἰς τὰς Βοτανικὰς.

ΣΥΚΑΜΙΝΙΑ, φυτὸν γινώστον εἰς τὸ κλίμα μας, μέγα ὡς καρυδιά, καὶ δύο εἰδῶν, τὸ μὲν ἐν μὲ καρπὸν μαῦρον, καὶ νόστιμον, ὁ ὁποῖος χρησιμεύει διὰ φαγιῶν, καὶ εἰς τὴν φαρμακοποιίαν διὰ τὸ λεγόμενον συ-

κα-

καμινόπρασον (δούτ σαραπί) χρήσιμον εἰς τὰς κυνάγχας.

Τάλλο δὲ μὲ τὸν λευκὸν καρπὸν εἶναι εὐχρηστότατον, διότι μὲ τὰ φύλλα του τρέφεται ὁ βόμβυξ τῆς μετᾶξης, καὶ ἀποτελεῖ αὐτὸ τὸ ὠραῖον νῆμα. Ἰδὲ ΜΕΤΑΨΗ· ὅπως λοιπὸν γίνεται μετᾶξι, εἰς τὴν Περσῶσαν, Μοισίαν, Πελοπόννησον, Ἀρχιπέλαγος, Ἰταλίαν, Περσίαν, καὶ ἀλλαχῆ καλλιεργεῖται καὶ αὐτὸ τὸ δένδρον, διότι ἀναλογικῶς μὲ τὸ πλῆθος τῶν δένδρων γίνεται καὶ Μετᾶξι, ζητεῖ παχεῖαν καὶ ὑγρὰν γῆν, καὶ εὐδοκιμεῖ.

ΣΥΚΟΜΟΡΕΪΑ. Ἰδὲ Συκῆ εἰς τὰ περὶ Αἰγύπτου.

ΣΥΨΙΓΞ ὠνομάσθη παρὰ τῶν Βοτανικῶν Δένδρον τῆς Νοτίας Ἀμερικῆς γνωρίζομενον παρὰ τῶν Ἑντοπίων ὑπὸ τὸ ὄνομα Εὐά (Euvé) καὶ παρὰ τῶν Λυσιτανῶν Ζενέ· γίνεται εἰς τὰς ὄρυμνες τῆς ἐπαρχίας Σμαράγδας (Emeraldas) καὶ εἰς τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν τῶν Ἀμαζόνων, καὶ διὰ τῆς ἐντομῆς ἀποστάζει κόμμι γαλακτώδες συναζόμενον εἰς φύλλα, ξηραίνομενον εἰς τὸν ἥλιον, καὶ τυλιγμένον μὲ φύλλα διπλᾶ τῆ Βιχάου, ἢ Βαναῶν κατασκευάζεται εἶδος λαμπάδος χωρὶς ἐλλυχνίης, καὶ καίει ὡς τὸ δαδί, μυρίζει καλὰ, καὶ διαρκεῖ πολλὰς ὥρας μὲ ἀρκετὸν φῶς.

Ὦνομάσθη δὲ κυρίως ἐλαστικὸν τὸ κόμμι τῆτο, διότι χυνόμενον εἰς πηλίνας φιάλας, ἕως νὰ ἐμπεριχρισθῇ ἢ ἐσωτερικῆ ὄλη ἐπιφάνεια, σπᾶνουν τὸ πῆλινον ἀγγεῖον, καὶ λαμβάνον τὸ κόμμι εἰς σχῆμα φιάλης, δέοντες δὲ εἰς τὸ στόμιόν του σύριγκα τὸ μεταχειρίζονται ὡς ὑέλινον σκεῦος, πίνοντες ζεστὰ ποτὰ μὲ αὐτὸ, καὶ εἶναι ἐλαστικώτατον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται τὸ κόμμι, καθὼς καὶ ἀπὸ τὴν συριγκώδη χρῆσίντε τὸ δένδρον.

Κόμμι ἐλαστικὸν πωλεῖται ἐδῶ ἀπὸ τῆς μελανοπώλας, καὶ χρησιμεύει διὰ νὰ ἐξαλείψῃ τὴν βαφὴν τῶν μολιβδοκονδύλων, καὶ τῆς Τερικῆς μελάνης· οἱ πωληταὶ λέγουσιν ὅτι τὸ λαμβάνον ἀπὸ τὴν Ἀσίαν, καὶ περισσότερον τι δὲν ἰξεύρουσιν περὶ αὐτῆ.

ΣΥ-

ΣΥΡΙΤΙΑ. Εἶδος ὑφαντῆ στενωτάτου διὰ κράσπεδα διάφορα, γινομένου ἀπὸ χρυσόν, ἄργυρον, μετάξι, ἢ μαλλί, καὶ ἐνίοτε ἀπὸ ἀπλῆν νῆμα, λιπὸν, ἢ βαμβακερόν· οἱ Γάλλοι ὅλα γενικῶς τὰ ὀνομάζουσι Γαλλώνια, Galons.

Εἰς τὴν Εὐρώπην ἐξοδεύεται πολὺ πλῆθος ἀπὸ αὐτὰ, ἐπεὶ τὰ μεταχειρίζονται ὡς σύμβολα τῶν ἀξιωματικῶν εἰς τὰ πολιτικά, καὶ πολεμικά δι' ἑαυτῆς, καὶ διὰ τῆς ὑπασπιστάς, καὶ ὑπηρετάς αὐτῶν. Εἰς δὲ τὴν Τερκίαν μόνον διὰ στολισμὸν εἰς τὰ κράσπεδα τῶν ἱματίων, μερικῶν ἀνδρῶν, καὶ γυναικῶν.

Τὰ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, ὑφαίνονται, καὶ πλέκονται εἰς τὴν Γένευαν τῆς Ἑλβετίας, καὶ τὸ Λέγδουνον τῆς Γαλλίας μὲ ἐντέλειαν· ἀπὸ τὰ μεταφερόμενα εἰς τὴν Τερκίαν ὅμως περισσότερα εἶναι ἀπὸ Γερμανικὰ Ἔργο-χειρεῖα.

Διὰ τὰ Εὐρωπαϊκὰ Παλάτια εἶναι ἐμποδισμένον τὸ γνήσιον χρυσίον, καὶ μεταχειρίζονται κίβδηλον (κάλπικον) εἰς δὲ τὰς Ἐκκλησίας, καὶ τὰ σκιαδία τῶν στρατηγῶν, καὶ ἄλλων ἀξιωματικῶν συγχωρεῖται τὸ γνήσιον, καὶ καθαρὸν χρυσὸν, καὶ ἀργυρὸν.

Εἰς τὸ εἰρημένον Λέγδουνον ὑφαίνονται μεταξωτὰ συρίτια Ἀριθμῆ 2, πλατεῖα 7 γραμμῆς, καὶ Ἀριθμῆ 3 εἰς 9 γραμμῆς, καὶ μακρὰ 70 αὔνας $137\frac{1}{2}$ πήχεις· εἰς δὲ τὸ Ἀμβιανὸν (Amiens) μάλλινα πλατύτατα μὲ 36 νήματα στημόνι, τὰ δὲ ποικίλα, καὶ πολυειδῆ διὰ τῆς ὑπηρετάς τῶν ἐκεῖ ἀρχόντων (Livrées) πρὸς ἐνδειξὴν μεγαλοπρεπείας, καὶ σύμβολα τῆς εὐγενείας τῶν ἀπανταχοῦ.

Ἀπὸ τὴν Πολωνίαν, καὶ ἀλλαχόθεν, ἀλλὰ Πολωνικὰ ὀνομαζόμενα, ἢτοι Λέχινα φέρονται διάφορα χρυσᾶ κίβδηλα συρίτια εἰς τὴν Τερκίαν διαφόρα πλάτες, καὶ σχήματος· ἀπὸ τὴν Γερμανίαν, ὡς προεῖπον, φέρονται καὶ χρυσᾶ, καὶ ἀργυρᾶ, καὶ μεταξωτὰ ἀπλᾶ, ἢ ἑτερόμαλλα (κατιφεδένια) πολλὰ, καὶ διάφορα· ἀπὸ δὲ τὴν Ἑνετίαν μόνον ἀπλᾶ μεταξωτὰ λεπτά, καὶ διαφόρα πλά-

πλάτους· τὰ χρώματά των γίνονται κατὰ τὴν ζήτησιν.

Εἰς τὴν Τουρκίαν πλέκονται στενὰ βαμβακερὰ διὰ ποταπὴν χρῆσιν, καὶ ἀπὸ τὴν Γερμανίαν φέρονται τὰ τριπλικένια λινά.

Εἰς τὰ Ἰωάννινα οἱ Ἑβραῖοι, καὶ τινες Χριστιανοὶ πλέκουν μεταξωτὰ καὶ χρυσᾶ συρίτια τῶν ἐντοπίων, καὶ δὲν εἶναι εὐκαταφρόνητα ὁμοίως καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν.

ΣΥΨΜΑ ὀνομάζομεν τὸ συρόμενον μέταλλον ἀπὸ τρύπαν σιδηρᾶς πλακὸς, καὶ λεπτυνόμενον κατ' ἀρέσκειαν τῆ τεχνίτου· μέταλλα δὲ εὐχρηστά εἰς τοῦτο εἶναι τὰ τέσσαρα ταῦτα, ἄργυρος, χρυσὸς, χαλκὸς, καὶ σίδηρος.

Σύρμα Χρυσῆν, καὶ Ἀργυρῆν. Ἐπειδὴ ἀμφοτέρων τῶν τιμίων τῶν μετάλλων τὰ σύρματα γίνονται μὲ τὸν ἴδιον τρόπον, τὰ ἐμπεριλαμβάνω εἰς ἓνα τῶν τὸν παράγραφον. Τὸ χρυσῆν σύρμα εἶναι ἄργυρος χρυσωμένος, τὸ δὲ ἀργυρῆν γνήσιος ἄργυρος, ὥστε διαφέρει τὸ πρῶτον μόνον διότι εἶναι χρυσωμένος, συρόμενα δὲ ἀμφότερα ἀπὸ μεγαλιτέραν εἰς μικροτέραν τρύπαν τῆς σιδηρᾶς πλακὸς γίνονται λεπτότατα, καὶ χρησιμεύον εἰς διάφορα πράγματα.

α'. Περιτυλιγμένα εἰς μεταξωτὸν νῆμα ὀνομάζονται χρυσάφι, καὶ τὰ μεταχειριζόμεθα εἰς τὰ κεντήματα, καὶ χρυσοῦφанта.

β'. Τὰ χονδρότερα περιτυλισσόμενα παρὰ τῆ τεχνίτη εἰς σύρμα σιδηρῆν, ἀφ' ἧ ἐκβληθῆν μένουσιν εἰς τὸ ἴδιον ἐλικοειδές, ἢ κοχλιῶδες σχῆμα, καὶ τὰ λέγουσιν Τερτίρια. Ἀμφότερα ταῦτα εἶναι στρόγγυλα.

γ'. Ὄταν ἀποσυρθῆν ἀπὸ τρύπαν σχιστὴν, γίνονται ἐπίπεδα, καὶ τὰ τοιαῦτα ὀνομάζονται Τρά.

Τὸ καλῆτερον νηματηρὸν φέρεται ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν εἰς δέματα μιᾶς λίτρας δραχμῶν περίπε 80, καὶ ἡ καλῆτε ποιότης συνίσταται εἰς τὸ χρώματι· τὸ δεύτερον φέρεται ἀπὸ τὴν Γερμανίαν, καὶ ἡ τρίτη κατασκευάζεται εἰς Κωνσταντινέπολιν ἐξαίρετα.

Γί-

Γίνονται διὰ ταῦτα καὶ κίβδηλα, ἢτοι ἀντὶ ἀργύρου ἔχοντα χαλκόν· εἰς τὸ μὲν ἐν χρυσαμένον, εἰς δὲ τάλ-
λο ἀργυρωμένον· ἀλλὰ γνωρίζονται κυρίως μετὰ τὴν φω-
τίαν καιόμενα, διότι τὰ γνήσια μένου λευκὸς ἀργυρος,
τὰ δὲ κίβδηλα μαυρίζου. Ἴδὲ περὶ τέτων καὶ τὸ Ἄρ-
θρον ΧΡΥΣΟΣ.

Σύρμα Χάλκινον, ἢ Ὀρειχάλκινον. Τῆτο γί-
νεται ὁμοίως ἀπὸ χαλκὸν κίτρινον συρόμενον εἰς ὁμοίαν
πλάκα, καὶ καταντᾷ λεπτόν, ὥστε τὸ μεταχειρίζονται
διὰ χορδὰς εἰς τὰ ψαλτήρια, κιθάρας, καὶ ἄλλα ὄρ-
γανα, καὶ χονδρότερον δι' ἄλλας διαφορὰς χρήσεις· τὸ
περισσότερον ὅμως δαπανᾷται εἰς τὴν Εὐρώπην διὰ τὴν
κατασκευὴν τῶν καρφοβελονῶν.

Εἰς τὴν Γερμανίαν, καὶ μάλιστα τὰ περὶ τὴν Ἀ-
κκισγράναν κατασκευάζεται πολὺ, καὶ ἕως τῶν ὑστέ-
ρων τέτων καιρῶν ἐφέρετο ἀπὸ τὴν Ὀλλάνδαν, καὶ Αὐ-
στρίαν, ὅσον ἐχρειάζετο ἡ Τουρκία, τυλιγμένον εἰς δια-
φόραν διαμέτρων κύκλῳ, καὶ μέσα εἰς βαρύλλια· τώ-
ρα δὲ τελευταῖον φέρεται καὶ ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν εἰς τὸν
ἴδιον τρόπον.

Σύρμα Σιδηρῆν. Καὶ τῆτο μὲ τὸν ἴδιον τρόπον
κατασκευάζεται, τυλίσσεται, καὶ φέρεται ἀπὸ τὴν Ὀλ-
λάνδαν, καὶ Γερμανίαν· εἶναι φιλότατον διὰ χορδὰς
τῶν μουσικῶν ὀργάνων, καὶ ἐπομένως ἀπὸ ἀριθμὸν 00
καὶ 1 ἕως 6 κατὰ σειρὰν ἀρχίζοντας ἀπὸ τὸ φιλότε-
ρον, καὶ καταντῶντες εἰς τὸν ἀριθμὸν 6, τὸ ὁποῖον εἶ-
ναι χονδρὸν ὅσον ὁ γραφικὸς κάλαμος ἀπὸ χινοπτερον.

Χρησιμεύουσιν ἀμφοτέρωτα ταῦτα εἰς τὴν Τουρκίαν εἰς
διαφορὰς χρήσεις, καὶ γνωρίσματα τῆς καλῆς ποιότητος
εἶναι, τὸ νὰ ἦναι ὁμαλὰ, ἰσοπαχῆ, χωρὶς ἰὸν (σκωρίαν)
μὲ χρῶμα καλόν, καὶ χωρὶς σχίσματα, ἢ ἀκίδας.

Ἡ Σιδηροφόρος Σουηκία κατασκευάζει πολὺ, καὶ τὸ
διαδίδει εἰς τοὺς παρωκεανίτας Εὐρωπαϊοὺς, οἱ ὁποῖοι
τὸ μεταδίδου ὅπως εὐρεν ὄφελος.

ΣΥΡΙΓΓΕΣ ΚΑΠΝΟΦΟΡΟΙ, τὰ Τζιβεκία. Ἴδὲ ΚΑ-
ΠΝΟΣΥΡΙΓΞ.

ΣΥ-

ΣΥΡΟΨΙΟΝ, ὁ συρόμενος ὀπός, ἢτοι γλυκὺς χυμὸς τῆς ζαχαροκαλάμης, ὡς εἰς τὸ Ζάχαρι εἶπομεν, πρὸ τῆς νᾶ κατασκευασθῆ εἰς σύμπηξιν, καὶ τὸ διαμέμον ὑγρὸν, καὶ τὸ κατασκευαζόμενον μετὰ τὴν λύσιν τοῦ ζαχαρέως παρὰ τῶν ζαχαρεψῶν.

Τὸ ἐμπόριον μεταχειρίζεται τὸ συρόψιον τῆς Μοντπελιέρης τῆς Γαλλίας ἀποστελλόμενον εἰς διάφορα μέρη ἀπὸ τὴν Μασσηλίαν εἰς κιβώτια ἐμπεριέχοντα μικρὰς ὑαλίνας φιάλας, ἀπὸ τὰς ὁποίας πολλάι ἐδαπανῶντο εἰς τὴν Τερκίαν, ὅταν ἡ θαλασσία εἰρήνη ἤκμαζεν.

Ἡ δὲ Φαρμακοποιία κατασκευάζει μετὰ τὸ ζάχαρι συρόψια διάφορα ὡς τῶν φύλλων τῆς Ῥοδακινιάς, τῆς Κίνας, καὶ πολλὰ ἄλλα, ὅταν ἦναι σκοπὸς νᾶ κάμη εὐμεταχειρίστον τὸ πικρὸν ἰατρικόν.

Μεταχειρίζονται πολλάκις καὶ τὸ μέλι ἀντὶ τῆς ζαχαρέως, καθαρίζοντες ἀμφοτέρω μετὰ τὸ βράσιμον, καὶ ἐξάφρισμα, καὶ ἔπειτα ἀνακατώνοντες τὰ φύλλα, ἀνθῆ, καὶ ἀρώματα κατὰ τὸν σκοπόν των, ἢτοι διὰ τρυφήν, ἢ δὲ ἰατρούαν.

ΣΦΕΝΔΑΜΝΟΣ (Erable) δένδρον μέγα γινόμενον εἰς τὰς δρυμῶνας, τῆς ὁποίας τὸ ξύλον εἶναι στερεόν, σκληρόν, καὶ μετὰ κηλίδας ὡς ὀμμάτια, ὅθεν εἶναι καὶ εὐχριστον εἰς τὰς λεπτεργὰς, ξυλουργὰς, καὶ ἐβανιστὰς διὰ πυξίδας, καὶ ἄλλα ἔγκριτα, καθὼς καὶ ὁ Πυξός.

Τὰ φύλλα, καὶ ἡ φλοιά τε βρασμένα βάφην μαῦρον, βαθυὴν, καὶ καλὴν, καὶ τὸ μεταχειρίζονται οἱ Ἑπειῶται, καὶ Θεσσαλοί.

Εἰς τὸ Καναδά τῆς Βορείας Ἀμερικῆς διατέμνοντες τὰς σφενδάμνας τὴν ἀνοιξιν σταλάζει χυμὸς, ὡς τοῦ κλήματος, τὸ ὁποῖον βράζοντες καὶ διασταλάζοντες οἱ ἐντόπιοι κάμνεν συρόψια, καὶ ζάχαρι πολλὰ καλόν, ὥστε δὲν ἔχεν χρείαν ἀπὸ τοῦ ζαχαροκάλαμον, καὶ ἐπιμελῶνται εἰς τὴν φυτείαν αὐτῆς τῆς δένδρου, τῆς ὁποίας ὁ ὀπός, ἢ χυμὸς εἶναι πολὺς, εὐχυμος, γλυκὺς, καὶ ὑγαινός.

ΣΦΥΡΑ, καὶ Σφυρίον διαφέρουν κατὰ τὸ μέγεθος

ἐργαλεῖα σιδηρᾶ χρήσιμα δι' ὅλης τῆς βαναύσης, λατόμους, καὶ πλῆθος ἄλλων τεχνῶν. Κατασκευάζονται δὲ καὶ εἰς διάφορα εἶδη τὰ μέρη, μὲ τὰ ὅποια κτυπῆν κατὰ τὴν χρῆσιν τῶν τεχνιτῶν, ἥτοι στρογγύλα, καὶ ἐπίπεδα δι' ὅσους σφυρηλατοῦν, μὲ μίαν, ἢ καὶ πολλὰς ἀκίδας δι' ὅσους σκάπτουν μάρμαρα στενὰ, πλατέα, κ. τ. λ.

Εἰς τὰ μικρὰ βαναυσκρήματα, καὶ τέχνας κινεῖται τὸ σφυρίον μὲ τὸ χέρι· εἰς δὲ τὰ μεγάλα, καθὼς εἰς τὰ μεταλλεῖα τῆ σιδήρε ἢ βαρεῖα σφύρα κινεῖται ἀπὸ τὸ νερόν διὰ μηχανικῆ τροχῆ.

Τὰς ξυλίνας σφύρας ὀνομάζομεν Κοπάνους, καθὼς εἶναι διαφόρων μύλων διὰ τὴν Πυρίτιδα εἰς τὰ νεροτριβεῖα, καὶ ἄλλας τοιαύτας μηχανάς, ὁμοίως καὶ διὰ τὰ κτυπῶμεν ξυλίλους πάλους.

ΣΦΥΡΗΛΑΣΙ'Α ὀνομάζεται τὸ δέλευμα τῶν μετάλλων μὲ τὸ σφυρίον, καὶ σφυρήλατα τὰ μέταλλα, ὅσα κτυπώμενα ἐκτείνονται χωρὶς νὰ σπάνην· καὶ αὕτη εἶναι μία ἀπὸ τὰς ιδιότητας τῶν μετάλλων, αἱ ὅποια διακρίνουν αὐτὰ ἀπὸ τὰ ἡμιμέταλλα ὑστερέμενα αὐτῆς τῆς ιδιότητος.

ΣΧΟΪΝΟΣ, τὸ Σάζι-Τερκικώτερον, φυτὸν βλαστάνον εἰς τὰς λίμνας, καὶ ποταμούς, καὶ ἔλη, καὶ γενικῶς εἰς τόπους καθύγρης· εἶναι δὲ κατὰ τῆς Βοτανικῆς 18 εἰδῶν μικρὰ, καὶ μεγάλα, καὶ χρησιμεύει διὰ σκευὴ διάφορα πλεκτὰ, ὡς ψιάθρας, σπυρίδας, καὶ τὰ παρόμοια.

Εἰς τὴν Αἴγυπτον περὶ τὰς ὄχθας τῆ Νείλου, τῶν διορύγων, καὶ λιμνῶν αὐτῆ γίνονται σχοῖνοι ἐξαιρετοί, καὶ μὲ τὸ ἄχυρόντων, ἥτοι τὸν καυλόντων πλέκονται μὲ ὑφάδι ἀπὸ καννάβι, καὶ τὸ στημόνι σχοῖνον ψιάθροι ὠραῖαι, μεγάλαι, καὶ εἰς χρώματα διάφορα, καὶ πωλῆνται δι' ὅλην τὴν Τερκίαν εἰς στρώσιμον τῶν θαλάμων, κοιτῶνων, καὶ προθαλάμων τῶν οἰκιῶν.

Ἀπὸ αὐτὸν πλέκονται σπυρίδες, ἥτοι ζιμβίλια, τὰ ὅποια καὶ μὲ πραγματείας στελλόμενα, καὶ ἄδεια εἰς
τὴν

τὴν Τυρκίαν, πωλῶνται πρὸς χρῆσιν καὶ τῶν πραγματευτῶν διὰ τὰς πραγματείας των, καὶ τῶν οἰκιακῶν. δέλτων διὰ τὰ ὄψωνίσματά των· ἔτι δὲ σκεύη ὡς καλάθια, κωδωνίδια, καὶ παρόμοια.

Τῶν ἄλλων μερῶν οἱ σχοῖνοι γίνονται χονδρότεροι, καὶ ἀπὸ αὐτῆς γίνονται αἱ κοιναὶ ψιάθοι διὰ στρώματα τῶν πτωχῶν, καὶ ὑποστρώματα εἰς τὰ παράβια, ὅταν φορτῶνουν πραγματείας χυτὰς, ὡς σιτάρια, καὶ ἄλλα γεννήματα, καὶ σταφίδας.

Τὸ καλάμι τέτων, ἢτοι ὁ ἴδιος σχοῖνος εἶναι εὐχρηστος καὶ εἰς τὰς βαρελλοποιῆς, καὶ καδοποιῆς διὰ νὰ τὸν βάλλωμεν μεταξύ εἰς τὰς δόγας, ἐπειδὴ ὑγραίνόμενος δὲν σήπεται, ἀλλὰ χονδρύνωντας ἐμποδίζει τὸ τρέξιμον τῆ ἀγγείου.

Σχοῖνος εὐώδης, εἶδος σχοῖνου με ἀρωματικὴν ὄσμην βλαστάνων εἰς τὴν Εὐδαίμονα Ἀραβίαν, καὶ ἄλλα Ἀσιατικὰ μέρη· τὸ ἄνθος εἶναι σπάνιον καὶ ζητεῖται πολὺ διὰ τὴν σύνθεσιν τῆς Θυριακῆς, ὅθεν οἱ Φαρμακοποιοὶ μεταχειρίζονται πολλάκις τὸ καλάμι ἀντὶ τῆ ἀνθῆς. Λέγεται δὲ Σχοῖνάνθη.

Τὸ χόρτον τοῦτο ὑψηλῶναι ἕως ἑνα πόδα, αἱ ρίζαι τε εἶναι με κόμβους πολλὰς, τὰ φύλλα τε ὡς τῆ κριθαρίσ, τὰ ἄνθη τε μικρὰ, καὶ κόκκινα, καὶ τῆ ὄλου ἢ γεῦσις νοστήμη, θερμὴ, καὶ ἀρωματικὴ, καυστικὴ.

Τὸ ἄνθος τε διὰ νὰ ἦναι καλὸν πρέπει νὰ ἦναι κόκκινον εἰς τὸ βάθος τῆ κάλυκος, καὶ νωπὸν ὅσον δυνατόν, τὸ δὲ καλάμι ξανθόν, ὀλόκαφρον, καὶ ἀρωματικόν· *Juncus odoratus* Λατινιστὶ λέγεται.

Σχοῖνος, ἢ Σχιῖνος, ἀπὸ τῆ σχίζω τὸ Μαστιχόδενδρον, ὅτι σχίζεται διὰ νὰ στάξῃ ἢ Μαστίχη. Ἴδὲ ΜΑΣΤΙΧΗ.

ΣΧΟΙΝΙΪΟΝ, ὅτι κατ' ἀρχὰς ἀπὸ σχοῖνον ἐκλώσθη, τῶρα δὲ εἶναι σύνθετον ἀπὸ πολλὰ κανναβίσια νήματα περικλωσμένα εἰς ἓν· τὸ πολὺ φιλὸν ὀνομάζεται ράμμα, διότι χρησιμεύει διὰ ράψιμον, τὸ δὲ πολλὰ χονδρὸν κάμηλος. Μεσαῖα μεταξύ τέτων εἰς διαφόρους
δια-

διαμέτρους γίνονται τὰ σχοινία περί τῶν ὁποίων ὁ λόγος.

Πολυειδῆς εἶναι ἡ χρῆσις τῶν σχοινίων. εἰς τὰς ἀνθρωπίνους ἐργασίας, καὶ χωρὶς γὰρ τὰς ἀριθμῆσω, ἀρκεῖ γὰρ προσθέσω ὅτι χρησιμεύειν διὰ δέσιμον, σφίγγισμον, ἀπόσυρμα, κρέμασμα, καὶ τὰ τοιαῦτα. ἀλλὰ τὰ περισσότερα ἐξοδεύονται εἰς χρῆσιν τῶν παραβίων, καὶ ἄλλα εἰς σύνδεσμον τῶν πραγματειῶν μέσα εἰς τὰς βάλλας, καὶ κιβώτια.

Διαιρῆνται τὰ σχοινία εἰς πισσωμένα, καὶ εἰς ἀπίσσωτα, τὰ πρῶτα χρησιμεύειν κυρίως διὰ τὰ καράβια, ἐπειδὴ ἡ πίσσα τὰ φυλάττει ἀπὸ τῆς γὰρ βραχῆς εὐθύς, καὶ γὰρ σαπῆν τὰ ἀπίσσωτα δὲ εἰς τὰ λοιπὰ ἔργα.

Ὅσον τὰ σχοινία εἶναι μετρίως κλωσμένα, ἢτοι μῆτε πολὺ, διότι σπάνουν, μῆτε ὀλίγον, διότι κόπτονται, ὄντα ἀπαλά, ὁμαλά, καὶ ἰσοπαχῆ, νέας κατασκευῆς καὶ φυλαγμένα ἀπὸ σῆψιν, ἄλλο τόσον εἶναι καλὰ.

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν κλώθουν μερικὰ, ἀλλ' ἢ διὰ τὴν ἀτεχνίαν, ἢ διὰ τὴν ἀχρειότητα τῆς καννάβεως δὲν εἶναι τόσον καλὰ, ὥστε εἴμεθα ἀναγκασμένοι γὰρ τὰ μεταφέρωμεν ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν, ὅπου καὶ τὸ καννάβι, καὶ ἡ τέχνη ὑπερτερῆν. Εἶναι ὅλα τυλιγμένα κυκλικῶς κατὰ διαφόρους διαμέτρους, καὶ πωλῶνται μὲ τὸ καντάρι. πολλὰ ἐκκομίζονται καὶ ἔξω τῆς Ἑλλησπόντου διὰ τὸ Ἀρχιπέλαγος, ἀφ' οὗ ἀναπληρωθοῦν αἱ χρεῖαι τῆς Βασιλευούσης, ἢ ὅταν ἦναι εἰς Ῥωστικὸν καράβι, καὶ ὁ Ῥῶστος ἔμπορος ζητήσῃ τὴν ἔξοδον διὰ Βασιλικῆς διατάγματος κατὰ τὰς συνθήκας.

Γίνονται σχοινία καὶ ἀπὸ τρίχας αἰγῶν πλεκτά, ἢ κλωστά, τὰς ὁποίας ὀνομάζομεν τριχιάς εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ Ἡπειρον.

Γίνονται καὶ ἀπὸ τὴν ἐσωτέραν ἐπίδερμίδα τῆς φιλύρας κλωσμένα, καὶ τὰ μεταχειρίζονται οἱ ὄφθαλμοί, καὶ εἰς δέματα βαλλῶν, ὡς εὐθυνώτερα.

Σχοινόπλεγμα, ἢ σχοινόπλοκον τὸ Γαϊτάνι γινόμενον ἀπὸ χρυσόν, ἄργυρον, μετάξι, λινάρι, βαμβάκι,

καὶ μαλλί, μὲ τὸ πλέξιμον στρογγύλον, καὶ μακρὸ, καὶ χρήσιμον εἰς δεσίματα διάφορα, καὶ διὰ τὰς ὥας τῶν ἐνδυμάτων, καὶ ἄλλων ἐπίπλων, καὶ διὰ τὰς σὺρ-
ράφας μερικῶν.

Τὰ τοιαῦτα σχοινοπλέγματα εἶναι εἰς μεγάλην χρῆ-
σιν εἰς τὴν Τουρκίαν μάλιστα τὰ μεταξωτὰ, καὶ τὰ
μάλλινα διὰ τὰς ῥηθείσας τῶν ἱματίων ὥας, ἀλλὰ κα-
λῆ τύχῃ ὅλα πλέκονται παρὰ τῶν κατοίκων, καὶ μά-
λιστα τῶν Ἑβραίων· βάζονται εἰς διάφορα χρώματα
διὰ τὴν προσαρμοσθῆν μὲ τὸ κυριώτερον τοῦ ἐνδύματος
χρῶμα, ἂν ἦναι πολύχροον. Αὐτὰ ὅμως γίνονται ἀ-
πλᾶ, ἢτοι μινοχρόα, ἐκτὸς σπανίων τινῶν εἰς τὴν Θεσ-
σαλίαν, καὶ τὰ περὶ αὐτὴν, ὅπερ καὶ ποικίλα σχοινο-
πλέγματα γίνονται, καὶ μεταχειρίζονται.

Τὰ χρυσᾶ, καὶ ἀργυρᾶ πλέκονται μὲ τοιαῦτα σὺρ-
ματα, καὶ τὰ μεταχειρίζονται αἱ γυναῖκες, καὶ διὰ
βαρῆα οἰκιακὰ ἐπιπλα, ἢτοι χρυσοῦφαντα.

Μάλλινα πλέκονται εἰς τὴν Μοισίαν, καὶ τὰς Βουλ-
γαρίας, καὶ δαπανᾶται πλῆθος πολὺ εἰς τὰς κάππας,
ὥστε ἡ Κωνσταντινούπολις ἀποτελεῖ μεγάλην δαπάνην
αὐτῶν, καὶ ὀλάκαιρα φορτία μεταφέρονται πωλούμενα
μὲ τὸ κομμάτι.

T

ΤΑΒΙΝΙ, Ἰταλογαλλιστί, Χαρές Τουρκιστί, καὶ
Μεταξωτὸν Κυματηρὸν ἄς ὀνομασθῆ ἀπὸ ἡμᾶς. Ἰδὲ ΜΕ-
ΤΑΞΩΤΑΊ.

ΤΑΙΝΙΑ, ἡ κοινῶς κορδέλλα ἀπὸ τοῦ Ἰταλικοῦ· ὕ-
φασμα λεπτὸν, καὶ στενὸν ἀπὸ μετάξι, καὶ τῆμα,
βαμβακῆρὸν, λινὸν, καὶ μάλλινον.

Χρησιμεύουν αἱ ταινίαι εἰς διάφορα εἶδη στολισμῶν
γυναικείων, καὶ οἰκιακῶν ἐπίπλων, καὶ ὅλαι φέρονται
εἰς τὴν Τερκίαν διὰ τῆς Γερμανίας, καὶ Ἑνετίας.

Τὸ πλάτος των διακρίνεται ἀπὸ τῆς ἐπιγεγραμμένου
εἰς

εἰς τὰ τυλίγματα τῶν ἀριθμῶν, ἀπὸ τοῦ $\frac{1}{2}$ τὸ ὁποῖον
δηλοῖ στενώτατον ἕως τῆς 13, καὶ εἶναι ἢ $2 \frac{9\frac{1}{2}}{1\frac{1}{2}}$ δακτύ-
λους ποδὸς βασιλικῆς τῆς Γαλλίας, τὸ δὲ μῆκος κατὰ
τὸ ἔργοχειρεῖον.

Ἡ πώλησίς των γίνεται μὲ τὸν πῆχυν, καὶ τὸ λια-
νοπωλεῖον ἀπὸ τῆς λεπτοπώλας· εἶναι δὲ καὶ διαφό-
ρων χρωμάτων κατὰ τὴν ζήτησιν τῶν ἐμπόρων, καὶ τὴν
συνήθειαν τῆς τόπης, καὶ προσέτι μὲ χρυσᾶ, ἢ ἀργυρᾶ
κεντήματα, ἢ ἀπλῶς μὲ σειρὰς πολυχρῶς ὑφασμένοι,
ἢ καὶ μὲ ἀνθη συμπεπλεγμένα, καὶ ἔτι κολληρισμέ-
ναι, καὶ ἑτερόχροισι, ἢτοι ἀπὸ τὸ ἐν μέρος ἔχουσαι τὰς
σειρὰς.

Ὅλαι αὐταὶ ἐμβαίνου εἰς τὸ ἐμπόριον τῆς Τερκίας,
ἔξω ἀπὸ τὰς ἀπὸ μαλλί, αἱ ὁποῖαι δὲν συνεδίξονται.

ΤΑΚΑΜΑΚΑ εἶδος ῥητίνης, ἢ κόμμεως τῆς Νέας
Ἰσπανίας, καὶ τῆς Μαγαδασκάρης, ἀποστάζον ἀπὸ δέν-
δρον μέγα, ὁμοιάζον μὲ τὰς Λεύκας τῆς Εὐρώπης, καὶ
καρποφορῶν κόκκινα κάρυα, ῥητινώδη μὲ ὑπερβολὴν· οἱ
αὐτόχθονες ὀνομάζουσι Ἀράμη τὸ δένδρον τῆτο.

Ἐξαίρετον Sublime ὀνομάζουσι οἱ Φαρμακοποιοὶ, ὅ-
σων ἀποστάζει καθ' ἑαυτὴν χωρὶς ἐντομῆς· ἡ ξηρὰ κοκ-
κινωπὴ, διαφανὴς πικρὰ, καὶ μὲ ὀσμὴν δυνατὴν Λαβάν-
δας εἶναι καλή.

Ἡ περισσώτερα εἶναι εἰς δάκρυ, ἢ μάζαν συναζομέ-
νη παρὰ τῶν αὐτοχθόνων διὰ τῆς ἐντομῆς, ὡς τὰ λοι-
πὰ κόμμεα· πρέπει καὶ αὕτη νὰ ἦναι ξηρὰ, καθαρὰ,
καὶ μὲ ὀσμὴν ὡς τὴν ἄνω, διὰ νὰ ἔχη καλὴν ποιό-
τητα.

Ἐκεῖ χρησιμεύει τοῦ δένδρου τὸ ξύλον διὰ σανίδας
ναυπηγησίμους, καὶ ἡ ῥητίνη διὰ πίσσωμα· εἰς ἡμᾶς
δὲ ἡ Τακαμάκα διὰ τὰ ρευματικά ἀπὸ κρυολόγημα,
διὰ νὰ πραύνη τὸν ὀδοντόποιον, καὶ διὰ βάλσαμον ὠ-
φελιμώτατον εἰς τὰς πληγὰς.

ΤΑΛΚΟΣ, πέτρα στιλπνὴ, καὶ διαιρεμένη εἰς φύλ-
λα ψιλὰ, καὶ διαφανῆ εἰρισπομένη εἰς τὴν Κύπρον,
Καππαδοκίαν, Ἰσπανίαν, καὶ ἄλλα μέρη· τὰ λεπτά
φύλ-

φύλλα της χρησιμεύει ἀντὶ ὑελίων εἰς εἰκόνας, καὶ τὰ τῶν Ἀγιοριτῶν γλυπτὰ ἐγκόλπια, καὶ τὰ ἐγκαυστικά, καὶ παρόμοια. Οἱ τρυφιλοὶ, καὶ ἄσωτοι Ῥωμαῖοι μετεχειρίσθησαν τὸν Τάλκον διὰ νὰ κτίσεν ὀλόκληρα παλάτια, καὶ ἐλιθόστρωσαν τὸ Καπιτώλιον.

Ἐγκρίνεται ὁ Τάλκος τῆς Ἑρετίας διὰ τὴν λευκότητά τε· ἀλλ' ὁ Ῥωσικὸς, καὶ Περσικὸς ὑποκόκκινος πρὸ τῆς διαιρέσεώς τε εἰς φύλλα, εἶναι λευκότετος καὶ διαφανέστερος ἀπὸ τὸν Ἑρετικὸν μετὰ τὸ χάρισμα.

Εἶναι ξηροτάτη αὐτὴ ἡ πέτρα, καὶ μ' ὅλον τῆτο φαυμείνη δείχνει ὡς ἀλειμμένη μὲ ἔλαιον· μὲ δυσκολίαν καίεται, καὶ δὲν τιτανᾶται· εἶναι λοιπὸν εἶδος ἀμιάντη διαφέρουσα κατὰ τὸν τρόπον τῆς διασχίσεώς. Ἰδὲ ΣΤΥΦΙΣ ΤΡΙΧΩΪΔΗΣ.

ΤΑΜΑΡΙΝΘΟΣ, ἢ Ταμάρινδος ἀπὸ τοῦ Ἰνδικοῦ δένδρον ἐκείνου τῆς θερμῆς κλίματος, καὶ τῆς Ἀφρικῆς, μέγα, καὶ κωνοειδῶς μὲ πλάτος ὑψόμενον, μὲ λεπτῆς, καὶ πυκνῆς κλώνες, καὶ φύλλα πράσινα, ὡς πολύτριχον. Οἱ Ὀλλανδοὶ τὸ φυτεύειν εἰς τὰς ὄχθας τῶν διαρρύγων τῆς κατὰ τὴν Ἀσίαν Βαταβίας διὰ τὸ βαδύσκιόν του.

Ὁ συνώνυμός τε καρπὸς γίνεται μετὰ τὰ κίτρινωπά, καὶ ἰνώδη ἀνθητε, κατ' ἀρχὰς πράσινος, ἔπειτα κόκκινος, καὶ ὠριμάζοντα μαυρίζει· περιέχει βολβὸν μαῦρον, καὶ ὑπόξυνον, καὶ σπῆρον ὅμοιον μὲ λαθύρι.

Καλῶ γνωρίσματα τὸ νὰ ἦναι μαῦρος, παχὺς, ἰσχυρὸς, ὑπόξυνος, καὶ νόστιμος εἰς τὴν γεῦσιν.

Ἐχει ἐνέργειαν διαφορητικὴν, καὶ καθαρτικὴν, καὶ χρησιμεύει εἰς τὰς ἰατρὰς.

ΤΑΜΑΡΙΚΗ, εἶδος βάτε μὲ μικρὰ φύλλα, καὶ καρπὸν ὑπόμαυρον· χρησιμεύει τὸ ξύλον της ἀντὶ τῆς Κικίδος εἰς τὰς βαφεῖς, καὶ εἰς τὴν ἰατρικὴν ἐναντίον τῶν σπληνικῶν· οἱ χυμικοὶ ὁμοίως δίδου εἰς τὴν Φαρμακοποιίαν καὶ ἄλας ταμαρίκης, λευκὸν, κρυσταλλῶδες.

ΤΑΪΠΗΣ, Taret, ὁ Σιτζαδὲς, ὑφάσμα μάλλινον, μὲ πτίλον ἐτερόμαλλον ἀπὸ τὸ ἴδιον μαλλί, ἢ καὶ ἀ-

πό

πὸ μετὰξι συνυφαινόμενον εἰς εἶδος τῶν ἑτερομάλλων ὑφαντῶν.

Ἡ Μικρὰ Ἀσία, καὶ Περσία ὑφαίνει τὰς καλιτέρας, καὶ βαστακτιρὰς Τάπητας εἰς διάφορα μεγέθη, ἥτοι μικροὺς διὰ τὸ προσκύημα τῶν Μωαμεθανῶν, ἐπιμήκεις (τὰς ὁποῖας καὶ κυρίως σιτζαδέδες λέγουσι), καὶ καλιτέρας ἀπὸ τὰς μεγάλας πολὺ ὁμοίως δὲ καὶ διὰ σκέπασμα τῶ ἐφιππίς· οὗτοι πωλῶνται μὲ τὸ κομμάτι.

Οἱ δὲ μεγάλοι χρησιμεύου διὰ στρώσιμον εἰς τὸ ἔμβασθον τῶν κοιτῶνων, καὶ θαλάμων, (συνήθεια αὕτη παλαιά, ὅθεν τὸ τοῦ Διογέους, πατῶ τὴν Πλάτωνος κενοσπεδίαν) δὲν γίνονται ὅμως μὲ τόσον καλὸν ὑφασμα, ὡς οἱ μικροί, καὶ πωλῶνται μὲ τὸν πῆχυν τετραγωνικῶς μετρεμένοι.

Γίονται καὶ κατώτεροι μὲ μακρύτερον τὸ πτίλον, καὶ χωρὶς πτίλον ὑφαντὰ χαλία (καὶ τῆτο τὸ ὄνομα δίδεται εἰς τὰς μεγάλας τάπητας) εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην· ὅλα ποικίλα μὲ διαφόρας γραμμὰς χρωματισμένας, καὶ ἄνθη χωρὶς συμμετρίαν ἐντελῆ, καὶ ἀπὸ ὅλα ταῦτα δαπανῶνται πλήθη εἰς τὴν Τουρκίαν.

Ἡ Σμύρνη στέλλει ἀπὸ τὰ πρῶτα δύο εἶδη εἰς τὴν Εὐρώπην, ὅπε ὑφαίνονται μὲ χρώματα ζωρότερα, καὶ σχέδια ἐξαιρετά, μάλιστα εἰς τὴν Ἀγγλίαν, καὶ Γαλλίαν· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν εἶναι ἀρκετὰ κρεστὰ ἐκβαίνει ὁ γλίγωρα τὸ πτίλον των, καὶ φθείρονται· τὰ δὲ Ἀσιατικὰ, καὶ κατὰ τὰ διαρκούντα περισσότερον χρώματα, καὶ κατὰ τὸ ὑφασμα, διαρκῆν ἔτη πάμπολλα, εἰάν δὲν ἀμεληθῆν τὸ καλοκαῖρι νὰ τὰ φθείρη ἢ βοτρίδα, εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι ὑποκείμενα, καθὼς ὅλα τὰ μάλλινα ὑφάσματα.

ΤΑΪΡΙΧΟΣ. Ἰδὲ ΠΑΣΤΡΩΜΑΣ.

ΤΑΪΡΤΑΡΟΝ. Ἰδὲ ΤΡΥΓΓΙΑ.

ΤΑΦΕΤΑΣ. Ἰδὲ ΜΕΤΑΞΩΤΑ.

ΤΑΦΙΑ, ἢ Ραταφιά. Ἰδὲ ΖΑΧΑΡΙ περὶ τὸ τέλος τῆ Ἀρθρε.

ΤΕ-

ΤΕΛΙ. Ἰδέ Σύρμα.

ΤΕΝΣΟΥΦΙ. Ἰδέ ΚΟΥΡΣΙ.

ΤΕΡΕΒΙΝΘΟΣ, δένδρον, καὶ Τερεβινθίνη, ἢ Τρεμεντίνα, ρητίνη ἢ κόμμι ἀποστάζον διὰ τῆς ἐντομῆς ἀπὸ διάφορα ρητινώδη δένδρα, ὡς ἢ καθ' αὐτὸ Τερέβινθος, ἢ Πεύκη, ἢ Ἐλάτη, καὶ τὰ ὅμοια· γνωρίζεται δὲ μὲ τρία ταῦτα τὰ ὀνόματα, ἦτοι Τερεβινθίνη τῆς Χίος, τῆς Ἑνετίας, καὶ τῆς Βερδιγάλης.

Ἡ τῆς Χίος φημίζεται διὰ καλιτέρα· διότι εἶναι ἀπὸ καθ' αὐτὸ τερέβινθον· δένδρον ἀειθαλές, βλαστάνον εἰς ὅλον τὸ Νησίον, χωρὶς καλλιέργειαν, μέξυλον σκληρὸν, καὶ μαῦρον, φλοιὰν λεπιδωτὴν στακτομέλαιναν, ὡς τοῦ Μαστιχοδένδρου, καὶ καρπὸν, ὡς λεπτοκάρυα εἰς εἶδος πιστακίων, καὶ ἄλλων, ὡς τῆς κόκκης τῆς ἀρκεύθου. Ὁ περίφημος Βοτανικὸς Λινναῖος συναριθμεῖ ὑπὸ τὸ Πιστακίας ὄνομα τὴν Τερέβινθον, τὸν Σχίνον, καὶ ἄλλα ἕως τῶν δέκα· ἀλλὰ ταῦτα μὲν περὶ τῆ δένδρου.

Ἡ Χίος ἐκβάλλει ἐτησίως περὶ τὰς 300 ὀκάδας Τερεβινθίνην, ποσότητα μικροτάτην, ὡς πρὸς τὰς χρείας τῆς Ἰατρικῆς· ἔχει καὶ ἡ Κύπρος Τερεβίνθου, ἀλλ' ὀλίγας· συνάζεται τὸ κόμμι παρὰ τῶν Χίων χωρικῶν, καὶ πωλεῖται εἰς τὸν τόπον· εἶναι ἀντίδοτον, καὶ αἱ Χῖαι τὸ μεταχειρίζονται διὰ τὸ πτίλωμα, ἦτοι χνέδισμα τῶν προσώπων εἰς ἑαυτὰς, καὶ ἄλλας.

Εἶναι ἐξαίρετον πρὸς ἐνδυνάμωσιν τῆ στομάχου, βάλισαμον φυσικὸν ἐκλεκτὸν, καὶ διερητικώτατον, διὰ τῆτο δὲν πρέπει νὰ δίδηται εἰς ὅσους πάσχουν ἀπὸ λιθιάσιν· αἱ λοιπαὶ δύο καταχρηστικῶς ὀνομάζονται Τερεβινθίνοι, ἐπειδὴ δὲν εἶναι ρητίναι Τερεβίνθου, ἀλλ' ἄλλων δένδρων· δηλαδὴ

Ἡ Βενετικὴ Τερεβινθίνη, εἶναι ρητίνη κυρίως ἀποστάζουσα ἀπὸ πεύκας, πίτυας, καὶ ἐλάτας εἰς τῆς δρυμῆς τῆς Πιλάτρας, ἢ φυσικῶς· καὶ εἶναι βάλισαμον μὲ τὰς ὁμοίας ἐνεργείας μὲ τὸ Περιανόν, ἢ διὰ τῆς ἐντομῆς, καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ ἐμπορικὴ Τερεβινθίνη, ἢ ὅποια διαδίδεται εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην, καὶ εἰς τὴν Τερ-
κίαν

κίαν ὁμοίως, ἀναγκαία διὰ τὴν Βεροϊκὴν εἰς τὰς ζα-
γράφας· πρέπει ὅμως νὰ ᾔηται λευκὴ, καὶ νὰ μὴ ἔχη
Τερεβινθέλαιον.

Ἡ Βερδιγαλλικὴ ἀπὸ Βερδιγάλλης (Bordeaux)
Πόλεως τῆς Γαλλίας, ἡ ὁποία καὶ κοινὴ λέγεται, εἶναι
λευκὴ, καὶ πυκτὴ ὡς τὸ μέλι, καὶ σύνθετος ἀπὸ διά-
φορα ἄλλα εἶδη, καὶ ἀπὸ ὑγρόπισσαν (κατράμι).

ΤΕΡΕΒΙΝΘΙΪΝΗ ὀνομάζεται καὶ τῆ κέδρου τὸ ἀπό-
σταγμα, ἢτοι κόμμι. Ἴδὲ ΚΕΪΔΡΟΣ.

ΤΕΦΤΙΚΗ. Ἴδὲ ΠΤΥΛΟΝ.

ΤΖΑΝΦΕΪ. Ἴδὲ ΜΕΤΑΞΩΤΑΪ.

ΤΗΓΑΪΝΙ, σκεῦος διὰ μαγειρεῖα ἀβαθεῖς, ἢτοι μὲ μι-
κρὸν ὕψωμα τῆς περιφερείας τε, καὶ λαβὴν μακράν. Γί-
νεται δὲ ἀπὸ χαλκόν, τὸ ὁποῖον πολλάκις διὰ τὴν ἐ-
νεσαν χάλκανθον τοῦ μετάλλου, πικρίζει τὸ φαγητόν·
ἀπὸ σίδηρον, καὶ αὐτὰ εἶναι καλήτερα, μάλιστα ὅταν
ᾔηται σφυρήλατα, ὁποῖα φέρονται ἀπὸ τὴν Γερμανίαν διὰ
τῆ Τριστίου, καὶ αὐτὰ μόνον, καὶ πρὸς ὀλίγον, ἐμ-
βαίνεν εἰς τὸ ἐμπόριον· τᾶλλα κατασκευάζονται εἰς τὸν
τόπον, καὶ ἀπὸ πηλόν· χρησιμεύουσι δὲ τὰ τηγάνια
δι' ἔφημα φαγίων, καὶ ξηρῶντινων ὡς ὁ καφές, καὶ ἰα-
τρικὰ παρόμοια ξηρά.

ΤΗΛΙΣ (Foenugraecum, Fénuigre) χόρτον γινόμενον
εἰς διάφορα μέρη τῆς Γαλλίας, καὶ ἄλλῃ ὀνομαζόμενον,
καὶ Αἰγοκέρας, καὶ Senegré, μὲ φύλλα μικρότατα, ἡμι-
στρογγυλά, ὀδοντωτὰ, καὶ βαλμένα ὡς τῆ τριφυλλίε,
ἄνθος μικρότατον λευκόν, καὶ ἀπὸ αὐτὸ γεννᾶται λο-
βὸς μακρὺς, καὶ ἀκιδωτὸς, ὅμοιος μὲ κέρατον, ἀπὸ τὸ
ὁποῖον ἐπωνομάσθη· μέσα εἰς αὐτὸ εἶναι σπόρος μι-
κρότερος ἀπὸ τὸν Κανναβόσπορον, στερεὸς, τρίγωνος,
καὶ βαρύσμος· τὸ κίτρινον χρῶμάτου παλαιόνοντας
κοκκινίζει, καὶ μαυρίζει σχεδόν. Οἱ βαφεῖς τὸ μετα-
χειρίζονται διὰ τὸ ἐρυθρὸν χρῶμα· ὁμοίως οἱ ἰατροὶ,
καὶ οἱ ἵπποτρόφοι διὰ νὰ δώσεν ὄρεξιν εἰς τὰς ἵππους·
γίνεται ἀρκετὸν ἐμπόριον εἰς αὐτὸν τὸν σπόρον εἰς τὴν
Εὐρώπην.

ΤΙΪ.

ΤΙΓΡΙΣ. Ἰδέ ΠΑΡ' ΔΑΛΙΣ.

ΤΙΡΤΙΡΙ. Ἰδέ ΣΥΡΜΑ.

ΤΙΤΑΝΟΣ, καὶ Τιτάνωμα, ἡ παρὰ τῶν χυμικῶν διάλυσις τῶν πραγμάτων εἰς ἀσβέστην. Ἰδέ ἈΣΒΕΣΤΗ.

ΤΟΜΒΑΪΚΙ. Ἰδέ ΖΙΓΚΟΣ, καὶ ΧΡΥΣΟΧΑΛΚΟΣ.

ΤΟΠΑΪΖΙΟΝ, πετράδιον διαφανές μὲ χρῶμα χρυσοῦ κίτρινον, καὶ αὐτὸ εἶναι ἡ τῶν Ἀρχαίων Χρυσόλιθος· εἶναι σκληρὸν, καὶ στιλπνῆται ὠραιότατα· εὐρίσκονται εἰς τὰς Ἰνδίας, τὴν Αἰθιοπίαν, τὴν Περούν, καὶ τὴν Βοημίαν· τὸ Ἀσιατικὸν εἶναι ἐγκριτότερον, καὶ τὸ χρῶμά τε κλίνει εἰς τὸ λεμονί μὲ ὠραιότητα· τὰ Περβιανὰ εἶναι μαλακώτερα, καὶ τὸ χρῶμά των, ὡς τοῦ χρυσομήλας (νερανσίς)· τὸ δὲ Βοημιανὸν εἶναι κίτρινον, ὑπομέλανον, καὶ μαλακώτερον, διὰ τοῦτο καὶ ὀλιγώτερον στιλβάνεται, καὶ ἐπομένως εἶναι κατώτερον ἀπὸ τᾶλλα.

Εὐρίσκονται πολλὰ μεγάλα τοπάζια, καὶ ὁ Ταβερνιέρος γράφει ὅτι εἶδε μεταξὺ τῶν πολλῶν τῆ Μογόλου πετραδίων, τοπάζι $157\frac{3}{4}$ κερατίων, ἀγορασμένον διὰ 271,500 λίτρας Γαλλικᾶς, ἰσοτιμημένας τῶρα μὲ τὸ γρόσσιμας σχεδόν.

Κατασκευάζονται εὐκολώτατα τὰ ψευδοτοπάζια, καὶ εἰς τὸ ὄμματι δὲν διαφέρουν παντελῶς ἀπὸ τὰ ἀληθινά. Ἰδέ καὶ ΠΕΤΡΑΪΔΙΟΝ.

ΤΟΡΝΟΣ, Μηχανὴ ἀναγκαία εἰς πολλὰς τέχνας διὰ νὰ κάμη στρογγύλα, κυλινδροειδῆ, σφαιρικὰ, ἢ ὠσειδῆ πολλὰ πράγματα, ὡς χρυσοῦν, ἄργυρον, καὶ τᾶλλα μέταλλα· ἐλεφάντινον, ξύλα, κέρατα, ὄστρακον χελώνης, καὶ ἄλλα, καὶ νὰ στιλβώσῃ τὰ πετράδια, καὶ νὰ τὰ ἐξομαλύνῃ.

Πολλοὶ τῶν φιλονεοτεριστῶν φρονῶν, ὅτι ἀληθινὰ εἶναι παλαιότατη τῆ τόνου ἢ ἐφεύρεσις, ἀλλὰ διαρρώθη μετὰ τὴν ἀναγέννησιν τῶν τεχνῶν· ἀλλ' ὅταν στοχασθῶν τὰ σωζόμενα ἀρχαῖα σκευῆ εἰς τὰ ταμεῖα τῶν περιέργων στολισμένα μὲ ἀναγλυφὰς ὠραίας, καὶ ὠραιότα-

τα

τα τورνευμένα, αναγκάζονται νὰ ὁμολογήσουν, ὅτι μὲ ὄλην τὴν ἐπίδοσιν τῶν τεχνῶν εἰς τὸν αἰῶνά μας ἀκόμη εἴμεθα μακρὰν ἀπὸ τοῦ νὰ φθάσωμεν τοὺς Ἀρχαίους ἐκείνους Ἑλληνας τεχνίτας εἰς τὸ τόρνευμα.

Οἱ μεγάλοι Τόρνοι κατασκευάζονται ἀπὸ ξύλον· περιδένονται ὅμως κατὰ τὴν χρείαν μὲ σιδηρᾶς, ἢ χαλκᾶς πλάκας, ἢ σύρματα· καὶ οἱ δύο ὀβελίσκοι οἱ βαστῶντες ἐκατέρωθεν τὸ τورνευμένον εἶναι πάντοτε ἀπὸ σιδηρον.

Ὅταν τὸ τورνευμένον ᾖ βαρὺ, ὁ τόρνος ἔχει τροχὸν ἀπὸ ἓν μέρος, καὶ περιστρέφεται ὁμοῦ μὲ ἐκεῖνο παρὰ δύο ἀνθρώπων, καὶ τοιῆτοι εἶναι οἱ κίονες ἀπὸ ξύλον, ἢ ἀπαλὸν μάρμαρον.

Ὅταν ᾖ ἐλαφρότερον γυρίζεται μὲ τὸ ποδάρι τοῦ τورνευτῆ πατῆντος εἰς πατήτραν ἔχουσαν δεμένον τὸ περιτυλιγμένον εἰς τὸ τورνευόμενον πρᾶγμα σχοινίον, καὶ δεμένον ἄνωθεν εἰς ἐλαστικὸν ξύλον, τὸ ὁποῖον μετὰ τὸ σήκωμα τῆ ποδαρίας σύρει ἄνω τὸ σχοινίον, καὶ σηκᾶνει τὴν πατήτραν.

Διὰ τὰ σκληρὰ, καὶ λεπτὰ ἔργα ἔχου τόρνος σιδηρῆς οἱ τεχνῖται.

Τόρνος λέγεται καὶ τὸ τζικρίκι τῶν γυναικῶν, μὲ τὸν ὁποῖον κλώθει τὸ νῆμα, καὶ εἶναι ξύλινος, καὶ εὐχρηστος διὰ τὰ βαμβακερὰ νήματα· τὸ λέγουσιν καὶ ροδάκι αἱ γυναῖκες ἀπὸ τοῦ Ἰταλικοῦ ρότα, καὶ ρόδα, ὁ τροχός.

ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΛΙΘΟΣ, ἢ κυανῆ καὶ Τερκιστί Περουζές, πέτρα τιμία χρώματος κυανοῦ, ἐπίσκοις, καὶ σπανίως ὀλίγον διαφανῆς· ὠνομάσθη δὲ Τερκικὴ, ὅτι ἢ καλλιτέρα εὐρίσκεται εἰς τὸ Τερκιατὰν, πατρίδα, καὶ πηγὴν τῶν Τερκων.

Εἶναι καὶ αὕτη, ὡς πολλὰ ἀπὸ τὰ πετράδια, Ἀσιατικὴ, καὶ Δυτικὴ· ἢ Ἀσιατικὴ ὑποδιαιρεῖται εἰς τὰς ἀπὸ παλαιὸν ὀρυκτεῖον (Ἐσκί Μαδέν) καὶ εἰς νέον· ἢ πρῶτη ἐξορύσσεται εἰς τὰ ὀρυκτεῖα τῆ Νικαπέρου, καὶ Καρασῆ εἰς βενὸν κείμενον μετὰξὺ Ἰρκανίας, καὶ Παρ-

91-

Δικῆς τεσσάρων ἡμερῶν δρόμον μακρὰν ἀπὸ τὴν Κασπίαν· ἡ δὲ νέα (Γενί Μαδέν) ὀνομασθεῖσα, διότι εὗρέθη πολλοὺς αἰῶνας μετὰ τὴν πρώτην, καὶ παλαιάν, ὀλίγην ὑπόληψιν ἔχει εἰς τὴν Περσίαν.

Ὅλον τὸ πρῶτον τῶν παλαιῶν ὀρυκτείων, κατὰ τὸ δικαίωμα εἰς τὰ μεταλλεῖα, ἀνήκει εἰς τὸν Βασιλέα τῆς Περσίας, ὁ ὁποῖος ἀφ' ἑαυτοῦ διαλέξει τὰς καλιτέρας πωλεῖ τὰς λοιπὰς· μὲν ὅλον τῆτο ὅταν τινὰς ξένος, καὶ ἄλλοδαπῆς πηγαίνῃ εἰς τὰ ὀρυκτεῖα ἐκεῖνα, ἢμπορεῖ εὐκολὰ νὰ ἀγοράσῃ καὶ ἐξαιρέτως εἰς εὐθυστὰς τιμὰς ἀπὸ τοὺς σφετερίζοντας αὐτὰς βασιλικὰς ἐφόρους, εἰς τὰς ὁποῖους συμφέρει τὸ νὰ τὰς πωλήσῃν εἰς τὰς ξένους διὰ νὰ μὴ φανερωθῆν.

Διαφέρει ἡ Ἀσιατικὴ ἐπειδὴ κλίνει περισσότερον εἰς τὸ κυανῆν ἀπὸ τὴν Δυτικὴν, ἡ ὁποία εἶναι ὑποπράσιμος· εὐρίσκονται εἰς τὴν Γαλλίαν καλαί, καὶ εἰς ἄλλα μέρη.

Ἡ πέτρα αὕτη γλύπτεται εὐκολα, καὶ οἱ Τοῦρκοι τὴν μεταχειρίζονται κατὰ προτίμησιν διὰ σφραγίδας τῶν δακτυλίωντων· οἱ δὲ Εὐρωπαῖοι κατασκευάζουν καὶ σταυρὰς μικρὰς ἢτοι ἕως 2 δακτύλων μήκους, καὶ ἀποδίδου εἰς αὐτὴν συμπαθητικὴν τινα ἐέργειαν εἰς τὰς ἀσθενείας· ὅτι δηλαδὴ ἀλλάσσει χρῶμα, ἢ διαρρήγνυται, καὶ σπᾶ κοντὰ εἰς τὸν κινδυνεύοντα ἀσθενῆ, τὸ ὁποῖον ὁ Κύρ Βοήκιος (Boese) Ἀρχίατρος τῆς Αὐτοκράτορος Ῥοδόλφου Β' σπευδάζει νὰ τὸ ἀποδείξῃ φυσικὸν ἀποτέλεσμα εἰς τὸ περὶ πετραδίων σύγγραμμά τε· ἀλλὰ δὲν τὸν πιστεύω.

ΤΟΥΤΙΑ, ἢ ΤΟΥΘΙΑ (Tuthie) καπνὸς μεταλλικὸς συναζόμενος ἐπάνω ἀπὸ τὰς καμίνας τῶν χωνευτηρίων τῆ ὀρειχάλκου, σκληρὸς, στακτομέλανος, καὶ λεπιδωτὸς εἰς τὴν ἐπιφάνειαν μὲ μικρὰ σπυρία· οἱ βαναυσργεῖντες τὸν ὀρειχάλκον κρεμῶν ἐπὶ τῆτου ἐπάνω εἰς τὰς καμίνας των βῶλκας πηλίνους διὰ νὰ κολλήσῃ εἰς αὐτὰς ἡ Τουθία.

Χρησιμεύει εἰς τὴν Ἱατρικὴν διὰ τὸν πονόματον λυομέ-

μένει εἰς ῥοδόσταγμα, καὶ ἀνακατωμένη μὲ νωπὸν βούτυρον ὁμοίως καὶ εἰς τὰς αἰμορροΐδας, καὶ ἄλλα πάθη.

Κατ' ἀρχὰς ἡ Εὐρώπη ἐλάμβανε τὴν Τουθίαν ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ἀλλὰ τῶρα ἡ Γερμανία ἐκβάλλει ἀρκετὴν, καὶ πωλεῖ εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη.

Ἡ προπαρασκευὴ (preparation) τῆς Τεθίας γίνεται βάλλωντάς τιν ἐπὶ χωνεῖον ἐπάνω εἰς κάμινον κοκκινίζοντάς τιν τρίς, καὶ τοσάκις σβύνωντάς τιν μὲ ῥοδόσταγμα, ἢ στάγμα τῆ ἀρνογλώσσης, ἔπειτα τρίβωντάς τιν εἰς πορφυροῦν μάρμαρον μὲ τὰ ἴδια στάγματα ἕως νὰ γένη ψιλὸς πιλὸς, καὶ σχηματίζοντάς τιν εἰς τροχίσκος τὴν ξηραίνεν.

Τὸ ἔξω χρώματις πρέπει νὰ ᾖ σπυρωτὸν, καὶ στακτομέλανον, τὸ δὲ ἐσωτερικὸν κιτρινωπὸν νὰ ᾖ δυσκολόφραυστος, καὶ χωρὶς κόνιν ὅτι εἶναι τὰ γνωρίσματα τῆς καλιτέρας.

Τουθίαν, ἢ Τουτίαν, ὀνομάζομεν καὶ τὸν Ζίγκον. Ἰδὲ ΖΙΓΚΟΣ.

ΤΡΑΪ, Σύρμα ἐλατὸν, ἢ τοι λεπτὸν, καὶ ὀλίγον πλατὺ ἀργύρου περιχρυσωμένου κατασκευάζεται εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ χρησιμεύει διὰ στολισμὸν τῶν πλοκάμων τῶν νυμφῶν. Ἰδὲ ΣΥΡΜΑ. Γίνεται δὲ καὶ ἀργυρᾷ, καὶ κιβδήλη καθὼς ἐκεῖνο καὶ ἀπὸ αὐτὸ σφυριλατουμένη, ἢ διαπερωμένη εἰς τρύπαν ἐπιμήκη στενήν.

ΤΡΑΠΕΖΟΠΑΝΑ, Πανία λιναῖα μὲ ποικίλον ὕφασμα κατὰ διαφόρας γραμμὰς, καὶ ποικιλότητας ἀπὸ τὸ ἴδιον λευκὸν χρώμα, χρήσιμα διὰ σκέπασμα τῆς τραπέζης (ἐπιτραπέζιους ὀθώνας) καὶ διὰ χειρόμακτρα τῶν ἐσθιόντων.

Ἡ Ὀλλάνδα ὑφαίνει τὰ ἐξαιρετώτερα, καὶ ἡ Ῥωσία τῶρα τὰ μιμεῖται εἰς τὰ τοιαῦτα ὕφασματα ἢ Τερκία προβλέπει ὅσα τῇ χρειάζονται ἀπὸ αὐτὰ τὰ μέρη, καὶ τὴν Γερμανίαν. Ἰδὲ ΛΙΝΟΠΑΝΟΝ.

Ἡ πώλησις αὐτῶν γίνεται διὰ τὰ κοινὰ μὲ τὸν πῆχυν.

χυν· δια δὲ τὰ μεγάλα μόνοφυλλα μὲ τὸν ἀριθμὸν, ἦ-
τοι ἐν τραπεζόπανον, καὶ 12 χειρόμακτρα.

ΤΡΕΨΟΥΣΑ (Paillette) μικρότατα κυκλικὰ φύλλα
χρυσωμένου ἀργύρου τρυπημένα εἰς τὸ μέσον, καὶ εὐ-
χρίστα διὰ τὸ κέντημα εἰς πολλὰ γυναικῶν, καὶ παι-
δίων ἐνδύματα· εἶναι δὲ ἐπίπεδοι, καὶ βαθυλαί, καὶ
βαμμένα μὲ εἶδος ἐγκαυστικὸν εἰς διάφορα χρώματα.

Κατασκευάζονται εἰς τὴν Αὐστρίαν, ὅσαι φέρονται
εἰς τὴν Τερκίαν, καὶ πωλῆνται μὲ τὴν δραχμὴν παρὰ
τῶν λεπτοπώλων.

Καθὼς εἴπομεν διὰ τὰ σύρματα, ἔτω γίνονται καὶ
κίβδηλοι Τρέμουσαι ἐπάνω εἰς χαλκὸν χρυσωμένον, ἢ
ἀργυρωμένον, καὶ γνωρίζονται κυρίως μὲ τὸ καύσιμον
εἰς τὴν φωτίαν· ἢ μετακόμισις γίνεται εἰς πυξίδας ἐμ-
περιεχέσας διαφόρους φακέλλας χαρτίνους μὲ τρεμύσας,
καὶ ἐπιγεγραμμένας τὸ ζύγι εἰς λόγια Γερμανικά, καὶ
τὸν ἀριθμὸν, διὰ τῶν ὁποίων διακρίνεται τὸ μέγεθος τῆς
Τρεμύσης· αἱ μικρότεροι 00, κατὰ πρόοδον δὲ 0, 1, 2,
3, καὶ τὰ λοιπὰ μεγαλύνοντας τὴν διάμετρόντων.

ΤΡΙΧΑ ὀνομάζεται τὸ ἐπιφυόμενον εἰς τὰ δέρματα
τῶν ζώων, καὶ μὴ συμπλεκόμενον φυσικῶς διὰ τὴν τρα-
χύτητά τε, καθὼς εἶναι τῶν ἀνθρώπων, τῶν αἰγῶν, ἢ
χαίτη, καὶ ἢ οὐρά τῶν ἵππων, ἢ ἔρα τῶν βοῶν, καὶ
ἄλλων πολλῶν· Μαλλί δὲ τὸ ἐκ φύσεως συμπλεκόμε-
νον, ὡς τῶν προβάτων, καὶ Πτίλον τὸ ἀπαλὸν τρίχω-
μα εἰς τὰς μασχάλας τῶν αἰγῶν, καὶ τῶν καμήλων.

Τρίχα Κεφαλῆς, τὴν ὁποίαν διὰ τὸ ἀπαλώτε-
ρον καὶ Μαλλία (καταχρηστικώτερον) Κεφαλῆς λέγο-
μεν, εἶναι γυναικῶν ἢ ἀνδρῶν τρίχες κομμέναί, καὶ χρη-
σιμεύειν δι' ὅσας γυναῖκας, ἢ ἀπὸ τὴν φύσιν, ἢ ἀπὸ
ἀσθένειαν δὲν ἔχον ἐδικάτων, ἢ διὰ στολισμὸν θέλουσιν
να δείξουν ὅτι ἔχον περισσότερα· ὁμοίως δὲ καὶ διὰ τὰς
πηνίκας (περούκας) τῶν στενοφορεμένων γερόντων ἀν-
δρῶν.

Ἡ πρόβλεψις αὐτῶν γίνεται διὰ τὴν Τουρκίαν ἀπὸ
τὴν Εὐρώπην, καὶ πωλῆνται μὲ τὴν δραχμὴν τὰ ἄδε-
τα,

τα, ἢ παρὰ τῶν πηνικοποιῶν ὀλόκληρος πηνίκη μὲ τὸ κομμάτι.

- Καλὰ εἶναι τὰ μικρότερα μὲ τρίχα ὀμαλὴν, ἀπαλὴν, καὶ βασταγερὴν, σημεῖον ὅτι εἶναι ἀπὸ ζωντανὸν ἄνθρωπον κομμένα· τὸ δὲ χρῶμα κατ' ἀρέσκειαν τῆ ἀγοραστῆ, ὅς τις εἶναι ἀναγκασμένος γὰ τὰς προσαρμοσθὴ μὲ τὸ χρῶμα τῶν φυσικῶν τῆς κεφαλῆς τῆ.

Τρίχα Αἰγός. Ἡ Πελοπόννησος, καὶ πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, καὶ Ἡπεῖρε τρέφοντα πολλὰς αἰγας, κερεῦουν καὶ ἀρκετὴν τρίχα, καὶ τὴν μεταχειρίζονται εἰς τὸ ὕφασμα χοιρῶν ὕφαντῆ μὲ μαλλί προβάτων ἀνακατωμένην, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ράπτειν ἐπανοφώρια (Χλαμύδας, Κάππας) ὅσοι ὁδοιποροῦν, καὶ οἱ ποιμένες, καὶ γεωργοὶ διὰ γὰ φυλαχθῆν ἀπὸ τὰς βροχὰς, ἐπειδὴ καὶ μετὰ τὸ νεροτρίβημα τῆ ρέχε τῆττου ἐκβαίνου ἐξω αἱ αἰγότριχες εἰς εἶδος μικρῆ πτίλου, καὶ χύνου τὴν βροχὴν· τὸ ἐπίβλημα τῆτο εἶναι κοινὸν καὶ εἰς τοὺς Σκύδας.

Εἰς ὅλην τὴν Τερκίαν διὰ τὴν σπανιότητα ἴσως τοῦ καννάβεως, ὑφαίνου πικνὸν, καὶ ἀραιὸν ὕφασμα ἀπὸ αἰγότριχα διὰ σακκία, καὶ διὰ τὸ στελλόμενον ἐξω πλῆθος τῶν μαλλίων, βαμβακίων, καπνῶν, καὶ ἄλλων ἀδελεύτων, καὶ δελευμένων πραγματειῶν χρειάζεται καὶ ἐξοδεύεται μεγάλη ποσότης. Ἴδε ΒΑΛΛΑ, καὶ ΣΑΚΚΙΟΝ.

Ὑφαίνονται ὁμοίως πυκνὰ αἰγοτριχορρέχα διὰ σκέπασμα τῶν ἵππων καὶ λοιπῶν ζώων, διὰ πύρας (τρεβάδες) ἀναγκαίας διὰ γὰ φάγου τὸ κριθάρι αὐτὰ τὰ ζῶα, καὶ διὰ ὅσα ἄλλα βλέπει εἰς τὸ, ΣΑΚΚΙΟΝ.

Μῆλον τοῦτο ἢ ἐντόπιος αἰγότριχα ἀρκεῖ εἰς ὅλα αὐτὰ, καὶ πολλὰ ὀλίγη φέρεται ἀπὸ τὴν Ταυρικὴν Χερσόνησον, καὶ κατωτέρα.

- Καλὴ τρίχα εἶναι ἢ νεοκέρυτος, διότι πάσχει πολὺ ἀπὸ τὴν βοτρίδα, καὶ ἢ καθαρωτέρα ἀπὸ ἑτερογενῆ, καὶ ἀπαλωτέρα.

Ἡ αἰγότριχα τῆς Ἀγκύρας εἶναι πολλὰ λεπτῆ, καὶ ἀπα-

άπαλή, και ανάγεται εἰς τὸ πτίλον ὡς διαφορετικωτά-
τη εἶδος. Ἰδέ ΑΙΨ.

Τρίχα Ἴππου, ἵπποκρα, ἀλογότριχα, χρησι-
μεύει εἰς πολλὰ πράγματα, και οἱ τεχνῖται τῆς Εὐ-
ρώπης καταδαπανοῦν πολλήν εἰς τὰ ὑφάσματα. Ἰδέ
ἸΠΠΟΣ.

Τρίχα Βοῶς, βοῖδοκρα, χρησιμεύει ὡς ἡ ἄνω. Ἰ-
δέ ΒΟΥΣ.

Τρίχα Χοίρου, γερουνότριχα, ἀπὸ αὐτὴν κατα-
σκευάζονται διάφορα σάρωτρα, ἢτοι σκεῖται διὰ τὸ κα-
θάρισμα τῶν ῥέχων, και διὰ πολλὰς ἄλλας τέχνας,
ὡς ἡ Χρυσοῖκή, ἡ Ζωγραφική, ἡ Ῥαπτική, και ἄλλαι
χρήσιμα. Ἰδέ ΧΟΪΡΟΣ.

ΤΡΙΧΑ ΚΑΣΤΟΡΙΟΥ. Ἰδέ ΚΑΣΤΟΡΙ.

ΤΡΙΧΑ ΚΑΜΗΛΟΥ. Ἰδέ ΚΑΜΗΛΟΜΑΛΛΟΝ.

ΤΡΙΧΙΑ, ὑφασμα ἀπὸ τρίχα, ἡ και ἀπὸ ἀκλωστον
μετάξι· ἡ πρώτη ὑφαίνεται ἀπὸ τὰς ῥηθείσας τρίχας
τῶν ἵππων, ἡ και αἰγῶν, ἀραιά, ἡ πυκνή κατὰ τὴν
χρείαν, και με αὐτὴν γίνονται αἱ σῖται, ἢτοι τὰ πυ-
κνὰ κόσκινα διὰ τὸ καλὸν ἀλεῦρι, και δι ὅλα τὰ ἀλη-
θόμενα, ἡ κοπανιζόμενα ξηρὰ πράγματα, διὰ νὰ γέ-
νουν φιλή κόνις, ὡς ὁ καφές, τὸ πιπέρι, και πλῆθος
ἰατρικῶν κόνεων.

Ἡ δευτέρα ἀπὸ μετάξι ἀκλωστον γινομένη τριχιά
(Gaze) ὑφαίνεται εἰς τὴν Εὐρώπην ἀραιά, ὀμαλή, και
μονόχρους, διαφανής, ἡ με σειρὰς, ἡ και με χρυσόν, ἡ
ἀνθη, χρησιμεύουσα διὰ ἐνδύματα γυναικῶν.

Τοιοῦτον ὑφασμα γίνεται και εἰς τὴν Περσίαν, ὅχι διὰ
ἐνδύματα, ἀλλὰ διὰ κωνωπεῶνας, και τὰς καλὰς ἀπὸ
τὰς εἰρημένας τρίχας.

Τριχιά λέγεται εἰς τὴν Ἠπειρον, και Ἑλλάδα
σχοινίον ἀπὸ αἰγότριχα πλεγμένον, ἡ κλωσμένον, διὰ
νὰ ἀναπληρώσεν τὴν ἔλλειψιν τῆς Καννάβεως. Ἰδέ ΣΧΟΙ-
ΝΙΟΝ.

ΤΡΙΧΙΑΣ, ὁ Τριχιὸς κοινότερον, θαλάσσιον ὀφάρι
μικρότερον ἀπὸ τὴν ἀρίγκαν, και μεγαλύτερον ἀπὸ τὴν
αὐ-

αυσόγαν, με απαλά κόκκαλα, ως τρίχας, αφ' ἑ και ἐπωνομάσθη, γνωστότατον εἰς ἡμᾶς, χρυσοκίτρινον τὸ κεφάλι, λευκὸν τὴν κοιλίαν, καὶ στακτοπράσινον εἰς τὴν ῥάχην.

Εἶναι καὶ αὐτὸ ἀπὸ τὰ ἀγελαῖα, ἥτοι κοπαδιαστὰ ὄφάρια, πιάνεται με τὰ δίκτυα τὴν νύκτα, ἐπειδὴ τρέχει εἰς τὸ φῶς, καὶ ἀλιεύεται τὸν Ἰέριον· ἡ Προποντις, καὶ ὁ Βόσπορος μας εὐτυχεῖ εἰς αὐτὸ τὸ ὄφάρι· τρώγεται ἀμὸν, ἐψημένον εἰς τὰ φύλλα με τὴν ἰδίαν του παχύτητα· καὶ εἶναι νόστιμον.

Ὅταν δὲ ἀλατισθῇ ἀλλάζει τὸ ὄνομα, καὶ λέγεται Σαρδέλα (ἴσως διότι ἐπρωτοταριχεύθη εἰς τὴν Σαρδαῖ Νῆσον τῆ Ἀρχιπελάγους) καὶ οἱ ἀλιεῖς, ἢ ἄλλοι μεταπράται τὰς ἀλατίζων κάμνοντες γάρον, ἥτοι ἀλμυρίδα, με τὸ νερόν, καὶ ἀραδιάζοντες τὰ ὄφάρια με κόκκινον χρῶμα διὰ νὰ τὰ φυλάξῃ ἀπὸ τὴν σύγκαισιν εἰς τὰ βαρύλλια, προερχομένην ἀπὸ τὸ πολὺ πάχος· δαπανᾶται πολὺ εἰς τὸν τόπον, καὶ μ' ὅλον τοῦτο στέλλεται ἀρκετὴ ποσότης διὰ τὰ ἔξω μέρη.

Ἡ καλὴ Σαρδέλλα εἶναι μετρίως μεγέθους, ὄχι πολλὰ ἀπαλὴ, οὔτε κιτρίνη, ἀλλὰ λευκὴ, καὶ καθαρὰ, καὶ με καλὴν μυρωδίαν· τρώγεται χωρὶς τὸ κεφάλι, καὶ εἶναι εὐστόμαχος καὶ εἰς τὰς ἀρρώστιας.

Ὁφარεύονται Τριχίαι εἰς πολλὰ παράλια τῆ Ἀρχιπελάγους, ἀλλὰ περισσότεραι εἰς τὴν Λίσσαν Νησίον τῆ Ἀδριατικῆς κόλπου πρὸς τὴν Δαλματίαν, καὶ κάμνουν με τὰς σαρδέλλας ἀρκετὸν ἐμπόριον οἱ Νησιῶται ἐκεῖνοι με τὰ πλησιόχωρα μέρη, καὶ με τὸ Ἀρχιπέλαγος· ὁμοίως καὶ εἰς τὰ παράλια τῆς Ἰσπανίας ἔσω, καὶ ἔξω ἀπὸ τὸν Πορθμὸν τῶν Γαδεύρων, Stretto di Gibilterra.

Πλεσιώτερον ὅμως ἀπὸ τὰ ρηθέντα ὄφάρευμα γίνεται εἰς τὰς παράκειαντες αἰγιαλὰς τῆς Γαλλίας, ὅπου ταριχεύονται κατὰ τὰς ἀκολούθους τρόπους.

α. Ἀλατισμένα ὡς ἀνωτέρω, ἀλλ' ἢ παντελῶς, ἢ πολλὰ ὀλίγα διὰ τὰ βαρῆα δοσίματα, τὰ ὅποια κάμνουν ἀκριβὸν τὸ ἄλας εἰς τὴν Γαλλίαν.

β.

β. Πατημέναι, εἰς τὰ βαρύλλια, καὶ εἰς αὐτὰς γίνε-
νεται μέγα ἐσωτερικόν, καὶ ἐξωτερικόν ἐμπόριον, στελ-
λόμεναι ἕως εἰς τὸ Ἀρχιπέλαγος. Ἀφ' ἑσταθῶν μερι-
κὰς ἡμέρας εἰς τὴν ἄλμην τὰς ἐκβάλλου, τὰς πλύνου,
ρίπτου τὰ κεφάλαια, καὶ τὰς πατῶν εἰς βαρύλλια χω-
ρῶντα περὶ τὰς 6 χιλιάδας τὸ ἕν· ἀπὸ τὴν πολλήντων
σύνθλιψιν ἐκβαίνει τὸ λίπος, ἢ ἔλαιόντων, καὶ συνα-
ζόμενον πωλεῖται χωριστὰ, καὶ μένου αἱ σαρδέλλαι ἄ-
παχοι διὰ τὰ μὴ συκαῶν.

γ. Ξηραίνονται εἰς τὸν καπνόν, ἢτοι καπνισταί.

δ. Ταριχεύονται μὲ τὸν γάρον εἰς πυξίδας, καὶ βα-
ρυλλάκια δι' ἐγκριτοτέραν μεταχείρισιν.

Τὸ ἔλαιον, ἢτοι πιμελὴ τοῦ Τριχίου συναζόμενον ὡς
ἀνωτέρω, καὶ βαλλόμενον εἰς βαρύλλιον, χρησιμεύει διὰ
κανδήλας, καὶ ἀλείμματα, καὶ ἠθέλεν εἶναι εὐχρηστό-
τερον, ἂν δὲν ἦτον ἀλατισμένον ὁμοῦ μὲ τὴν σαρδέλλαν.

ΤΡΙΧΟΥΛΟΝ, ἀπὸ τῆς τρίχα, καὶ ἔλον. (τὸ σγε-
ρόν) διότι ὑφαίνεται ἀπὸ μεταξότριχα πολὺ κλωσμέ-
νην, καὶ γίνεται σγερόν, καὶ ἀραιὸν ὑφασμα, ἢτοι πανὶ
μεταξωτόν· οἱ Ἰταλοὶ τὸ λέγουσιν Velo, οἱ Γάλλοι Crê-
pe, τὸ ὁποῖον δηλοῖ σγουρόν, ἢτοι ἔλον, οἱ δὲ Λατι-
νίζοντες Crispum Bombycinum, ἢτοι οὐλον μεταξωτόν,
καὶ οἱ Τῦρκοι Βερβντζῆκι Ἐνετικόν, ἢτοι Μεταξόπανον
Ἐνετίας.

Διαφέρει τὸ ὑφασμα τῆτο ἀπὸ τὴν τριχίαν· διότι εἶ-
ναι ἔλον, καὶ χωρὶς σειρᾶς, ἢ ἄνθη, ἀλλ' ἀπλῆν, καὶ
μονόχροον· ἐκείνη δὲ τῆναντίον.

Τὰ καλήτερα, τὰ ὁποῖα μεταχειρίζονται εἰς τὴν Τερ-
κίαν, φέρονται ἀπὸ τὴν Βονωνίαν τῆς Ἰταλίας εἰς στε-
νὰ καὶ πλατέα, λευκὰ τὰ περισσότερα, καὶ βαμμένα
μερικὰ μονόχρα· ἢ δὲ μεταχειρίσιςτων εἶναι εἰς ὑπο-
κάμισα, καὶ ἄλλας στολισμὰς γυναικῶν, καὶ τὰ μαῦ-
ρα διὰ περίδεσμον εἰς τὴν κεφαλὴν, ἢ εἰς τὸν βραχίον-
α τῶν θλιβομένων διὰ θάνατον συγγενῆς.

Ὅλα εἶναι εἰς κομμάτια πηχῶν περίπε 48 τυλιγμέ-
να εἰς χάρτην κυλινδρικῶς, καὶ μὲ τὰ σύμβολα τῆς

Βο-

Βοιωτίας, καὶ τὸ ὄνομα τῆ χειρώνακτος ἐπιγεγραμμέ-
να, ὁμοίως καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν πήχεων, καὶ τὸν δι-
λωτικὸν τῆ πλάτης αὐτῶν· ὁ ἀριθμὸς 18 φανερώνει τὰ
στενὰ, καὶ ὁ 22 τὰ πλατύτερα, καὶ ἐφεξῆς.

ΤΡΥΓΙΑ ἢ ὑποστάθμη (τὸ καταπάτι) τῆ κρασίς,
καὶ ὅ,τι τοῖστο κολλᾶ εἰς τοὺς κάρδους, καὶ βαρύλλια
αὐτῆ τῆ ποτῆ, μὲ χρῶμα λευκὸν ἢ κόκκινον κατὰ τὸ
κрасί· Ἑλληνικώτερον ὁ Τρυγίας.

Καλὴ Τρυγία εἶναι ὅση εἰς τὰ μεγάλα καδία, καὶ
βαρύλλια κολλᾶ ἐπάνω, καὶ σκληρύνεται ὡς πέτρα,
εὐθραυστος, στιλπνὴ, καὶ ὀλίγον γαιώδης· ἢ λευκὴ
εἶναι προτιμότερα.

Χρησιμεύει εἰς τοὺς βαφεῖς, ὡς ἄχρος βαφή, ἀλλὰ
προετοιμάζουσα τὸ βαπτέον πρᾶγμα διὰ τὰ βαφῆ κα-
λά· ἢ κορυφὴ τῆς Τρυγίας προτιμᾶται.

Ἡ δὲ Κορυφὴ ἦτοι τὸ Κριμνὸν τῆς Τρυγίας, τὸ ἀπὸ
τοῦ Λατινικοῦ ὀνομαζόμενον Κρέμωρ Τάρταρον, γίνεται
βάλλωντας τὴν Τρυγίαν εἰς κοχλαστὸν βραστὸν νερὸν,
καὶ κτυπῶντάς το, καὶ ἀφήνωντάς το εἰς τὸν Κάρδον συ-
νάζεται ἐπάνω μικρὰ λευκὰ κρύσταλλα.

Οἱ δὲ Χυμικοὶ ἐκβάλλουν ἀπὸ τὴν Τρυγίαν ταύτην
ἄλατα, τὸ φυτικόν, ἢ εὐδιάλυτον Solubile, τὸ Χαλιβέ,
ἢ τῆ Ἄρεως Martiale, τὸ τῆ Ἄρεως εὐδιάλυτον· τὸ Ἐ-
μετικὸν Tartaro Emetico, τὸ Τρυγιόπνευμα, Τρυγέ-
λαιον, Βαφὴν τῆ Τρυγιάλατος, τὸ Χαλκανθισμένον Vi-
triolato, τὸ Πτητικόν, καὶ ἄλλα εὐχρηστα εἰς τὰς Ἰα-
τρὰς, καὶ διαγεγραμμένα εἰς τὰς Φαρμακοποιίας.

Μὲ Τρυγίαν βράζοντες οἱ χρυσοχόοι τὰ ἀργυρᾶ ἔρ-
γατων τὰ καθαρίζου, καὶ τὰ λευκαίνου ἀπὸ τὸ κοκ-
κίνισμα τῆς φωτίας, ἢ καὶ ἀπὸ ἄλλας ἀκαθαρσίας,
καὶ ἰόν· χρησιμεύει ἢ Τρυγία, καὶ διὰ τὸ λεύκασμα
τῶν ὀδόντων, ὅταν τριβῶν μὲ αὐτὴν, καὶ πλυθούν
συχνά.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑ, ἢ τέχνη τῆ νὰ τυπώσῃ τινὰς βιβλία
μὲ χαρακτῆρας, ἦτοι γράμματα κινητά. Ἐάν ποτε ἦθε-
λον ἔχη δικαίωμα οἱ νεώτεροι νὰ καυχῶνται εἰς τὰς ἐ-

φευρέσεισται, ὅτι ὑπερβαίνειν τὰς Παλαιὰς, βέβαια εἰς ταύτης τῆς τέχνης τὴν ἐφεύρεσιν ἠμπορεῖν νὰ ἐπιστηρίξεν τὰ δικαιολογήματά των.

Ἄν εἰς τὰς καιρὰς τῶν μεγάλων ἐκείνων ἀνδρῶν τῆς Ἑλλάδος ἠθέλεν ἦναι ἐφευρημένη ἡ τυπογραφικὴ τέχνη πόσον πλῆθος βιβλίων δὲν ἠθέλε φωτίζη τῶρα τὸν Κόσμον εἰς ἅπαν εἶδος ἐπιστήμης, τέχνης καὶ γνώσεως; διὰ τῆς τυπογραφίας κοινολογῶνται εἰς ὅλον τὸν Κόσμον ἐν ταύτῃ; καὶ χωρὶς μεγάλα ἔξοδα, αἱ πολιτικαί, καὶ φιλοσοφικαὶ εἰδήσεις, καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν τυπωμένων βιβλίων δύσκολα ἠμπορεῖ ὁ πάνδαμάτωρ χρόνος νὰ τὰς ἐξαλείψῃ; καὶ νὰ τὰς κάμῃ νὰ λησμονηθῶν.

Ἡ Τυπογραφία τῶν Σινῶν κατὰ τὴν γνώμην τῶν ἀξιοπιστοτέρων περιηγητῶν ἐφευρέθη 300 ἔτη πρὸ Χ. Γ., ἀλλὰ δὲν ἔχει ὁμοιότητα ἕτε ἐντέλειαν, ὡς ἡ ἐδικήμας· ἐπειδὴ ἐκεῖνοι τυπῶνεν μὲ σαρίδας ἐγχαρασσόμενας τὰ γράμματα, καὶ ὄχι μὲ κινητὰς χαρακτῆρας.

Εἶναι πιστέυτον ὅτι ἡ τέχνη αὕτη ἐφευρέθη εἰς τὴν Εὐρώπην περὶ τὴν ΙΕ'. Ἐκατονταετηρίδα, ἀλλὰ μὴτε πῆ, μὴτε διὰ τίτος, μὴτε ἀκριβῶς εἰς ποῖον ἔτος; ἠμποροῦμεν νὰ ἰξεύρωμεν μὲ ὅλην τὴν περὶ τὰτὲ ἐρευνᾶν, καὶ πολυλογία πολλῶν φιλόλογων· πιθανώτερον ὅμως εἶναι ὅτι κατὰ τὸ 1450 ἔτος, καὶ μετὰ ταῦτα ἐρυπώθησαν βιβλία ἀπὸ τρεῖς Γερμανεὶς Ἰωάννην Γουτεμβέργην, Ἰωάννην Φῆστον, καὶ Πέτρον Ὀπίλιον πολίτας τῆς Μογυντίας Mayence, καθὼς μᾶς βεβαιῶνουν πολλοὶ Συγγραφεῖς, ὅτι εἶδον τυπωμένον εἰς ταύτην τὴν ἐποχὴν Λεξικὸν Λατινικὸν ἐπιγραφόμενον, Καθολικόν.

Διέδωκαν ἀμέσως τὴν ἐφεύρεσίν των οἱ τρεῖς ἕτοι εἰς τὰς πλησιοχώρων, καὶ ὁ πρῶτος ἐπεμελήθη νὰ τὴν τελειοποιήσῃ, ὅσον εἰ δυνατό ἐξοδεύων ἀπὸ τὴν περιουσίαν τα, καὶ ἐτύπωσε τὴν Ἱερὰν Γραφὴν Λατινιστί· ἀπὸ τὴν Μογυντίαν ἔμαθον καὶ ἄλλαι πολλαὶ πόλεις τῆς Εὐρώπης νὰ τυπογραφῶσι, καὶ ἀπὸ τῆ 1468 τυπῶνεν βιβλία εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

Ἡ Φιλοσοφικὴ, καὶ Θεολογικὴ ἐπιθυμία ἠνάγκασε τὰς Ἱτα-

Ἰταλὸς νὰ κάμῃν χωρὶς ἀργόπορίαν Ἑλληνικὸς χαρακτῆρας, καὶ νὰ τυπώσουν βιβλία Ἑλληνικὰ βοηθούμενοι, καὶ πᾶραινέμενοι ἀπὸ τῆς ἐκεῖ καταφυγόντας ἐλεεινοῦς Προγόνους μας ὥστε ἀπὸ τοῦ 1476, ἢ 1481 ἢ Ἑνετία, ἢ Φλωρεντία, καὶ τὰ Μεδιόλανα ἐφιλονείκων ποῖα νὰ τυπώσῃ περισσότερα· τῷ 1507 ἐσυστήθη Ἑλληνικὴ Τυπογραφία εἰς τὰ Παρίσια· καὶ εἰς τὴν Γερμανίαν ἐτύπωναι πολλὰ Θεολογικὰ βιβλία Ἑλληνιστὶ συγχρόνως, κατὰ τὸν Μαρτίνον Κρέσιον πρὸς Θεοδόσιον τὸν Ζυγομαλᾶν Πρωτονοτάριον τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας· ἀλλὰ ταῦτα μὲν, ὡς ἐν παρόδῳ περὶ τῆς Εὐρέσεως τῆς Τυπογραφίας· μοὶ φαίνεται δὲ ἀξιοπεριέργον νὰ ἐκθέσω μὲ τὴν συνήθη συντομίαν, καὶ τὴν μέθοδον τῆς κοινωφελεστάτης ταύτης τέχνης.

Περὶ Τυπογραφικῆς Τέχνης.

Ἀφ' ἧ ἐτοίμασθῆν οἱ τυπογραφικοὶ χαρακτῆρες, περὶ τῶν ὁποίων ἴδὲ ΧΑΡΑΚΤΗΡ, καὶ μετακομισθῶν εἰς τὸ τυπογραφεῖον, ἀναδέχονται τὴν φροντίδα τοῦ τύπου δύο τάγματα τυπογράφων ἐργατῶν, οἱ Συνδέται, καὶ οἱ Τυπῶται.

Κάψα τοῦ Τυπογραφίου ὀνομάζεται, ταμεῖον κατεσκευασμένον ἀπὸ σανίδας, τετράγωνον, ἐπίμηκες πρὸς ὕψος, ὄρθιον, ὀλιγοβαθές, καὶ διηρημένον εἰς πολλάς θέσεις· ἐξ ὧν εἰς μὲν τὰς ἀνωτέρω βάλλονται τὰ κεφαλαῖα γράμματα, καὶ τὰ σύνδετα· εἰς δὲ τὰς κατωτέρω, θέτονται τὰ μικρὰ γράμματα, καὶ αἱ προσωδίαι, καὶ αἱ στιγμαί· ὅθεν γίνεται φανερόν ὅτι αἱ θέσεις εἶναι ἰσάριθμοι μὲ τὰ γράμματα, ἥτοι χαρακτῆρας, καὶ πολλάκις ὑποδιαίρῃνται μὲ σταυρωτὸν σανίδωμα διὰ τὴν διαφορὰν τῶν μικροτέρων, καὶ μεγαλυτέρων γραμμάτων, καὶ ἐπιγεγραμμένα πρὸς ὀδηγίαν τῆ συνδέσε.

Συνδετήριον λέγεται ἡ πλάκα, ἢ σανὶς ἀπὸ χαλκόν, σίδηρον, ἢ ξύλον, ἀνάλογος κατὰ τὸ μῆκος, καὶ πλάτος μὲ τὸ τυπωθισόμενον· ἔχει δὲ κατὰ τὰ ἀ-
κρα

κρα χεῖλος, καὶ κατὰ πλάτος κινητὰ δύο χρησιμεύοντα εἰς τὸ νὰ βαστῶν τοὺς χαρακτῆρας, καὶ νὰ διατηρῶν τὰ ἀποστήματα τῶν στιγμῶν, παραγράφων, κ. τ. λ.

Ὁ συνθέτης καθήμενος ἀντικρὺ τῆς Κάψης, ἔχων ἐνώπιόν τε τὸ ἀντίγραφον, βάλλει κατὰ σειράν τὰς χαρακτῆρας, καὶ ἀφ' ἧς τελειώσῃ τὴν γραμμὴν τὴν ἐπιθέτει εἰς ἄλλην σανίδα μεγαλιτέραν, ἔχουσαν καὶ λαβὴν, καὶ ἔτιωσ ἀπολεθεῖ ἕως νὰ τελειώσῃ τὸ καταβατόν, ἦτοι τὴν σελίδα· ἐννοεῖται δὲ ὅτι τὰ γράμματα ἀρμόζονται ἀντίστροφα, ὡς αἱ σφραγίδες.

Διὰ τὰ σταθῶν στερεὰ οἱ χαρακτῆρες ἀφ' ἧς γεμισθῶν μὲ ξύλα χαμηλότερα ἀπὸ αὐτοὺς ὅλα τὰ κενὰ, ἔσωθεν, καὶ ἔξωθεν τῆς σελίδος, ὅταν ἔχη σημειώματα, ἢ παράγραφα, τὰ ὁποῖα ὀνομάζονται τετράγωνα, ἢ ξύλα προσθήκης, τότε συσφίγκει μὲ ξυλῖνας χαμηλὰς γραμμὰς, καὶ ἀπὸ τὰ τέσσαρα μέρη τὰς χαρακτῆρας, διὰ τὰ μένεν ἀσάλευτοι, δοκιμάζοντας πρῶτον μὲ σανίδα ὀμαλὴν νὰ εἶναι ἰσοῦψῃ κατ' ἐπίπεδον ὅλοι οἱ χαρακτῆρες τῆς σελίδος, καὶ ἐδῶ τελειώνει τοῦ συνθέτου τὸ ἔργον.

Ὁ δὲ Τυπωτὴς βρέχωντας τὰ χαρτῖα, ὅσα θέλει νὰ τυπώσῃ ὅλα ὁμοίως, καὶ πλακάνωντάς τε μὲ βαρεῖαν πλάκα, διὰ τὰ βραχῶν μὲ ἰσότητα, τὰ βάλλει εἰς τὸν λεγόμενον τύμπανον τῆς κάτω μέρους, ἐπάνω εἰς περγαμινὸν χάρτιν, τῆς πιεστηρίας, ἔχωντας ἐπάνω σηκωμένην τὴν πλάκα διὰ τῆς κοχλίας.

Ἐπειτα βάφει τὰς εἰρημένους χαρακτῆρας μὲ τὸ μελάνι εἰς τῆτον τὸν τρόπον· ἔχει δύο πλάκας ἀπὸ ξύλον εἰς σχῆμα κώδωνος, μὲ λαβὴν ἐπάνω, καὶ γεμάτας κάτω ἀπὸ αἰγότριχα σκεπασμένην μὲ δέρμα καρφωμένον· τὰς βάλλει ἐπάνω εἰς τὸ μελάνι (περὶ τῆς συνθέσεως αὐτῆς ἰδὲ ΜΕΛΑΝΙ)· καὶ τὰς προσκολλᾷ τὴν μίαν μὲ τὴν ἄλλην διὰ τὰ ἰσοβαρῶν, καὶ μὲ αὐτὰς ἀλείφει ἅπαξ, καὶ δις τοὺς χαρακτῆρας ἕως νὰ βαρῶν κολά· καὶ προσαρμόζων μὲ ἀκρίβειαν τὰς σελίδας εἰς τὸ χαρτίον, καταβάζει διὰ τοῦ κοχλίου μὲ τὴν

πὴν ἐπὶ τούτου λαβὴν τὴν ἄνω πλάκα, καὶ πιέζει δὲς τὸ χαρτίον, ἔπειτα ἐκβάλλωντάς το τὸ δίδει εἰς τὸν συνθέτην, ὁ ὁποῖος εὐρίσκωντας λάθῃ, καὶ παροράματα (καὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ εὕρῃ κατὰ πρῶτον) λαμβάνει τὰς σελίδας, ἐκβάλλει τὰ κατὰ λάθος γράμματα μὲ σιδηρὴν ἐργαλεῖον, προσαρμόζει τὰ ἀνήκοντα, καὶ πάλιν δίδει εἰς τὸν τυπωτὴν τὰς σελίδας νὰ ἀκολουθήσῃ τὸ ἔργον του. Ἡ ἐπιθεωρία, καὶ διόρθωσις γίνεται παρὰ λογίῃς Διορθωτῶ.

Οὗτος δὲ ἔχωντας ἰσάριθμα χαρτία, μὲ τὰ ζητούμενα βιβλία τὰ τυπώνει κατὰ σειράν ὅλα, καὶ τὰ διαπερᾶ εἰς σχοινίον διὰ νὰ ξηρανθῶν. Τὰς δὲ σελίδας βάλλει εἰς κονίαν καλὴν διὰ νὰ πλυθοῦν ἀπὸ τὸ μέλανι, τὰς σπὸγγίζει καλὰ, καὶ τὰς ἐπιστρέφει εἰς τὸν συνθέτην, ὁ ὁποῖος τὰς λύει, καὶ βάλλει τὰ στοιχεῖα εἰς τὰς θέσεις των, καὶ τελειώνει ἢ τυπογραφία. Ἡ βιβλιοδεσία δὲ ἀκολουθεῖ τὴν ἀποτελείωσιν τῶν βιβλίων. Ἰδὲ ΒΙΒΛΙΟΝ, καὶ ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΗΣ.

Ἡ Τυπογραφία ἔχει τόπον μεταξὺ τῶν πρώτων, καὶ καλιτέρων τεχνῶν εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην, καὶ ἅπανταχῆ τυπώνου τῶρα βιβλία εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς ὀμιλουμένας διαλέκτους, καὶ τὰς παλαιάς, καὶ τῆτο ἀποδεικνύει, ὅτι καθὼς οἱ λοιποὶ τεχνῖται, κερδίζου καὶ οἱ Τυπογράφοι. Κατὰ τὸν ὑπολογισμόν τῆ Βολταίρε, ἢ πώλησις τῶν τυπωθέντων πρώτων βιβλίων διὰ μιᾶς τῆς Μεθοδικῆς Ἐγκυκλοπαιδείας Γαλλιστὶ ἐπίασε τέσσαρα μιλλιόνια λίτρας Γαλλικῆ νομίσματος, καὶ ἐπανατυπώθη, καὶ πάλιν, καὶ ἐπωλήθη.

Εἰς τὴν Βιένναν τῆς Αὐστρίας, εἰς τὴν Ἑνετίαν, καὶ τὴν Λειψίαν, καὶ τὴν Μόσχαν τυπώνου τῶρα Ἑλληνιστὶ μὲ καλὰς χαρακτῆρας τῶν Παρισίων ὅμως οἱ διορθωθέντες παρὰ τῆ πολυμαθῆς Κυρ Κοραῖ εἰς τὴν ἔκδοσιν τῆς Ἑλληνικῆς Βιβλιοθήκης εἶναι ὠραιότεροι, ἀλλὰ καὶ τῆς Βρεττανικῆς Ὁξωνίας δὲν εἶναι κατώτεροι.

Ἀπὸ αὐτὰς λοιπὸν ἔχομεν εἰς τὴν γλῶσσάν μας βιβλία, διότι ἀπὸ κακὴν τύχην, μὴτε τὸ παλαιόν, μὴτε τὸ

τὸ νέον τυπογραφεῖον τῆς Πατριαρχείας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, μήτε αἱ συστηθεῖσαι ποτὲ εἰς τὸ Βακρέσιον, καὶ εἰς τὸ "Ἁγιον" Ὄρος ἠμπόρεσαν νὰ βαστάσῃ, καὶ μὲ τὸν καιρὸν νὰ καλιτερεύσῃ, ἴσως διὰ τὴν σπανιότητα, καὶ ἀκρίβειαν τῆς χαρτίος· πλὴν αὐτὸ τὸ μετακομιζόμενον τυπωμένον μὴπως δὲν ἀγοράζεται, καὶ δὲν γίνονται τὰ ἔξοδα τῆς μετακομίσεως εἰς βιβλία τὰ ἴσα μὲ τὸ ἄγραφον χαρτίον; ἄρα χρειάζεται τὸ τυπογραφεῖον πρόνοιαν, κατάθεσιν μετρητῶν, ὄχι χωρὶς κέρδος, καὶ καλὸν τυπογράφον, καὶ τότε εἶναι εὐκόλον νὰ συστηθῇ, καὶ νὰ τυπώνωνται τὰ βιβλία μας εἰς τὴν πατρίδα μας, καὶ μὲ τὴν ἐπίκρισιν ὁμογενῶν, καὶ μὲ ὄφελός μας.

Τύπωμα, καὶ Τύπος λέγεται τὸ νὰ συνθλιβῇ ἐν πρᾶγμα ἀπὸ ἄλλο, καὶ νὰ λάβῃ τὴν εἰκόνα τῆς ἐπιφανείας του, ἢ κατὰ ἀναγλυφὴν, ὡς τὸ κηρίον ἀπὸ τὴν σφραγίδα, καὶ τὸ νόμισμα ἀπὸ τὰ σύμβολα τῶν βασιλέων· ἢ μὲ βαφκὴν, ὡς αἱ εἰκόνες εἰς τὰ βιβλία, καὶ χαρτῖα διάφορα, καὶ τὰ πανία, καὶ ἄλλα ὑφάσματα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα διαφέρει ἡ τυπογραφία, ὡς εἶδομεν, μόνον διότι ἔχει θετὰ, καὶ κινητὰ γράμματα, τὰ δὲ λοιπὰ εἶναι χαραγμένα εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ ἐπίπεδον.

ΤΥΠΩΜΕΝΑ ΠΑΝΙΑ, διαφόρων εἰδῶν. Ἰδὲ ΠΑΝΙΑ.

ΤΥΠΩΜΕΝΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ, τὰ λεγόμενα Κβάδρα καταχρηστικώτατα. Χαλκοχαράσσονται τῶρα εἰς ὅλα τὰ τυπογραφεῖα, ἀλλὰ διὰ στολισμὸν παλατίων, καὶ οἰκιῶν, προκριτότερα εἶναι τὰ Ἀγγλικά, καὶ δεύτερα τῶν Παρισίων. Εἰς αὐτὰς τὰς Ἐπικρατείας ἔφθασεν ἡ τέχνη αὕτη εἰς τὴν δυνατὴν σχεδὸν τελειότητα, καὶ σκιαγραφικῶς, ἢτοι μὲ μόνον τὸ μελάνι, καὶ χρωματισμένα. Οἱ πολυμαθεῖς Ἐγκυκλοπαιδισταὶ ἐξέδωκαν ἀκριβῆ περιγραφὴν τῆς χαλκοχαράγματος εἰς τὰς λέξεις *Imprimerie*, καὶ *Sculpture*, τὴν ὁποῖαν ἠμπορεῖ νὰ ἀναγνώσῃ ὁ περίεργος· ἐδῶ μοι ἔφάνη περιττὴ ἢ κατὰ πλάτος ἐκθεσίς της.

ΤΥΡΙ. Γάλα πηγμένον, ξηραμένον, καὶ ἀλατισμένον, χρήσιμον διὰ φαγί. Ὅτι οἱ ὠραῖοι τόποι τῆς Τυρκίας ἔχον τὰ καλλίτερα γάλατα εἶναι βέβαιον· ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν διὰ τὴν ανεπιτηδειότητα, ἀποτελεσμα τ...· δὲν ἔχομεν καλὰ τυρία, ἐπειδὴ οἱ Ποιμένες εὐχαριστῶνται νὰ προφθάσεν νὰ πήξουν τὸ γάλατων, ὡς τύχει, καὶ νὰ τὸ πωλήσεν.

Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Τυρκία τρέφουσα ὀλίγα Βοῖδια λαμβάνει τὸ γάλα, καὶ ἐπομένως τὸ Βέτυρον, καὶ τυρὶ ἀπὸ αἰγας, καὶ τὸ περισσότερον ἀπὸ πρόβατα.

Ἡ Ἠπειρος καὶ Θεσσαλία κάμνεν δύο εἰδῶν τυρία, τὸ μὲν μὲ καθαρὸν γάλα Ξεβευτιάστον, καθὼς ἐκεῖ τὸ ὀνομάζεν, εἶναι παχὺ, καὶ νόστιμον εἰς τὴν γεῦσιν· τὸ δὲ ἄλλο Κοπανιστὸν, ἦτοι ἀπὸ γάλα κοπανισμένον, καὶ ἐκβαλμένον τὸ βέτυρον, καὶ εἶναι ξηρὸν, καὶ ἀπαχον· καὶ τὰ δύο τὰ φυλάττεν εἰς δέρματα μὲ ἄλμην βαλμένα, καὶ τὰ μεταχειρίζονται.

Ἡ Πελοπόννησος κάμνει ἀρκετὸν, καθὼς καὶ ἡ Κρήτη, καὶ τὰ πωλοῦν εἰς κομμάτια στρογγύλα ἐπίπεδα εἰς τὸ Ἀρχιπέλαγος, καὶ Κωνσταντινέπολιν, πλὴν καὶ αὐτὰ εἶναι ἀπαχα, καὶ μὲ πολὺ ἄλας ἔξω μόνον ἀπὸ μερικὰ Κρητικὰ ἐπὶ τέτου καμωμένα καλὰ, τὰ ὅποια καθὼς καὶ τῆς Νάξου πλησιάζεν εἰς τὰ τῆς Ὀλλάνδης.

Ξένα τυρία ὀλίγα φέρονται εἰς τὴν Τουρκίαν, ἐπειδὴ ἡ τροφή τῆς τραπέζης δὲν κυριεύει τῆς κατοίκους εἰς τὰ τοιαῦτα· μ' ὅλον τῆτο εὐρίσκονται εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν τῆς Ὀλλάνδης στρογγύλα, καὶ κόκκινα ἔξωθεν, καὶ κίτρινα ἔσωθεν (τὰ ὅποια εἶναι τὰ καλλίτερα ἐκεῖν τῶ τόπῳ) ἀπὸ τὰ μικρὰ κομμάτια $1\frac{1}{2}$ ἕως 2 ὀκάδων. Ὁμοίως καὶ τῆς Πάρμας, καὶ τῆς Ἀγγλίας μεταχειριζόμενα τὸ περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἐπιδημοῦντας Εὐρωπαίους.

Ἡ πόλις μας ἔχει διὰ κοινὰ τυρία ἀπὸ τὰ ρηθέντα ἑνώπια καὶ τὰ λεγόμενα Ἑβραϊκὰ, διότι τὰ κάμνουσιν οἱ Ἑβραῖοι, καὶ τὰ πέριξ τῆς Ραιδεστοῦ εἰς πλάκας στρογγύλας, ἀπαχα, καὶ ἐσφραγισμένα Ἑβραϊστί.

Ψέ-

Φέρονται δὲ καὶ ἀπὸ τὴν Δακίαν εἰς τὸ αὐτὸ σχῆμα, πλὴν μεγαλύτερα καὶ χονδρότερα κομμάτια Κασκαβάλια ὀνομαζόμενα, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ ἄπαχα.

Μισίθραι ὀνομάζονται τυρία πρῶτον, ὡς φαίνεται, γινόμενα εἰς τὸν Μισθρὰν (τὴν παλαιὰν Σπάρτην), καὶ μαθητευθέντα εἰς τὴν Ἀλβανίτιαν, καὶ Ἡπειρον, τυρία στρογγυλά, ὡς τὰ μικρὰ Ὀλλανθήσια, παχύτατα λευκοπελιδνά ἔσωθεν, καὶ χωρὶς τρύπας· αὐτὰ εἶναι τὰ ἐξαιρέτα, καὶ καλῆτερα τῆς Τερκίας.

ΤΥΦΕΚΙ, Ὀπλὸν πυροβολικὸν γνωστὸν εἰς ὅλους, καὶ ἐμποδισμένον εἰς τὸ ἐμπόριον, καθὼς ὅλα τὰ πολεμικὰ ὄπλα.

Φέρονται μὲ ὅλον τῆτο ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν (τὰ ὅποια καὶ προτιμῶνται) καὶ ἀπὸ τὴν Γαλλίαν διὰ τὸ κυνήγι, μὲ ἓνα, ἢ καὶ δύο κυλινδρικές σωλῆνας, ἢτοι καλὰμας, καὶ ζητῶνται ἀπὸ τῆς φιλοκυνηγῆς.

Εἰς τὴν Τερκίαν κατασκευάζεν, καὶ μεταχειρίζονται ὅλοι οἱ Ἀσιατικοὶ τυφέκια κοντὰ μὲ σειράς εὐθείας ἔσωθεν τῆς τρυπητῆς κυλίνδρου Σισανέδες ὀνομαζόμενα, τὰ ὅποια ρίπτειν εὐστόχως, καὶ μακρὰν, ἀλλὰ πρὸς τὸ πολὺ βᾶρος γεμίζονται ἀργὰ, καὶ δύσκολα.

Οἱ Κάτοικοι τῆς Θράκης, καὶ Βουλγαρίας ἔχον παλαιὰς Λαζαρίνας, τυφέκια μακρὰ, κατασκευῆς τῆς Νεαπόλεως.

Οἱ Ἀλβανῆται λαμβάνεν τὰ τυφέκιά των ἀπὸ διάφορα βαναυσουργεῖα διὰ τῆς Ἐνετίας.

Ὅλοι ἔχον ὑπόληψιν εἰς τὰ παλαιὰ τυφέκια δοκιμάζοντές τα νὰ ἦναι γερά μὲ τὸ νερὸν, ὀξεῖδι, ἢ οὖρος, ἢτοι γεμίζοντες τὸν κάλαμόν των, καὶ κτυπῶντες ἐπάνω μὲ ξύλον καλὰ προσαρμοσμένον εἰς τὸ στόμιον μὲ στυππεῖα, καὶ ἂν δὲν ἐκβῆ νερὸν ἀπὸ μέρος αὐτοῦ, εἶναι γερός.

Οἱ Τυφεκοκύλινδροι δαλευμένοι μὲ σίδηρον κλωσμένον εἶναι προτιμώτεροι, διότι φυσικὰ βαστῶν καλῆτερα τὴν ὀρμὴν τῆς πυρός· διὰ τῆτο καὶ ἔχον τοιαύτην ἐπιγραφὴν, Canon Tordu.

Τὸ

Τὸ ἱεὸν Ὀπλοποιεῖον τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατασκευάζει στρατιωτικὰ τυφέκια ἐξαίρετα, διὰ τὰς νεοσυνηθέντας τακτικὰς στρατιώτας.

Υ

ΥΑΙΝΑ ΜΥΡΟΦΟΡΟΣ, ζῶον. Ἴδε ΖΙΒΗΘΟΝ.

Υαίνα, κυρίως ζῶον ἀμφίβιον καθὼς ὁ Κροκόδειλος, εὑρισκόμενον εἰς τὴν Ἀφρικὴν, καὶ μάλιστα εἰς τὴν Ἀβυσσινίαν, καὶ ὅλην τὴν Αἰθιοπίαν, ὅπερ πολλάκις κἀμνει μεγάλην φθορὰν εἰς τὰς κατοίκους, καὶ τὰ πράγματα τῶν ἀνάξιον νὰ καταγραφῆ ἑδῶ.

ΥΑΚΙΝΘΟΣ, πετράδιον κατὰ τὰς Παλαιὰς πορφυρῆν ὑποκύανον, καὶ ὅμοιον κατὰ τὸ χρῶμα μὲ τὸ ἄνθος τῆς ὑακίνθου, χόρτε ἀραίον εὑρισκόμενε εἰς τὰς κήπους διαστολισμὸν, καὶ εὐαδίαν.

Οἱ δὲ Νεώτεροι ὀνομάζουσι τὸν πετράδιον κίτρινο-κόκκινον ὅμοιον μὲ τὸ χρῶμα τῆς φλόγος, ἢ τῆς πολυβαθυχρόου ἠλέκτρου (κεχρίβαρις)· εἶναι δὲ δύο εἶδῶν κατὰ τὸ χρῶμά τε, ἦτοι τὸ Πελιδνὸν, καὶ τὸ Βαθύχρουν, τὸ ὁποῖον καὶ ἀραίον λέγουσι οἱ Πετραδισταί, καὶ οἱ Ἀρχαῖοι ἐπαναριθμοῦσαν εἰς τὸ εἶδος τῆς Ἀνδρακίτε.

Ἐκβάλλονται Ὑακίνθοι εἰς τὴν Καλικῆταν, καὶ Καμβοίαν τῆς Ἰνδίας, εἰς τὴν Πορτογαλίαν, καὶ εἰς τὴν Βοηρίαν ἐρυθροί, ὡς ἡ βαφὴ κόκκου, κίτρινοι, ὡς ὁ κρόκος, ἄλλοι ὡς τὸ ἠλεκτρον, καὶ τέταρτοι οἱ λευκοὶ μὲ ὀλίγην ἐρυθρότητα· γλύπτονται εὐκολα, ἀλλὰ πολλάκις ἢ γλυφὴ ζητεῖ περισσότερα ἔξοδα ἀπὸ τὴν τιμὴν τῆς ἀγορᾶς τῆς πετραδίας.

Ἡ εὐκολοπιστία, καὶ δεισιδαιμονία τῶν Παλαιῶν τὰς ἔκαμε νὰ φοροῦν ὡς φυλακτὸν διὰ τὸ θανατικόν, καὶ δι' ἄλλα ἐναντία τὸν Ὑακίνθον.

Οἱ δὲ Φαρμακοποιοὶ τῆς αἰωνότητος κατασκευάζουσι ἔλεγμα ὑακίνθου ὑγρὸν, καὶ καρδιακόν, σύνθετον ἀπὸ
διὰ-

διάφορα ποταπά πετράδια κοπανισμένα, καὶ ὑάκινθον φίλον, καὶ ἄλλας γαίας, σπόρες, καὶ ρίζας, χρυσόν, κοράλλιον, καὶ συρόπιον, καὶ ἀποδίδουν εἰς αὐτὸ τὰς ἐνεργείας τῆς Πανακείας δι' ὅλα τὰ πάθη. Οἱ ἐλαφρόνοες, καὶ φιλονεοτερισταὶ Γάλλοι πιστεύοντες ὅλα ταῦτα κατήντησαν εἰς τὴν παρελθῆσαν Ἐκατονταετηρίδα νὰ ἔχον ὅλοι οἱ εὐκατάστατοι, καὶ εὐγενεῖς ἐπάνωτων πυχίδια μὲ αὐτὸ τὸ ἐκλεγμα, ὡς ἀντίδοτον εἰς ὅλα τὰ πάθη, ἀλλὰ τῶρα ὀλίγη εἶναι ἡ χρῆσις τε.

ἽΓΓΡΟΝ, τὸ ὁποῖον καὶ Νάμα ἠμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν, σῶμα ρευστὸν, καὶ χυνόμενον ὡς τὸ νερόν, τὸ κρασί, τὸ ἔλαιον, κ. τ. λ.

Ὀνομάζομεν μὲ αὐτὴν τὴν γενικὴν λέξιν καὶ τὰ παρὰ τῶν Ἰταλογάλλων Λικεῶρε (Liqueur) λεγόμενα, τὰ ὁποῖα εἶναι ποτὰ, σύνθετα ἀπὸ διαφόρων ρίζας, χόρτα, ἀρώματα, κ. τ. λ. βάσιν, καὶ πρώτην σύνθεσιν ἔχοντα ἐν ἀπὸ τὰ ὑγρά, ἢτοι οἶνόναμα, κρασί, ἢ νερόν· καθὼς εἶναι ἡ ραταφιά, ροδέλαια, ὑπόκρασον, λεμονάδες, νερόν τῶν κρασιῶν, τῶν φραγκοτταφύλων, καὶ ἄλλα, καὶ αὐτὰ τὰ παγωτὰ, Glaces, ἢ Ghiacciate Ἰταλικώτερον.

Ὅτι ἡ μεταχείρισις, μάλιστα ἡ κατάχρησις τῶν τοιούτων ποτῶν βλάπτει τὴν σωματικὴν οἰκονομίαν, ὅλοι οἱ Ἰατροὶ τὸ φωνάζουν· χαλῶν τὸ αἷμα, καὶ διαταράσσον τὰ σωματικὰμας ὄργανα· ἀλλὰ μὴ ὅλον τοῦτο ἡ κατάχρησις αὕτη ἀδύνατον εἶναι νὰ παύσῃ διὰ τὴν ἀσυλλόγιστόνμας ὀρεξιν.

Εἰς τὸ Ἐμπόριον ἐμβαίνουν ἡ ραταφιά, τὸ ροδέλαιον, καὶ ἄλλα, περὶ τῶν ὁποίων γράφομεν εἰς τὰ ἱδία Ἄρθρα.

ἽΔΡΑ ἽΓΓΥΡΟΣ, ἡμιμέταλλον, ὑγρὸν, βαρύτατον, καὶ λευκόν, διὰ τοῦτο καλῶς ὠνομάσθη ὑγρὸς ἄργυρος· οἱ Χυμικοὶ τὸ ὠνομάζον Ἑρμῆν (Mercurium) καὶ σπεδάζον νὰ τὸ συγκατατάξουν εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν μετάλλων, ἀλλὰ δὲν εἶναι στερεόν, μήτε σφυρήλατον· τῶρα ἠμποροῦν εὐλόγως νὰ βάλλων εἰς τὸν τόπον τε τὸν λευκὸν

κάρ-

κάργυρον διὰ τὰ ἀναπληρώσουσιν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἑπτὰ, χωρὶς τὰ συγχύσουσιν τὸν ὑδράργυρον· πλὴν πάλιν οἱ πλανῆται εἶναι περισσότεροι, διὰ τὴν ἀνακαλυφθεῖσαν Δήμητραν, ὅθεν καλὸν εἶναι τὰ παύσαν πολεμῶντες μετὰ τοὺς Ἀστρονόμους, ἐπειδὴ ἡ μία μὲ τὴν ἄλλην αἰ ἐπιστήμαί των δὲν ἔχον σχέσιν.

Ὁ ὑδράργυρος εἶναι ἢ φυσικὸς, ὅταν δηλαδὴ χύνεται καθαρὸς ἀπὸ τὰ ἰδιά τε μεταλλεῖα, ἢ τεχνητὸς, καθὼς εἶναι ὁ εὐεισκόμηνος εἰς τὰ ἄλλα μέταλλα, καὶ ὀρυκτὰ σύμμικτος, καὶ καθαρίζεται· ὁ φυσικὸς ὀνομάζεται Παρθένος, διότι, ἢ τρέχει φυσικῶς εἰς σπήλαια ἀπὸ τὰς βράχες, ὡς βρύσις διαρκούσα μίαν, ἢ δύο ἡμέρας ἢ πλυνόμεναι αἱ πέτραι, καὶ τὸ χῶμα τῶ ἰδίου του μεταλλείου, καὶ κοσκινιζόμενος καθαρίζεται ὁ ὑδράργυρος χωρὶς τὰ ἐμβῆ εἰς τὸ πῦρ, καὶ αὐτὰ τὰ εἶδη εἶναι τὰ καλλήτερα· ὁ δὲ τεχνητὸς, ἢ κοινὸς, καθαρίζεται μὲ τὴν βίαν τῶ πυρὸς εἰς τὰς καμίνους, ἀφ' ἧ καὶ πολὺ ἢ μεταλλικὴ ὕλη, καὶ πηδύση ἐπάνω ὁ ὑδράργυρος.

Ἡ Ἰσπανία, ἡ Οὐγκαρία, καὶ τὸ Φριέλων ἔχον ἀπὸ ἓν μεταλλεῖον ὑδραργύρου, ἀλλὰ διαφέρουσιν κατὰ τὴν πρώτην ὕλην.

Τὸ Ἰσπανικὸν Μεταλλεῖον εἶναι πλησίον τῆς Ἀλμαδίνης (Almaden) πόλεως, καὶ ἐκδίδει παρθένον φυσικὸν εἰς πέτρας μεταλλικὰς, κοκκίνας, μὲ κηλίδας λευκὰς, καὶ σκληροτάτας, ὥστε χρειάζεται τὰς ἀποσπάσειν μὲ τὴν πυρίτιδα κόβιν· τὸ δὲ ἄλλο, καὶ κατώτερον ἐκβαίνει ἀπὸ χῶμα κόκκινον ὑπόγειον.

Τὸ τῆς Οὐγκαρίας εἶναι εἰς πέτρας σκληρὰς, καὶ τὸ περισσότερον εἰς γῆν μαύρην, καὶ ὀλίγον κοκκινωπὴν· τὸ δὲ τῶ Φριέλων ἐκβαίνει καὶ ἀπὸ ἀπαλὴν γῆν παρθένον εἰς μικρὰς ρανίδας, καὶ ἀπὸ πέτραν σκληρὰν τὸ κοινόν· εἶναι δὲ πλησίον τὸ μεταλλεῖον τῆτο· ἀλλ' εἰς τὴν ποιότητα ὑπερτερεῖ τὸ Ἰσπανικόν.

Οἱ Χυμικοὶ κάμνουσιν σύγκρασιν ὑδραργύρου μὲ τὰ μέταλλα ὀνομάζοντες τὴν Ἀμάλγαμα, παραγόμενον ἀπὸ

τῶ

τῷ Ἑλληνικῷ Μίγμα, καὶ τῷ Ἀλ, Ἄρθρον Ἀραβικῶν (1) καὶ ὅταν θέλων νὰ τὰ χωρίσῃ βάλῃεν τὸ μίγμα εἰς χωνεῖον, καὶ μὲ τὴν κάμινον φεύγει ὁ ὑδράργυρος, καὶ μένει τᾶλλο μέταλλον τιτανωμένον, ἥτοι εἰς κόνιν διάφορον, καὶ διὰ νὰ μὴ χάσουν τὸν ὑδράργυρον κάμνουν τὴν ἀνάλυσιν εἰς χωνεῖον σκεπασμένον μὲ μακρὸν σωλῆνα. Ἰδὲ ἌΡΓΥΡΟΣ.

Δαπανᾶται πολὺ ὑδράργυρον εἰς τὰ μεταλλεῖα τοῦ ἀργύρου διὰ νὰ τὸν χωρίσῃ ἀπὸ τὴν λοιπὴν μεταλλικὴν ὕλην. Ἰδὲ ἌΡΓΥΡΟΣ· καὶ τὰ πλέσια μεταλλεῖα τῆς Περσῆς εἰς ἄργυρον ἔχουν εἰς τὴν Γουαγκαβελίκαν πλεονεξίαν μεταλλεῖον ὑδραργύρου, τὸ ὁποῖον δίδει ὅσον χρειάζεται διὰ τὰ μεταλλεῖα τοῦ ἀργύρου· εὐρίσκεται δὲ 6 καὶ 7 πόδας ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς πετρόχωμα, μὲ χρῶμα τῶν κακοεψιμένων πλίνθων, ἥτοι κοκκινόλευκον.

Βάλλεν τὸ πετρόχωμα τῆτο εἰς κάμινον μὲ θόλον ἀπὸ πλίνθους καλὰ σφαιλισμένον, καὶ μὲ χόρτον ὀμομαζόμενον ἐκεῖ ἴχον τὸ καίεν· ὁ δὲ καπνὸς ἐπειδὴ ἀλλῶ ὄν ἔχει νὰ φύγῃ, ἐμβαίνει εἰς τρύπας τῷ θόλου, καὶ διαπερᾷ ἀπὸ διαφόρους καὶ μακρεῖς σωλῆνας, καὶ εἰς τὴν ἀκρὰν ψυχραίνόμενος ἀπὸ ἀγγεῖα μὲ νερὸν, κρυώνει, καὶ χύνεται ὁ ὑδράργυρος· ἐπειδὴ ὅμως οἱ σωλῆνες ζεσταίνονται, τὴς βρέχεν συχνὰ οἱ ἐργάται.

Τὸ μεταλλεῖον τοῦτο εἶναι βασιλικόν, καὶ οἱ ἐργαζόμενοι εἰς αὐτὸ εἶναι σκληρὰ ἐμποδισμένοι νὰ μὴ σφετερισθῶν τὸ ὑδράργυρον, ἀλλὰ καὶ διὰ λογαριασμώντων δαλεύοντες πρέπει νὰ τὸν δώσουν ἐξ ἀνάγκης εἰς τοὺς βασιλικῶς ἐφόρους πρὸς 60 τάληρα τὸ ἐκεῖ καντάρι· 8-

τοι

(1) Διὰ νὰ γραφῇ Ἀραβιστί τὸ Μίγμα εἶναι εὐκόλον· διότι ἀρκούσι τὰ τρία σύμφωνα μ. γ. ρ. μόνον· ἀλλὰ προφερόμενον μὲ τῆς γλώσσης τὸ ἄρθρον ἐπαναλαμβάνεται τὸ ᾱ φωνῆεν, καὶ ἀποτελεῖται Ἀλμαγαμα· καὶ μεταδίδει Ἀμάλγαμα κατὰ τὴν Εὐρωπαϊκὴν.

φοι δὲ, τὸν δίδων εἰς τὰ ἀργυρομεταλλεῖα πρὸς 80 ἀμέσως.

Εἶναι ὁμοίως αὐστηρῶς ἐμποδισμένη ἡ εἴσοδος ξένου ὑδραργύρου εἰς τὴν Περσὴν, μὲ ὅλον τοῦτο διὰ τὸ μέγα κέρδος (ἐπειδὴ πωλεῖται ἰσοβαρῶς μὲ τὸν ἀργυρον) πολλοὶ κάμνουν αὐτὴν τὴν κλεψεμπορίαν ἀπὸ τοὺς Εὐρωπαϊκούς.

Ὁ Εὐρωπαϊκὸς ὑδραργυρὸς λοιπὸν ἐξοδεύεται ὅλος εἰς τὸν τόπον καὶ εἰς τὴν Τερκίαν φερόμενος διὰ Τριεστίνου, καὶ Ἐνετίας εἰς ἀσκήεις ἐμπερικλεισμένους εἰς βαρύλλια διὰ καλυτέραν προφύλαξιν.

Ὁ καλὸς ἐκλέγεται λευκός, ρευστός, καθαρὸς, πολλὰ ζωντανός, καὶ νὰ μὴ κολλᾷ εἰς τὰς χεῖρας, μήτε νὰ ἦναι πελιδνός, μολυβδόχρους, ἢ νὰ κομματιάζεται εὐκόλα, διότι ὁ τοιοῦτος εἶναι ἄχρηστος, καὶ ἀνακατα-μένος μὲ μόλιβι.

Εἶπομεν ὅτι ἀπὸ τὸ μεταλλικὸν Κιννάβαρι ἐκβάλλεται ὑδραργυρὸς. Ἴδὲ KINNA'BARI.

Μεταχειρίζονται τὸν ὑδραργυρον οἱ Χρυσοχόοι, οἱ Χρυσωταί, οἱ Καθρεπτοποιοί, καὶ οἱ Ἴατροὶ ἐναντίου μάλιστα τῶν ἀφροδισιακῶν παθῶν· οἱ Φαρμακοποιοὶ κάμνουν ἀπὸ αὐτὸν Ὑψωμένον (Sublimatum) τὴν μίλτον, τὸ κρημνισμένον, ἢ τὸν πρετζίπιτάτον, λευκὸν, κόκκινον, καὶ πράσινον, τὸ μυστηριώδες κοράλλινον (Arcano Corallino) τὸ ὑδραργυρέλαιον, καὶ ἄλλα.

Ὑψωμένος Ὑδραργυρὸς, κατὰ τὴν Χυμικὴν ἔκφρασιν, εἶναι ὁ κοινῶς λεγόμενος Ἀξιφος, φαρμάκι δραστηκώτατον συνδεμένον ἀπὸ ὑδραργυρον, κιννάβαρι, νίτρον πνεῦμα, χάλκανθον λευκασμένον, καὶ ἄλλας θαλάσσιον, ὅλα ἀνακατωμένα, καὶ χωνευμένα μὲ τὰ ὑψωματικὰ ἀγγεῖα τῶν Χυμικῶν (1).

Ὁ

(1) Οἱ ἀναγνώσται, (ἴσως καὶ αὐτὸς ὁ Τυπογράφος) συνεδισθέντες εἰς τὴν διὰ τῆς ἡ γραφῆς τῆς Χυμικῆς παρὰ τῆς Μεταφραστῆ τῆς τῆς Ἀθήνῃ Χυμείας, δέξαν παραξενυθῆ ἴσως εἰς τὸ ὅτι τῆς

Ο καλός είναι λευκότετος, στιλπνός, ελαφρός, και μόνος; ήτοι άραιός.

Λέγεται ο αυτός γλυκασμένος (Mercurio Sublimato dolcificato) και κατασκευάζεται εις την Ολλάνδαν, και Ενέτιαν ο καλός, και εις την Σμύρνην κατώτερος· όταν διά τής Χυμικής πάλιν με τον ίδιον υδράργυρον γλυκανθή εις τρεις επαναλήψεις το ολιγώτερον· είναι γεμάτος από ακτίνας, ή ακίδας, σκληράς, και στιλπνάς, και δοκιμάζεται, ή τριβόμενος με το Τρυγιάλας, ή με την σταλαγήν ολίγου Τρυγιάλου· αν κίτρινισή είναι καλός, και αν μαυρίση άχρείος.

Κρήμνισμένος Υδράργυρος (Precipitato) ονομάζεται, και γίνεται παρά των Χυμικών εις διάφορα χρώματα, ως άνω· είναι δέ φαρτικός των φθειρών αλειφόμνος με οινόναμα εις τας τρίχας τής κεφαλής.

Ο ζωντανός υδράργυρος πλυμένος καλά με νερόν εις φιάλην, και λαμβανόμενος πρωί καθ' εβδομάδα είναι προφυλακτικός από διάφορα πάθη, και ανθελμινθιακός μάλιστα εις τα βρέφη· ή δόσις του είναι όσον ρεβίνδι δια τες άνδρας, και ολιγώτερά δια τα παιδιά· εμποδίζεται δέ εις τας εγκαστρωμένας.

Μας βεβαιούν έφετός αξιόπιστοι άνθρωποι ότι ίατρεύθησαν, και ίατρεύσαν πολλəs από το όξύτατον τής πανώλης πάθος ετως· έψησαντες μόλιβι καθάρων εις χωνεϊον, και εις άλλο τον υδράργυρον εως αποτεφρώσεως, έπειτα ανάκατώνοντες $\frac{2}{3}$ μόλιβι, και $\frac{1}{3}$ υδράργυρον τα εκαμαν κόνιν, και εις τας 24 ώρας αφ' ε έκτύπήθησαν από την πανώλην επίαν ανά 3 δραχμάς με το ερός των, και εφυλάχθησαν άβλαβεϊς. Είδε να δο-

κι-

της χήσεώς μου· αλλά φίλος μόν Πλάτων, φίλτατη δέ ή αλήθεια· ή διά του υ όρθογραφία, είναι και προκρίτωτέρα, και έστύμολογικωτέρα. Οι Γάλλοι γράφου Chymie.

επιμάσθῃ ἀκριβέστερον αὐτὸ τὸ ἀντίδοτον, καὶ νὰ δια-
δοθῇ ἢ χρῆσις τε, διὰ νὰ μὴ θυσιάζωνται εἰς τὴν Τερ-
κίαν τόσα πλήθη ἀνθρώπων!

ΥΔΡΟΜΕΛΙ, ποτὸν σύνδετον κατὰ τὸ ὄνομα, ἀπὸ
ὑδωρ, καὶ μέλι μεταχειριζόμενον εἰς τὰ Βόρεια μέρη
διὰ τὴν σπανιότητα τῶν κρασίων· γίνεται δὲ τριῶν εἰ-
δῶν·

α. Ἀπλοῦν· Μὲ νερόν, καὶ καλὸν μέλι ἀνακατω-
μένα, καὶ βρασμένα ἕως νὰ μὴ βυθίζηται τὸ ὠν, ἔ-
πειτὰ βαλμένα εἰς βαρύλλι νὰ βράσουν, ὡς τὸ κρασί
2 καὶ 3 μῆνας μὲ προσοχὴν νὰ τὰ ἐξαφρίσεν καθημε-
ρινά·

β. Οἶνωδες· Μὲ κρασί καλὸν τῆς Ἰσπανίας μέ-
τριον χυρόμενον εἰς τὴν ἀνω σύνθεσιν.

γ. Ἀρωματικόν· Μὲ διάφορα θερμὰ ἀρώματα
κατὰ τὴν ὄρεξιν τῆ μεταχειριζομένου κατασκευαζόμενον·
Περὶ δὲ δ. Ἰδὲ ἈΒΥΣΣΗΝΙΑ λέξιν εἰς τὸ Β. Βι-
βλίον·

ΥΕΛΟΣ, σῶμα διαφανές, εὐφραύστον, διὰ τῆς τέχ-
νης κατασκευαζόμενον κατὰ μίμωσιν τοῦ φυσικοῦ κρυ-
στάλλου·

Οἱ Χυμικοὶ λέγουσιν ὅτι ὅλα τὰ σώματα υἱελοποιῶν-
ται, καὶ αὐτὸς ὁ χρυσὸς μὲ τὴν δύναμιν τῆς πυρωτι-
κῆς ἐσχάρας διὰ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων γίνεται υἱελος·
ἀλλ' ἐδῶ δὲν εἶναι λόγος περὶ τῶν χυμικῶν υἱελων, ἀλ-
λὰ περὶ τῶν πολυχρήστων τέτων εἰς τὴν οἰκιακὴν οἰ-
κονομίαν, τὰ ὅποια ἡ κοινὴ γλῶσσα δι' ἐλάττωμα προ-
φορᾶς Γιαλία, ὡς Γιὸν τὸν Υἱὸν, Γιῶμα τὸ Ἴωμα, καὶ
ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα λέγει·

Υλη, τὴν ὁποίαν μεταχειρίζονται εἰς τὰ υἱελεφεῖα διὰ
κατασκευὴν υἱελίων εἶναι μερικοὶ πυρίται λίθοι, ἄμμος,
διάφορα φύκη, στέρροστάκτη, καὶ τῆς πτέρης, καὶ αὐ-
τὰ τὰ σπασμένα κομμάτια υἱελων·

Ἀπὸ τὰς λοιπὰς στέρροστάκτας ἐγκρίνεται ἡ τῆς
Ἀλικάντας, διότι αὐτὴ μόνον συνένεται μὲ τὴν λοιπὴν
ὑλην, αὐξάνει τὸν υἱελον κατὰ τὸ ἥμισυ τῆ βάρους του·
αἱ

αἱ ἄλλαι δὲ ὠφελῶν μὲν εἰς τὴν ὑελοποιίαν, ἀλλὰ δὲν προσθέτουν ἀπὸ τὴν ὕλην των καὶ βάρος.

Εἰς τὴν Γαλλίαν κατὰ τὸ παλαιὸν σύστημα μόνοι οἱ εὐγενεῖς ἤμπορεῖσαν νὰ ἔχουν, καὶ νὰ διοικῶν Ἑλεφεῖα, καὶ νὰ φουσῶν μὲ τὸν σιδηρῆν σωλῆνα, ἢ κάλαμον διὰ νὰ γένων τὰ σκεύη, διὰ τῆτο ἴσως ἢ σχεδὸν βαναυσικὴ αὐτὴ τέχνη συναριθμεῖται μὲ τὰς ἐλευθέρας.

Εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην εἶναι Ἑλεφεῖα· εἰς τὴν Ἀσίαν παντελῶς, ἐκτὸς τῆς Περσίας, ὅπως Ἰταλός τις ἐδίδαξε τὴν τέχνην εἰς τὸ Σιρᾶς, καὶ κάμνουν ὑελον ἀπὸ τὴν δένδροστάκην, ἀλλὰ ποταπὰ, καὶ ποταπώτερα ἀκόμη εἰς τὸ Ἰσπαχάνιον· οἱ Πέρσαι ὅμως μόνοι ἰξεύρουν νὰ κολλήσουν τὰ ὑελία, καὶ τὸν ἀργίλλον, ὅταν σπάσουν.

Εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν εἶναι ἐν ὑελεφεῖον, καὶ ἄλλο εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, ἀλλ' οἱ δουλεύοντες Ἑβραῖοι λύουν μόνον τὰ κομμάτια ὑέλων, καὶ κάμνουν ποταπὰ πράγματα, φιάλας διαφόρων μεγεθῶν, ποτήρια, κανδήλας, καὶ παρόμοια.

Διὰ νὰ μὴ ἐπιβαρύνω τὸν ἀναγνώστην παραιτῶ τὴν καταγραφὴν τῆς ὑελεφίας, ἀρκέμενος εἰς ὅσα εἰς τὸ Ἄρθρον Καθρέπτῆς ἔγραφα, καὶ ὀδηγῶν τὸν θελοντα νὰ μάθῃ ἀκριβέστερα εἰς τὰ εἰρημένα ἐντόπια Ἑλεφεῖα.

Εἶπομεν ὅτι εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην κατασκευάζουν ὑελία, ἀλλὰ τὰ μεταφερόμενα ἐμπορικῶς εἰς τὴν Τυρκίαν, εἶναι τὰ καλλήτερα ἀπὸ τὴν Βοημίαν, βαλλόμενα εἰς κιβώτια μεγάλα μὲ ἄχυρον, καὶ καταβαίνοντα διὰ τοῦ Δανάβεως, εἰς τὴν Μαύρην Θάλασσαν, καὶ εἰς τὴν πόλιν μας.

Πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἤρχισε τὸ τοιοῦτο ἐμπόριον καὶ μὲ τὴν Ῥωσίαν, καὶ κατὰ τὸ παρὸν φέρονται ἐκεῖθεν διάφορα ὑελία ἐξαιρετικῆς ποιότητος, καὶ καλῆς κατασκευῆς· αἱ πλάκες ὅμως διὰ τὰ παράθυρα νομίζονται εὐθραυστοι, καὶ αἱ περισσότεραι κλίνων εἰς τὸ ὑποκύανον.

Τῆς Ἑνετίας τὰ Ἑλεφεῖα κατασκευάζουν πολλὰ κατ' αὐτῆσαν ὑελον, καὶ διὰ τῆτο πωλῶνται καὶ εὐθηνώτερα.

Τῆς

Τῆς Ἀγγλίας κοντὰ εἰς τὴν κρυσταλλῶδη καθάρτητα τῆς ὑέλης, εἶναι καὶ μὲ καλητέραν συμμετρίαν καμωμένα τὰ σκεύη σχεδὸν ὅλα.

Εἰς τὸ ὑέλινον σκεῦος ἐννοοῦμεν καλὴν ποιότητα τὸ νὰ ἦναι σύμμετρον, καλὰ ὀβλεμμένον, χωρὶς πομφόλυγας, ἤτοι κρυσταλλώσεις, καὶ χωρὶς στρέβλωμα, ἢ ἐξοίδημα (φούσκωμα), ἀλλὰ μὲ καθαρὰν ὑέλον, καὶ ἰσοπαχῆ.

Ὁ ἐμπορευόμενος εἰς ὑαλικά πρέπει νὰ δώσῃ προσοχὴν καὶ ἀπὸ τὸ ὑελεφεῖον νὰ μὴ βάλλουν ραγισμένα ὑελία ἀντὶ διὰ γερὰ, καὶ νὰ ἦναι καλὰ στιβασμένα μὲ ἀρκετὸν ἄχυρον, καὶ τρίτον νὰ ἔχεν ὅσον περισσότερα εἶναι δυνατόν χωρίσματα τὰ κιβώτια διὰ νὰ προφυλαχθῶν ἀπὸ τὸ ράγισμα.

Ποικίλα καὶ πολυειδῆ εἶναι τὰ ὑέλινα σκεύη, ἀλλὰ κυρίως φέρονται πολλὰ ποτήρια, φιάλαι, ἤτοι γαράφαις, ὑελοπλάκες (τζάμια) καθρέπται, κύαθοι (τάσσαι), πελυέλαιοι, δίσκοι (ταβλάδες), κρατῆρες, κ. τ. λ.

ΥΠΕΡΙΚΟΝ ΧΟΡΤΟΝ. Ἰδὲ ΚΟΡΙΟΝ.

ΥΠΟΔΗΜΑΤΑ, διὰ τὲς φορῆντας μακρὰ ρῆχα, εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν κατασκευάζεν ὑποδήματα ἐξαίρετα κίτρινα, κόκκινα, ἐρυθρὰ, γαλάζια, καὶ μαῦρα ὑψηλὰ, καὶ κοντὰ, καὶ ὅχι μόνον ἐξαρκεῖν διὰ τὴν χρῆσιν τῶν κατοίκων, ἀλλὰ εἰς ὅλην τὴν Τουρκίαν ὡς ἐγκριτότερα στέλλονται μάλιστα καὶ διὰ τὴν Δακίαν ἀρκεταὶ ποσότητες κίτρινα, καθὼς καὶ κρηπίδες (παπέτζια στρωτὰ) καὶ ἐμβάδες τὰ γεμενία, καὶ ἔτι γυναικεῖοι κόττερνοι, καὶ παρόμοια.

Ὅσοι φορῶν στενὰ ρῆχα προκρίνουσιν τὰ Ἀγγλικά ὑποδήματα ἀπὸ τὰ ἐντόπια διὰ τὴν μαλακότητα τῆς βύρσης, καὶ πολλοὶ ἀγαπῶν τὰ Γαλλικά κατὰ τὴν ὀρεξίντων ἄλλ' ἂν φέρονται μερικαὶ ζυγαὶ ἀπὸ τὰ ρηθέντα μέρη, ἢ καὶ ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν ὡς εὐθυνώτερα ταῦτα, διὰ τὴν ὀλιγότητά των δὲν ἔχουν τόπον εἰς τὸ ἐμπόριον, ἔτε χρειάζονται μακρὰν περιγραφὴν.

Τὰ ἐντόπια ὁμῶς κίτρινα διὰ νὰ ἦναι καλὰ, πρέ-

πει νὰ ἦναι ἀπὸ καλὸν τεχνίτην, καὶ ἔγκαιρα, ἥτοι νὰ μὴ ἦναι παλαιά· διότι χάνεν τὸ χρῶμα, καὶ τὴν τιμὴν των.

ΥΠΟΚΑΪΜΙΣΑ, φορέματα ἐνδύομενα κατάσαρκα ἀπὸ πανία μεταξωτά, ἢ μικτά μὲ βαμβάκι, νηθόμενα, ὑφανόμενα, λευκαινόμενα, καὶ ράπτόμενα εἰς τὸν τόπον· φορῶνται ἀπὸ τῆς ἐνδουμένης Ἀσιατικῆ· οἱ δὲ φορῶντες Εὐρωπαϊκὰ ράπτειν τὰ ὑποκάμισά των ἀπὸ πανία λινα τῆς Ολλάνδης, καὶ βατίστας. Ἰδὲ ΠΑΝΙΑ.

ΥΠΟΚΡΑΣΟΝ, (Hyocras) νόστιμον ποτὸν γινόμενον ἀπὸ κρασί, ζάχαρι, κυννάμωμον, μοσχοκάρφι, πιπερόριζαν, καὶ ἄλλα τοιαῦτα κατὰ τὴν τέχνην τῆς κατασκευαστῆ, καὶ τὴν ὄρεξιν τῶν πινόντων· ἄλλο δὲ μενερὸν, ζῦθον, καὶ μηλόζυθον, καὶ ἔτι ἀρώματα, ὡς ἄμβραν, μόσχον, καὶ ἄλλα.

Ἡ συνήθεια ἠνάγκαζεν ἐτησίως τοὺς ἐγκρίτους τῶν Παρισίων νὰ ἐμφανίζωνται εἰς τὸν Βασιλέα μὲ τὸ ὑπόκρασον, τὸ ὁποῖον πολὺ ἐνοστιμεύετο Λουδοβίκος ὁ ΙΔ΄.

Μιμῆμενοι οἱ λοιποὶ ἄνθρωποι τὸ ἔπινον, καὶ ἔδαπανᾶτο πολὺ, ὥστε ἔγινε χρῆσις αὐτῆ τῆ ποτῆ εἰς ἐκείνην τὴν Μεγαλόπολιν, καὶ τὸ μεταχειρίζονται ἕως τῶρα, ὅσοι ἀγαπῶν τὴν τρυφήν, καὶ ἔχεν τὸν τρόπον.

ΥΦΑΣΜΑ, τὸ μάλλινον λιγόν, κανναβίσιον, βαμβακερόν, τρίχινον, κνίδιον, καὶ μεταξωτὸν νῆμα διαπερασμένον εἰς στημόνι, καὶ ὑφάδι μὲ τὸν ἐργαλεῖον· ὅταν δὲ ταῦτα συμπλακῶν, ἢ μὲ τὴν βελόνην, ἢ μὲ ὁμοίαν μηχανὴν λέγονται πλεκτά, καὶ ὅταν τελευταῖον πτιλωθῶν, ἥτοι χωρὶς νὰ γένεν νῆμα, ἀλλὰ μαλλί, ἢ τρίχα ὄντα (ἐπειδὴ τὰ λοιπὰ δὲν ἐμβαίνεν εἰς ταύτην τὴν ἐργασίαν) πατηθοῦν βρεγμένα πολὺ, καὶ γένουν ψιλὸν στερεὸν σῶμα, καὶ καλὰ συγκολληθῶν, λέγονται πτιλωτά· ὥστε εἰς πλεκτά, ὑφαντά, καὶ πτιλωτά διαίρουνται αἱ χειρωνακτικαὶ τέχναι κατὰ τὰ ἀποτελέσματα των.

Φ

ΦΑΚΗ, εἶδος ὀσπρίου γνωστῆ, μαγειρευόμενον εἰς τὰς νηστείας, καὶ μὲ τὸ ἔλαιον ἐσθιόμενον· βρασμένη καλὰ, καὶ ἐπιτιθεμένη εἰς ἔμπλαστρον εἶναι μαλακτική εἰς τὰ πρίσματα τῆ λαιμοῦ. Εἰς δὲ τὸν στόμαχον εἶναι δυναμωτική, καὶ καλὴ διὰ τῆς ἀναλαμβάνοντος ἀπὸ ἀσθενείας.

Ἡ καλὴ φακὴ πρέπει νὰ ἦναι τῆ ἰδίᾳ ἔτης εἰς σπυρία πλατέα, καὶ λευκοκίτρινα, καὶ εὐκολομάσσιτος· ἢ στρογγύλη, μαύρη, καὶ μαυρωδερὴ εἶναι ἀχρεῖα, καὶ δὲν βράζει· ἐμπόριον ἐξωτερικὸν εἰς αὐτὴν δὲν γνωρίζω διὰ τὰ μέρη μας.

ΦΑΛΑΙΝΑ, ἢ Λατ. Balæna, τὸ μεγαλύτερον Κῆτος, ὅταν διὰ Κήτη ἐκλάβωμεν τὰ μεγάλα ὄφάρια, ἦτοι τὰ θηρία τῆς θαλάσσης. Αἱ μεγαλύτεραι Φάλαιναι εὐρίσκονται κοντὰ εἰς τὴν Σπιτζβέργην Νῆσον ὑπερβορειοτάτην· τὸ μῆκος τῶν εἶναι 200 ποδῶν, καὶ τὸ πλάτος ἀνάλογον· τῆς Ἀμερικῆς εἶναι ἕως 100 πόδας μεταξύ ἑρᾶς, καὶ κεφαλῆς, καὶ αἱ μικρότεραι εὐρίσκονται εἰς τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν.

Δίδει ἡ φάλαινα εἰς τὸ ἐμπόριον τὰ τρία ταῦτα· τὴν πιμελὴν, ἢ ὁποῖα καὶ ἔλαιον ὀνομάζεται εἰς τὴν Εὐρώπην, τὰ γένεια, ὀνομαζόμενα κόκκαλα φαλαίνης, καὶ τὸ σπέρμα χρησιμεῦον εἰς τὴν Ἰατρικὴν, Σπέρμα Κήτης λεγόμενον.

Ἡ Πιμελὴ, ἦτοι τὸ πάχος, καὶ ἔλαιον αὐτῆ τοῦ θηρίου εἶναι ἀνάλογον κατὰ τὴν ποσότητα μὲ τὸ μέγεθός τε, διότι αὐτὴ τὸ φυλάττει ἀπὸ τὸ ὑπερβολικὸν ψύχος ἑκείνων τῶν θαλασσῶν, εἰς τὰς ὁποίας ἀνατρέχει πρὸς ἡσυχίαν τε, καὶ ἐκεῖ μὲ τὰς νιτρώδεις ἀναθυμιάσεις διεγείρεται ἢ ἐσωτερικὴ θερμότης, ἢ ζωογονεῖσα τόσον μεγάλη σώματα, καὶ δίδουσα δύναμιν κινήσεως ἀναγκαίαν διὰ νὰ μὴ παγώσῃν. Αὐτὰ δὲν ἦτον δυνατόν νὰ ζήσῃν εἰς θερμότερα κλίματα κατὰ τὸν Κύρ Ραῖον (Ray) εἰς τὴν

τὴν περὶ ὑπάρξεως Θεοῦ, φανερωμένης εἰς τὰ δημιουργήματα τε, πραγματεῖαν.

Εἰς ὅλα τὰ Δυτικὰ τῆς Εὐρώπης παράλια δαπανᾶται μεγίστη ποσότης ἀπὸ τὴν πιμελὴν ταύτην, εἰς τὰς λύχνους, καὶ εἰς τὰς πολλὰς καὶ διαφόρους τέχνας, ἥτοι διὰ νὰ καθαρίσαν τὸ θειάφι, διὰ τὴν βυρσοδεψίαν, διὰ νὰ ἀπαλύουσι τὴν πίσσαν, εἰς τὸ πίσσωμα τῶν παραβίων, διὰ τὰ ρούχα, διὰ σμήγματα, καὶ ἄλλα πολλὰ.

Γένεια, ἢ φάλαινα ἔχει ἀντὶ ὀδόντων τὸ εἶδος τέτων τῶν γενεῶν, κόκκαλα εὐλύγιστα, ἐλαστικά, μακρὰ ἕως 15 πόδας, μὲ τρίχας εἰς τὰς ἄκρας παρομοίως μὲ τὰς χοιρινάς. Χρησιμεύουσι τὰ κόκκαλα ταῦτα διὰ τὰ ἐπίσκια (ὀμβρέλας) καὶ ἄλλα πράγματα· πρὸ χρόνων ὅμως ὅταν ἡ μαγία τῶν γυναικῶν ἠθέλε νὰ σφίγκουσι τὴν μέσην των μὲ αὐτὰ, ἐγένετο μεγάλη ζήτησις, ἢ ὅποια ἔπαυσε τώρα.

Σπέρμα Κήτους (Sperma Ceti) εἶναι ὁ μυελὸς ἄλλης εἴδους φαλαίνης μὲ ὀδόντια, χωρὶς γένεια, ὀνομαζομένης Καχαλώτον (Cachalot) λευκὸν, καὶ πλυνόμενον πολλάκις μετὰ τὴν μετακόμισίν του εἰς τὴν Εὐρώπην.

Ἡ καλὴ ποιότης συνίσταται εἰς τὸ νὰ ἦναι λευκὸν, καθαρὸν, διαφανές, καὶ μὲ ὀσμὴν καλὴν, ἢ ὅποια τὸ διαχωρίζει ἀπὸ τὸ λευκὸν κηρὶ ὅταν ἦναι νοθευμένον· πολλάκις πωλῶν τὸν Παστὸν τῆς Κήτους ἀντὶ Σπέρματος, ἀλλὰ φαίνεται, διότι τὸ πάχος ἐκεῖνο ὅταν ἀφεθῆ εἰς τὸν ἀέρα κιτρινίζει.

Ἡ μεταχείρισις τῶν ἰατρῶν εἰς αὐτὸ τὸ εἶδος ἦτον πολλὰ μικρά, διὰ νὰ τὸ ἐξοδεύσῃ, ἀν αἱ γυναῖκες δὲν τὸ μετεχειρίζοντο πολὺ εἰς τὰ πράγματα τῶν χειρῶν, καὶ κοσμητικὰ τῶν προσώπων.

Ὁ φάρμακον τῆς Φαλαίνης.

Ἀξιοπεριεργότερον, ἴσως δὲ καὶ ἐπικινδυνότερον ἀπὸ ὅλας τὰς ἀνθρωπίνας ἐκστρατείας εἶναι τὸ ὀφάρμακον τῶν

τῶν φαλαίων εἰς τὸν περὶ τὴν Βορείαν Γροενλάνδαν Ὠκεανόν. Τρόμον προξενοῦν εἰς τοὺς ἐκεῖ προσπλέοντας ἀλιεῖς τὰ ἀπειρομέγιστα κομμάτια τῶν πάγων, συμπεριγαγόμενα εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, ὡς κινητά τινα Νησία, καὶ ἐπαπειλοῦντα τὸ νὰ κατασυντρίψουν τὰ καράβια εἰάν τὰ κτυπήσουν κινούμενα ἀπὸ τῶν ἀνέμων τὴν βίαν, καθὼς ἔκαμαν ἐν ταύτῳ εἰς 13 Ὀλλανδικά.

Ὅταν οἱ ἀλιεῖς ναῦται ἰδῶν τὴν Φάλαιναν, εὐθύς δίδεν σύνθημα, καὶ ἕκαστος πηδᾷ εἰς τὸ προσδιωρισμένον Σκάφος, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἔχει συνήθως 4 ἕως 5 ἕκαστη ναῦς, χωρῆντα ἀνὰ 6 ἕως 8 ἄνδρας, καὶ ἐμφέροντα καμάκι σιδηρῆν, χαλυβωμένον, μὲ ὀξυτάτην λόγχην, καὶ δεμένον εἰς τὸ σκάφος μὲ μακρὰν κάμηλον. Πλησιάζοντες λοιπὸν εἰς τὴν Φάλαιναν τὴν καρφώνουν μὲ τὸ καμάκι· ἡ δὲ αἰσθανομένη τὸν πόνον περιτυλίσσεται μὲ τὴν βίαν, καὶ βυθίζεται, ὥστε ἢμπορεῖ νὰ ἀναποδογυρίσῃ τὸ σκάφος, εἰάν δὲν ἦναι ἔτοιμοι οἱ ναῦται νὰ ἀφήσῃν σχοινίον, καὶ ἄλλοι νὰ βρέχῃν αὐτὸ διὰ νὰ μὴ ἀνάψῃ τὸ σκάφος μὲ τὴν σφοδρὰν σύνθλιψιν. Ἀφ' ἧ ὀμως φθάσῃ ἡ Φάλαινα εἰς πολλῶν ὀργῶν βάθος, ἀναγκάζεται νὰ ἐκβῆ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν διὰ νὰ ἀναπνεύσῃ· καὶ ὁ κυνηγὸς τὴν πληγώνει μὲ δεύτερον καμάκι· καὶ ἐπομένως μὲ τρίτον, καὶ τέταρτον ὥστε τὰ περὶ αὐτὴν πέλαγος κατακοκκινίζει ἀπὸ τὸ αἷμα, καὶ τὸ κῆτος θνήσκον γυρίζει μὲ τὴν κοιλίαν ἐπάνω. Τρομερὰ εἶναι ἡ ταραχὴ τῆς θαλάσσης ὅταν ἀναβαίνη ἡ Φάλαινα ἀπὸ τὰ βάθη, καὶ ὁ κρότος τῆς ὁμοιάζει μὲ βροντὰς κανονίων· ὁμοίως καὶ ὅταν ψυχορραγεῖσα κτυπᾷ τὰ νερά μὲ τὰ πτερύγια, καὶ τὴν ἔραντις, καὶ ἀφρίζει τὰ κύματα. Μ' ὅλα ταῦτα οἱ τολμηροὶ ναῦται τὴν ἀποκτεθεῖν ἕως νὰ ἀπαυδίσῃ, καὶ νεκρωθεῖ παντελῶς, καὶ τότε τὴν σύρῃ, ἢ εἰς τὸν αἰγιαλόν, εἰάν ἦναι πλησίον· ἢ εἰς τὸ καράβι, ἂν ἦναι μακρὰν τῆς ξηρᾶς, καὶ κόπτοντές τιν κομμάτια τὴν βράζῃν, καὶ συναΐζουν τὴν πιμελήν, ἢτοι ὄφαρέλαιον· εἰάν ὅμως δὲν ἔχῃν τὰ
ναγ-

ναγκαῖα σωρεύουν εἰς βαρύλλια τὰ κομμάτια, καὶ τὰ μετακομίζου εἰς τὴν κατοικίαν των,

Ἐκαστον κῆτος, ἢτοι φάλαινα δίδει 60 ἕως 100 βαρύλλια ἔλαιον, τιμώμενα καθ' ἕν ἀπὸ 54 ἕως 64 γρόσια· χωρὶς τοῦ κέρδους των ἀπὸ τὰ κόκκαλα, καὶ τὸ σπέρμα, καὶ μ' ὅλον τῆτο ἡ Ἀγγλικὴ Διοίκησις πληροφορημένη ὅτι τὸ ὄφάρευμα τῆτο κάμνει τὲς τολμηροτέρας ναῦτας, ἐμφυχώνει τὲς ἀλιεῖς μὲ προσδιωρισμένα βραβεῖα πληρωμῆς αὐξανέσης τὸ ὄφελός των, καὶ τὴν προθυμίαν των· οἱ Ὀλλανδοὶ ἔστελλον πολλὰ κάραβια δι' αὐτὸ τὸ ὄφάρευμα, ὡσαύτως καὶ οἱ Δανοὶ, οἱ ὁποῖοι ἐξοσιάζου τὴν Γροενλάνδαν. Ἴδε περὶ τῆτου Βιβλίον Β'. τὰς λέξεις Ἀγγλία, Δανία, καὶ Ὀλλάνδα.

ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΪΑ, ἡ Σπετζαρία, τέχνη τῆς κατασκευῆς τῶν Ἰατρικῶν, τὴν ὁποίαν πολλάκις ἀνεφέραμεν εἰς τὸ Βιβλίον τῆτο.

Συνωνυμεῖται δὲ καὶ ἡ ἀποθήκη, ἢτοι τὸ ἐργαστήριον τῶν φαρμακοποιῶν· ἀλλὰ τοῦτο πρέπει γὰρ ὀνομάζεται κυρίως Φαρμακοποιεῖον.

ΦΑΡΜΑΚΑ δὲ τὰ Ἰατρικὰ, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὅσα εἶναι ἐσιωδέστερα διὰ τὸ ἐμπόριον, καὶ φέρονται ἀπὸ τόπου εἰς τόπου μακρυνῆς, ἢ στέλλονται, καταγράφου εἰς τὰ ἴδια Ἄρθρα, καὶ ζῆτει ἐκεῖ. Καὶ τὰ τρία τῆς φύσεως βασιλεία δίδου εἰς τὴν Φαρμακοποιίαν· καὶ ἡ διὰ τὴν εὐπιστίαν τῶν ἀνθρώπων, ἢ διὰ τὴν ἀμάθειαν τῶν Ἰατρῶν ὅλα τὰ ὑλικά ὄντα σχεδὸν, ἐμβαίνουν εἰς χρῆσιν, καὶ μὲ τοῦτο καταλαμβάνου τὸ ἀτελὲς τῆς ἰατρικῆς τέχνης· ἀλλὰ μ' ὅλον τῆτο εἰς τὰς ἀσθενείας μας ἀναγκαζόμεθα γὰρ προστρέξωμεν εἰς αὐτὰς, καὶ ἢ πολὺ, ἢ ὀλίγον γὰρ ὠφελιθῶμεν· μακάριος εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις καὶ δὲν βλαφθῆ.

ΦΑΡΟΣ, Κριθάρι κοπανισμένον διὰ φαγητόν. Ἴδε **ΚΡΙΘΑΡΙ**.

ΦΑΣΟΛΙΑ, ὄσπριον δύο εἰδῶν, ἢτοι χονδρά, καὶ ψιλὰ, τὰ ὁποῖα καὶ Σμυρναῖα λέγονται· ἀμφοτέρω γινώστα,

στά, καὶ εἰς χρῆσιν διὰ τὰς νηστείας· οἱ Εὐρωπαῖοι προτιμῶν τὰ χονδρὰ, καὶ ἡ Κωνσταντινέπολις λαμβάνουσα ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν στέλλει διὰ τὴν Εὐρώπην, ὅταν περισσεύσεν, ἢ δὲν εὐρου τιμὴν· καλὰ εἶναι τὰ εὐκόλοβραστα, καὶ καταλαμβάνονται μὲ τὴν δοκιμὴν.

ΦΕΨΙΑ, ἀπὸ τὸ Φέξ Βασιλείς τῆς Βαρβαρίας, ἦτοι Μαρόκκ. Ἰδὲ ΠΙΛΟΣ.

ΦΗΓΟΣ, ἡ ὄξειά, δένδρον μέγα τῶν δρυμῶν, μὲ πολλές, καὶ μεγάλες κλόνες χρήσιμον διὰ ξυλικὴν, ὡς σανίδας, δόγας, πλαστήρια μαγειρίων, κοχλιάρια, καὶ ἄλλα τοιαῦτα ξύλινα σκεύη. Ἀπὸ τὸν καρπὸν τε, ὁ ὁποῖος εἶναι εἶδος καρυδίου, ἢ βαλάνε πολλὰ ἐλαιώδης, ἐκβάλλουν εἰς τὴν Εὐρώπην ἔλαιον μὲ μόνην τὴν σύνθλιψιν τῆ πιεστηρίε, καὶ τὸ μεταχειρίζονται εἰς τοὺς λύχνους, καὶ οἱ πτωχοὶ τὸ τρώγουσιν· προξενεῖ ὅμως ἐμφράξεις, καὶ πένους τῶν ἐντοσθίων· εἰς ἡμᾶς τῆτο εἶναι ἀχριστον.

ΦΕΡΝΑΜΒΟΥΚΟΝ, ξύλον βαφικὸν (βακάμι) κοπτόμενον, καὶ μεταφερόμενον ἀπὸ τὸ Φερναμβέκον πόλιν τῆς Βρασιλλίας, ὅπόθεν λαμβάνει καὶ τὸ ὄνομα· εἶναι καλῆτερον ἀπὸ τὰ λοιπὰ, ἦτοι Καμπέχιον, καὶ Ἀγίας Μάρθας εἰς τὰς βαφὰς, διὰ τῆτο καὶ ἀκριβώτερον.

Τὸ δένδρον τῆτο γίνεται μέγα, καὶ ὁ κορμὸς τε χονδρὸς, μὲ πολλοὺς κόμβους, καὶ στραβώματα, μὲ ὅλον τῆτο ἀφ' οὗ πελεκηθῆ τὸ ἐξωτερικὸν, καὶ ἡ φλοιά του, μένει λεπτότερον, ὅσον μῆρος ἀνθρώπου, χωρὶς ἐντερώνην, βαρὺ, καὶ σκληρὸν· ὥστε καιόμενον τεινάσσεται εἰς τὴν φωτίαν, καὶ καπνὸν δὲν κάμνει διὰ τὴν ἀκραν ξηρότητα του.

Καλὸν εἶναι, ὅταν ἦναι χονδρὰ ξύλα, γερὰ, ἦτοι χωρὶς σαπίσματα, καὶ σχίσματα· σχιζόμενον γὰρ ἦναι κόκκινον μέσα, καὶ μασσώμενον γὰρ ἔχη γλυκύτητα.

Χρησιμεύει διὰ τὰς τορνευτὰς εἰς πολλὰ ἔργα, ἐπειδὴ στυλβάνεται καλὰ· εἰς τὰ μέρη μας ὅμως διὰ βαφὴν κοκκίην, ἢ ὁποῖα καθῶς καὶ ὅλων τῶν ὁμοίων τε, δὲν
διαρ-

διαρκεῖ· ὅθεν εἰς τὴν Γαλλίαν ἦτον ἐμποδισμένον διὰ τὰς μεγάλας βαφὰς τῶν ἐργοχειρείων.

Οἱ ζωγράφοι ἐκβάλλουν βαφὴν ἀπὸ αὐτὸ, καὶ τὸ λευκὸν τῆς Ρεένης· βαφόμενον μεταβάλλεται εἰς χρῶμα ἀμαράντη Κιμαλία Κοκκινωπὴ (Craye Rougeâtre) μετονομαζόμενον· λέγεται ὅτι ὁ ζωμός τε εἶναι δυναμωτικός τε στομάχε, καὶ ἀντιπυρετικός· πωλεῖται μὲ τὸ καντάρι.

ΦΙΑΛΗ, ἡ βοτίλλια, σκεῦος ὑέλινον μικρὸν διὰ κρασία, καὶ ἄλλα ὑγρά, μὲ στενὸν λαιμὸν, καὶ στόμιον διαφόρων χρωμάτων, καὶ ποιότητων κατὰ τὴν ὕλην τοῦ ὑελεψίς. Ἰδὲ ΤΕΛΟΣ.

ΦΙΑΛΟΣΥΡΙΓΞ, ἃς ὀνομασθῆ ὁ Ναργελές, εἶδος καπνοσύριγκος, ἐφεύρημα Περσικὸν διὰ τὰ μεταχειρισθῆν τὸν δριμὺν καπνὸν (τρεῖνι) τῆ τόπτων, Τεμπεκί ὀνομαζόμενον. Ἰδὲ ΚΑΠΝΟΣ.

Συντίθεται ἡ Φιαλοσύριγξ ἀπὸ φιάλην μὲ μακρὺν λαιμὸν ὑελίνην, ἢ ἀργιλλίνην, ἢ καὶ ἀπὸ κάρυον τῆ Ἰνδικῆ κόκκη, καὶ τελευταῖον ἀπὸ γανωμένον σίδηρον (τενεκὲν) ὅλα κατὰ τὸ εἰρημένον σχῆμα τῆς φιάλης· τὸ στόμιον αὐτῆς ἐμφράσσεται μὲ ὀρειχάλκινον, ἢ ἀργυρᾶν κατασκευὴν τρυπημένην, καὶ μὲ λεπτὸν σωλῆνα μακρὺν ἕως τὰ φθάση ἐν δάκτυλον μέσα εἰς τὸ νερόν, τὸ ὁποῖον εἶναι ὀλίγον κατωτέρω ἀπὸ τὸν λαιμὸν τῆς φιάλης· ἐπάνω τῆς κατασκευῆς ἐκείνης (σεργκί) βάλλεται τὸ καμινίδιον, πῆλινον, προσαρμοσμένον, δεχόμενον τὸν βρεγμένον καπνὸν, καὶ πλαγίως ἄλλη τρύπα, μὲ σωλῆνα καμπύλον δέχεται τὸν μακρὺν ὀφιδωτὸν σωλῆνα (μαρπιτζ) ἢτοι μικρὸν ὀφίδιον διὰ τὸ σχῆμά του ὀνομαζόμενον Περσιστί, καὶ εἰς τὴν ἀκρὰν ἔχοντα παραστόμιον, ὅπερ προσαρμόζων τὸ στόματε ὁ μεταχειριζόμενος, καὶ ροφῶντας εἰς τὸ κενὸν τῆς φιάλης, λαμβάνει ἀπὸ τὸ καμινίδιον διὰ τοῦ πρώτου μακροῦ σωλῆνος τὸν καπνὸν πομφολίζοντα, καὶ πλυνόμενον ἀπὸ τὴν πολλήν τε δριμύτητα εἰς τὸ νερόν τῆς φιάλης.

Ἡ τιμὴ τῆς Καπνοσύριγκος συνίσταται εἰς τὴν φιάλην,

λην, ἂν ᾖναι διπλαδὴ ἀπὸ ἀργίλλον τῆς Σίνας παλαιοῦ ὀρυκτείου (ἔσκι μαδέν) ἢ ἀπὸ κρύσταλλον τῆς Ἀγγλίας εἶναι ἀκριβῆ, ἂν δὲ ἀπὸ τᾶλλα εὐθυρωτέρα, καὶ εἰς τὸ ἐπιστόμιον, ἂν ᾖναι χρυσῶν, ἀργυρῶν, πετραδοστόλιστον, κ. τ. λ.

Τὸ δὲ ὀφιδωτὸν γίνεται ἀπὸ βύρσαν μνήν κυκλουμένην, καὶ κολλημένην εἰς τὸ πλάτος τῆς ἐπάνω εἰς στρογγύλην ῥάβδον· στερεῶται δὲ, καὶ βαστάζεται, καὶ γίνεται ρυτιδωτὸν, μὲ σύρμα ἑριχάλκινον, βαλλόμενον ἔσωθεν ἑλικοειδές, καὶ ἔξωθεν ὁμοίως ἄλλο καθ' ὅλον τὸ μῆκός τε· ὥστε τὸ ἓν ἀποτελεῖ ἔξοχάς, καὶ τὸ ἄλλο κοιλώματα, καὶ εἶναι εὐλύγιστα· ἀπὸ τὰ τοιαῦτα προτιμᾶται ἡ Περσικὴ κατασκευὴ, μ' ὅλον τοῦτο εἶναι εὐθυρὰ καὶ ἐκεῖνα, καὶ τὰ ἐντόπια.

Τὸ παραστόμιον καὶ ταύτης εἶναι ὡς τῆς ἀπλῆς Καπνοσύριγγος, καὶ αἱ περισσότεραι ἔχουν ξύλινα. Ἰδὲ ΠΑΡΑΣΤΟΜΙΟΝ.

Εἰς τὴν μεταχειρίσιν τε, τῆτο τῆς τρυφῆς τὸ μάταιον ἔργον, χρειάζεται πολλὴν φωτίαν, διότι εἶναι βρεγμένος ὁ καπνός· καὶ χωρὶς κἀνὲν καλὸν, προξενεῖ πάθῃ στηθικά διὰ τὴν βίαν τε πνεύμονος εἰς τὸ ἀναφύσημα, καὶ μ' ὅλον τοῦτο ἡ Ἀσιατικὴ ἐπίδειξις τὸ μεταχειρίζεται.

ΦΛΑΝΕ'ΛΛΑ, ῥῆχον, ἥτοι μάλλινον ὕφασμα, ἀραιὸν, ἀπαλὸν, καὶ ζεστὸν μὲ περισσότερον πτίλον ἀπὸ τὰ ῥῆχα· τὸ πλάτος, καὶ μῆκος αὐτῶν εἶναι ἀπροσδιόριστον. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὑφαίνονται αἱ καλήτεροι, καὶ εἰς τὴν Γερμανίαν κατώτεροι, καθὼς καὶ εἰς ἄλλα μέρη· ὅλοι εἶναι ἄβαφοι λευκαί.

Πολλοὶ Ἀγγλοὶ μεταχειρίζονται τὰς πολλὰ λεπτὰς δι' ὑποκάμισα· οἱ λοιποὶ ὅσοι ἐνδύονται στενὰ ὑπενδύων μὲ αὐτὰς διὰ θερμότητα τὰ ῥῆχατων, καὶ ἄλλοι κάμνεν χιτωνίσκας (καμβιζάλας) τὸν χειμῶνα.

Ὀφελεῖ τὸ ῥῆχον τοῦτο εἰς τοὺς ρευματισμούς, καὶ ἰσχίαν, τυλίσσωντας τὸ ἀσθενές μέλος, ἢ ἐνδύοντάς το.

Εἰς

Εἰς τὴν Ῥοτομάγον (Ῥέν) πόλιν τῆς Γαλλίας, ὑφαίνου Φλανέλλας μὲ μάλλινον στημόνι, καὶ κανναβίσιον ὑφάδι ἕως 2 πῆχεις πλατείας, λευκὰς, καὶ χρῆσιμὰς δι' ἐνδύματα παρακοιτώνια.

Ἐπειδὴ καὶ ὅσοι φοροῦν μακρὰ δὲν μεταχειρίζονται τὰς φλανέλλας, ὀλίγη εἶναι ἡ χρῆσις τῶν, καὶ ἐπομένως ὀλίγον καὶ τὸ ἐμπόριον αὐτῶν εἰς τὴν Τερκίαν.

Οἱ Ἀσκηταί, καὶ ἄλλοι Μοναχοὶ τῶν Μοναστηρίων δι' ἀρετὴν φορῶντες μάλλινα ὑποκάμισα, ὑφαίνου αὐτὰ εἰς τὸν τόπον, καὶ εἶναι εἶδος φλανέλλας· τὸ μαλλίτων ὅμως εἶναι τραχύτερον.

ΦΛΟΙΑ', ἡ φλούδα τῶν δένδρων, ἐπέχουσα εἰς αὐτὰ τόπον δέρματος· ἐπίδερμις δὲ τὸ μεταξὺ τῆς φλοιᾶς καὶ τῆ κορμῆ λεπτὸν φλοιᾶδιον.

Ἀπὸ τὴν σειρὰν τῆ παρόντος Λεξικῆς μανθάνομεν τὴν χρῆσιν πολλῶν φλοιῶν εἰς τὰς βαφὰς, εἰς τὴν ἰατρικὴν, καὶ εἰς τὰ καρυκεύματα τῆς τραπέζης, καὶ θυμιάματα, καὶ ἄλλας χρεῖας τῶν ἀνθρώπων.

ΦΛΟΙΑ' ΠΕΡΟΥΓΙΑΝΗ' (Cortex Peruviana) ὀνομάζεται παρὰ τῶν Λατινιζόντων ἰατρῶν ἡ γνωριζομένη ἀντιπυρετικὴ Κίνα. Ἴδὲ ΚΙΝΑ.

ΦΟΙΝΙΚΙΑ', δένδρον, ὃ Φοίνιξ, βλαστάνον εἰς τὰ θερμὰ κλίματα μὲ κορμὸν ὑψηλὸν, εὐθύν, χωρὶς κλόνας, ἀλλὰ κατὰ κορυφὴν ἔχον τὰ φύλλα, καὶ τὸν καρπὸν τε, τὰ φοινίκια, ἀειθαλῆς, καὶ διαιρέμενον εἰς ἀρσενικὸν, τὸ ὁποῖον κάμνει μόνον τὰ ἄνθη, καὶ εἰς θηλυκὸν, τὸ καρποφορῶν ὅσον περισσότερον εἶναι κοντὰ τὸ ἀρσενικὸν μὲ τὸ θηλυκὸν, καὶ ὅσον τὸ κλίμα εἶναι θερμότερον, καὶ ἡ γῆ ξηρὰ, καὶ ἀμμώδης, ἄλλο τόσον γίνεταί ὁ καρπὸς πολὺς, παχὺς, καὶ γλυκύς. Τὸ Βιλεδουλερίδ, τόπος πολὺ ἐκτεινόμενος ὀπισθεν τῆς Βαρβαρίας πρὸς νότον, ἔχει τοιοῦτο κλίμα, καὶ ἔλαβεν αὐτὸ τὸ ὄνομα, τὸ ὁποῖον δηλοῖ Ἀραβιστὶ, Γῆ Φοινίκων, διὰ τὸ πλῆθος αὐτῶν τῶν δένδρων, καὶ τὸν ἐξαιρετὸν καρπὸν τῶν, ὃ ὁποῖος καὶ τρέφει ἀντὶ ἄρτου, καὶ διόριζεν τὰς Ἀραβας κατοίκους νομάδας.

Οἱ

Οἱ καλλιεργῶντες τοὺς Φοινίκας διὰ νὰ μὴ καταργήσῃ τὸν τόπον μὲ τὰς ἀρσενικὰς ἔχον ὀλίγας, καὶ ἐγκαστρῶνται τὰς Φηλυκὰς κόπτοντες κλονάρια μὲ ἄνθη εἰς τὸν καιρὸν, καὶ δένοντές ται εἰς τὰς Φηλυκὰς, καὶ εὐδοκίμῳν ἐξαίρετα.

Οἱ παλαιοὶ Βοτανικοὶ μὴ γνωρίζοντες τὴν φυσικωτάτην τοῦ Λιναίου ἐφεύρεσιν, δηλαδὴ ὅτι ὅλα τὰ φυτὰ, χόρτα, ἢ δένδρα εἶναι ἀρσενικὰ, ἢ Φηλυκὰ, ἢ ἐρμαφρόδιτα, ἢτοι ἀρσενικοΦηλυκα (αὐτὰ εἶναι περισσότερα) καὶ μὲ συνσπασμὸν καρποφοροῦν τὸν σπῶρον τῆς διαρκείας τῶν· βλέποντες δὲ τῆς φοινικίης τὸ ἀποτέλεσμα εἰς τὴν Αἴγυπτον, τὸ ἀπέδιδον εἰς ἴδιον φυσικὸν αὐτῆ τῆ δένδρον, καὶ τὸ ὠνόμαζον ἔρωτα, προσθέτοντες ὅτι κλίνουσι πρὸς ἄλληλα, ἢ μόνον τὸ Φηλυκὸν κατ' ἄλλας εἰς τὸν καιρὸν τῶν ἐρώτων· ἀλλὰ τῆτο δὲν ἀληθεύει.

Μετὰ τὴν 20 μοῖραν πρὸς τὸν Ἰσημερινὸν δὲν εὐδοκίμῳν αἱ φοινικίαι διὰ τὰς πολλὰς βροχὰς, ἀλλ' ἔτε ὑπὲρ τὰς 30 διὰ τὴν ψύχραν· τὸ καλλίτερον δὲ αὐτὰς κλίμα εἶναι μετὰξὺ ταύτης ἕως τῆ Τροπικῆ τῆ Καρκίνου, ὅπως σπανίζουσι αἱ βροχαί.

Ἐὰν ἡ προβλεπτικὴ φύσις δὲν ἤθελε δώσῃ εἰς τοὺς ἀμμόδεις καὶ ξηροτάτας τόπους τῆς Ἀραβίας, καὶ Ἀφρικῆς αὐτὸ τὸ δένδρον διὰ τροφὴν, καὶ τὴν κάμηλον διὰ μετακόμισιν, καὶ ὁδοιπορίαν, βέβαια δὲν ἦτον δυνατὸν νὰ κατοικηθῶν, καὶ ἤθελον εἶναι ἀδιάβατοι, καὶ παντελῆς ἐρημία· ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου Κύριε! πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας! χρεωστῶμεν νὰ βοῶμεν ὅλοι μας, καὶ ἐξαιρέτως οἱ Φυσικοὶ διὰ τὰ τοιαῦτα τῆς Θείας Προνοίας ἔργα.

Φοινικία τῆς Ἰνδίας, τὸ δένδρον τῆ Κόκκ. Ἰδὲ ΚΟΚΟΣ.

Φοινικία τῆ Χριστῆ (Palma Christi) χαμόδένδρον γνωρισθὲν εἰς τὰς Ἀντίλλας παρὰ τοῦ Λαβάτου, καὶ ὀνομασθὲν οὕτως ἀπὸ αὐτὸν, ἴσως διότι δὲν ἴξευρεν ὅτι τῆτο εὐρίσκειται καὶ εἰς τὰ παράλια τῆς Μεσογείης

Ἐα-

Θαλάσσης με τὰς ἰδίας ἐνεργείας διαγεγραμμένον ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Βοτανικῆς, Θεόφραστον, Διοσκουρίδην, Κίκι παρ' αὐτῶν ὀνομαζόμενον, παρὰ τῶν Λατίνων Ricinus, καὶ παρὰ τῶν Γάλλων Ricin, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἐκβάλλεται τὸ Ῥικινέλαιον (Ooglio di Ricino) πολὺχρηστον κατὰ τὴν μέθοδον πολλῶν ἰατρῶν.

Τῷ χαμοδένδρῳ τέτρα ὁ κορμὸς χονδραίνει ὅσον ὁ σφυρὸς τῷ ποδός· τὸ ξύλον τε εἶναι ἐλαφρὸν, με πολλοὺς κόμβους, καὶ κενὸν με ὀλίγην ἀραιὰν ἐντερῶνην· ἡ φλοιά τε στακτόχρης, λεπτή καὶ ὁμαλή· τὰ φύλλα τε κομμένα ὡς τῷ κλήματος, μικρότερα, καὶ τραχύτερα· καρποφορεῖ λοβὸς ἐμπεριέχοντας εἶδος κυάμων, ἢ ἀμυγδάλων, με ἐπίδερμίδα ὁμαλήν, στιλπνὴν, καὶ ὑπόμαυρον, μέσα εἰς τὰ ὁποῖα σχιζόμενα φαίνεται με γραμμὰς εἰκόνα μικρᾶς φοινικιάς· δίδεν δὲ τὸ ἀκόλουθον ἔλαιον αὐτὰ τὰ ἀμύγδαλα.

Τὸ ἔλαιον τῆς φοινικιάς, ἢτοι τῶν κυάμων, καὶ ἀμυγδάλων τῆς ἐκβάλλεται κατὰ δύο τρόπους· ἢ ἀνέψητον, τὸ ὁποῖον ἐγκρίνεται, ὡς καλῆτερον, με τὸ πιεστήριον, ἀφ' ἧς κοπανισθῆν καλὰ καὶ βαλθῶν εἰς βασταγερόν σακκίον· ἢ με τὸ βράσιμον τῆς κόνεως τῶν ἀμυγδάλων με νερόν, καὶ λαμβάνοντας τὸ ἔλαιον με κοχλιάριον ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν· ἀλλὰ τῆτο εἶναι πολὺ κατώτερον, καὶ τὸ μεταχειρίζονται οἱ ἰατροὶ, ὅταν λείπη τὸ πρῶτον· χρησιμεύει ὅμως διὰ τὰ λυχνάρια.

Γλυκὺ, χωρὶς κάμμιαν ἀνοστον γεῦσιν, ἢ ὀσμὴν, εἶναι αὐτὸ τὸ ἔλαιον, διαφανές, ὡς τὸ ἐλαιέλαιον, καὶ εἰς τοὺς λύχνους φωτερόν, ὡς τὸ καρυέλαιον, χωρὶς γὰ κάμη καπνόν· κάμνουν πολὺ εἰς τὰς ῥηθεΐσας Ἀντίλλας, ἀλλ' εἰς τὴν Μεσόγειον παραβλέπεται διὰ τὰς πολλὰς ἐλαίας, καὶ τὴν συνήθειάν μας.

Οἱ ἰατροὶ τὸ μεταχειρίζονται εἰς τὰ ρευματικὰ ἀπὸ κρύον, τρίβοντες τὰ ἀσθενῆ μέλη με αὐτὸ ἀνακατωμένον με οἶνόναμα, ὁμοίως δὲ καὶ τὰς συνθλίψεις τῶν μελῶν, ζεστένωντάς τε ὅσον γὰ ὑποφέρει ὁ ἀσθενής· καὶ ἐτι ὠφελεῖ εἰς τοὺς κώλικας, πιρόμενον ἀπὸ μίαν.

κοχλιάραν, ἢ καὶ ὀλίγον περισσότερον προξενεῖ ἐμετὸν, διάρροϊαν, καὶ ἰατρεύει βέβαια.

Αἱ Ἀνατολικαὶ Ἰνδῖαι ἔχουν πολὺ ἀπὸ αὐτὸ, καὶ οἱ Ἰνδοὶ ἀλείφονται συχνὰ διὰ προφύλαξιν τῆς υἰγείας τῶν.

Τὸ ἄλειμμα μὲ ἔλαια, καὶ μύρα ἦτον κοινὸν εἰς τὰς παλαιὰς ἀνθρώπους, καὶ μετὰ τὸ λουτρὸν ἀλειφόμενοι συχνὰ εἶχον περισσότεραν υἰγείαν ἀπὸ ἡμᾶς, καὶ ὀλιγατέρους ἰατρούς· ἡμεῖς ὅμως λατρεύοντες τρόποντινα τὴν καθαρότητα τῶν ἐνδυμάτων, ὑποκείμεθα εἰς πάθη πολὺ περισσότερα, καὶ ἀποθνήσκομεν ὀλιγαρότερα.

Φοινικία Ἀγρία, Daum.

ΦΟΙΝΙΞ, τὸ φοινίκι, ὁ χερμαῖς, καρπὸς τῆς φοινικίας δακτυλοειδής, παχὺς, ἦτοι μελώδης, γλυκὺς, καὶ θρεπτικὸς, μὲ πυρῆνα λευκὸν, ἔχοντα κοίλωμα γραμμικὸν ἀπὸ τὸ ἐν μέρος· εἰς ἡμᾶς φέρονται οἱ καλῆτεροι ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρειαν τῆς Αἰγύπτου ὀλάκαιροι εἰς τὰς σπυρίδας, ἢ κοφίνες.

Εἰς τὴν Βαρβαρίαν, μάλιστα εἰς τὸ Βιλεδαλγερίδ γίνονται ἐξαίρετα φοινίκια, καὶ διὰ τὰ τὰ φυλάξουν πολὺ, ἐκβάλλεν τὸν πυρῆνα, καὶ τὰ πατῆν εἰς τὰς κοφίνες, ὡς τὰ σῦκα τῆς Σμύρνης, καὶ ἀπὸ αὐτὰ λαμβάνει ἡ Εὐρώπη.

Καλὰ φοινίκια εἶναι τὰ σωματώδη, ῥητινώδη, ἦτοι μελώδη, καὶ γλυκά· νωπὰ διὰ τὰ μὴ ἦναι ὄξυνα, καὶ ἀκαίρεα διὰ τὰ βαστάσεν περισσότερον· ἐννοῶ μὲ τῆτο τὸ τελευταῖον γνῶρισμα, τὰ τῆς Αἰγύπτου.

ΦΟΙΝΙΚΙΑ Σ. ΦΥΛΛΑ. Αὐτὰ εἶναι μακρὰ καὶ στενὰ, χρώματος λευκοστακτηρῆ, καὶ χρησιμεύεν διὰ καλάθια, καὶ διὰ νικητήρια σύμβολα τῆς ἐορτῆς τῶν Βαίων, πλεκόμενα εἰς διάφορα σχήματα.

ΦΟΡΕΪΟΝ, ὁ Τεζκερὲς Τερκιστὶ, καὶ Ἰταλιστὶ Πορτατίνα, ἢ Σέδια (Sedia) ὅπου καθήμενος ὁ ἀνθρώπος φέρεται βασταζόμενος ἀπὸ δύο ἄλλες σικωτός· Φορεῖον δὲ, καὶ τὸ Ταχτιρβάνι προσηρμοσμένον εἰς τὴν ράχην δύο ἡμιόνων, καὶ φέρον τὰς σατράπας, καὶ τοιάτεις.

ΦΟΥ

ΦΟΥ^ν, κατά τὸν Διοσκορίδην παρὰ τῷ Μαθιόλῳ, ἢ Βαλλεριανῇ· καὶ ἰδὲ ἐκεῖ.

ΦΥ'ΚΟΣ, χόρτον γνωστὸν γινόμενον εἰς ὅλα τὰ παράλια τῶν θαλασσῶν, καὶ ὄχθας τῶν ποταμῶν, καὶ λιμνῶν ἐπάνω εἰς τὰς πέτρας, καὶ βράχους τῆ νεροῦ, ὡς τὰ κοράλλια· κοινότερον Φοίκια πληθυντικῶς.

Εἶδος αὐτῶν εἶναι καὶ ἡ ἀνθελμινθικὴ Κοραλλίνα· τὰ δὲ λοιπὰ χρησιμεύειν εἰς τὴν Βορείαν Ὀλλάνδαν διὰ τὰ κάμειν τὰς δέσεις, καὶ φραγμὰς τῶν ποταμῶν. Εἰς τὴν Γαλλίαν διὰ κόπρισμα τῶν χωραφίων, καὶ εἰς τὴν Νορμανδίαν διὰ τὴν κατασκευὴν σποδοῦ, ἥτοι στερεᾶς στάκτης (de Varech) ὀνομαζομένης.

Τὰ φύκη ἐπιστοποίησαν τὲς ναύτας τῆ περιφήμου Κολόμβε, ὅτι ἔχεν γῆν πλυσίοντων, καὶ διέσωσαν καὶ αὐτὸν καὶ ἐκείνους ἀπὸ τὴν ἀπελπισίαν, καὶ τὰς ὀρμάσθης, διότι ὅπε εἶναι φύκη εἶναι καὶ αἰγιαλός.

ΦΩΛΕΑ', καὶ Φωλῆος λέγεται ἡ κατοικία τῶν ζῶων, καὶ μάλιστα τῶν πτηνῶν, ὅπε ἀναπαύονται, καὶ γεννοβολῶν· εἰς τὰ παράλια τῶν Ἰνδῶν εἶναι φωλεαὶ πετροχελιδόνων γινόμεναι ἐπάνω εἰς τὲς βράχους, καὶ βενθῆς, καθὼς καὶ εἰς τὰς ἀντικρῦ ἐκείνων Μολέκας, καὶ Σονδικας, καὶ Φιλιππίνας Νήσους, μικραὶ ὡς κοχλιάρια, λευκαὶ, καὶ διαφανεῖς ὀλίγον· ἐπεὶδὴ τὸ πτηνὸν αὐτὸ τὰς κατασκευάζει ἀπὸ εἶδη κόγχων μικρῶν, καὶ τῆ λεγομένης θαλασσίης ἀστρῆς, τὰ ὅποια ἀφήνειν αἱ παλίρροιαὶ εἰς τὲς αἰγιαλὰς, καὶ τὰ ἀρπάζειν αἱ πέτροχελιδόνες ἐκεῖναι.

Οἱ Ἰνδοὶ, καὶ οἱ Σῖναι ἀγοράζουσι πολλὰ ἀκριβὰ τὰς φωλεὰς ταύτας, καὶ τὰς τρώγουσι μὲ πολλὴν ὄρεξιν, ὡς ἐξαιρετὸν φαγί, διὰ τῆτο γίνεται εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη, καὶ μέγα ἐμπόριον εἰς αὐτάς, καὶ συναΐζονται πολλαὶ ποσότητες.

ΦΩ'ΚΗ, καὶ Φώκαινα, ἢ Φώκια, Ζῶον ἀμφίβιον ἐπιπλέον εἰς τὸν ὑπερβόρειον Ὀκεανόν, τὸ ὅποιον καὶ βῆς θαλάσσιος ὀνομάζεται· τὸ κεφάλι τε εἶναι ὡς τῆ σκύλη, μὲ κοντὰ ὠτία (διὰ τῆτο καὶ κύων θαλάσσιος

ἀνοί-

ἀνοικείως ἄνομάσθη, ἄλλο δὲ εἶναι τῆτο τὸ ζῶον) γέ-
 ρεια, ὀλίγας τρίχας εἰς τὸ πρόσωπον, καὶ ἀνά τρεῖς,
 ἢ τέσσαρας εἰς τόπον ὄφρυδιῶν, ὀμμάτια μεγάλα, καὶ
 ὀδόντια κατὰ σειράν, καὶ σκληρά, τὸ χρῶμα τῆς κον-
 τῆς τριχῆς τῆ δέρματός τε ποικίλον, ἢτοι μαῦρον, λευ-
 κόν, κίτρινον, καὶ στακτηρόν· ἢ οὐρά του εἶναι κοντή,
 καθῶς καὶ τὰ ποδάρια του· ἔχει πέντε δάκτυλα συνε-
 χόμενα μὲ μαύρην μεμβράναν, ὡς τῶν χηνῶν· ὅταν πε-
 ριπατῆ εἰς τὴν ξηρὰν, ὁμοιάζει μεσοκομμένον ὀπίσθεν,
 καὶ μ' ὅλον τῆτο τρέχει ὅσον ὁ ἄνθρωπος· ἢ κραυγῆτου
 ὁμοιάζει ὀλίγον τοῦ σκύλου, καὶ τῶν μικρῶν τῆς γα-
 λῆς· αἱ μεγαλήτεροι Φῶκαι εἶναι 8 πόδας τὸ μῆκος,
 καὶ χρησιμεύουν διὰ τὸ δέρμα, καὶ τὴν πιμελὴν (ἄλειμ-
 μάτων).

Κυνηγῶν τὰς φωκαίνας μὲ τὰ ρόπαλα εἰς τὴν ξηρὰν
 κτυπῶντάς τας εἰς τὸ κεφάλι, καὶ εἰς τὴν θάλασσαν
 μὲ τὸ καμάκι, καθῶς τὰς φαλαίνας, δύσκολα ὅμως ἀ-
 ποθνήσκει αὐτὸ τὸ ζῶον.

Ἀπὸ ὅλας τῶν ὄφαριῶν τὰς πιμελάς, ἢτοι ἔλαια,
 τῆς φωκαίνης εἶναι καλῆτερον, εὐρισκόμενον, ὡς ὁ πα-
 στὸς τῆ χοίρου, 4 δάκτυλα μετὰ τὸ δέρμα ἐπάνω εἰς
 τὸ σῶμα.

Τὸ δὲ δέρματις ἐργαζόμενον μὲ τὰς τρίχας, χρησι-
 μεύει διὰ σκέπασμα, ἢτοι ἐπένδυμα κιβωτίων, καὶ διὰ
 ζώνας.

Εὐρίσκονται φώκαιναι, καὶ εἰς τὴν Μεσόγειον Θάλασ-
 σαν, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Πρόποντίδα, καὶ τὸν Περθμὸν
 τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλὰ σπάνιαι, καὶ ὀλίγαι
 πιάνονται. Ἀνάγνωθι τὸ Β'. Γεωγραφικὸν Βιβλίον.

X

ΧΑΒΙΑΪ, τὰ ὡὰ τῆς Στοριῶνος, ἢτοι τῆ Σιλού-
 λη, καὶ τῆς Μερῆνης, ἢ ὁποῖα ὄφαρεύεται εἰς τὰς με-
 γάλους ποταμὸς Δάναβιν, καὶ Βόλγαν, καὶ ἄλλας τῶν
 με-

μερῶν ἐκείνων· τὸ ναπὸν χαβιάρι εἶναι λευκὸν διὰ τὰς γαλακτώδεις ἴνας, μετὰ τὰς ὁποίας εἶναι συνδεδεμένα τὰ σπυρίατα· τὸ ἐμπόριον γίνεται εἰς ἀλατισμένον ἢ εἰς σπυρωτὸν, καὶ τῆτο εἶναι τὸ ἐξαιρετὸν· λέγεται ἀναχυμένον, καὶ δὲν διαρκεῖ διὰ μακρυνὰς τόπας.

Εἰς τὸ Ἀστραχάνι, πόλιν εἰς τὰς ὀχθὰς τῆ Βόλγα, γίνεται τὸ περισσότερον· βάλλεται εἰς μεγάλα βαρύλλια ἀπὸ πευκίνας δόγας, καὶ πωλεῖται διὰ πολλὰ μέρη, ἐξερχόμενον διὰ τῆς Μαιώτιδος εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον, καὶ διὰ τῆ Ἀρχαγγέλα, εἰς τὴν Λευκὴν, καὶ διὰ τῆς Πετρσπόλεως εἰς τὴν Βαλτικὴν τὰς Θαλάσσας.

Καλὸν εἶναι τὸ μαῦρον, σπυρωτὸν, χωρὶς λευκότητας, τῆ ἰδίᾳ ἔτης, καὶ μετὰ μέτριον ἄλας.

Χαβιάρι Κόκκινον, ἀπὸ ἄλλο εἶδος ποταποῦ ὄφαρις τοῦ Βόλγα, ἀνοστον, καὶ διὰ τὸν ποταπὸν ὄχλον χρήσιμον.

ΧΑΛΒΑΝΗ, κόμμι. Ἴδὲ ΓΑΛΒΑΝΟΝ.

ΧΑΛΙΝΟΣ, τὸ χαλινάρι, μετὰ τὸ ὁποῖον κρατῆν, καὶ ὄδηγῆν κατὰ θέλησίν των τῆς ἵππου οἱ ἔφιπποι μετὰ σίδηρον ἐμβαῖνον εἰς τὸ στόματων, καὶ κατὰ τῆτο διαφέρει ἀπὸ τὸν Κιμὸν (τὸ καπίστρι)· ὅλα αὐτὰ κατασκευάζονται εἰς τὴν Τερκίαν, καὶ μάλιστα εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν, κατὰ τὴν θέλησιν καὶ χρῆσιν τῶν Ὀθωμανῶν· οἱ Εὐρωπαϊκοὶ διαφέρουν, καθὼς καὶ ὁ λοιπὸς τῶν ἵππων στολισμός.

ΧΑΛΚΑΝΘΟΣ, καὶ Χαλκάνθη, καὶ Χαλκίτις κατὰ τὸν Ἰπποκράτην, ἢ Καρὰ Βογιά, ἢτοι μαύρη βαφή, Τουρκιστί· εὐρίσκεται εἰς τὰ μεταλλεῖα τῆ χαλκοῦ, καὶ καθαρίζεται πλυνομένη μετὰ τὸν ἴδιον τρόπον, καθὼς ἢ στύψις, καὶ τὸ νίτρον πολλάκις μετὰ τὴν κορίαν (θερμοστάκην).

Γίνεται εἰς τὴν Κύπρον, Οὐγκαρίαν, Γερμανίαν, Ἰταλίαν, καὶ Ἀγγλίαν, καὶ ὅλαι εἶναι ὅμοιαι κατὰ τὴν ἐνέργειαν, ἀλλὰ διαφορετικαὶ κατὰ τὸ χρῶμα.

Τῆς Γερμανίας εἶναι λευκὴ τιτανωμένη, καὶ βαλμένη ἔπειτα εἰς τὸ νερὸν, καὶ κατασταλαχθεῖσα γίνεται ἄ-

λα-

λατοειδής εἰς κομμάτια ἀπὸ 16 ἕως 20 ὀκάδας, καθὼς φέρεται ἀπὸ τὸ Γόσλαρον εἰς τὴν Σαξωνίαν· πρὸ τοῦ ὅμως νὰ καῖ, ἢτοι τιτανωθῆ εἶναι κοκκινωπὴ, καὶ διαφανής.

Τῆς Πίσης (Pisa) εἰς τὴν Ἰταλίαν εἶναι πρασινωπὴ, καὶ μικρὰ κομμάτια· τῆς Ἀγγλίας ἔχει πράσινον ἀνοικτὸν χρῶμα· τῆς Κύπρου, καὶ Οὐγκαρίας εἶναι ἔρανόχρως, εἰς κομμάτια, καὶ τῆς Ἰταλίας πρασίνη βαφεῖα.

Χρησιμεύει ἡ Χάλκανθος εἰς πολλὰς τέχνας, καὶ πρὸ τῶν ἄλλων εἰς τὴν Βαπτικὴν, ὅπου εἶναι ἀφεύκτως ἀναγκαία. Εἰς ταύτην, καὶ τὴν κηκίδα χρεωστοῦμεν τὴν χάριν τῆς μέλανος, μὲ τὸ ὁποῖον γράφομεν τὰς ἰδέας μας, καὶ τὰς κοινοποιῶμεν μὲ χαράν μας εἰς τὰς ὁμογενεῖς. **Ἰδὲ ΜΕΛΑΝΗ.**

ΧΑΛΚΙΤΙΣ κατ' ἄλλους ὀνομάζεται πέτρα κοκκινωπὴ εὐρίσκομένη εἰς τὰ μεταλλεῖα τελειοποιημένη ἐκ φύσεως· Χάλκανθος δὲ τὰ λοιπὰ, ὡς τὰ ρηθέντα, τὰ ὁποῖα ὅλα εἶναι τεχνητὰ, καθὼς τὸ νίτρον, καὶ τὰ ὁμοῖα, ἀπὸ πυρίτας λίθους, ἢ λιθόχωμα εὐρισκόμενον εἰς τὰ μεταλλεῖα τῆς χαλκῆς.

Ἀπὸ τὴν Χάλκανθον τῆς Ῥώμης γινομένην ἀπὸ πυρίτην βαλλόμενον εἰς τὸν αἶρα, τιτανέμενον, καὶ μεταβαλλόμενον εἰς τίτανον πρασινωπὴν, βαλλόμενον ἔπειτα εἰς τὸ νερόν, καὶ κρυσταλλούμενον μὲ τὸ βράσιμον, συνδέεται ἡ λεγομένη Συμπαθητικὴ Κόνις, θαυμασία εἰς τὸ νὰ σταματίσῃ τὸ αἷμα, καὶ νὰ ἰατρεύσῃ τὰς πληγὰς.

Ἡ Κωνσταντινούπολις, διὰ τὰ βαφεῖα, καὶ ἄλλας χρεῖας, λαμβάνει ἀπὸ τὴν Κύπρον, καὶ Ἐνετίαν τὴν Χάλκανθον εἰς βαρύλλια, καὶ πωλεῖται μὲ τὸ καντάρι.

ΧΑΛΚΗΔΟΝΙΑ ΛΙΘΟΣ, Πετράδιον παρομοιάζον πολὺ μὲ τὴν Ἀγάθην, καὶ ἰδὲ ἐκεῖ.

ΧΑΛΚΟΣ, τὸ χάλκωμα, σκληρὸν, ξηρὸν, βαρὺ, καὶ πολὺ σφυρήλατον· εὐρίσκεται εἰς τὰ ἰδιότα μεταλλεῖα, καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ μέταλλα, εἰς κόνιν, ἢ πέτρας,

αί ὁποῖαι πλυνόμεναι πρῶτον διὰ νά καθαρισθῆν ἀπὸ τὰ χῶματα, λύονται εἰς τὰ χωνεῖα, καὶ συναζόμενος ὁ χαλκὸς χύεται εἰς προπλάσματα τετράγωνα, καὶ γίνεται πλάκες χονδραὶ 1 ἕως 2 δακτύλους.

Ὅταν πωλῆται μετὰ τὸ πρῶτον ἀνάλυμα, καὶ μόνον, λέγεται Χαλκὸς Κοινός· ὅταν δὲ καθαρισθῆ ἀπὸ τὰ χονδρότερα μέρη τε ἀναλυόμενος πολλάκις, ὀνομάζεται κατὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ῥόδιον, (Τριανταφυλλάκι δηλαδὴ) Rosette, καὶ εἶναι ὁ καθαρώτερος.

Παρθένος δὲ κατ' ἐκείνης, καὶ Ἀρσενικός κατὰ τῆς ἐδικῆς μας Χαλκοποιῆς (βακιντζῆδες) ὀνομάζεται, ὅσος εὐρίσκεται καθαρὸς εἰς τὰ μεταλλεῖα, καὶ δὲν ἔχει χρεῖαν ἀπὸ κάμινόν, καὶ φωτίαν· ὅσα ἀγγεῖα, μάλιστα τηγάνια, κατασκευάζονται ἀπὸ αὐτὸν δὲν πικρίζουν τὸ μαγεῖρευμα.

Φυσικὸν χρῶμα τῆ χαλκοῦ εἶναι τὸ κοκκινωπὸν, τὸ δὲ κίτρινον γίνεται ἀπὸ τὴν Καλαμίαν, μετὰ τὴν ὁποῖαν ἀνακατῶνεται, καὶ λέγεται Ὀρείχαλκος. Ἴδὲ ὈΡΕΪΧΑΛΚΟΣ.

Μεταλλεῖα χαλκοῦ ἔχουν καὶ τὰ τέσσαρα μέρη τῆς γῆς μας. Εἰς τὴν Ἀσίαν ἢ Ἰαπωνία μεταλλεργεῖ τὸν καλῆτερον εἰς μικρὰ κομμάτια ἀπὸ 65 περίπου δραχμῶν, καὶ εἶναι καθαρῶτατος, ἀλλ' εὐθραυστος, καὶ σχεδὸν δὲν σφυρηλατεῖται, διὰ τῆτο καὶ πολλὰ ὀλίγον, ἢ παντελῶς δὲν φέρουν εἰς τὴν Εὐρώπην, ἀφ' οὗ τὸν ἐδοκίμασαν τῷ 1703, καὶ εὐρέθη ἄχρηστος εἰς τὴν Γαλλίαν.

Ἡ μεταλλοφόρος Περσῶν, καὶ μάλιστα ἡ Ἐπαρχία τῆς Λίμνας, ἔχουσι τὰ πλεσιώτερα μεταλλεῖα τῆς Ἀμερικῆς καὶ εἰς χαλκὸν, καὶ ὁ φερόμενος παρὰ τῶν Ἰσπανῶν εἰς τὴν Εὐρώπην εἶναι εἰς κομμάτια 60 ὀκάδων, ἀκαθάριστος ὅμως, καὶ ἀπὸ τὸ πρῶτον χωνεῖον· ἀφ' οὗ δὲ καθαρισθῆ μετὰ δεύτερον, καὶ τρίτον χώνευμα, γίνεται ὁ καλῆτερος τῆ κόσμος, καὶ τὸ βῆρος του πλησιάζει εἰς τὸ τῆ χρυσοῦ· διὰ τῆτο οἱ χαλκοποιοὶ δὲν τὸν μεταχειρίζονται δι' ἀγγεῖα πωλῆμένα μετὰ τὸ κομμάτι, ἐπειδὴ πηγαίνει πολὺς.

Ἡ

Ἡ Εὐρώπη ἔχει εἰς πολλὰ μέρη τὴν Νορβηγίαν, τὴν Οὐγκαρίαν, πολλὰ μέρη τῆς Γερμανίας, καὶ τῆς Ἰταλίας, καὶ Γαλλίας, ἀλλὰ περισσότερο εἰς τὴν Σουηκίαν, ὁ ὅποιος καὶ προτιμᾶται ὡς καλῆτερός, καὶ πλέον εὐκολοδέλετος· τὸ καθαρόν (Rosette) τῆς Σουηκίας εἰς μεγάλα, καὶ στρόγγυλα κομμάτια χρησιμεύει εἰς τὰ ἀργυροκοπεῖα διὰ τὸ μίγμα εἰς τὰ χρυσᾶ, καὶ ἀργυρᾶ νομίσματα· τῆς δὲ Νορβηγίας ὡς σκληρότερον, καὶ χονδρότερον χρησιμεύει εἰς τὸ χύσιμον τῶν κανονίων, καὶ ἄλλων τοιούτων πυροβόλων ὀπλῶν.

Ἀπὸ τῆς χαλκούς τῆς Εὐρώπης καλῆτεροι εἶναι τῆς Σουηκίας, καὶ Οὐγκαρίας, κατώτεροι τῆς Ἰταλίας, καὶ Δοραίνης, καὶ μεσαῖοι οἱ λοιποί.

Εἰς τοὺς μεσαίους συναριθμεῖται καὶ ὁ χαλκός τῆς Περσίας, καὶ εἰς τῆς καλῆτερος ὅσος μεταλλεργεῖται εἰς τὴν Ἐπαρχίαν τῆς Πόντου τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἀπὸ τὸν ὅποιον ἀναπληροῦνται ὅλαι αἱ χρεῖαι τῆς Ὀθωμανικῆς Ἐπικρατείας, καὶ πολλάκις πωλεῖται, καὶ στέλλεται διὰ τὴν Εὐρώπην. Τὸ μεταλλεῖον τῆτο εἶναι πλεσιώτατον· διότι μὲ ὅλην τὴν καλὴν ἐκδέλευσιν τῶν μεταλλεργῶν, ἐκδίδει μεγάλην ποσότητα· εἶναι πωλημένον ἀπὸ τὴν Βασιλείαν διὰ 150 χιλιάδας γρόσια. ἐτήσιον φόρον, καὶ ὁ Πακτωτής ἔχει τὸ μονοπωλεῖον αὐτοῦ τοῦ μετάλλου, χωρὶς πλέον νὰ ἀνακατάνηται ἡ Διοίκησις, καὶ μὲ ὅλην τὴν κακὴν οἰκονομίαν αὐτὸς κερδίζει.

Τῆς Ἀφρικῆς ὁ χαλκός εἶναι εἰς κομμάτια ἀπὸ 3 ὀκάδας συνδεδεμένα ἀνὰ δύο, καθὼς τὰ διπλᾶ βόλια τῶν κανονίων.

Ἡ Κύπρος ὅτι εἶχε μεταλλεῖα χαλκῆ ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὴν εὕρισκομένην ἐκεῖ Χάλκανθον, ἀπὸ τὴν ἱστορίαν, καὶ ἀπὸ τὸ ἰδιόντης ὄνομα φυλαττόμενον εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπερ Κυπρί, τὸ χάλκινον, ἢ ὀρειχάλκινον κωδώνιον ὀνομάζουσιν.

Ἐφημίσθη ὁ χαλκός τῆς Κορίνθου μετὰ τῶν Ῥωμαίων, διότι κυριεύσας αὐτὴν ὁ Μῆμμιος στρατηγὸς αὐτῶν κατὰ τὸ 146 πρὸ Χ. Γ. καὶ πυρπολήσας, ἔρρευσαν ἀπὸ

ἀπὸ τὴν βίαν τοῦ πυρός τὰ πολλὰ μέταλλάτης, καὶ συμμιγείς ὁ χαλκὸς μὲ τὸν χρυσόν, καὶ ἄργυρον εἰς σῶμα, ἔγινεν ἀξιόλογος διὰ κατασκευὴν ἀνδριάντων, ὥστε ἡ τοιαύτη σύμμικτος ὕλη ἐτιμᾶτο περισσότερο ἀπὸ τὰλλα μέταλλα. Ἴδὲ ἩΛΕΚΤΡΟΝ.

Οἱ Χυμικοὶ ἀγαπῶντες τὰ λαμπρὰ ὀνόματα, ἐπονομάζον Ἀφροδίτην τὸν χαλκὸν χωρὶς καμμίαν σχέσιν τῆ μεταλλικῆ τέτου μὲ ἐκείνον τὸν πλανήτην· ἐκτὸς ἀντινας Ἑλλην θελήση νὰ τοὺς δικαιολογήση μὲ τὸ, ὅτι Κυπρία ἢ Ἀφροδίτη.

Ἐπομένως Κρόκος Ἀφροδίτης, φύλλα χάλκινα τριμμένα μὲ ἄλας κρημνισμένον εἰς κόνιν, χωνευμένον, καὶ ῥινισμένον.

Πνεῦμα Ἀφροδίτης, Χυμικὴ καὶ αὕτη κατασκευὴ μὲ χαλκόν, διαλυτικὴ τῶν κακοχυμιῶν.

Χαλκὸς Καυμένος, ἢ Τίτανος Χαλκοῦ. (Aes Ustum) χαλκὸς κομμένος εἰς μικρὰς πλάκας, σωρευμένος εἰς τὸ χωνεῖον μὲ ὀλίγον τεάφι, καὶ ἄλας θαλάσσιον, καὶ καυμένος εἰς μεγάλην φωτίαν ἀνδράκων, ἕως νὰ καῖ ὅλον τὸ τεάφι, καὶ νὰ ἔχη χρῶμα σιδήρου ἔξωθεν, κοκκιωπὸν ἔσωθεν, καὶ τριβόμενα πρὸς ἀλλήλα δύο κομμάτια νὰ κοκκινίσουν, ὡς κιννάβαρι· χρησιμεύει εἰς τὴν Ἰατρικὴν, καὶ περισσότερο εἰς τὴν Χειρουργίαν, διὰ νὰ φάγη τὰ περιττὰ κρέατα. Εἰς τὴν Ὀλλάνδαν γίνεται τὸ καλῆτερον.

Ἴος Χαλκῆ (Verdet, ἢ Vert-gris.) Τζιγκερί, Τερκιστί, καὶ Σκωληκία, Ἑλληνικώτερον, ὁ κατὰ τὸ ὄνομα Ἴος (σκωρία) τῆ χαλκῆ. Γίνεται δὲ μὲ πέταλα χαλκοῦ λεπτότατα, καὶ ὑποστάθμην σταφίδων ἀνακατωμένην μὲ καλὸν κρασί, βαλμένα ὁμοῦ εἰς πιλίνην χύτραν κατὰ σειρὰν ἐπανωτὰ, ἢτοι σταφίδας, πέταλον ἓν, καὶ ἐπομένως ἀλλεπάλληλα, ἔπειτα βάλλοντες τὰς χύτρας εἰς ὑπόγειον συνάζουν καθ' ἡμέραν τὸν ἐπιπλέοντα Ἴον τῶν χαλκίνων πετάλων, καὶ εἰς κομμάτια, ἢ κόνιν πηγμένον πωλεῖται.

Διὰ νὰ δοκιμασθῇ ἂν ἦναι καλὸς ὁ Ἴος τοῦ χαλκοῦ

γερμίζεν ποτῆρι νερόν καθαρὸν, καὶ ρίπτοντες μέσα κό-
λιν ἀπὸ αὐτὸν, παρατηροῦν, καὶ εἰ μὲν διασκορπισθῆ,
καὶ βαφῆ τὸ νερόν, εἶναι καλὸς τῆ Μοντπελλιέρη· εἰ δὲ
καθίσῃ κάτω, ὡς τρυγία, εἶναι ἄλλων μερῶν, καὶ
κατώτερος.

Διὰ τὰς χρείας τῆς ἤ Τερκία, εἰς τὴν Βαπτικὴν, Ζω-
γραφικὴν, καὶ ἄλλας τέχνας, λαμβάνει τὸν ἰὸν τῆ χαλ-
κοῦ ἀπὸ τὴν Ἑνετίαν, καὶ Ὀλλάνδαν εἰς βαρύλλια,
καὶ πωλεῖται μὲ τὸ παντάρι.

Οἱ Βοτανικοὶ ὀνομάζουσι ἰὸν χαλκῆ, ἢ πράσινον Κύ-
στεως, ἐπεὶδὴ πωλεῖται εἰς τὰς κύστας (φούσκας),
πρασίνην βαφὴν τῆς Ῥάμνου, καὶ αὐτὴ κυρίως ἡμπο-
ρεῖ νὰ ὀνόμασθῆ Σκωλικία· εἶναι δὲ ὁ σπόρος τῆς
Ῥάμνου κοπανισμένος εἰς ὄλμον (γουδί) ἢ μὲ μικρὸν
κόκκινον σπόρον ἀνακατωμένον μὲ στύψιν, καὶ βαλμέ-
νον εἰς κύστιν χοιρίνην διὰ νὰ σαπίσεν.

Ἀμφότεραι αὗται αἱ βαφαὶ χρησιμεύουσι εἰς τὰς Ζω-
γράφους διὰ τὸ πράσινον χρῶμα.

ΧΑΛΚΟΣΥΡΜΑ, τὸ ὄρειχάλκινον σύρμα. Ἰδὲ ΣΥΡ-
ΜΑ, ὅπε φαίνεται, καὶ τὸ χρυσομένον, ἦτοι κίβδηλον
(κάλπικον) χρυσάφι, καὶ χρυσόσυρμα.

ΧΑΛΚΟΧΡΥΣΟΣ, Τομβάκι, μίγμα χαλκοῦ, καὶ
χρυσῆ μὲ χρῶμα χρυσῆ στιλπνόμενον καλὰ, καὶ κατά-
σκευαζόμενον εἰς διάφορα πράγματα, ὡς πυξίδας, κη-
ροστάτας, καὶ ἄλλα. Ὄταν ὁ χρυσὸς εἶναι κατώτερος
ἀπὸ τὰ 17 κεράτια, ὀνομάζεται Χαλκόχρυσος, Cuivre
tenant d'or, ὥστε εἶναι Τομβάκι.

Οἱ κάτοικοι τῆ Σιάμου, Βασιλείου τῆς ἐκεῖθεν τοῦ
Γάγγου Ἰνδικῆς Χερσονήσου, προτιμῶν τὸν χαλκόχρυσον
ἀπὸ τὸν καθαρὸν χρυσόν, καὶ κατὰ τὴν γνώμην τοῦ
Ἀββᾶ Χοισίε (Choisy) αὐτὸ εἶναι τὸ ἠλεκτρον τῆ
Σολομώντος.

Χαλκὸς Τιντενάκης, ὁ ἐξαιρετώτερος τῆς Οἰκου-
μένης, εὐρισκόμενος εἰς τὴν Σίναν ἀπὸ ἴδιον μεταλλεῖον
τῆ τόπε, καὶ ἐμποδισμένος νὰ ἐκκομισθῆ ἔξω τῆ Βα-
σιλείε διὰ νὰ φερθῆ εἰς τὴν Εὐρώπην. Οἱ ἐκεῖ παρα-
πλέον-

πλέοντες Ὀλλανδοὶ εὐρίσκοντες τὸν τρόπον γὰρ τὸν ἀποκτήσουν, τὸν φυλάττουν καὶ ἐμπορεύονται μὲ τὰς Ἰνδίας, (ὅπου ζητεῖται πολὺ αὐτὸς ὁ χαλκός) ἀλλάζοντές τινες μὲ τὰς καλιτέρας πραγματείας τῶν Ἰνδίων.

Πολλοὶ δοξάζουσι ὅτι μὲ αὐτὸν κατασκευάζεται τὸ εἰρημένον Τομβάκι.

ΧΑΛΚΟΠΟΙΪΑ ὀνομάζεται ἡ τέχνη τῶν κατασκευαζόντων τὰ χάλκινα ἀγγεῖα, καὶ **Χαλκοποιός** ὁ τεχνίτης.

ΧΑΛΚΕΥΤΙΚΗ δὲ, καὶ **ΧΑΛΚΕΥΣ**, ἡ Βαναυσουργία, καὶ ὁ Βάναυσος τῆ σιδήρου, καθὼς εἰς τὰ περὶ τῆς εἰπομεν, διότι οἱ Ἀρχαῖοι ἀργὰ ἐγνώρισαν τὸν σίδηρον, καὶ μετεχειρίζοντο χάλκινα ὄργανα, καὶ ἄλλα πράγματα ἀντὶ σιδηρῶν.

Ἡ **Χαλκοποιία** εὐδοκιμεῖ εἰς τὴν Κωνσταντινῆπολιν περισσότερον ἀπὸ τὰλλα μέρη τῆς Τερκίας, διότι καὶ ἡ τρυφή εἶναι περισσοτέρα εἰς αὐτὴν τὴν Βασιλεύσαν, καὶ ζητεῖ πολλὰ ἀγγεῖα χάλκινα εἰς τὴν μεταχειρίσιν· καὶ ἐδῶ μόνον μεταχειρίζονται τὸν τὸρνον διὰ στίλβωμα, καὶ τελειοποίησίν των.

Πολλοὶ ἐνασχολῶνται εἰς τὴν τέχνην ταύτην Χριστιανοί, καὶ Τῆρκοι ὅλοι Τραπεζούντιοι, καὶ πλησιόχωροι τῶν μεταλλείων τῆ χαλκῆ, καὶ γίνεται μέγα ἐμπόριον εἰς ταῦτα δι' ὅλον τὸ Βασίλειον. Ὅλα τὰ ἀγγεῖα ταῦτα πωλῶνται ἀγάνωτα εἰς τὸ χρῶμα τῆ χαλκῆ διὰ γὰρ φαίνονται τὰ καινέρια. Συνίσταται δὲ εἰς λέβητας (καζάνια) μικρὰς καὶ μεγάλας μὲ σκεπάσματα, καὶ χαρῖς, εἰς τρυβλία (σαχάνια) καὶ αὐτὰ ὁμοίως, δίσκες διαφόρες, καὶ πολλὰ μεγάλους στρογγύλους διὰ τραπέζια τῶν Τῆρκων, τηγάνια, προχόες, (ἰμβρίκια) καὶ λεκάνας· ὑδρείας, ἢτοι σίκλους, διὰ τὰ νερὰ τῶν πηγαδίων, καὶ δεξαμενῶν, κακκάβια, κρατῆρας, (τάσσια) διὰ ποτῶν, καὶ τὰ λετρά· σύνθετα τρυβλία (σεφέρ τάσσια) διὰ τῆς ὁδοιπόρου, λεκάνας μεγάλας διὰ πλύσιμον ποδαρίων, καὶ ἄλλα πολλὰ καλοθελευμένα

με-

μετὰ τὴν σφυρηλασίαν μὲ τὸν τόρνον· πωλῶνται δὲ καὶ ἀτόρνευτα, καὶ εὐθυνώτερα.

Χρησιμεύει ὁ χαλκὸς καὶ εἰς ἄλλα ἔργα, καὶ δαπανᾷται πολὺς εἰς τὰ καράβια τῆς Βασιλικῆς Στόλης, κατὰ τὴν νέαν τελειοποίησιν τῆς Ναυτικῆς, νὰ σκεπάζουν ὅλην τὸ εἰς τὴν θάλασσαν μέρος μὲ πλάκας χαλκοῦ, καὶ εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς ὀρειχάλκῃς διὰ τὰ κανόνια, καὶ ἄλλα πολλὰ σκεύη. Ἰδὲ ὈΡΕΙΧΑΛΚΟΣ.

Χαλκὸς Παλαιὸς, τὰ παλαιὰ χάλκινα ἀγγεῖα, καυμένα, ἢ ἀλλέως χαλασμένα· πωλεῖται ὁ τοιοῦτος χαλκὸς καὶ εἰς τὸν τόπον πρὸς τῆς χαλκοποιῆς, οἱ ὁποῖοι τὸν ἀναλύου, τὸν καθαρῖζον, καὶ τὸν ἀνανεώνου· στέλλεται δὲ καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην μερικὸς διὰ νὰ εὕρη καλιτέραν τιμὴν.

Προτιμᾶται διὰ καλὸς, ὅς τις δὲν ἔχει σιδηρᾶς λαβᾶς, ἢ καρφία, καὶ ἄλλα ἑτερογενῆ. Κατὰ τὴν δόξαν ἑνὸς κατασκευαστοῦ Κανονίων, ὁ παλαιὸς χαλκὸς συμφέρει καλιτέρα ἀπὸ τὸν καινούριον εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ ὀρειχάλκου.

Τὰ χάλκινα ἀγγεῖα μᾶς λέγουσιν οἱ Φυσικοὶ ὅτι καὶ γανωμένα μὲ κασσίτερον πολὺ βλάπτουσι τὰ μαγειρεύματα, καὶ ἀποδίδουσι πολλὴν ἢ ὀλίγην ποσότητα ἰσχυροῦ χαλκίνου, ὁ ὁποῖος εἶναι φαρμακερὸς, καὶ τὸ ἀποδεικνύει μὲ τὸ βρέξιμον αὐτῶν (ἃς ἦναι καὶ νεωστὶ γανωμένα) ἐπειδὴ ἀφημένα εἰς τὸν τόπον τὰ μεταχειριζόμεθα διὰ τὰ μαγειρεῖα, εἰάν ἢ πτωχία δὲν ἀναγκάσῃ τινα νὰ μαγειρεύσῃ εἰς πῆλινα.

ΧΑΛΥΨ, τὸ τζελίκι, Ἴτ. Acciajo, Γαλ. Acier, εἶδος σιδηρῆς καθαρῖσμένης εἰς τὴν κάμινον, καὶ ἀποτελεσμένης καθαρωτέρη, λευκοτέρη, καὶ στερεωτέρη, ἢτοι μὲ μόρια λεπτότερα εἰς τὴν φυσικὴν σύνθεσιν.

Ὁ Χάλυψ, ἀφ' οὗ βαφῆ καθὼς πρέπει, εἶναι τὸ στερεώτερον, καὶ σκληρότερον ἀπὸ τὰ λοιπὰ μέταλλα, καὶ ὅλα τὰ δαμάζει κόπτωντας, πριονίζωντας, ξύωντας, ἢ ρινίζωντάς τα.

Βαφὴν τῆς χάλυβος ὀνομάζομεν τὸ ἐμβάπτισμα, ἢτοι βύ-

βύθισμά τε εἰς νερόν κρύον, ἀφ' ἧ κοκκινισθῆ καλὰ εἰς τὴν κάμινον, ἄλλη τὸ νὰ περιχρισθῆ με μίγμα ρίνισμάτων, κέρατος, καὶ τριμμένης ὑέλου γινόμενον ἰλύς (λάσπη) με τὸ ἔλαιον, ἡ πρώτη διὰ τὰ κοπτερά ἐργαλεῖα, καὶ ἡ δευτέρα διὰ τὰ πυροβολικά.

Τρίτη δὲ βαφὴ τῶν ἐλατηρίων γινόμενη ἔτος· ἀφ' οὗ βαφῆ ὁ κοκκινισμένος χάλυψ εἰς τὸ κρύον νερόν, σπογγίζεται, καὶ πυρούμενος ὀλίγον ἀλείφεται με ἔλαιον, καὶ πάλιν πυρέμενος ἐπαναλείφεται ἕως νὰ ἀπαλυνθῆ μετρίως, καὶ νὰ ἦναι ἐλαστικὸς, χρήσιμος εἰς πολλάς μηχανάς.

Εἰς τὴν Εὐρώπην μεταχειρίζονται καὶ ἄλλα σφιγκτικὰ εἶδη εἰς τὰς βαφὰς τῶν χαλύβων, ἥτοι ἀρσενίκιον ὑψωμένον ὑδράργυρον, ὀρπίνον, ἀντιμόναχον. Χρειάζεται ὁμως νὰ ἔχη μεγάλην προσοχὴν ὁ χαλκεὺς διὰ νὰ ἐκβάλλῃ τὸ βαφισόμενον ἐργαλεῖον εἰς τὸν πρέποντα καιρὸν ἀπὸ τὴν κάμινον.

Ἀπὸ τὴν εἰρημένην τῆ χάλυβος κατασκευὴν καταλαμβάνομεν, ὅτι ὅπερ μεταλλεργεῖται σιδήρος, ἐκεῖ ἠμπορεῖ νὰ γένη καὶ χάλυψ, καὶ ὅτι ἔτος φυσικὰ ἀκολουθεῖ ἐκείνη τὴν ποιότητα, ὅταν ἦναι οἱ αὐτοὶ καθαρισμοί.

Ἡ Τερκία φέρει τὸν ἀναγκαῖον χάλυβα ἀπὸ τὴν Γερμανίαν διὰ τῆ Τριεστίας εἰς μακρὰς ράβδους τετραγώνους ἐμπεριεχομένας εἰς τετράγωνα μακρὰ, ἥτοι 2 καὶ 3 πηχῶν κιβώτια ἀπὸ 45 ἕως 50 ὀκάδων, καὶ τελευταῖον τῶρα ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν· ἀλλὰ τὸ πρῶτον προτιμᾶται.

Καλὸς χάλυψ εἶναι αἱ λεπταὶ ράβδοι, εὐθραυστοι, με φιλότατα σπυρία εἰς τὸ θραύσιμον, με λευκότητα ἀργυρώδη, χωρὶς ἀκίδας, καὶ σχίσματα ἔξωθεν, καὶ χωρὶς μαύρας φλέβας ἔσωθεν.

Τὰ ρίνισματα τῆ χάλυβος χρησιμεύουν εἰς τὴν Ἰατρικὴν καὶ ἡ δοκιμὴ τῶν καλιτέρων ρίνισμάτων γίνεται εἰς τὸ κηρίον· διότι ὅταν εἶναι ἀνακατωμένα με ρίνισματα σιδήρεα τὸ σβύεν μετ' ὀλίγον.

Ὁ χάλυψ τῆς Δαμασκῆ ἐπαινεῖται, καὶ τὰ Δαμασκηνὰ (Διμισκί) σπαθία, καὶ ξίφη ἔχεν μεγάλην ὑπό-

πόληψιν εἰς τὴν Τερκίαν, καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην φυλάττονται εἰς τὰ ταμεία τῶν περιέργων. Λέγουσιν ὅτι τὰ μούρια του εἶναι τόσο μικρὰ, πυκνὰ, καὶ συνδεδεμένα, ὥστε κόπτει τὸν σίδηρον πρὸ τῆς βᾶφης· ἄλλοι δοξάζουσι ὅτι ὁ αἶρ τὰ βάφει μὲ τὴν περιστροφὴν αὐτῶν τῶν ὄπλων, γινομένην παρὰ τῶν ἐπίππων ἀνδρῶν, καὶ ἕτεροι γνωμοδοτοῦν, ὅτι τὰ βάφην σύροντές τα εἰς αἰγείαν βύρσαν βρεγμένην μὲ τὴν τομὴν πρὸς τὸ δέρμα, ὡς τάχα θέλουν τὸ κόψαν.

ΧΑΛΥΒΩΜΕΝΟΝ, Τζελικωμένον, ὄπλον, ἢ ἐργαλεῖον, τὸ ὁποῖον ὄντας μέγα κατασκευάζεται ἀπὸ σίδηρον, καὶ εἰς τὸ μέρος τῆς τομῆς προσκολλᾶται παρὰ τῶν χαλκίων, κομμάτι χάλυβος κατὰ τὸ μῆκος, καὶ βάπτεται διὰ τὴν ἵναί κοπτερόν· ὡς ἀξίνη (τζεκιρι) ἢ πέλεκυς χαλυβωμένος, κ. τ. λ.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΟΙ, γράμματα, ἢ τοι τύποι γραμμάτων, χυτοὶ ἀπὸ μέταλλον σύνθετον, τὰ ὁποῖα προσαρμόζοντες οἱ τυπογράφοι εἰς τὴν τυπογραφικὴν σελίδα, διὰ τῆς πιεστηρίας τυπῶνεν. Ἴδε **ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑ**.

Εἰς τὸ χύσιμον τῶν χαρακτήρων χρειάζονται τὰ δύο ταῦτα· ἡ ὕλη, καὶ τὰ προπλάσματα, ἢ τοι ἀρχέτυπα.

Ἡ ὕλη συνθέτεται ἀπὸ 100 μέρη μολύβδου, καὶ 20, ἢ 25 χαλκῆ, ἢ τοι περί τὸ $\frac{1}{4}$ τέτε εἰς τὰ 100 μολιβία· ἄλλοι ἀντὶ χαλκοῦ βάλλουσι 30, ἢ 35 σιδήρου, ἀναλύουσι ἕκαστον τῶν μετάλλων τούτων εἰς χωριστὰς καμίνας, καὶ χωνεῖα, λύοντες τὸν χαλκόν, ἢ σίδηρον μὲ ἀντιμόναχον, τὸν δὲ μολύβδον μόνον. Ἐπειτα τὰ ἀνακατώνουσι χύνοντές τα εἰς ἓν πρόπλασμα, καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ δυσκολωτέρα ἐπιχειρήσις διὰ τῆς τεχνίτας τέτης.

Τὰ ἀρχέτυπα εἶναι χάλκιναί πλάκες, ἐπάνω εἰς τὰς ὁποίας εἶναι κατὰ βάθος γλυμμένα τὰ γράμματα, αἱ προσωδίαί, αἱ στιγμαί, οἱ ἀριθμοί, καὶ ὅσα ἄλλα χρειάζεται ὁ τύπος τῆς γλυφῆς εἶναι εὐκόλος· ἀφ' ἧς κατασκευασθῆ τὸ ἀρσεικὸν ἀρχέτυπον ἀπὸ χάλυβα
κτυ-

κτυπᾶται ἐπάνω εἰς τὸν χαλκὸν, καὶ κάμνει κατὰ βάθος τὸ γράμμα.

Ὅντα ἔτοιμα τὰ ἀρχέτυπα ταῦτα, καὶ πλησίον εἰς τὴν κάμινον, ὅπου ἀναλύεται, καὶ ἀνακατώνεται, καὶ πάλιν λυομένη εἰς τὸ χωνεῖον εὐρίσκεται ἡ ὕλη προσαρμόζεται εἰς τὸ γράμμα τῆς πλακὸς εἶδος χωνεῖου σιδηρᾶ με ξυλίνας λαβᾶς, καὶ ἀνοικτὸν στόμιον, λαμβάνει με σιδηρᾶν κοχλιάραν ὕλην λυομένην, τὴν χύνει εἰς τὸ ρηθὲν χωνεῖον, τὸ κινεῖ διὰ τὴν πύση ἀμέσως εἰς τὸ ἀρχέτυπον, καὶ γίνεται τὸ ζητούμενον γράμμα, ἢ χαρακτήρ.

Μετὰ ταῦτα ὁ θεωρητὴς ἐβάλλει τὸν χαρακτήρα, τὸν παρατηρεῖ, καὶ ἂν ᾖ καλὸς κόπτει τὴν ἐρᾶν τῆς περιττῆς μετάλλου, καὶ τὸν βάλλει εἰς τὸν τόπον του· ἂν δὲ δὲν τὸν ἀρέσῃ τὸν ρίπτει ὀλόκληρον εἰς τὸ χωνεῖον τῆς καμίνου, καὶ λυώνεται. Ὁ καλὸς χαρακτήρ τερνεύεται ἔπειτα ὅπως κάμνει χρεῖα με τὸ κονδυλομάχαιρον, ἀκονίζεται εἰς πέτραν Ἀγγλικὴν σκληρὰν, ἀπὸ τὰ δύο μέρη, καὶ τελευταῖον παρατηρεῖται ἡ ἐρᾶ, ἥτοι τὸ ὀπισθεν τῆς προσαρμόσεως τῆς γραμματος βαλλομένη πλαγίως εἰς μάρμαρον, καὶ ἐκατέρωθεν αὐτῆς ἀνὰ εἰς παλαιὸς χαρακτήρ, καὶ ἐξισαζόμενος δίδεται εἰς τὸν τυπογράφον.

Ἡ ποσότης τῶν χαρακτήρων εἰς τὰ τυπογραφεῖα εἶναι 100 χιλιάδες, καὶ ἡ ἀναλογία κατὰ τὸ ἀλφάβητον τῆς γλώσσης· ἥτοι εἰς τὸ Γαλλικὸν εὐρίσκονται 5000 Α, καὶ μόνα 30 Κ, εἰς δὲ τὸ Ἑλληνικὸν πρέπει νὰ ᾖναι ἰσάριθμὰ σχεδὸν τὰ Α. καὶ Κ, καὶ τὰ λοιπὰ ἀναλόγως.

Οἱ καλοὶ χαρακτῆρες πρέπει νὰ ᾖναι ἰσοῦφεῖς ἐντελέστατα· ἢ ρίζατων τετραγωνοεπιμήκους, καὶ προσηρμοσμένη εἰς ὅλα τὰ γράμματα ἀνάλογα πρὸς ἀλλήλα κατὰ τὸ μέγεθος, καὶ πλάτος τῶν κέντρων, καὶ αἱ ἐρᾶι ἀναλόγως μακραι, ὥστε νὰ μὴ ἐγγίζουσιν εἰς τὴν ἄνω ἢ κάτω γραμμὴν.

Τὰ Λατινικὰ γράμματα τυπώνονται με διαφόρους χαρα-

ρακτῆρας ἔχοντας καὶ διάφορα ὀνόματα εἰς τὰ τυπογραφεία· τὰ δὲ Ἑλληνικὰ ἢμποροῦν νὰ ἔχουν, τρισμέγιστα, μέγιστα, κεφαλαιῶδη, κοινὰ, στρογγύλα, καὶ ψιλὰ διὰ τὰ σημειώματα, καὶ ἄλλα κατὰ μίμησιν τῶν Χειρογράφων. Ὑπολαμβάνω ὅτι μὲ αὐτὰ ἢμπορεῖ νὰ τυπωθῆ βιβλίον μὲ ἐντέλειαν, καὶ ὠραιότητα.

Τὸ Τυπογραφεῖόν μας τῆ Πατριαρχείᾳ ἔφερε τῆς χαρακτῆρας τῆ ἀπὸ τὴν Βιένναν, πλὴν δὲν εἶναι καλοί· διὰ δὲ καλιτέρως πρέπει νὰ τῆς ζητήσωμεν ἐκεῖθεν, ὅπου τυπῶνεν καλήτερα, καὶ τὰς πόλεις ταύτας τὰς ἐσημειώσωμεν. Ἰδὲ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑ.

ΧΑΪΡΤΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ, Πίναξ, ἦτοι χαρτὶ, ἐπάνω εἰς τὸ ὁποῖον οἱ ἐπιτηδεῖότεροι Γεωγράφοι ἐπιπεδογραφοῦσι τὴν ὑδρόγειον σφαῖραν, ἢ τὰ τέσσαρα τοῦ κόσμου μέρη, ἢ τοὺς αἰγιαλοὺς, καὶ αὐτὸς ὀνομάζεται κυριώτερον Ὑδρογραφικός· ἢ Ἐπικράτειαν, καὶ λέγεται Τοπογραφικός· ἢ πόλιν, καὶ χώραν, καὶ καλεῖται Χωρογραφικός· ἢ ἐπίπεδον, καὶ ἐμβαδὸν παλατίε, Ἐκκλησίας, καὶ ὅλης πόλεως, καὶ εἶναι Ἰχνογραφικός. Περὶ τῆς συνθέσεως τούτων φέλομεν εἶπῃ τὰ χρειώδη, ὅταν σὺν Θεῷ ἐκδώσωμεν τὴν ἀνά χειρας Γεωγραφίαν· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ εἰς αὐτὰς γίνεται μικρὸν ἐμπόριον παρὰ τῶν βιβλιοπώλων, προσθέτομεν ὅτι οἱ καλήτεροι, καὶ ἀκριβέστεροι τυπῶνονται εἰς τὴν Ἀγγλίαν, καὶ Γαλλίαν, καὶ ἀπὸ αὐτοῦ εἰς τὰς ἐκείνων γλώσσας, ἢμπορεῖ νὰ προβλεφθῆ ὅποιος ἔχει χρεῖαν. Ἑλληνικῶς ἔχομεν τῆς τυπωθέντας παρὰ τοῦ Κυρ' Ἀνδρέου Γαζῆ εἰς Βιένναν, τῶν μερῶν τῆς γῆς· τῆς Ἑλλάδος, τῆς παρὰ τοῦ μακαρίτου Ῥήγα, καὶ τὸ καλὸν ἐπιπεδοσφαίριον τῆς εὐγενῆς Γολέσκια τῆς Δακός· εἰς τὸν ἔμπορον εἶναι ἀναγκαῖοι οἱ ποιῆτοι Γεωγραφικοὶ Πίνακες, καθὼς ἄλλου φέλομεν τὸ εἶπῃ ἀποδεικτικώτερον.

Τυπῶνονται οἱ Γεωγραφικοὶ ἔτοι χαρταί, καθὼς αἱ εἰκόνες μὲ χαλκοχάραγμα, ἦτοι χαραττόμενον τὸ σχέδιόν των εἰς πλάκα χαλκίην, καὶ εἰς αὐτὴν ἐπάνω χυ-

νῶ-

νόμενος ὁ τύπος ἀπὸ τὴν ἰδίαν μεταλλικὴν ὕλην τῶν χαρακτήρων τῆς τυπογραφίας.

Καλὸς εἶναι ὅταν σχεδιασθῇ ἀπὸ ἀκριβῆ Γεωγράφον, καὶ χαλκοχαραχθῇ με ἀρίβειαν κατὰ τὸ σχέδιον, νὰ μὴ ἦναι γεμάτος ἀπὸ ὀνόματα μικρῶν χωρίων, καὶ τόπων, καὶ καταντήση σκοτεινός, καὶ δυσανάγνωστος· ἀλλ' ἔτε πάλιν νὰ ἦναι ἀραιότατος με μόνην τὴν καταγραφὴν τῶν Μητροπόλεων τῶν Ἐπαρχιῶν, καὶ αἱ ἄλλαι πόλεις καὶ ἐπίσημοι τόποι, καὶ ποταμοὶ νὰ λείπουν· ἀλλὰ νὰ φυλάττη τὸν μέσον ὄρον, ἔχων διπλαθὴ τὰ ἐπίσημα μέρη, καὶ παραιτούμενος ἀπὸ τὰ ἄσημα, καὶ μικρά.

ΧΑΡΤΙΑ, Φύλλα, ἢ πέταλλα χειροποιημένα τέτραγωνα ἐπιμήκη διαφόρων μεγεθῶν, καὶ παχυτήτων, ὁμοίων δὲ χρωμάτων, καὶ λεπτότητος· ἢ μεγαλιτέρα χρῆσις των εἶναι διὰ γράψιμον, διὰ τύπωμα, καὶ διὰ τύλιγμα διαφόρων πραγμάτων, καὶ πραγματειῶν.

Ὀνομάσθη κατ' ἀρχὰς Πάπυρος, διότι ἐγένετο ἀπὸ κάλαμον τῆς Αἰγύπτου ἔχοντα τὸ αὐτὸ ὄνομα (οἱ Γάλλοι φυλάττην αὐτὸ τὸ ὄνομα με τὸ Papier, καὶ οἱ Ἴσπανοὶ με τὸ Papel)· καὶ ὅταν ἡ ἐπίδερμις τῆ παπύρου ἐκείνη ἦτον λεπτὴ, καὶ ἀβάστακτος συνεκόλλετο με ἄλλην, καὶ μετωνομάζετο Χάρτης, ἀπὸ τῆ ὁποῖα παράγεται τὸ χαρτίον εἰς τὴν φιλυποκοριστικὴν γλῶσσαν μας, καίτοι πολλὰ διαφορετικόν, καὶ κατὰ τὴν ὕλην, καὶ κατὰ τὴν κατασκευὴν ἀπὸ ἐκείνον.

Ὁ κύρ Μοντφαλκὼν (Montfaucon) εἰς τὸν Δ'. Τόμον τῶν φιλολογικῶν τε ὑπομνημάτων παρατηρεῖ ὅτι ἡ Λέξις Πάπυρος εἶναι Αἰγυπτιακὴ, θεμελιούμενος εἰς τὸ Πα, Ἀρθρον ἐκείνης τῆς γλώσσης· ἄλλοι τὸ ἐτυμολογῶν ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἄπυρος, ἢ τοὶ χωρὶς πυρὸς καμωμένον· πλὴν τοῦτο δὲν εἶναι σκοπός μας νὰ ἐξετάσωμεν ἐδῶ, ἀλλὰ τὸν ἴδιον πάπυρον, ὁποῖος ἦτον· ἔπειτα νὰ εἴπωμεν ὀλίγα περὶ τῆ βαμβακερῆ χαρτίου συνεθισθέντος μετ' ἐκείνον· καὶ μετὰ ταῦτα νὰ καταγράψωμεν τὴν εὔρεσιν, καὶ κατασκευὴν, καὶ ἐμπόριον τῆ μεταχειριζομέ-

νε ἀπὸ ἡμᾶς χαρτίς, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀσυγκρίτως καλῆτερον, καὶ εὐθυνώτερον ἀπὸ ἐκεῖνα, καὶ ἀναγκαιότατον εἰς ὅλας καὶ ἐπιστήμας, καὶ τέχνας, καὶ αὐτὴν τὴν ἀνθρώπινην οἰκονομίαν.

Ὁ πάπυρος ἐβλάστανεν εἰς τὰς ὄχθας τῆς Νείλου, ὅπερ πλημμυρῶν εἶχε δύο πήχεις νερόν, ἀπὸ ρίζας χονδράς, καὶ μακρὰς ἕως 10 πήχεις· τὸ καλάμι του ἦτον τρίγωνον, καὶ ὑψηλὸν 6 πήχεις, καὶ περισσότερον· κατὰ τὸν Κασσιόδωρον ἐπολλαπλασιάζετο, ὥστε ὁμοιάζε δρυμὸς (ὄρμάνι) καὶ ἡ μεταχειρίσις τε ἦτον πάγκοινος εἰς τὴν τότε οἰκωμένην· ἀπὸ αὐτὸν ἔκαμναν σανδάλια, σχοινία, ἐλλύχνια, ψιάθεις, στρώματα, σκεπάσματα, καρβόπανα, λέμβη, ἤτοι πλοιάρια, καὶ ῥῆχα· οἱ πτωχοὶ τὸν ἔτρωγαν, καὶ οἱ λεπτεργοὶ ἔκαμναν ζόανα, ἤτοι γλυπτὰ πράγματα ἀπὸ τὰς ρίζας τε.

Πότε ἔκαμαν ἀρχὴν νὰ γράφην εἰς τὴν φλοιάντου δὲν εἶναι ἀκριβῶς γνωστὸν, βέβαιον εἶναι ὅμως ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι ἐνόμιζον τὴν χρῆσιν ταύτην παλαιοτάτην. Ἴδου καὶ ἡ τέχνη κατὰ τὸν φυσικὸν Πλίνιον· μὲ βελόνην ἐκβάλλοντες τὰς λεπτὰς φλοιᾶς του, προτιμῶντες τὰς μεσαίας, καὶ εἰς σανίδα ἀπλώνοντες μίαν, καὶ ἀνάποδα ἄλλην ἐπάνω εἰς αὐτὴν, διὰ νὰ μὴ συμφωνῆν αἱ ἴνες, τὰς ἐκολλῆσαν, ἢ μὲ τὸ νερὸν τῆς Νείλου, ἢ μὲ κόλλαν, τὰς ἐσφιγγαν εἰς τὸ πιεστήριον, τὰς ἐξήραινεν εἰς τὸν ἥλιον, καὶ ἔπειτα τὰς ἔκαμναν δεμάτια ἀνά 20.

Εἰς τὴν Αἴγυπτον τοὺς ὀνόμαζον ἱερατικούς χάρτας, διότι ἔγραφον εἰς αὐτὰς τὴν λατρείαν τῶν θεῶν των· εἰς δὲ τὴν Ῥώμην εὐρόντες τὴν μέθοδον νὰ τὰς κολλῆν καλύτερα, τοὺς ὀνόμασαν χάρτιν Αὐγέστου, κολακεύοντες τὸν Ὀκτάβιον· Δύβιος, Τηνιωτικὸς, καὶ ἄλλως ἐπωνομάζετο ἀπὸ τὰς τόπας τῆς κατασκευῆς τε, ἢ ὁποῖα ἐπὶ Κλαυδίου τῆς Αυτοκράτορος ἐτελειοποιήθη, καὶ μετὰ ταῦτα ἀκόμη ἐντελέστερα, μὲ ὅλον τῆτο δὲν ἠμπόρεσαν νὰ τὰς διορθώσων, διὰ νὰ μὴ σπάνων, μάλιστα εἰς τὰ βιβλία, ὥστε ἠναγκάζοντο νὰ βάλλων μετὰ 4, ἢ 5, ἢ 6
καὶ

καὶ 7 φύλλα, δύο φύλλα ἀπὸ περγαμνῶν χάρτιν διὰ
 τὰ βασιῶ τὸν Αἴγυπτιακόν.

Τὸ ἐμπόριον εἰς τὸν χάρτιν τῆτον ἦτον μέγιστον, καὶ
 τὸ εἰσόδημα εἰς τὰ Ῥωμαϊκὰ τελώνια τόσον, ὥστε Φίρ-
 μος ὁ Τύραννος κυριεύσας τὴν Αἴγυπτον ἐκαυχᾶτο ὅτι
 εἶχεν ἀρκετὸν πάπυρον, καὶ κόλλαν διὰ τὰ Φρέψη ὅλα
 τὰ στρατεύματα ἐναντίον τῆ Αὐτοκράτορος.

Ἡ ἐφεύρεσις τῆς κατασκευῆς τοῦ Βαμβακεροῦ Χαρ-
 τίς, Βομβυκινὸς Χάρτις, ἔκαμε τὰ καταργηθῆ ἢ χρῆ-
 σις τῆ παπύρου· ἀλλὰ καὶ αὕτη ἢ ἐποχή εἶναι ἀγνω-
 στος· πιστεύεται ὅμως ὅτι τὰ ἐπενοήθη κατὰ τὴν Ἰ.
 Ἐκατονταετηρίδα, διότι εἰς τὴν ΙΑ'. ὅλη ἢ Ἐπικράτεια
 τῶν Αὐτοκρατόρων τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὸν εἶχεν εἰς
 χρῆσιν.

Ἀλλὰ καὶ τῆτο καταργηθῆ ἀφ' οὗ εὐρέθη τὸ χαρτίον
 ἀπὸ ράκη, ἢτοι παλαιόπανα, τὸ ὁποῖον μεταχειρίζομε-
 θα χωρὶς τὰ ἰξεύρωσιν πότε, καὶ παρά τίνος εὐρέ-
 θη· ἀλλ' οὔτε ἔχει χρεῖαν ὁ ἔμπορος ἢ ὁ συγγραφεὺς
 τὰ ἐξετάσῃ μὲ Ἱστορικὴν, καὶ Χρονολογικὴν ἀκρί-
 βειαν.

Κατασκευὴ Χαρτίς.

Ἦτοι λοιπὸν τῆ χαρτίς εἶναι τὰ ράκη, ἢτοι παλαιό-
 πανα ἀπὸ καννάβι, καὶ λινάρι, τὰ ὁποῖα δι' αὐτὴν τὴν
 μεταχείρισιν συνάζονται. Ἰδὲ ΠΑΛΑΙΟΠΑΝΑ. Πλύνου-
 τες αὐτὰ, τὰ βάλλου εἰς λάκκας, ἢ κάδους, ἐπὶ τῆτου
 κατωμένους μὲ νερόν διὰ τὰ σαπίσου· ἀπὸ τὰ ψιλὰ,
 καὶ καθαρώτερα γίνεται τὸ καλόν, καὶ λεπτὸν χαρτί,
 καὶ ἀπὸ τὰ χονδρὰ τὸ χονδρόν.

Ἀφ' ἧ σαπίσιν τελείως, τὰ βάλλου εἰς ὄλμους μεγά-
 λους μὲ σιδηροσκέπαστον πάτον, καὶ κόπανοι κινέμενοι
 ἀπὸ τὸν χαρτόμυλον τὰ κτυποῦν, ὅσον τὰ διαλυθοῦν,
 καὶ τὰ γένου λεπτόν, καὶ ἀπαλώτατον ζυμάρι. Αὕτη
 εἶναι ἢ παλαιὰ μέθοδος τῶν Γάλλων· ἄλλοι δὲ, κα-
 θὼς καὶ τὸ νέον Χαρτοποιεῖον τῆς Κωνσταντινουπόλεως,
 πλησίον εἰς τὸν εἰρημένον χαρτόμυλον, ἔχεν καὶ ἄλ-

λον,

λον, ὁ ὁποῖος περιστρεφόμενος ἔχει εἰς τὸν ἄξονά τε μαχαίρι κοπτερόν μέσα εἰς κύκλον σιδηρῶν, καὶ εἰς λεκάνην ἀπὸ μάρμαρον, ἢ ἄλλην στερεάν ὕλην μὲ νερόν ὀλίγον, ἐπιτρέχον ἀπὸ στενὸν αὐλακα, καὶ ἀπορρέον ἀπὸ πλαγίαν τρύπαν τῆς λεκάνης φραγμένην μὲ λεπτά σύρματα, καὶ ἐπάνω εἰς ὑδραγωγὸν προσκολλημένον εἰς καδῖον ἀναλογικῆ μεγέθους, ὥστε ὡμὰ, καὶ ἄσηπτα τὰ πανία βαλλόμενα εἰς τὴν λεκάνην, καὶ ἀρπαζόμενα μηχανικῶς ἀπὸ τὸ στρεφόμενον μὲ ὀρμὴν μαχαίρι τῆ ἄξονος, κομματιάζονται εἰς τὴν σιδηρᾶν θήκην του, καὶ χύνονται τὰ ψιλὰ ὁμοῦ μὲ τὸ νερόν· τὰ δὲ ἄλλα πάλιν κόπτονται περιδινούμενα ἀπὸ τὴν δύναμιν τῆ ἐπιτρέχοντος νερῶ, καὶ ἀρπαζόμενα ἀπὸ τὴν μηχανὴν, ἢ ὁποῖα καὶ τὰ πλύνει περισσότερον, καὶ μὲ τὸ κομμάτισμα τὰ κάμνει εὐσηπτα ἢ συναζομένη ὕλη εἰς τὸν κάδον βάλλεται εἰς ἄλλα καδῖα, διὰ νὰ σαπῆ καλύτερα, καὶ ἔπειτα κοπανίζεται, καὶ γίνεται ζυμᾶρι, καθὼς καὶ τὰ ἀνωτέρω.

Τὸ ποιῆτο ζυμᾶρι, ἢ πηλὸς, συναζόμενον ἀπὸ τοῦς ὄλμους βάλλεται εἰς κιβώτια ξύλινα, ὅπου ξηραίνεται, καὶ εἶναι πρόχειρον διὰ τὴν ἐργασίαν ὥστε ὅταν χρειασθῆ, βάλλεται εἰς ἄλλους ὄλμους ὀλοξυλίνους, μὲ ὁμοίους κοπάνους, καὶ ὀλίγον νερόν, καὶ κοπανίζεται τὸ τελευταῖον, ἔπειτα κενώνεται εἰς κάδους καθαρούς, μὲ καθαρὸν νερόν χλιαρὸν, καὶ ἀνακατώνεται πολὺ διὰ νὰ ἀραιώσῃ ὁμοίως εἰς ὅλον τὸν καιρὸν τῆ καδῖε.

Τότε ὁ χαρτοποιὸς ἔχωντας εἰς τὰ χέρια τὸ λεγόμενον Πρόπλασμα τῆ Χαρτίε, συνιστάμενον εἰς τετράγωνον ὀλίγον ἐπιμήκη περιφέρειαν ἀπὸ σανίδα, μὲ τὸν πάτον ἀσφαλισμένον ἀπὸ πυκνὰ σύρματα λεπτά ὀρειχάλκινα, καὶ κατὰ τὸ μέσον ἄλλα ὀλίγον χονδρότερα εἰς σχῆμα γραμμάτων, ἢ συμβολικῶν σημείων, ὡς στεφάνους, σκιαδία, καὶ ἄλλα κατὰ τὴν θέλησιν τῆ χαρτοποιοῦ, τὰ ὁποῖα, ἐπειδὴ κάμνουν ἐκεῖ λεπτότερον τὸ χαρτί, μένουν διαφανῆ, καὶ φαίνονται εἰς αὐτὸ, ἀφ' οὗ ξηρανθῆ, βυθίζει αὐτὸ εἰς τὸ θολὸν νερόν τοῦ κάδου, καὶ

καὶ ἀφ' οὗ στραγγίση, μένει τὸ παχύτερον ἐπάνω εἰς τὰ σύρματα, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ χαρτί.

Ἄλλος ἐργάτης λαμβάνων τὸ πρόπλασμα, τὸ γυρίζει ἀνάποδα ἐπάνω εἰς βρεγμένον χονδρόρρεχον, ἢ καλύτερα πτιλωτὸν, κομμένον τετράγωνον, καὶ ἀκολουθεῖν ἀμφοτέρω, ὁ ἓνας βυθίζοντας τὸ διάφραγμα ἐκεῖνο, καὶ ὁ ἄλλος ἐπισωρεύων τὰ χαρτῖα μεταξὺ εἰς τὰ χονδρόρρεχα, ἕως νὰ τελειώσῃ ἡ ζύμη.

Οἱ σωροὶ γίνονται κατὰ τὸ ὕψος ἀνάλογοι μὲ τὸ χωρητικὸν τῆς πιεστηρίας, ὅπως βάλλονται, καὶ σφίγγονται διὰ νὰ στραγγίση τὸ περισσότερον· τῆς ἐκβάλλειν, τῆς βάλλειν ἐπάνω εἰς τετράγωνον τράπεζαν, καὶ ἔτι πάλιν εἰς τὸ πιεστήριον διὰ νὰ ὁμαλισθῆν, καὶ ἐξισάσων καλύτερα.

Μετὰ δὲ τὴν τελείαν σύνθλιψιν, ἄλλος ἐργάτης διαλέγων ἀπὸ ἐν τὰ χαρτῖα, τὰ ἀπλώνει εἰς τὸν ἀέρα ἐπάνω εἰς σχοινία νὰ στεγνώσων.

Ἡ καλύτερα κόλλα διὰ νὰ συγκρατηθῇ καλὰ τὸ χαρτί, καὶ νὰ γένη ὀπωσῆν στερεὸν, γίνεται μὲ κομμάτια περγαμινῆς χάρτις. Μεταχειρίζονται ὅμως, καὶ ξύσματα ἄλλων ἐργασμένων τομαρίων, τὰ ὅποια βράζων εἰς μέγαν λέβητα μὲ καθαρὸν νερὸν ἕως 16 ὥρας, ἔπειτα τὰ στραγγίζων ἀπὸ λεπτὸν πανί, καὶ μένει ἡ κόλλα λευκὴ, καὶ ἀραιά· ἄλλοι δὲ προσθέτων καὶ στύψιν, ἢ λευκὴν χάλκανθον εἰς τὴν κόλλαν ταύτην.

Ἀφ' ἧς στεγνώσῃ καλὰ τὸ χαρτί τὸ βρέχων βυθίζοντας το εἰς τὴν κόλλαν σωρευμένον εἰς φακέλλους (τόπια) τῆς ὁποίας σφίγγων πάλιν εἰς τὸ πιεστήριον διὰ νὰ χυθῇ ἢ περισσοτέρα κόλλα, καὶ χωρίζοντες τὰ φύλλα τῆς χαρτίου, τὰ ἀπλώνων νὰ στεγνώσων, ὡς ἄνω· καὶ πάλιν ἐντελῶς ξηρὰ τὰ συναΐζων εἰς φακέλλους, καὶ τὰ σφίγγων εἰς τὸ πιεστήριον νὰ ἰσάσων.

Ἐργάζοντες τα διαλέγων τὰ καλὰ, ἢτοι ὅσα εἶναι ὀλάκαιρα, καὶ τὰ στιλβώνων μὲ μάρμαρον ἀλειμμένον μὲ ὀλίγον στέαρ προβάτων, τὰ διπλώνων, τὰ μετρῶν, καὶ τὰ κάμνων χέρια ἀπὸ 5 φύλλα, ἢ 10 κατὰ τὴν συνήθειαν

Θειαν τῆ χαρτοποιείου, τὰ συνθλίβουν εἰς τὸ πιεστήριον, κόπτειν τὰς ἄκρας, ὅταν ἦναι χαρτί φιλόν, καὶ τὰ κάμειν ρίσμας (φακέλλες) ἀπὸ 24 χέρια, τὰ τυλίσσειν μὲ χονδρὸν χαρτί, καὶ τὰ δένειν μὲ πρόστιχον συρίτι, σφίγγοντές τὰ τὸ τελευταῖον εἰς τὸ πιεστήριον, καὶ ἔτω τὰ πάλειν μὲ τὸν φακέλλον.

Γίνονται χαρτία, καὶ χωρὶς κολλάρισμα φιλά, καὶ χρήσιμα εἰς μερικάς τέχνας, ἦτοι διὰ τῆς ὕφαντάς τῶν χρυσοῦφάντων· νὰ τὰ βάλλουν μεταξὺ τῶν διπλωμάτων διὰ νὰ μὴ προστρίβεται τὸ χρυσάφι, διὰ νὰ ἀπομάξεν τὴν ὑγρότητα, καθὼς καὶ τὰ κατὰστιχα, καὶ βιβλία, καὶ δι' ἄλλα ἔργα.

Εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς Εὐρώπης εὐρίσκονται χαρτοποιεῖα, καὶ ὅλα ἔχουσι διαφορετικὰ σύμβολα νὰ γνωρίζονται, καὶ ὁμοίως διαφορετικὴν μέθοδον διὰ νὰ κάμειν τῆς φακέλλες, ἦτοι ρίσμας, ὥστε ἤθελεν ἦναι καὶ ἄχρηστος πολυλογία νὰ τὰ ἐκθέσωμεν· ἀλλ' ἔτε τὰ διάφορα ὀνόματα, τὰ ὅποια δίδου εἰς αὐτὰ διὰ τὸ μέγεθος, τὴν λεπτότητα, τὴν καθαρότητα, τὸ χρῶμα, καὶ τὴν ποιότητά των, εἶναι εὐκολοπερίληπτα.

Εἰς ὅλην τὴν Τερκίαν τῶρα εἶναι μόνον ἓν χαρτοποιεῖον Βασιλικὸν γεωστὶ καμωμένον εἰς τὸν Ἀνατολικὸν Αἰγιαλὸν τῆ Θρακικῆ Βοσπόρου, κατὰ τὸν λεγόμενον Αὐτοκρατορικὸν Λιμένα (χενκίαρ ἰσκελεσι) ἀλλὰ μόλις χονδρὰ χαρτία διὰ χρῆσιν τῶν Ὀθωμανικῶν γραφῶν κατώτερα ἀπὸ τὰ λεγόμενα Αὐτοκρατορικά (Carta Imperiale) τῆς Ἑνετίας.

Εἰς καιρὸν εἰρήνης ὅλα τὰ χαρτία ἐφέροντο ἀπὸ τὴν Ἑνετίαν διὰ γράψιμον· ἐπειδὴ ὅλα τὰ γένη προτιμῶν τὸ λευκὸν χαρτί, καὶ ὄχι τὸ κυανίζον τῶν λοιπῶν μερῶν· ἢ Γαλλία ἐστελλεν ἀρκετά· καὶ ἢ Γέννα χονδρὸν διὰ τύλιγμα πραγμάτων· κατὰ τὸ παρὸν φέρεται ἀρκετὸν ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν, καὶ αὐτὸ ὑποκύανον, ξηρὸν, καὶ χονδρὸν· ἢ καὶ λευκὸν, πλὴν ὄχι καλὰ κολλαρισμένον· μὲ ὅλον τῆτο τὸ μεταχειριζόμεθα· διότι ἢ δύσκολος, ἢ νὰ εἶπω καλῆτερα, ἢ ἐμπροδισμένη θαλασσοποιία τῶν.

Εὐρωπαϊῶν αἰγιαλῶν τῆς Μεσογείας Θαλάσσης, μᾶς ἀναγκάζει νὰ ἀιαπληρώσωμεν μὲ αὐτὸ τὰς χρείας μας φέροντές το διὰ τῆς Εὐξείνης Πόντου.

Διαιρεῖται τὸ χαρτίον εἰς τὰ ἀκόλεθα γενικὰ εἶδη.

Γραπτικόν, ἢτοι διὰ γράψιμον, τῆς ὁποίας ἡ μεταχειρῖσις εἶναι κατὰ τὰς χρείας, καὶ συνήθειαν· οἱ Ὀθωμανοὶ, ὡς εἶπομεν, μεταχειρίζονται χονδρὸν, λευκόν, καὶ στιλβωμένον διὰ τὰ Χειρόγραφα τῶν, καὶ τοιοῦτο εἶναι τὸ εἰρημένον τῆς Ἑνετίας· τὸ στιλβώνον ὅμως ἐδῶ ἐπὶ τέττε τεχνῖται. Οἱ Ἑλληνορῶμαῖοι, καὶ Ἀρμένιοι προτιμοῦν τὸ λευκόν, καὶ μέγα, καθὼς τὸ τῆς Ἑνετίας Τρισκιάδον (tre Carrelli) εἰς τὰς καθημερινὰς χρήσεις τῶν· οἱ δὲ ἔμποροι ἀκόλεθον τὸ παράδειγμα τῶν Εὐρωπαϊῶν μεταχειριζόμενοι ἀδιαφόρως τὸ χονδρὸν, καὶ τὰ λεπτόν διὰ τὰ στελλόμενα γράμματα μὲ τὰ ταχυδρομεῖα (πόστας).

Καλὸν γραπτικὸν χαρτί λέγεται ὅσον εἶναι καὶ λὰ κολλαρῖσμένον, ὁμαλόν, νὰ μὴ ἔχη τρίχας, καὶ νὰ μὴ ποτίζη, ἢτοι νὰ μὴ πίνῃ τὸ μελάνι· τὰ χρώματά του εἶναι δύο, λευκόν δηλαδὴ, ἢ ὀλίγον κυανίζον (γαλάζιον).

Τῆς Ἀγγλίας, καὶ τῆς Ὀλλάνδης τὰ γραπτικὰ χαρτῖα εἶναι ὑποκύανα, ἀλλὰ καλλίστης ποιότητος, μάλιστα τὰ φίλα τῆς Ὀλλάνδης διὰ τὰ ταχυδρομεῖα.

Ὅλα πωλοῦνται μὲ τὸν φακέλλον ἔμπεριέχοντα 20 χέρια πρὸς 25 χαρτῖα τὸ ἓν, ἢτοι ἀνὰ 500 φύλλα δίπτυχα· εἶναι ὅμως καὶ ἑλλιπῆ μερικά.

Ἀκολλάριστον, περὶ τοῦ ὁποίου καὶ τῆς χρήσεώς του ἰδὲ ἀνωτέρω εἰς τὰ περὶ Κατασκευῆς εἰρημένα.

Χονδρὸν. Αὐτὸ κατασκευάζεται ἀπὸ τὰ χειρότερα παλαιόπανα, καὶ εἶναι ἀκολλάριστον, καὶ ἄκοπον, χρησιμὸν διὰ τύλιγμα πραγμάτων, μάλιστα εἰς τὰς λιανοπωλητὰς ἐργαστηριαρῖς· ἀπὸ τὴν Γέναν, καὶ Βενετίαν ἐφέρετο τὸ περισσότερον μελαφόν, καὶ ἐπωλεῖτο μὲ τὴν βάλλαν ἔμπεριέχουσαν 32 φακέλλας.

Εἶ-

Εἶναι τοιαῦτα, καὶ δι' αὐτὴν τὴν χρῆσιν, φιλότερα, λευκότερα, ἢ καὶ κυανᾶ βαμμένα, καὶ ἐπειδὴ ζυγίζονται εἰς τὰ λιανοπωλήματα ὁμοῦ μὲ τὴν πραγματείαν, οἱ ἀγορασταὶ ζητοῦν τὰ βαρύτερα, καὶ αὐτὰ νομίζουσι καλιότερα.

Ποικίλον. Αὐτὰ εἶναι βαμμένα μὲ κόκκινον, ἢ κυανῶν χρωμάτων, καὶ ἐπάνω τυπωμένα μὲ μελάνι, ἢ μὲ χρυσὸν ἀναλυμένον· τὰ μεταχειρίζονται καὶ ἄλλοι· περισσότερο ὅμως οἱ ζαχαρεῖοι διὰ σκέπασμα τῶν κανιστριῶν μὲ γλυκὰ, καὶ ὅσοι δαπεδῶνεν, ἢ τοὶ ἐπενδύουσι τὰς τοίχους τῶν κοιτῶνωντων, διὰ νὰ μὴ δίδωσι ὑγρασίαν εἰς τὰς κατοίκους.

Καλὰ ἀπὸ αὐτὰ εἶναι τὰ ἐψημένα, καὶ ὠραιότερα τυπωμένα.

Χαρτῖα τῆς Παιγνιδίου. Διὰ νὰ περάσῃ τὴν ἄραν τῶν οἱ ἀεργοί, καὶ ὀκηροὶ ἄνθρωποι ἐπενόησαν καθιστικὰ παιγνίδια τὴν Κυβευτικήν (τάβλι) καὶ τὴν Πεσσευτικήν (Σατραντζι καὶ Δάμα) καὶ ἐπομένως τὰ χαρτῖα, τὰ ὁποῖα διὰ μὲν τὰς φρονίμους προξενῶν μόνην τὴν ζημίαν τῆς καιρῆς, διὰ δὲ τὰς ἀσώτους, καὶ τὴν παντελεῖ φθοράν.

Τριῶν εἰδῶν εἶναι τὰ χαρτῖα, ἀλλὰ πολυχρηστότερα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἔχουσι 52 φύλλα, διαιρέμενα εἰς τέσσαρα σχήματα ἀνὰ 13 τὸ ἓν· ἐξ ὧν τὰ μὲν 3 εἶναι εἰς μορφὰς ζωγραφιστὰ, βασιλέως, βασιλίσσης, καὶ ὑπαπιστῆ, μὲ τὸ ἐπίσημον σχῆμα τῆς χαρακτηριστικῆς ἐκ τῶν τεσσάρων, καρδίας, καὶ ῥόμβου, τὰ ὁποῖα εἶναι κόκκινα, ἢ ἄνθρακ, καὶ ῥάβδου, τὰ ὁποῖα εἶναι μαύρα· τὰ λοιπὰ ἔχουσι τὰ σύμβολα ταῦτα κατὰ σειράν ἀπὸ ἓν, ἕως τῶν δέκα.

Ἡ ματαιότεχνία αὕτη ἔχει πολλὰς τρόπους, καὶ μεθόδους κατὰ τὴν διάφορον φαντασίαν τῶν ἀνθρώπων, καὶ οἱ παίζοντες προκρίνουσι ἓν εἶδος καὶ παίζουσι.

Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ὅσοι εἶναι εὐγενεῖς, ἢ πλούσιοι, πόλλάκις καὶ πτωχοὶ καὶ δυστυχεῖς, ἐπιθυμῶσι τὸ χαρτοπαιγνίδι, καὶ τὸ μεταχειρίζονται· διὰ τῆτο τυπώνονται

ται άπανταχϋ εις την Ευρώπην, και δαπανώνται μέγισται ποσότητες.

Δια να ηναι καλά πρέπει να ηναι το χαρτίτων καλά κολλαρισμένον, έφημένον, και στιλβωμένον, δια να μη κολλεν εις το μοίρασμα, και να εχεν διπλās, ητοι κατά αποτομάς συνθέτες τās εικόνας, και εκατέρωθεν το συμβολικόν σημεϊον. Το σχήμα τϋ χαρτίε είναι μικρόν τετράγωνον επίμηκες.

Εις την Τερκίαν φέρονται τώρα από την Βιένναν τα χρειάδη, πρότερον δέ και από την Γαλλίαν, και πωλούνται με την δωδεκάδα ονομαζομένην Γρόσσαν, καθώς και έρχονται περιτυλιγμένα από τα χαρτοποιεία.

Από τα πολλά είδη, και από την πολυειδή, και καθημερινήν χρήσιν τϋ χαρτίε, γίνεται φανερόν, ότι δαπανώνται μεγάλαι ποσότητες, τās οποίας όλας μετακομίζει η Τερκία από την Ευρώπην, ητοι δίδει τίμια μέταλλα, άργυρον, και χρυσόν, και λαμβάνει σάπια παλαιόπανα, όπως εν μορφωμέα. Τοιϋτον κακόν είναι η άτεχνία εις τα έθνη! και τόσον άλλα ιξεύρην να ωφελώνται από την επιτιθειότητά των, δέν είναι εύκολωτέρα τέχνη από την χαρτοποιίαν, ετε προχειροτέρα ύλη, ετε αναγκαιότερον από το χαρτίον, και μι όλον τϋτο εύρίσκονται όλόκληρα, και μεγάλα έθνη ύστερημένα παντελώς από χαρτοποιεία· η Τουρκία βεβαιώνει τον λόγον ης.

Χαρτί μαρμαρωτόν, το καλά έφημένον χαρτίον χρωματιζόμενον με διάφορες βαφάς με ίνας ως τϋ μαρμαρϋ από το εν μέρος, χρήσιμον δια να κοπή, φίλον, και καλόν, το όποιον και μεταξύχαρτον λέγεται δια την εξαίρετόν τε ποιότητα, την όποιαν θαυμάζουσι μερικοί Ευρωπαϊοι περιηγηταί, και οι Τερκοι την εγκρίνεν δια να γράφην τα Βασιλικά Προνόμια, χορηγόμενα εις τϋς άρίστους.

Κατασκευάζην εις την Σίναν, και από την έσωτέραν έπιδερμίδα τϋ Ινδικϋ καλάμου χαρτί έως 12 και περισσοτέρων ποδών μακρϋ, δια να μη ποτίζη το μελά-

νι,

νι, καὶ διὰ τὴν ἀπόκτησιν αὐτὸ τὸ χαρτὶ χρωματίζεται ἀργύρεον, τὸ ἐμβάπτουν εἰς τὴν στυψίνην, καὶ τὸ στιλβάνουν εἰς τὸν καλῆτερον τρόπον, ὥστε ὑπερβαίνει εἰς τὴν λευκότητα, ἀπαλότητα, καὶ πυκνότητα τὰ καλλίτερα χαρτῖα τῆς Εὐρώπης· ὑπόκεινται ὅμως εἰς τὴν εὐρωπαισίνην, καὶ τὴν φθορὰν ἀπὸ τὰς βοτρίδας, καὶ ἀναγκάζονται νὰ τεινάσων συχνὰ καὶ νὰ ἐκβάλλων εἰς τὸν ἥλιον τὰ βιβλία των.

Ἄπειρος ποσότης χαρτίων δαπανᾶται εἰς τὴν Σίναν, διότι ἐκτὸς τῶν γραφείων, οἱ ὁποῖοι χρειάζονται πλῆθος χαρτίων εἰς τοῖστο πολυάνθρωπον Βασίλειον, ὅλαι αἰοικίαι σχεδὸν εἶναι ἐμπεριφραγμέναι μὲ χαρτῖα, καὶ κατ' ἔτος ἀνανεῶνται.

Πολυεἰδῆ, καὶ πολυποικίλα εἶναι τὰ Σινικὰ χαρτῖα, καὶ εὐθυσὰ, διότι ἐκεῖνοι μόνον ἰξεύρων νὰ ἀργυροχρωματίσων αὐτὰ χωρὶς ἀργύρε, καὶ νὰ κατασκευάσων ἀπὸ παλαιὰ, καὶ ἐφθαρμένα, νέα, καὶ καλὰ χαρτῖα.

Χαρτὶ τῆς Ἰαπωνίας. Ἀπὸ Συγγραφέα Σίνην μανθάνομεν ὅτι ἡ Χαρτοποιία ἐδιδάχθη ἀπὸ τὴν Ἰαπωνίαν εἰς τὴν Σίναν· οἱ Ἰάπωνες ἔχον ἓν εἶδος Συκαμινίας, Κανδσί παρ' αὐτῶν ὀνομαζομένης, καὶ μὲ τὴν ἐσωτέραν φλοιάντης κατασκευάζον ἔχι μόνον ἐξαιρετικὸν χαρτῖον, καὶ ἰσχυρότατον, ἀλλὰ καὶ σχοινία, καὶ διάφορα ὑφαντὰ, καὶ ῥεῖχα. Αἰάγνωδι Καίμπφερον Ἱστορ. Ἰαπωνίας καὶ Χρονολογία.

Χαρτὶ ἐνσφραγιστικόν, τὸ σφραγίζομενον ἀπὸ τὰς Διοικήσεις τῆς Εὐρώπης, καὶ τὰς Ἐπαρχίας μὲ φόρον, ἢ τοι δόσιμον συναζόμενον ἀπὸ τῆς μεταχειριζομένης αὐτῆς, διὰ νὰ γράφων συμφωνητικὰ, ὁμολογίας, συναλλαγματικὰ, καὶ τὰ παρόμοια πρὸς διαφύλαξιν τοῦ νόμου, ὁ ὁποῖος μόνον ταῦτα δέχεται εἰς τὰ κριτήρια· τὰ δὲ ἀσφράγιστα ἀπορρίπτει ὡς ἄκυρα.

Χαρτὶ ὀνομαζόμενον οἱ Τραπεζίται τὰ συναλλαγματικὰ γράμματα, ὡς τὸ, εἶναι μὲ τῆτον τὸν ταχυδρόμον πολὺ χαρτὶ ἐπάνω εἰς τὴν Βιένναν, ἢ τοι ἔχον πολλὰ νὰ σύρων συναλλαγματικῶς· καὶ λείπει τὸ χαρτὶ, ἢ τοι δέν

δὲν θέλει νὰ σύρη τινὰς ἀπὸ τὴν δεῖνα πόλιν, καὶ ἐκπομένως χαρτὶ καλὸν, τῷ ὁποῖου ἡ πληρωμὴ εἶναι βεβαία.

ΧΑΡΤΟΠΟΙΪΑ, ἡ τέχνη τῆς κατασκευῆς τοῦ χαρτίου.

ΧΑΡΤΟΠΟΙΕΙΪΟΝ, ὁ τόπος εἰς τὸν ὁποῖον κατασκευάζεται, ἢ τοι τὸ Ἔργοχειρεῖον.

ΧΑΡΤΩΝΙ (Carton) Μακαβάς, χαρτὶ χονδρὸν κολλημένον ἀπὸ πολλὰ φύλλα, γίνεται δὲ καὶ ἀπὸ παλαιὰ χαρτῖα βαλλόμενα εἰς σκύφον μὲ νερὸν, καὶ ὀλίγην κόλλαν, καὶ ἀφ' οὗ σαπίσουν καλῶς, γιγόμενα ζυμὰρι χύνονται εἰς πρόπλασμα, καὶ μετὰ τὸ στέγνωμά των σφιγγόμενα εἰς τὸ πιεστήριον, διὰ νὰ χυθῇ τὸ νερὸν, καὶ νὰ μείνουν εἰς τὸ χρειῶδες πάχος· διακρίνονται δὲ ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειάν των, διότι τὰ κολλημένα ἔχουν ἀπὸ τὰς δύο ἐπιφανείας χαρτὶ φιλωτέρον κολλημένον· τὰ δὲ χυτὰ εἶναι ὅλα ἐν σῶμα.

Εἰς τὴν Εὐρώπην ἐξοδεύονται πολλὰ χαρτῶνια διὰ τῶν σκιαδίων τὰς θήκας, διὰ τοὺς χαρτοφύλακας, διὰ πυξίδας πισσωμένας, διὰ θήκας διαφόρων πραγμάτων, διὰ τὸ τύλιγμα τῶν φιλῶν ρούχων τῆς Ἀγγλίας ἔσωθεν ἀντὶ σανίδος, καὶ δι' ἄλλα πολλὰ ἔργα· εἰς τὴν Τουρκίαν ὀλίγα. Καλὰ εἶναι τὰ ὀμαλά, καὶ στερεά.

Χάρτης Περγαμηνός, ἡ Μεμβράνα ἀπὸ τῆς Λατινικοῦ. Ἰδὲ ΠΕΡΓΑΜΗΝΟΝ.

ΧΕΙΜΩΝΙΚΟΝ, τὸ καρπῆζι, εἶδος κολοκύνθης κόκκινον, ἢ κίτρινον ἔσωθεν, γλυκὺ, καὶ ὑδατῶδες, ὅσον θερμὸν εἶναι τὸ κλίμα, τόσον γίνεται γλυκύτερον, καὶ ἀβλαβέστερον δι' ὅσους τὸ μεταχειρίζονται· διὰ νὰ δρασιθῶν εἰς τὰς καύσεις τοῦ θέρους· τρώγεται ὡμὸν, ὡς τὸ πεπόνι, καὶ ἐπέχει τόπον ὀπωρικῆς εἰς τὰς τραπέζας, καὶ οὐδένα εἰς τὸ ἐμπόριον, καὶ τὸ περὶ Ἐμπορίου Βιβλίον.

Οἱ σπόροι του ἐμβαίνουν εἰς τοὺς 4 διαλυτικούς τῆς Φαρμακοποιίας.

ΧΕΙΡΩΤΙΑ, καὶ **ΧΕΙΡΟΘΗΚΑΙ**, ἔνδυμα τῆς χειρός

ρὸς διὰ προφύλαξιν ἀπὸ τὸν ἥλιον, καὶ τὴν ψύχραν κατασκευαζόμενον ἀπὸ ὕλην διάφορον, ἢ ἕως τὸν ἄρμον τῆς χειρὸς, ἢ καὶ ἕως τὸν ἀγκῶνα, ἀλλ' αὐτὰ τὰ ὑστερινὰ μεταχειρίζονται μόνον ἀπὸ τὰς γυναῖκας.

Κατασκευάζονται τὰ χειρώτια εἰς τὴν Εὐρώπην ἀπὸ δέρματα βυρσοδεψιμένα, δορκάδος, ἀγριαγὸς, αἰγὸς, προβάτου, ἀρνίου, ἀλκῆς, ἐλάφου, ἐριφίου, βεβάλεως, καὶ σκύλου· ἢ βυρσοδεψία των γίνεται μὲ τὸ ἔλαιον. Ἰδὲ ΒΥΡΣΟΔΕΨΙΑ.

Γίνονται δὲ καὶ πλεκτὰ μὲ μηχανικὴν ὕφασιν, μετὰ ζωτὰ, βαμβακερὰ, λινᾶ, κανναβίσια, μάλλινα, καὶ ἀπὸ τρίχας καστορίου νησμένης, καὶ ἐτι τρίτον ἀπὸ μεταξωτὰ ἑτερόμαλλα, καὶ ἄλλα, καὶ ἀπὸ ροῦχον.

Κατὰ δὲ τὴν ποιότητα εὐρίσκονται χειρώτια, μὲ μύρα, πλυμένα, κηρωτὰ, λευκὰ, μαῦρα, στακτηρὰ, κίτρινα, καφέχρα, καὶ ἄλλων διαφόρων χρωμάτων ἀπλῶν, ἢ ποικίλων, ὁμοίως κεντημένα μὲ χρυσὸν ἄργυρον, μετάξι, καὶ ἄλλα νήματα, καὶ τελευταῖον μὲ ὤας, καὶ κράσπεδα, ἀπὸ συρίτια διαφόρων εἰδῶν, καὶ ὕλης.

Διέτρεχε παροιμία εἰς τὴν Εὐρώπην, ὅτι διὰ νὰ γένη καλὸν τὸ χειρῶτι χρειάζεται νὰ βυρσοδεψήσῃ ἢ Ἰσπανία τὸ δέρμα, νὰ τὸ χωρίσῃ ἢ Γαλλία, καὶ νὰ τὸ ράψῃ ἢ Ἀγγλία, τὰρα ὁμως καὶ ἢ Γερμανία, καὶ πολλὰ ἄλλα μέρη εὐδοκίμου.

Ἡ Τουρζία λαμβάνει τὰ χειρώτια διὰ τὰς γυναῖκας, καὶ αὐτὰ ὀλίγα ἀπὸ τὴν Γερμανίαν δεμένα εἰς δωδεκάδας ζυγῶν, καθὼς καὶ χονδροπωλεῖνται· οἱ δὲ λεπτοπῶλαι, ἢ πραγματευταὶ περιοδεύοντες, τὰ πωλοῦν μὲ τὴν ζυγὴν.

Χειρώτια ἀπὸ ἐπιδερμίδα· εἰς τὴν Ῥώμην, καὶ τὰ Παρίσια ἰξεύρουσιν τὴν τέχνην νὰ ἐκβάλουν τὴν ἐπιδερμίδα τῶν προβάτων, καὶ αἰγῶν, ἢτοι τὸ μεταξὺ τοῦ χονδροῦ δέρματος, καὶ τῆς σαρκὸς δερματίδιον, τὸ ὁποῖον βυρσοδεψοῦντες ράπτουν ψιλὰ χειρώτια διὰ τὰς γυναῖκας.

Εἰς τὴν ἰδίαν Ῥώμην μεθοδεύονται νὰ ἐργάσων το
δέρ-

δέρμα τῶν ὀρνίθων, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ράπτουν φιλάτατα χειρώτια, ὥστε χωρεῖ ἡ ζυγὴ μέσα εἰς τὸ καρύδι, ἀλλ' αὐτὰ χρησιμεύουν περισσότερο διὰ περιέργειαν, ἢ διὰ φόρεμα.

Χειρώτια Καστορίου, ὀνομάζονται οὕτω διὰ τὴν ἀπαλότητά των, ἀλλὰ γίνονται ἀπὸ πτίλον, ἢτοι τεφτίκι, ἢ καμηλόμαλλον εἰς διάφορα χρώματα, δι' ἀνδρας, καὶ γυναῖκας, χρήσιμα τὸν χειμῶνα διὰ τὴν λεπτὴν ψύχραν καὶ τὴν βλάβην τοῦ ἀέρος εἰς τὰ ἀπαλά τῶν τρυφηλῶν χεράκια.

Χειρώτια Διφθερωτὰ, ὅσα ἔχουν ἔσωθεν ὑπένδυμα ἀπὸ τρίχας, ἢ μαλλί διὰ περισσοτέραν θερμότητα.

Χειρώτια Κυνηγῶν, ὅσοι τρέφουν ἰεράκια διὰ τὸ κυνήγι τῶν πτηνῶν ἔπειδὴ καὶ εἶναι ἀναγκασμένοι νὰ βαστοῦν τὸ ὄρνεον εἰς τὸ χέρι, φοροῦν χειρώτια μακρὰ, ἀπὸ χειδρόν, καὶ καλὰ ἐργασμένον δέρμα ἐλάφου, ἢ βουβάλεως, διὰ νὰ μὴ τοὺς πειράξῃ μὲ τὰ ὀγύχια, ἢ τὸ ράμφος ὁ ἰέραξ.

Εἰς τὰ ὑπερβόρεια μέρη φορῶν χειρώτια ἀπὸ μηλωντὴν, ἢτοι διφθέραν, ἀπὸ δέρμα προβάτου μὲ τὸ μαλλί της. Πλέκουν δὲ καὶ χειρώτια χονδρὰ ἀπὸ μαλλί, καὶ φοροῦν διὰ τὸ αὐτὸ τέλος, ἢτοι τὴν προφύλαξιν ἀπὸ τὴν ψύχραν, τὸ ὁποῖον συνεδίξεται καὶ εἰς τὰ μέρη μας.

Τὰ καλὰ, καὶ πρὸς ἐπίδειξιν χειρώτια εἶναι μὲ δάκτυλα, ἢ καὶ ἕως τοῦ ἡμίσεως τῆς παλάμης, καὶ ἀφήνονται ἔξω τὰ δάκτυλα, τάχα διὰ νὰ ἢμποροῦν νὰ δουλεύουν αἱ γυναῖκες· τὰ δὲ χονδρὰ, καὶ ἀπὸ διφθέραν δὲν εἶναι χωρισμένα εἰς ἄλλα δάκτυλα, ἀλλὰ μόνον εἰς τὸ μέγα.

ΧΕΙΡΟΘΗΚΑΣ, κυριώτερον ἢμποροῦμεν νὰ ὀνομάσωμεν τὰ παρὰ τῶν Γάλλων λεγόμενα Manchons, σρογγύλον, καὶ κυλινδροειδὲς ἔνδυμα ἀπὸ διφθέραν, ἢ μεταξωτὸν ὑπενδυμένον μὲ τὰ φίλα πτερά τοῦ κύκνου ὁμοῦ μὲ τὸ δέρμα, καὶ μακρὸ, ὅσον νὰ χωρῇ τὰ δύο χεράκια ἕως

ἕως τὸ ἥμισυ τοῦ πήχεως, εὐχρηστον τὸν χειμῶνα διὰ τὰς ψυχρὰς πόλεις, καὶ χωρία.

Προσθετέον δὲ ὅτι ὅσοι φοροῦν κατὰ τὸν Ἀσιατικὸν τρόπον μακρὰ, δὲν μεταχειρίζονται χειρώτια, ἕτε χειροθήκας, ἐπειδὴ τὰ φορέματά των ἔχουν ἀρκετὸν πλάτος νὰ τὲς σκεπάσουν τὰ χέρια, καθὼς καὶ οἱ χειροδοτοί, ἦτοι τὰ μανικιά των, εἶναι ἀρκετὰ μακρεῖς, καὶ ἔπῃχουν τόπον ἐκείνων· μόλις εὐρίσκονται μερικοὶ σπανιώτατοι, οἱ ὅποιοι συνεθίσαντες εἰς τὴν Εὐρώπην, τὰ μεταχειρίζονται καὶ εἰς τὴν Τουρκίαν, χωρὶς νὰ στοχασθοῦν ὅτι ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ἐνδύματός των τοὺς ἐλευθερῶνει ἀπὸ τὴν φροντίδα τῶν χειρωτίων.

ΧΕΛΙ, Ἐγχελυς, ὄφάρι τῆ γλυκῆ νερῆ παρόμοιον σχεδὸν μὲ ὄφιδι τῆς ξηρᾶς· ὁ ποταμὸς Στρυμῶν πλησίον τῆς παλαιᾶς Ἀμφιπόλεως τῆς Μακεδονίας τρέφει πλῆθος, ἀλατίζονται, καὶ πωλῶνται διὰ πολλὰ μέρη· τὰ μεγαλύτερα, καὶ χορδρότερα χέλια τῆς Τουρκίας ὄφαρεύονται εἰς τὴν Λίμνην τῶν Ἰωαννίνων (Ἀχερουσίαν τῆς Κασσιόπης) ἀλλ' ὅλα ἐξοδεύονται εἰς τὸν τόπον, καὶ οἱ κάτοικοι δὲν ἰξεύρουν νὰ τὰ ἀλατίσουν διὰ τὸ πολὺ πάχος των· ἡ Λίμνη τοῦ Κομάχου εἰς τὴν Ἰταλίαν, τὴν χορταίνει χέλια.

Τὸ φαγίτων εἰς τὴν γεῦσιν εἶναι γλυκὺ, ἀλλ' εἰς τὸν στόμαχον δύσπεπτον.

ΧΕΛΩΝΗ, ζῶον ἀμφίβιον, τετράπουν, ὄστρακόδερμον· εἶναι δὲ δύο εἰδῶν, χερσαία, καὶ θαλασσία.

Ἡ χερσαία χελώνη εἶναι τριῶν εἰδῶν· α'. μακρὰ ἕως δύο πόδας, καὶ πλατεία ἕνα πόδα, χωρὶς ὄστρακον ἐπάνω, ἀλλὰ ποικίλη μὲ κίτρινον, καὶ μαῦρον· εὐρίσκονται εἰς τὴν Ἀμερικὴν, καὶ οἱ ἐκεῖ ἀποικοῦντες Ἴσπανοὶ τὰς τρώγην, τρέφοντές τας ὡς ὄρνιθας. β'. ἡ εὐρισκομένη εἰς ὅλα τὰ μέρη, καὶ εἰς ἡμᾶς γνωστὴ, καὶ γ'. ἡ μικρὰ, ὅσον ἡ δράξ (φούχτα τῆς παλάμης) χρησιμεύουσα διὰ τὸ ὄστρακόν της, γινόμενον σκευὴ διάφορα, ὡς πυξίδα, πυριτοθήκας (ἦτοι διὰ τὸ βαροῦτι) καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἀπὸ ἐπιτηδεῖους τεχνίτας, οἱ ὅποιοι τὰ
δέ-

δέουον μέ χρυσοῦς, καὶ ἀργυροῦς περιδέσμους, καὶ τὸ κάμνουν εὐμεταχειρίστον.

Τὸ κρέας τῶν Εὐρωπαϊῶν χελωνῶν χρησιμεύει εἰς τοὺς Φαρμακοποιῆς διὰ ἰατρικὸν στηθικὸν εἰς ὅσας πάσχουν ἀπὸ ἐκτικὰ πάθη, καὶ ὡς γλυκαντικὸν τοῦ αἵματος· εἰς δὲ τὴν Εὐρώπην, τὸ τρώγην ὡς καθαῶς καὶ τοὺς βατράχους.

Ἡ Θαλασσία χελώνη τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ χρησιμεύει πολὺ περισσότερον, καὶ ἐμβαίνει εἰς τὸ ἐμπόριον· ταύτης τὰ εἶδη εἶναι τέσσαρα ὀνομαζόμενα Φράγκα, Κάρητος, Καουάνα, καὶ ἄλλη ὁμοία κατὰ τι μὲ αὐτήν.

Φράγκα, τὸ κρέας αὐτῆς εἶναι κάλλιστον εἰς τὴν γεῦσιν, καὶ θρεπτικώτατον, μεγάλη βοήθεια διὰ τοὺς ναυπλοῦντας εἰς τὸν μακρὸν ἐκείνον Ὠκεανόν, ὡς ἀντίδοτον εἰς τὴν φθορὰν τοῦ αἵματος, τῆς στομοκάκκης (σκορβοῦτον), καὶ τὸ καλῆτερον διότι ζοῦν καὶ εἰς τὰ παράβια βρεχόμεναι μόνον μὲ νερὸν τῆς θαλάσσης, καὶ ἠμποροῦν νὰ διαρκέσουν τρεῖς ἐβδομάδας χωρὶς νὰ φάγην. 80 ὀκάδες κρέας δίδει ἐκάστη χωρὶς τὴν πιμελὴν, καὶ τὸ πλῆθος τῶν ὠν τῆς, τὸ ὄστρακόν τῆς ὁμοῦς ὄντας λεπτότατον χρησιμεύει μόνον διὰ φανάρια.

Κάρητος, μικροτέρα ἀπὸ τὴν πρώτην· τὸ κρέας τῆς δὲν εἶναι καλόν, ἀλλὰ τὸ ὄστρακόν τῆς εἶναι τὸ ἐξαίρετον (βαγᾶς) χελωνόστρακον· 13 εἶναι τὰ κομμάτια τῆς ὄστράκου εἰς ἐκάστην, τὰ 8 ἴσα, καὶ τὰ 5 κοῖλα ὀλίγον· ἀπὸ τὰ 8 πρῶτα, τὰ 4 εἶναι μακρὰ ἕως εἰς ἓνα πόδα, καὶ πλατέα 7 δάκτυλα· τ' ἄλλα μικρότερα.

Τὸ καλὸν χελωνόστρακον πρέπει νὰ ἦναι χονδρὸν, καθαρόν, διαφανές, χρώματος μελανοῦ, μὲ κηλίδας καστανάς, καὶ λευκάς· τὰ φύλλα τῆς ράχης τὰ ἐκβάλλουν μὲ τὸ ζέσταμα εἰς τὴν φωτίαν, χωρίζονται ἀφ' ἑαυτῶν, καὶ συνάζονται.

Ἀπὸ αὐτὸ γίνονται διάφορα σκευῆ, κτένια, Φῆκαι, πυξίδες, ποικιλώματα κατ' ἐπιφάνειαν πολλῶν ξυλίνων πραγμάτων, κ. τ. λ. πωλεῖται μὲ τὴν ὀκάν· οἱ Ἰταλι.

Tar-

Tartaruga, καὶ οἱ Γαλ. Tortue τὸ ὀνομάζουσι, διπλοῦν δ' ἀπλῶς Χελώνην ἀμφοτέρω.

Καουάνα, καὶ ἡ ὁμοίότης, καθὼς καὶ τὸ κρέας τῆς Καρήτου, χρησιμεύουσι μόνον διὰ τὴν πιμελήν, καὶ δίδουσι καλὸν ἔλαιον διὰ τοὺς λύχνους.

Αἱ χελῶναι αὗται βόσκουσι φύκη θαλάσσης 8 ἕως 10 ὀργυὰς εἰς τὸ βάθος τῶν αἰγιαλῶν, γεννοῦσι εἰς τὰς ἄμμους τὰ ὠάτων, σκάπτουσαι μὲ τὰ ἐμπροσθινά των ποδάρια· εἰς τρεῖς 15 ἡμέρας ἀνά 90 ἕως 100 ὠὰ γεννῶσαι, καὶ τὰ παραχῶνουν εἰς τὴν ἄμμον· μετὰ δὲ 21, ἢ 25 ἡμέρας ἐκβαίνουσι τὰ χελωνίδιά των, καὶ περιπατοῦσι.

Κυνηγοῦνται κατὰ τρεῖς τρόπους· α. μὲ ράβδον βαλλομένην εἰς τὴν ἄμμον, ὅπόθεν εἶναι νὰ περάσουσι αἱ χελῶναι διὰ νὰ γεννήσουσι· εἰς τὸ πέρασμα των σικῶν τὴν ράβδον ἕνας, ἢ δύο κυνηγοὶ, καὶ τὰς ἀναποδογυρίζουσι. β. μὲ δίπτυα ριπτόμενα εἰς τὸ βάθος τῶν αἰγιαλῶν, καὶ συμπεριλαμβανόμενα. γ. μὲ καμάκια.

ΧΕΛΩΝΙΤΗΣ, πετράδιον γινόμενον μὲ τὴν ἀπολίθωσιν τῶν ὀδόντων ὄφαιου τῆς Βρασιλλίας ὀνομαζομένου Βροντολῶνος, ἀχρηστον καὶ εἰς τὴν ἱατρικὴν, καὶ εἰς ἄλλα πράγματα, ἀφ' οὗ ἀνεκαλύφθη λανθασμένη ἢ τῶν παλαιῶν γνώμη· μ' ὅλον τοῦτο εὐρίσκεται εἰς τὰς πλουσίας φαρμακοποθήκας τῆς Εὐρώπης.

ΧΕΛΩΝΟΣΤΡΑΚΟΝ, ὁ Βαγᾶς. Ἰδὲ ἀνωτέρω εἰς τὸν παράγραφον Κέρητος.

ΧΗΝ, ἡ Χίνα, πτηρὸν μέγα, μὲ μακρὸν λαιμὸν, ἀμφίβιον, ἡμερον, καὶ ἄγριον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον δίδεται εἰς τὸ ἐμπόριον τὸ λεπτόν, καὶ ἀπαλὸν πτερόν διὰ προσκεφάλαια, καὶ στρώματα. Ἰδὲ ΠΤΕΡΟΝ. Εἰς τὴν Εὐρώπην μαδίζουσι ζωντανὰς τὰς χίνας, πρὶς τοῦ ἐνιαυτοῦ· α. τὸν Μάϊον μετὰ τὴν πρώτην των γενναῶν. β. περὶ τὰ τέλη τοῦ Ἰουνίου, καὶ γ. κατὰ τὸν Αὐγύστον· πάντοτε ὅμως παρατηροῦν, ὅτι αὐτὰ τὰ πτερὰ μὲ νὰ ἦναι ὠριμα, καὶ γυροῦνται ἀπὸ τὸ νὰ ἀρχίσουσι νὰ πίπτουσι μόνα των· αὐτὰ εἶναι τὰ καλλήτερα διό-

διότι τῆς ἐσφαγμένης, ἢ ἀλλέως ἀποθαμμένης ἔχουσιν δυσοσμίαν.

Δίδουν αἱ χῆναι καὶ τὰ πτερὰ τῶν πτερυγῶν διὰ τὰς γραφεῖς, περὶ τῶν ὁποίων προεγράψαμεν, καὶ Ἰδὲ ΠΤΕΡΟΝ.

Τὸ ἀλειμμά της χρησιμεύει διὰ τὴν Ἰατρικὴν, ὡς εἰσχωρητικόν, διαλυτικόν, καὶ ἀραιοποιητικόν τῶν χυμῶν.

ΧΗΝΟΣΚΑΤΟΝ, Merde d'Oye, κατὰ τοὺς Γάλλους, χρῶμα κίτρινον ἀνακατωμένον μὲ πράσινον, καὶ παρομοιάζον μὲ τὴν κόπρον τοῦ πτηνοῦ κατὰ τι ὡς φαίνεται πᾶνεις Γάλλος θέλει τὸ μετέφρασεν ἐξηγουμένος μὲ Τουρκικὸν κατὰ λέξιν, καὶ οὗτος παραξενεύει διέδωκε τὴν παροιμίαν Καζ βοκῆ βεγκί ἐπὶ τῶν μὴ ὄντων, ἢ ἀχρείων χρωμάτων λεγομένην. Ἰδὲ καὶ ΧΡΩΜΑ.

ΧΗΝΟΒΟΣΚΟΣ, ὁ βόσκων τὰς χῆνας.

ΧΟΪΡΟΣ, ζῶον τετράπεν γνωστὸν, καὶ ἡμέρον τὸ θηλυκόν του ὕς, καὶ κοινῶς Σκρόφα, ἀπὸ τοῦ Βλαχικῆ ταλικού.

Ἡ Σερβία στέλλει πολλοὺς χοίρους εἰς τὴν ἀντικρὺ αὐτῆς Γερμανίαν, καὶ εὐδοκίμει εἰς αὐτὸ τὸ ἐμπόριον ἢ λοιπὴ Τουρκία δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὸ κάμη, διότι ὄντας βδελυκτὸν τὸ ζῶον τοῦτο εἰς τοὺς Μουσουλμάνους, καὶ ἐμποδισμένον ἀπὸ τὸ Κοράνι τὸ νὰ φάσιν τὸ κρέας του, δὲν ἀνέχονται νὰ εὐρίσκηται εἰς τὰς πόλεις, καὶ χάρας τῆς κατοικίας των ὀλίγα εἶναι τὰ Χριστιανικὰ χωρία, εἰς τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται χοῖροι, καθὼς καὶ εἰς τὰ νησιά τῆς Ἀρχιπελάγους, ὥστε χωρὶς νὰ ἔμβουν εἰς τὸ ἐμπόριον χρησιμεύου πρὸς μόνην τροφὴν τῶν τρεφόντων αὐτούς.

Τὰ Χριστούγεννα μὲ συνειδησμένον φόρον πρὸς τοὺς κρατῆντας λαμβάνουσιν τὴν ἄδειαν οἱ Χριστιανοὶ εἰς τὰς πόλεις, καὶ αὐτὴν τὴν Βασιλεύουσαν νὰ ἔμβασιν χοίρους ἕως τῆς Ἀποκρέω, καὶ ἐξοδεύονται πολλοί.

Ἀπὸ τὸν χοῖρον λαμβάνει τὸ ἐμπόριον τὰ ἀκόλουθα.

α. Τὸ

α. Τὸ δῆρμα, χρήσιμον διὰ πάτρες ὑποδημάτων, καὶ ἄλλα, σκυτοδεφούμενον.

β. Τὴν τρίχα, διὰ σάραθρα (σκούπας) τῶν ρούχων, καὶ ἄλλων ἐνδυμάτων, διὰ πλύσιμον τῶν μεταλλῶν παρὰ τῶν χρυσοχόων, καὶ δι' ἄλλα πολλὰ, ὡς εἰς τὸ, ΤΡΙΧΑ.

γ. Τὸν παστόν, ἥτοι τὸ μεταξὺ τοῦ δέρματος, καὶ τοῦ κρέατος χονδρὸν, καὶ στερεὸν ἄλειμμα, τὸ ὁποῖον ἀλατισμένον φυλάττεται, καὶ μεταχειρίζεται εἰς τὰ μαγειρεῖα, καὶ εἰς μερικάς τέχνας τῆς Εὐρώπης· ἀπὸ αὐτὸν κηρία δὲν γίνονται, καὶ ὅταν διὰ κακίαν τῶν κηροποιῶν νοθευθῶν μὲ τὸ ἀνακάτωμάτου τὰ ἀλειμματοκηρία, καταντοῦν ἀχρεῖα, καὶ λύουν.

δ. Τὰ Χοιρομηρία, τὰ ὁποῖα ταριχευμένα, καὶ μὲ ὀλίγον νίτρον, τρώγονται ὡμὰ, καὶ μαγειρευμένα εἰς τῶν πλεσίων τὰς τραπέζας· τὰ καλῆτερα τῆς Τυρκίας γίνονται εἰς τὴν Θεσσαλονίκην.

ε. Οἱ Ἀλλάντες, σαντζούκια, ἢ λοκάνικα. Ἴδὲ ἈΛΛΑΣ.

Ὁ ἀγριόχοιρος εἶναι μὲγαλῆτερος, μὲ κρέας νοστιμώτερον, καὶ ἐπειδὴ ὁμοιάζει μὲ τὸν ἡμερον, χρησιμεύει καὶ εἰς τὰ ἴδια.

ΧΟΙΡΟΜΗΡΙΑ. Ἴδὲ Ἀνωτέρω.

ΧΟΡΔΗ, τὸ ψιλὸν ἔντερον τῶν ζώων, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἔλαβον τὴν ὀνομασίαν ταύτην καὶ τὰ ἐργασμένα ἔντερα τῶν προβάτων, ξηραίνόμενα, διασχιζόμενα εἰς λεπτὰ νήματα, καὶ συγκλωθόμενα.

Αἱ χορδαὶ αὗται χρησιμεύουν κυρίως εἰς τὰ Μυσικὰ ὄργανα, λύραν, κιθάραν, καὶ τὰ διάφορα αὐτῶν εἶδη, κατὰ τὴν νεωτέραν Μυσικὴν. Κατὰ τὸ χρῶμα βάρονται κόκκιναι, καὶ κυαναί· κυρίως ὅμως αἱ πολλαὶ πῶλῃνται μὲ τὸ ἴδιον τῶν ἐντέρων κιτρινωπὸν χρῶμα, κατὰ δὲ τὸ κλώσιμον, ἥτοι χονδρότητα γίνονται ἀπὸ ἓν ἕως 50 νήματα συγκλωσμένα, καὶ διακρίνονται ἀπὸ ἴσους ἀριθμοὺς ἐπιγραφομένους εἰς τοὺς φακέλλους τῶν πωλήσεων.

Α-

Ἀπὸ τὰς ψιλὰς αἱ καλῆτέραι κατασκευάζονται εἰς τὴν Ῥώμην, καὶ αἱ μὲν διὰ τὰς λύρας, καὶ κιθάρας συντίθενται ἀπὸ 60 κυκλῖδια εἰς τὸν φάκελλον· αἱ δὲ διὰ τὰς μεγαλητέρας λύρας (Violoni) ἀπὸ 30 κυκλῖδια, ὅλα συμπεριτυλισσόμενα εἰς 8 κύκλους.

Εἰς τὸ Λούγδουνον τῆς Γαλλίας γίνεται πολὺ πλῆθος, ἀλλ' ὄχι τῆς αὐτῆς τελειότητος μὲ τὰς Ῥωμαϊκὰς.

Χοῦδραὶ χορδαὶ κλώθονται καὶ εἰς τὴν Τουρκίαν, χρήσιμα εἰς πολλὰ ἔργα, καὶ ἐργαλεῖα τῶν τεχνιτῶν, ὡς ροδάνια, τοξάρια διὰ τοὺς μικροὺς τόρνους, καὶ ἄλλα.

Καλὴ λέγεται ἡ χορδὴ εἰς ὅλας τὰς ῥηθείσας μεταχειρίσεις, ὅταν ᾖ καλὰ κλωσμένη, ἐψημένη, ἢτοι ἐργασμένη, καὶ βαστάζῃ εἰς τὸ τάνυσμα.

Εἰς ἡμᾶς φέρονται ἀπὸ τὴν Γερμανίαν, καὶ πωλοῦνται μὲ τὸ ὀκτάκυλον κομμάτι, αἱ ψιλὰὶ δηλαδή.

ΧΟΡΤΑ, φυτὰ ὅσα μὴ ἔχοντα ξύλινον κορμὸν ξηραίνονται τὴν χειμῶνα, ἢ καὶ ζῶντα, ὡς εἰς τὰ θερμὰ κλίματα τρώγονται ὀλόκληρα.

Ἄγρια ὀνομάζομεν ὅσα παρὰ τῆς φύσεως βλαστάνῃ, χωρὶς γεωργικὴν βοήθειαν.

Ἡμερὰ, ὅσα καλλιέργουνται παρὰ τῶν Γεωργῶν, καὶ κηπωνῶν διὰ φαγί, βαφὰς, ἰατρικὰ, καὶ ἄλλας μεταχειρίσεις τῶν ἀνθρώπων· οἱ ἰατροὶ τὰ ὀνομάζουσι βότανα, καὶ Βοτανικὴν τὴν περὶ τούτων φυσιολογίαν.

Ὅλα κατὰ τὴν ἀπόδειξιν τοῦ σοφοῦ Διναίε, καθὼς καὶ τὰ δένδρα, εἶναι ἀρσενικά, ἢ θηλυκά, ἢ ἐρμαφρόδιτα, καὶ διὰ τοῦτο κάμνῃ σπόρον, καὶ ἀπὸ αὐτὸν βλαστάνουσι τὰ ἴδια.

Ὀλίγα εἶναι τὰ μέρη τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, καὶ ἂν ἐξαιρέσωμεν τὰς ἄμυξ τῆς Ἀραβίας, καὶ Ἀφρικῆς καὶ τοὺς χιονοσκεπάστους τόπους τῶν κορυφῶν τῶν ὑψηλοτάτων Βουρῶν, καὶ ἄκρα τῶν κατεφυγμένων Ζωνῶν, ὅλη σχεδὸν εἶναι σκεπασμένη ἀπὸ χόρτα ποικίλα, καὶ πολυειδῆ, ὥστε οἱ ἀκούραστοίτεροι περιηγηταί, καὶ οἱ ἐπιμελέστεροι Βοτανικοὶ ἔχουσι ἀκόμη πολλὰ νὰ ἀ-

να-

κακαλύψην, καὶ εἰς τὰ τέσσαρα τῆς σφαίρας μας μέρη.

Οἱ Ἕλληνες ἔλεγον Λάχανα, ὅσα τρώγονται ἀπὸ τῆς ἀνθρώπους, καὶ μάλιστα τὰ ἡμέρα, καὶ Βότανα, ὅσα διὰ βαφᾶς, ὠραιότητα τῶν κήπων, καὶ χρήσιν τῆς Ἰατρικῆς μετεχειρίζοντο, καὶ τροφήν τῶν ζώων.

ΧΟΡΤΟΝ, καὶ κοινότερον χορτάρι, λέγομεν τὸ συναζόμενον τὸ Φέρος, ξηραίνόμενον, καὶ σφραυόμενον εἰς Φημωνιάς, διὰ τὰ φρέψωμεν τὰ ἡμέρα ζῶα τὸν χειμῶνα.

Χόρτον Καπνῶν, τὸ ὁποῖον ὠνομάσαμεν εἰς τὴν σειράν τοῦ Βιβλίου τούτου συνδέτως Καπνόχορτον, εἶναι τὸ Τουρκιστί Δοχάν, ἢ Τουτούνι ἀμφότερα σημαίνοντα ἀπλῶς καπνόν.

Χόρτον Κίτρινον, καὶ κατὰ σύνθεσιν Κιτρινόχορτον τὸ παρά τῶν Γάλλων Herbe jaune, καὶ Gaude, χρήσιμον δι' αὐτὸ τὸ κίτρινον χρῶμα εἰς τοὺς βαφεῖς.

Γίνεται εἰς ὅλην τὴν Γαλλίαν σχεδὸν ἡμέρον σπειρόμενον, τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ καλῆτερον ἔτι δὲ καὶ ἀγριον· τὸ Φέρισμάτου τὸ κάμνουν τὸν Μάρτιον, καὶ τὸν Σεπτέμβριον· ὅταν ᾖναι ξηρὸν, καὶ λεπτὸν εἶναι ποιότητος καλιτέρας.

Χόρτον βυρσοδεψικόν, μὲ τὸ ὁποῖον ἐργάζεν τὰ Μαροκίγια, ἢτοι Σαχτιάνια εἰς ἔλλειψιν τῆς Σομάκης.

Χόρτον τῆς Βεγκάλης, ὁ καυλός τε εἶναι χονδρὸς ἐν ὀκτύλῳ, καὶ εἰς τὴν κορυφὴν κάμνει ἄνθος, ὡς πῖλον, τὸ ὁποῖον νήθοντες ὑφαίνουν εἰς τὰς Ἰνδίας, καὶ εἶναι ὑαλιστερόν, ἀλλ' ἀβάστακτον· αὐτὰ εἶναι τὰ Μαλδέχια.

Χόρτον Μεταξῶδες (Herbe de Soye) εἰς τὴν Βιργινίαν τῆς Βορείου Ἀμερικῆς ὠνομάζουσι οὕτως εἶδος ἀγρίου Καννάβειος γινόμενον χωρὶς καλλιέργειας.

Νήθεται πολλὰ καλῆτερα ἀπὸ τὸ καννάβι, καὶ λιγνῶρι, καὶ ἔχει στιλπνότητα· οἱ αὐτόχθονες Ἀμερικοὶ ἔξενραν τὰ κάμνουν μόνον σχοινία, οἱ ἀποικοῦντες ὅμως Ἀγγλοὶ τὰρᾶ ὑφαίνουν ἐξαίρετα πανία.

Εἶναι καὶ ἄλλα τοιαῦτα χόρτα, καθὼς ἐκεῖνο τῆς Μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς, τῆ ὁποῖου τὰ σπαθῶδη φύλλα

κοπανιζόμενα δίδουν ἴνας διαφόρους, καὶ χρησίμους διὰ σχοινία, καὶ ὑφάσματα.

Τοιαύτη εἶναι καὶ ἡ Κνίδα τῆς Εὐρώπης. Ἴδὲ Ἀ-
ΚΑΛΥΨΗ.

ΧΡΥΣΟΣ, Μέταλλον κίτρινον, ἀπαλώτερον σφιρη-
λατικώτερον, στιλπνότερον, καὶ βαρύτερον (ἂν ἐξαιρεθῇ
ὄνεωστί ἐφευρεθεῖς Λευκάργυρος) καὶ διὰ ταῦτα τιμιώ-
τερον, καὶ βασιλεὺς τῶν λοιπῶν μετάλλων.

Οἱ Χυμικοὶ, κατὰ τὴν συνήθει μεγαλολογιάντων τὸν
προσαρμόζουν εἰς τὸν λαμπρὸν ἥλιον, καθὼς καὶ τὰ
λοιπὰ εἰς τοὺς πλανήτας.

Καὶ εἰς τὰ τέσσαρα τῶν κόσμου μέρη εὐρίσκεται χρυ-
σός, τὸν ὁποῖον Μάλαμμα ὀνομάζει ἡ κοινὴ γλῶσσα,
καὶ χρυσάφι. Ἡ Εὐρώπη εἰς τοῦτο εἶναι πτωχοτέρα,
καὶ ἡ Ἀμερικὴ ἀσυγκρίτως πλουσιωτέρα· ἡ Ἀσία μὲ
τὸ μεταλλεῖον τῆς Νήσου Σουμάτρας, καὶ ἡ Ἀφρικὴ μὲ
τὰ ἑδικάτης πρὸς τοὺς Μεσημβριανατολικούς αἰγιαλούς
της, φιλονεικοῦν διὰ τὸν Ὀφῖρ, τόπον, ὅπου ὁ στόλος
τοῦ Σολωμῶντος εὗρισκε τοὺς θησαυροὺς τοῦ ἀπὸ αὐτὸ
τὸ μέταλλον.

Ὁ Χρυσὸς εὐρίσκεται εἰς τὰ Μεταλλεῖα, ἢ εἰς τοὺς
ποταμοὺς, τὸν ὁποῖον οἱ Εὐρωπαῖοι ὀνομάζουν Κόνιν
χρυσῆν, χωρὶς νὰ ᾔται ἡ χρυσίτις ἄμμος τῶν Πα-
λαιῶν, διότι χρυσίζει αὕτη, καθὼς τὴν μεταχειρίζον-
ται εἰς τὰς γραφὰς οἱ Τούρκοι, ἀλλὰ δὲν εἶναι χρυ-
σός· ἢ εἰς τοὺς κατιφόρους τῶν Βουιῶν, ὡς εἰς τὴν
Χιλὴν τῆς Ἀμερικῆς· ἐπειδὴ δὲ τὸ μέταλλον τοῦτο εἶ-
ναι περισπούδαστον, καὶ τιμιώτερον μεταξύ τῶν ἀν-
θρώπων, εὐλογον εἶναι καὶν διὰ περιέργειαν νὰ γρά-
ψωμέν τι πλατύτερον περὶ αὐτοῦ κατὰ τὴν ἀνωτέρω
διαίρεσιν.

Μεταλλεῖα.

Εἰς τὴν Εὐρώπην πλουσιώτερα εἶναι τὰ ἑπτὰ Με-
ταλλεῖα τῆς Οὐγκαρίας, Κρεμνίτζα, Σρεμανίτζα, Νεου-
σόλον, Κωρινσβέργη, Βοχάντζα, Λιβέτειον, καὶ Τύλ-
νον·

ρον· καλλίτερον ὅμως καὶ εὐτυχέστερον εἶναι τὸ πρῶτον, ἀπὸ τοῦ ὁποῖο παρονομάζονται Κρεμνίτζαι τὰ Οὐγκαρικὰ χρυσᾶ νομίσματα.

Τὸ Μεταλλεῖον τῆς Κρεμνίτζης ἠνοίχθη πρὸ χιλίων καὶ περισσοτέρων ἐτῶν· τὸ ὑπόγειον βάθος, εἰς τὸ ὁποῖον μεταλλουργοὺν τῶρα ἔχει 170 ὄργυας, καὶ ἐκτείνεται κατὰ πλάτος εἰς 800 περίπου ὄργυας, ὅπου καταβαίνουν οἱ ἐργάται ἀπὸ 6 τρύπας ἐπονομαζομένης μὲ λαμπρὰ ὀνόματα Βασιλέων, καὶ Ἡγεμόνων τῆς Οὐγκαρίας διὰ τροχοῦ ἔχοντος σχοινίον χονδρὸν, καὶ καθήμενοι εἰς σκυτίον σακκίον· μὲ τὴν αὐτὴν μηχανὴν ἀναβάζουσι εἰς κοφίνες καὶ τὴν μεταλλικὴν ὕλην. Φωτίζεται τὸ ὑπόγειον ἐκεῖνο μὲ δαδὶ καιόμενον, καὶ μεταλλοκοποῦν οἱ ἐργάται ὅλον τὸ ἔτος, ἐκτὸς τῶν ἑορτῶν τοῦ Πάσχα, τῆς Πεντηκοστῆς, καὶ τῶν Χριστουγέννων ἀνὰ δύο ἡμέρας, καὶ κόπτοντες τὴν μεταλλικὴν ὕλην, τὴν βάλλουσι εἰς κοφίνια, χωρῆντα πρὸς 160 ὀκάδας βάρους, καὶ τὰ στέλλουσι ἐπάνω· ἐννοεῖται ὅτι τὸ ὑπόγειον ἐκεῖνο ἔχει διαφόρας δρόμους, διὰ τῶν ὁποίων διαβαίνουν τὰ ἀμάξια μὲ τὸ κοφίνι κινούμενα ἀπὸ παιδίᾳ τῶν ἐργατῶν.

Εἰς τὰ Μεταλλεῖα εὐρίσκονται· ἢ κομμάτια χρυσοῦ καθαροῦ, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς κόνιν διαφόρων σχημάτων, ἀλλὰ καὶ μεγάλα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα μέγιστον εἶναι τὸ εὔρεθὲν εἰς τὴν Περούν τὸ 1502 ζυγίζον 32 λίτρας· ἢ εἰς μεταλλικὴν ὕλην, ἢ ὁποῖα κάμνει τὸ ἔργον τῶν μεταλλουργῶν, καὶ εἶναι περισσοτέρα.

Ἀφ' ἧ ἢ μεταλλικὴ ὕλη ἐξορυχθῆ, καὶ δοθῆ εἰς τὰς καθαρστάς, συντρίβεται μὲ μηχανὴν τροχοῦ περιφέροντος 6 κυλίνδρους ὀπλισμένους μὲ σίδηρον ἔξωθεν, καὶ ἐνταύτῳ διὰ τοῦ ἐπιπλέοντος νεροῦ ἐπάνω τῶν κυλίνδρων πλύεται, καὶ συναίεται ὑποκάτω εἰς ἀγγεῖον μέγα χωρισμένη ἀπὸ τὸν χρυσόν, ὁ ὁποῖος μὲ τὸ νᾶ εὐρίσκηται πάντοτε ἀνακατωμένος μὲ ἄργυρον, καὶ ἄλλα ἑτερογενῆ, λύεται εἰς χωνεῖα μὲ ὀλίγην ἀσβέστην, καὶ τελευταῖον μὲ τὴν ἄμμον, καὶ καθαρίζεται. Ἡ με-

ταλλική αὐτή ὕλη ἄλλοτε εἶναι μαύρη, ἄλλοτε κιτρίνη, καὶ ἔτι λευκή μὲ μαύρας κηλίδας, καὶ αὐτὴ προκρίνεται ὡς καλιτέρα· ὅλη ὅμως πλύνεται διὰ νὰ καθαρισθῇ, καὶ εἰς ὅλην ἢ ἔκβασις τῆς ποσότητός τοῦ χρυσοῦ δὲν εἶναι βεβαία, μήτε ἀναλογίαν τινὰ ἔχει.

Εἰς τὰ Μεταλλεῖα τῆς Ἀμερικῆς εὐρίσκονται καὶ φλέβες μὲ καθαρὸν χρυσόν, καὶ εἰς μεταλλικὴν ὕλην πέτραι σκληραὶ συντριβόμεναι μὲ βαρείας σιδηρᾶς σφύρας, τριβόμεναι εἰς μύλον, καὶ κοσκινιζόμεναι μὲ χάλκινα κόσκινα.

Ἡ κοσκινιζομένη κόνις βάλλεται εἰς νερόν, εἰς κισσύβια (χαμηλοὺς καδίσκυς), ἀφίνεται δύο ἡμέρας εἰς τὸν Ἥλιον, καὶ πλύνεται μὲ χλιαρὸν νερόν διὰ νὰ ἐκβῇ ὅλον τὸ χρῶμα, τὸ δὲ ὑπόλοιπον εἶναι χρυσὸς μικτὸς μὲ ὑδράργυρον τὰ ὁποῖα χωρίζονται μὲ τὸν ἄμβουκα διαστάλαζόμενα. Ὁ τοιᾶντος χρυσὸς ὀνομάζεται παρθέ-νος, καθὼς καὶ ὁ εὐρισκόμενος ἐκ φύσεως καθαρὸς, ὡς ἀνωτέρα.

Ἡ εὐκολωτέρα, καὶ καλιτέρα μέθοδος τῆ νὰ χωρισθῇ ὁ χρυσὸς ἀπὸ τὴν μεταλλικὴν ὕλην χωρὶς νὰ ἀναλυθῇ εἰς τὴν κάμιον, γίγεται μὲ τὸν ὑδράργυρον ἀνακατώνόμενος, καὶ ἔπειτα χωρίζόμενος, διὰ τοῦτο καὶ δαπανῶνται μέγιστα ποσότητες ὑδραργύρου εἰς τὰ μεταλλεῖα ἐκεῖνα. Ἰδὲ ὙΔΡΑΡΓΥΡΟΣ.

Τὰ Μεταλλεῖα εἰς τὴν Ἰσπανικὴν Ἀμερικὴν ἀνήκουσιν εἰς τὸν ταῦτα προεὐρίσκοντα κατὰ τῆτον τὸν Νόμον· ὅταν τινὰς στοχασθῇ ὅτι εἰς ἓνα τόπον εὐρίσκεται χρυσός, δίδει ἀναφορὰν εἰς τὸν ὑποβασιλέα Διοικητὴν, ὁ ὁποῖος μετρᾷ 80 βάρρας τριῶν ποδῶν μήκους, καὶ 40 πλάτους διὰ τὸν εὐρόντα, ἄλλο τόσον διὰ τὸν Βασιλέα, καὶ πάλιν ὁμοίως εἰς ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ μεταλλείου, ἔπειτα πωλεῖ τὸ βασιλικὸν μέρος πρὸς ἐκεῖνον, διὰ δὲ τὸν βασιλέα φυλάττεται τὸ κοινὸν τε-λαίνιον τὸ $\frac{1}{10}$ εἰς τὸν χρυσόν, καὶ τὸ $\frac{1}{5}$ εἰς τὸν ἄργυρον.

Διαφέρει καὶ εἰς αὐτὰ τὰ μεταλλεῖα ἢ μεταλλικὴ ὕλη κατὰ τὸ χρῶμα, τὴν σκληρότητα, καὶ τὴν πλουσιό-

τητα* μ' ὄλον τοῦτο 50 καντάρια ὕλη δίδει 4 ἕως 6 οὐγκίας χρυσόν, ὅταν δὲ δώσῃ μόνας δύο, μόλις πληρῶνται τῆς μεταλλουργίας τὰ ἔξοδα.

Κόνις Χρυσοῦ.

Πολλοὶ ποταμοὶ τῆς Εὐρώπης, ὁ Δάναβις, ὁ Ῥήνος ὁ Ἄλβις, ἡ Σάλα, ὁ Ἐδερὸς, ὁ Ἀλέτας τῆς Δακίας, καὶ ἄλλοι, καταβάζουσι χρυσοῦ κόνιν μετὰ τὸ ρεῦμάτων, καὶ οἱ κατοικοῦντές εἰς τὰς ὄχθας τὴν συναΐουσι.

Εἰς τὴν Δακίαν ὅσος συναχθῆ εἰς τοὺς ποταμοὺς, ἐποῖοι εἶναι ὅσοι πηγάζουσι ἀπὸ τὰ Καρπάθια ὄρη, ἀποδεκατίζεται, καὶ τὸ δικαίωμα τοῦτο ἀνήκει εἰς τὴν κατὰ καιρὸν Δόμναν.

Εἰς τὴν Τουρκίαν δὲν γνωρίζεται ἀνοικτὸν κανὲν μεταλλεῖον χρυσοῦ, ἢ ποταμὸς χρυσάμμος· ἐνδέχεται ὅμως νὰ ἦναι καὶ εἰς τῆτο τὸ ωραῖον κλίμα, ἀλλὰ καὶ ἂν κατὰ τύχην εὐρεθῆ, κρύπτεται παρὰ τῶν περιόικων.

Μεταλλεῖα εἰς τὰ πλάγια τῶν Βουνῶν.

Εἰς τὴν Χιλὴν τῆς Ἀμερικῆς, ὅπου ὁ χρυσὸς εὐρίσκειται εἰς πολλὰ μεταλλεῖα ὑπόγεια, οἱ κατήφοροι, ἢ τοὶ τὰ πλάγια τῶν βουνῶν, ἔχουσι χρυσόν, καὶ οἱ τόποι ὀνομάζονται παρὰ τῶν Ἰσπανῶν Lavaderos, ἢ τοὶ πλυστικοί· διότι μετὰ τὸ πλύσιμον εὐρίσκειται τὸ μέταλλον.

Ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς ἐκείνης εἶναι κοκκινωπὴ, καὶ λεπτή, καὶ μετὰ τὸ βάθος ἀνθρωπίνου ἀναστήματος εὐρίσκονται τὰ ὑποστρώματα τοῦ χρυσοῦ, καὶ ἐτι κατωτέρω πέτραι, ὡς βράχοι σαπημένοι, ὑποκόκκινοι, ἀνακατωμένοι μετὰ κίτρινα πέταλα, ἀλλ' ὄχι χρυσά· μετὰ δὲ ταῦτα λείπει τὸ μέταλλον.

Ὅταν οἱ Ἰσπανοὶ ἴδουσι αὐτὰ τὰ ἀλάνθαστα σημεῖα, γυρίζουσι ἐπάνω εἰς τὸν κατήφορον ἐκεῖνον ἕνα ἀπὸ τοὺς πολλοὺς τοῦ βουνοῦ ρύακας, διὰ νὰ σηκώσῃ μετὰ τὴν ὀρμήντου ὅσον χῶμα εὐρίσκειται ἐπάνω ἀπὸ τὰ

τὰ ρηθέντα ὑποστρώματα, ἀνακατώνοντες αὐτὸ μὲ τὰ σκαπτήρια διὰ περισσοτέραν εὐκολίαν, καὶ ἀφ' οὗ φανῆ τὸ ὑπόστρωμα τοῦ χρυσοῦ, κόπτουν τὸ νερὸν, καὶ σκάπτουντες τὸ τίμιον ἐκεῖνο χῶμα, τὸ φορτώνουν εἰς ἡμιόλους, καὶ τὸ μεταφέρουν εἰς τὰ πλυστήρια, τὰ ὁποῖα εἶναι περίφραγμα εἰς σχῆμα μεγάλου φυστηῖρος ἀσκοῦ τῶν χαλκῶν· ἐκεῖ σαρφεύουν τὴν χρυσὴν ὕλην, καὶ ποταμὸς διαρρέων σείρει ὅλον τὸ χῶμα, καὶ ἀφήνει κάτω ἄμμον μαύρην, χωρὶς νὰ φανῆ ὁ χρυσός, ἀν δὲν ἦναι μεγαλύτερος ἀπὸ σπυρὶ φακῆς, ἐπειδὴ πολλάκις εὐρίσκεται καὶ μέγας ἕως 20 καὶ 24 οὐγκίας.

Κόπτοντες λοιπὸν τὸ νερὸν συνάζουν τὴν ἄμμον, τὴν πλύνουν μὲ νερὸν καθαρὸν εἰς ξυλίνας σκάφας, βαθεῖς, καὶ ὅλον τὸ χῶμα ἢ ἄμμος χυνόμενα ἀπὸ τὰ χεῖλη τῆς σκάφης, μένει ἢ χρυσὴ ἄμμος καθαρὰ εἰς τὸ βάθος, χωρὶς νὰ ἔχη χρείαν ἀπὸ ἄλλο καθάρισμα.

Τοιοῦτοι κατήφοροι χρυσοφόροι εἶναι πολλοὶ εἰς ἐκείνην τὴν Ἐπαρχίαν, καὶ δίδουν μεγαλύτερον ὄφελος διὰ τὸ ὀλιγοέξοδόν των.

Μερικὰ μέρη τῶν παρὰ τὸν Ῥῆνον Βενῶν, καὶ μάλιστα ἡ Θουρίγκα, ἐκδίδουν τοιοῦτον χρυσόν, ἀλλὰ πολλὰ ὀλίγοι.

Τίτλος τοῦ χρυσοῦ, καθὼς καὶ τοῦ ἀργύρου λέγεται ἢ καθαρότης τῆς ποιότητός του, σημαίνει δὲ ἐπιγραφὴν, διότι ἐπιγράφεται εἰς τὰ κομμάτια τῶν μεταλλείων, διὰ νὰ γνωρίζηται ἢ καθαρότης του.

Ὁ καθαρῶτατος νομίζεται 24 κεράτιον, καὶ ἕκαστον τούτων ὑποδιαιρεῖται εἰς 24 κόκκους· τοιοῦτος ὅμως δὲν γίνεται, ἀλλὰ κατώτερος ὀλίγον· ὥστε ὁ εὐρισκόμενος καθαρῶτερος, καθὼς εἶναι τὰ Βενετικὰ χρυσᾶ ἔχει $23 \frac{1}{2}$ κεράτια, τὰ δὲ λοιπὰ $\frac{1}{2}$ χαλκόν, ἢ ἀργυρον, ὅταν δὲ ἦναι κατώτερος ἀπὸ τὰ 17 κεράτια, λέγεται Χαλκόχρυσος, καθὼς εἶπομεν εἰς αὐτὸ τὸ Ἄρθρον.

Ὁ μεταφερόμενος εἰς τὴν Ἰσπανίαν ἀπὸ τὴν Περούν χρυσός εἶναι εἰς πλάκας ἀπὸ 64 ἕως 80 οὐγκίας, καὶ ἔχει ἐπιγεγραμμένον τὸν Τίτλον, ἥτοι τὴν κατάστασιν τῆς

τῆς καθαρότητός του εἰς κεράτια, ἐπάνω εἰς τὰ ὅποια πωλεῖται· ἀλλὰ μὲ ὅλον τὸ ἐν πρέπει νὰ διδῆ τινὰς ὄλην τὴν ἐμπιστοσύνην.

Ἡ χρύσαμμος τῆς Γινέας εἶναι 21 $\frac{1}{4}$ κεράτ. καὶ πολ-
λάκις ὑπερβαίνει καὶ τὰ 22 κεράτ. τῆς Ἀξίμης 23 κερ.
τῆς Ἰαπωνίας εἶναι καθαρώτερος ἀκόμη.

Εἰς τὴν παρελθούσαν Ἐκατονταετηρίδα ἠνοίχθησαν με-
ταλλεῖα πλούσια χρυσοῦ εἰς τὴν Βρασιλλίαν, καὶ ὁ
Βασιλεὺς τῆς Πορτογαλλίας λαμβάνει τὸ $\frac{1}{2}$ διὰ δικαίωμα
ἐδικόν του.

Ἀπὸ ὅλα αὐτὰ τὰ μέρη φέρσται χρυσοῦς εἰς τὴν Εὐ-
ρώπην, καὶ διαδίδεται εἰς τὸν κόσμον ἢ εἰς νομίσματα
παρὰ τῶν Βασιλέων, ἢ ἐμπορικῶς εἰς κομμάτια· ἀλ-
λ' ἐπειδὴ τοῦτο εἶναι ἐμποδισμένον ἀπὸ τὴν Ἰσπανικὴν
Διοίκησιν, οἱ Γάλλοι, καὶ ἄλλοι ἀλλογενεῖς ἔμποροι
ἐμπιστεύονται εἰς τὴν τιμὴν τῶν Ἰσπανῶν ἐμπόρων τῆς
Κάδικος, καὶ δίδοντες εἰς αὐτοὺςπραγματείας μὲ σκο-
πὸν νὰ μετακομίσουν ἀπὸ τὴν Περὺν χρυσοῦν, ποτὲ δὲν
ἠπατήθησαν, οὔτε καὶ εἰς καιρὸν πολέμου· τοιαύτη εἶ-
ναι ἡ ἐμπιστοσύνη τῶν Ἰσπανῶν ἐμπόρων!

Δὲν ἠμπορεῖ νὰ προσδιορισθῇ τιμὴ εἰς τὸν χρυσοῦν,
καὶ ἄργυρον, τὰ δύο τιμιώτερα μέταλλα, ἐπειδὴ εἶναι
ὑποκείμενα εἰς τὴν θέλησιν τῶν Βασιλέων, οἱ ὅποιοι
κατὰ τὰς χρείας, καὶ φαντασίας των κόπτειν τὰ νομίσ-
ματα, καὶ τὰ προσδιορίζουν εἰς ὅποιαν θέλουν τιμὴν,
ὁ δὲ ἔμπορος, καὶ κυρίως ὁ τραπεζίτης ἐξισάζει τὴν
ἔσωτερικὴν τιμὴν τοῦ νομίσματος μὲ τὴν τῶν λοιπῶν
Βασιλείων, καὶ ὀλίγον ἠπατᾶται ἀπὸ τὴν φαντασίαν
τῆς Ἡγεμόνος του, ἀλλὰ καὶ τὸ συνάλλαγμα τοῦτο δὲν
εἶναι ἀκριβῶς τέλειον διὰ πολλὰ αἴτια, καθὼς θέλομεν
τὰ ἐκθέσει εἰς τὴν λέξιν Συναλλαγματικὸν Γραμ-
μάτιον τοῦ Γ'. Βιβλίου.

Ἡ ἀναλογία τοῦ βάρους τοῦ χρυσοῦ πρὸς τὸν ἄργυ-
ρον εἶναι ὡς 11 πρὸς τὰ 20, καὶ ἡ τιμὴ τοῦ χρυσοῦ
14 πλάσιος πρὸς τὸν ἄργυρον. Οἱ Ὀλλανδοὶ τιμᾶν τὸν
καθαρὸν χρυσοῦν 24 κερατίων διὰ φιαρίνια ἄργυρᾶ 355,
καὶ

καὶ ἀναλόγως τὸν κατώτερον, τὸν ὁποῖον ἀκάθαρτον λέγουσι.

Καθάρισμα τοῦ Χρυσοῦ.

Καθαρίζεται ὁ χρυσὸς ἀπὸ τὰ σύμμικτα μὲ αὐτὸν ἑτερογενῆ κατὰ τοὺς ἀκολουθοῦντας τρεῖς τρόπους.

α'. Μὲ τὸ στίμμι, ἢτοι ἀντιμόναχον, ἢ ἀντιμόνιον, καὶ γίνεται οὕτως. Εἰς κάμινον μὲ καλοὺς φυσιτῆρας βάλ-
λουεν ἐπάνω εἰς τοὺς ἀνθρακας χωνεῖον μέγα, διὰ νὰ
χωρέσῃ ἕως εἰς τὸ ἡμισυ ὕψους τοῦ τὸν ἐμβαλλόμενον
χρυσόν, καὶ τὸν ἀναλύουν· ἔπειτα ἀναλογικῶς, ἢτοι
εἰς 8 ἔγκιας χρυσίου ρίπτειν μίαρ στίμμι, ἂν ὁ χρυ-
σὸς εἶναι 22 κερατίων· ἂν δὲ ἦναι κατώτερος, προσθέ-
τουν ἀκόμη $\frac{3}{4}$, καὶ ἔτω βάλλειν τὸ ἐπίθεμα τῶ χωνεῖς,
τὸ σκεπάζειν ὅλον μὲ ἀνθρακας, φουσοῦν τὴν κάμινον,
καὶ τὸ καίειν ἕως νὰ φανῇ ὅλον τὸ χωνεῖον· μετὰ ταῦ-
τα τὸ ἀφίειν ἐκεῖ ἕως νὰ κρυώσῃ, τὸν ἐκβάλλειν μὲ γυ-
μνὸν χέρι, τὸν συντρίβειν, καὶ τὸν συναΐζουν καταστα-
λαγμένον εἰς τὸν πάτον τῶ χωνεῖς· τὸν χωρίζουν ἀπὸ
τὰ ἐπικείμενα ἑτερογενῆ τῶ ἀντιμονάχε, καὶ τῶ ἀργύ-
ρου, καὶ μένει καθαρῶτατος.

Ἄλλ' ἐπειδὴ εἶναι σκληρὸς, καὶ σχεδὸν ὄθεν σφυρηλα-
τεῖται ὁ τοιοῦτος χρυσὸς, τὸν γλυκύνει πάλιν εἰς τὴν
φωτίαν, λύοντές τον μὲ νίτρον, καὶ χρυσοκόλλαν εἰς ἕξη-
ρὸν χωνεῖον, καὶ ἀφ' οὗ παύσῃ ὁ καπνὸς, εἴαν μείνῃ ὕ-
λη στίμμεως, πάλιν ρίπτουν ὀλίγην χρυσοκόλλαν, καὶ
νίτρον, τὰ ὁποῖα χωρίζειν τὰ ἐπαφρίζοντα ἑτερογενῆ,
καὶ μένει ὁ χρυσὸς κάτω.

Τέλος πάντων τὸν βάλλειν εἰς ἄλλο χωνεῖον μὲ ταῦ-
τα τὰ εἶδη ἀνὰ δύο ἔγκιας εἰς τὰς 8 τῶ χρυσῶ, τὸν
λύειν, τὸν χύνειν εἰς κομμάτια μακρὰ, ἢ πλάκας, καὶ
εἶναι 23 $\frac{2}{3}$ κερατίων· σχεδὸν καθαρῶτατος.

Διὰ νὰ μὴ χαθῇ ὅμως ὁ ὀλίγος χρυσὸς καὶ ἀργυ-
ρος ὁ εὐρισκόμενος ὁμῶς μὲ τὴν ὑπόστασιν τῶ στίμμεως
εἰς τὸ πρῶτον χωνεῖον, λύουν τὴν ὕλην ἐκείνην μὲ τὴν
χρυ-

χρυσοκόλλαν, καὶ νίτρον, καὶ χωρίζονται αὐτὰ τὰ ζη-
τέμενα μέταλλα.

β'. Μετὸν Ἄξιφον (Sublimat) ἡ ἀναλογία καὶ τέ-
του εἶναι πρὸς $1\frac{1}{2}$ οὐγκίαν εἰς τὰς δύο τῆ χρυσῆ 22
κερατίων, καὶ ἀνα 3 ἔγκιας, εἰς τὰς 2 ὅταν ἦναι κα-
τώτερος.

Ἡ ἀνάχυσις γίνεται εἰς τὴν ὁμοίαν κάμινον φουσῶν-
τας εἰς τὸ χωνεῖον με φουσιτῆρα μικρὸν κυρτὸν πρὸς τὸ
ἔσω διὰ τὰ καθαρίζεται τῆ χρυσῆ ἢ ἐπιφάνεια ἀπὸ τὰ
έτερογενῆ· ἀφίεται ὁμοῦς πρότερον τὸ χωνεῖον σκεπασ-
μένον μετὸ ἐπίθεμά του (καπάκι) ἕως $\frac{1}{4}$ τῆς ὥρας,
καὶ μετὰ ταῦτα χυνόμενος εἰς προπλάσματα μένει κα-
θαρώτατος.

Οἱ δύο ἔτοι τρόποι εἶναι καλοὶ, εὐκολοί, καὶ εὐθυ-
ιοί, ἀλλ' εἶναι καὶ πολὺ κινδυνώδεις διὰ τὸ φαρμακερὸν
τῆ Ἀξίφου, καὶ τῆ Ἀντιμονάχου· διὰ τῆτο καὶ σπάνιοι
χρυσοχόοι τῆς μεταχειρίζονται.

γ'. Μετὸ μόλυβδον, καὶ στάκτην, ἀλλὰ καὶ οὗτος ὁ
τρόπος χρησιμεύει μόνον διὰ δοκιμὴν εἰς μικρὰ κομμά-
τια, ὡς κατωτέρω.

δ. Τρόπος πλέον συνήθης, καὶ ἀκίνδυνος εἶναι ὁ γι-
νόμενος μετὸ Βασιλικὸν Ὑδωρ (Ἀσημόνερον)· συνενώ-
νται $\frac{1}{2}$ χρυσῆ μετὸ $\frac{2}{3}$ ἀργύρου λυόμενα εἰς χωνεῖον, καὶ
χυνόμενα εἰς νερὸν κρύον γίνονται μικρὰ σπυρία, ὡς
πισοί, ἢ κριθάρι, ξηραίνονται εἰς τὴν φωτίαν, καὶ βαλ-
μένα εἰς χύτραν πιλίτην μετὸ διπλὴν ποσότητα διαλυτι-
κῆ Βασιλικῆ Ὑδατος. Ἰδὲ ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ὙΔΩΡ. Ἀσφα-
λίξεν τὴν χύτραν μετὸ ἐπίθεμα κολλημένον μετὸ ἰλὺν
κολλητικὴν, καὶ θάπτοντές την εἰς ἀνθρακίαν καλὰ ἀ-
ναμμένην, μετὰ μίαν ὥραν τὴν ἐκβάλλεν, καὶ εὕρισκον
τιτανωμένον τὸν χρυσὸν κάτω, καὶ τὸ ὕδωρ ἐπιπλέον·
ἀλλὰ διὰ τὰ καθαρῶς καλὰ, εἶναι χρεῖα τὰ βάλλου
πάλιν τὸν ἀσβεστωμένον ἐκεῖνον χρυσὸν, μετὸ ἡμισυ
τῆ Ὑδατος, καὶ αὐτίς μετὸ τεταρτημόριον, ἥτοι τὰ τὸν
καθαρίσκον τρίς διὰ τὰ φθάση εἰς τὴν ζητεμένην τελείαν
καθαρότητα.

Ο

Ὁ ἐμβληθεὶς ἄργυρος, καθὼς καὶ αἱ ἀκαθαρσίαι τῆ χρυσῆ, τόσον ἀνακατώνονται μὲ τὸ διαλυτικὸν ὕδωρ, ὥστε παντελῶς δὲν γνωρίζονται· μῆτε ἀπὸ τὸ χρῶμα, μῆτε ἀπὸ τὴν ποσότητα, μ' ὅλον τοῦτο συνάζεται πολλὰ εὐκόλα ὁ ἄργυρος ἐκεῖνος, βάλλωντας εἰς σκάφην πηλίνην, ἢ λεκάνην νερὸν καθαρὸν ὀκταπλάσιον ἀπὸ τὴν ποσότητα τῆ διαλυτικῆς, ἔπειτα ρίπτωντας μέσα μερικὰ κομμάτια, ἢ πλάκας χαλκῆς, καὶ χύνωντας τὸ διαλυτικὸν ἐκεῖνο μετὰ 24 ὥρας, εὐρίσκεται ὁ ἄργυρος χωρισμένος ἀπὸ τὸ ὕδωρ, καὶ κατακαθισμένος ὡς ὁ χρυσὸς ἀνωτέρω.

Αἱ εἰρημέναι κόνεις τῆ χρυσῆ, καὶ ἀργύρε ἀναλυόμεναι εἰς τὴν κάμινον χύνονται εἰς προπλάσματα, καὶ εἶναι καθαρὰ μέταλλα διὰ τὴν κατὰ μέρος ἐργασίαντων.

Δοκιμὴ τῆ Χρυσῆ.

Δοκιμάζεται ὁ χρυσὸς εὐκολώτερα μὲ τὴν Βάσανον, ἢτοι Λυδῖαν Λίθον, τριβόμενος πλησίον ἄλλε τριψίματος καθαρῆς, καὶ ἀπὸ τὸ χρῶμά του φαίνεται ἡ καθαρότης τε. Ἴδὲ ΒΑΣΑΝΟΣ.

Ἄλλ' ἐπειδὴ τὸ ὄμματι δὲν ἔμπορεῖ νὰ διακρίνη μὲ ἐντελῆ ἀκρίβειαν, ὅσοι θέλουν νὰ πληροφορηθῶν ἐντελῶς τὸν τίτλον τοῦ χρυσοῦ μεταχειρίζονται τὴν διὰ τῆ πυρὸς δοκιμὴν οὕτω.

Ζυγίζεται μὲ ἀκρίβειαν ἐν κομματί ἀπὸ τὸν δοκιμαζόμενον χρυσόν, προσθέτεται διπλὴν βάρος ἀργύρου, ἢ ὀλιγώτερον, ἂν ᾖναι ὁ χρυσὸς κατώτερος. Βάλλεται εἰς μεταλλικὴν κοχλιάραν βόλι ἀνάλογον μολύβδου, καὶ εἰς τὴν κάμινον καίεται ἕως νὰ ἀναλύσῃ, καὶ νὰ γένη εἰς χρῶμα ὀπάλε, ἀφίεται νὰ κρυώσῃ μέσα εἰς τὴν κάμινον διὰ νὰ μὴ γένη ἔλλειψις τῆς ὕλης ἀπὸ τὸν ἀέρα, καὶ τὸ μίγμα ἐκεῖνο καμωμένον σφαιρίδιον, σφυρηλατεῖται πυρέμενον πολλάκις, καὶ καταντᾷ φύλλον λεπτόν. Ἐπειτα τυλισσόμενον κυλινδρικῶς στρογγύλον, βάλλεται εἰς φιάλην χωρητικὴν 4 κοχλιαρίων νεροῦ ἀνακατωμέ-

πρ με $\frac{1}{2}$ ὕδατος βασιλικῆ διορθωμένου, βράζει ἕως νὰ παύσῃ ἀπὸ τῆ νὰ καπνίζῃ. Χύνεται τὸ νερὸν ἐκεῖνο, καὶ βάλλεται καθαρὸν Βασιλικὸν ὕδωρ, βράζεται ὅσον νὰ γένη λευκὸς καπνὸς, χύνεται τὸ ὕδωρ, καὶ με νερὸν πότιμον ἀναλύεται ἕως νὰ κοκκινίσῃ ὡς τὸ κρασί· τότε ζυγίζεται με πολλὴν ἀρίβειαν, καὶ με τὴν ἀναλογίαν τῆς ἐλλείψεώς του γνωρίζεται ἡ ἀκαθαρσία ἐκεῖνη, καὶ ἐφεξῆς τῆ ὅλα κομματίου· ἢτοι ἂν λείψῃ $\frac{1}{2}$ εἶναι τὸ μέταλλον τῆ χρυσῆ 23, καὶ ἂν λείψῃ $\frac{1}{4}$ εἶναι 18 κερ. κ. τ. λ.

Οἱ Βασανισταὶ τῆ χρυσῆ, καὶ ἀργύρε εἶναι ἀνδρωποὶ Βασιλικοὶ, καὶ ἀξιόπιστοι. Εἰς τὴν Εὐρώπην εἶναι καὶ ὠρμισμένοι.

Τὸν καθαρὸν ἀργυρὸν, καὶ τὸν χρυσὸν ἢ κοινὴ γλῶσσα λέγει Λαγαράν, καὶ Λαγαρισμένον, καὶ τῆς Βούλλας, ἢτοι ἐσφραγισμένον ἀπὸ τὸν Βασιλικὸν δοκιμαστήν, εὐρισκόμενον εἰς τὴν Βασιλεύσαν.

ΧΡΥΣΙΪΟΝ, καθὼς καὶ τὸ ἀργύριον, σημαίνει τὸ κομμένον παρὰ τῆς Διοικήσεως εἰς νόμισμα, τὸ ὁποῖον κοινῶς φλωρίον, ἀπὸ τῆ χλωρὸν, ἢτοι κίτρινον ὄνυμαζοι ἢ κοινὴ γλῶσσα, τρέπεσα τὸ χ̄ εἰς φ̄ ἢ ἀπὸ τῆ φλῶρε Λατινικοῦ, δηλοῦντος τὸ ἄνθος, ἀλλὰ καὶ τοῦτο πολλοὶ ἐτυμολογεῖσιν ἀπὸ τῆ χλωρῆ Ἑλληνικῆ.

Εἰς τὰ Νομισματοποιεῖα ἐξοδεύεται ὁ περισσότερος χρυσὸς γινόμενος χρυσία με τὰ σύμβολα τῆς Διοικήσεως, εἰς τὴν ὁποίαν τυπῶνεται, τὸ ὁποῖον καὶ κόπτεται, λέγομεν, ἀλλὰ καὶ σκεύη πολλὰ, καὶ στολισμοὶ χρυσοῖ γίνονται, καὶ εἰς τὰ ἀκόλουθα χρειάζεται ἀρκετός.

ΧΡΥΣΟΣΥΡΜΑ. Κατασκευάζοντες κυλινδρωτὸν κομματι ἀργυρῆν, τὸ χρυσῶνεν ἔξωθεν, καὶ διασύροντές το ἀπὸ τρύπας, καμωμένας εἰς πλάκας ἀπὸ χάλυβα, ἢ μία τῆς ἄλλης μικροτέρα, καταντᾶ ψιλὸν ὄση ἢ τρίχα.

ΧΡΥΣΕΛΑΤΟΝ, ἢ Τρά, τὸ εἰρημένον χρυσοσύρμα, βάλλοντές το μεταξὺ δύο κυλίνδρων κινητῶν ἀπὸ χάλυβα, καὶ σύροντές το ἀποκτᾶ ἐλατὸν, ἢτοι ἐπίπεδον σχῆ-

σχῆμα, καὶ χρησιμεύει διὰ τὸ περιτυλίξεν νῆμα μεταξωτὸν, τὸ ὁποῖον λέγεται Χρυσόνημα, καὶ ἀπλῶς Χρυσάφι, φερόμενον εἰς τὴν Τερκίαν ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν· ἰδὲ καὶ ΣΥΡΜΑ, ὅπου τὸ Χρυσέλατον βλέπεις ὅτι κατασκευάζεται καὶ εἰς τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὸν σαρμακὲς χανέν, ἥτοι Συρματοποιεῖον, καὶ χρησιμεύει διὰ τὰς νύμφας, καὶ τὸ κέντημα.

Ὁ ἴδιος τρόπος εἶναι καὶ διὰ τὸ Ἀργυρόσυρμα, καὶ ἀργυρέλατον, καὶ ἀργυρόνημα.

Εἶναι φανερόν ὅμως ὅτι ὁ γινόμενος σύρμα χρυσοῦς, ἢ ἀργυροῦς, πρέπει νὰ ἦναι καθαρῶτατος, διὰ νὰ ἦναι ἀπαλὸς, καὶ νὰ μὴ κόπτηται, διὰ τῆτο καὶ οἱ Τῆρκοι σύρμα Γκιμῆς, ἥτοι ἀργυρον, λέγαν τὸν καθαρῶτατον.

ΧΡΥΣΟΠΕΤΑΛΑ, ἥτοι Βαράκι· ὁ χρυσοῦς ὑπερβαίνει ὅλα τὰ σώματα εἰς τὴν λεπτότητα τῶν ἀτόμων τῆς συγκράσεώς τε, καθὼς ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὴν ὑπερβολικὴν τε ἔκτασιν, διότι ἀπὸ μίαν ἐγκλίαν χρυσοῦ καθαρῶ κατασκευάζονται 1600 πέταλα, ἢ φύλλα πρὸς 37 γραμμὰς γεωμετρικὰς τετραγώνους τὸ ἓν, ἥτοι κατὰ τὸν ὑπολογισμὸν τῶν Φυσικομαθηματικῶν εἰς ἔκτασιν 159,092 μεγαλιτέραν.

Σφυρίζεται τὸ πέταλον τῆτο ἐπάνω εἰς μαῦρον μάρμαρον, ὁμαλώτατον, ἓνα πόδα τετραγωνικῶς ἐκτεινόμενον, καὶ μὲ τρία σφυρία· τὸ πρῶτον περὶ τὴν μίαν ὀκάν, τᾶλλον περὶ τὰς 3, καὶ τὸ τελευταῖον περὶ τὰς $4\frac{1}{2}$, ὅλα ἀπὸ χάλυβα, πλατέα, τετράγωνα, καὶ ὁμαλώτατα πρὸς τὸ κτυποῦν μέρος· ἀναλογικῶς μὲ αὐτὰ εἶναι καὶ 4 τετραγωνικὰ περιφράγματα, εἰς τὰ ὁποῖα κατὰ σειράν ἐμβαλλόμενα σφυρηλατῶνται τὰ χρυσοπέταλα· ἡ δὲ κατασκευὴ αὐτῶν γίνεται μὲ τὸν τρόπον τῆτον.

Χύνεν καθαρὸν χρυσοῦν τετράγωνον ψιλὸν ὡς τὸ χαρτί, τὸν κόπτην εἰς πολλὰ τετράγωνα, κατὰ τὸ μήκος ἐνὸς δακτύλου· τὰ ἐπισωρεύεν εἰς τὸ μικρὸν περίφραγμα, καὶ τὸ σφυρηλατοῦν ἕως νὰ γεμίση· ἐκβάλλοντες μερικὰ, καὶ κόπτοντές τε πάλιν τετραγωνικῶς, τὰ ἐπισωρεύεν εἰς τὸ δεύτερον, καὶ ὁμοίως ἕως τῆ τετάρτη· ὥστε

ἀπὸ

ἀπὸ τὰ 20 πρῶτα κομμάτια γίνονται 500 λεπτότατα χρυσοπέταλα, τὰ ὅποια τελευταῖον βάλλων ἀνά ἓν μεταξὺ χαρτίσιν ἀλειμμένου μὲ βῶλον κοκκίνου, διὰ νὰ μὴ κολλήσῃν, καὶ τὰ συνδέειν πρὸς 25 φύλλα τὸ δερμάτι, ἢ φάκελλον.

Μὲ τὸν αὐτὸν τρόπον γίνεται καὶ τὸ ἀργυροπέταλον, καὶ τὸ χαλκοπέταλον· σφυρηλατῶνται ὁμῶς δυσκολώτερα, καὶ ὀλιγώτερον ἀπὸ τὸν χρυσόν, ὁμοίως δὲ καὶ ὁ κασσίτερος, καὶ μόλυβδος.

Χρησιμεύουν τὰ πέταλα ταῦτα εἰς τὸ χρύσωμα, ἢ ἀργύρωμα διαφόρων πραγμάτων, καὶ αὐτὰ τὰ ἀργύρεα, καὶ χαλκῆ, ἀλλὰ τότε τὸ χρυσοπέταλον εἶναι χονδρότερον.

Εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν σφυρηλατῶνται τοιαῦτα πέταλα, καὶ οἱ χρυσοπεταλισταὶ ὀνομάζονται Τουρκιστὶ Βαρακτζήδες, ἀπὸ τὸ Βαράκι, χρυσοπέταλον, ὡς ἀνω παραγόμενον ἀπὸ τὸ Βερονίκη, καὶ αὐτὰ ἐξαρχοῦν εἰς ὅλον τὸ Βασίλειον, ἐκτὸς ὀλίγων φερομένων ἀπὸ τὴν Ἐνετίαν.

Χρύσωμα καὶ Ἀργύρωμα λέγεται λοιπὸν τὸ σκέπασμα καὶ τύλιγμα πραγμάτων μὲ αὐτὰ τὰ πέταλα.

Χρυσώνονται δὲ, ἢτοι μαλαγματίζονται τὰ ἀργυρᾶ σκευὴ ἔτω.

Καθαρίζεται πρῶτον ὁ ἀργυρος μὲ σιδηρὰ ἐργαλεῖα διὰ νὰ γένη καθαρωτάτη, καὶ ὁμαλὴ ἢ ἐπιφάνειά του, ξηραίνεται εἰς τὴν ἀνθρακίαν ὅσον πρέπει, καὶ ἐπιτίθεται τὸ χρυσοπέταλον ὄχι τόσο λεπτότατον, ἀλλὰ μεσαῖον, καὶ ἔτω θερμὸν τρίβεται μὲ τὸ λειαντήριον, καὶ μετὰ ταῦτα λειαίνεται ἀρκετὰ μὲ ὁμαλὸν αἵματῶστατήν λίθον.

Τὸν αὐτὸν τρόπον ἀκολουθεῖν καὶ εἰς τὸ χρύσωμα τὰ χρυσοσύρματος. Εἰς δὲ τὰ ξύλα καὶ λίθους ἐπιχρίεται τὸ χρυσοπέταλον, ἀφ' ἧ τὰ ἀλείφειν μὲ ψιμίθιον, καὶ κόλλαν, καὶ ἔπειτα σπιλβῆται.

Τὸ Κίβδηλον (κάλπικον) χρυσοσύρμα χρυσώμεται μὲ τὸν ἴδιον τρόπον, πλὴν ὅτι πρὸ τῆ νὰ ἐπιβάλλουν
τὰ

τὰ χρυσοπέταλα εἰς τὴν χονδρὴν χαλκίνην ράβδον, γίνονται ὀλόγυρα σειραὶ κατὰ μῆκος μὲ πυκνὸν σιδηροῦν κτένι συρόμενον ἐπάνωθέν τε, καὶ μετὰ ταῦτα διαπερᾶται ἀπὸ τὰς τρύπας τῆ χάλυβος, καὶ λεπτύνεται, κατὰ τὴν θέλησιν τῆ τεχνίτε.

ΧΡΥΣΟΣ ὙΓΡΟΣ. Τὰ χρυσοπέταλα, ἢ κομμάτια των τριβόμενα εἰς μάρμαρον μὲ ὀλίγον καθαρὸν μέλι ἕως νὰ λεπτυνθῶν ἐντέλέστατα, καὶ νὰ γένων ἀλειφῆ, βάλονται εἰς κογχύλην, καὶ χρησιμεύον εἰς τὴν ζωγραφικὴν συνενωμένα μὲ νερὸν ἀνακατωμένον μὲ κόμμα διὰ νὰ κολλοῦν, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ ἀναλυμένον χρυσάφι.

Χρυσὸς Λευκός. Τὸ ἤλεκτρον τῶν Παλαιῶν συντιθέμενον ἀπὸ $\frac{4}{5}$ χρυσῆ καὶ $\frac{1}{5}$ ἀργύρου· ὅλα τὰ παλαιὰ ἔθνη εἶχον ὑπόληψιν εἰς αὐτὸ τὸ μίγμα. Ὁ Ὅμηρος διαγράφων τοῦ Μενελάου τὸ παλάτιον, Ὀδυσ. δ. Στίχ. 71. λέγει ὅτι ἔλαμπεν ἀπὸ χρυσοῦν, ἤλεκτρον, ἀργυρον, καὶ ἐλεφάντινον· προτέρημα ἴδιον τέττε τῆ ἤλεκτρον τὸ νὰ ἀποστίλβῃ, καὶ λάμπῃ εἰς τὸ φῶς τῶν λύχνων, καὶ κηρίων περισσότερον ἀπὸ τὸν χρυσὸν, καὶ τὸν ἀργυρον.

Χρυσὸς Στιλβωμένος, ὁ τριμμένος μὲ λειαντήριον (μασκαλὰν) σιδηρῶν, ἂν ἦναι καθαρὸς, ἢ εἰς μέταλλον χρυσώμενον· εἰ δὲ εἰς ξύλον, ἢ μάρμαρον μὲ λυκόδοντα. Ἀστίλβωτος δὲ ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος δὲν ἐτρίφθῃ μὲ τὸ λειαντήριον τέτο.

Χρυσὸς Κατώτερος ἐννοεῖται, ὅς τις δὲν εἶναι 24 κερατίων, ἀλλὰ κατωτέρω ἕως τῶν 17· ἀπὸ αὐτὸ ὁ κατώτερος χαλκόχρυσος ἕως τῶν 12, καὶ αὐτόθεν κατωτέρω ἐπισκευασμένος κίβδηλος, ὁ Γαλλιστὶ Billon.

Ἐκτός τοῦ ἀνω ρηθέντος χρυσώματος τῶν μετάλλων μὲ χρυσοπέταλα, χρυσῶν οἱ χρυσοχόοι καὶ μὲ ἀναλυμένον χρυσὸν, καὶ μὲ κομμάτια χρυσῆ, ἀλλ' ἢ περισσότερα ἔκθεσις δὲν μοι φαίνεται ἀναγκαία ἐδῶ.

ΧΡΥΣΟΚΟΛΛΑ (Borax) μεταλλικὸν ἄλας χρήσιμον διὰ τὸν καθαρισμὸν τῆ χρυσῆ, καὶ ἄλλων μετάλλων,

εὐ-

εὐρισκόμενον εἰς διάφορα μέρη τῆς Περσίας, καὶ μεταφερόμενον διὰ τῆ Ὠκεανῆ εἰς τὴν Εὐρώπην.

Διαιρεῖται εἰς φυσικόν, ὅποια ἀνορύττεται ἀπὸ τὰ σπλάγχνα τῆς γῆς, ἀφίεται εἰς τὸν ἀέρα, καὶ ἀποκτᾷ κοκκινωπὴν τινὰ παχύτητα, ἢ ὅποια δὲν τὴν ἀφίει νὰ τιτανωθῇ· ὅταν δὲ ἀφεθῇ πολὺν καιρὸν, τιτανουῖται καὶ γίνεται κατὰ τὸ χρῶμα παρομοία μὲ τὴν Ἀγγλικὴν στύψιν.

Καὶ τεχνητὸν, ὅποια εἶναι ἢ καθαρισμένη· πρῶτοι οἱ Ἑνετοὶ εὐρήκαν τὴν μέθοδον νὰ τὴν καθάρισαν λύοντές τιν ἐἰς τὸ νερὸν, στραγγίζοντές τιν, καὶ κρυσταλλοποιεῖν τές τιν, βάλλοντες εἰς τὸ νερὸν βαμβακερὰ ἐλλύχνια (φιτίλια) εἰς τὰ ὅποια κολλᾷ, καθῶς τὸ κρυσταλλωμένον ζάχαρι, καὶ ὁ ἴος τῆ χαλκῆ εἰς τὰ ξύλα.

Οἱ Ὀλλανδοὶ καθαρίζοντες τὴν πωλῆν εἰς κομμάτια, καὶ αὐτὰ τὰ δύο εἶδη τῆς καθαρᾶς χρυσοκόλλας πωλῆνται εἰς τὴν Εὐρώπην.

Καλὴ εἶναι ἢ καθαρὰ διαφανὴς, καὶ ἄνοστος εἰς τὴν γεῦσιν· χρειάζεται ὅμως προσοχὴν διὰ νὰ μὴ ᾖ νοθευμένη μὲ Ἀγγλικὴν στύψιν.

Ἔχει καὶ αὐτὴ εἴσοδον εἰς τὴν πανδόχον Φαρμακοποιίαν διὰ τὴν σύνθεσιν τῆς κιτρίνης ἀλειφῆς, καὶ διὰ κοσμητικὰ τῶν γυναικῶν.

ΧΡΥΣΟΜΗΛΑ, τὰ νεράντζια, καὶ Χρυσομηλέα ἢ νεραντζιά· γνωστὰ εἰς ἡμᾶς, καὶ ὁ καρπὸς, καὶ τὸ δένδρον· τῆτο εἶναι ἀειθαλές, ὡς ἢ λεμονία, καὶ γίνεται εἰς τὰ ἴδια θερμὰ κλίματα· τὰ φύλλα τε εἶναι μεγάλα, ὀμαλὰ, χονδρὰ, εὐώδη, καὶ μὲ μύτην εἰς τὴν ἀκρὰν, τὸ ἄνθος τε λευκόν, καὶ εὐῶδες.

Ὅλον τὸ Ἀρχιπέλαγος ἔχει πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ, ὁμοίως καὶ τὰ λοιπὰ θερμὰ κλίματα, ὡς ἢ Σίνα, ἢ Ἰνδία, κ. τ. λ.

Γίνονται ζαχαρωτὰ τὰ χρυσόμηλα ὀλάκαιρα, ἢ κομμένα εἰς τέσσαρα, καὶ αἱ φλοιαίτων χωριστά.

Ἀπὸ τὰ ἄνθη τῆ δένδρου γίνεται ἄνθονερον εὐῶδες ὑπόπικρον· ὁμοίως δὲ καὶ ἔλαιον ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἄνθων,

θέων,

θέων, καὶ τῶν καρπῶν, διασταλάζον οἱ Χυμικοὶ Φαρμακοποιοί.

Τὰ μικρὰ χρυσόμηνλα ξηρὰ ἐμβαίνον εἰς τὸ ἐμπόριον, καὶ στέλλονται διὰ τὴν Ῥωσσίαν. Αὐτὰ βαλλόμενα 5 καὶ 6 ἡμέρας εἰς τὸ νερόν, καὶ διασταλαζόμενα δίδουν εὐωδέστατον ἔλαιον· τὰ ἔλαια ταῦτα ὅταν ἦναι γνήσια εἶναι ἐξαιρετὰ ἀνθελμινθιακὰ διὰ τὰ βρέφη· τὰ δὲ χρυσομηνλάκια γινόμενα κόνις ὑπολαμβάνονται ἀφθαστόν ἰατρικόν διὰ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς.

ΧΡΥΣΟΥΦΑΝΤΑ. Στόφεις, ὑφάσματα μεταξωτὰ μὲ χρυσόνημα, καὶ χρυσέλατον, καὶ ἀργυρέλατον, ἢ μὲ ἀνθη καὶ ταῦτα, ἢ μὲ ὀλόκληρον τὸ ἐπίπεδον μὲ χρυσέλατον, ἢ ἀργυρέλατον, τὰ ὁποῖα καὶ Σίπι λέγονται **Τερκιστί.**

Εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν ὑφαίνον τοιαῦτα σίπια, ὁμοίως καὶ λεπτὰ χρυσοῦφαντα πεσέντια κατὰ μίμησιν τῶν Ἰνδικῶν, ὁμοίως καὶ εἰς τὸ Χαλέπι· τὰ κομμάτια εἶναι ἀπὸ 7, καὶ $7\frac{1}{2}$ πήχεις διὰ γυναικεῖα ἐνδύματα τῶν ἐξω τῆς Βασιλευσῆς μερῶν· διότι ἐδῶ κατήντησαν σχεδὸν ἀχρηστά.

Κυρίως ὅμως χρυσοῦφαντα πρέπει νὰ ὀνομάσωμεν τὰς στόφας, εἰς τὸ ὑφάσμα τῶν ὁποίων τὸ Λέγδενον (Lyon) τῆς Γαλλίας, καὶ διὰ τὰ καλὰ σχέδια, καὶ διὰ τὴν ἐπιτηδειότητα τοῦ ὑφάσματος, ὑπερτερεῖ ὅλα τὰ λοιπὰ μέρη.

Γίνονται δὲ ἢ εἰς κομμάτια χρήσιμα διὰ Ἱερὰ Ἀμφιατῶν Ἀρχιερέων, καὶ στολισμὸν τῶν Ἐκκλησιῶν, καὶ παλατιῶν, ἢ εἰς προσκεφαλαία, καὶ ἐπιστρώματα διὰ τῶν κοιτῶνας, καὶ θαλάμους τῶν Τερκικῶν παλατιῶν· ταῦτα πωλεῖνται μὲ τὴν δωδεκάδα προσκεφαλαίων, καὶ ἰσομεγέθη ἐπιστρώματα, καὶ τὰ πρῶτα μὲ τὸν πῆχυρ· ἢ τιμῆτων ἀναλογεῖ μὲ τὴν ποσότητα τῆς ὕλης, καὶ τὴν ὠραιότητα τῶν εἰδους, τὴν ὁποίαν κρίνει ἢ ἀκανόνιστος ὀρεξίς.

ΧΡΥΣΟΧΟΙΚΗ. Τέχνη τῶν κατασκευαζόντων χρυσᾶ, καὶ ἀργυρᾶ σκεύη· χρυσοχόος δὲ ὁ εἰς ταύτην ἐ-

ἠμιελούμενος· εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν ἡ τέχνη αὕτη εὐδοκιμεῖ ἀρκετὰ, καὶ κατασκευάζονται διάφορα πράγματα τεχνικώτατα, καθὼς στολίδια γυναικῶν διάφορα, καὶ δακτυλίδια· ὁμοίως στολίσματα ἵππων, σκεύη οἰκιακά, κ. τ. λ.

Εἰς ὅσα χρειάζονται τὴν Ἐγκουστικὴν (σμάλτωμα) ὀλίγοι ἰξεύρουν τὰ τὸ κάμην· τὸ χρύσωμα ὅμως τὸ ἀποτελεῖν ὅλοι ἐξαιρέτα.

ΧΡΩΜΑ. Ἰδέ ΒΑΦΗ.

ΧΩΝΕΤΤΗΡΙΑ, οἱ κλίβανοι, καὶ αἱ κάμινοι, εἰς τὰ ὅποια ἀναλύονται τὰ μέταλλα, καὶ μεταλλικά.

ΧΩΝΕΪΑ, δοχεῖα ἀπὸ χῶμα ἄκαον, εἰς τὰ ὅποια βαλλόμενα ἀναλύονται τὰ μέταλλα· εἶναι δὲ τὰ περισσότερα κωνοειδῆ, καὶ ἄλλα ἔχον ἐπιθέματα, ἧτοι σκέπασματα.

Χωνεῖα λέγονται καὶ σκεύη ἀπὸ σίδηρον γανωμένον, κολλημένον κωνοειδῶς μετὰ στόμιον, ἧτοι μετὰ τὴν βάσιν ἄνω, καὶ μετὰ προσθήκην σῶλῆνος λεπτοτέρη εἰς τὸ κέντρον ἀπὸ τὴν ἰδίαν ὕλην· χρησιμεύουν διὰ κένωμα τῶν ὑγρῶν εἰς ἀσκήσ, βαρύλλια, φιάλας, καὶ ὅμοια· κατασκευάζονται εἰς τὸν τόπον.

ΧΩΡΑΣΑΝΙ, ἀπὸ τῆς Πέρσικῆς χωρασάν, τὸ κοινῶς Κερασάνι, καὶ Ἑλληνιστὶ Ἀγίοσπερμον. Ἰδέ **ΣΠΟΡΟΣ ΑΓΙΟΣ**.

Ψ

ΨΑΘΑ, ἡ ψιάθος (χασίρ) εἶδος ὑφάσματος, ἡ πλέγματος ἀπὸ ἄχυρον, σχοῖνον, παπύρι, καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἀπαλά, καὶ εὐλύγιστα φύλλα, ἡ δένδρων ἐπιδερμίδες.

Ἀπὸ ἄχυρα, ἧτοι τὸ ξηρὸν καλάμι τῆς βρύζης καὶ τῶν σιταρίων πλέκουσ εἰς τὴν Εὐρώπην σκιάδια, μάλιστα διὰ τὰς γυναῖκας καλοκαιρινά, λεπτά, καὶ ἑλαφρά μετὰ μεγάλην ἐπιτηδεύσιμτητα, ὁμοίως καὶ ἄλλα τινὰ σκεύη.

Εἰς

Εἰς δὲ τὸν σχοῖνον ὑπερτερῶν οἱ Αἰγύπτιοι ὅλα τὰ Ε΄ Φνη, καὶ διὰ τὴν λεπτότητα τῆ χόρτου, καὶ διὰ τὴν ἐπιτηδειότητα τῆ ὑφάσματος. Τὸ φυσικὸν χρωμάτων εἶναι κίτρινον, ἀχυρῶδες· ἀλλὰ καὶ βαφόμενα μερικὰ ἀποτελοῦν ποικιλότητας διαφόρους· τὸ ὑφάδι εἶναι ἀπὸ χονδρὸν καννάβινον σχοινίον, καὶ τὸ στημόνι ἀπὸ σχοῖνον, ἢ καὶ τὸ ὅλον σχοῖνος ἐνίοτε.

Μεταχειρίζονται ταύτας εἰς τὴν Τερκίαν διὰ στρῶσιν καλοκαιρινὴν τῶν ἐμβαδῶν εἰς προθαλάμους, καὶ κοιτῶνας, καὶ δαπανῶνται πολλαί· ὁμοίως καὶ εἰς πολλὰ μέρη τῆς Εὐρώπης· ὥστε τὸ ἐμπόριον τῆς Αἰγύπτου εἰς αὐτὸ τὸ εἶδος δὲν εἶναι μικρὸν.

Ἡ πάλισις γίνεται κατὰ τὸ μέγεθος μὲ τὸν τετραγωνικὸν πῆχυν, καὶ ἡ προφύλαξις τῶν ἀπὸ τῆ νὰ χάσων τὸ χρωμάτων μὲ τὸν καπνὸν τῆ θειαφίης, καὶ τὸ σπογγάρισμα μὲ ὀλίγον νερόν.

Ἀπὸ φύλλα τῆς Φοινικίας πλέκονται σπυρίδες εἰς τὴν ἰδίαν Αἰγυπτον καὶ διὰ μεταχείρισιν ἄλλην, καὶ διὰ μετακόμισιν ῥυζίων, θυμιάματος, καὶ τῶν τοιῶτων· ὁμοίως καὶ σακκία διὰ καφφέν, φοινίκια, καὶ παρομοίας πραγματείας.

Ἀπὸ τὸ παπύρι, καλάμου, ἢ σχοίνου χονδρῆ εἶδος γινόμενον εἰς διαφόρους ἐλφίδεις τόπους τῆς Τερκίας, ὑφαίνονται ψάθαι χονδραὶ διὰ ὑποστρώματα τῶν πτωχῶν, καὶ τῶν παραβίων, ὅταν φορτῶνουν σιτάρια, καὶ ἄλλα τοιαῦτα χυτὰ πράγματα.

Ἀπὸ τὴν ἀπλῆν ἐπιδερμίδα τῆς φιλύρας ὁμοίως πλέκονται ψάθαι ἀπαλαί, καὶ ράπτονται σακκία διὰ ποταπὰς πραγματείας.

ΨΕΥΔΟΚΙΝΝΑΪΜΩΜΟΝ, ἢ Ψευδοκαννέλλα, φλοιὰ δένδρου τοῦ Μαλαβάρου ἀπὸ τὸ γένος τῶν Δαφνῶν, μὲ μακρύτερα φύλλα ἀπὸ τὸ ἀληθινὸν Κινναμωμόδενδρον τῆς Ταπροβάνης. Διακρίνεται ἡ φλοιὰ αὕτη ἀπὸ τὸ Κιννάμωμον, ἐπειδὴ εἶναι χονδροτέρα, κοκκινωτέρα, ὀλιγώτερον καυστική, καὶ ἀρωματική. Γίνεται ἐκεῖ κατ' ἔτος ἕως 64,000 ὀκάδας· εἰς τὴν Εὐρώπην φέρεται ὀλίγον,

τάλ-

τᾶλλο ἐξοδεύεται εἰς τὴν Ἰνδίαν, καὶ πάντοτε τιμᾶται τὸ $\frac{1}{4}$ τῆ ἀληθινῆ κινναμώμης.

ΨΕΥΔΟΜΑΡΓΑΡΙΤΑΪΡΙ, ἀπὸ τὴν σύνθεσιν τῆς λέξεως ἐννοῶμεν τί πρᾶγμα εἶναι· ἡ ἐπιθυμία τῶν γυναικῶν διὰ τὰ στολιζόμενα μὲ μαργαριτάρια, καὶ ἡ ἔλλειψις τῆ τρόπης εἰς μερικὰς διὰ τὰ ἀγοράσκειν, καὶ ἡ περιφρόνησις τῶν πολλῶν διὰ τὰ φορέσκειν ψιλὰ, καὶ ἡ μεγάλη τιμὴ τῶν μεγάλων, καὶ ἡρμωσμένων εἰς ἴσον μέγεθος, τὰς ἠνάγκασε νὰ τιμήσκειν τὰ ψευδομαργαριτάρια εἰς τοὺς στολισμῶν τῶν· τὸ ὁποῖον γνωρίσαντες οἱ ἐπιτήδειοι τεχνῖται τῆς Εὐρώπης, ἐμεθοδεύθησαν διὰ τὰ κατασκευάσκειν.

Τὰ πρῶτα ἔγιναν ἀπὸ ὕελον μὲ βαφὴν ὀλίγη ὕδραργύρου, τὰ δεύτερα, ἀπὸ κηρὶ σκληρανόμενον μὲ εἶδος λευκῆς κόλλας, ἀλλὰ καὶ ταῦτα διὰ τὸ κολλητικόντων, καὶ ἐκεῖνα διὰ τὴν βλάβην τῆ ὕδραργύρου, δὲν ἦσαν τόσοσὸν πολὺ ἀρεστά, ἀλλ' ἔτε εἶχον τὴν λαμπρότητα τῶν γνησίων μαργαριταρίων, ἀντὶ τῶν ὁποίων ἐφορέοντο.

Τελευταῖον παρατηρήσας Ἰαννῖνός τις ἐπιτήδειος τεχνίτης τῶν Παρισίων, ὅτι μικρόν τι ὄψαρι Ἄβλα (Able) παρὰ τῶν ἐντοπίων ὀνομαζόμενον, καὶ εὕρισκόμενον εἰς τὸν ποταμὸν Μάρναν πολὺ, ἔχει λέπια χρώματος τῆ φυσικῆς μαργαριταρίης, καὶ τὰ φυλάττειν διαλυόμενα εἰς τὸ νερόν, ἐπενόησε νὰ κατασκευάσκει ἀπὸ αὐτὰ ψευδομαργαριτάρια, βάλλωντας τὴν ὕλην ταύτην εἰς κόκκους ὑέλινος.

Ἡ δυσκολία τῆ νὰ βάλῃ τὸ ὑγρὸν εἰς ἐκεῖνα τὰ μικρὰ σπυρία τὸν ἐμπόδισεν, ἕως ὅτου κατασκευάζωντας λεπτὴν ὑέλινην σύριγγα καμπύλην ὀλίγον, καὶ μὲ τὸ φύσημα ἐμβάλλωντας μίαν ρανίδα εἰς τὸν ὑέλινον κόκκον, καὶ συγκινῶντάς τον, ἔδιδεν ὅλην τὴν μαργαρίδην βαφὴν εἰς αὐτόν, καὶ ἀπετελεῖτο ἐξάίρετον, καὶ στιλπνὸν μαργαριτάρι· τὸ δὲ ἐσωτερικὸν λοιπὸν κενὸν γεμίζεται ἀπὸ κηρὶ, καὶ μὲ βελόνην τρυπῶνται διαπερῶνται εἰς σχοινίον καὶ πωλῶνται, ἢ μὲ τὸ μέτρον, ἢ μὲ τὴν δωδεκάδα τῶν ἀρπεδόμων (ἀρμαδιῶν).

Ὀλίγα ἔτι εἶναι ἀφ' οὗ ἐμβῆκαν εἰς χρῆσιν εἰς τὴν

Τερκίαν διὰ στολισμὸν ἀπλῶς, ἢ καὶ κεντώμεγα εἰς ἐνδύματα γυναικεῖα, ὅθεν τῶρα ἐξοδεύονται ἀρκετά.

Ἡ μετακόμισις τῶν ψευδομαργαριταρίων γίνεται διὰ τῆς Βιέννης, καὶ ἡ κατασκευὴ τῶν μικρῶν φαίνεται νὰ ἴσται ἀπὸ τὰ λέπια τῆ εἰρημένῃ ὄφαρίου ἀνακατωμένα μὲ λευκὴν κόλλαν. Ἐχεν τὴν αὐτὴν στιλπνότητα μὲ τὰ γνήσια μαργαριτάρια, καὶ σχεδὸν δὲν διακρίνονται μὲ τὸ ὄμματι, πλὴν εἶναι ἐλαφρά, καὶ εὐθραυστα.

Εἶναι διαφόρων μέγεθῶν, καὶ ὅλα πωλῶνται εἰς τὴν ἀρπεδόνα παρὰ τῶν περιοδευτῶν, καὶ μὲ τὴν δωδεκάδα τέτων ἀπὸ τῆς ἐμπόρου.

ΨΕΥΔΟΝΑΨΡΔΟΣ, *Aspis*. Ἰδέ ΝΑΨΡΔΟΣ.

ΨΨΛΩΘΡΟΝ, καρπὸς ἐπίδένδρου εἶδους σμήλακος, μαυρωδινός, καὶ μικρός, χρήσιμος διὰ νὰ δώσῃ μεθυστικὴν δύναμιν εἰς τὸν ζῦθον ὥστε ὅπως αὐτὸ τὸ ποτὸν γίνεται πολὺ, ὡς εἰς τὴν Ἀγγλίαν, καὶ Γερμανίαν καλλιεργεῖται καὶ ἡ Σμήλαξ αὕτη, καὶ συναΐζεται πολὺ ψΨλωθρον, τὸ ὁποῖον Λατινιστὶ *Lupulus*, καὶ *Humulus*, καὶ Γαλλιστὶ *Houblon*, λέγεται· εἰς τὴν Τερκίαν εὐρίσκεται πολὺ ἄγριον, καὶ οἱ Τῆρκοι Συροποποιοὶ (Σερβετζῆδες) κάμουν τὸ Ἀλβανιτικὸν συρόπιον, (ἀρναούτ σερβέτ) μεθυστικὸν καὶ αὐτὸ κατά τι.

ΨΨΜΨΨΘΙΟΝ, Στεβέτζι, μόλυβδος λευκός, ἦτοι ἀσβεστωμένος, τρίμμενος εἰς τὸ μάρμαρον μὲ τὸ νερὸν, γεγόμενος πηλός, καὶ βαλλόμενος εἰς προπλάσματα πυραμιδοειδῆς σχήματος, ξηραίνεται, τυλίσσεται μὲ γαλάζιον χαρτί, καὶ πωλεῖται.

Ἀπὸ τὴν πρώτην μεταλλικὴν ὕλην τῆς κατασκευῆς τῆ καταλαμβάνομεν ὅτι εἶναι φαρμάκι κινδυνῶδες, ὅταν τὸ ἐπάρῃ τινὰς ἔσωθεν, καὶ βλαπτικώτατον εἰς τὰ ὀδόντια, καὶ τὰ ὀμμάτια, καὶ τὸ δέρμα ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι τὸ μεταχειρίζονται κοσμητικόν, γηράζου παράκαιρα, μὲ ρυτίδωμα τῆ πρόσωπα, καὶ τῆ ἄλλου ψΨμυθουμένου δέρματος.

Εἰς τὴν Ἐνετίαν γίνεται τὸ καλῆτερον ψΨμύθιον, καὶ τὸ γνήσιον· ἀλλὰ διὰ τὴν ἀκρίβειάν τῆ μεταχειρίζομε-

με-

μεθα περισσότερο Ὀλλανδικόν· ἢ Ἀγγλία ὁμοίως καὶ τασκεύαζει κατώτερον, καὶ ἀπὸ τὸ τελευταῖον τοῦτο; ἀλλ' εἰς ἡμᾶς δὲν φέρεται.

Καλὸν εἶναι τὸ λευκότατον, καθαρόν, γλυκὺ, εὐ-
θραυστον, ξηρόν; καὶ εἰς ἀκέραια κομμάτια· τὸ ἀπα-
λὸν εἶναι ἀχρεῖον.

Οἱ Ζωγράφοι τὸ μεταχειρίζονται. Ἰδὲ καὶ ΜΟΛΤΒ-
ΔΟΣ ΛΕΥΚΟΣ.

ΨΙΤΤΑΚΟΣ. Παπαγάλλος, Perroquet, πτηνὸν τῆς
Ἀφρικῆς γνωστὸν, καὶ εὐκόλον νὰ συνεθίσῃ μιμνήμενον
τὴν ἀνθρωπίνην λαλίαν· φυλάττεται εἰς σύρματιρὰ κη-
κλιδῶματα, καὶ δυσκολεύεται νὰ πέτασῃ.

Ἡ Αἴγυπτος τρέφει πολλὰς, καὶ πωλεῖ διὰ πολλὰ μέ-
ρη· ἢ Πορτογαλλία, καὶ Ἰσπανία φέρει ἀπὸ τὴν Νοτίαν
Ἀφρικὴν, καὶ τὰς συνεθίζου· καλοὶ εἶναι οἱ λαλίστεροι;
καὶ πολλάκις ἐπωλήθησαν ἕως 250 γρόσσια ὁ ἕνας.

ΨΙΤΤΑΚΟΔΕΝΔΡΟΝ. Ἰδὲ ΚΡΟΚΟΣ.

ΦΟΦΑΚΙ; διότι φόφος ὁ θάνατος τῶν ἀλόγων ζώων
εἰς τὴν κοινὴν μας γλῶσσαν· δέρμα ἀρίστου μικρῆς, χρη-
σίμου κυρίως διὰ καλύπτρας τῆς κεφαλῆς τῶν Τάρτα-
ρων, καὶ τῶν ἐγκρίτων Χριστιανῶν, κατοίκων τῆς Τερ-
κίας. (καλπᾶνια καὶ διφθέρας ἐλαφράς).

Τὰ Φοφᾶκια εἶναι ἢ μαῦρα, ἢ στακτιρὰ, λευκομέλα-
να (σποδοειδῆ φαντά)· τὰ καλλίτερα μαῦρα εὐρίσκονται
εἰς τὴν Ῥωσικὴν Ταρταρίαν, μὲ μαλλί λεπτὸν, κον-
τὸν; ἕλον, καὶ ὑελιστερόν· δευτέρα ἀπὸ αὐτὰ εἶναι τὰ
τῆς Δακίας, καὶ μὲ αὐτὰ τὰ εἶδη ἐξοικονομεῖται ὁ Χρι-
στιανικὸς λαὸς τῆς Τουρκίας² μεταφέρονται ἐμπορικῶς,
καὶ πωλεῖνται ἀνά δύο, ἢ τοὶ ζευγάρια, δεμένα ἀπὸ τὸ
μέρος τῆς ἑρᾶς, ἢ ραμμένα ἀπὸ τὰς δύο ἄκρας κατὰ
μῆκος.

Τὰ δὲ στακτιρὰ καλλίτερα εἶναι τὰ Περσικὰ, τὰ ὁ-
ποῖα εἶναι καὶ πολὺ ἀκριβώτερα ἀπὸ τὰ μαῦρα· χρη-
σίμευον διὰ καλύπτρας τῶν εὐγενῶν, καὶ ὄσων ἔχου ἀ-
δείαν νὰ φορῶν ἐνδύματα ἐλευθερίας. Φέρονται καὶ αὐ-
τὰ ἐργασμένα, καὶ πωλεῖνται μὲ τὴν ζυγὴν ὁμοίως.

Εἶ-

Εἶναι δὲ καὶ Δακικά, καὶ ἄλλα στακτιρὰ ποταπὰ, εὐ-
δυνά, χρήσιμα διὰ τὰς εὐτελεῖς Τέρκας.

Ὀνομάσθησαν δὲ Φοφάκια, διότι εὐθὺς γεννώμενα τὰ
ἀρνία τὰ φοφῆν, ἢτοι θανατῶνεν· ἢ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν
κοιλίαν τῶν προβάτων διὰ τὰ ἦναι ἀτελέστερον, καὶ ἐ-
πομένως μικρότερον τὸ μαλλίτων.

Μία ζυγὴ φοφάκια λευκόμαυρα ἠγοράσθησαν ἀπὸ ἑ-
να τρυφιλὸν εἰς τὴν Δακίαν ἀρχοντα διὰ γρόσσια 4,500,
ἀφ' οὗ ὁ αὐθέντης διὰ τὴν ὑπερβολικὴν τιμὴν τὰ ἀπέ-
βαλεν· ἀλλ' αὐτὸ τὸ σπανιώτατον, μόλις ἀπαξ συνέβη.

Ἀπὸ μίαν ζυγὴν γίνεται μία καλύπτρα, καὶ ἂν ἦναι
μικρὰ τὰ φοφάκια χρειάζεται καὶ $1\frac{1}{2}$ ἢτοι τρία, κατὰ
τὴν ἐπικρατέσαν ἤδη συνήθειαν τῶν μεγάλων καλυπτρῶν.

ΦΩΜΙ', ἀπὸ τῆς φώμος, φωμίον κατ' ἀποκοπὴν, κοι-
νῶς ὁ ἄρτος ἀπὸ ἀλεύρι γεννημάτων, ζυμωμένος μὲ ζύ-
μην, καὶ ἐψημένος διὰ κοινὴν τροφήν τῶν ἀνθρώπων.

Ἡ ἐφεύρεσις τῆς φωμίου διὰ τὴν πολὺπλοκὸν κατα-
σκευήν τε, ἢτοι τὰ συναχθῆναι τὸ γέννημα, τὰ ἀλεσθῆναι,
τὰ ζυμωθῆναι, καὶ τὰ ἐψηθῆναι, βέβαια ἐφάνη ἀργότερα ἀ-
πὸ πολλὰς τέχνας· καὶ οἱ Αἰγύπτιοι, καὶ Ἰνδοὶ πρέ-
πει τὰ ἦναι ἐφευρεταί· ἀπὸ τὰς Ἱστορίας τῶν παλαιῶν
αἰώνων δὲν μανθάνομεν περισσότερον εἰμὴ ὅτι ὁ Αἰγύ-
πτιος Κέκροψ ἐδίδαξε τὰς Ἀθηναίους αὐτὴν τὴν θρεπτι-
κὴν, καὶ ὑγιεινὴν τροφήν, τὸ ἀναμφίβολον σημεῖον τῆς
ἐξημερώσεως, καὶ τῆς πολιτεύσεως τῶν ἀνθρώπων.

Φωμί γίνεται ἀπὸ σιτᾶρι, βρύζαν, κριθᾶρι, ἀραβο-
σίταρον, κεγχρὶ, καὶ τὸ λεγόμενον καλαμβόκι τῆς Ἀλ-
βανίας, ἀλλὰ καλῆτερον εἶναι τὸ σίτινον.

Ἐξωτερικὸν ἐμπόριον εἰς τὸ φωμί δὲν γίνεται, διότι
δὲν διαρκεῖ εἰς τὴν μετακόμισιν· ἔξω μόνον ἂν ξηρανθῆ
ἐψήνόμενον δῖς, (ὄθεν καὶ δίπυρος ἄρτος ὀνομάζεται)
καὶ τοιοῦτο εἶναι τὸ κοινῶς λεγόμενον Παξιμάδι. Ἴδὲ
ἌΡΤΟΣ.

Εἰς τὰς Πόλεις ὅμως γίνεται καθημερινὴ λιψοδοσία
εἰς τὰ ἀρτοποιεῖα, διότι σπανίως ζυμῶνεν εἰς τὰς οἰ-
κίας· ἐκ τῆς ἐναντίας εἰς τὰ χωρία ζυμῶναι, καὶ ἐψή-

ἕξει ἕκαστος τὸ ψωμί τε εἰς τὴν οἰκίαν του, καὶ τρώγει εὐθιγώτερον, καὶ καλῆτερον.

Οἱ Ἀθηναῖοι συναριθμῶντες ἴσως καὶ τὰ ζυμαρικὰ, ἔκαμνον 72 εἰδῶν ἄρτας, ἡμεῖς ὅμως χωρίζοντες τὰ ζυμαρικὰ ἀπὸ τὸ ψωμί, μόλις ἔχομεν 9 εἶδη ἢτοι τὸ καθαρὸν, τὸ ὁποῖον καὶ Φρανσέλλα, ὡς συνειθισμένον εἰς τοὺς Φράγκους ὀνομάζομεν, τὸ οἰκιακὸν, τὸ κοινὸν τῶν ἀρτοποιείων· τὸ ἀπαλὸν αὐτῶν εἰς πλακῦντας (πίτας) τὸ ἀπαλὸν τῶν ἱμαρετίων (πτωχοτροφείων) ὀνομαζόμενον Φότελα, καὶ τὸ ἄζυμον.

Εἰς αὐτὰ ἠμπορῶμεν νὰ συναριθμήσωμεν καὶ τὰ πωλέμενα ἀπὸ τῆς κολλυροπώλους (σιμιτζῆδες) ὡς κολλύρια (τὰ στρογγύλα) δακτυλωτὰ τὰ σιμίτια, τὰ ἐξ αὐτῶν δίπυρα (γχεβρέκια) καὶ τὰ ὅμοια.

ΨΩΜΟΣ, κομμάτι μετάλλε, ἢ πιλῆ, ὡς ψωμὸς χαλκῆ, ἢ κασσιτέρε, καὶ ψωμὸς πιλῆ, τὸν ὁποῖον καὶ Βῶλον ὀνομάζομεν· ὁμοίως δὲ ψωμὸς καὶ τὸ ὀλόκληρον κομμάτι, ὁποῖον ἐφῆνεται τῆ ψωμίε (σομῆνι, ἢ καρβέλι).

ΨΩΜΑΣ, ὁ ἀρτοποιὸς, ἢ ἀρτοποιῆς.

Ω

ΩΑ, ἀπὸ τῆ ὁποῖου ἐγινε τὸ κοινῶς Οὐγιά, ἢ κατ' ἄλλεσ ἐγία, ἢ ἄκρα τῶν ὑφασμάτων κατὰ πλάτος, πολλάκις δὲ, καὶ κατὰ μῆκος.

Ἡ Γαλλικὴ Διοίκησις ἐπιμελεμένη καὶ φροντίζουσα νὰ τελειοποιήσῃ τὰ ἐργοχειρεῖα, καὶ νὰ κάμῃ γνωστὴν τὴν ποιότητα τῆς ὑφασίας των, καὶ ἀπὸ αὐτὰς τὰς ῥαίς, διέταξε πολλὰ, καὶ πολλάκις, περὶ αὐτῶν μὲ Βασιλικὰ Διατάγματα, τὰ ὁποῖα καὶ Κανονιστικὰ (Reglemens) λέγουσιν, ἢτοι

Τὰ Ἐτερόμαλλα (Κατηφέδες).

Ὅσα εἶναι 4 τριχῶν νὰ σημειώνωνται μὲ 4 σειρὰς διαφόρων χρωμάτων εἰς τὴν ῥαίαν τῆ ὑφάσματος, καὶ ὅσα 3 τριχῶν ὁμοίως μὲ τρεῖς σειρὰς.

Ὅσα

"Όσα είναι ολόκληρα ύφασμένα από μετάξι βαμμένα με κοκκινιλίαν, ἔχου μίαν σειρὰν εἰς τὸ μέσον τῆς ὡας ἀπὸ χρυσοῖημα διὰ νὰ διακρίνονται ἀπὸ τὰ ύφασμένα με σπημόνι, ἢ ύφάδι ἄλλης ποταπατέρας βαφῆς.

"Όσα είναι δύο τριχῶν ἔχου δύο σειρὰς ἐκατέρωθεν? ὅσα δὲ $1\frac{1}{2}$ τριχῶν, ἔχου δύο σειρὰς ἀπὸ τὴν μίαν, καὶ μίαν μόνον ἀπὸ τὴν ἄλλην.

Ταβίνια, ἦτοι Χαράδες.

Τὰ χρυσούφанта με καθαρόν μέταλλον, ἦτοι σύρμα πρέπει νὰ ἔχου τὴν ὡαν τῆ αὐτῆ χρώματος με τὸ σπημόνι: ὅσα δὲ ύφαίνονται με κίβδηλον σύρμα, ἔχου τὴν ὡαν εἰς διάφορα χρώματα.

"Όσα ῥεῖχα βάφονται κόκκινα με πρινοκόκκι ἔχου τὴν ὡαν ἀπὸ μαῦρον σκυλόμαλλον τῆς Δανίας, τὰ μαῦρα ἀπὸ μαλλί στρεθοκαμήλα, καὶ τῶν λοιπῶν χρωμάτων ἀπὸ σκυλόμαλλον λευκόν, ἢ ἀπὸ μαλλί χονδρόν, καὶ εἰς χρώματα τῆς ὀρέξεως τῆ ύφαντῆ.

Εἰς τὰ πανικά αἱ ὡαι πρέπει νὰ ἦναι τῆ ἰδίῃ χρώματος, καὶ τῆς αὐτῆς κατὰ πάντα ποιότητος με τὸ ύφασμα τῆ πανίε.

Αἱ ὡαι τῶν ύφαινομένων πανίων εἰς τὴν Τερκίαν γίνονται κατ' ἀρέσκειαν, ἦτοι πλατεῖαι, στεναί, με σειρὰς, ἀπλαῖ, μεταξωταί, τριπλίκιαι, καὶ τὰ τοιαῦτα.

ΩΟΝ, τὸ κοινῶς αὐγὸν γεννώμερον ἀπὸ τὰ πτηνά, ἔρπετά, καὶ ὄφάρια πρὸς διαφύλαξιν τῆ εἶδεςτων.

Απὸ ὅλα τὰ ὡὰ περισσότερα, καὶ πολυχρηστότερα είναι τῶν κατοικιδίων ὀρνίθων, καὶ ἐξοδεύονται πολλὰ πλήθη εἰς τὴν καθημερινὴν μεταχείρισιν τῶν μαγειρείων, τρώγονται ἐψημένα, χρησιμεύουσι εἰς τὸ καθαρίσμα τῶν συροπίων τῆ ζαχάρως, καὶ εἰς τὴν Ἱατρικὴν, καὶ ἄλλας πολλὰς τέχνας. Ὅπε τρέφονται περισσότεραι ὀρνίθες ἐκεῖ είναι καὶ περισσότερα τὰ ὡὰ.

Τρώγονται ἀκόμη καὶ τῶν χηνῶν, τῶν Ἰνδικῶν ὀρνίθων, τῶν γησῶν, καὶ τῶν περδίκων τὰ ὡὰ: πολλὰ ὅμως είναι τὰ ὡὰ τῶν ἀμφιβίων χελωνῶν τῶν Νήσων

τῶ Ἰνδικῷ Ὀκεανῷ, καὶ τρώγονται μὲ ὄρεξιν ἀπὸ τοῦς ἐκεῖθεν διαπερῶντας μὲ τὰ καράβια. Ἰδὲ ΧΕΛΩΨΗ.

ΩΤΑΡΙΧΟΝ, ἢτοι ταριχευμένον ὠν τοῦ κεφάλου ὄφρα, τὸ ὁποῖον μόνον (ἂν δὲν προσθέσωμεν εἰς τὰ ὠὰ καὶ τὸ χαβιάρι) ἔχει τόπον εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον· τὰ ῥηθέντα μόνον εἰς τὸ ἐσωτερικὸν πωλῶνται, ἀλλὰ περὶ τῆς ἐγράψαμεν εἰς τὸ κοινότερον λεγόμενον **ΑΥΓΟΤΑΡΙΧΟΝ**,

ΩΡΟΛΟΓΙΟΝ, Μηχανὴ κινεμένη ἀπὸ ἐλατήριον, ἢ ἀπὸ ἐκκρεμές, καὶ περιστρέφουσα διὰ τροχῶν διαφόρων, δείκτας μεταλλικῆς, καταμετρῶντας τὰς ὥρας τῆς ἡμερονοκτίας, ἐπάνω εἰς κυκλικὴν πλάκα διηρημένην εἰς 12 τμήματα, καὶ ἐπάνω τῆτων εἰς 60 τμήματα, τὰ μὲν ὥρας, τὰ δὲ λεπτὰ σημαίνοντας· ἐτι δὲ τὰς ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος, ἢ τῆς μηνός, κ. τ. λ.

Ἡ ὠρολογικὴ τέχνη ἐφθασεν εἰς μεγάλην τελειότητα κατὰ τὸ παρὸν, καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν, καὶ τὰ Παρίσια, καὶ Γένευν τῆς Ἑλβετίας· ἡ εφεύρεσις τῆς κινήσεως τῶν τροχῶν εἶναι παλαιὰ, καὶ τὸ λεγόμενον Παγκράτιον τῆς Ἀρχιμήδους μᾶς τὸ ἀποδεικνύει· ὁ Τιμαλκύων εἶχεν ὠρολόγιον μὲ τροχὸς εἰς τὸ τραπεζεῖόν του, ἀλλ' ἀτελές καὶ αὐτὸ, καὶ τὰ μετὰ 700 ἔτη κατασκευασθέντα παρὰ τῆς Κασσιοδώρου εἰς τὰ χειρατεῖά τε.

Τῷ 760 ἔτει Παῦλος ὁ Α΄, ἔστειλεν ἐν ὠρολόγιον εἰς τὸν Φίλιππον τὸν Μικρὸν, Βασιλέα τῆς Γαλλίας, καὶ διὰ τὴν σπανιότητα τῆς τοιαύτης μηχανῆς ἐπροξένησε θάμβος εἰς αὐτὴν τὴν Γαλλίαν, ὅπε τῶρα γίνονται τὰ καλῆτερα.

Περὶ τὸ 807 ὁ Χαλίφης Χαρεν Ἐλρασίδ περίφημος εἰς τὴν φιλεπιστήμονα διάθεσίν του, ἀπέστειλε δῶρον πρὸς τὸν Κάρολον Μάγνον ἐν ὠρολόγι θαιμάσιον. 12 θυρίδες τῆς ὠροδεικτικῆς πλακός τε ἀνοιγόμεναι καθ' ἕραν ἐφάνερων αὐτάς, καὶ ἐπιπτον κατὰ τάξιν τόσα σφαιρίδια εἰς κύμβαλον χάλκινον σημαίνοντα τὰς ὥρας· κατὰ δὲ τὴν 12 ὥραν, ἰσάριθμοι ἵππεῖς διαβαίγοντες ἐκλείον τὰς θυρίδας ἐκεῖνας.

Οἱ

Οἱ Ἴταλοὶ πρῶτοι μιμηθέντες τὰ ρηθέντα, τὸ τοῦ Πάπα Παύλου Α΄. καὶ τὸ τῆς Ἐλρασίδ, κατεσκευάσαν διάφορα ὰρολόγια μὲ τροχέας· καὶ πρῶτος τεχνίτης ἱστορεῖται ὁ Ἀρχιδιάκονος τῆς Βερώνης Πακίφικος (Pacificus) κατὰ τὸ 846.

Μὲ ὅλα ταῦτα ὁμως ἦσαν καὶ ἀτελῆ, καὶ σπάνια τὰ τοιαῦτα ὰρολόγια, ὡστε ἕως τῆς 18. Ἐκατονταετηρίδος εἰς τὰ Μοναστήρια τῆς Εὐρώπης ἦσαν ἐπὶ τούτου διαρισμένοι Μοναχοὶ νὰ μετρῶν τὰς ὰρας μὲ τὰ ἄστρα, διὰ νὰ ἐξυπνοῦν τοὺς συναδελφῆς των εἰς τὴν ὰραν τῆς Ἀπολεθίας· οἱ δὲ λοιποὶ ἄνθρωποι ὠδηγοῦντο ἀπὸ τὸ λάλημα τῶν πετεινῶν. Ἀκόμη ἕως τῆς σήμερον ἐπικρατεῖ ἡ συνήθεια τῆ νὰ τρέφων ἄνθρώπους εἰς τὴν Γερμανίαν, Ἐλβετίαν, Ὀλλάνδαν, Βελγικὸν, καὶ Ἀγγλίαν εἰδοποιῶντας τῆς νυκτὸς τὰς ὰρας.

Κατὰ δὲ τὴν 18. Ἐκατονταετηρίδα, κατεσκευάσθη παρὰ τῆς Ἀγγλικῆς Οὐαλιγκβόρδε Μοναχῆ Βενεδικτίνου ἐν ὰρολόγι, καὶ παρὰ τοῦ Ἰακώβου Δόνδεως (Giacomo de Dondis) ἄλλο αξιόλογον, σημαῖνον τὰς ὰρας, καὶ τὴν κίνησιν τῆς Ἡλίας εἰς τὸν Ζωδιακὸν, καὶ τῶν πλανητῶν αὐτῶν, τὸ ὁποῖον ἐτέθη εἰς τὸ Παλάτιον τῆς Παταβίας (Padova) τῷ 1344. ἀνταμειφθεὶς δὲ πλεσίως ὁ Δόνδης, ἐπωνομάσθη ὰρολόγιος αὐτὸς, καὶ οἱ ἀπόγονοί τε.

Πρῶτον μικρὸν ὰρολόγιον ἐπικόλπιον μὲ κώδωνα ἐφάρτη εἰς τὴν Γαλλίαν ἐπὶ Λεδοβίκε 1 Δ΄, ἀλλὰ μόλις ἐτελειοποιήθησαν τῷ 1676 παρὰ Βαρλόου (Barlow) τῆς Ἀγγλικῆς· καὶ πρὸ πενήκοντα ἐτῶν καὶ ἐδῶ, κατασκευάζονται εἰς τὰς ρηθείσας Πόλεις θαυμάσια ὰρολόγια μὲ ἐκκρεμῆ, καὶ μὲ ἐλατήρια εἰς τὸν ἀκριβέστερον, καὶ πολυπλοκώτερον τρόπον· ὡστε ἡ τέχνη αὕτη τῶρα ἡμπορεῖμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι ἐτελειοποιήθη καθ' ὅσον ἐνδέχεται.

Εἰς τὴν Τερκίαν μόνον λείπει παντελῶς ἡ τέχνη αὕτη, ἐκτὸς μερικῶν Μοναχῶν τῆς Ἀγίας Ὀρας, οἱ ὁποῖοι κατασκευάζουσι ἐκκρεμῆ στερεὰ, σημαίνοντα τὰς ὰρας, καὶ ἐξυπνητήρια· ὅλοι οἱ λοιποὶ εὐρισκόμενοι εἰς τὰς Πόλεις εἶναι ὰρολογιοδιορθωταί, καὶ κἀνεὶς ὰρολογοποιός·

ποιός· ὥστε ἀναγκάζομεθα νὰ τὰ μεταφέρωμεν ἀπὸ τὴν Εὐρώπην.

Ἐγκρίνονται παρὰ τῶν Ὀθωμανῶν τὰ Ἀγγλικά, τὰ ὁποῖα καὶ ἐπὶ τέττα μὲ ἀριθμὸς Ἀραβικῆς γράφην τὰς ὥρας, παρὰ δὲ τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων τὰ τῶν Παρισίων, καὶ τῆς Γενεύης· ἐπειδὴ εἶναι μὲ ὠραιότερας θήκας, καὶ πολλὰ δείχνουν καὶ τὰ δεύτερα λεπτά, καὶ τὰς ἡμέρας τῆ μινός, καὶ ἑβδομάδος· κατὰ δὲ τὴν ἀκρίβειαν τῆς τέχνης τὰ Ἀγγλικά ὑπερέχεν.

Καταγραφὴ τῶν μερῶν τῆ Ὠρολογίᾳ.

Πρῶτα μέρη αὐτῆς τῆς μηχανῆς εἶναι οἱ τροχοὶ, οἱ ὁποῖοι ὄντες προσηρμοσμένοι πρὸς ἀλλήλους μὲ τὰ λεγόμενα ὀδοντίατων, συγκινῶνται ἐπιστηριζόμενοι εἰς τὰ λεπτά ἄκρα τῶν ἀξόνων τῶν. Εἰς ἕκαστον ἀξονα εὐρίσκονται προσκολλημένοι, α'. ὁ μέγας τροχός, ὁ ὁποῖος κινεῖται ἀπὸ τὸν πλησίον αὐτῆ ἄλλον. β'. ὁ μικρὸς τροχός μὲ τὸν ὁποῖον κινεῖται ὁ τρίτος· ὁ ἀξων εἶναι, ἀπὸ τὸ ἴδιον μέταλλον μὲ τὸν μικρὸν τροχόν, καὶ ὁ μέγας διαφέρει εἰς τὰ περισσότερα. Τῆ μεγάλα τροχῆ τὰ κόμματα τῆς περιφερείας ὀνομάζονται ὀδόντια, καὶ τῆ μικρῆ εἶναι πολὺ ὀλιγώτερα, καὶ λέγονται πτερά.

Διὰ νὰ στέκωνται οἱ τροχοὶ οὕτοι, ἤτοι οἱ ἀξονές τῶν, εἶναι δύο πλάκες προσηρμοσμέναι παραλλήλως, καὶ ἀπέχουσαι κατὰ τὸ μῆκος τῶν ἀξόνων, βασταζόμεναι ἀπὸ στύλους, καὶ ἔχουσαι ἑσῶθεν μικρὰ τρυπήματα, εἰς τὰ ὁποῖα βαστῶνται οἱ πολλοὶ τῶν ἀξόνων ἐλεύθεροι νὰ περιστρέφονται, καὶ ἀλειμμένοι μὲ τὸ καθάρωτερον ἔλαιον.

Ἡ ταχύτης τῶν τροχῶν συνίσταται εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν ὀδοντίατων, καὶ ἔτος εἰς τὸ μέγεθος τῆς διαμέτρων, ὥστε ὁ μέγας τροχός ἔχει πολλὰ ὀδόντια, καὶ κινεῖται ἀργότερα, καὶ ἐκ τῆ ἐναντίᾳ ὁ μικρός· διὰ τῆτο οἱ ὠρολογιοποιοὶ ἰξεύρουν τὸ μέτρον καὶ τῆς διαμέτρων, καὶ τῶν ὀδόντων ἑκάστᾳ· τὸ παρατηρῶν, καὶ δὲν χάνεται ἡ ἀναλογία τῆς κινήσεως.

Ἄλλ'

Ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ κίνησις τῶν τροχῶν διὰ τῆ βάρους τῆ ἐκκρεμῆς, ἢ διὰ τῆς βίας τῆ ἐλατηρίου εἶναι ταχυτάτη, ἐπενοήθη ὁ λεγόμενος ζυγός, ἢ σταθμός (Balancier) ὁ ὁποῖος περιστρεφόμενος, ἢ νὰ εἶπω ὀρθότερον κινέμενος εἰς τόξον κύκλου δεξιά, καὶ ἀριστερά, καὶ ἔχοντας προσαρμοσμένα τὰ πτερὰ, ἢτοι τὰς δύο κατ' ἀντίθεσιν γυρισμένους ὀδόντας, ἐμποδίζει, τὸν τελευταῖον τροχόν, καὶ ὅλους κατὰ τὴν συναρμογὴν νὰ κινῶνται μὲ βίαν ὥστε εἰς τὴν ταχύτητα τῆ σταθμῆ τέττε ὑπόκειται καὶ ἡ τῆς ὅλης μηχανῆς· διὰ τῆτο εἰς μὲν τὰ ἐλαστικά ὠρολόγια περιστέλλεται ἡ μεταλλικὴ σπειροειδὴς τρίχα, μὲ τροχόν ἐπὶ τῆτου βαλμένον· εἰς δὲ τὰ ἐκκρεμῆ ἀναβάζεται ἡ σφαῖρα, ἢ μεταλλικὸς κύκλος τῆ ἐκκρεμῆς διὰ νὰ πηγαίνουν ὀγλίγωρα, καὶ ἐκ τῆ ἐναντίου, ὅταν θέλων νὰ πηγαίνῃ ἀργότερα.

Ἀπὸ τῆς τροχῆς ὁ πρῶτος ἢμπορεῖ νὰ δείξῃ τὰ δευτέρα λεπτά, στρεφόμενος 720 κισ τὴν ὥραν· ἢ διπλᾶ, ἢτοι 1440, ἂν ἦναι μικρὸν τὸ ὠρολόγι. Ἐνας ἀπὸ τῆς μεσαίης περιστρέφεται 60 τάκισ κατ' ὥραν, καὶ δείχνει τὰ πρῶτα λεπτά. Ὁ δὲ τελευταῖος ἅπαξ κατ' ὥραν, καὶ δείχνει ταῦτας· οἱ τρεῖς οὔτοι ἔχον τὸν ἄξονάτων μακρὺν ἔξω τῆς πλακῆς, καὶ ἐπ' αὐτὸν προσηρμοσμένον, κατ' ὀρθὴν γωνίαν δείκτην ἀπὸ μέταλλον συμπεριγόμενον, καὶ δεικνύοντα τὰ περιγεγραμμένα εἰς τὸ πρόσωπον τῆ ὠρολογίᾳ κυκλοτερῶς λεπτά, καὶ ὥρας.

Ἐν πτερὸν ἐκείνης τῆ ἀργότερης τροχῆ προσαρμοσμένον εἰς τὴν στιγμήν ὅταν μέλλῃ νὰ δείξῃ τὴν δωδεκάτην ὥραν μὲ τροχόν ἔχοντα ἰσάριθμα ὀδόντια κινεῖ ἅπαξ τῆς ἡμέρας αὐτὸν, καὶ ἔχοντας καὶ ἕτος δείκτην φανεράνει τῆ μηνὸς τὰς ἡμέρας· καὶ ἄλλος ὁμοίως τῆς ἐβδομάδος.

Ἄλλα δώδεκα πτερὰ ἀνασηκῶνόντα τὸ ἐμποδίζον τὴν μηχανὴν τῆ σημαντηρίᾳ, κάμνουν νὰ κτυπᾶ τὰς ὥρας, ἢ καὶ τὰ τέταρτα, ἂν ἔχη καὶ διὰ ταῦτα πτερὸν τοῦτο ἀνασηκωτικόν.

Τὸ δὲ σημαντήριον ἔχει τροχοὺς ἀκινήτους, καὶ ἐλατήριον, ἢ ἐκκρεμῆς κινῶν τέττες, ὡς τὸ ὠρολόγιον μὲ ὀδόν-

δόντια ἀναλογικῶς ἀπέχοντα ἀπὸ τὴν 1 ἕως τὴν 12 ὥραν, ὥστε εἰς τὴν μίαν ὥραν ὄντας ὀλιγώτατον τὸ διάστημα, ἀφ' οὗ σικωθῆ, καὶ κινήση ἢ σημαντικὴ μηχανή, μόλις κτυπᾷ ἅπαξ ἢ σφύρα εἰς τὸν κώδωνα, καὶ ἐμποδίζεται· εἰς δὲ τὴν δευτέραν περισσότερον, καὶ τὰς λοιπὰς ὁμοίως.

Διὰ τὰ τέταρτα τῶν ὥρῶν ὁμοίως εἶναι καὶ ὀδόντια ἀνάλογα μεταξὺ τῶν εἰρημένων διαστημάτων εἰς τὸν τροχὸν ἐκεῖνον.

Ἐλατήριο τῶν ὥρολογίων εἶναι σπυροειδῆς ἐλατὸς χαλύψ, ἐμπερικλεισμένος εἰς τύμπανον μεταλλικὸν περιτυλισσόμενον μὲ ἀλυσιν ὁμοίως χαλυβίνην, λεπτήν, καὶ συνδεδεμένην εἰς τὸν πρῶτον τροχόν. Γύρισμα τοῦ ὥρολογίου λέγεται ὅταν μὲ κλειδί εἰς τρύπαν τετράγωνον προσαρμοζόμενον εἰς τὸν ἄξονα τῆ πρώτης τροχοῦ, καὶ περιστρέφωντάς τον τυλίσσει εἰς τὸν σπυροειδῶς κομμένον κῶνον ἐν μέρει τῆ τροχοῦ τὴν εἰρημένην ἀλυσιν, διὰ τῆς ὁποίας συσταλὲν τὸ ἐλατήριο βιάζει τὴν ἀλυσιν νὰ γυρίσῃ εἰς τὸ τύμπανον, καὶ δίδει τὴν κίνησιν εἰς τὴν μηχανήν· τὰ καλὰ ὥρολόγια ἔχουν ἀλυσιν διὰ 30 ὥρῶν διάρκειαν· ὅσα δὲ κινεῖνται ἀγύριστα περισσότερον, ἢτοι μίαν ἐβδομάδα, μῆνα, ἢ ἔτος, ἔχου περισσοτέρους τροχούς.

Ἡ τελειότης τῶν ὥρολογίων συνίσταται εἰς τὴν ἀκριβῆ ἰσότητα τῆς κινήσεώς των, ἢ ὁποία προσδιορίζει καὶ τὴν τιμὴν των, ἢ δὲ τοιαύτη ἰσοκίνησις εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἐπιμελείας, καὶ ἐπιτηδειότητος τῆ τεχνίτη, διὰ νὰ κατασκευάσῃ τῆς τροχοῦς, καὶ τὰ λοιπὰ κινουῦντα, καὶ κινέμενα μέρη μὲ τὴν δυνατὴν ἐντέλειαν.

Ἡ δὲ ὡραιότης εἰς τὸ ἔγκαισμα τῆ προσώπου, καὶ τὴν καλιτέραν διαγραφὴν τῶν δεικτικῶν σημείων, καὶ τῆς ὅλης μηχανῆς τὴν ἀναλογίαν, ἢτοι τῶν ἔξω θηκῶν.

Ἐχου τὰ μικρὰ ὥρολόγια, ἀνὰ μίαν, δύο, καὶ ἕως τρεῖς θήκας (τέρψια, ἢ κάσσας) ἀπὸ χρυσοῦ, ἀργυροῦ, ἢ ἠλεκτρον μεταλλικόν, ἢ τομβάκι· τὰ δίδόμενα θιὰ ὄρα στολίζονται καὶ μὲ πετράδια.

Ἐλατ.

Ἐλαστικά ὠρολόγια λέγονται τὰ κινέμενα μετὰ τὸ ἐλατήριο, ὡς ἀνωτέρω, καὶ αὐτὰ μόνα φέρονται εἰς τὸν κόλπον, ὅθεν καὶ ἐπικόλπια ἀνωτέρω τὰ εἶπομεν, καὶ μικρότατα, ὥστε φορῶνται δακτυλίδια· ἀλλὰ καὶ μεγάλα ἐπιτιθέμενα εἰς τραπέζια, καὶ σημαίοντα ὥρας, λεπτὰ, μωσικὴν τινα, καὶ κινῶντα διάφορα ἀγάλματα, ἢ εἶδη πτηνῶν, κ. τ. λ.

Ἐκ κρεμῆ δὲ, τὰ ἔχοντα τὸν σταθμὸν κρεμάμενον καὶ κινέμενον κατὰ τόξον κύκλου, ἀλλὰ τῆτο εἶναι ἴδιον καὶ εἰς τὰ ἄνω (περὶ ταχτὰ) κυρίως δὲ τὰ κινέμενα μετὰ βάρους μολύβδου δεδεμένον εἰς σχοινί ἐπικείμενον ἀντὶ τῆς ἀλύσεως εἰς τὸν πρῶτον τροχόν· τὸ γύρισμα τῆτος γίνεται, ὅταν τραβιχθῆ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τὸ σχοινί, καὶ παύσῃ ἡ κίνησις.

Αὐτὰ βάλλονται εἰς τῆς τοίχους, ἢ ἐπάνω εἰς ἐπὶ τῆτος καμωμένας μακρὰς τετραγώνους θήκας ἀπὸ σανίδας, ἢ ἀπλῶς κρεμάμενα· δὲν ἐπιδέχονται κίνησιν, καὶ κλονισμόν, καὶ νομίζονται ἀκριβέστερα ἀπὸ τὰ πρῶτα, διότι ἡ δύναμις τῆς ἐλατηρίας βαθμυδὸν ἐλαττωμένη, διορθῆται μὲν διὰ τὴν βαθμικὴν κωνοειδῆ, ἢ καθὼς οἱ Εὐρωπαϊοὶ τεχνῆται λέγουσι, Ἄτρακτοειδῆ τομήντων· ἀλλὰ μ' ὅλον τῆτο δὲν εἶναι δυνατόν νὰ φθάσῃ εἰς τὴν τελειότητα τῆς ἰσοβαρείας κατὰ πάντα τῶν κρεμαστῶν ὠρολογίων, τῶν ὁποίων τὸ βᾶρος εἶναι πάντοτε τὸ αὐτό.

Εἶναι δὲ καὶ ἄλλα διάφορα εἶδη ὠρολογίων, τὰ ὁποῖα διὰ τὴν ἀπλότητά των ἐφευρέθησαν καὶ προτιθέμενα ἀπὸ τὰ εἰρημένα, καὶ ἢ διὰ περισσοτέραν ἀκρίβειαν, ἢ δι' εὐθυμίαν ἀκόμη σώζονται εἰς τὸν κόσμον· ἀλλ' ἐπειδὴ εἰς τὸ ἐμπόριον δὲν ἔχον τόπον, δὲν θέλομεν ἐκτανθῆ πολὺ εἰς τὴν καταγραφὴν των.

Κλεψαμμία, τὸ ἀμμωδιρὸν ὠρολόγι, συνιστάμενον εἰς δύο φιάλας στενοστόμους ἐπιτεθειμένας ἢ μία ἐπάνω τῆς ἄλλης κατάστομα, καὶ ἢ μία γεμάτη ἄμμον ψιλὸν, ὁ ὁποῖος τρέχων πρὸς τὴν κάτω κενὴν μετὰ γρημμάς τῆς φιάλης ἐπιτηδὲς σημειωμένας φανερώνει τὰς ὥρας· εἶναι τοιαῦτα δηλοῦντα 1, ἢ 2, ἢ καὶ πολλάς, ἕως 12 ὥρας.

Βαλ-

Βαλμένας τὰς φιάλας ταύτας εἰς θήκην ξυλίνην τὰς μεταχειρίζονται, καὶ ἀφ' ἧ γεμίσειν τὰς ἀναποδογυρίζου, καὶ παρατηρῶν εἰς τὴν ἄλλην φιάλην τὰς ὥρας, καὶ μετὰ ταῦτα ὁμοίως.

Εἰς τὰ καράβια μεταχειρίζονται τὰς Κλεψαμμίας.

Κλεψύδριον. Μὲ τὸν ἴδιον τρόπον γίνεται καὶ ὠρολόγι μὲ τὸ νερὸν, ἢ τρέχον ἀπὸ πηγῆν, καὶ κλεπτόμενον μὲ σωλῆνα φίλον, καὶ μετράμενον καθ' ὥραν εἰς φιάλην, ἢ καὶ μὲ τὰς ἰδίας φιάλας ὡς ἀνωτέρω.

Ἡλιακὸν Ὁρολόγιον. Εἰς τοῦτο ἠμπορεῖ νὰ δοθῇ ἡ ἐντελεστέρα ὠρομετρικὴ ἀκρίβεια διὰ τὴν ἐντελεστάτην ταυτοκίνησιν τῆ Ἡλίου, τῆ ὁποῖα ἡ σκιά δείχνει τὰς ὥρας. Τὸ Κλεψύδριον παγώνει, καὶ τὸ νερὸν δὲν τρέχει πάντοτε εἰς τὴν ἰδίαν ποσότητα· ἢ ἄμμος ὁμοίως, καὶ καθ' ἡμέραν ἀνεπαισθήτως τὰ στόμια τῶν φιάλων πλατύνων, ἃς ἦναι καὶ ἀπὸ τὸν ἀδάμαστον ἀδάμαντα· τὰ μηχανικὰ ὠρολόγια ἔχον πολλὰ αἴτια εἰς τὰ κινῆντα, καὶ αὐτὰ τὰ κινέμενα διὰ νὰ σφάλλουν· ἀλλ' ὁ λαμπρὸς Ἡλιος πάντοτε περιφέρεται μὲ τὴν αὐτὴν ἴσην, καὶ ἀπαράλλακτον ταχύτητα κατὰ τὴν προσταγὴν τῆ Πανσόφου Δημιουργῆ.

Τὸ καλῆτερον Ἡλιακὸν Ὁρολόγιον γίνεται εἰς τὴν κορυφὴν κίονος ἀπὸ μάρμαρον τεθειμένον κατ' εὐθύ ὀριζοντικῶς μὲ τρίγωνον μεταλλικὸν ἢ ἀπλῶν ὀβελίσκον βαλμένον κατὰ κάθετον εἰς τελείαν ὀρθὴν γωνίαν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆ κίονος, ὅπου ἀφ' ἧ εὐρεθῇ ἡ μεσημβρία σημειῖται, καὶ ἐκεῖθεν καταγράφονται εἰς ἡμικύκλιον αἱ ὥραι, καὶ εἶναι ἀκριβές· ἀλλὰ πόσα χρειάζεται καὶ τῆτο νὰ ἦναι τέλειον; ἀκίνησίαν τῆ κίονος, ὀριζοντικὴν θέσιν τῆ ὠροδείκτικῆ ἐπιστυλίε, παντοῦνόν τὸν Ἡλιον, καὶ ἄξιον τεχνίτην νὰ τὸν κατασκευάσῃ.

Ὁ Πλίσιος ὀνομάζει τὸν Ἀναξιμένην ἐφευρετὴν αὐτῆ, ἀλλ' ἡ Θεία Γραφὴ μᾶς βεβαιοῖ ὅτι εἰς τὰ Βασίλεια τῆ Ἐζεκίε πολλὰ παλαιότερα Βασιλέως τῆς Ἰουδαίας, εὕρισκετο.

Ἡ μηχανὴ τῶν ἐκκεμῶν ὠρολογίων γίνεται ἀπὸ σίδη-

δηρον, ἢ ἀπὸ σιδήρου οἱ ἄξονες, καὶ ἀπὸ ὀρείχαλκον ὁ τροχός, τὰ ὁποῖα εἶναι καὶ ἐγκριτότερα ἢ καὶ ἀπὸ ξύλου, τὰ ποταπά :

Εἰς δὲ τὰ ἐπικόλπια, ἢτοι μικρά, οἱ ἄξονες εἶναι σιδηροῖ, καὶ οἱ τροχοὶ ὀρειχάλκινοι· τὰ ἀκριβέστερα ἔχον τῶν πλάκων τὰ τρυπήματα διὰ τῆς ἄξονος, ἐνωπλισμένα μὲ ἀδάμαντα, διὰ νὰ μὴ φθείρωνται μὲ τὴν κίνησιν τῶν ἄξωνων, καὶ παροδεύει οἱ τροχοί :

ΩΧΡΑ, Χρῶμα πετρώδες κίτρινον (διότι ὠχρὸν τὸ κίτρινον) καὶ ὀρυκτὸν, εὐρίσκόμενον εἰς ἴδια Ὀρυκτεῖα, ἢ εἰς Μεταλλεῖα τῆς χαλκῆς, καὶ μολύβδου, καὶ σπανίως εἰς τὰ τῆς ἀργύρου :

Ἡ μεγαλιτέρα χρῆσις αὐτῆς γίνεται εἰς τὴν Ζωγραφικὴν :

Ἡ φυσικὴ Ὀχρὰ εἶναι κίτρινη ἢ δὲ κοκκίνη γίνεται μὲ τὴν φωτίαν, ἢτοι ὅταν καὶ εἰς τὴν κάμινον :

Ἡ Γαλλία ἔχει τὰ μεγαλιτέρα Ὀρυκτεῖα, καὶ καλιτέρα εἰς τὴν Βερρῆν, καὶ εἰς τὸν Ἅγιον Γεώργιον τῆς Πρέας· αἱ φλέβες τῆς Ὀχρας εὐρίσκονται εἰς 150 ἕως 200 ποδῶν βάθος, μὲ 4 ἕως 8 δακτύλων χόνδρος, μεταξὺ εἰς ἄμμον λευκὴν ἐπάνωθεν, καὶ ὑπόστρώμα ἀπὸ κίτρινον ἀργιλλῶδες χῶμα, ἐπάνω εἰς τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται ἡ πετρώδης Ὀχρὰ :

Ἡ Ἀγγλία ὁμοίως ἔχει πολλὰ Ὀρυκτεῖα ὠχρας, καὶ πολυεῖδῃ, διὰ τῆτο καὶ πολυωνυμεῖται· ἡ ἕχουσα χρῶμα κίτρινον κοκκινώπον, ὀνομάζεται Ὀχρὰ Ἀκονητικὴ ἢ (Ochre rué) ἢ βαθυκόκκινος, καὶ ὑπομέλανός, Μελανόκόκκινος (Brun rouge) καὶ ὅταν κλίνη πολὺ εἰς τὸ μαῦρον ποτέα, ἢτοι χυτρώδης, χρησιμεύουσα διὰ τὸ ὑέλισμα, ἢτοι στίλβωμά τῶν υελίων τῶν καθρεπτῶν :

Καὶ εἰς τὴν κίτρινην, καὶ εἰς τὴν κοκκίνην Ὀχραν πρέπει νὰ παρατηρηθῇ νὰ ἦναι ξηρὰ, ἢτοι στεγνὴ, ἀπαλὴ, μὲ καλὸν χρῶμα τῆ εἶδους τῆς, καὶ χωρὶς ἄμμον :

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Α΄ ΒΙΒΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΤΟΜΟΥ :

Π Α.

Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α .

Φίλτατε Ἀναγνώστα!

Διὰ τὰ εὐκολυνθοῦν ὅσοι ὁμογενεῖς ὄντες συνειδημέ-
νοι εἰς τὴν ἐπικρατέσαν κατὰ τὸ παρὸν Ἰταλομιγῆ Διά-
λεκτον ἐνδέχεται ν' ἀπαντήσεν δυσκολίας εἰς τὸ νὰ εὔ-
ρην τὴν ζητεμένην λέξιν εἰς τὴν σειρὰν τῆ παρόντος Λε-
ξικῆ; ἐστοχάσθη ἀναγκαῖον τὸ Παράρτημα τῆτο, διὰ
τοῦ ὁποίου κατὰ σειρὰν Λεξικογραφικὴν ἐπεθεῖσαι αἱ
Ἰταλιστὶ ὀνομασίαι τῶν ἐν τῷ Βιβλίῳ Πραγματείῳν,
καὶ ἐπεξηγῆμεναι κυριολεκτικῶς μὲ τὰς καθ' ἡμᾶς Ἑλ-
ληνικὰς, μανθάνονται εὐκολώτατα.

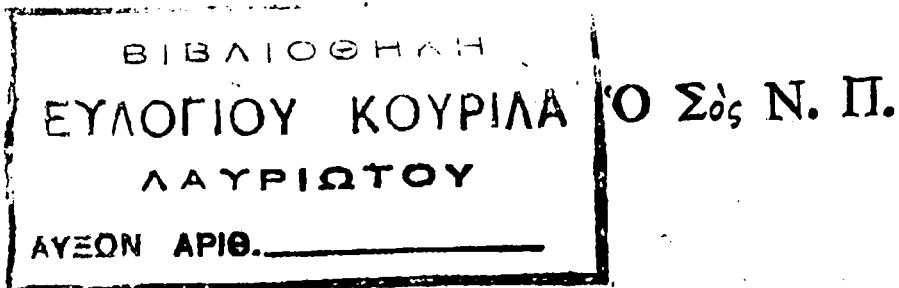
Δὲν ἐπρόσθεσα καὶ τὰς Γαλλικὰς, ἢ Τυρκικὰς ταύ-
τοσημάντες λέξεις διὰ τὰ μὴ μεγαλώσω πολὺ τὸ Βι-
βλίον· ἀλλὰ τὰς κυριώτερας τούτων εὐρίσκεις εἰς τὴν
σειρὰν τοῦ Λεξικοῦ; ἐνίοτε δὲ καὶ τὰς Λατινικὰς, ὡς
συγγενεστέρας πρὸς τὰς Ἑλληνικὰς. Ἐπιθυμῶ νὰ ἐξο-
μαλυνθῆν ὅλαισού αἱ δυσκολίαι; καὶ νὰ φθάσῃ ὀγλί-
γωνα ὁ ἐπιθυμητὸς καιρὸς τῆ καθαρισμῆ τῆς γλώσσης
μας, βέβαιον ἀποτέλεσμα τῆς φιλοτιμίας σου, καὶ τῆς
ἐπιμελείας τῶν Φιλογενῶν πρόκομμένων εἰς τὸ νὰ γρά-
ψῃν ἕκαστος Λεξικὸν καθαρὸν τῆς τέχνης, ἢ ἐπιστή-
μης, τὴν ὁποίαν ἐπαγγέλλεται. Δὲν εἶμαι βαθυῶς εἰς
τὰς ἐπικρατέσοντας συστηματικὸς στοχασμοὺς περὶ τῆς
διορθώσεως τῆς γλώσσης, ἕτε φαντάζομαι νὰ γένω νο-
μο-

μοθέτης, καὶ ὁδηγὸς τῆ Γένεσμε· ἀλλὰ μ᾽ ὄλον τοῦτο στοχάζομαι, ὅτι ἡ εἰρημένη μέθοδος εἶναι καὶ εὐκολωτέρα, καὶ δραστικωτέρα διὰ τὴν καθαρὴν τὴν γλῶσσάν μας ἀπὸ τὰς περιττὰς βαρβάρους, καὶ ξένας λέξεις· τὴν μᾶς δώση τρανωτέρας ιδέας περὶ τῶν πραγμάτων ἐξηγημένων μὲ προσφυῆ, καὶ ἐτυμολογημένην κυριολεξίαν, καὶ τὴν μᾶς ὁδηγήσῃ εἰς τὴν ἀληθινὴν προκοπὴν.

“Ὅταν Σὺ φιλοτιμηθῆς τὴν γράφῃς ἀποσκορακίζων τὰς βαρβάρους ὀνομασίας, καὶ λέξεις, καὶ οἱ Φιλογενεῖς Συγγραφεῖς πλετίσεν τὸ γένος μὲ λέξεις καθαρὰς, καὶ καλοεξηγημένας εἰς Λεξικά τοῦ ἐπαγγέλματός των, δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ἡ καλὴ ἔκβασις θέλει ἀποδείξει καὶ εὐκολον, καὶ ἐπωφελῆ τὸν στοχασμόν με.

Ἔγίαινε, καὶ γενεῖ ἄξιος τῆ Ἑλληνικῆ Ὀνόματος!

Π Ι Ν Α Ξ

Ι Τ Α Λ Ο Ε Λ Λ Η Ν Ι Κ Ο Σ

Η Τ Ο Ι Λ Ε Ξ Ι Κ Ο Ν

Ε Μ Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Ν

Τὰς ἐν τῷ Α'. ἢ Β'. Μέρει ἀναγκαιοτέρας Λέξεις

Πρὸς εὐκολίαν τῶν ὁμογενῶν Ἐμπόρων.

Α

Abete. Ἐλάτη.

Abla. Ποτάμιον μικρὸν ὄψαει χήσιμον εἰς τὴν κατα-
σκόλιω τῷ ψόδομαργαριταίων. Ἴδὲ ΨΕΥΔΟΜΑΡ-
ΓΑΡΙΤΑΪΡΙ.

Acacia. Ἀκακία. Ἴδὲ ΚΟΨΜΜΙ ἈΡΑΒΙΚΟΝ.

Aceto. Ὄξειδιον.

Accialare. Χαλυβάνειν.

Acciale, καὶ Acciajo. Χάλυψ.

Acoro. Ἀκορον.

Adraganto. Τραγάκανθος.

Agata. Ἀγάθη, καὶ Ἀχάτης.

Albero. Δένδρον, καὶ Κατάρτι.

Alloro. Δάφνη.

Allume. Στύψις.

Aloe. Ἀλόη, καὶ Ξυλαλόη.

Amalgama. Μίγμα τῶν μετάλλων. Ἴδὲ ἸΔΡΑΨΓΥΡΟΣ.

Amatita. Αἰματίτης λίθος.

Ambra grigia. Ἡλεκτρον σακτιρόν.

—— gialla —— Κίτρινον.

- Ametisto. Ἀμέθυστος.
 Amido. Ἀμυλον.
 Ammoniaco. Ἀμμωνιακόν.
 Amomo. Ἀμωμον.
 Ananas. Ἀνανᾶς.
 Anice. Ἄνισον.
 Anice della China. Ἀνισόδειδρον.
 Antimonio. Ἀντιμόναχον. Στίμμι.
 Apocino. Ἀπόκινον φυτὸν τῆς Αἰγύπτου μὲν χυμὸς χη-
 σιμον, καὶ καρπὸν βαμβάκι κοινόν.
 Aracco. Ἀρέκον.
 Ardesia. Διθόλοκος. Πλάξ.
 Argento. Ἄργυρος, καὶ Ἀργύριον.
 Argento vino. Ἰδράργυρος.
 Argilla. Ἄργιλλος.
 Aringa. Ἀείγκα.
 Armellino. Σιντζάπι.
 Aroma. Ἄρωμα.
 Arsenico. Ἀρσενίκιον.
 Asclepiade. Ἀσκληπιάς, Πανάκεια.
 Asello. Ὀνίσκος.
 Asfalto. Ἀσφαλτος.
 Aspalato. Ἀσπάλαθος.
 Assa - fetida. Ἀσαφαίτιδα.
 Avena. Βρώμη.
 Avorio. Ἐλεφάντινον.
 Azzurro. Ἀζούρον, Κυανόν.

B

- B**accalà. Βακαλάος, Ὀνίσκος.
 Bacino. Λεκαίη.
 Balena. Φάλαινα.
 Balsamo. Βάλσαμον.
 Bambu. Καλάμι τῆς Ἰνδίας.
 Bassalte. Βάσανος, Λυδία Λίθος.

Ba-

- Batista. Βατίσα, Λινόπανον.
 Batteria di cucina. Σκάνη τῆ μαγειρείας, Χαλκώματα.
 Bdellio. Βδέλλιον.
 Belemnita, Βελεμνίτης, Λύγκρος.
 Belletto. Κοσμητικόν.
 Belzoaro. Λιθίασις, Πανσέχει.
 Belzoino. Σίλφιον, Μοχοθυμίαμα.
 Berillo. Βήρυλλος.
 Beretta. Πίλος.
 Biada. Γόννημα.
 Biancheria. Λόκκαπτήριο.
 Bianco. Λευκόν.
 Birra. Ζυθος.
 Biscotto. Δίπυρος ἄρτος.
 Bismuth. Βισμῦθον.
 Bisso. Βύσος.
 Blatta Bizantina. Βλάττα Βυζαντία.
 Blò. Κυανῆ βαφή.
 Bolo. Βῶλος.
 Bomba. Βόμβα.
 Borace. Χρυσοκόλλα.
 Borra. Μεταξοσκύβαλα.
 Bosso. Πυξάρι.
 Bottarga. Αὐγοτάειχον.
 Bottiglia. Φιάλη.
 Braccialetto. Βραχιόλι.
 Brasile (legno di) ξύλον Βρασιλίας, ἢ Βαφικόν.
 Brillante, Ἀδάμας σιλπνός.
 Bronzo. Ὀρείχαλκος.
 Buccino. Κογχύλη. Ἰδέ ΠΟΡΦΥΡΑ.
 Bue. Βῆς.
 Bufalo. Βέβαλις.
 Burro, ἢ Butirro. Βέτυρον.

C

- C**acciao. Κακκίον.
 Cadmia. Καδμία.
 Caffè. Καφές.
 Calamina. Καδμία.
 Calamita. Μαγνήτις.
 Calcanto. Χάλκανθος.
 Calcedonia. Χαλκηδονία.
 Calcina. Άσβέση, Τίτανος.
 Calcinazione. Τιτανώμα.
 Caldaja. Λέβης.
 Callaide. Καλαΐς.
 Calza. Πεισφύριον, καὶ Πεικνημῖς.
 Cambellotto. Καμηλωτόν.
 Camicia. Ὑποκάμισον.
 Cammeo. Ἀνάγλυπτον.
 Camello. Κάμηλος (τὸ ζῶον).
 Camozza. Δορκάς.
 Campana. Κώδων.
 Canapa. Καρνάβι.
 Cancamo. Κάγκαμον.
 Candela. Λαμπάς, Ἀλειμματοκηεῖον.
 Candito. Κρυσταλλοζάχαρι.
 Cane. Κύων, Σκύλος.
 Cane marino. Σκυλόψαρον.
 Canfora. Κάμφορα.
 Canna d'India. Καλάμι τῆς Ἰνδίας.
 Cannella. Κιννάμωμον.
 Cannone. Κανόνιον.
 Cantaride. Κανθαρίδες.
 Cappello. Σκιάδι.
 Capelli. Τρίχες κεφαλῆς.
 Capillaria. Πολύτριχον.
 Cappero. Κάππαρι.

Ca-

- Capra. Αἶξ.
 Capretto. Εἰφίον.
 Caprettino. Αἰγίς.
 Caranna. Καραύνα.
 Caratteri. Χαρακτῆρες.
 Carbone. Ἄνθραξ.
 Cardamomo. Καρδάμωμον.
 Cardo. Κτένι, Λανάρι.
 Carne. Κρέας.
 Carpo - balsamo. Καρποβάλσαμον.
 Carta. Χαρτί.
 Cartapecora. Περγαμιλῶν.
 Carte da giuocare. Παιγνιοχαρτία.
 Cartone. Χαρτῶνι.
 Carube. Κεράτιον, Ξυλοκέρατον.
 Cascarilla. Κασκαρίλλα.
 Cassia. Κασσία.
 Castagna. Κάσανον.
 Castina. Πέτρα απογγώδης χρησίμη εἰς τὴν ἀνάλυσιν τῶν
 σιδηρῶν.
 Castore. Κασόρειον.
 Castoreo. Κασόρχις.
 Catè. Κατὴ (δένδρον).
 Catena. Ἄλυσις.
 Catrame. Ὑγρόπιασα.
 Cavallo. Ἴππος.
 Cavallo - Marino. Ἴππος θαλάσσιος, καὶ Ἴπποπόταμος.
 Caviale. Χαβιάρι.
 Cavo. Σχοινίον.
 Cavolo. Κράμβη.
 Cavolo fiore. Κωνωπίδι.
 Cauris. Καυεῖς.
 Cedro. Κέδρος.
 Cedria. Κεδεῖς.
 Cenere. Στάκη.
 Cepite. Κηπίτης.

Ce

- Cera . Κηρίον .
 Cerchio . Στεφαί, Κύκλος .
 Cervo . Έλαφος .
 Cerusa . Ψιμύδιον .
 Chelonite . Χελωνίτης .
 Chiodo . Καρφί .
 China china . Κίνα .
 Chincaglie . Βανασεργήματα .
 Cigales . Σιγάρος .
 Cigno . Κύκνος .
 Ciliegie . Κεράσια .
 Cimolia . Κιμωλία .
 Cinabro . Κιννάβαρι .
 Cinghiale . Άγριόχοιρος .
 Cioccolata . Κοκκολάτα .
 Cipolla . Κρομμίδι .
 Cipresso . Κυπαρίσι .
 Cisojo . Κοπίδι .
 Citiso . Κυτιασός .
 Cobalto . Κοβάλτον, Καδμία .
 Cocciniglia . Κοκκινιλία .
 Coclearia . Κοχλιαρία .
 Cocco . Κόκκος .
 Cocomero . Σικύον (άγγύρι) .
 Colla . Κόλλα .
 Collana . Πειδέραιον .
 Colocassia . Μήλα τῆς γῆς .
 Colofonia . Κολοφωνία (κόμμι) .
 Coloquintida . Κολοκυθίς .
 Colore . Χρῶμα, βαφή .
 Colsat . Λαφάνη .
 Conchiglia . Κογχύλιον .
 Confetto . Ζαχαρέψημα .
 Confetturiere . Ζαχαρεψός .
 Confetture . Ζαχαρεψήματα .
 Confezione . Σωεψημα .

Con-

- Contrayerva. Μέπη.
 Copaiba. Κοπάου (βάλσαμον).
 Copal. Κοπάλον (ρητίνη).
 Coppella. Χωνεῖον χρυσοχοϊκόν.
 Corallina. Κοραλλίνα.
 Corallo. Κοράλλιον.
 Corbello. Κάνισρον, Καλάφι.
 Corda. Σχοινίον, καὶ Χορδή.
 Corderia. Σχοινοποιεῖον, καὶ Χορδοποιεῖον.
 Cordovane. Βύρσα (σαχτιάνι).
 Coriandolo. Κορίανδρον.
 Corio. Κόρειον.
 Corniola. Ὄνυξ (πέτσαδιον).
 Corno. Κέρατον.
 Costo. Κόσος, Χαιρέφυλλον.
 Costola di Balena. Κέκκαλον Φαλαίνης.
 Cotone. Βαμβάκι.
 Coton filato. Βαμβακόνημα.
 Coverchio. Ἐπίθεμα (καπάκι).
 Coverta. Ἐφάπλωμα, Σκέπη.
 Cremisi. Πρινοκόκι.
 Creta. Κιμωλία γῆ.
 Cremor di Tartaro. Κεῖμνον, ἢ κορυφή Τρυγίας.
 Crespino. Τρίχαλον.
 Crino. Τρίχα.
 Cristallo. Κρύσταλλος.
 Crogiuolo. Χωνεῖον βαναυσικόν.
 Cumino. Κύμινον.
 Cuojo. Δέρμα, Τομάρι.
 Cuperosa. Χάλκανθος.

DIA.

D

- D**iamante. Ἀδάμας.
 Diaspro. Δίασπρον.
 Dipinto. Ζωγραφισόν.
 Disegno. Σχεδίασμα.
 Dissolvente. Διαλυτικόν.
 Docimasia. Δοκιμασία μετάλλων.
 Donnola. Ἰκτίς (νυμφίασα).
 Doratura. Χρύσωμα.
 Dosso. Δέρμα τῆς ράχης.
 Droga. Βότανον.

E

- E**lemi. Ἀγριελαίας Κόμμι.
 Elleboro. Ἐλλέβορος (σκάρφη).
 Elitropio. Ἡλιοξόπιον.
 Ellera. Πόκη.
 Ematita. Αἱματίτης.
 Erba. Χόρτον.
 Ermelino. Λόκκοφαιοϊκτίς (σιντζάπι).
 Ermodattilo. Ἐρμοδάτυλον.
 Erone. Ἐρωδιός.
 Evè. Ἐλαστικόν Κόμμι.

F

- F**aenza. Ἀργιλλόπλασμα Φαγεντίας.
 Faggio. Φηγός.
 Fagiolo. Φασόλι.
 Farina. Ἀλεῦρι.
 Fazzoletto. Χειρόμακτρον, μανδῆλι.
 Felpa. Ἐπερόμαλλον βαμβακερόν.

Fer-

- Ferro. Σίδηρος.
 Ferro bianco. Σίδηρος γαλαμένος (τσνεκές).
 — Calamitato. Σίδηρος μαγνητωμένος.
 Fiera. Θηρίον (ζῶον).
 Filó. Νῆμα.
 Filoni, Tracce. Φλέβες μετάλλων.
 Filugello, Bacco da Seta. Βόμβυξ, Σκώληξ μεταξο-
 φόρος.
 Fino. Λεπτόν, καθαρόν.
 Fiore. Ἄνθος.
 Folatore. Νεροτριβεῖον.
 Forbice. Ψαλλίδι.
 Forma. Πρόπλασμα.
 Forno. Κλίβανος.
 Fornello. Κάμινος.
 Fusione. Ἀνάλυμα, Χύσιμον.

G

- G**ALANGA. Ἄκορον, Καλάγκα.
 Galbano. Χαλβάνη, Γάλβανον.
 Galla. Κηκίς.
 Garofano. Μοχοκάρφι.
 Gatto. Γαλή.
 Gelatina. Παγωτή, Πηκτή.
 Genziana. Γεντιανή.
 Gesso. Γύψος.
 Giacinto. Ἰάκινθος.
 Giallo. Κίτεινον.
 Ginepro. Γιγγίβερι.
 Ginestra. Σχίνος.
 Ginevra. Ἄρκευθος.
 Gin-Seng. Γιάσεγκον, Μανδραγόρας Σινικός.
 Girasole. Ἡλιοξέπιον.
 Gionco. Σχοῖνος, σπάρτον.

Gom-

Gomma . Κόμμι .
 Granchio . Καρκίνος .
 Granato . Ρόδι .
 Grano . Σιτάρι . Κόκκος .
 Grana d' Avignone . Πυξάκανθα .
 Granone . Αραβοσίταρον .
 Grigio . Στακτόχην , Σποδοειδές .
 Guajaco . Γαϊακόν , Αγιόξυλον .
 Guanti . Χειρώτια .

J

Jade . Ίάδης (λίθος) .
 Jaïet . Γαγάτης .
 Jalapa . Ίαλάπα .
 Idromele . Ύδρόμελι .
 Imbiancare . Λάκκαινειν .
 Imbiancato . Λάκκασμύον .
 Impiombare . Μολιβώνειν .
 Inargentare . Αργυρώνειν .
 Incerata . Κηρωτόν .
 Incidere . Ύγγλύπτειν .
 Incollatura . Συγκόλλημα .
 Indiana (tela) . Ίνδικόν (πανί) τυπωμένον .
 Indiano (legno) . Ίνδόξυλον .
 Indigo , και Indaco . Ίνδικόν (λαλάκι) .
 Intagliare . Λαξάειν , έγκόπτειν .
 Ipecacuana . Ίπεκακαάνα .
 Irocistide . Ύποκυσίς .
 Iprocraso . Ύπόκρασον .
 Iride . Ίρις (χόρτον , άνθος) .
 Istrice . Ύστειξ .

Ker-

K

Kermes. Ἰδέ' CREMESI.

L

Labdano. Λάδανος.
 Lacca. Λάκκα, Κάγκαμον.
 Lama. Λάμας, Προβατοκάμηλος.
 Lana. Μαλλί.
 Lana Sucida. Μαλλι' ἄπλυτον.
 — Lavata. — πλυμνίον.
 — Trassquilla — κερδύμνιον.
 — Pelata — μαδισμνίον.
 Lanterna. Λυχνάει.
 Lapidario. Πετραδιστής.
 Lapis-Lazuli. Κυανή Λίθος.
 Larice. Λάριξ (δένδρον) Μασιχόδενδρον.
 Latte. Γάλα.
 Latte Verginale. Παρθενικόν Γάλα.
 Lavanda. Λαβάνδα, Νάρδος Κελτική.
 Lavatura. Πλύσιμον.
 Lauro. Δάφνη.
 Legname. Ξυλκή.
 Legno. Ξύλον.
 Legume. Ὄσπειον.
 Lentischio. Λεντίσκος, Μασιχόδενδρον.
 Lepre. Λαγώς.
 Libro. Βιβλίον.
 Lima. Ῥήνα.
 Limone. Λεμόνι.
 Limone (Sugo di). Λεμονόζωμος.
 Lingua. Γλώσσα.
 Lino. Λινάει.

Li.

Linone . Λινόπανον .
 Liquirizia . Γλυκύρριζα .
 Liquore . Νάμα , ποτόν .
 Litargirio . Λιθαργύρειον .
 Litofto . Λιθόφυτον .
 Loto . Λωπός .
 Lupino . Φίλωθρον .
 Lupo . Λύκος .
 Lustro . Στίλβωμα .
 Lustrino . Λυχνία .
 Lutra . Ένυδείς .

M

Macis . Φλοιά Μοχοκαρύς .
 Madreperla . Κόγχος .
 Maggiorana . Άμάραντος .
 Magnesia . Μαγνησία Βῶλος .
 Malvagia . Μαλβασία (κρασί) .
 Mamonte . Έλεφάντινον , όφαροκόηκαλον .
 Mandorle . Άμύγδαλα .
 Mandragora . Μανδραγόρας .
 Manicotto . Χειροθήκη .
 Manioco . Μανίοχον .
 Manna . Μάνα .
 Manifattura . Έργόχειρον .
 Marchesita . Μεταλλική ύλη , ή Όρυκτοβόλαξ .
 Marmo . Μάρμαρον .
 Marochino . Μαροκίνον (βύρσα) .
 Martello . Σφύρα .
 Martellabile . Σφυρήλατον .
 Martore . Σκίερος .
 Martore Acquatico . Ένυδείς .
 ——— Zibellino . Σαμβει .
 Maschera . Μορμούκιον , προσωπίδα .
 Mastice . Μασίχη .

Ma-

- Materia. Ὑλη.
 Matita. Μολύβδαινα.
 Mattone. Πλίνθος.
 Meconio. Μηκώνειον, Ὀπιον.
 Medaglia. Μεταλλικὸν σύμβολον.
 Melarancia. Χρυσόμηλον.
 Melazzo. Μελῶδες.
 Meliloto. Μελίλωτον.
 Melissa. Μελισσόχορτον, καὶ τὸ εἶς αὐτῆς Μελισσόναμα.
 Melo cotogno. Κυδώνιον.
 Melone. Πεπόνι.
 Mercerie. Πραγματεῖαι λιανοπωλέμεναι.
 Mercurio. Ἑρμῆς, ὁ Ὑδράργυρος.
 Merlo. Ὀδοντόπλεκτον.
 Merluzzo. Ὀρίσκος.
 Metallo. Μέταλλον.
 Mezzo Metallo. Ἡμιμέταλλον.
 Metallurgia. Μεταλλουργία.
 Microscopio. Μικροσκόπιον.
 Miele. Μέλι.
 Miglio. Κεγχεῖ.
 Minerale. Μεταλλικὴ Ὑλη, Ὀρυκτόν.
 Miniera. Ὀρυκτεῖον, Μεταλλεῖον.
 Minio. Μίλτος.
 Mirobalano. Μυροβάλανος.
 Mirra. Σμύρνα.
 Mirto. Μύρτος, Μυρσίνη.
 Mitridato. Μιθριδάτειον (ἀντιφάρμακον).
 Monetaggio. Νομισματοτυπία.
 Montone. Κεῖάει (πρόβατον).
 Moro. Σουκαμινία.
 Mosaico. Μωσαϊκόν.
 Moscavade. Ζάχαρι ἀκαθάριστον.
 Mostarda. Σινάπι.
 Mulino. Μύλος.
 Mummia. Λείψανον βαλσαμωμένον τῆς Αἰγύπτου.

Mu-

Muschio . Μόχος .
Mussoline . Μουσλίνας .

N

Nafta . Νάφθα .
Navigli . Κανάβια .
Nefritica . Νεφριτική (λίθος τιμιά) .
Negri . Ανδράποδα Αίθιοπικά .
Nerbo di bue . Βένδρον .
Nero . Μαύρον , μελανόν .
Nespolo . Μέσπιλον .
Nido . Φωλεά .
Nitro . Νίτρον .
Noce . Καρύδι .
Nocciolo . Λεπτοκάρυον .

O

Oca . Χιώα .
Occhiale . Τηλεσκόπιον .
Occhiali . Διόπτραι , Ομματυελία .
Occhi di granchio . Καραβιδόμματα .
Ocra . Ωχρα .
Olio . Έλαιον .
Olmo . Ίπέα .
Ultra - mare . Αιγείς .
Onice . Ονυξ (πετράδιον) .
Opalo . Οπαλος .
Opio . Όπιον .
Oropanasso . Όποπανάξ .
Orcanetta . Βέγλωσσον (χόρτον) .
Ordito . Υφάδι .
Oréface . Χρυσοχόος .
Oricalco . Ορείχαλκος .

Ortuo

Oriuolo. Ὁρολόγιον.
 Oro. Χρυσός.
 Orobo. Ὁροβος, Ῥόβι.
 Orologeria. Ὁρολογιοποιία.
 Orpimento. Ὀρπιμύτον.
 Orso. Ἄρκτος.
 Ortica. Κνίδα, Ἀκαλύφη.
 Orzo. Κειθάει.
 Ossicedro. Ὄξυκέδρος.
 Osso. Κόκκαλον, Ὄσεν.
 Ostreocolla. Ὀσρεοκόλλα.
 Ostrica. Ὀσρίδι.
 Ottone. Χαλκός κίτεινος.
 Ono. Ὄον.

P

Paglia. Ἄχυρον.
 Pagliette. Τρέμισσαι.
 Palla. Βόλι.
 Pallini. Βολίδια.
 Palma Christi. Φοινικιά Χριστῶ, Κίκι.
 Palma. Φοῖνιξ, Φοινικιά.
 Pane. Ἄρτος, Ψωμί.
 Pannilini. Δινόπανα.
 Panno. Ῥαῦχον.
 Paone. Ταῶς, Παγῶνι.
 Paragai. Μέτι.
 Passa (Uva) σαφίδα.
 Pastello. Ἰσατις.
 Pece. Πίσσα.
 Pecora. Πρόβατον.
 Pelle. Δέρμα.
 Pellice. Διφθέρα (γῆνα).
 Pelliceria. Διφθεργία.
 Pelo. Τρίχα.

Pe-

- Peonia. Παιονία.
 Pepe. Πιπέρι.
 Percalle. Πανία βαμβακερά τῆς Ἰνδίας. Περκάλαι.
 Perigord. Περειγορδία.
 Perle. Μαργαριτώρια.
 Perrucca. Πηνίκη.
 Pesce. Ὀψάρι.
 Petrificazione. Ἀπολίθωσις.
 Pettine. Κτένι.
 Pietra. Πέτρα.
 Pignuolo. Κοκκονάρα.
 Pino. Δρύς.
 Piombo. Μόλυβδος, Μολίβι.
 Pipa. Καπνοσύριγγα.
 Pirite. Πυρίτις.
 Pisello, Πιαός.
 Pissasfalto. Πισσάσφαλτος.
 Pistacchio. Πισάκιον.
 Pittura. Ζωγραφική, ἢ Ζωγραφία.
 Piuma. Πτερόν.
 Platina, ἢ Plata bianca. Λευκάργυρος.
 Polipodio. Πολυπόδιον (χόρτον).
 Polvere. Κόνις.
 Polvere da cannone. Πυρίτις Κόνις.
 Pomo. Μῆλον.
 Pomada. Μυρόμελι.
 Porcellana. Ἀργιλλόπλαστον.
 Porco. Χοῖρος.
 Porpora. Πορφύρα.
 Potach, ἢ Potassa. Στάκτη, Ἀμμοστάκτη, Χυψοστάκτη.
 Prezemolo Macedonio. Σέληνον Μακεδονήσιον.
 Princesbeck. Ἡλεκτρον (τομβάκι).
 Principe (Metallo di) τὸ αὐτό.
 Profumi. Θυμιάματα.
 Prosciuto. Χοιρομηρίον.
 Prugno. Κοκκύμηλον.

Psil-

Psillio. Φύλλιον (χόρτον).
Pumicino. Φοινικέλαιον.

Q

Quadrante d'Orologio. Πρόσοψις τῆ Ὁρολογίας.
Quartz. Κάρτων.
Querce. Δρύς.
Quintessenza. Πέμπτη Οὐσία.

R

Rabarbaro. Ῥαβάρβαρον.
Rapontico. Ῥὰ Ποντικόν.
Racchetta. Δικτυωτόν.
Radice. Ῥίζα.
Raffinamento. Ῥανακαθάρισμα.
Rame. Χαλκός.
Raso. Ῥατλάζι.
Renna. Ῥιπέλαφος.
Resina. Ῥητίνη.
Ricamo. Κρήμμα.
Ricamato. Κεντητόν.
Riso. Ῥύζι.
Robbia. Ῥερυθρόδαμον, Ῥιζάει.
Rosa. Ῥόδον, Τριαντάφυλλον.
Rosa (Legno di) Ῥοδόξυλον.
Rosario. Κομβολόγιον.
Rosolio. Ῥοδέλαιον.
Rosso. Κόκκινον.
Rubino. Ῥανθραξ.
Ruggine. Ῥὸς, σιωρεία.
Rum. Ζαχαρόπνδμα. Ῥῆμι.

S

- Sabbia . Ἄμμος .
 Sagapeno . Σαγαπηρόν .
 Saggio . Δοκίμιον (Μόστρα) .
 Sago . Σάγον , ἢ Σαγῶ .
 Sagrino . Λεπιωτὴ βύρσα .
 Sargia , ἢ Saglia . Σάγια .
 Sale . Ἄλας .
 Salicot . Καλιὰ (χέρπον) .
 Salina . Ἄλυκή .
 Salame . Ἄλλας .
 Salata . Ἄλμυρίς .
 Salepo . Σατύριον .
 Salpetra . Νίτρον .
 Salsapariglia . Σαρσαπαρηλλία .
 Salvia . Ἐλελίφασκος .
 Sandaraca . Σανδαράχη .
 Sangue . Αἷμα .
 ——— di becco . Αἷμα τράγου .
 ——— di drago . ——— δράκου .
 Sanguigna . Αἱματηρά .
 Santalo . Σανδαλον .
 Sapone . Σμῆγμα .
 Saponaria (terra) Σμηκτίς .
 Saponette . Μοχοσμῆγμα .
 Sarcocolla . Σαρκοκόλλα .
 Sardella . Τειγίας .
 Sardonice . Σαρδόνυξ .
 Sassafras . Σασσάφρα .
 Scalpello . Σμηλάει .
 Scamonea . Σκαμμωνία .
 Scarlato . Πρινοκόκκι .
 Schioppo . Τυφέκι .
 Scorpione . Σκορπίων .
 Scuffia . Πίλος .

Sæ.

Sæbeste. Δαμασκηνιά.
 Segale. Βρύζα.
 Seme. Σπόρος.
 Semensanto. Ἀγιόσπορος (Χώρασάνι).
 Sena. Σόνα.
 Senape. Σενάπι.
 Seppia. Σηπία.
 Sermone. Σαλομόν (ὄψάρι).
 Serpentaria. Δρακόντιον.
 Serpente. Ὄφις.
 Serpentina. Ὄφίτης (λίθος).
 Seta. Μετάξι.
 Sgombro. Σκόμβρος.
 Sidro. Μηλόζυθος.
 Sigillata (Terra) Βῶλος Λημνία.
 Sigillo. Σφραγίς.
 Smalto. Ἐγκαύσον.
 Smeraldo. Σμάραγδος.
 Soda. Σπέρρος ακτι.
 Solà. Σωλήνα.
 Soldato. Ἀκρίς Θαλασσία.
 Somaco. Βαφή κτερίνη.
 Spartimento. Διύλισμα.
 Specchio. Καθρέπτης.
 Spelato. Μαδισμύρον.
 Sperma - Ceti. Σπέρμα Κήτης.
 Spiga. Σπάχης.
 Spodio. Σπόδιον.
 Squilla. Σκύλλα. Σκυλλοκρόμμυον.
 Squina. Κίνα.
 Stafissagra. Σταφίς ἀρχία.
 Stagnare. Κασσιπερώνειν.
 Stagno. Κασίτερος.
 Stampa. Τύπος.
 Stamparia. Τυπογραφεῖον.
 Stockfisch. Ὀνίσκος, Σπομφίτσος.

Stoe-

Stoechas. Στοιχάς.
 Storace. Στόραξ.
 Stracci. Ράκη, σκύβαλα.
 Struzzo. Στραζόκαμηλος.
 Sublimato. Ήξιφος. Ήλωμύος υδράργυρος, καὶ ἄλλα ὀ-
 ρυκτά.
 Sughero. Φελλός.

T

Tabacco. Καπνόχορτον, καὶ Καπνοκόνις.
 Tabi. Μεταξωτὸν κυματηρὸν.
 Taccamacha. Τακαμάχη.
 Taffettà. Μεταξωτὸν.
 Taffià. Ζαχαρόναμα.
 Talco. Τάλκος.
 Tamarindo. Ταμάεινδος.
 Tapezzeria. Ταπήτων ὑφαντήριον, καὶ ἡ διὰ Ταπήτων πέ-
 ειφραγή.
 Tapetto. Τάπησις.
 Taro, o bratto nero. Πιασορρήτινη.
 Tartaro. Τρυγία.
 Tartaruga. Χελώνη.
 Tavola. Σανίδα, καὶ Τραπέζι.
 Te. Θέ.
 Tegola. Κεραμίδι.
 Tela. Πανί.
 Terra. Γῆ, χῶμα.
 Tessere. Ήφαινεν.
 Timelea. Ουμελαία.
 Thlaspi. Θλάσι.
 Tiglio. Φιλύρα.
 Tigre. Τίγρις.
 Timiama. Θυμίαμα.
 Timo. Θύμος.
 Tinozza. Χύτρα.

Tin.

Tintura. Βαφή.
 Tocco (Pietra di) Βάσανος. Πέτρα Λυδία.
 Tonno. Θιώνος.
 Topazio. Τοπάζιον.
 Torba. Γῆ καυσίμη.
 Toro. Ταῦρος.
 Torno. Τόρνος, Ῥοδάνι.
 Tosatura. Κέρδμα.
 Trama. Στιμόνι.
 Tratto. Σύρμα.
 Trementina. Τερεβινθίνη.
 Triaca. Θηριακή.
 Tripoli. Γῆ τῆς Τριπόλεως.
 Trotta. Πέσροφα.
 Turbante. Κεφαλοδέσμιον.
 Turchina. Τερκική λίθος.
 Tuzia. Τεθία.

V

Vacca. Βῆς. Ἀγελάδα.
 Vacchetta. Δέρμα ταύτης.
 Vallonea. Βάλανος.
 Vaniglia. Βανιλία. Φου.
 Vareco. Δουδεῖς, Φῦκος.
 Vaselame. Ἀγγεῖα, σκῆλη.
 Vaso. Ἀγγεῖον.
 Veleno. Φαρμάκι.
 Veluto. Ἐπερόμαλλον (καπιφές).
 Velo. Γάζα. Λεπτύτατον μεταξωτόν.
 Verde. Πράσινον.
 Verderame. Ἴος χαλκῆ.
 Verde di Vescica. Πράσινον εἰς κύστιν.
 Vermiglio. Μίλτος.
 Vernice. Βερονίκη.
 Veronice. Βερονίκη (χόρτον).

Vc.

Vétrame. Ύελικά.
 Vetriolo. Χάλκανθος.
 Vetro. Ύελος.
 Vigogna. Βιγανιά, προβατοκάμηλος.
 Vinco. Σχοῖνος.
 Vino. Κρασί.
 Viola. Ύιον.
 Violetto. Ύόχρον.
 Violino. Λύρα.
 Vipera. Ύεχιδνα.
 Vischio. Ύξός.
 Vitellino. Δαμαλίτης Χάρτης περιγάμιυός.
 Vitello. Μοχάρι. Δάμαλις.
 Volpe. Ύλώπηξ.
 Volpe (Pelle di) Ύλωπεκῆ.
 Volwerina. Καρσάκι.
 Vulneraria. Ούλωτικῆ (βοτάνη).

U

Uccello. Πτηνόν.
 Uliva. Ύελαία.
 Unicorn, ἢ Licorno, Μονόκερως.
 Uva. Σταφυλή.
 Uva Passa. Σταπίδα.

X

Xylobalsamum. Ύυλοβάλαμον.
 Xylaloe. Ύυλαλόη.

Z

Zafferano. Κρόκος.
 Zaffranone. Κρόκος Νόθος, ἢ Αἰγυπτιανός.

Zaf.

Zaffiro. Σάπφειρος.

Zambetti. Σαμροπόδια (Σαμροπατζάς).

Zenzero. Γιγγίβει. Πιπερόριζα.

Zibellino. Σαμουει. Σκίερος Σιβηριακός.

Zibetto. Ζίβηθον.

Zimmer. Σορόκι τεσαρακοντάς.

Zinco. Ζίνκος (Τετρία).

Zoccoli. Σανδάλια ξύλινα, ἢ καὶ σκύτινα (Τζαρέχια, Γαλεντζαί).

Zolfo. Θεῖον, Τεάφι, Θειάφι.

Zucca. Κολοκύνθη.

Zucchero. Ζάχαρι.

